RANUAN KUNTA

SIMOJÄRVEN POHJOISOSIEN RANTAOSAYLEISKAAVA, OSA-ALUE C

Ranuan kunnanvaltuusto on kokouksessaan __.__.202_ __ §:n kohdalla hyväksynyt tämän rantaosayleiskaavan.

Ranualla . .202 .

Ranuan kunta Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaava, Osa-alue C	Nähtävillä __.__. - __.__.202_ (luonnos) __.__. - __.__.202_ (ehdotus) Kunnanvaltuusto __.__.202_ § __
FCG. FCG Rakennettu Ympäristö Oy Aimonkatu 1 96200 Rovaniemi p. 010 4090 www.fcg.fi	Suunnittelulaji, työnumero, mittakaava YKS P53285 1:10 000
Päiväys 23.3.2026 Pääsuun./Hyv. Tarja Outila	Suun./Piirt. Heli Jokela Yhteyshenkilö Tarja Outila

Ranuan kunta

Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaava, osa-alue C

Yleiskaavamerkinnät ja määräykset:

A/1

Asuntoalue

Alue on tarkoitettu ympärivuotiseen asumiseen. Alueelle saa sijoittaa asuinrakennuksia ja tarvittavia varasto-, sauna-, huolto-, talous-, tms. rakennuksia.

Yhden rakennuspaikan rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 350 k-m^2. Yhdelle rakennuspaikalle saa rakentaa yhden enintään II-kerroksisen asuinrakennuksen.

Numero kauttaviivan jälkeen osoittaa rakennuspaikkojen enimmäismäärän alueella.

ARA/1

Rantarakennusalue

Alue on tarkoitettu vakituiseen asumiseen tai loma-asumiseen. Rakennuspaikan käyttötarkoitus määräytyy rakentamisluvan yhteydessä rakennuspaikkakohtaisesti. Käyttötarkoitusta ratkaistaessa tulee huomioida ko. käyttötarkoitukselle esitetyt vaatimukset. Rakennuspaikan kokonaisrakennusoikeus määräytyy käyttötarkoituksen mukaisesti, eli asuinrakennuspaikalla se on 350 k-m² ja lomarakennuspaikalla 250 k-m².

Numero kauttaviivan jälkeen osoittaa rakennuspaikkojen enimmäismäärän alueella.

RA/1

Vapaa-ajan asumisen alue

Alue on tarkoitettu loma-asuntojen rakentamiseen. Kullekin rakennuspaikalle saa sijoittaa yhden loma-asunnon sekä rantasaunan ja tarpeelliset varastorakennukset.

Yhden rakennuspaikan rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 250 k-m^2.

Numero kauttaviivan jälkeen osoittaa rakennuspaikkojen enimmäismäärän alueella.

LV

Venesatama

SL

Luonnonsuojelualue

Luonnonsuojelulain nojalla valtion toimesta toteutettu tai toteutettava alue.

M-1

Maa- ja metsätalousvaltainen alue

Alue on tarkoitettu pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön. Alueella on voimassa AKL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Alueella sallitaan ainoastaan maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen. Ranta-alueella rakennusoikeus on siirretty alueidenkäyttölain 72 §:n mukaisesti A-, ARA- ja RA-alueille.

MY-1

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja

Alueella on voimassa AKL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Alueella sallitaan ainoastaan maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen. Ranta-alueella rakennusoikeus on siirretty alueidenkäyttölain 72 §:n mukaisesti A-, ARA- ja RA-alueille.

W

Vesialue

yt

Yhdystie

luo-1

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue

Metsälain 10 §:n mukainen kohde. Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on otettava huomioon luontoarvot sekä alueen luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän luonteen turvaaminen.

luo-2

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue

Uhanalainen luontotyyppi tai luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi. Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on otettava huomioon luontoarvot ja alueen luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän luonteen turvaaminen.

s-2

Suojeltava alue

Vesilain (587/2011) 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi (lähde), jonka luonnontilan vaarantaminen on kielletty.

▲ **Rakennuspaikka, jolla yleiskaavaa voidaan käyttää rakentamisluvan perusteena (AKL 72 §)**

Olemassa olevan rakennuspaikan tilakohtainen likimääräinen sijainti.

▲ **Uusi rakennuspaikka, jolla yleiskaavaa voidaan käyttää rakentamisluvan perusteena (AKL 72 §)**

Uuden rakennuspaikan tilakohtainen likimääräinen sijainti.

Yleismääräykset:

Rakentaminen

Rantaosayleiskaavan perusteella voidaan myöntää rakentamisluvat alueidenkäyttölain 72 §:n mukaisesti rantavyöhykkeellä oleville A-, ARA- ja RA-alueille.

Rantavyöhykkeelle sijoittuvilta M-1- ja MY-1-alueilta rakennusoikeus on maanomistajakohtaisesti siirretty alueidenkäyttölain 72 §:n mukaisesti rakennusalueille.

Rakennusten etäisyyksistä rantaviivasta noudatetaan voimassa olevan rakennusjärjestyksen määräyksiä.

Rakennettaessa ranta-alueille tulee erityistä huomiota kiinnittää rakennusten korkeusasemaan, muotoon, ulkomateriaaleihin ja luonnonmukaiseen väritykseen siten, etteivät rakennukset näy häiritsevästi vesistöön ja vastarannalle. Rakennukset tulee pyrkiä sijoittelemaan rakennuspaikalle pihapiirimäisesti. Rakennuspaikalla tulee rantavyöhykkeen kasvillisuus pääosin säilyttää ja vain harventaminen on sallittua.

Näskäjärvellä ja Paattinkijärvellä rakennuspaikan alimmat kastuvat rakenteet tulee sijoittaa vähintään järvien säännöstelyrajan yläpuolelle.

Rakentamiseen osoitettujen alueiden rajoista voidaan poiketa yleiskaavan yleispiirteisyyden ja pohjakartan tarkkuusvaatimusten puitteissa.

Alueiden rakentamisessa noudatetaan kunnan voimassa olevassa rakennusjärjestyksessä olevia määräyksiä, ellei kaavassa ole toisin osoitettu.

Maantien läheisyydessä rakennusmassat tulee sijoittaa siten, että ne suojaavat piha-aluetta liikennemelulta.

Pienissä saarissa (alle 1 ha) sallitaan rakennusten korjausrakentaminen sekä purettavan tai tuhoutuneen rakennuksen korvaava rakentaminen käytetyn rakennusoikeuden puitteissa.

Vesiensuojelu

Metsätalousalueella tulee huomioida vesiensuojelun edellytykset valtion mailla Metsähallituksen ympäristöoppaan ja metsänhoito-ohjeen mukaisesti sekä yksityisillä mailla Tapion metsänhoitosuositusten mukaisesti.

Maa- ja metsätaloutta, eläintenpitoa, rakentamista, maaperän muokkausta ja jätevesiä koskevissa hankkeissa ja toimenpiteissä tulee huomioida, ettei niistä aiheuteta kuormitusta vesistöille.

Maaperän muokkausta koskevissa toimenpiteissä tulee huolehtia, ettei kiintoainesta tai humusta pääse leviämään ympäristöön ja vesistöön.

Asuntojen lyhytvuokraus

Omaa vakituisessa asuinkäytössä olevaa asuntoa, loma-asuntoa tai haja-asutusalueiden asuntoa voi vuokrata vapaasti.

Jätevesien käsittely

Jätevesien käsittely ja johtaminen viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla tulee järjestää voimassa olevan lainsäädännön ja kunnan rakennusjärjestyksen mukaisesti. Rakentamislupa-asiakirjoihin on liitettävä jätevesien käsittelysuunnitelma tarvittavine maaperäselvityksineen.

Jätevesien käsittelytapaa valittaessa tulee huomioida rakennuspaikan maaperä, maastomuodot sekä rakennuspaikan pinta-ala. Rakennusten sijoittamisessa tulee ottaa huomioon jätevesien asianmukaisen esikäsittelyn ja maaperäkäsittelypaikan järjestäminen rakennuspaikalla riittävän etäällä rantaviivasta. Jätevesijärjestelmä tulee sijoittaa rakennuspaikalle.

Jätevesien käsittelystä ei saa aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa. Jätevedet tulee käsitellä siten, että ympäristönsuojelulain 156 c §:n ja talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla annetun valtioneuvoston asetuksen (157/2017) 4 §:n mukainen ohjeellinen puhdistustaso toteutuu.

Saarissa ei sallita vesikäymälän rakentamista.

Jätehuolto

Kiinteiden jätteiden keräyksessä ja käsittelyssä tulee noudattaa kunnan yleisiä jätehuoltomääräyksiä.

Tiet

Maanteiden varsilla on haettava uuden liittymän lupa tai liittymän käyttötarkoituksen muutoslupa ennen rakentamisluvan myöntämistä. Uusien rakennuspaikkojen pääsytiet tulisi johtaa ensisijaisesti olemassa olevien liittymien kautta maantielle. Vierekkäisten rakennuspaikkojen kulku tulisi tapahtua samasta liittymästä.

Metsänkäsittely

Ranta-alueen metsänkäsittelyssä tulee noudattaa Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion ranta-alueita koskevia metsänhoitosuosituksia. Erityisesti pienissä (< noin 3 ha) saarissa tulee metsänhoidossa huomioida luonto- ja maisema-arvot.

Simojärven pohjoisosien ranta-osayleiskaava, Osa-alue C

KAAVASELOSTUS, VALMISTELUVAIHE

Ranuan kunta

FCG Rakennettu Ympäristö Oy

23.3.2026

P532850

Sisällysluettelo

1 Perus- ja tunnistetiedot 6
1.1 Tunnistetiedot 6
1.2 Kaavan tausta ja tavoitteet 6
1.3 Suunnittelualueen sijainti ja yleiskuvaus 8
1.4 Maanomistus 9
1.5 Rakennusjärjestys 9
1.6 Kaavamenettelyn vaiheet 9
2 Yleiskaavan sisältövaatimukset ja oikeusvaikutukset 12
3 Alueen nykytila 13
3.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet 13
3.2 Maakuntakaavat 15
3.2.1 Vireillä olevat maakuntakaavat 18
3.3 Yleiskaavat 19
3.4 Asemakaavat 20
3.5 Yhdyskuntarakenne 20
3.6 Palvelut 21
3.7 Virkistys 21
3.8 Maisema 23
3.8.1 Maisemaselvitys 23
3.9 Rakennettu kulttuuriperintö 30
3.9.1 Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009) 31
3.9.2 Maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt 31
3.9.3 Paikallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt 31
3.9.4 Muut aiemmat selvitykset ja inventoinnit 31
3.9.5 Selvitysalueen rakennuskanta 31
3.9.6 Mahdollisesti kulttuurihistoriallinen rakennuskanta 33
3.10 Arkeologinen kulttuuriperintö 35
3.11 Luonnonympäristö 36
3.11.1 Maaperä ja kallioperä 36

3.11.2 Pinta- ja pohjavesi 39
3.11.3 Kasvillisuus ja luontotyypit 42
3.11.4 Ekologiset yhteydet 55
3.11.5 Linnusto 57
3.11.6 Viitasammakko 64
3.11.7 Liito-orava 68
3.12 Liikenne 69
3.13 Ympäristöhäiriöt 71
3.14 Tekninen huolto 72
4 Tavoitteet ja mitoitusperusteet 73
4.1 Tavoitteet 73
4.1.1 Yleistavoitteet ja suunnitteluperiaatteet 73
4.1.2 Virkistyskäyttö 74
4.1.3 Elinkeinot, palvelut 74
4.1.4 Liikenne ja infrastruktuuri 74
4.1.5 Rakentaminen 74
4.1.6 Asuntojen lyhytvuokraus 75
4.2 Mitoitusperusteet 75
4.2.1 Mitoitusnormit ranta-alueella 75
4.2.2 Rakennusoikeuden laskentaperiaatteet 75
5 Rantaosayleiskaava 78
5.1 Kaavaluonnos 78
5.2 Kokonaismitoitus 79
5.3 Merkinnät ja määräykset 80
5.3.1 Rakentaminen 80
5.3.2 Liikenne ja infrastruktuuri 81
5.3.3 Luonnonympäristö 81
5.3.4 Maa- ja metsätalousmaat 83
5.3.5 Yleiset suunnittelumääräykset 84
6 Vaikutusten arviointi 86
6.1 Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutuminen 86
6.2 Maakuntakaavan suunnittelutavoitteiden toteutuminen 87

6.3 Vaikutukset nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen 88
6.4 Vaikutukset maisemaan 88
6.5 Vaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön 88
6.6 Vaikutukset luonnonympäristöön 89
6.7 Ekologisiin yhteyksiin 89
6.8 Vaikutukset linnustoon 89
6.9 Vaikutukset eläimistöön 89
6.10 Vaikutukset liikenteeseen 90
6.11 Ilmastovaikutusten arviointi 91
6.12 Sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset 91
7 Rantaosayleiskaavan toteutuminen 92
7.1 Rantaosayleiskaavan oikeusvaikutukset 92
7.2 Rakentamislupakäsittely rantaosayleiskaava-alueella 93
7.3 Jätevesien käsittely 94
8 Osallistuminen ja vuorovaikutus 95
8.1 Osalliset 95
8.2 Vuorovaikutus 96
9 Aikataulu 97
9.1 Vireilletulo (3–8/2025) 97
9.2 Valmisteluvaihe (4/2026) 97
9.3 Ehdotusvaihe (11/2026) 97
9.4 Hyväksyminen (2/2027) 98
10 Yhteystiedot 98
11 Lähteet 99

Liitteet

Liite 1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (päivitetty 25.2.2026)

Liite 2. Maisemaselvitys

Liite 3. Arkeologinen selvitys

Liite 4. Rakennetun ympäristön selvitys

Liite 5. Linnustoselvitys

Liite 6. Linnuston syysseuranta

Liite 7. Petolintuselvitys (SALASSA PIDETTÄVÄ)

Liite 8. Viitasammakkoselvitys

Liite 9. Liito-orava ja luontotyyppiselvitys

Liite 10. Mitoitustaulukko

FCG Finnish Consulting Group Oy ("FCG") on laatinut tämän raportin FCG:n asiakkaan ("Asiakas") toimeksiannon ja ohjeiden mukaisesti. Tämä raportti on laadittu FCG:n ja Asiakkaan välisen sopimuksen ehtojen mukaisesti. ***FCG ei ole vastuussa tästä raportista tai sen käytöstä suhteessa mihinkään muuhun tahoon kuin Asiakkaaseen****.*

Tämä raportti voi perustua kokonaan tai osaksi kolmansien osapuolten FCG:lle antamiin tietoihin tai julkisiin lähteisiin ja näin ollen tietoihin, joihin FCG:llä ei ole ollut vaikutusmahdollisuuksia. FCG toteaa nimenomaisesti, ettei sillä ole vastuuta sille annettujen virheellisten tai puutteellisten tietojen perusteella.

Kaikki oikeudet (mukaan lukien tekijänoikeudet) tähän raporttiin kuuluvat FCG:lle, tai Asiakkaalle, mikäli niin on sovittu FCG:n ja Asiakkaan välillä. Tätä raporttia tai sen osaa ei saa muokata tai käyttää uudelleen toiseen tarkoitukseen ilman FCG:n kirjallista lupaa.

1 Perus- ja tunnistetiedot

1.1 Tunnistetiedot

Kaavan nimi:	Simojärven Pohjoisten osien rantaosayleiskaava, Osa-alue C
Kaavan laatija:	Tarja Outila, TkT, Arkkitehti YKS 726, FCG Rakennettu Ympäristö Oy
Vireilletulo:	Kaava- ja maapoliittinen työryhmä 20.05.2025 21 § KH 26.5.2025 105 §. Kuulutus Kuriirissa 28.5.2025.

1.2 Kaavan tausta ja tavoitteet

Ranuan kunnanvaltuusto on vuoden 2023 talousarvion yhteydessä päättänyt, että kunta käynnistää Simojärven pohjoisosassa yleiskaavan päivittämisen ja laajentamisen.

Simojärven pohjoisen alueen kaavamuutosten ja laajennuksien tavoitteena on huomioida muuttuneet tarpeet 1990 luvulla hyväksyttyyn vanhaan kaavaan verrattuna ja turvata mahdollisuudet matkailuun, yrittämiseen ja vakituiseen asumiseen kyseisillä alueilla. Kaavoituksessa huomioidaan myös yhteiskunnan digitalisoituminen, Ranuan alueella oleva laajakaistaverkosto sekä yleistyvä etätyö. Kaavoituksella pyritään mahdollistamaan loma-asuntojen muutokset vakituiseen asuinkäyttöön.

Kaavan tavoitteena on lisätä vakituisen asumisen ja vapaa-ajan rakennuspaikkoja kaavoitettavilla alueilla, huomioiden myös elinkeinoelämän mahdollisuudet. Tavoitteena on saada joustava kaava, joka mahdollistaa mahdollisimman suurella alueelle samoilla tonteilla vakituisen tai vapaa-ajan asumisen. Lisäksi selvitetään myös lyhytvuokrausmahdollisuus.

Tehtävänä on laatia suunnittelualueelle alueidenkäyttölain (AKL 132/1999) 72 §:n mukainen rantaosayleiskaava, jossa on erityisesti määrätty yleiskaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena. Kaava laaditaan mittakaavaan 1:10 000.

Kaavan laatiminen on käynnistetty seuraavilla päätöksillä:

- Kaava- ja maapoliittinen työryhmä 20.05.2025 (21§)
- Kunnanhallitus 26.05.2025 (105 §)

Tämä kaavaselostus koskee Ranuan Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaavan osa-alueen C laadintaa. Alue sijoittuu Ranuan kunnan Näskä- ja Paattinkijärvien alueille. Samanaikaisesti kaavoitetaan yhteensä neljä aluetta Simojärven pohjoisilla osilla (Kuva 1):

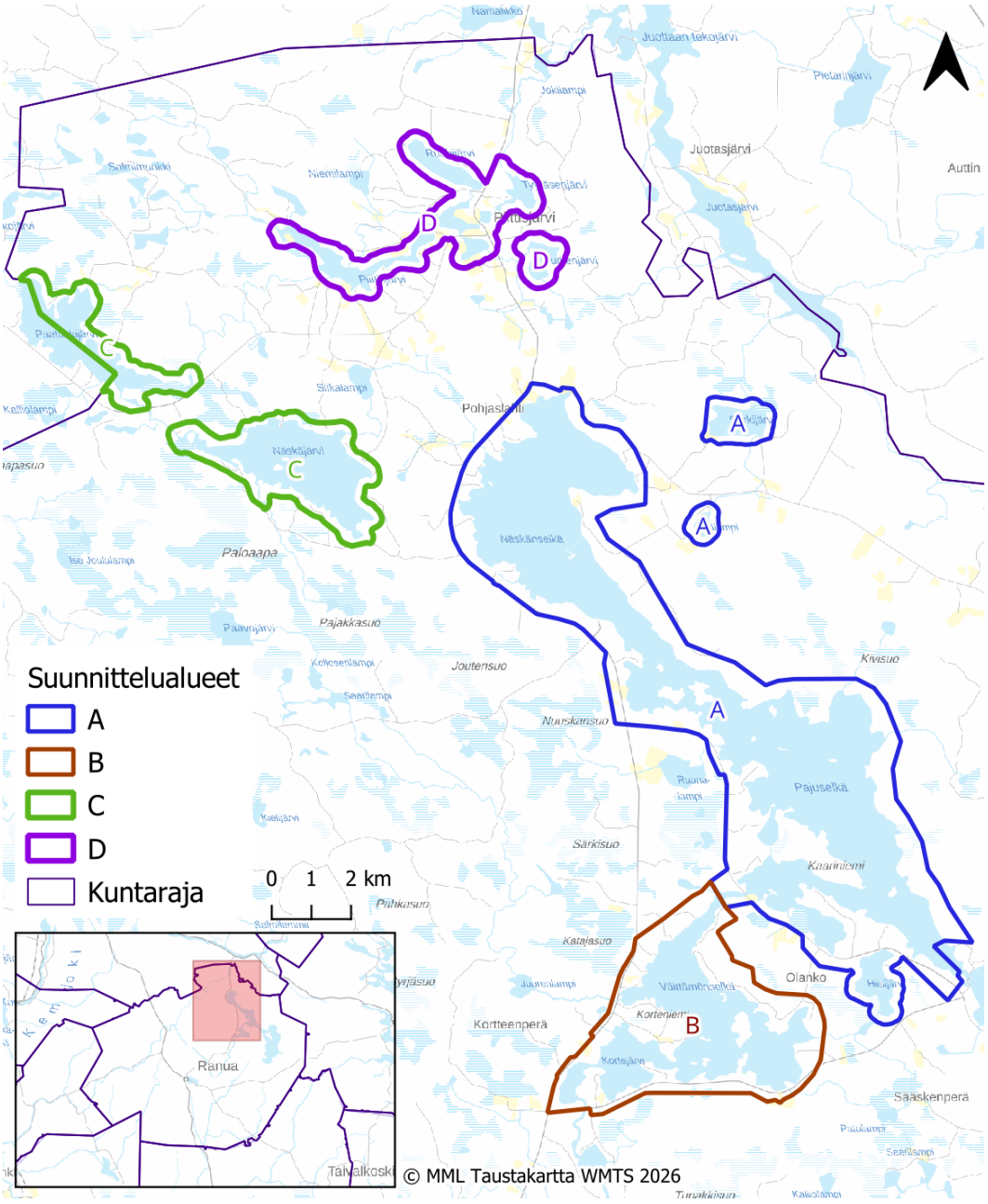
> **Osa-alue A** käsittää rantaosayleiskaavan muutoksen Simojärven Näskä- ja Pajuselän alueille sekä laajennuksen Särkijärvelle ja Itälammelle.

Osa-alue B käsittää rantaosayleiskaavan muutoksen Simojärven Välttämönselän ja Kortejärven alueille.

Osa-alue C käsittää uuden rantaosayleiskaavan laadinnan Näskä- ja Paattinkijärvien alueille.

Osa-alue D käsittää uuden rantaosayleiskaavan laadinnan Piittisjärven, Ruuhijärven, Tyyräsenjärven, Ristilammen, Syväjärven ja Putkenjärven alueille.

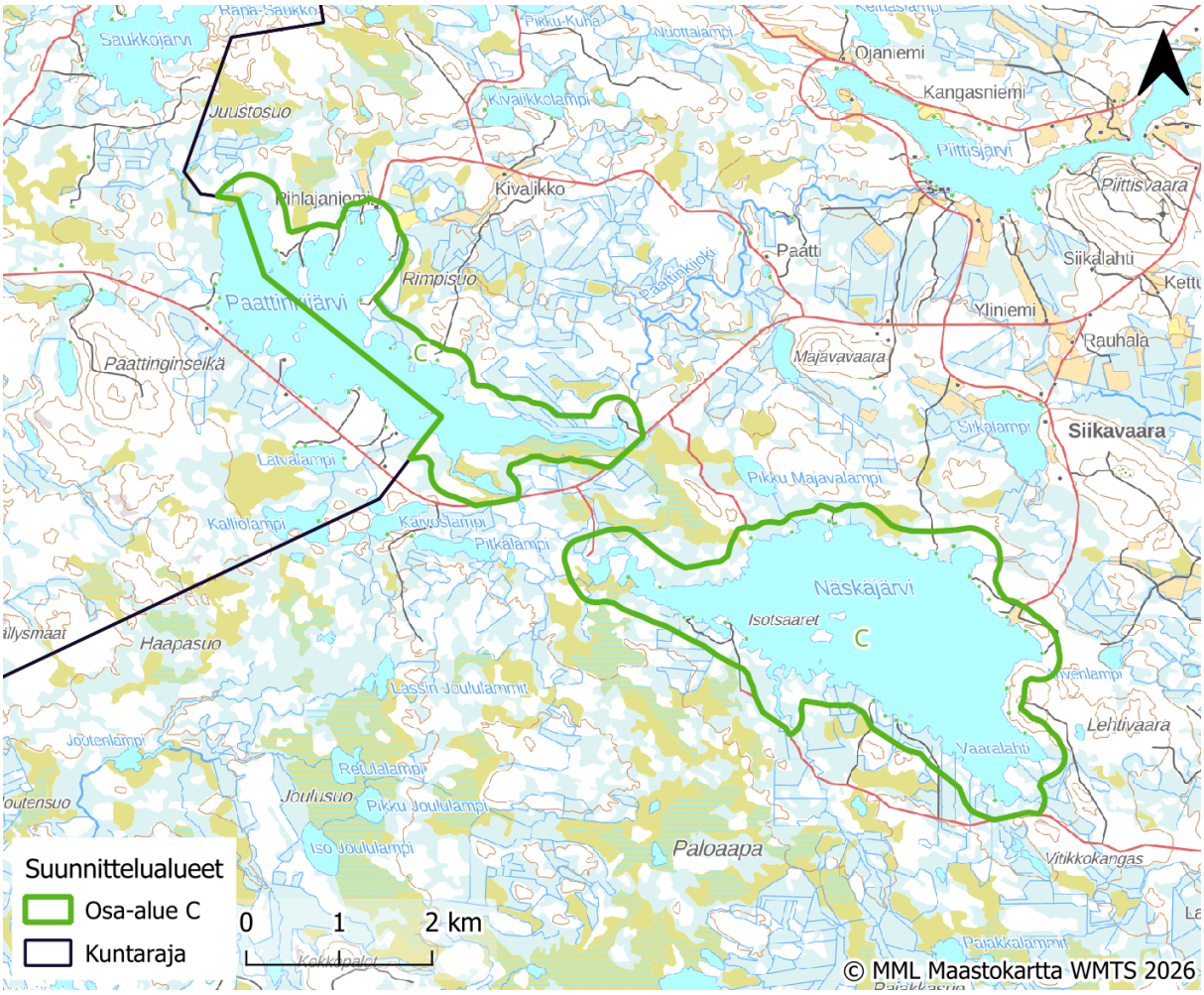
Osa-alueiden kaavoja edistetään erillisinä kaavoitusprosesseina ja kaavoista laaditaan kunkin osa-alueen osalta erilliset kaavoitusasiakirjat.

Kuva 1 Simojärven pohjoisosien suunnittelualueiden rajat osa-alueittain. Osa-alueen C rajaus on esitetty vihreällä.

1.3 Suunnittelualueen sijainti ja yleiskuvaus

Suunnittelualue sijaitsee Ranuan kunnassa, Simojärven pohjoisosien alueella. Osa-alue C käsittää uuden rantaosayleiskaavan laadinnan Näskä- ja Paattinkijärvien alueille. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 13,5 km^2. (Kuva 2)

Kuva 2 Suunnittelualueen rajaus.

1.4 Maanomistus

Suunnittelualue on yksityisessä ja valtion omistuksessa.

1.5 Rakennusjärjestys

Ranuan kunnan uuden rakennusjärjestyksen voimaan tulosta on päätetty 16.2.2026 § 4. Ranuan kunnan uusi rakennusjärjestys tulee voimaan 1.5.2026, ja voimaan tullessaan se kumoaa Ranuan kunnanvaltuuston 22.6.2020 § 12 hyväksymän rakennusjärjestyksen.

1.6 Kaavamenettelyn vaiheet

Vireilletulo (maaliskuu–elokuu 2025)

Ranuan kunnanhallitus on päättänyt asettaa Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaavan, Osa-alue C:n muutoksen ja laajennuksen vireille ja samalla asettaa nähtäville rantaosayleiskaavan muutoksen ja laajennuksen osallistumis- ja arviointisuunnitelman 26.5.2025 105 §. Vireilletulosta on julkaistu kuulutus Kuriirissa 28.5.2025 ja kunnan nettisivuilla. Ulkopaikkakuntalaisille maanomistajille vireilletulosta on ilmoitettu kirjeitse.

Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä valmisteluasiakirjat pidetään nähtävillä Ranuan kunnan teknisessä toimistossa ja Ranuan kunnan kotisivuilla osoitteessa www.ranua.fi 28.5.2025 alkaen siihen saakka, kunnes kaavan valmisteluaineisto asetetaan AKL 27 §:n mukaisesti julkisesti nähtäville.

Kaavan vireille tulon yhteydessä avattiin kysely, jonka avulla kerätään ideoita ja ajatuksia kuntalaisilta, kyläläisiltä ja alueen maanomistajilta sekä muilta, joita alueen kaavoitus kiinnostaa. Webropol-kysely oli auki 27.5.2025–30.9.2025.

Kesä–elokuussa 2025 on kerätty maanomistajien toiveita valmisteluvaiheen aineistoa varten. Kaavatoiveita on voinut jättää sähköpostitse osoitteeseen kaavatoiveet@ranua.fi tai teknisen osaston toimistolle osoitteeseen Keskustie 30, 97700 RANUA.

Lisäksi toiveita on voinut jättää Kemihaaran kylätalolla 9.7.2025, Kortteen metsästysmajalla 30.7.2025 sekä monitoimikeskus Kerkässä 20.8.2025 järjestetyissä yleisötilaisuuksissa sekä Hillamarkkinoilla Ranuan kunnan teltalla 2.–3.8.2025.

Järjestettiin AKL 66 §:n ja MRA 18 §:n mukainen viranomaisneuvottelu 18.3.2026.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa kaavamenettelyn aikana.

Valmisteluvaihe (syyskuu 2025–huhtikuu 2026)

OAS:sta annettu palaute huomioidaan valmisteluvaiheessa laadittavassa kaavaluonnoksessa ja kaavaselostuksessa.

Ranuan kunnanhallitus asettaa Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaavan, Osa-alue B:n muutoksen valmisteluaineiston nähtäville kokouksessaan xx.x.202x xx §.

Aineisto on nähtävillä 15.4.–31.5.2026 Ranuan kunnan teknisessä toimistossa ja Ranuan kunnan kotisivuilla osoitteessa www.ranua.fi.

Valmisteluaineiston nähtävilläolon aikana järjestetään tarvittaessa yleisötilaisuus.

Valmisteluaineistosta pyydetään sen nähtävilläoloaikana lausunnot viranomaisilta ja osalliset ja kuntalaiset voivat jättää mielipiteensä. Annetut lausunnot ja mielipiteet koostetaan ja niihin laaditaan perustellut vastineet.

Kirjalliset mielipiteet toimitetaan Ranuan kunnalle osoitteeseen:

sähköposti:

kirjaamo@ranua.fi

postiosoite:
Ranuan kunta
Keskustie 34
97700 Ranua

Ehdotusvaihe

Kaavan valmisteluaineistosta annettu palaute huomioidaan kaavaehdotuksessa.

Kaavaehdotus asetetaan nähtäville vähintään kuukauden ajaksi (30 pv) sekä pyydetään tarvittavat lausunnot. Osallisilla ja kunnan jäsenillä on mahdollisuus esittää muistutus kaavaehdotuksesta. Nähtävillä olosta ilmoitetaan kunnan nettisivuilla osoitteessa www.ranua.fi sekä kirjeitse suunnittelualueella oleville ulkopaikkakuntalaisille maanomistajille.

Järjestetään yleisötilaisuus kaavaehdotuksesta. Tarvittaessa järjestetään myös toinen AKL 66 §:n ja MRA 18 §:n mukainen viranomaisneuvottelu.

Hyväksymisvaihe

Ehdotusvaiheessa saadut muistutukset ja lausunnot käsitellään.

Mikäli yleiskaavaehdotukseen tehdään nähtävillä olon jälkeen oleellisia muutoksia, yleiskaava asetetaan uudelleen nähtäville tai järjestetään erillinen kuuleminen niille osallisille, joita oleelliset muutokset koskevat.

Yleiskaavan hyväksyy Ranuan kunnanvaltuusto.

Kunnanvaltuuston hyväksymispäätöksistä on mahdollisuus tehdä valitus Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle 30 päivän aikana.

2 Yleiskaavan sisältövaatimukset ja oikeusvaikutukset

Aleuidenkäyttölain 35 §:n mukaan yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen.

Alueidenkäyttölain 39 §:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

- yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys
- olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö
- asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus
- mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestävällä tavalla
- mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön
- kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset
- ympäristöhaittojen vähentäminen
- rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen
- virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys

Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

Osayleiskaava laaditaan alueidenkäyttölain (132/1999) 72 §:n säädökset huomioiden. Vesistön ranta-alueeseen kuuluvalle rantavyöhykkeelle saa rakentaa tämän oikeusvaikutteisen yleiskaavan perustella, kun kaavassa on erityisesti määrätty yleiskaavan tai sen osan käyttämisestä rakentamisluvan myöntämisen perusteen.

Yleiskaavaa laadittaessa huomioidaan alueidenkäyttölain (132/1999) 73 §:n mukaiset ranta-alueiden loma-asutusta koskevan yleisaavan erityiset sisältövaatimukset:

Laadittaessa yleiskaavaa tai asemakaavaa (ranta-asemakaava) pääasiassa loma-asutuksen järjestämiseksi ranta-alueelle on sen lisäksi, mitä yleis- tai asemakaavasta muutoin säädetään, katsottava, että:

1)suunniteltu rakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu rantamaisemaan ja muuhun ympäristöön;

2)luonnonsuojelu, maisema-arvot, virkistystarpeet, vesiensuojelu ja vesihuollon järjestäminen sekä vesistön, maaston ja luonnon ominaispiirteet otetaan muutoinkin huomioon; sekä

3)ranta-alueille jää riittävästi yhtenäistä rakentamatonta aluetta.

Laadittaessa kaavaa alueelle, johon kuuluu olemassa olevaa kyläaluetta, ei kyläalueella sovelleta mitä 1 momentin 3 kohdassa säädetään edellyttäen, että virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys otetaan huomioon. (21.4.2017/230).

3 Alueen nykytila

3.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa alueidenkäyttölain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Lain mukaan alueidenkäyttötavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista päättää valtioneuvosto. Valtioneuvosto päätti valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017. Päätös on tullut voimaan 1.4.2018.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet:

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiselle sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.

Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä.

Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.

Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.

Tehokas liikennejärjestelmä

Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara- ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.

Turvataan kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien liikenne- ja viestintäyhteyksien jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet sekä kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien satamien, lentoasemien ja rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet.

Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.

Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.

Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys tai riskit hallitaan muulla tavoin.

Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset, kemikaaliratapihat ja vaarallisten aineiden kuljetusten järjestelyratapihat sijoitetaan riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista.

Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.

Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.

Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävyydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.

Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.

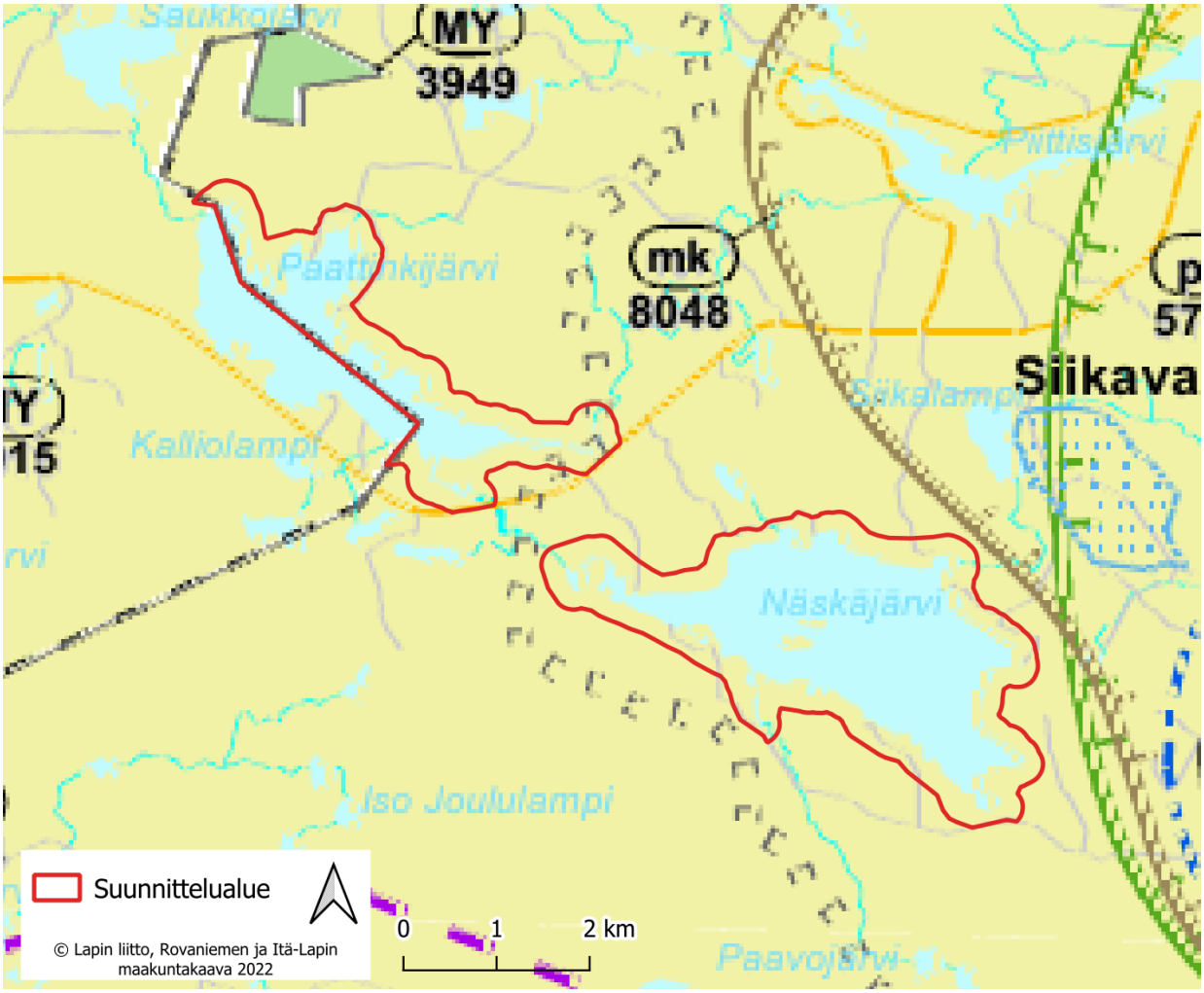
Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.

Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

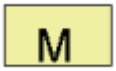
3.2 Maakuntakaavat

Alueidenkäyttölain (132/1999) 32 §:n mukaan maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa. Alueella on hyväksytty 16.5.2022 Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava, joka on tullut voimaan 21.9.2022.

Kuva 3 Suunnittelualueella voimassa oleva maakuntakaava. Suunnittelualueen rajaus punaisella.

Suunnittelualueelle ja sen läheisyyteen kohdistuvat merkinnät:

	MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta myös muihin tarkoituksiin.
	LUONNONSUOJELUALUE Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita tai kohteita sekä Natura 2000 -verkostoon sisällytettyjä alueita.
	MATKAILUN VETOVOIMA-ALUE, MATKAILUN JA VIRKISTYKSEN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE Merkinnällä osoitetaan matkailun ja virkistyksen vyöhykkeitä, joihin kohdistuu alueidenkäytöllisiä kehittämistarpeita ja niiden yhteensovittamista. *Aluetta tulee kehittää matkailukeskusten, matkailupalvelukohteiden, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena alueen pääkäyttötarkoitusten kanssa yhteen sopivalla tavalla. Kulttuuriperintö-, maisema- ja luontoarvoja tulee vaalia matkailun vetovoimatekijöinä.*
	MAASEUDUN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE Merkinnällä osoitetaan maaseutuvyöhykkeitä, joihin kohdistuu alueidenkäytöllisiä kehittämistarpeita ja niiden yhteensovittamista. *Alueella tulee säilyttää ja kehittää monipuolisesti maaseudun elinkeinoja, palveluja, asutusta ja kulttuuriympäristöä. Pysyvän asutuksen sijoittumista tulee edistää olemassa olevaa rakennetta täydentäen.*
	MOOTTORIKELKKAILUREITTI

Koko maakuntakaava-aluetta koskevat määräykset:

***SUUNNITTELUMÄÄRÄYKSET**:*

Alueidenkäyttöä ja toimintoja suunniteltaessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä, elinympäristön laadun parantamista sekä joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen edellytysten kehittämistä. Suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota alueen erityisolosuhteisiin.

Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon maapuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvattava niille riittävät alueelliset toimintaedellytykset.

Rovaniemen taajaman alueella seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön alaraja on 5 000 k-m^2. Muualla kaava-alueella seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön alaraja on 4 000 k-m^2.

Ranta-alueilla taajamatoimintojen alueiden (A), asuntovaltaisten alueiden (AA), keskuskylien (at), keskustatoimintojen alueiden (C) ja keskustatoimintojen kohteiden (c) ulkopuolella vapaan rantaviivan osuus tulee olla vähintään puolet muunnetusta rantaviivasta. Pysyvän asutuksen sijoittumista tulee edistää olemassa olevaa rakennetta täydentäen. Ranta-alueilla tulee turvata rannan suuntainen kulkuyhteys.

Maankäytön suunnittelussa on alueen erityispiirteisiin tukeutuen otettava huomioon arvokkaat luonnonympäristöt, arvokkaat maisema-alueet, rakennetut kulttuuriympäristöt ja arkeologinen kulttuuriperintö sekä kiinnitettävä erityistä huomiota rakennetun ympäristön laatuun. Suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta sekä edistettävä luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.

Maisemallisesti herkillä alueilla, kuten jokien ja järvien rannoilla ja arvokkaimmilla vaara-alueilla sekä pääteiden, matkailupalvelualueiden, retkeilyreittien ja taajamien läheisissä metsissä metsänkäsittelytoimenpiteet on suunniteltava huolellisesti ottaen huomioon maiseman ominaispiirteet ja pyrittävä välttämään suuria muutoksia.

Rakennuksia tai muita huomattavia rakenteita ei tule suunnitella sijoitettavaksi maisemallisesti aroille paikoille, kuten kapeisiin niemen kärkiin ja kannaksille sekä rantamaisemaa hallitsevien kumpareiden huipulle.

Maankäytön suunnittelussa on huolehdittava maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten pelto- ja metsäalueiden alueiden säilymisestä.

Tuulivoimalat tulee sijoittaa keskitetysti usean tuulivoimalan muodostamiin ryhmiin. Kunnan kaavoituksessa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon tuulivoiman rakentamisen vaikutukset maisemaan, asutukseen, loma-asutukseen, linnustoon ja muuhun eläimistöön, luontoon ja kulttuuriperintöön sekä lievennettävä haitallisia vaikutuksia. Tuulivoimaloiden suunnittelussa on turvattava puolustusvoimien toimintaedellytykset sekä selvitettävä ja otettava huomioon tuulivoimaloiden vaikutukset tutkajärjestelmiin, puolustusvoimien radioyhteyksiin ja muihin viestintäjärjestelmiin.

Tuulivoimaloita ja muita korkeita rakenteita suunniteltaessa on otettava huomioon lentoesteiden korkeusrajoitukset.

Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Valtion maiden osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.

Maankäytön suunnittelussa on varauduttava sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Tulva-, sortuma- ja vyörymävaara-alueet on osoitettava yleis- ja asemakaavoissa joko alueina tai rakentamisrajoituksina. Rakennuspaikkoja ei saa suunnitella sijoitettavaksi alueille, joilla on tulvan, sortuman tai vyörymän vaaraa. Tästä voidaan poiketa vain, jos tarve- ja vaikutusselvityksiin perustuen osoitetaan, että tulvariskit pystytään hallitsemaan ja että rakentaminen on kestävän kehityksen mukaista. Maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon tulvariskialueet ja tulvien hallintasuunnitelmat.

Suunnittelussa on pyrittävä ehkäisemään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.

Alueiden käyttöä suunniteltaessa tulee varmistaa kulttuuriperintötiedon ajantasaisuus (kulttuuriympäristön ja/tai maiseman kannalta tärkeät alueet tai kohteet, kiinteät muinaisjäännökset tai muut arkeologiset kulttuuriperintökohteet), ja oltava yhteydessä alueelliseen vastuumuseoon sekä varauduttava tarpeellisiin selvityksiin. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Määräys koskee myös vedenalaisia muinaisjäännöksiä.

Suunniteltaessa suojelualueen, suojeluohjelmaan kuuluvan alueen tai sen läheisyydessä olevan alueen käyttöä on neuvoteltava luonnonsuojelusta ja alueen hallinnasta vastaavien viranomaisten kanssa. Natura 2000 -verkostoon sisällytettyihin alueisiin kohdistuvien toimintojen vaikutukset on tarvittaessa arvioitava LSL 65 §:n mukaisesti.

***RAKENTAMISRAJOITUS**:*

Maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus on voimassa virkistysja suojelualueeksi, Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen tarkoituksiin osoitetulla alueella ja liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetuilla alueilla (V, L, LL, EN, EJ, ET, EP, EP1, EP-2, EAH, er1, SL, Se, SM, SR, SR1, vt, kt, st, yt, voimajohto). Rajoitus laajennetaan koskemaan kaivosalueita (EK), suojavyöhykkeitä (sv), lentoliikenteen varalaskupaikkoja (sv2), melualueita (me, me1, me3, me4 ja me5), sekä tärkeitä ja vedenhankintaan soveltuvia pohjavesialueita. Rajoitus ei koske tuulivoimaloiden alueita (tv) eikä tuulivoimapotentiaalisia (tv1) alueita.

3.2.1 Vireillä olevat maakuntakaavat

Lapin liitossa on vireillä koko maakunnan aluetta koskeva Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaava 2050, joka on kuulutettu vireille 24.1.2025.

Vaihemaakuntakaavan tavoitteena on päivittää geopoliittisen tilanteen vuoksi voimassa olevia maakuntakaavoja ja vastata maankäytön suunnittelun osalta toimintaympäristön muutoksiin erityisesti liikennejärjestelmän ja turvallisuuden osalta. Keskeisenä tavoitteena on myös yhtenäistää seudullisten maakuntakaavojen suunnittelumääräyksiä. Tavoitteena vaihemaakuntakaavassa on osoittaa Lapin liikennestrategian 2050 mukaisesti

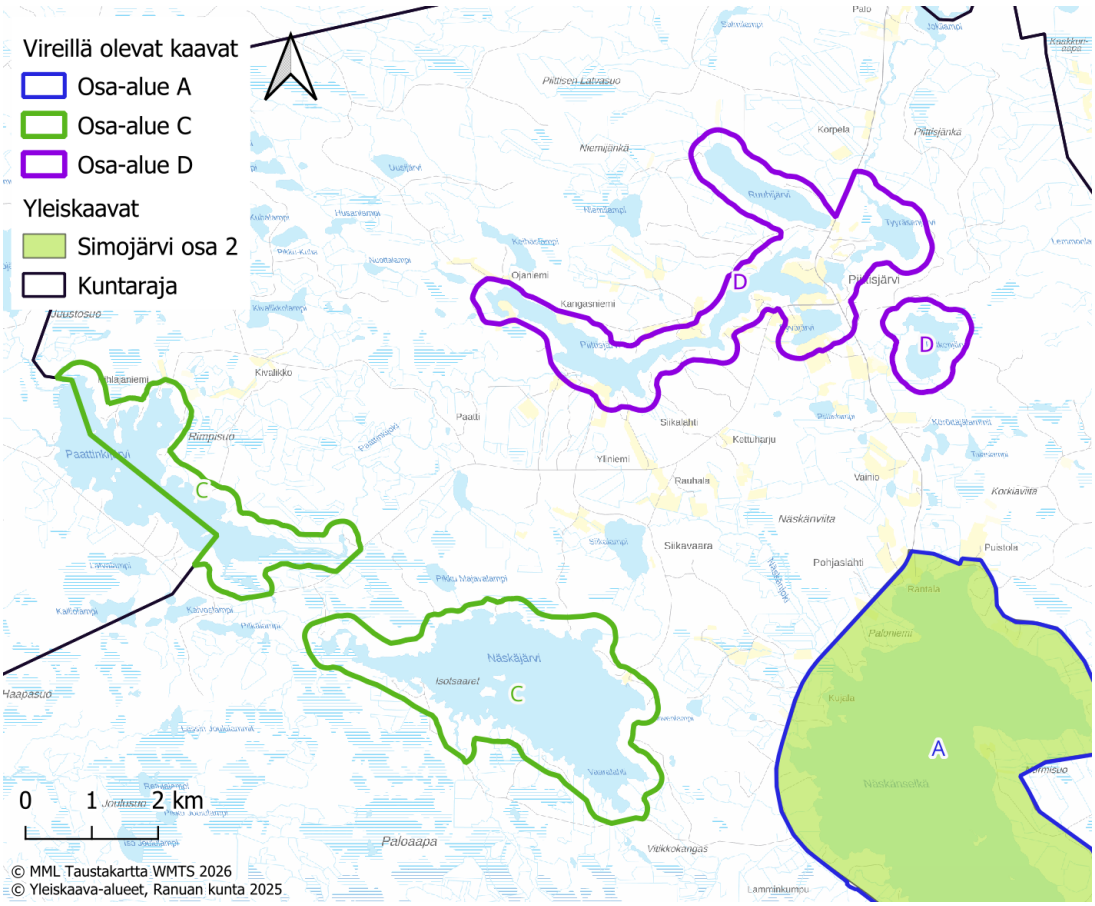
liikennejärjestelmää koskeva kehittämistavoitteet sekä huomioida puolustusvoimien maankäytölliset tarpeet.

Lisäksi tavoitteena on osoittaa keskeiset isot teollisuus- tai varastorakennusten alueet. Vaihemaakuntakaavan laadinnassa huomioidaan valtioneuvoston päätökset koskien kulttuuriympäristöä, maisema-alueita ja arkeologisia kohteita. Tavoitteena on myös selvittää laaja-alaisten M-alkuisten aluevarausten toimivuutta tässä toimintaympäristössä. Vaihemaakuntakaavassa voidaan osoittaa myös muita kaavaprosessin aikana esille tulleita tarpeita.

Tavoitteena on, että Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaava 2050:n valmisteluaineisto on nähtävillä vuoden 2026 loppupuolella.

3.3 Yleiskaavat

Suunnittelualueella ei ole voimassa olevia yleiskaavoja. (Kuva 4)

Kuva 4 Yleiskaavat suunnittelualueen läheisyydessä.

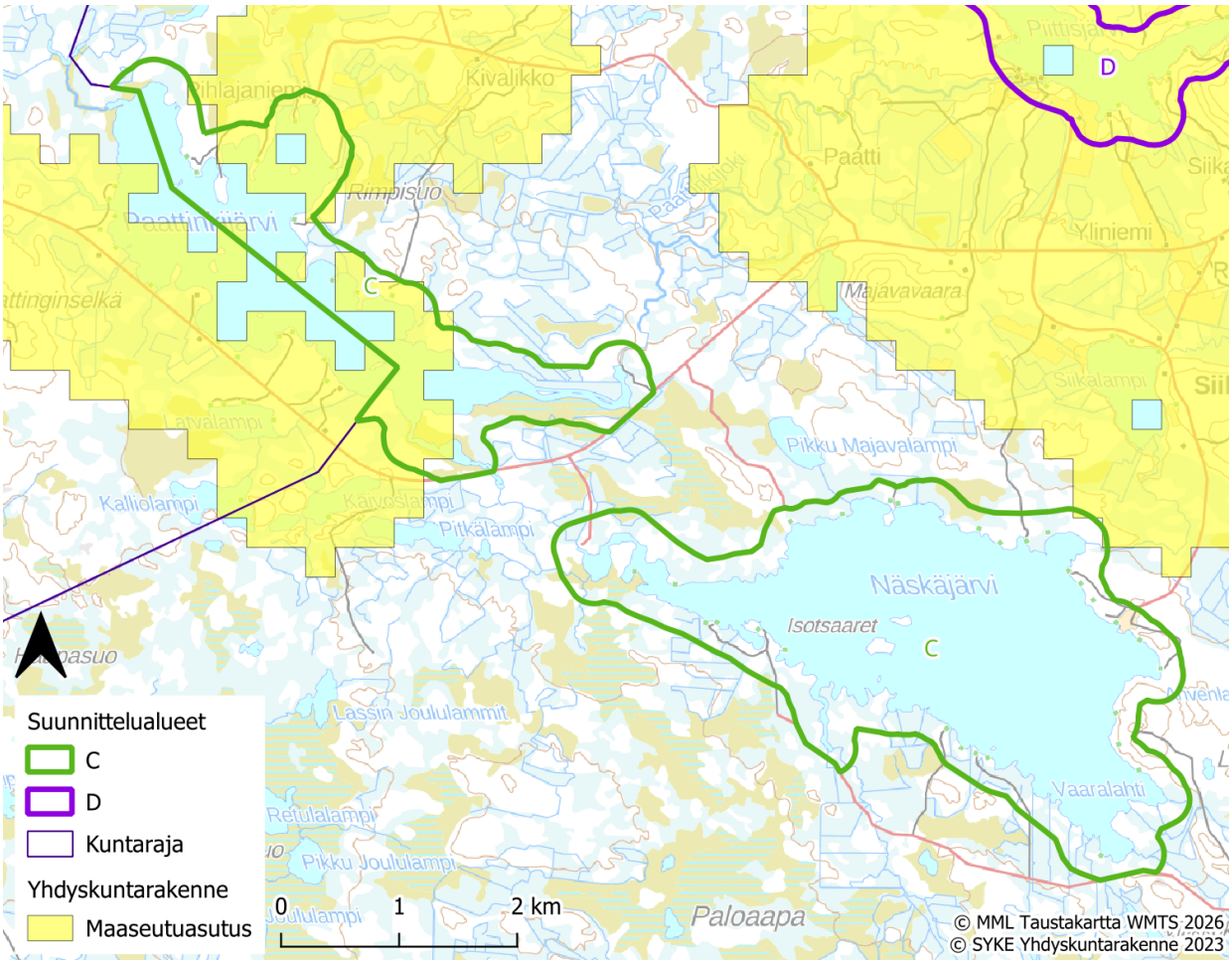
3.4 Asemakaavat

Suunnittelualueella ei ole voimassa olevia asemakaavoja.

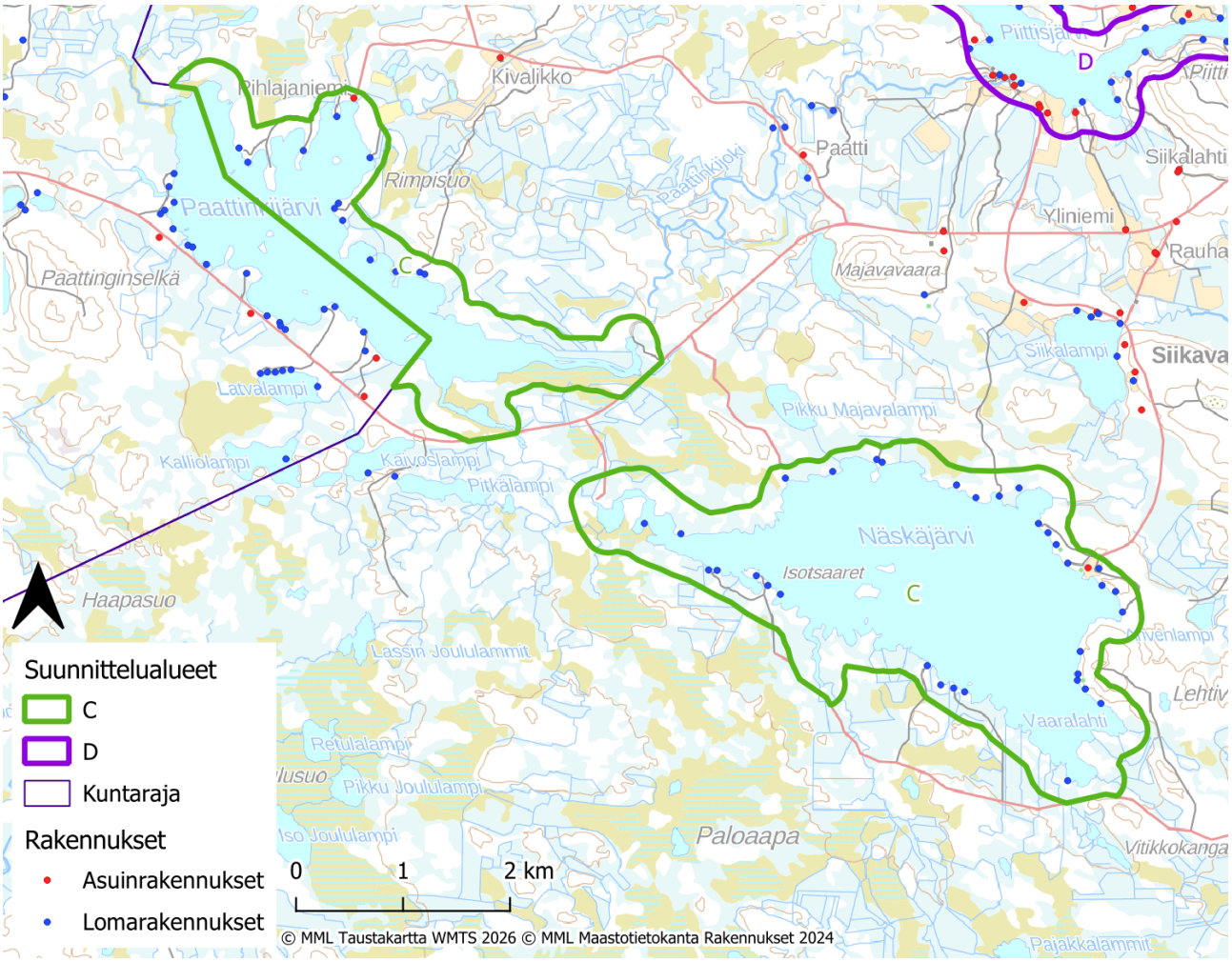
3.5 Yhdyskuntarakenne

Suunnittelualueen yhdyskuntarakenne on Suomen ympäristökeskuksen yhdyskuntaluokituksen mukaista maaseutuasutusta (Kuva 5).

Alueella sijaitsee 2 asuinrakennusta ja 45 lomarakennusta Maanmittauslaitoksen maastotietokannan mukaan (Kuva 6).

Kuva 5 Suunnittelualueen yhdyskuntarakenne

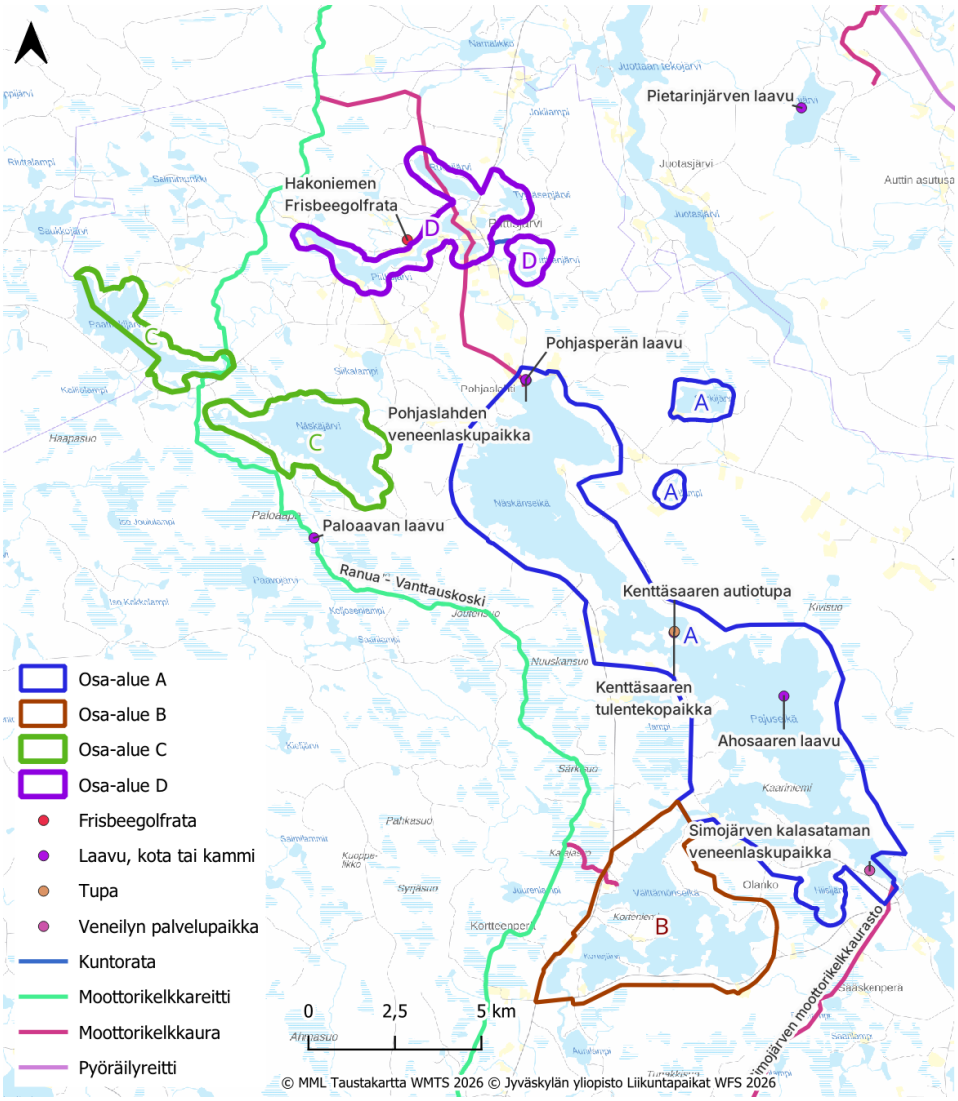
Kuva 6 Asuin- ja lomarakennukset suunnittelualueella.

3.6 Palvelut

Lähimmät palvelut sijaitsevat Ranuan keskustassa, jonne on matkaa suunnittelualueelta noin 40–50 kilometriä.

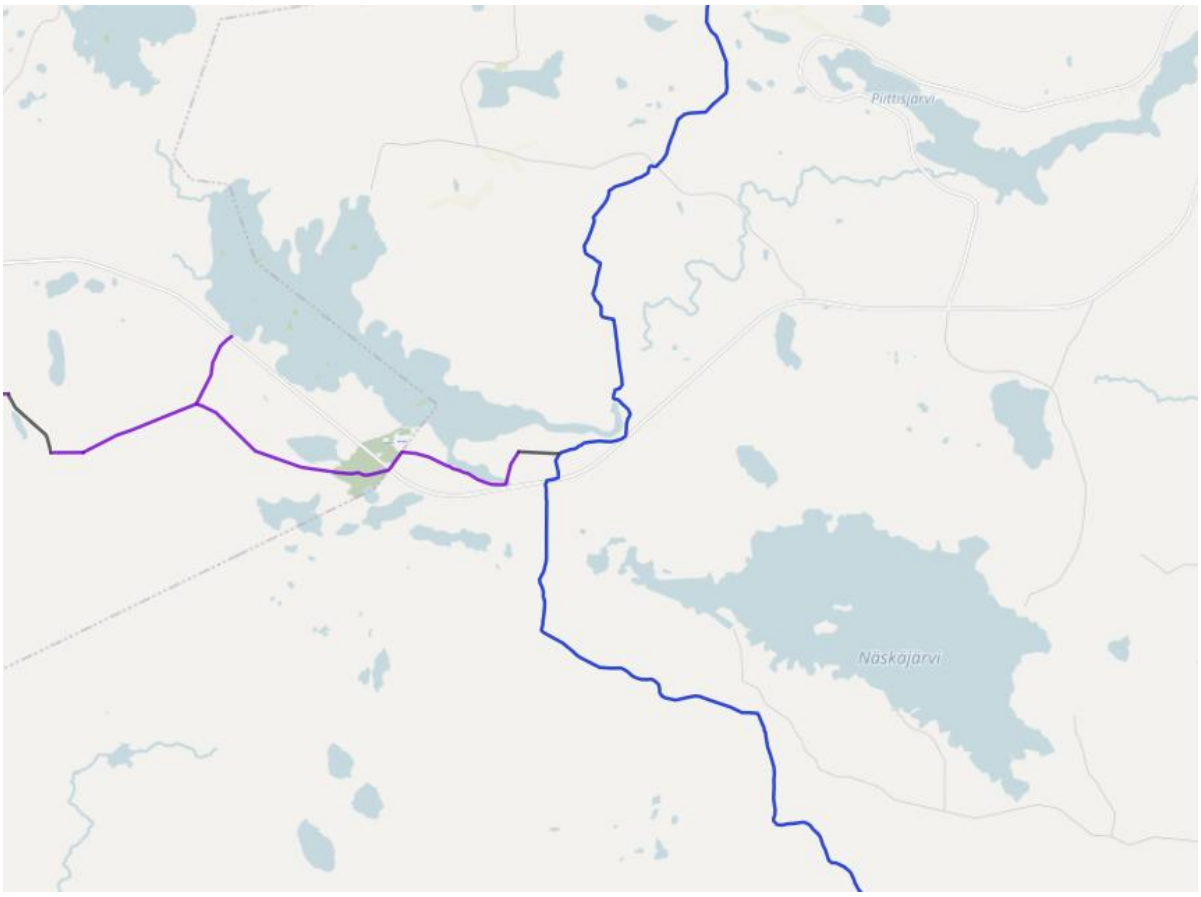
3.7 Virkistys

Suunnittelualueen läpi kulkee Ranua – Vanttauskoski moottorikelkkareitti. Muita varsinaisia virkistysrakenteita ei alueelle sijoitu Jyväskylän yliopiston LIPAS-liikuntapaikka-aineiston mukaan. (Kuva 7)

Kuva 7 Suunnittelualueelle sijoittuvat virkistysrakenteen Jyväskylän LIPAS-liikuntapaikka-aineiston mukaan.

Kelkkareitit.fi -sivustolla moottorikelkkareitistöä on esitetty LIPAS-liikuntapaikka-aineistoa enemmän. Suunnittelualueen rajalle, osittain suunnittelualueelle Paattinkijärven rannalle sijoittuu Siikä-Kämän kyläyhdistys ry:n ylläpitämä moottorikelkkaura. (Kuva 8)

Kuva 8 Suunnittelualueelle ja sen läheisyyteen sijoittuvat moottorikelkkareitit kelkkareitit.fi -sivuston mukaisesti (https://kelkkareitit.fi/)

3.8 Maisema

3.8.1 Maisemaselvitys

Osayleiskaavan laatimisen yhteydessä on tehty maisemaselvitys Simojärven pohjoisosien sekä Piittis-, Näskä- ja Paatinkijärvien rantaosayleiskaavoituksen pohjaksi. FCG Rakennettu Ympäristö Oy:ssä selvityksestä on vastannut maisema-arkkitehti MARK Riikka Ger. Kartta-aineiston on laatinut maisema-arkkitehtiyo Eevi Kesälä. Maisemaselvitys on tehty yleiskaavoitusta varten tarvittavalla tarkkuudella. Maisemaselvitys kokonaisuudessaan on tämän kaavaselostuksen liitteenä (Liite 2)

Maisemaselvitys perustuu kartta-, paikkatieto- ja ilmakuvatarkasteluihin. Hankkeen yhteydessä ei ole tehty maastokäyntiä. Näin ollen analysointi ja arvottaminen perustuvat kartta-, ilma- ja valokuvatarkasteluihin. Muista lähteistä mainittakoon Museoviraston internet-sivuilta Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY 2009; ympäristöministeriön julkaisu ”Maisemanhoito – Maisema-aluetyöryhmän mietintö I” (1993); ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen julkaisu ”Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-

alueet Eteläinen Lappi, VAMA 2021”; Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava sekä Lapin liiton julkaisu ” Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava, Rovaniemi – Kemijärvi – Pelkosenniemi – Posio – Ranua – Salla – Savukoski, Kulttuuriympäristökohteet 10.11.2014 ”.

3.8.1.1 Maisemarakenne

Suurmaisema

Ympäristöministeriön maisemamaakunnallisessa aluejaossa Ranuan Simojärven ympäristö kuuluu Peräpohjola-Lappiin ja tarkemmin määriteltynä Peräpohjolan vaara- ja jokiseutuun. Maisema-aluetyöryhmän mietinnön I mukaan (Ympäristöministeriö 1993a) Peräpohjolan vaara- ja jokiseudun maisemia hallitsevat verraten jyrkkäpiirteiset maastonmuodot ja voimakkaiden jokivarsien asumusmaisemat. Alueella on laajoja jyrkästi kumpuilevia vaara-alueita, joitakin erillisiä vaararyhmiä hieman alavammilla mailla sekä jopa muutamia tuntureitakin. Maaperä on vaaroillakin yleensä moreenia, mutta kalliokkoalueet ovat nekin varsin yleisiä.

Suurten jokien varsilla on mittavia sedimentoituneita, melko hienojakoisia kerrostumia.

Alueen poikki kulkee muutama luoteesta kaakkoon suuntautuva harjujakso, mutta ne eivät ole maisemakuvassa kovinkaan hyvin erottuvia. Sen sijaan Kemijärven tienoilla kulkevien harjujaksojen yhteydessä olevat huomattavat kumpareiset kumpumoreenialueet ja kamesmaastot ovat maisemallisestikin huomattavia.

Ihmisten asuttamien virtojen ja jokien varsien laaksomaisemien ohella alueella on myös melko paljon järviä. Järvet eivät kuitenkaan yleensä ole kovin suuria, poikkeuksena isokokoiset Simojärvi ja Miekojärvi -Vietoset -Raanujärvi - järviryhmä. Monien järvien rannalla on asutusta, mutta useimmat pienet järvet sijaitsevat vaarojen välisten metsä- ja suoerämaiden keskellä asumattomina. Alueella on kohtalaisen paljon soita, mutta yhtenäiset suoalat eivät ole maaston kumpuilevuuden takia yleensä läheskään niin suuria kuin esimerkiksi Aapa-Lapin puolella. Suoalat ovat pieniä erityisesti länsiosien vaaraisilla alueilla. Seutu on Pohjanmaan ja Peräpohjolan aapasoiden vaihettumisvyöhykettä. (Ympäristöministeriö 1993a)

Perusmaisemarakenne

Tarkastelualuetta ympäröivässä maisemarakenteessa on havaittavissa maiseman luoteis-kaakko-suuntautuneisuutta joissa ja osin muissakin vesistöissä. Pohjoispuolen vaarat ovat puolestaan itä-länsi- ja lounais-koillissuuntaisia. Järvien länsipuoli on suovaltaista, pienten ja keskisuurten soiden mosaiikkia, Simojärven itäpuolella alavaa aluetta on vähemmän, ja sen myötä myös soita vähemmän. Soiden väliin jäävät alueet ovat sulkeutuneita. Simojärven rannalle tai rannan tuntumaan sijoittuu myös pieniä viljelyalueita. Pitkänomaisen Piittisjärven ympärillä on runsaasti peltoja ja monet niistä lähes rajautuvat vesialueeseen. Välissä on vain kapea suojavyöhyke tai rantapuusto.

Simojärven rantaviiva on polveileva ja melko pienipiirteinen. Niemiä ja niemekkeitä on runsaasti. Loma-asutus on keskittynyt järven pohjoispuoliskolla järven länsi- ja pohjoisrannalle. Kaariniemen eteläpuolella rannalle sijoittuu myös vähän enemmän ympärivuotista asutusta. Välttämönselän, Kortejärven ja Lautaselän rannoilla on pääasiassa loma-asutusta. Piittisjärven ympärillä on sekä asutusta että loma-asutusta melkein yhtä paljon.

Selvitystyö tehdään rantakaavoituksen pohjaksi. Näin ollen tarkastelualueelle sijoittuu useita vesistöjä. Puolet (itäpuolisko) Paattinkijärvestä ja Näskäjärvi kuuluvat osa-alueeseen C.

Osa-alueella C Paattinkijärven ympärillä on lähinnä kumpumoreenia ja jonkin verran eteläpuolella turvetta. Näskäjärven länsi- ja eteläpuoliskoa ympäröi kumpumoreeni, pohjoisessa ja idässä on sora- ja hiekkamoreenia ja järven kaakkoisrannalla kapealla sektorilla turvetta.

Pattinkijärven korkeustaso on +190,2 metriä mpy ja Näskäjärven +192,7 metriä mpy. Järvien lähiympäristö on melko tasaista, paitsi Näskäjärven itäpuolella on Näskäkangas, joka kohoaa noin + 215 metriä mpy.

Suomessa vallitseva tuulensuunta on lounaasta. Selvitysalueen avotilojen/vesistöjen suuntautuneisuudesta johtuen tuuli pääsee parhaiten puhaltamaan kaakkois-luoteissuunnassa.

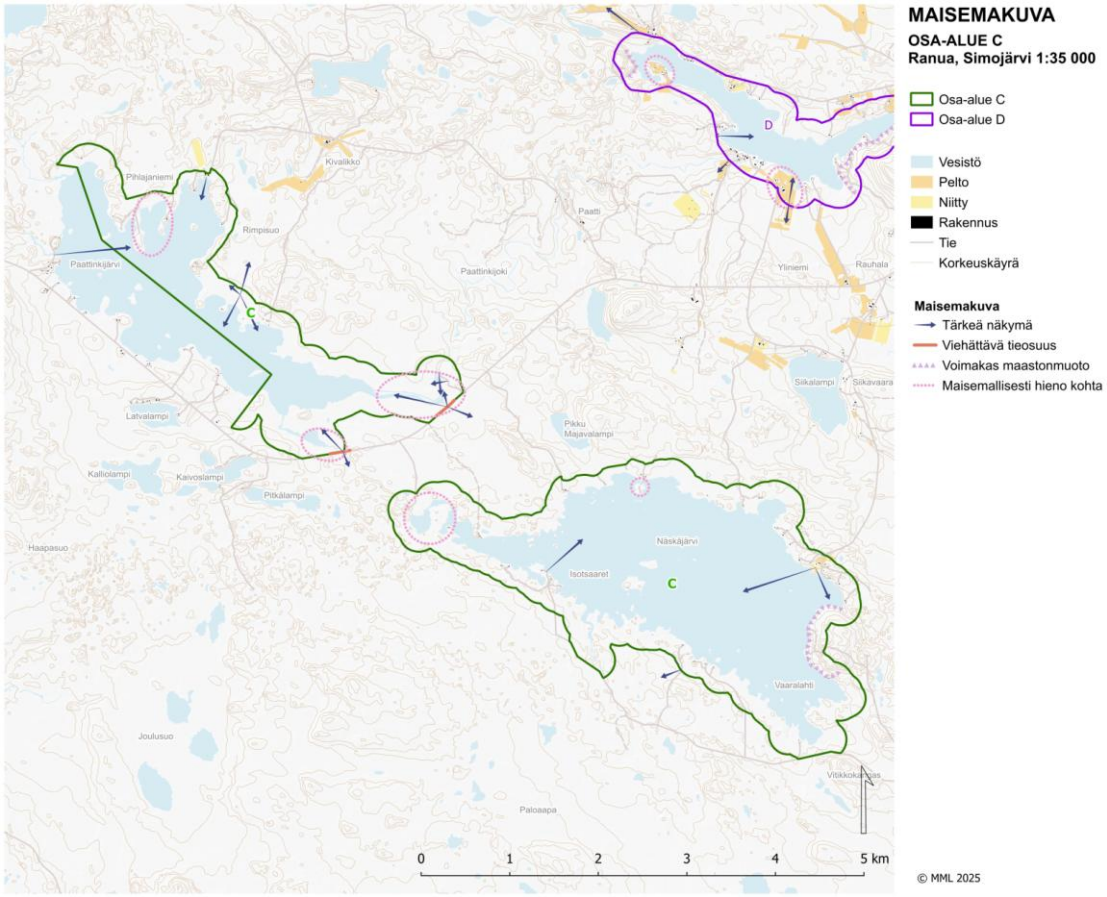
3.8.1.2 Maiseman nykytila

Osakokonaisuuteen kuuluu kaksi järveä. Järvet ovat todennäköisesti olleet jossain vaiheessa laajemmin yhteydessä toisiinsa ja tästä syystä järvien väliin jäävä alue on soistunut. Muulta osin selvitysalueen rannat ovat pääasiassa melko peitteisiä. Näskäjärven itäosassa on voimakas maastonmuoto. Pikkulahden yhteydessä on venesatama ja avoimempaa maisemaa: niittyjä ja pienialainen viljelys. Maisemallisesti hienoja kohtia on esitetty viisi.

Paattinkijärven pohjoisosaan sijoittuu kahdesta niemestä (Pitkäniemi ja Ollinniemi) muodostuva maisemallisesti hieno kohta. Järven kaakkois- ja eteläosaan suistoalueelle, joka on osin suota, osin kosteikkoa, sijoittuu kaksi hienoa kohtaa. Kummankin ytimessä on vesireitti.

Näskänjärvelle sijoittuu kaksi maisemallisesti hienoa kohtaa. Luoteispohjukassa erityinen kohta muodostuu poukamasta, niemestä ja sitä kiertävästä kapeasta vesireitistä. Kahavetolainen on järven pohjukassa olevan vesialueen nimi. Toinen kohta on pohjoisrannalla oleva pieni niemi.

Avoimet maisematilat selvitysalueella rajautuvat pääsääntöisesti selkeälinjaisiin elementteihin, kuten metsänreunoihin tai rantapuustoon. Joitakin reuna-alueita on hakattu. (Kuva 9)

Kuva 9 Maisemaselvityksen liitekartta 2c: Maisemakuva Osa-alue C.

3.8.1.3 Maiseman arvot

Selvitysalueen maisemalliset arvot rakentuvat hienojen vesistönäkymien ohella muutamien pienialaisten viljelymaisemien, kiinnostavien maastonmuotojen, erämaahenkisten avosuomaisemien ja paikoitellen myös vanhan rakennuskannan ympärille. Kiinnostavia vanhoja rakennuksia ei ole kovin paljoa mutta sieltä täältä niitä löytyy. Viehättäviä viljelymaisemakokonaisuuksia ei ole monia ja ne ovat kooltaan melko pieniä, mutta ne tuovat kaivattua vaihtelua maisemakuvaan. Osa niemistä ja niemekkeistä on todella mielenkiintoisen näköisiä muotokieleltään.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021)

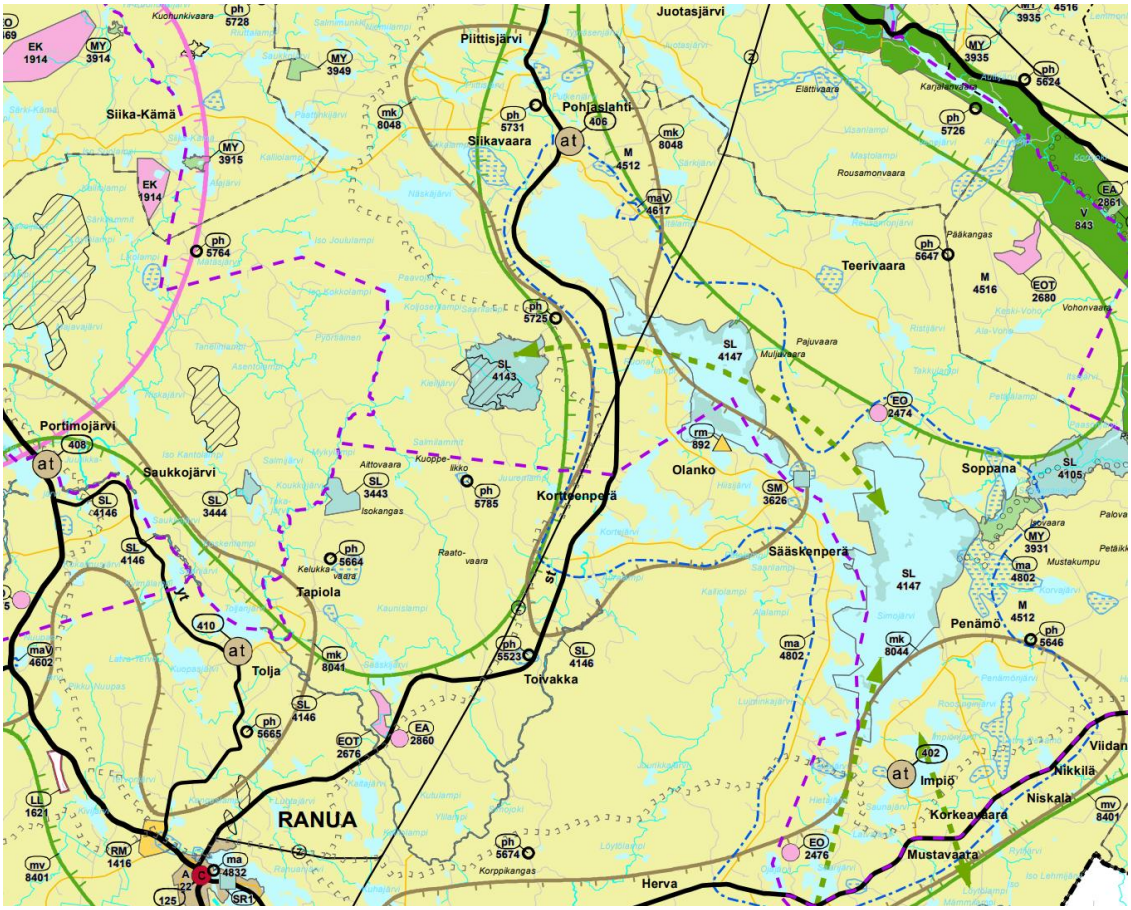
Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021) ovat Suomen maaseudun edustavimpia kulttuurimaisemia, joiden arvo perustuu monimuotoiseen kulttuurivaikutteiseen luontoon, hoidettuun viljelymaisemaan ja perinteiseen rakennuskantaan. Suomessa on 186 valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta.

Selvitysalueista mikään ei ole osa valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta.

Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet

Rovaniemellä ja Itä-Lapissa on Lapin liiton valtuuston 16.5.2022 hyväksymä Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava.

Osa-alueella C ei sijaitse maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita.

Kuva 10 Ote Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavasta. Lähde: Lapin liitto, MML.

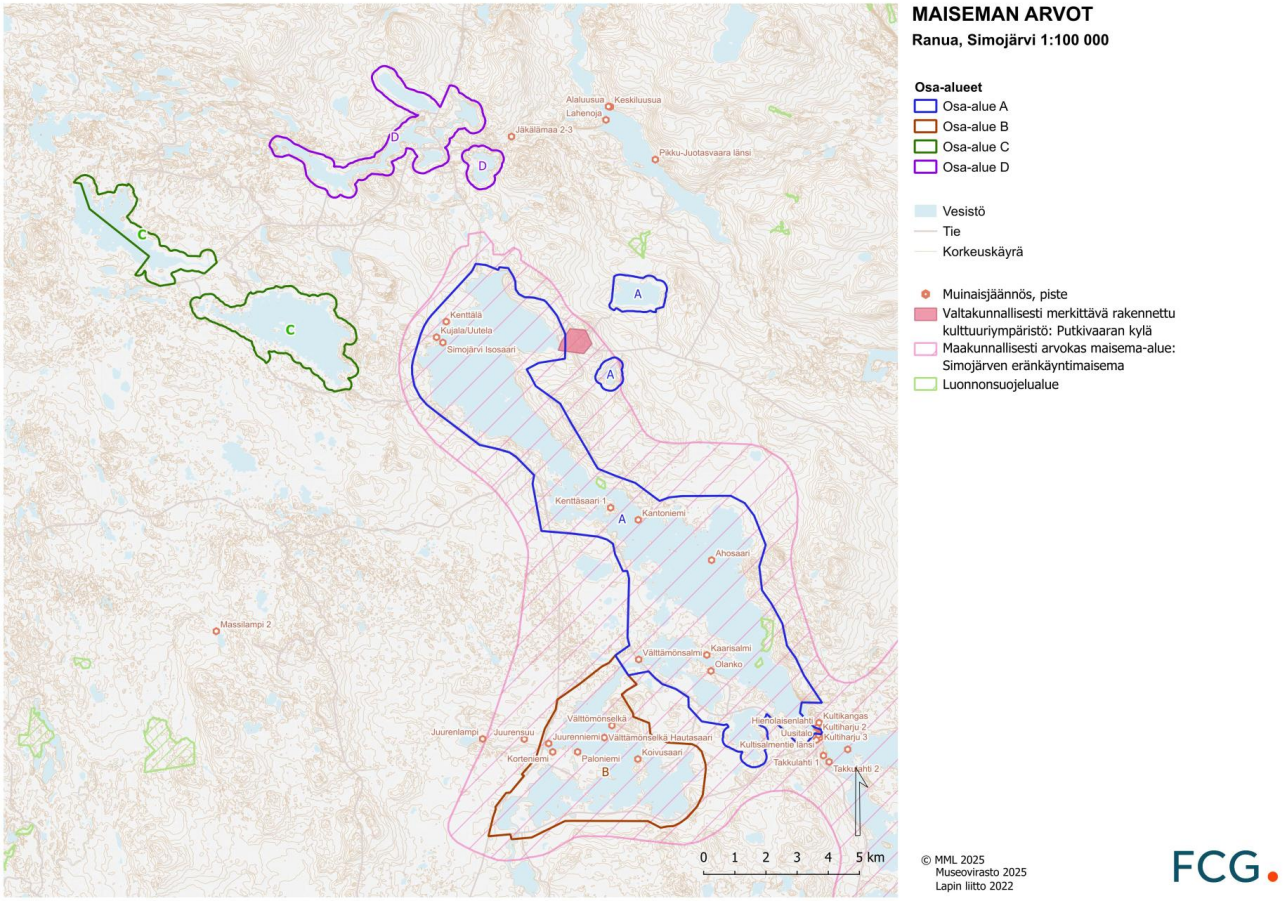
Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt -inventoinnin kohteet antavat alueellisesti, ajallisesti ja kohdetyypeittäin monipuolisen kokonaiskuvan maamme rakennetun ympäristön historiasta ja kehityksestä. RKY on Museoviraston laatima inventointi, joka on Valtioneuvoston päätöksellä otettu maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi rakennetun kulttuuriympäristön osalta 1.1.2010 alkaen.

Osa-alueella C ei sijaitse valtakunnallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön alueita tai kohteita.

Maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt

Osa-alueella C ei sijaitse Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa osoitettuja maakunnallisesti arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita.

Kuva 11 Maisemaselvityksen liitekartta 3: Maiseman arvot.

3.8.1.4 Maankäytölliset suositukset maisemasuunnittelun näkökulmasta

Maisemallisten arvojen huomioon ottaminen maankäytön suunnittelussa

Jatkosuunnittelussa selvitysalueen vahvuudet tulee ottaa huomioon. Paikan hengen ja ominaispiirteiden säilyttäminen on olennaista. Tietynlainen erämaahenkisyys on läsnä alueella monin paikon. Siltapaikoilta, peltojen kautta, vesistöjen ääreltä niistä kohdista, joissa tie kulkee lähellä järven rantaa, avautuvat vesistönäkymät ovat tärkeitä. Keskeisimpiä maisemaelementtejä selvitysalueella ovat vesistöt itsessään, muutamat, joskin pienet viljelyalueko konaisuudet, suistoalueet järvien pohjukoissa, jokien ylityskohdat sekä avosuot. Vanhaa rakennuskantaa ei ole kovin paljoa ja se on sijoittunut melko hajanaisesti. Vaikka järvien rannan tuntumaan sijoitettaisiinkin lisää uutta vapaa-ajanasumista, täytyy huolehtia siitä, että väliin jää myös riittävästi avotiloja, joiden kautta alueen teiltä säilyy näköyhteys järvelle Koko alueen kannalta tärkeimpien pelto- ja niittyalueiden säilyttäminen pääpiirteissään avoimena on olennaista. Riittävän reunapuuston säilyttäminen on monin paikoin toivottavaa.

Selvitysalueella on selviä ja melko suuriakin korkeuseroja. Selänteet luovat paikoin haastetta muun muassa infrastruktuurille. Toisaalta selänteet mahdollistavat hienot näkymät. Selännealueille rakennettaessa on syytä ottaa maastonmuodot huomioon. Rakentamisen tulisi tukeutua topografiaan ja rakennusten massoittelun myötäillä maaston muotoja.

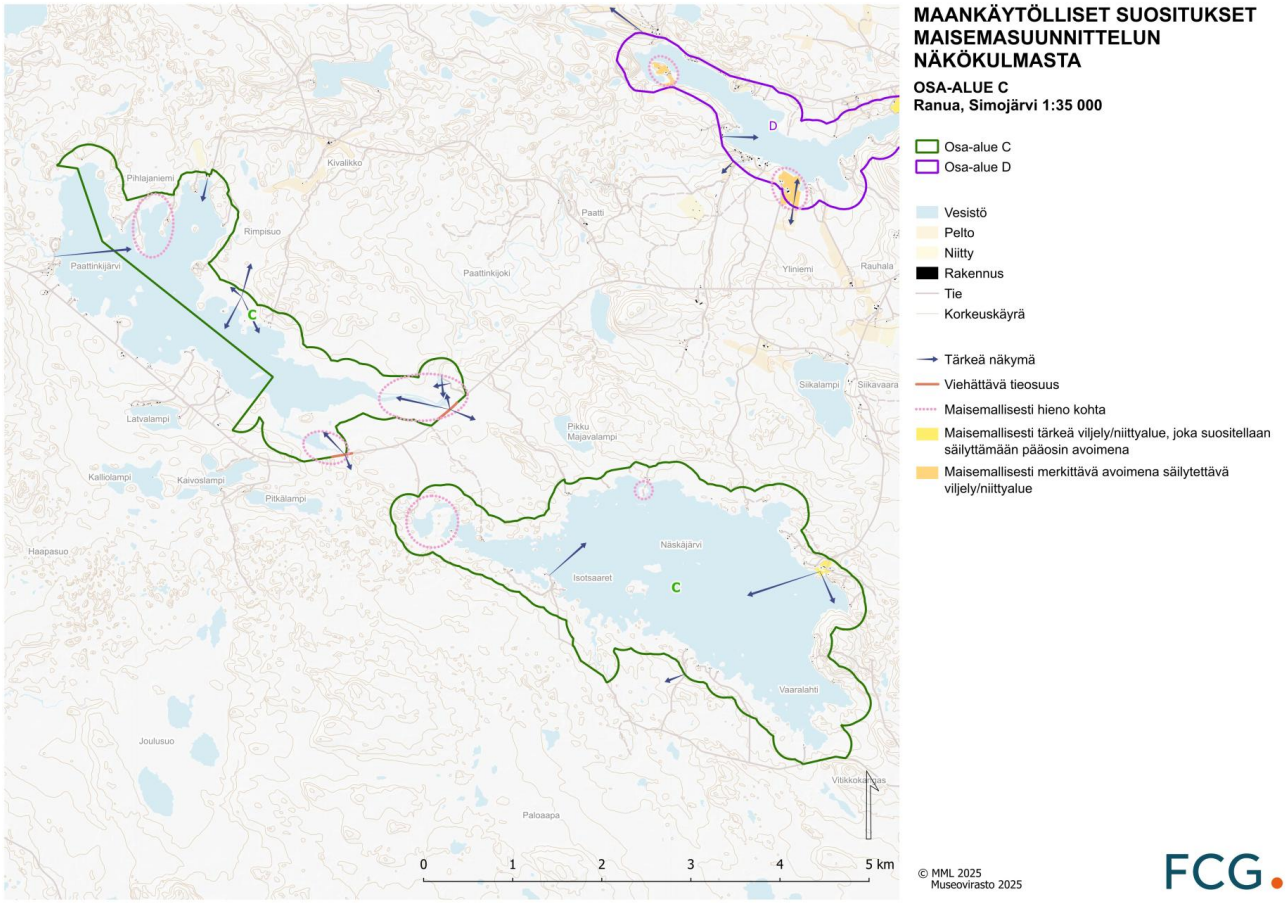
Vanhan rakennuskannan läheisyydessä rakentamispaikat ja rakennukset tulee suunnitella siten, että ne ovat sopusoinnussa olemassa olevien rakennusten ja maiseman kanssa. Ensisijaisesti pyritään kuitenkin välttämään rakentamista merkittävimpien vanhojen rakennusten välittömässä läheisyydessä. Avoimilla alueilla uusien rakennusten ympärille tulee istuttaa suojakasvillisuutta pehmentämään rakentamisesta aiheutuvaa vaikutelmaa. Peltojen reunaan, metsän puolelle rakennettaessa pyritään säästämään edes jonkin verran olevaa puustoa, etteivät rakennukset näy liian hallitsevasti maisemassa. Mikäli olevan puuston säilyttäminen on kohtuuttoman vaikeaa, istutetaan tontin rajalle alueelle luonteen omaista kasvillisuutta. Ei ole tarkoituksenmukaista istuttaa tasakorkeaa ”kasvillisuusmuuria”, vaan tulisi pyrkiä luontevaan kerrokselliseen vaikutelmaan. Myös muut toiminnot on toteutettava ympäröivän maiseman ehdoilla.

Sälytettäväksi suositeltavat alueet

Säilytettäväksi suositeltavat alueet sijaitsevat maisemallisesti tärkeillä, kauniilla tai ekologisesti herkillä, muutoksia heikosti sietävillä, paikoilla. Selvitysalueen tapauksessa tämä tarkoittaa lähinnä maisemakuvan kannalta tärkeitä viljely- ja laidunalueita.

Selvitysalueen edustavimmat niitty- ja viljelyalueet tulisi säilyttää pääpiirteissään avoimena, mieluiten viljely- tai laidunkäytössä. Peltoalueiden ei kuitenkaan tarvitse välttämättä kaikilta osin säilyä perinteisesti hoidettuina. Riittää, että ne säilyvät hengeltään avoimina esimerkiksi maisemapeltoina. Pelto- ja niittyalueiden metsittämistä ei suositella. Avotilojen läheisyydessä metsänreunat tulee pyrkiä säilyttämään mahdollisimman eheinä. Mahdollinen rakentaminen tulee ohjata joko metsän sisään tai selkeästi peltoaukean puolelle, kuitenkin siten, että rakentaminen tukeutuu olevaan yhdyskuntarakenteeseen ja maastonmuotoihin. Avoimeen maisematilaan rakennettaessa rakentaminen tulisi näin ollen sijoittaa mieluiten peltoaukean reuna-alueille ja olevan yhdyskuntarakenteen yhteyteen. Avoimien maisematilojen yhteydessä tulisi ensisijaisesti välttää massiivista rakentamista. Avoimilla alueilla rakennusten ympärille on istutettava suojakasvillisuutta pehmentämään rakentamisen synnyttämää vaikutelmaa. Suojavyöhykkeen tarkoituksena ei ole muodostaa muurimaista estettä rakennetun ja avoimen välille. Rakennukset saavat näkyä osana maisemaa mutta eivät liian hallitsevasti. Kerroksellinen, erikorkuisista puista ja pensaista koostuva suojakasvillisuus on toivotuin vaihtoehto.

Viljely/niittyalueista heikoimmin muutoksia sietävät osa-alueella C Näskäjärventien varteen sijoittuvat pellot ja niityt lähellä venesatamaa.

Kuva 12 Maisemaselvityksen liitekartta 4c: Maankäytölliset suositukset maisemasuunnittelun näkökulmasta, Osa-alue C.

3.9 Rakennettu kulttuuriperintö

Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaavoja varten on laadittu selvitys kaava-alueen rakennetuista ympäristöistä. Selvitykseen on koottu tiedot rantaosayleiskaavoitettavien alueiden rakennuskannasta huomioiden olemassa olevat rakennettua kulttuuriympäristöä koskevat selvitykset ja inventoinnit. Selvitysalue kattaa Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaavojen osa-alueet A, B, C ja D, jotka sijoittuvat Ranuan kunnan koillisosaan.

Selvityksen tavoitteena on tuottaa taustamateriaalia yleiskaavoitusta varten. Selvityksen perusteella kaavaratkaisussa on mahdollista huomioida rakennettujen ympäristöjen erityispiirteet ja arvioida kaavan vaikutuksia niihin.

Selvityksen on laatinut arkkitehti SAFA Minttu Kervinen YKS-548. Selvitys perustuu aiempien selvitysten ja inventointien tietoihin sekä kartta-, paikkatieto- ja ilmakuvatarkasteluihin. Selvityksen yhteydessä ei ole tehty maastokäyntiä. Alueen rakennettuja ympäristöjä ja

rakennuskantaa on kuvattu saatavilla olleiden lähtötietojen perusteella. Rakennetun kulttuuriympäristön merkittävien kohteiden ominaispiirteitä ja arvoja on kuvattu lähtötietojen perusteella asiantuntijatyönä käyttäen vakiintuneita arviointikriteerejä.

3.9.1 Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009)

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella C ei ole valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY 2009). Lähin valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö Putkivaaran kylä sijaitsee n. 6 km kaava-alueen itäpuolella.

3.9.2 Maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella C ei ole voimassa olevassa maakuntakaavassa huomioituja merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä.

3.9.3 Paikallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella C ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa eikä siten yleiskaavassa osoitettuja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita.

3.9.4 Muut aiemmat selvitykset ja inventoinnit

Ranuan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet 1976

Osana Lapin seutukaavaliiton Lapin rakennusperinteen inventointeja on inventoitu Ranuan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet 1976 (Heli Kittilä) (https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=117.4592). Selvitys kattoi koko Ranuan kunnan rakennetut ympäristöt ja siinä keskityttiin ennen vuotta 1940 valmistuneeseen rakennuskantaan. Raportissa on kuvattu lyhyesti Ranuan asutuksen, hallinnon ja elinkeinojen vaiheita.

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueelta C ei ole inventoitu kohteita vuoden 1976 inventoinnissa.

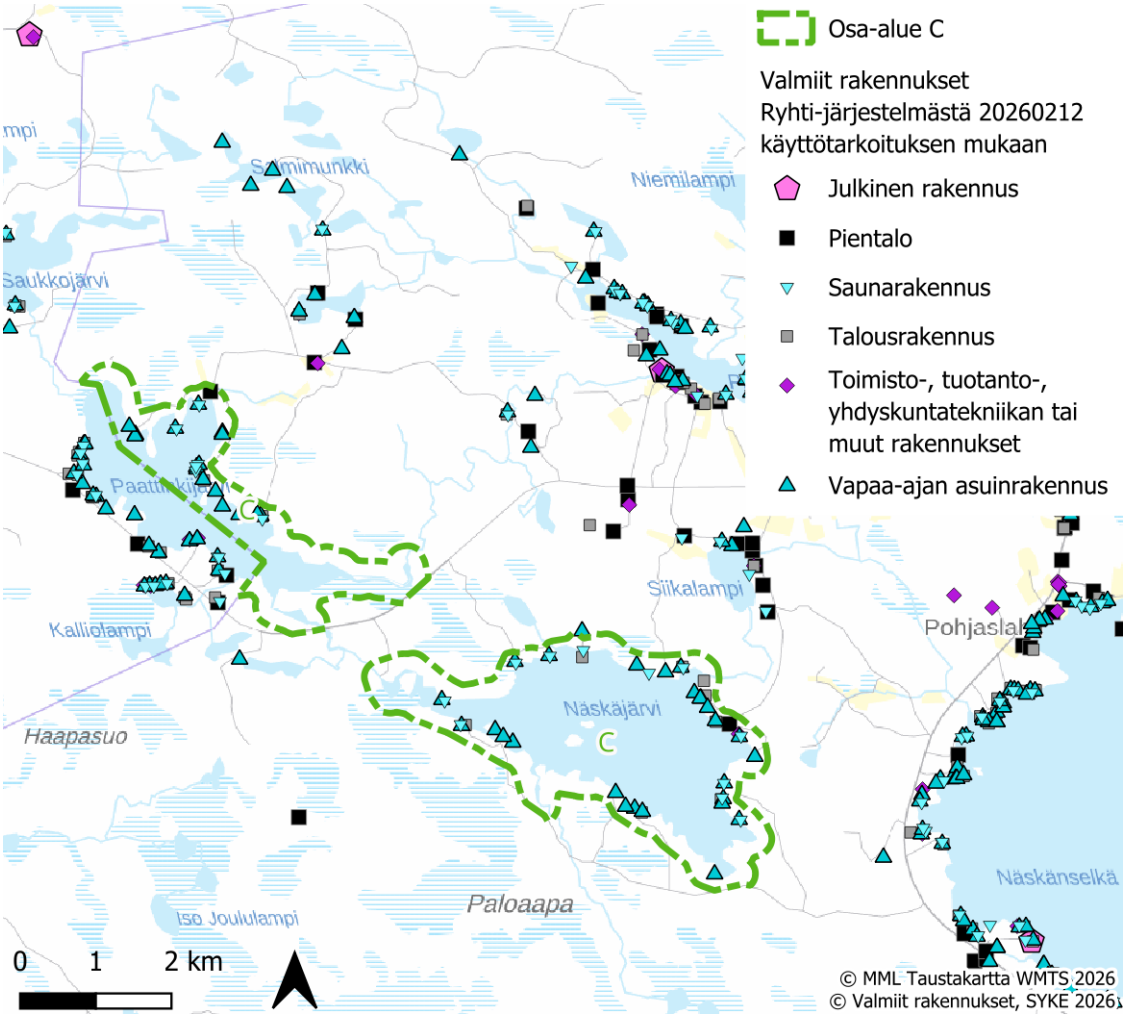
3.9.5 Selvitysalueen rakennuskanta

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella C on yhteensä 74 valmista rakennusta Ryhtijärjestelmässä. Rakennuskanta sijoittuu melko tasaisesti Näskäjärven ja Paattinkijärven rannoille. Näskäjärven länsipään rannat ovat rakentamattomia, samoin Paattinkijärven itäpään soistuvat rannat.

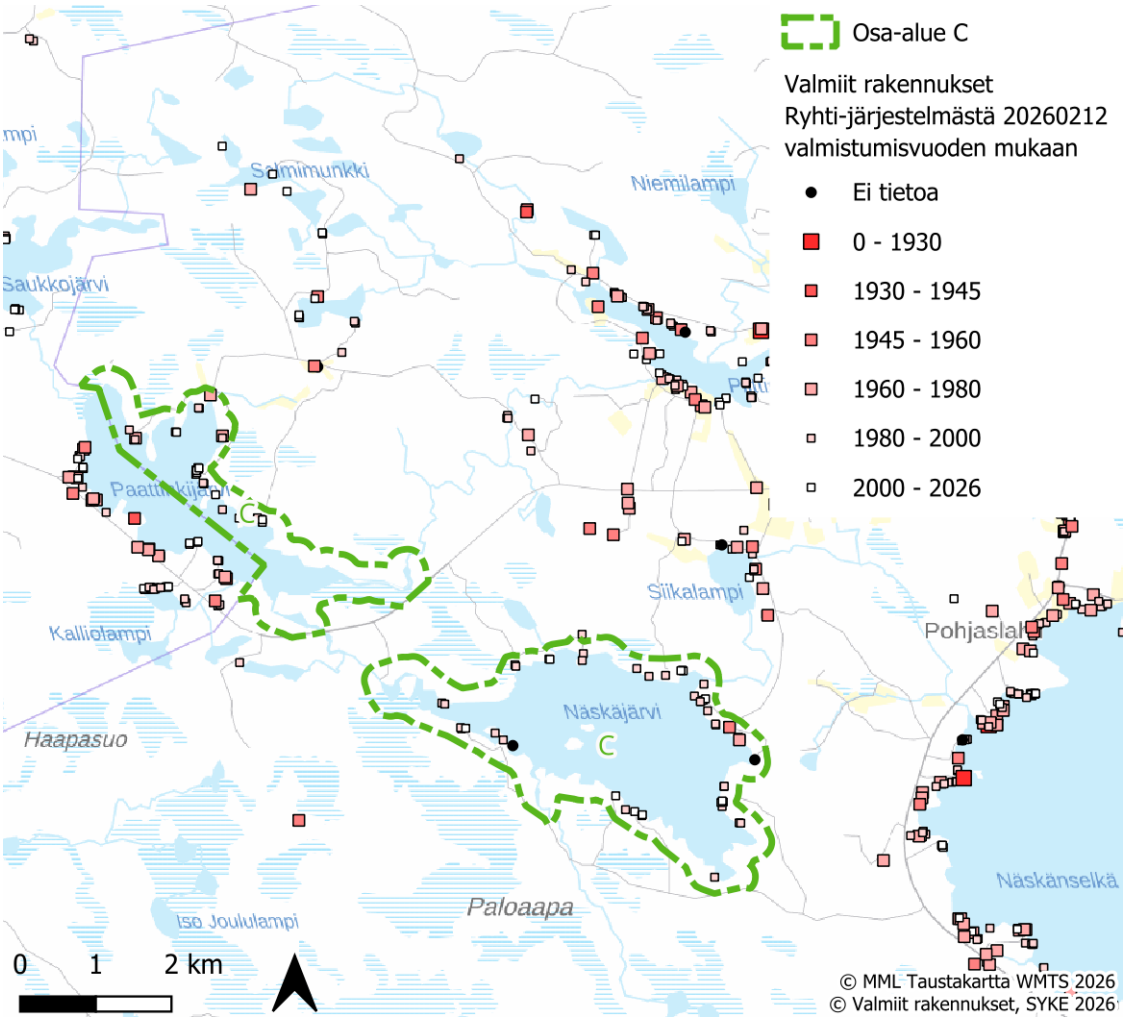
Ryhti-tietojärjestelmän mukaan valmiita julkisia rakennuksia kaava-alueella ei ole. Toimisto, tuotanto-, yhdyskuntatekniikan tai muita rakennuksia 2 kpl. Pientaloja kaava-alueella on 2 kpl ja kummankin yhteydessä on pieni peltoaukea. Vapaa-ajan asuinrakennuksia on yhteensä

42 kpl. Ne sijoittuvat tasaisesti kaava-alueen rannoille. Saunarakennuksia on 17 kpl ja talousrakennuksia 11. Ne sijoittuvat muun rakennuskanan yhteyteen.

Ryhti-tietojärjestelmän mukaan kaava-alueen kaksi vanhinta rakennusta on 1950- ja 1960-lukujen taitteesta. Vapaa-ajan asuntojen rakentaminen kaava-alueelle alkoi 1970- ja 1980-lukujen taitteessa ja oli vilkkaimmillaan toisaalta 1990-luvun alussa ja 2000-luvun alussa. Ryhtitietokannan tiedoissa rakennusten valmistumisvuosista voi olla virheitä etenkin vanhemman rakennuskannan osalta. Tietoja voi puuttua tai valmistumisvuodeksi on merkitty jonkin suuremman muutoksen valmistumisvuosi.

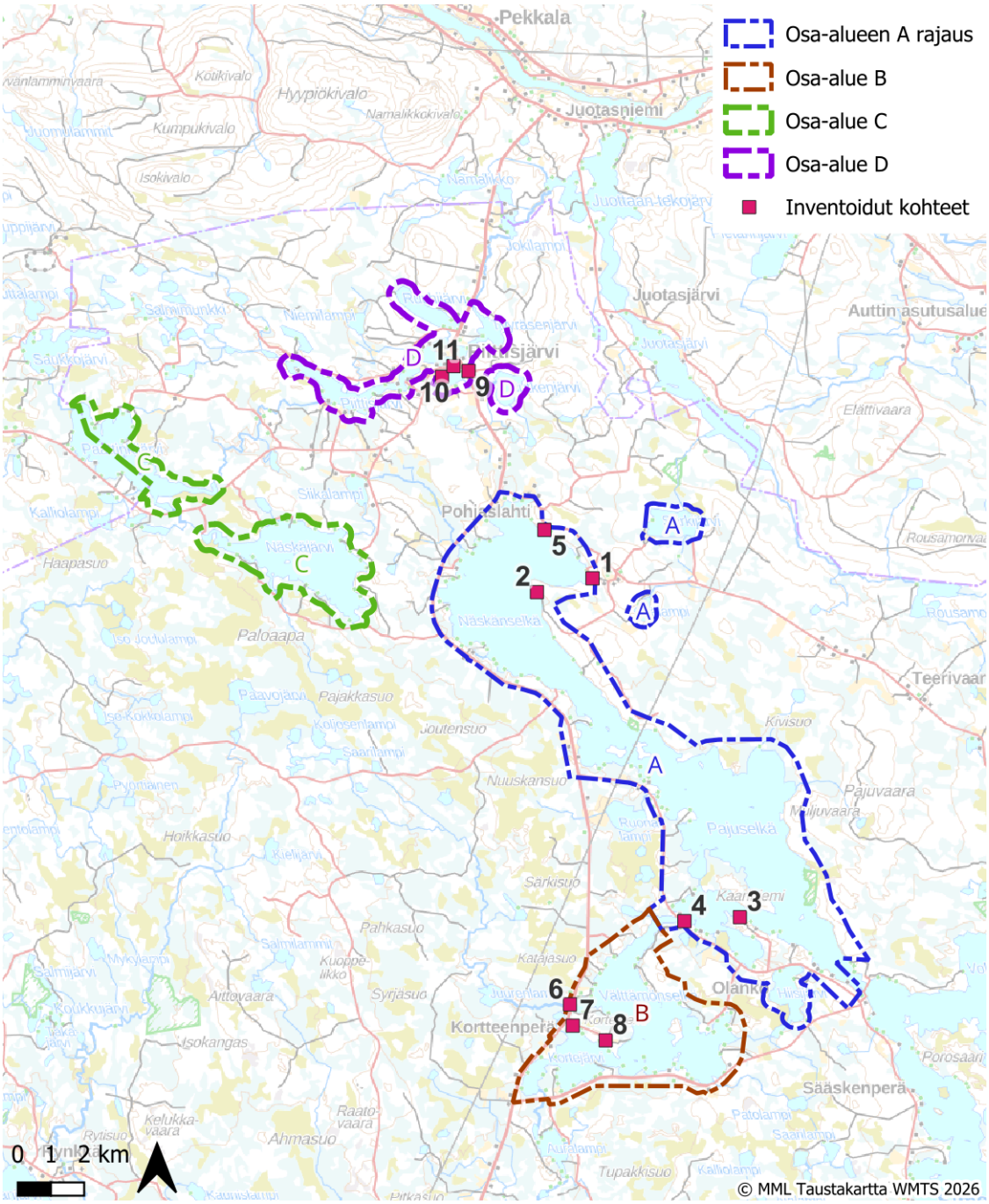
Kuva 13. Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueen C ja ympäristön valmiin rakennuskannan pääasiallinen käyttötarkoitus Ryhti-järjestelmän tietojen mukaan.

Kuva 14. Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueen C ja ympäristön valmiin rakennuskannan valmistumisvuodet Ryhti-järjestelmän tietojen mukaan.

3.9.6 Mahdollisesti kulttuurihistoriallinen rakennuskanta

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella C ei vaikuttanut lähtötietojen perusteella olevan mahdollisesti kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita. Alue on asutettu vasta 1900-luvun puolella ja alueen rakennuskanta on nuorta.

Kuva 15. Simojärven pohjoisosien suunnittelualueiden rajat osa-alueittain sekä osa-alueilta inventoitu rakennuskanta.

3.10 Arkeologinen kulttuuriperintö

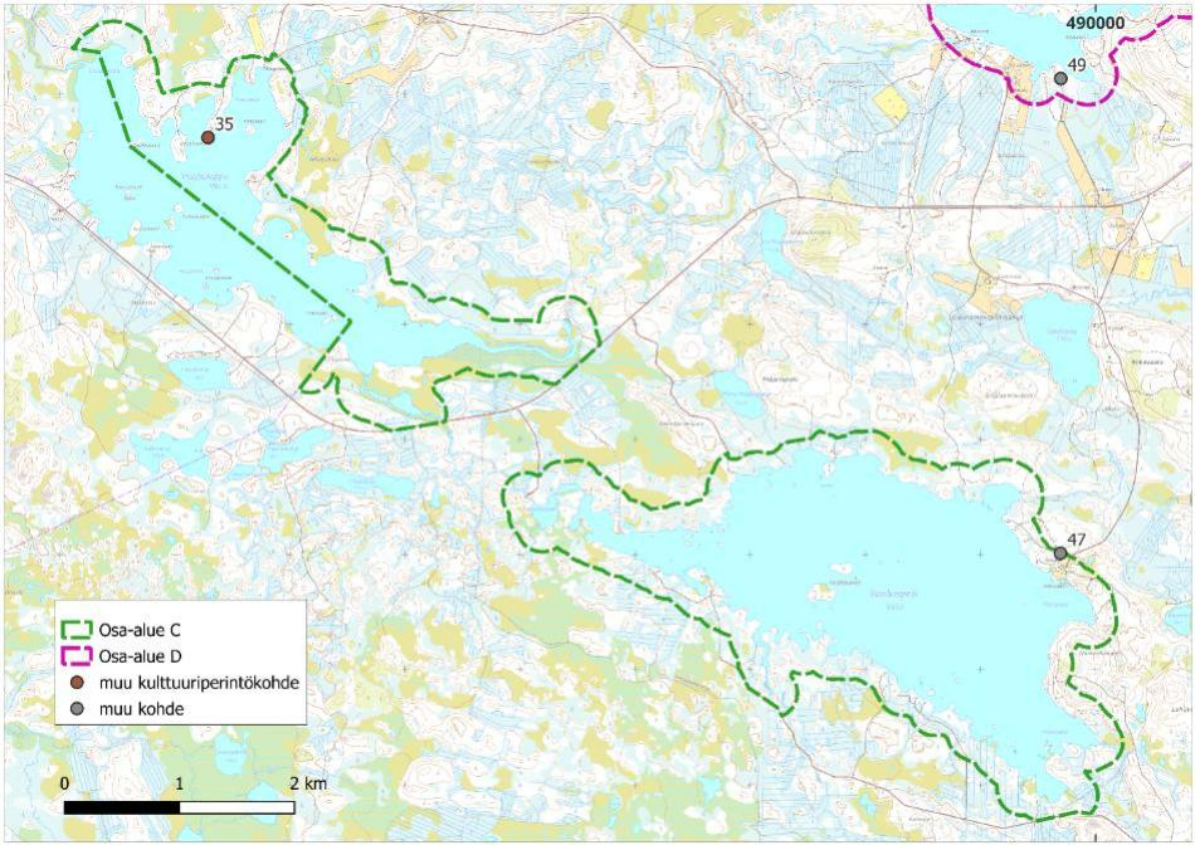
Alueella on tehty arkeologinen inventointi vuoden 2025 aikana. Inventoinnin tavoitteena oli etsiä alueelta ennestään tuntemattomia arkeologisia kohteita sekä tarkastaa tunnettujen kohteiden nykytila kaavoitettavalla alueella. Inventoinnin maastotyöt tehtiin 14.–17.7., 28.7.–1.8., 15.–19.9.2025 ja 9.10.2025 (20 henkilötyöpäivää). Maastotyöt tekivät FM Jussi-Pekka Hiltunen ja FM Antti Purmonen (28.7.–1.8.) Heilu Oy:stä. Inventointiraportin laati Hiltunen ja Kalle Luoto Heilu Oy:stä syksyllä 2025. Inventointiraportti on kokonaisuudessaan selostuksen liitteenä (Liite 3).

Osa-alueella C ei sijaitse ennestään tunnettuja arkeologisia kohteita. Suunnittelualueelta ei löytynyt myöskään uusia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai löytöpaikkoja. Alueelta löytyi yksi uusi kulttuuriperintökohde, Ollinniemi sekä yksi muu kohde Mäkelä. (Taulukko 1 ja *Kuva* 16)

Aiemmin tunnistamaton muu kulttuuriperintökohde Ollinniemi on historiallinen asuinpaikka, ja muu kohde Mäkelä on 1900-luvun viljelysröykkiö. (Taulukko 1) Tarkemmat kuvaukset kohteista, sekä tarkistetut alueet löytyvät arkeologisesta inventointiraportista (Liite 3).

Taulukko 1 Arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet suunnittelualueella.

Nro	Nimi	Tyyppi	Tarkenne	Ajoitus	Mj-tunnus
Muut kulttuuriperintökohteet					
35	Ollinniemi	kivirakenteet, asuinpaikat, maarakenteet	kellarit, talonpohjat, kuopat	historiallinen	uusi kohde
Muut kohteet					
47	Mäkelä	työ- ja valmistuspaikat	viljelyröykkiöt	1900-luku	uusi kohde

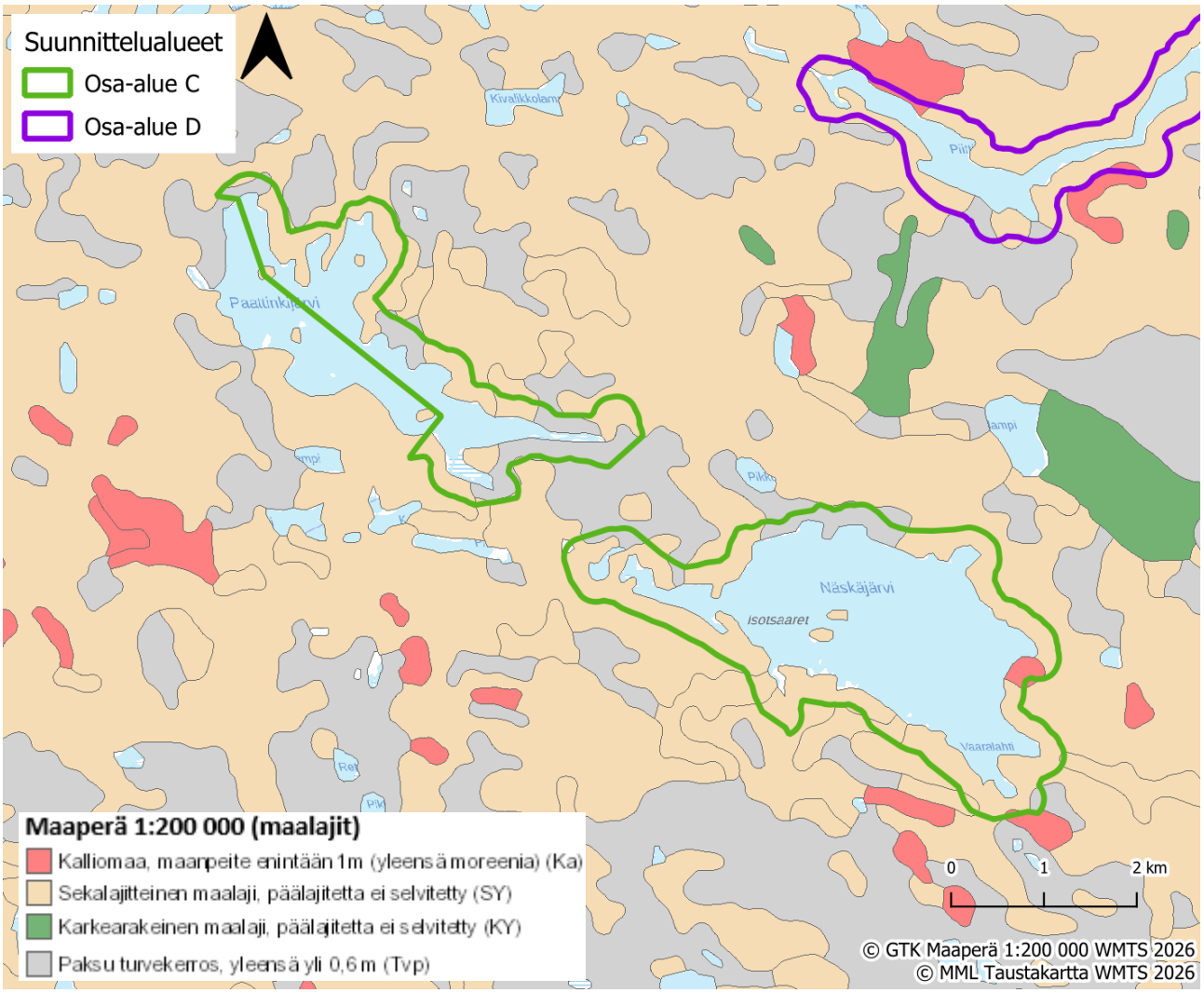

Kuva 16 Arkeologiset kohteet osa-alueella C.

3.11 Luonnonympäristö

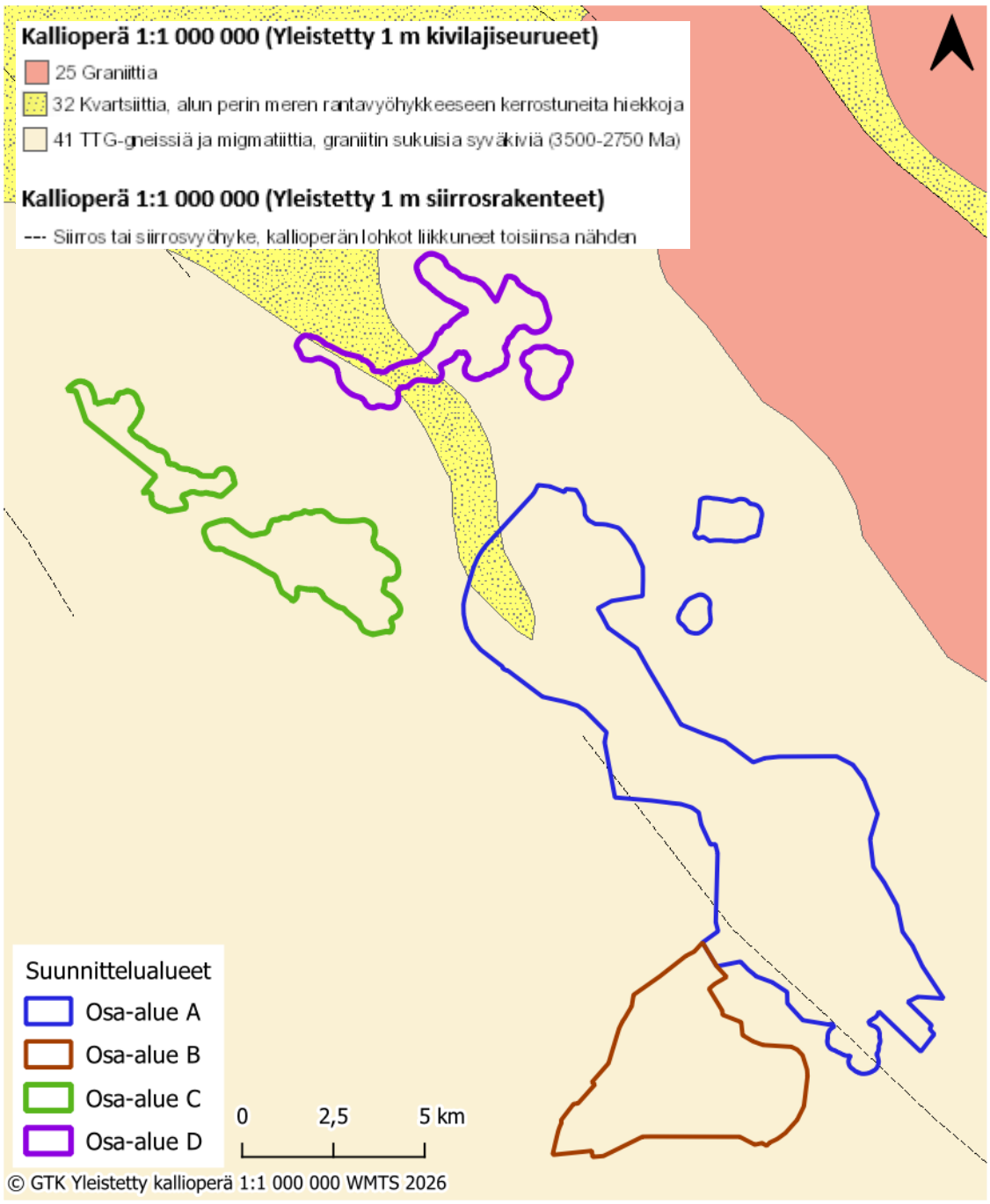
3.11.1 Maaperä ja kallioperä

Suunnittelualueen maaperä koostuu pääasiassa sekalajitteisesta maalajista, jonka päälajitetta ei ole selvitetty, sekä paksusta turvekerroksesta Geologian tutkimuskeskus GTK:n maaperä 1:200 000 aineiston mukaan. Osittain alueella on myös kalliomaata, maanpeite enintään 1 m (yleensä moreenia).

Kuva 17 Suunnittelualueen maaperä.

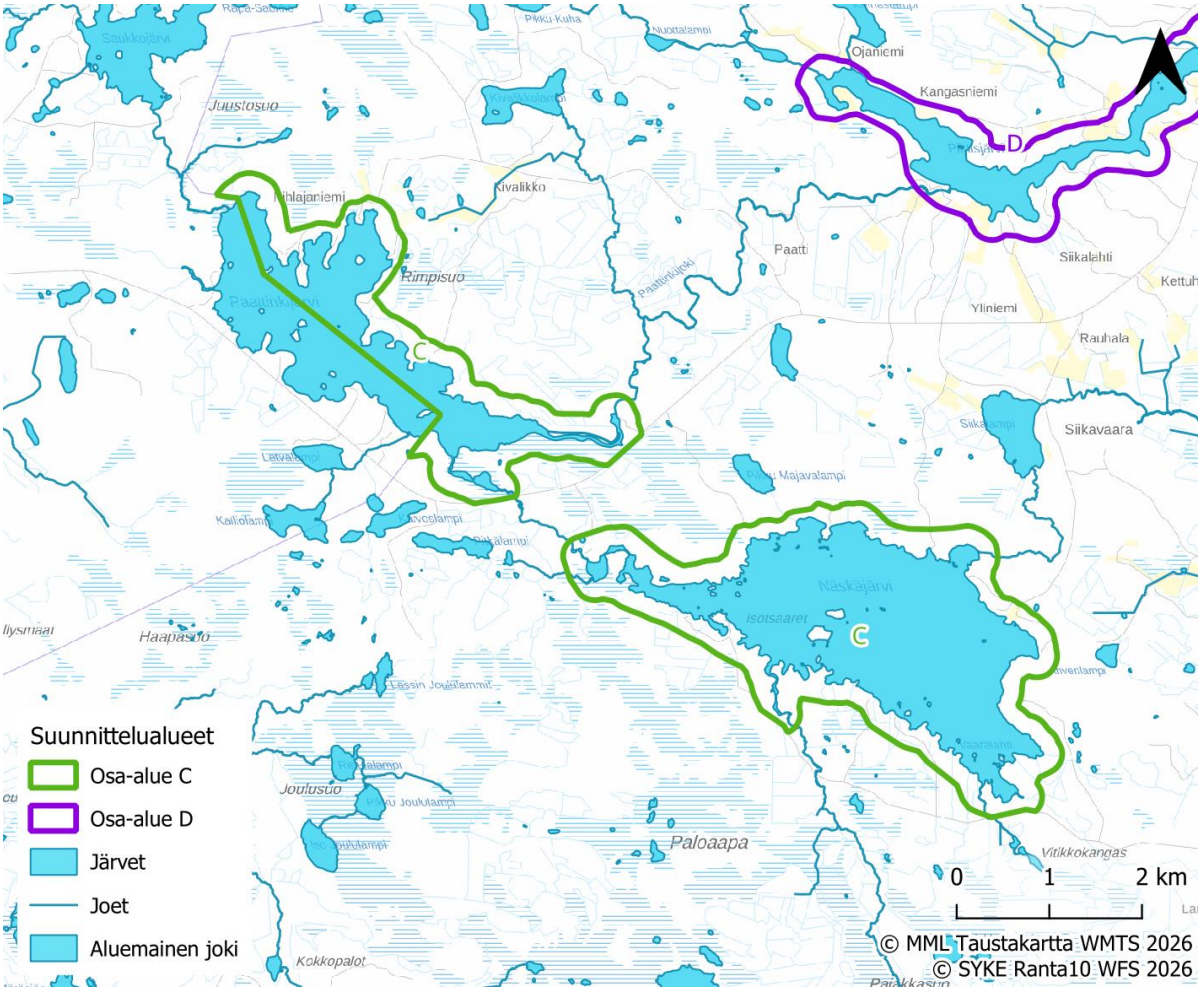
Suunnittelualueen kallioperä koostuu Geologian tutkimuskeskuksen kallioperä 1:1 000 000-aineiston mukaan pääasiassa TTG-gneissistä ja migmatiitista, graniitin sukuisista syväkivistä.

Kuva 18 Suunnittelualueen kallioperä.

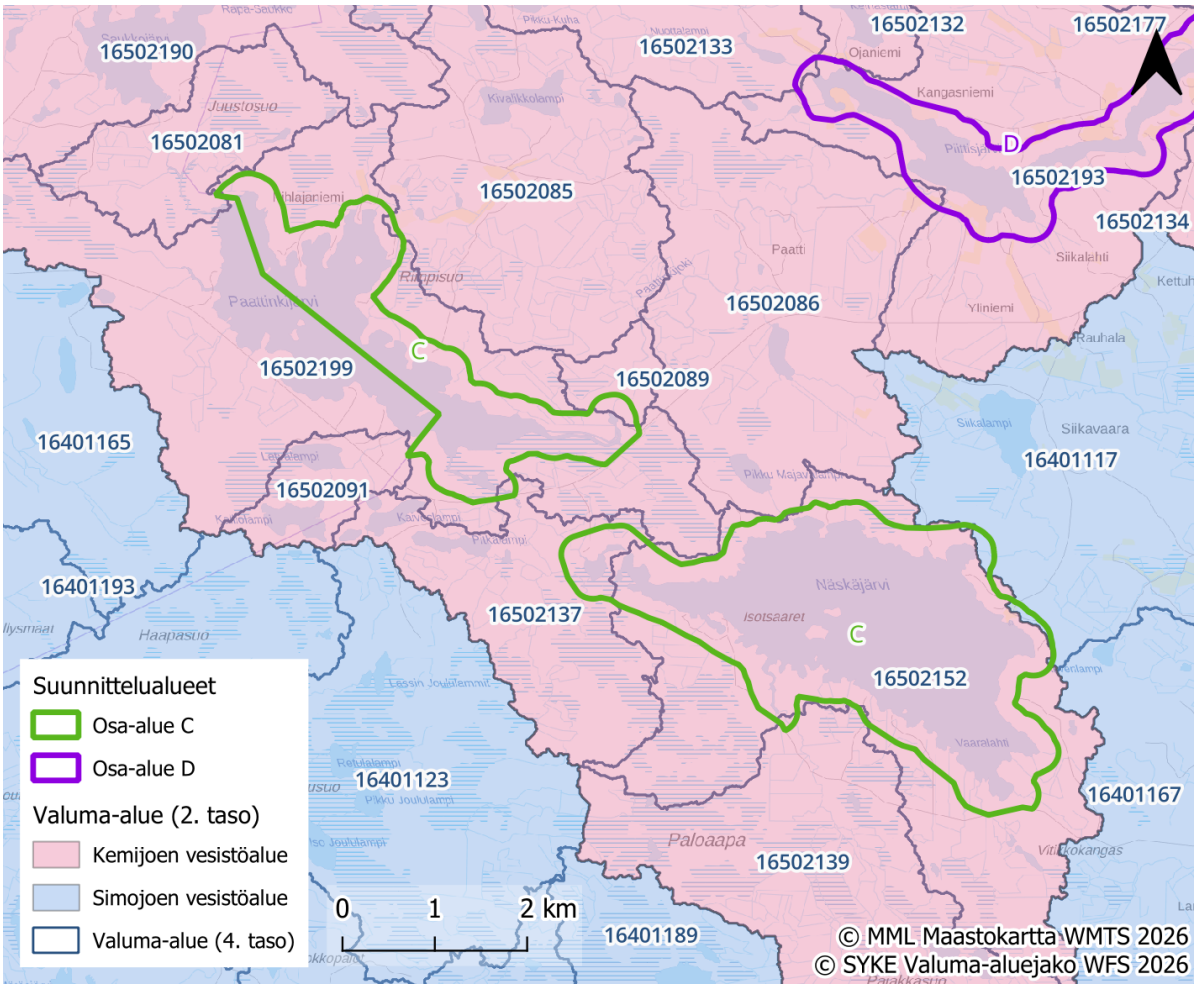
3.11.2 Pinta- ja pohjavesi

Suunnittelualueelle sijoittuu Näskäjärvi ja Paattinkijärvi Ranuan kunnan puoleisilta osiltaan. Suunnittelualueelle sijoittuu lisäksi muutama pieni nimetön lampi. (Kuva 19)

Kuva 19 Pintavesialueet suunnittelualueella.

Suunnittelualue sijoittuu pääosin Kemijoen vesistöalueelle valuma-aluejaon 2. tasolla. Pieni osa Näskäjärven suunnittelualueesta sijoittuu Simojoen vesistöalueelle. (Kuva 20) Tason 4. valuma-aluejaossa suunnittelualue sijoittuu alueille 16401117, 16502081, 16502085, 16502086, 16502089, 16502091, 16502137, 16502139, 16502152 ja 16502199. (Kuva 20)

Kuva 20 Suunnittelualueen sijoittuminen valuma-alueisiin nähden.

Suunnittelualueen järvet Näskäjärvi ja Paattinkijärvi ovat säännösteltyjä järviä, ja ne kuuluvat Kemijoen vesistöalueelle.

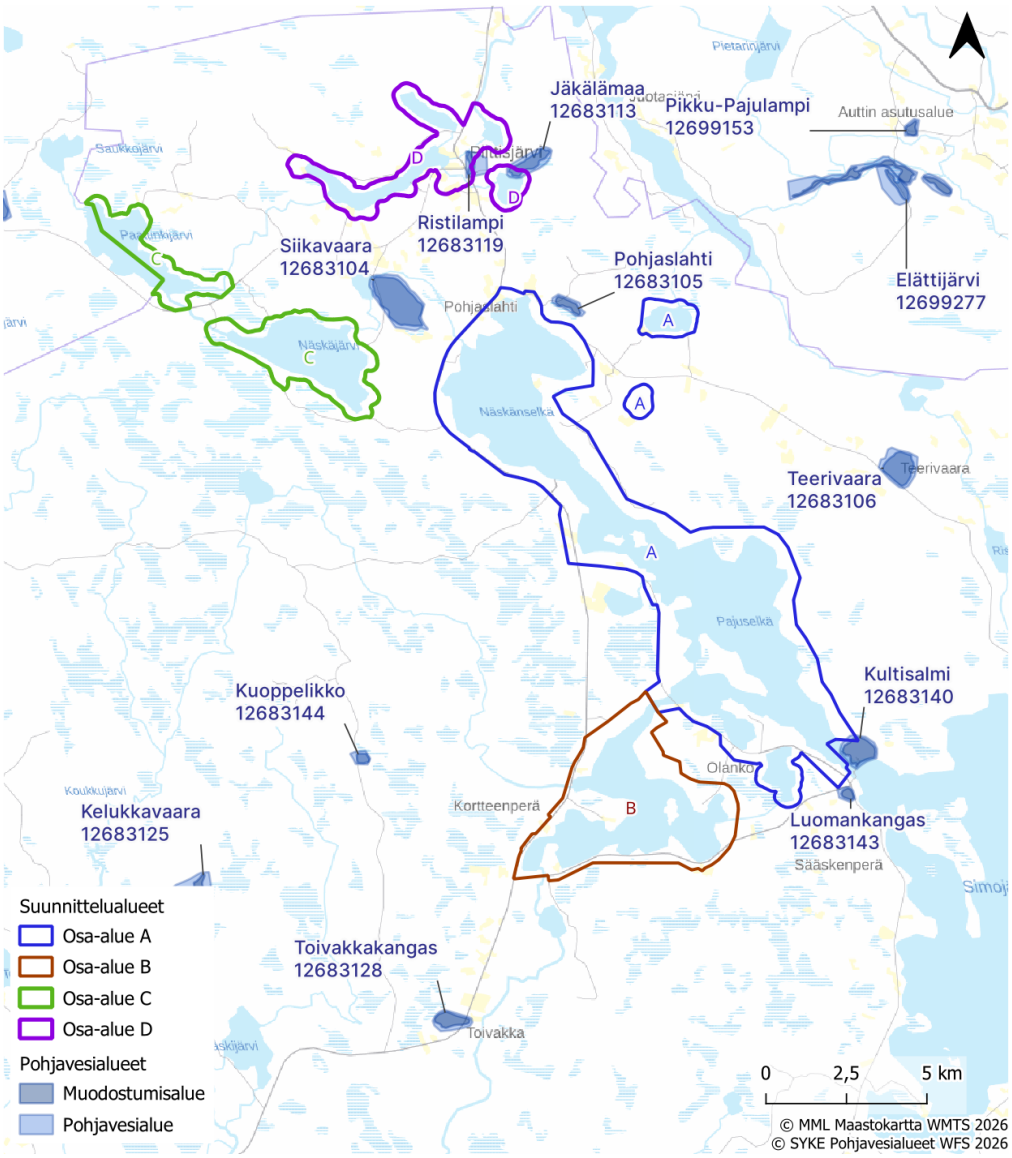
<u>Kemijoen vesistöalueen säännöstely</u>

Kemijoen vesistöalueen rakennettujen jokien yhteispituus on noin 650 km. Kemijoen pääuoma otettiin voimatalouskäyttöön vuonna 1948, jolloin rakennettiin Isohaaran voimalaitos Kemiin. Kemijoen pääuomaan on rakennettu yhteensä kahdeksan voimalaitosta Pelkosenniemen ja Perämeren väliseen jokiuomaan. Näistä ylin on Kemijärven Seitakorvan voimalaitos, joka rakennettiin vuonna 1963 Kemijärven säännöstelyä varten.

Vesivoimatuotannon tehostamiseksi Kemijoen sivujoen Kitisen latvoille rakennettiin vuonna 1970 Porttipahdan tekoallas ja vuonna 1967 Luirojoen latvoille Lokan tekoallas. Tekojärvien väliin on rakennettu Vuotson kanava, jonka kautta suurin osa Lokan tekojärven vedestä johdetaan Kitisen kautta Kemijokeen. Kitiseen on rakennettu yhteensä seitsemän voimalaitosta.

Kaikkiaan vesistöalueella on yhteensä 16 voimataloutta varten säännösteltyä järveä. Kemijärven ja Rovaniemen välisellä Kemijoen osalla säännösteltyjä sivuvesistöjä ovat Raudanjoen, Vanttausjoen, Kaihuanjoen ja Juotasjoen vesistöt. Raudanjoen vesistössä Permantokosken voimalaitoksella säännöstellään Olkkajärveä. Kaihuajoen ja Vanttausjoen vesistöissä merkittävimmät säännöstellyt järvet ovat Iso-Kaihua, Iso-Kaarni, Pikku-Kaarni ja Vanttausjärvi. Vanttausjoen vesistön vedet virtaavat kanavan kautta Kaihuanjoen vesistön Iso-Kaihuaan ja siitä Kaihuan voimalaitoksen kautta Kemijokeen. Juotasjoen vesistössä säännöstellään Näskäjärveä, Paattinkijärveä, Juotasjärveä ja sen jatkeeksi rakennettua Juottaan tekoallasta. Kemijärveen laskevan Jumiskojoen vesistöalueella merkittävämmät säännöstellyt järvet ovat Ala-Suolijärvi, Yli-Suolijärvi ja Isojärvi. (Vesi.fi, Kemijoen vesistöalue)

Osa-alueella C ei sijaitse luokiteltuja pohjavesialueita. Suunnittelualueen läheisyyteen sijoittuu Siikavaaran pohjavesialue. (Kuva 21)

Kuva 21 Pohjavesialueet suunnittelualueen läheisyydessä.

3.11.3 Kasvillisuus ja luontotyypit

3.11.3.1 Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys

Suunnittelualueelle on laadittu luontoselvitys (Liite 9). Selvityksen lähtökohtana on, että alueen suunnittelussa voidaan huomioida luontoarvojen kannalta merkittävät alueet sekä edistää niiden ominaispiirteiden säilymistä. Selvityksen maastotyöt on tehty yhteensä 12 päivänä 26.5.–28.5., 30.5., 2.6.–6.6. ja 9.–11.6. ja niistä vastasi FM Juho-Matti Kyllönen (FCG Rakennettu Ympäristö Oy) ja raportoinnista FM Veera Silenius (FCG Rakennettu Ympäristö Oy).

Työn tavoitteena oli selvittää alueella esiintyvät rauhoitetut, silmälläpidettävät, uhanalaiset tai alueellisesti uhanalaiset kasvilajit sekä muu huomionarvoinen lajisto. Luontotyypeistä selvitettiin uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit sekä metsälain (10 §), vesilain (2. luku 11 §) ja luonnonsuojelulain (64 § ja 65 §) mukaiset suojeltavat luontotyypit sekä muut luontoarvoiltaan merkittävät alueet. Pihapiireille tai muille yksityisalueille ei kohdistettu kartoituksia.

Lajiston ja luontokohteiden arvottaminen

Arvokkaiksi luontokohteiksi luetaan kohteet, joiden olemassaolo merkittävästi lisää alueen luontoarvoja. Arvokkaalla luontotyypillä esiintyy usein myös arvokasta eliölajistoa. Merkittävimmät tällaiset ympäristötyypit on lueteltu Suomen luonnonsuojelulaissa (LSL 64 § ja 65 §) ja niiden olemassaolo on lailla turvattu sen jälkeen, kun alueellinen ELY-keskus on tehnyt niistä rajauspäätöksen ja saattanut sen maanomistajan tiedoksi. Metsälaki (MetsäL 10 §) määrittelee metsätaloustoimissa huomioon otettavia erityisen tärkeitä elinympäristöjä, jotka ilmentävät luonnon monimuotoisuutta talousmetsäalueilla. Metsälakia ei sovelleta asemakaava-alueilla, mutta metsälain määrittely luontokohteista toimii indikaattorina alueellisista luontoarvoista. Vesilain suojeltavat vesiluontotyypit on esitetty vesilain (587/2011) 2. luvun 11 §:ssä.

Työssä käytetty luontotyyppien uhanalaisuusluokitus pohjautuu Suomen luontotyyppien uusimpaan uhanalaisarviointiin (Raunio & Kontula toim. 2018), jossa, luontotyyppien uhanalaisuutta on tarkasteltu yleisesti koko maassa sekä erikseen Pohjois-Suomessa ja Etelä-Suomessa. Selvitysalue luetaan kuuluvaksi luontotyyppien uhanlaisuuden aluejaossa Pohjois-Suomeen. Uhanalaisten luontotyyppien arvioinnissa käytetyt uhanalaisluokat vastaavat pääpiirteissään lajien uhanalaisuustarkastelussa käytettyä luokittelua. Uhanalaisia ovat äärimmäisen uhanalaiset (CR), erittäin uhanalaiset (EN) ja vaarantuneet (VU) luontotyypit.

Työssä käytetty lajien uhanalaisuusluokitus perustuu uusimpaan uhanalaisuusarviointiin, joka on päivitetty vuonna 2019 (Hyvärinen ym. (toim.) 2019). Uhanalaisia ovat äärimmäisen uhanalaiset (CR), erittäin uhanalaiset (EN) ja vaarantuneet (VU) lajit. Silmälläpidettävät (NT) lajit eivät ole uhanalaisia lajeja.

Luontoselvitystenyhteydessä havainnoitiin myös Euroopan Unionin lintudirektiivin (79/409/EEC,) liitteen I sekä luontodirektiivin (92/43/ETY) (erityisesti luontodirektiivin liitteen IV(a)) lajeja. Lintudirektiivin liite I käsittää yhteisön tärkeinä pitämät lajit, joiden suojelemiseksi on osoitettava erityissuojelualueita (Natura 2000 -verkosto). Lintudirektiivi edellyttää sekä lintulajien että niiden elinympäristöjen suojelua. Direktiivi kieltää niissä lueteltujen lintujen tahallisen tappamisen, pyydystämisen häiritsemisen erityisesti pesinnän aikana ja kaupallisen käytön. Liitteessä IV(a) on puolestaan eläin- ja liitteessä IV(b) kasvilajeja, jotka ovat tiukasti suojeltuja myös luonnonsuojelualueiden ulkopuolella. Näitä ovat esimerkiksi liito-orava ja kaikki lepakkolajit. Liitteen lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty automaattisesti, ilman erillistä suojelupäätöstäkin.

Selvityksessä on huomioitu myös METSO-kohteet (Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman valintaperusteiden mukaiset kohteet. METSO-kohteiden tarkemmat kriteerit on määritelty oppaassa ” METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet” (Syrjänen ym. 2016).

Luontokohteiden arvotuskriteereinä käytettiin kohteen edustavuutta, luonnontilaisuutta, harvinaisuutta ja uhanalaisuutta, luonnon monimuotoisuutta lajitasolla sekä kohteen toiminnallista merkitystä lajistolle. Luontokohteiden arvoluokitus pohjautuu seuraavaan ”Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointiopas - tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle” -oppaan mukaiseen jaotukseen (Mäkelä & Salo 2023):

Luokittelussa käytetyt arvoluokat ovat:

Luokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet

Luokkaan 1 kuulumiseen ei sisälly tapauskohtaista harkintaa, sillä luokan kriteerinä on lainsäädännön antama turva kohteelle.

Luokka 2: Erityisen tärkeät kohteet

Luokan kohteet ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä. Luokan kriteerejä ovat esimerkiksi alueen tärkeys ekologisen verkoston kannalta sekä luontotyyppien ja lajien uhanalaisuus, hallinnollinen asema ja esiintymien merkittävyys. Luokkaan kuuluvat muun muassa luontotyyppi- ja lajiesiintymien muodostamat merkittävät kokonaisuudet, uhanalaisten luontotyyppien ja lajien merkittävät esiintymät sekä luontodirektiivin luontotyyppien merkittävät esiintymät.

Myös lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnuille erittäin tärkeät kohteet kuuluvat tähän luokkaan. Luokkaan kuuluminen edellyttää aina tapauskohtaista harkintaa. Ekologinen verkosto voi olla alueelle lisäarvoa tuova elementti: arvoluokkaan 3 muuten sijoittuvat kohteet voidaan sijoittaa arvoluokkaan 2, jos ne ovat lisäksi ekologisen verkoston kannalta tärkeitä. Pääosa luokan 2 kohteista on aina huomioitavia. Näiden lisäksi luokkaan kuuluu maakuntatasolla sekä yksityiskohtaisemman suunnittelun tasolla huomioitavia kohteita.

Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat tai tukevat kohteet

Luokan 3 kohteet ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä.

Luokka 4: Muut huomionarvoiset kohteet

Luokan 4 kohteilla esiintyy erilaisia monimuotoisuutta tukevia luonnonarvoja. Luokan kohteet ovat usein paikallisesti tärkeitä, ja niiden huomioimisessa tarvitaan muita luokkia enemmän tapauskohtaista soveltamista.

Tavanomainen luonto

Arvoluokat 1–4 eivät kata kaikkia alueita, vaan niiden ulkopuolelle jää niin sanottua tavanomaista luontoa, esimerkiksi sellaista metsätalouden piirissä olevaa talousmetsää tai metsäojitettua suota, jolla ei katsota olevan erityistä arvoa luonnon monimuotoisuudelle tai ekologisille yhteyksille. Tavanomaisella luonnolla voi kuitenkin olla suunnittelussa erikseen huomioon otettavaa arvoa esimerkiksi virkistysalueena.

Kuhunkin arvoluokkaan kuuluvat kohteet esitetään kolmessa toisiaan täydentävässä kategoriassa (Taulukko 2):

- aina huomioitavat kohteet
- näiden lisäksi yleispiirteisessä maakuntatason suunnittelussa huomioitavat kohteet
- edellisten lisäksi yksityiskohtaisen tason suunnittelussa (osa)yleis- ja asemakaavoissa sekä hankkeissa huomioitavat kohteet.

Taulukko 2. Arvottamisessa erotettavat arvoluokat ja niihin kuuluvat kohteet (Mäkelä & Salo 2023)

Arvoluokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet	Arvoluokka 2: Erityisen tärkeät kohteet	Arvoluokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat kohteet	Arvoluokka 4: Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Aina huomioitavat • Luonnonsuojelualueet • Natura 2000 -alueet • Suojeluun varatut alueet • LSL:lla suojeltujen luontotyyppienrajatut esiintymät • LSL:n tiukasti suojeltujen luonto-tyyppien esiintymät • Vesilain suojellut luontotyypit • Luontodirektiivin liitteen IV a lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat • Luontodirektiivin liitteen IV b kasvilajien esiintymispaikat • LSL:n erityisesti suojeltavien lajien rajatut esiintymispaikat • Luontodirektiivin liitteen II lajien sekä lintudirektiivin liitteen I lajien ja niitä vastaavien muuttolintujen rajatut esiintymispaikat • LSL 73 § suurten petolintujen toistuvasti käytössä ja selvästi nähtävissä olevat pesäpuut	**Aina huomioitavat** • Valtakunnallisesti arvokkaat luontokohteet[1] • Ekologisen verkoston kannalta erittäin tärkeät kohteet • Luontotyyppi- ja lajiesiintymien muodostamat merkittävät kokonaisuudet[2] • Uhanalaisten luontotyyppien merkittävät esiintymät • Uhanalaisten lajien merkittävät esiintymät • Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien merkittävät esiintymät • Lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnuille erittäin tärkeät kohteet[3]	**Aina huomioitavat** • Ekologisen verkoston kannalta tärkeät kohteet • Luontotyyppi- ja lajiesiintymien muodostamat muut kokonaisuudet[2]	**Aina huomioitavat** • Ekologisia yhteyksiä tukevat kohteet
Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomioitavat	**Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomioitavat** • Maakunnallisesti arvokkaat luontokohteet[1]	**Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomiotavat** • Maakunnalle ominaisten luontotyyppien merkittävät esiintymät • Maakunnan vastuulajien merkittävät esiintymät	**Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomiotavat**
Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioitavat • Luontodirektiivin liitteen IV a lajien tärkeät kulkuyhteydet ja siirtymäreitit • LSL 95 §:n luonnonmuistomerkit	**Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioitavat** • LSL:lla suojeltujen luontotyyppien rajaamattomat esiintymät • Luontodirektiivin liitteen II lajien rajaamattomat merkittävät esiintymispaikat • Lepakoille tärkeät saalistusalueet[4]	**Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioitavat** • Paikallisesti arvokkaat luontokohteet[1] • Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät • Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien muut esiintymät • Uhanalaisten lajien muut esiintymät • Lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnuille tärkeät kohteet[3] • Luontodirektiivin liitteen II lajien muut esiintymispaikat	**Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioitavat** • Silmälläpidettävien luontotyyppien ja lajien esiintymät[5] • Alueellisesti uhanalaisten luontotyyppien ja lajien esiintymät[5] • Kohteet, joilla esiintyy yksittäisiä huomionarvoisia, pienpiirteisiä luonnonarvoja • Lajistollisesti arvokkaat uusympäristöt • Muut monimuotoisuutta tukevat kohteet

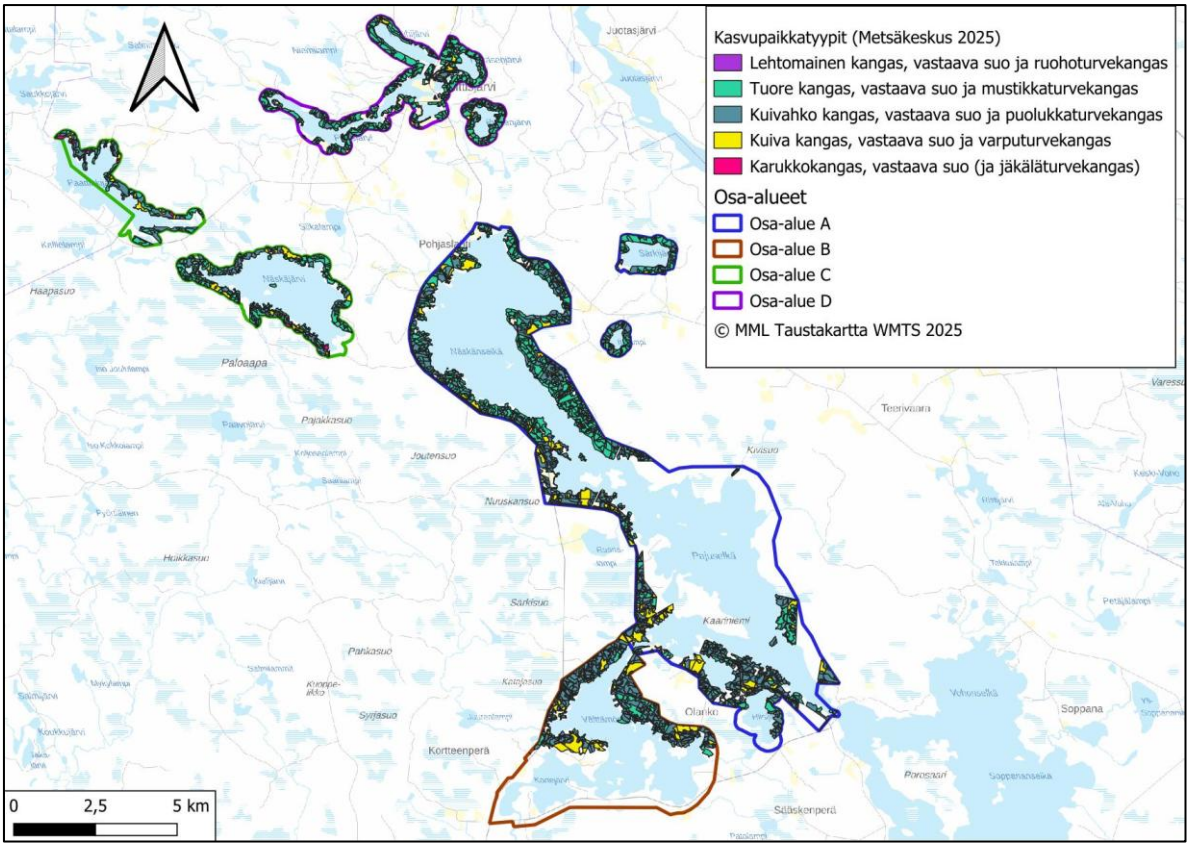
* hävittämiskiellosta poiketen (LSL 82 § yleispoikkeus) aluetta saa käyttää maa- ja metsätalouteen tai rakennustoimintaan ja rakennuksia sekä laitteita tarkoituksensa mukaisesti. Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamasta tai häiritsemästä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia. Yleispoikkeus ei koske teollisen mittakaavan toimintaa.

[1] ennalta tunnetut, aiemmin tehdyissä selvityksissä rajatut kohteet
[2] erityisesti huomioitavien ja silmälläpidettävien luontotyyppien ja/tai lajien muodostamat kokonaisuudet
[3] pesimä-, levähdys-, ruokailu-, talvehtimis- ja sulkimisalueet sekä metson ja teeren soidinpaikat
[4] sopimus Euroopan lepakoiden suojelusta (EUROBATS)
[5] tapauskohtainen asiantuntijatulkinta arvoluokasta

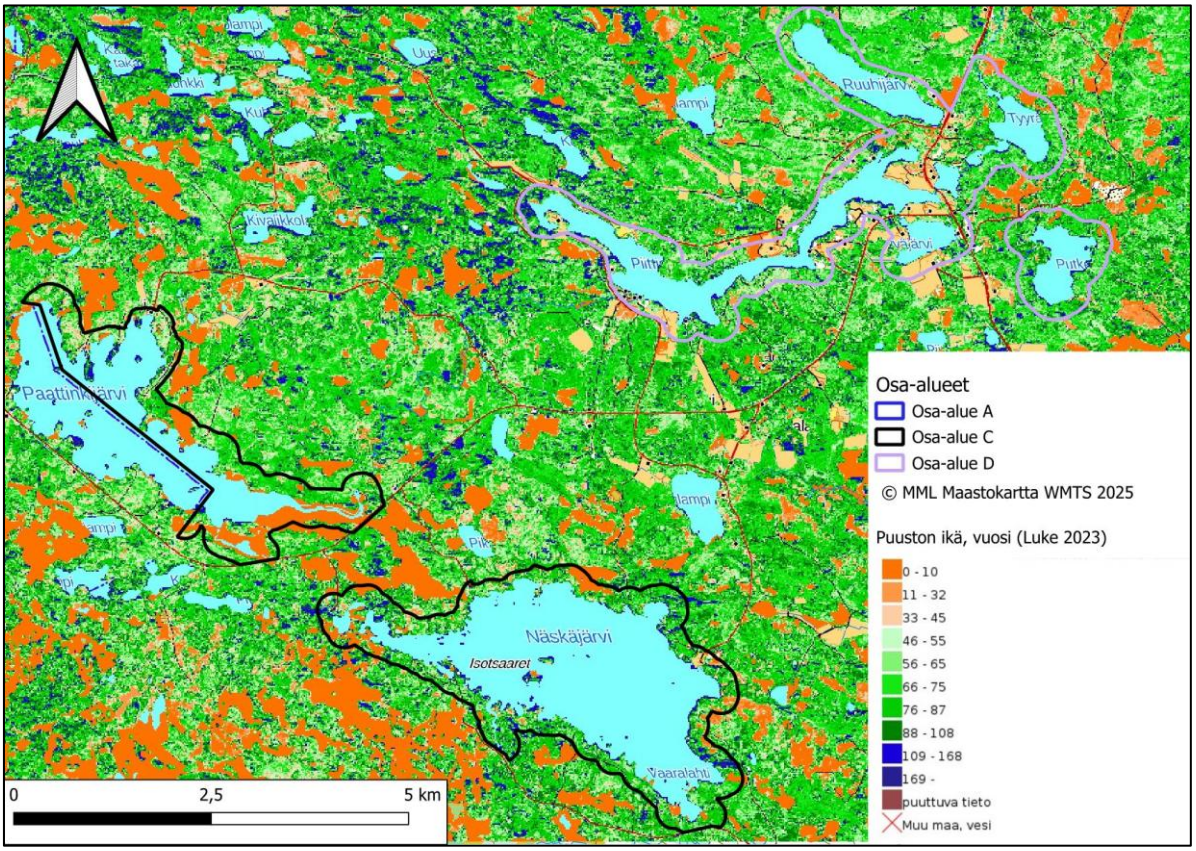
3.11.3.2 Kasvillisuuden yleiskuvaus

Kaava-alue sijaitsee pohjoisboreaaliseen kuuluvalla metsäkasvillisuusvyöhykkeellä Perä-Pohjolan kasvimaantieteellisellä alueella (4b). Suokasvillisuusvyöhykealuejaossa alue kuuluu Pohjois-Pohjanmaan aapasoihin (3b). Maalajit alueella ovat sekalajitteinen maalaji, kalliomaa, kalliopaljastuma, paksu turvekerros ja karkearakenteinen maalaji (GTK 2025). Metsät ovat pääosin tuoretta, kuivahkoa ja kuivaa kangasta, mutta alueella on myös yksittäisiä lehtomaisen kankaan palstoja (Kuva 22). Alueella on vanhempia ja arvokkaampia metsiä, mutta alueella on runsaasti myös käsiteltyjä talousmetsiä. Suurin osa metsistä on alle 100-vuotiaita,

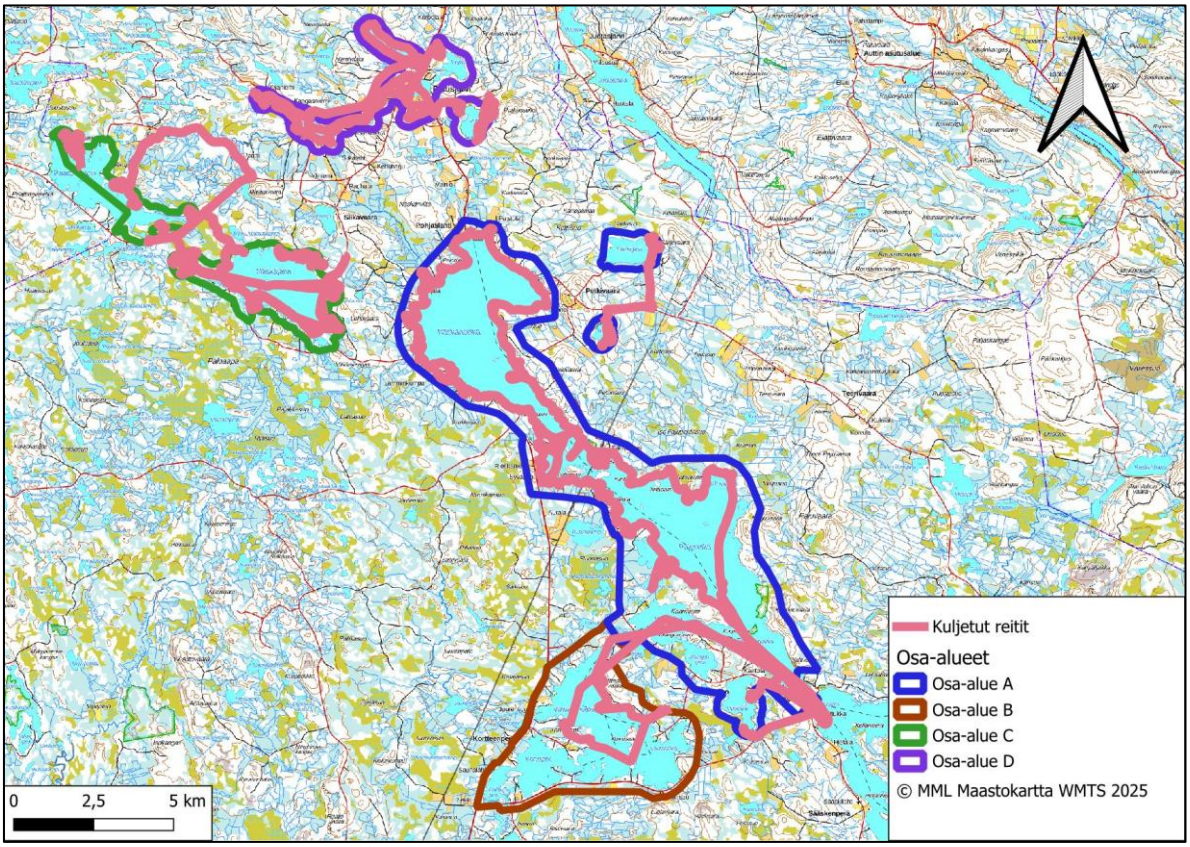
mutta alueella on myös muutama yli 109-vuotias metsä (Kuva 23). Metsät ovat pääosin havupuuvaltaisia, mutta osassa metsistä havupuiden joukossa on myös lehtipuita. Järvien rannat ovat monessa kohtaa kivikkoisia tai rajautuvat suohon. Järvien rannoilla on jonkin verran myös hiekkarantoja ja asutusta. Metsät sijoittuvat pääosin kivennäismaalle, lukuun ottamatta joitakin pienialaisia turvepohjaisia korpi- ja rämelaikkuja. Selvitysalueella on monia luonnontilaisia ja laaja-alaisiakin soita. Alueen suurimmat luonnontilaiset suot sijoittuvat Näskäjärven (Osa-alue C) ympäristöön. Suuri osa selvitysalueen soista ovat kuitenkin muokattuja ja ojitettuja soita, joita ei luokitella luontokohteiksi. Selvitysalueen virtavedet ovat monin paikoin muokattuja, mutta alueelta löytyi myös luontokohteina rajattuja virtavesiä. Joidenkin luonnontilaisten virtavesien rannoilla havaittiin myös lehtomaisuutta. Kasvillisuusselvityksissä kierrettiin kaikki selvitysalueiden mahdolliset luontoarvokohteet mahdollisimman perusteellisesti (Kuva 24).

Kuva 22 Kasvupaikkatyypit metsäkuvioittain kaava- ja selvitysalueella (Metsäkeskus 2025).

Kuva 23 Puuston ikä selvitysalueen pohjoisosissa (Luonnonvarakeskus 2023).

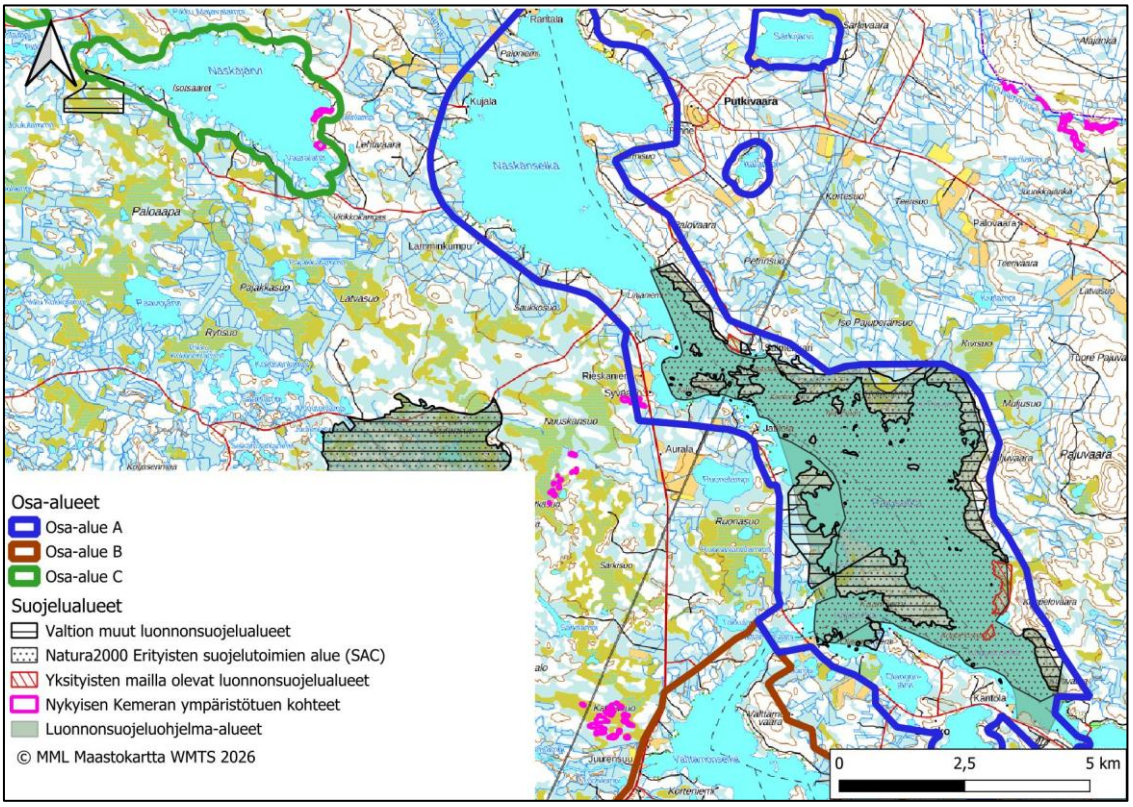
Kuva 24. Maastoselvityksissä kuljetut reitit.

3.11.3.3 Suojelualueet ja ennen luontoselvitystä tunnetut arvokkaat alueet

Alla on esitetty koosteena taulukko (Taulukko 3) rantaosayleiskaavan selvitysalueen erilaisista suojelualueista sekä Kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) ympäristötukikohteista (Kemera-ympäristötukikohde).

Taulukko 3 Rantaosayleiskaavan selvitysalueella sijaitsevat Natura-alueet, valtakunnallisten luonnonsuojeluohjelmien kohteet, luonnonsuojelualueet, valtion maille perustettavat suojelualueet (valtion muut luonnonsuojelualueet) sekä Kemera-ympäristötuen kohteet. Kaikki kohteet on esitetty kartalla taulukon alapuolella.

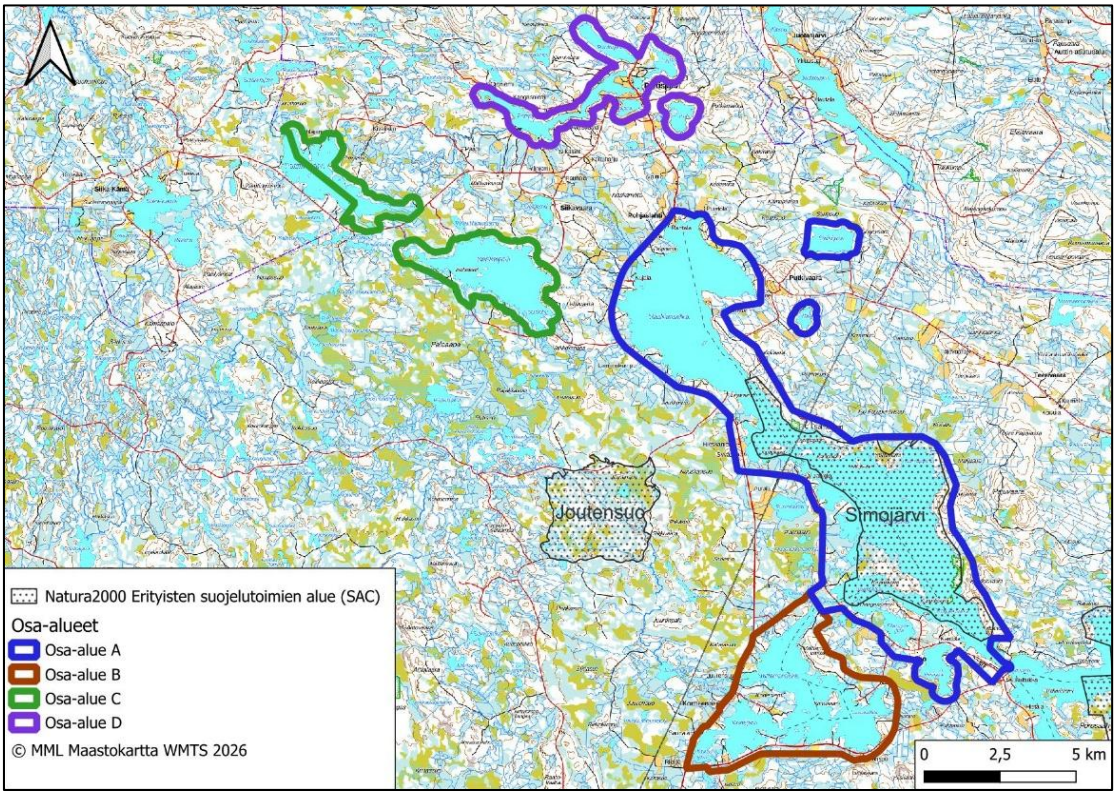
Nimi	Osa-alue	Suojeluperuste	Alueen tyyppi
Suojelu-Koivu -tila	C	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 46§	Muu valtion luonnonsuojelualue
Näskänkankaan eteläisempi Kemera-kohde	C	Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 19§ (34/2015)	Kemera-kohde
Näskänkankaan pohjoisempi Kemera-kohde	C	Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 19§ (34/2015)	Kemera-kohde

Kuva 25. Rantaosayleiskaavan selvitysalueella sekä sen läheisyydessä sijaitsevat Natura-alueet, valtakunnallisten luonnonsuojeluohjelmien kohteet, luonnonsuojelualueet, valtion maille perustettavat suojelualueet (valtion muut luonnonsuojelualueet) sekä Kemera-ympäristötukikohteet.

3.11.3.3.1 Natura-alueet

Selvitysalueella ei sijaitse Natura-alueita. Osa-alueella A, lähimmillään noin 6,5 kilometrin etäisyydellä suunnittelualueesta, osa-alue C sijaitsee Simojärven Natura-alue (SAC, Kuva 26). Joutensuon Natura-alue (SAC) sijaitsee noin 4,2 kilometrin päässä selvitysalueesta. Selvitysalueella on myös useita kemera-ympäristötukikohteita ja Metsälain 10 §:n perusteella suojeltuja erityisen arvokkaita elinympäristöjä.

Kuva 26. Natura-alueet selvitysalueella

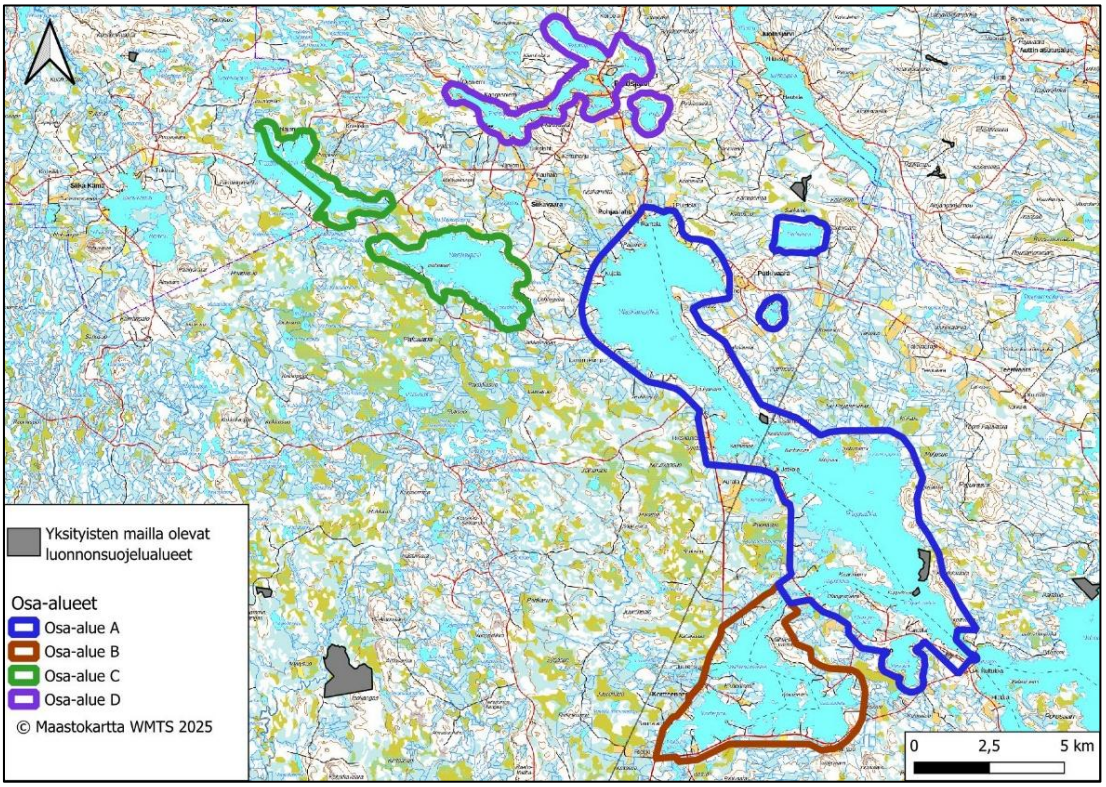
3.11.3.3.2 Luonnonsuojelualueet ja perustettavat suojelualueet

Selvitysalueella ei sijaitsee yksityisiä luonnonsuojelualueita (Kuva 27).

Osa-alue C:n alueella, Näskäjärven länsiosassa sijaitsee valtion muu suojelualue (Suojelu-Koivu -tila: MMO355384). Lisäksi osa-alue C:hen kuuluvan Paattinkijärven pohjoispuolella, noin 700 metrin päässä selvitysalueesta sijaitsee valtion muu luonnonsuojelualue (Suojelu-Metsärinne -tila: MMO353515).

Selvitysalueelle ei sijoitu muita suojeluohjelmien kohteita, valtakunnallisesti arvokkaita moreenimuodostumia, kivikoita tai tuuli- ja rantakerrostumia eikä arvokkaita kallioalueita (Syke 2025).

Selvitysalueella on myös useita Kemera-ympäristötukikohteita (34/2015, 19 §).

Kuva 27. Yksityisten mailla olevat luonnonsuojelualueet

3.11.3.3.3 Metsälain kohteet

Selvitysalueella on myös useita Metsälain 10 §:n perusteella suojeltuja erityisen arvokkaita elinympäristöjä (Kuva 28).

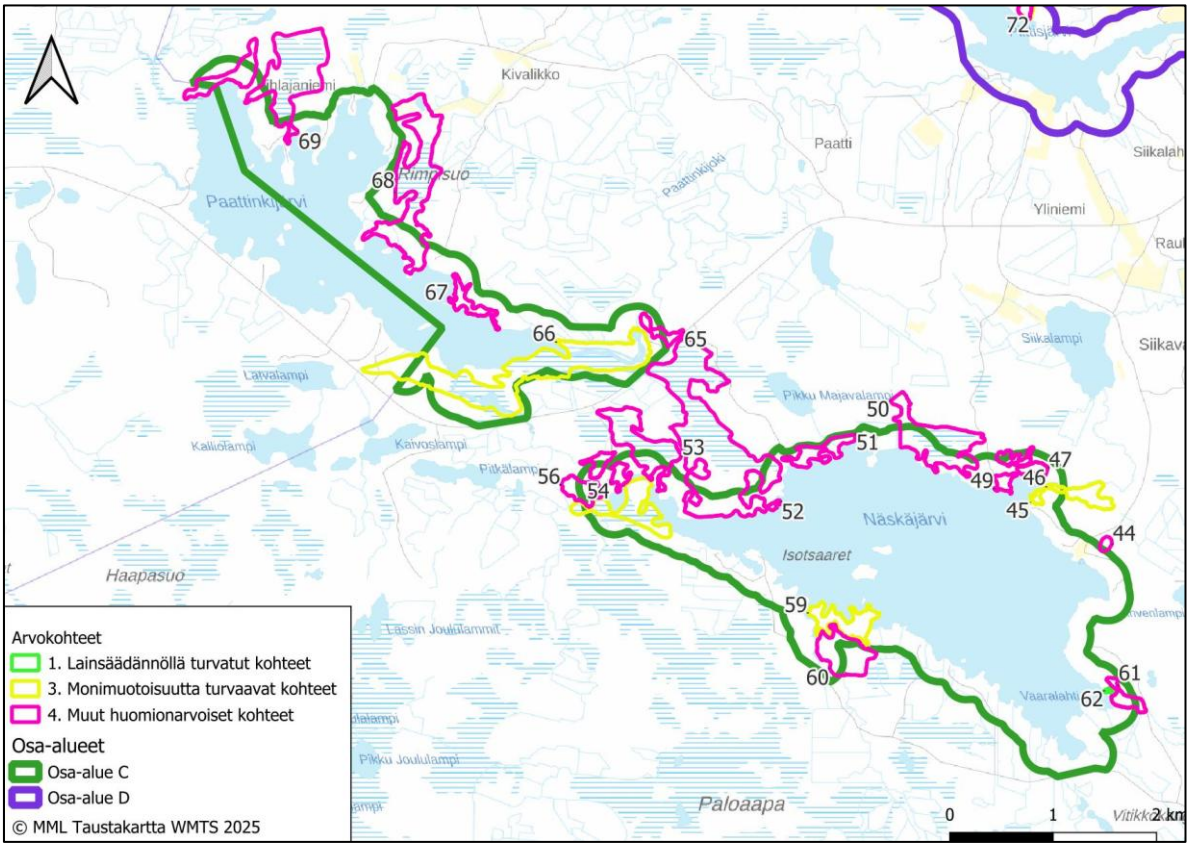

Kuva 28. Metsälakikohteet osa-alueella C (Metsäkeskus 2025).

3.11.3.4 Arvokkaat kasvillisuus- ja luontotyyppikohteet

Osa-alue C koostuu Näskäjärven ja Paattinkijärven ranta-alueista (Kuva 29). Näskäjärvi on suurilta osin suorantainen järvi, ja monet rajatut arvokohteetkin ovat soita. Soiden lisäksi Näskäjärvellä on muutama varttunut tai vanha metsä, jotka ovat kemera-ympäristötukikohteita ja näin ollen arvoluokkaa 1. Osa-alueella on myös yksi valtion muu luonnonsuojelualue ja lähteikkö, jotka ovat myös arvoluokan 1 kohteita. Paattinkijärven rannoista vain koillispuoli kuuluu selvitysalueeseen. Kaikki Paattinkijärven rajatut luontokohteet ovat soita. Suot ovat arvokohteiden ympäriltä pääasiassa ojitettuja, mikä vaikuttaa arvokohteiden soiden luonnontilaisuuteen jonkin verran.

Luontoselvityksen perusteella rajatut kohteet on esitetty kuvassa ja taulukossa (Kuva 29 ja Taulukko 4). Kohteista on kuvat ja tarkemmat kuvaukset kaavaselostuksen liitteenä olevassa luontoselvityksessä (Liite 9).

Kuva 29. Osa-alueen C arvokohteet

Taulukko 4 Suunnittelualueelta rajatut arvokohteet. Luontokohteiden luontotyyppien uhanalaisuusluokista suluissa ensimmäisenä on mainittu luontotyypin koko maan uhanalaisuusluokka ja jälkimmäisenä uhanalaisuusluokka Pohjois-Suomessa.

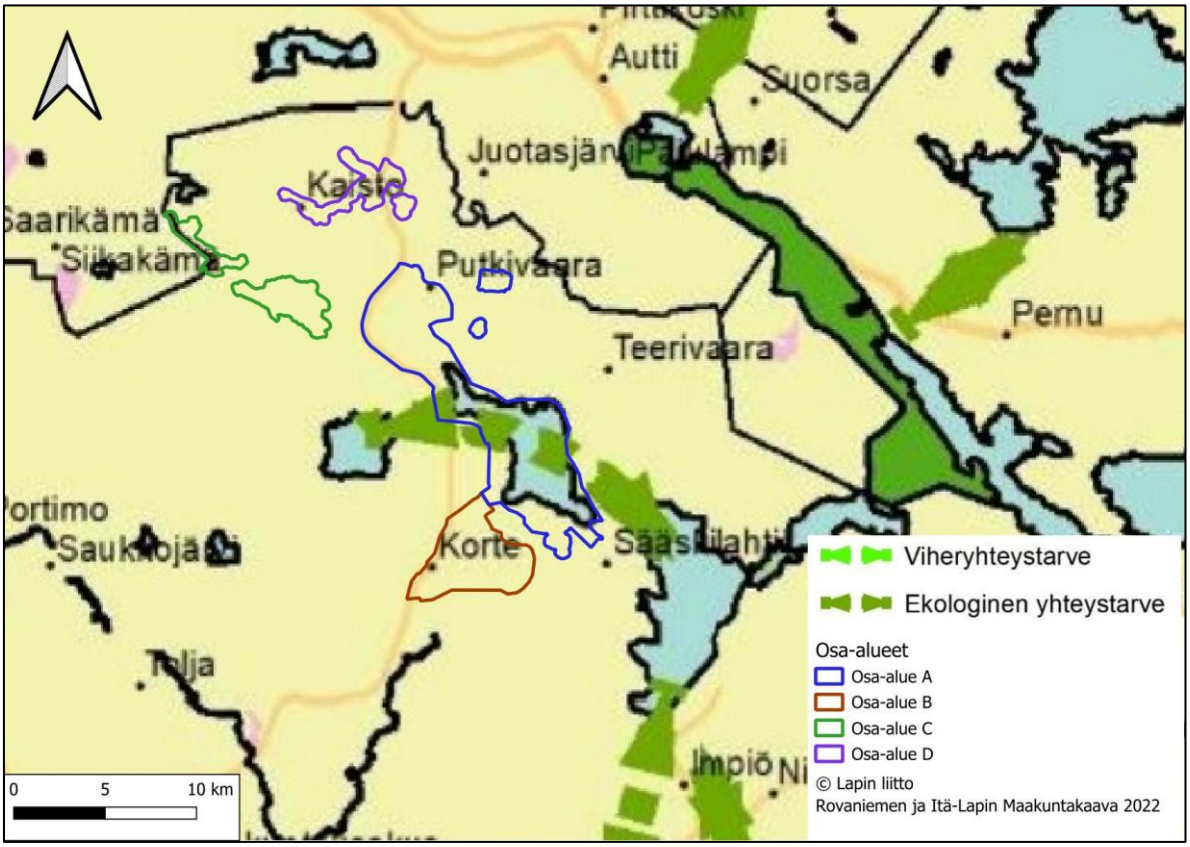
Kohteen nro	Nimi	Pinta-ala (ha)	Suojeluperuste	Luontotyyppi	Arvo-luokka
44	Näskäjärven venesataman koillispuolen suo ja lampi	1,2	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Saranevat (NT/LC), Suolammet (NT/LC)	4
45	Mäkelän luoteinen suo	1,1	Uhanalaiset luontotyypit	Tupasvillarämeet (NT/LC), Tupasvillakorvet (VU/LC)	3
46	-	7,2	Uhanalaiset luontotyypit	Tupasvillarämeet (NT/LC), Korpirämeet (EN/NT)	3
47	Siikalamminvitikon eteläinen metsä	2,7	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Varttuneet kuivahkot kankaat (VU/NT)	4
48	Siikalamminvitikon eteläpuolen suo	2,99	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Lyhytkorsirämeet (NT/LC)	4
49	Siikalamminvitikon lounaispuolinen suo	2,3	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Tupasvillarämeet (NT/LC)	4
50	Unholan eteläpuolinen suo	27,1	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Rimpinevarämeet (LC/LC), Rimpinevat (LC/LC), Varttuneet kuivat kankaat (VU/VU)	4

51	-	7,9	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Rahkarämeet (LC/LC), Tupasvillarämeet (NT/LC)	4
52	Näskäjärvenpalon suo ja metsät	91	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Tupasvillarämeet (NT/LC), Rimpinevat (LC/LC)	4
53	Kahavetolaisen koillispuolen suo	22	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Rimpinevarämeet (LC/LC), Lyhytkorsirämeet (NT/LC), Varttuneet kuivat kankaat (VU/VU)	4
54	Kahavetolaisen pohjoispuolen suo	2,8	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Lyhytkorsirämeet (NT/LC)	4
55	Kahavetolaisen luoteispuolen suo ja lampi	3,36	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Kalvakkarämeet (NT/LC), Suolammet (NT/LC)	4
56	Kahavetolaisen luoteispuolen metsä	6,6	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat (NT/NT)	4
57	Kahavetolaisen etelä- ja itäpuolen suo ja metsät	16,9	Uhanalaiset luontotyypit	Varttuneet kuivahkot kankaat (VU/NT), Rimpinevat (LC/LC)	3
59	Isosaarten eteläpuolinen suo ja metsä	12,1	Uhanalaiset luontotyypit	Tupasvillarämeet (NT/LC), Varttuneet kuivahkot kankaat (VU/NT)	3
60	-	16,9	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat (NT/NT)	4
61	-	4,46	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Lyhytkorsirämeet (NT/LC), Kalvakkanevat (NT/LC)	4
62	-	0,31	Vesilakikohde 2.11§ (587/2011)	Lähteiköt (VU/LC)	1
65	Paattinkijärven itäinen suo	3,5	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Pallosararämeet (NT/LC), Korpirämeet (EN/NT)	4
66	Paattinkijärven eteläiset suoalueet ja lammet	68	Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien (aapasuot) muut esiintymät	Rimpinevat (LC/LC), Rimpinevarämeet (LC/LC), Kalvakkanevat (NT/LC), Luhtanevat (NT/LC), Eteläiset pohjoisboreaaliset aapasuot (NT/NT)	3
67	Tervasaaren koillinen suo	5,3	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Tupasvillakorvet (VU/LC), Luhtanevat (NT/LC), Isovarpurämeet (NT/LC)	4
68	Rimpisuo	45,5	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Lyhytkorsirämeet (NT/LC), Rahkarämeet (LC/LC), Kalvakkanevat (NT/LC)	4
69	Saukkoperän itäinen suo	37,8	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Rimpinevarämeet (LC/LC), Kalvakkarämeet (NT/LC), Avoluhdat (LC/LC)	4
70	Saukkoperän pohjoinen suo	10,5	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Rahkarämeet (LC/LC), Isovarpurämeet (NT/LC), Saranevat (NT/LC)	4

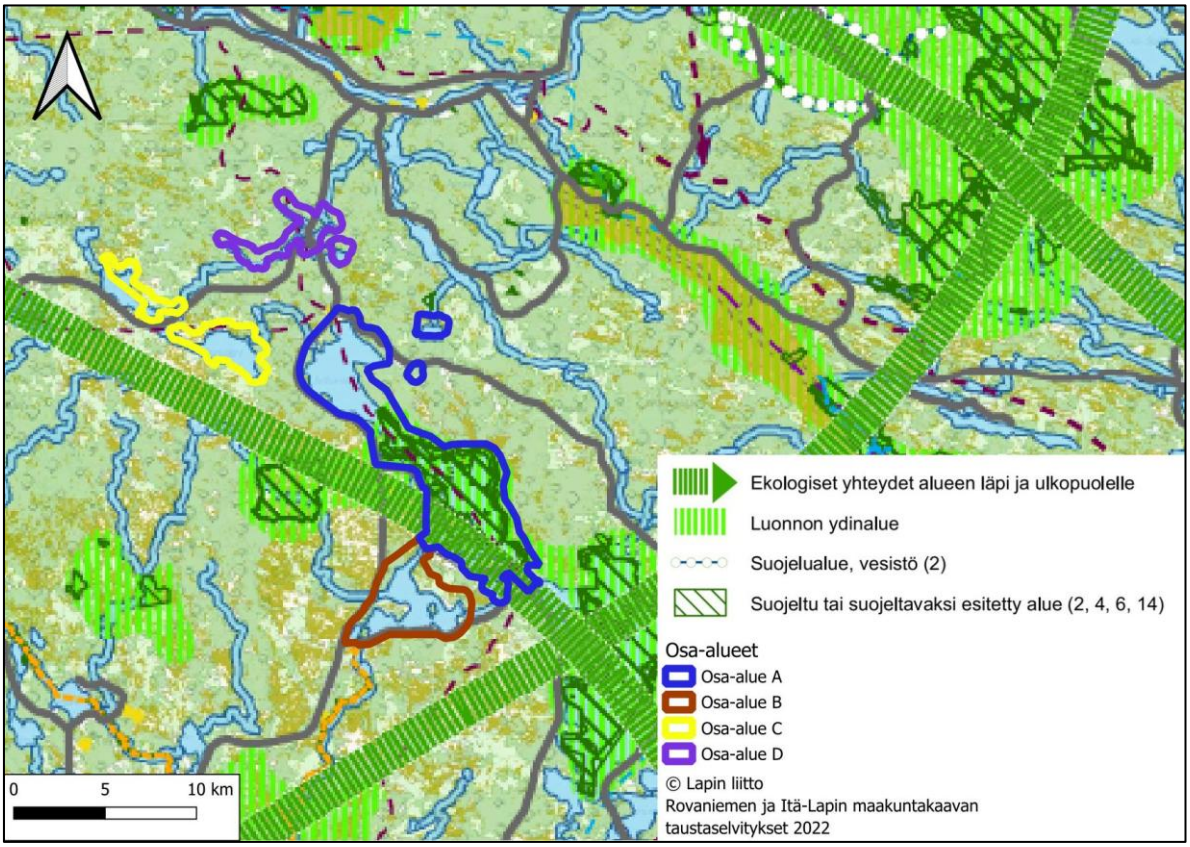
3.11.4 Ekologiset yhteydet

Ekologiset käytävät ovat kulkureittejä, joiden kautta eläimet ja myös kasvit voivat siirtyä alueelta toiselle niille muutoin epäsuotuisien alueiden läpi. Ekologisia käytäviä ovat metsävyöhykkeet, metsä-peltoyhteydet, virtavedet ja muut viherympäristöjen ketjut. Pääsääntöisesti ekologinen käytävä toimii sitä paremmin mitä leveämpi ja parempilaatuinen se on. Tiet, asuinalueet ja muut rakennetut alueet ovat monille lajeille kulkuesteitä, jotka katkaisevat tai heikentävät ekologisen yhteyden toimivuutta. Ekologiset käytävät muodostavat verkoston, joka yhdistää toisiinsa luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä ydinalueita, esimerkiksi luonnonsuojelualueita ja laajoja metsäalueita.

Ranuan ekologisia yhteyksiä on selvitetty vuonna 2022 uuden Maakuntakaavan laatimisen yhteydessä. Lapin maakuntakaavan kaavaselostuksessa osa-alueelle A osuu ekologinen yhteystarve (Kuva 30). Ekologinen yhteystarve on kaavaselostuksen mukaan ”nykyisin toimiva ja maankäytössä rakentamiselta vapaana pidettävä tai tiedossa oleva yhteys ekologisessa verkostossa” (Lapin liitto 2022a). Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan maisemaa ja kulttuuriympäristöä koskevassa taustaselvityksessä selvitysalue osuu osittain ekologisen yhteyden varrelle ja luonnon ydinalueelle (Lapin liitto 2022b, Kuva 31). Ekologiset yhteydet sijoittuvat molemmissa selvityksissä osa-alueelle A. Muille selvityksen osa-alueille ei sijoitu maakuntatason ekologisia yhteyksiä tai luonnon ydinalueita.

Kuva 30. Ekologiset yhteystarpeet selvitysalueella (Lapin liitto 2022)

Kuva 31. Maakuntakaavan luonnonympäristöä koskevassa taustaselvityksessä määritellyt ekologiset yhteydet ja luonnon ydinalueet selvitysalueella. Selitteessä viitatut lähteet: Suomen Ympäristökeskuksen Oiva-aineisto 2013–2014, Itä-Lapin maakuntakaava 2003, Soiden suojeluohjelman aineisto 2013, Metsähallituksen paikkatietoaineistot 2014.

3.11.5 Linnusto

Osayleiskaavaa varten on laadittu Simojärven pohjoisosien linnustoselvitys, joka on tämän kaavaselostuksen liitteenä (Liite 5). Simojärven pohjoisosien linnustoselvitys tehtiin 19.5.–17.7.2025 yhteensä 24 päivää. Tarkemmat laskentapäivät ja säätila esitetty Linnustoselvitys-liitteessä (Liite 5). Laskennoissa pyrittiin selvittämään alueen linnustoa. Selvitysalueeseen kuuluivat kaavoitettavana olevien Simojärven pohjoisten osien rantaosayleiskaava-alueet A, B, C ja D, eli Simojärven Koppeloselkä, Pajuselkä ja Näskänselkä, Välttämönselkä, Kortejärvi, Lautaselkä, Hiisijärvi sekä Itälampi, Särkijärvi, Näskänjärvi, Paattinkijärven Ranuan puoleiset alueet, Piittisjärvi, Syväjärvi, Ruuhijärvi, Tyyräsenjärvi ja Putkenjärvi.

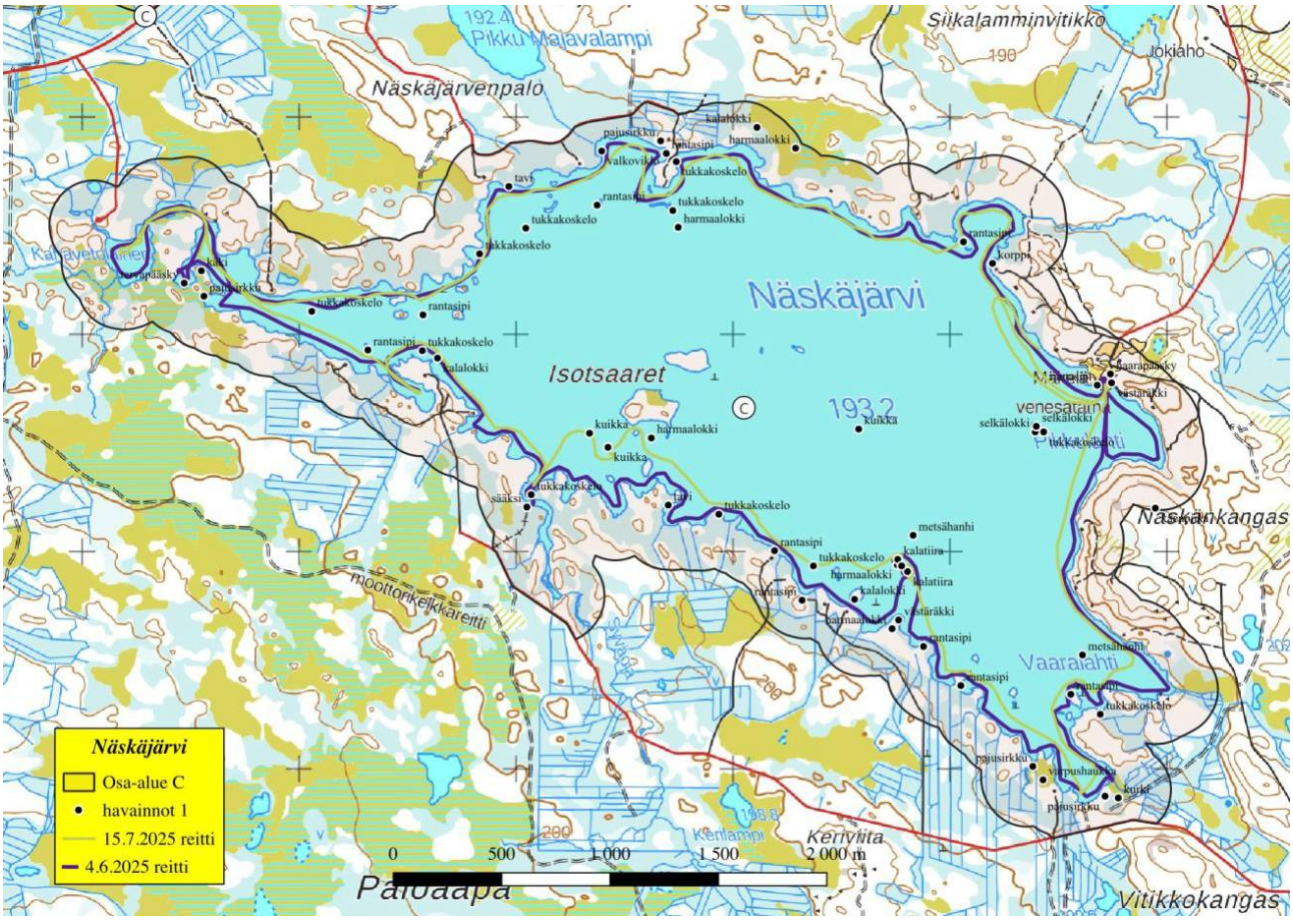
Lintulaskennat aloitettiin heti jäiden lähdön jälkeen, jolloin vesilinnut eivät ole menneet vielä pesimään vaan ovat vesistöillä. Järvet kierrettiin mahdollisimman lähellä rantaviivaa lasikuituveneellä ja kumiveneellä moottoria apuna käyttäen kahteen kertaan ensin touko-kesäkuun vaihteessa ja toisen kerran juhannuksen jälkeen laskien vesilintupoikueet. Kaikki havainnot

laji, lukumäärä ja sukupuoli kirjattiin GPS laitteeseen paikkatiedoksi. Nämä havainnot siirrettiin QGIS karttaohjelmaan. Lisäksi tehtiin autolla pistelaskentoja pysähtyen noin 700–100 metrin välein noin viideksi minuutiksi ja kirjaten kaikki linnut. Laskennoissa noudatettiin Luonnontieteellisen museon laskentaohjeita. Laskennat suorittavat lintuasiantuntija Olli-Pekka Karlin ja venekuskina oli Raimo Mattila. Raportin laati Olli-Pekka Karlin.

3.11.5.1 Havainnot

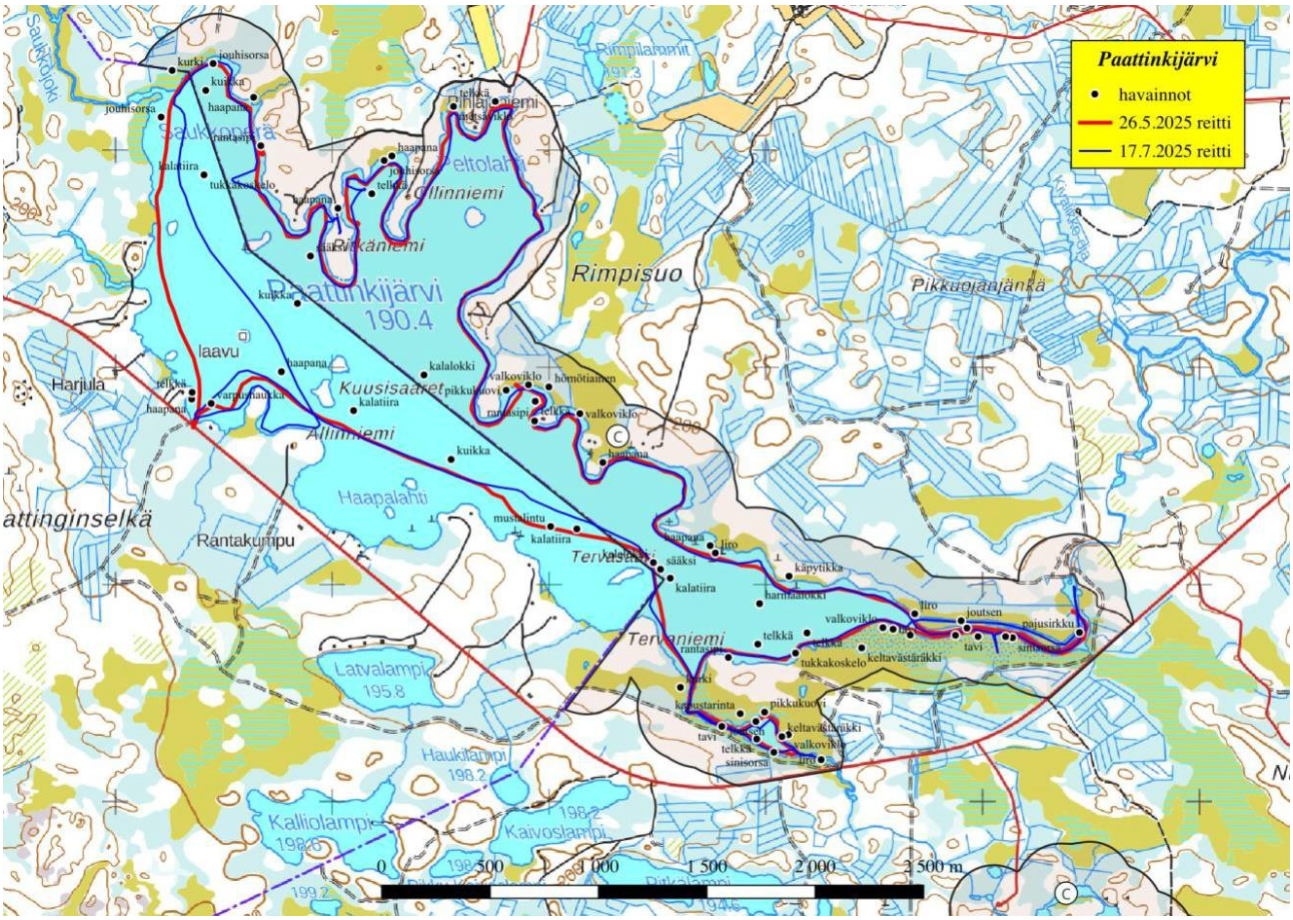
Näskäjärvi

Näskäjärvellä pesii myös selkälokki venesataman edustalla olevalla pikku saarella 1–2 parin voimin. Harmaalokki pesi samassa saaressa. Metsähanhia lensi järven yli 4.6.16 + 23 + 8 yksilön parvia länsilounaaseen.

Kuva 32 Näskäjärvi, kuljetut reitit 4.6.ja 15.7. ja havainnot.

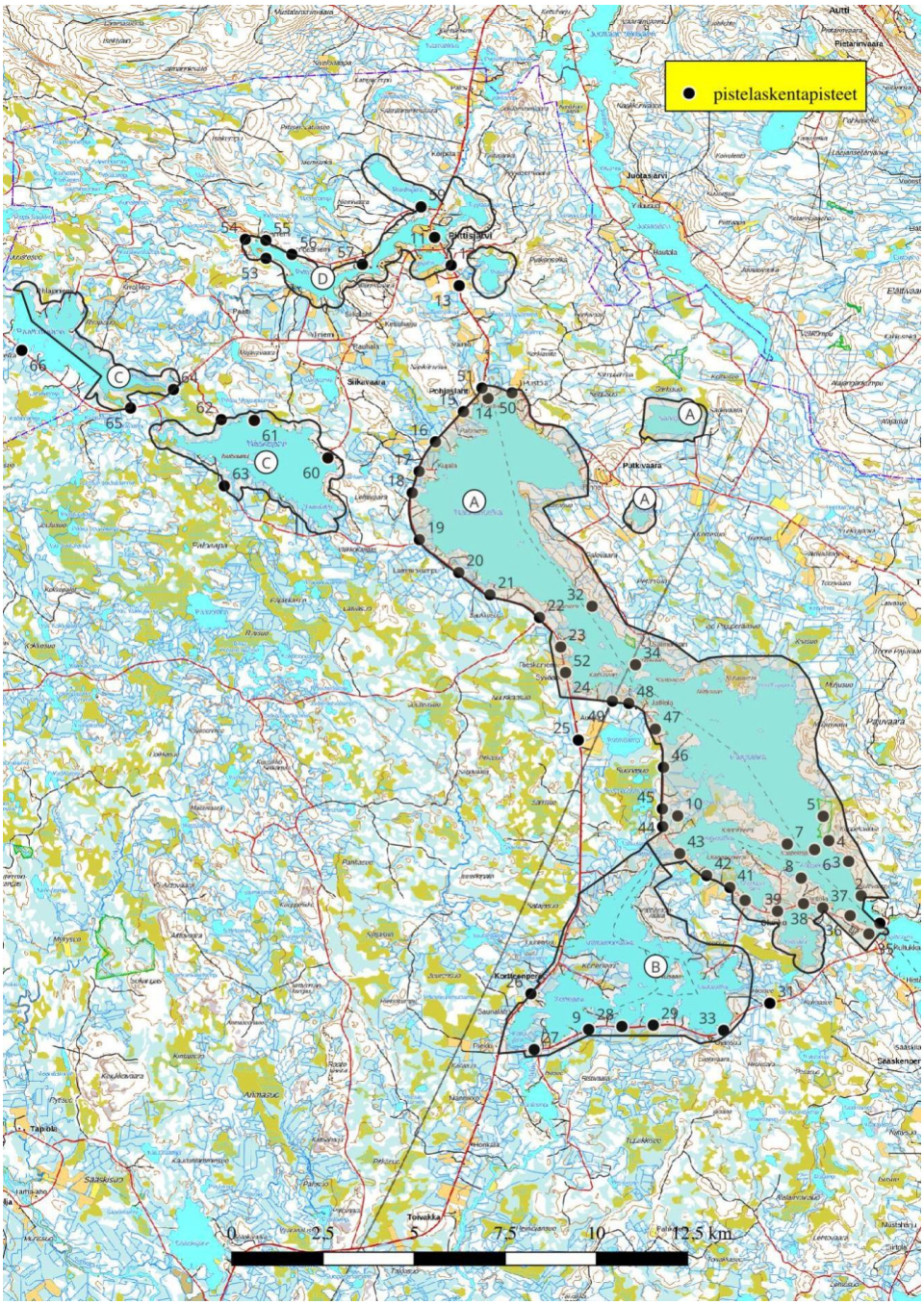
Paattinkijärvi

Kuva 33 Paattinkijärven reitit 26.5. ja 17.7. sekä havainnot.

3.11.5.2 Pesimälinnustolaskelmat

Laskennat suoritettiin 26.5., 3.6., 4.6., 6.6., 23.6., 24.6. ja 26.6 aamuisin kello 3.45–9.30 välisenä aikana. Sen lisäksi tehtiin myös muutamia pistelaskentoja veneestä käsin. Koko selvitysalueelle, joka sisältää kaava-alueet A, B, C ja D, tehtiin yhteensä 64 pistelaskentaa, joissa havainnoitiin vähintään 5 minuuttia aina kussakin kohteessa. Kaikki linnut kirjattiin ylös alle 50 m säteeltä ja yli 50 m säteeltä. Yhteensä havaittiin 48 eri lintulajia.

Kuva 34 Pistelaskentapisteet.

Taulukko 5 Havaitut lajit pistelaskennoissa kaikkien neljän kaava-alueen alueella.

Laji	linnut 50 m säteeltä	linnut yli 50 m säteeltä	linnut yhteensä	TIHEYS (KP) paria / km^2	luokka
Kurki	0	3	3	0,02	
Kapustarinta	0	2	2	0,16	

Taivaanvuohi	0	3	3	0,15	NT
Lehtokurppa	0	1	1	1,95	
Pikkukuovi	0	7	7	0,20	
Kuovi	0	3	3	0,06	NT
Rantasipi	0	3	3	0,65	
Metsäviklo	0	2	2	0,10	
Valkoviklo	0	1	1	0,02	
Sepelkyyhky	0	8	8	0,27	
Käki	1	19	20	0,07	
Käpytikka	0	2	2	0,44	
Haarapääsky	1	24	25	3,18	VU
Räystäspääsky	0	22	22	4,47	EN
Metsäkirvinen	1	17	18	1,46	
Niittykirvinen	0	2	2	0,65	
Keltavästäräkki	0	6	6	3,53	
Västäräkki	0	3	3	2,48	NT
Tilhi	0	1	1	0,16	
Punarinta	0	1	1	0,25	
Leppälintu	0	7	7	0,5	
Pensastasku	0	2	2	0,45	VU
Räkättirastas	1	20	21	13,04	
Laulurastas	0	23	23	1,6	
Punakylkirastas	1	30	31	4,16	
Kulorastas	0	2	2	0,16	
Hömötiainen	2	1	3	2,11	
Lehtokerttu	0	1	1	0,10	
Sirittäjä	0	1	1	0,18	
Tiltaltti	0	1	1	0,11	
Pajulintu	18	54	72	8,66	
Hippiäinen	0	1	1	0,76	
Harmaasieppo	4	6	10	9,45	
Kirjosieppo	3	6	9	2,19	
Hömötiainen	2	1	3	2,11	EN
Talitiainen	1	13	14	7,40	
Harakka	0	4	4	0,91	NT
Varis	0	9	9	0,29	
Korppi	0	1	1	0,01	
Peippo	11	41	52	7,9	
Järripeippo	0	16	16	1,99	NT
Viherpeippo	0	1	1	0,21	

Vihervarpunen	1	10	11	1,25	
Pikkukäpylintu	0	4	4	0,17	
Punatulkku	1	0	1	0,21	
Keltasirkku	1	5	6	1,33	
Pohjansirkku	0	2	2	2,29	NT
Pajusirkku	1	6	7	1,67	VU
YHTEENSÄ	48	404	452	-	
Laskettujen pisteiden lukumäärä	64	64	64	-	

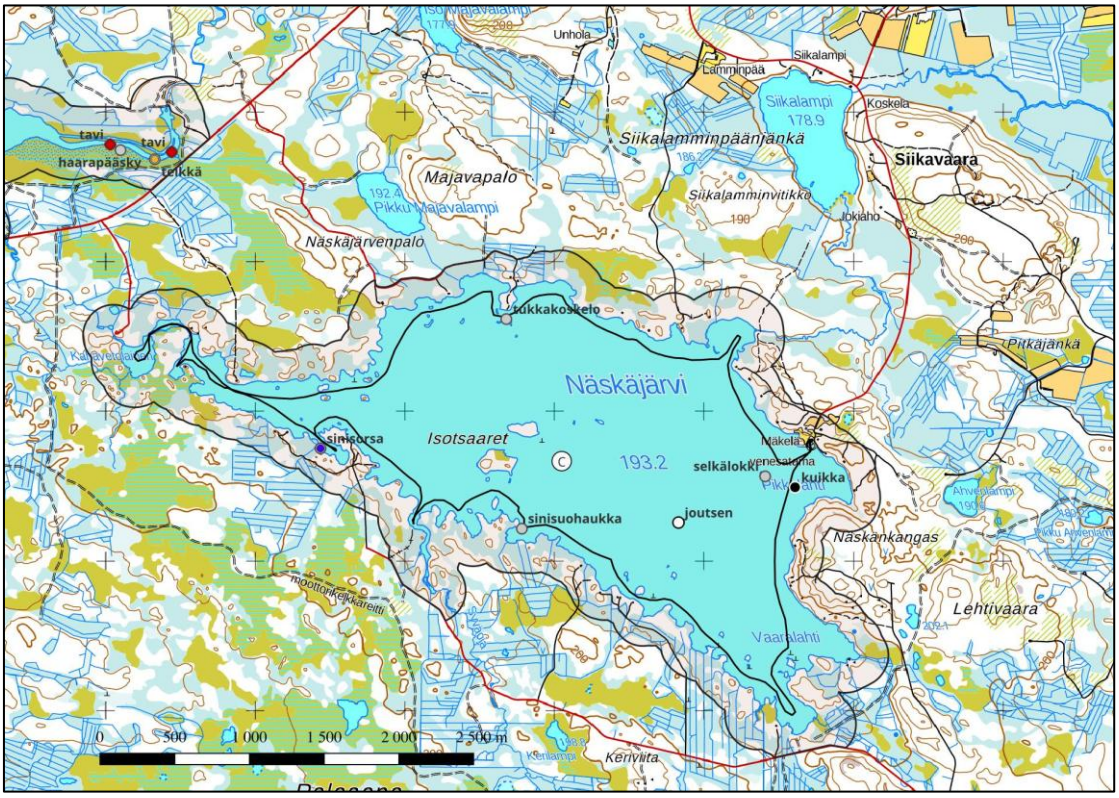
3.11.5.3 Linnuston syyslaskennat

Linnuston syyslaskennat tehtiin 3.–9.9.2025 ja täydennettiin pistelaskentana 29.9.2025. Laskennoissa pyrittiin selvittämään alueen vesilintujen kerääntymisalueita. Tarkemmat laskentapäivät ja päivien säätila on esitetty liitteenä olevassa linnuston syyslaskentaselvityksessä (Liite 6).

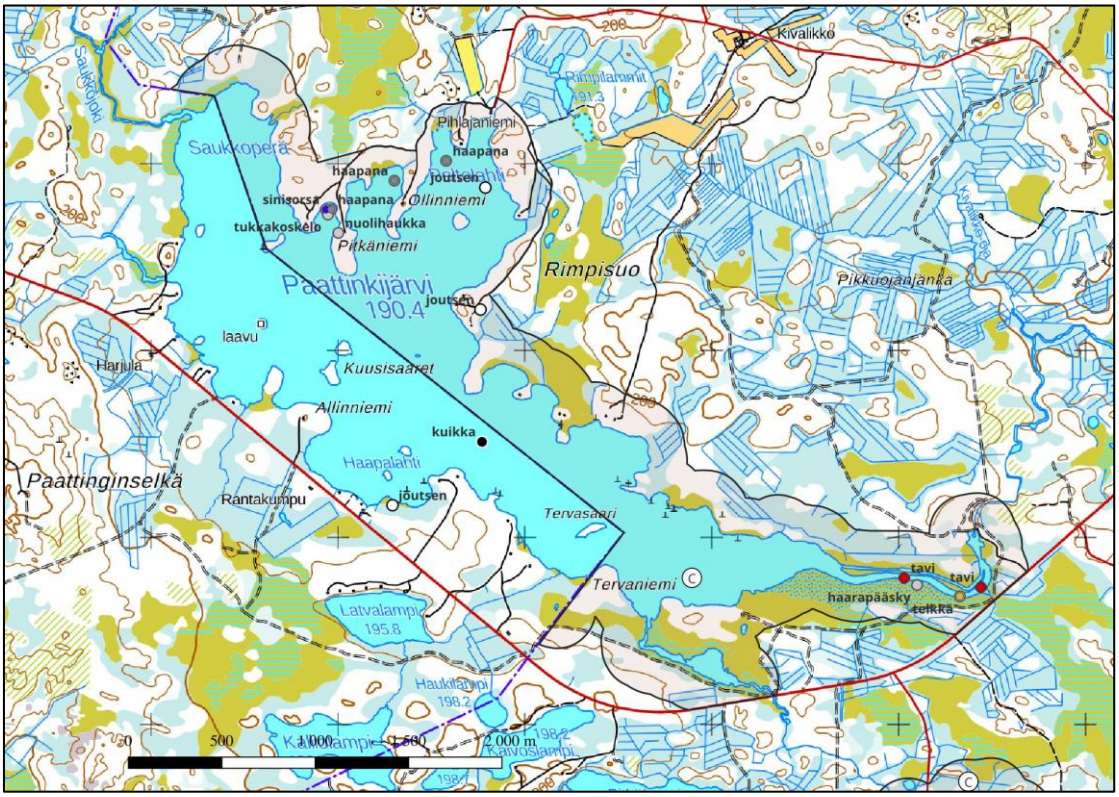
Selvityksen tavoitteena oli tunnistaa vesilintujen syksyiset lepäily- ja kerääntymisalueet sekä arvioida näiden alueiden merkitys paikalliselle linnustolle. Kartoitukset käynnistettiin syyskuun alussa, ja tutkimuskohteiksi valittiin ne alueet, jotka aiempien kesähavaintojen perusteella arvioitiin potentiaalisiksi vesilintujen kokoontumispaikoiksi. Vesilintujen yksilömäärät olivat tutkitulla alueella vähäisiä. Laskennat suorittavat lintuasiantuntija Olli-Pekka Karlin ja venekuskina oli Raimo Mattila.

Havainnot

Näskäjärvi ja Paattinkijärvi kierrettiin rantoja seuraten 9.9.2025, alueelta ei havaittu kuin muutamia vesilintuja, ei kerääntymiä.

Kuva 35 Näskäjärvi, reitti ja vesilintuhavainnot.

Kuva 36 Paattinkijärvi, reitti ja vesilintuhavainnot.

Yhteenveto linnuston syyslaskennoista

Lintumäärät alueella ovat verraten matalia johtuen järven karuudesta. Sää syyskuun alussa oli otollinen havainnointiin. Veden pinnan korkeus oli alhaalla ja kasvillisuus oli paikoin runsasta, mikä vaikeutti liikkumista. Vesilintujen isoja kerääntymäalueita ei havaittu. Merkittävää oli telkkien vähyys, vaikka alueella on runsaasti pesäpönttöjä niin telkkäpoikueita ei tavattu kuin muutama. Avoimilla vesialueilla havaittiin odotettua vähemmän vesilintuja, vaikka alueella oli runsaasti vesikasvillisuutta.

3.11.5.4 Petolintuselvitys

Suunnittelualueelle on laadittu petolintuselvitys. Selvityksessä suunnittelualueella havaittiin useita petolintuja. Tarkemmin havainnoista on kerrottu erillisessä salassa pidettävässä petolintuselvitysliitteessä (Liite 7).

3.11.5.5 Linnustoselvityksen yhteenveto

Alueen kaikki järvet kierrettiin kesän aikana kahdesti rantaviivoja seuraten alle 50 m rannasta. Lintumäärät alueella ovat verraten matalia johtuen järven karuudesta. Alueella pesii muutamia selkälokkeja, joiden tilaa on seurattava. Yleisimmät lintulajit ovat kuikka, joka näkyy ja kuuluu järvellä. Rantasipi löytyy kaikkialta rantaviivan tuntumasta. Tukkakoskelo suosii Simojärven karuja ja kivisiä rantoja. Pesimälintuselvitys oli tyypillinen alueeseen nähden.

3.11.5.6 Epävarmuustekijät

Jäiden lähtö tapahtuu niin myöhään vesilintujen palatessa muuttomatkalta, että ehtivät mennä pesimään suoalueille. Poikueet on vaikea havaita rantapensaikoista mutta tällä selvityksellä saatiin kattava kuva linnustosta. Säät eivät suosineet lintujen pesintöjä kylmän kevään johdosta.

3.11.6 Viitasammakko

Viitasammakko (Rana arvalis) muistuttaa paljon sammakkoa (R. temporaria), ollessaan kuitenkin täysikasvuista sammakkoa hiukan pienempi. Lajit voidaan erottaa toisistaan kuonon mallista ja sisimmän takavarpaan kyhmystä. Parhaiten lajit voi kuitenkin erottaa toisistaan koiraiden kutuääntelystä – viitasammakon kutuääntely on pulputtavaa.

Viitasammakon kutu alkaa alueella toukokuun loppupuolella, jolloin sammakot kokoontuvat suurina joukkoina kutualueille. Kutu on vilkkaimmillaan öisin. Kutumenot kestävät useita vuorokausia, ja niiden lopuksi naaras laskee 500–2000 munaa muutamana klönttinä, jotka painuvat pohjaan ja jäävät sinne (Jokinen 2012).

Viitasammakko esiintyy Etelä- ja Keski-Suomessa ja sitä tavataan Lapin eteläosissa asti. Kanta on kuitenkin pohjoisessa ilmeisen harva, kun taas etelässä laji on paikoin jopa

ruskosammakkoa (Rana temporaria) runsaslukuisempi. Elinympäristöikseen viitasammakko kelpuuttaa suot ja rehevät rannat, mutta sitä voi tavata kesäisin myös kosteilta niityiltä, ranta- ja lehtimetsistä, puutarhoista sekä hakkuuaukoilta.

Se voi myös talvehtia murtovedessä. Viitasammakko kutee monesti samoissa vesissä kuin sammakkokin; ei kuitenkaan matalissa, helposti kuivuvissa ojissa ja allikoissa. Viitasammakot ovat varsin paikkauskollisia, eivätkä ne lähde kauaksi kutuveden läheisyydestä. Laji on pääasiassa hämäräaktiivinen, mutta voi kostealla säällä liikkua myös päiväsaikaan (Jokinen 2012).

Viitasammakko on koko maassa rauhoitettu ja se on EU:n luontodirektiivin liitteen IV laji. Luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n mukaan luontodirektiivin liitteen IV lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Kieltoon voidaan hakea luonnonsuojelulain 83 §:n mukaista poikkeuslupaa alueelliselta ELY-keskukselta. Poikkeusluvan myöntämisen edellytyksenä on, että lajin suotuisa suojelutaso ei heikkene.

Viitasammakko ei ole Suomessa uhanalaiseksi luokiteltu laji (Hyvärinen ym. 2019).

Viitasammakkoa uhkaa sopivien elinympäristöjen häviäminen. Matalat merenlahdet ja veden peittämät ranta-alueet, suot, umpeen kasvavat järvet ja tulvaherkät alueet ovat kaikki uhanalaisia luontotyyppejä. Haitallisia ympäristömuutoksia viitasammakoiden esiintymisalueilla aiheuttavat maa- ja vesirakentaminen, soiden ja lammikoiden ojitus, maaperän ja vesien happamoituminen sekä ympäristön kemikalisoituminen (Jokinen 2012).

3.11.6.1 Viitasammakkoselvitys

Viitasammakkoselvityksen tarkoituksena oli selvittää viitasammakon ja sen lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi soveltuvien elinympäristöjen esiintymistä Ranuan Simojärven pohjoisosien päivitettävällä ja laajennettavalla rantakaava-alueella. Selvityksessä keskityttiin EU:n luontodirektiivin liitteessä IV (a) mainitulle viitasammakolle potentiaalisiksi arvioituihin elinympäristöihin. Kartoitusta oli tekemässä linnustoasiantuntija Olli-Pekka Karlin ja venekuskina Raimo Mattila.

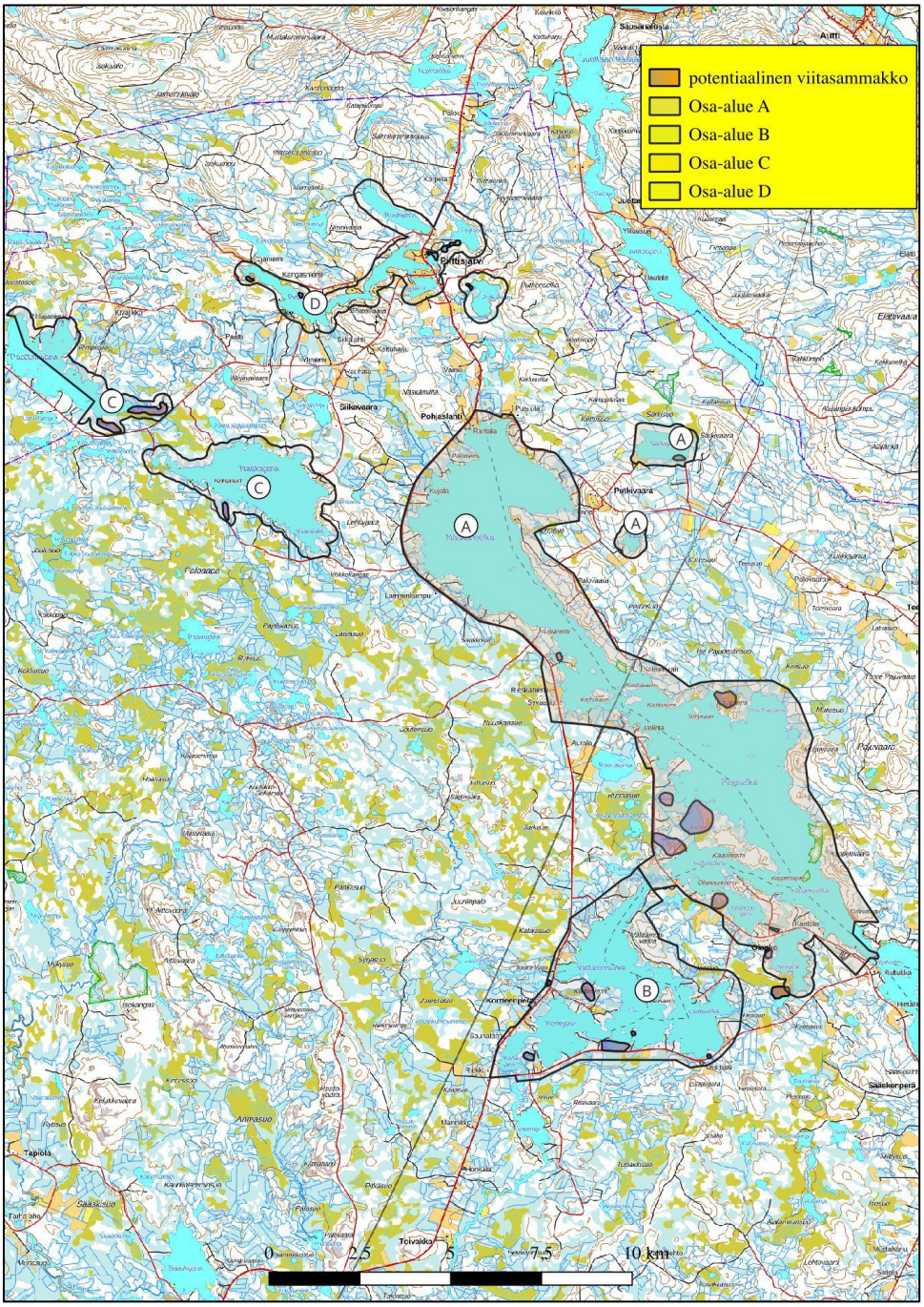
Menetelmät

Viitasammakkoselvitykset kohdennettiin karttatarkastelun perusteella suunnitellun vesistöjen rannoille (Kuva 37). Kudun etenemistä seurattiin laji.fi-tietokannasta (LUOMUS 2025) toukokuussa, jotta kartoitus voitiin ajoittaa kudun huippuaikaan. Kartoitukset tehtiin pääasiassa linnustoselvityksen yhteydessä, jolloin katsottiin potentiaalisia viitasammakkoalueita. Näillä alueilla käytiin uudestaan illalla kello 19–23 välillä mahdollisimman tyyninä iltoina ja vältettiin kovaa sadetta, koska viitasammakot ovat hämäräaktiivisia. Potentiaalisia kutupaikkoja lähestyttiin rauhallisesti, sillä häiriintyneenä viitasammakot lopettavat laulun ja saattavat olla piilossa veden alla useita minuutteja. Kartoituksen aikana alueella kuljettiin hitaasti ja useiksi minuuteiksi hiljaa pysähdellen kuulostelemaan koiraiden ääntelyä.

Tarkemmat havaintoajankohdat on esitetty erillisessä viitasammakkoselvitysliitteessä (Liite 8).

Havainnot

Alueen potentiaaliset viitasammakkopaikat kierrettiin veneellä. Suokohteilla käytiin kuuntelemassa jalan. Soidintavia viitasammakoita ei havaittu. Rupikonnia kuultiin useammalla kohteella.

Kuva 37 Potentiaaliset viitasammakkoalueet.

Potentiaalisia viitasammakkopaikkoja kartoitettiin seuraavasti (Taulukko 6).

Suunnitellulla rantaosayleiskaava-alueella on useita viitasammakolle sopivia kutualueita, joita ei käytettävissä olevan ajan aikana saatu kartoitettua.

Taulukko 6 Tarkistetut viitasammakolle potentiaaliset alueet suunnittelualueella.

Alue	Järven nimi	Pinta-ala	Potentiaaliset viitasammakkopaikat	Käydyt viitasammakkoalueet
C	Näskäjärvi	9,2 km²	1	1
C	Paattinkijärvi	4,2 km²	2	2

3.11.7 Liito-orava

Alueelle tehtiin liito-oravaselvitys (Liite 9). Liito-oravakartoitusta tehtiin kasvillisuusmaastojen ohessa 26.5.–28.5., 30.5., 2.6.–6.6. ja 9.–11.6.

Kartoitukset tehtiin liito-oravalle suositeltujen selvitysmenetelmien mukaisesti (Nieminen & Ahola (toim.) 2017). Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan määrittelemiseksi maastossa käytetään puiden juurilta löytyneitä papanoita ja kolopuita (tai muita pesä- ja piilopaikkoja kuten oravan risupesiä) että metsän ikää ja puulajisuhteita. Maastossa kartoitukset kohdennettiin lajille soveltuville metsäkuvioille, joilta papanoita etsittiin ensisijaisesti varttuneiden ja vanhojen kuusten sekä lehtipuiden tyviltä. Rakenteeltaan liito-oravan elinpiiriksi soveltuvat metsäkuviot rajattiin ja kuvailtiin sanallisesti.

Liito-oravaselvitys on suoritettu lajin kartoituksen kannalta oikea-aikaisesti.

3.11.7.1 Liito-oravalle soveltuvat alueet

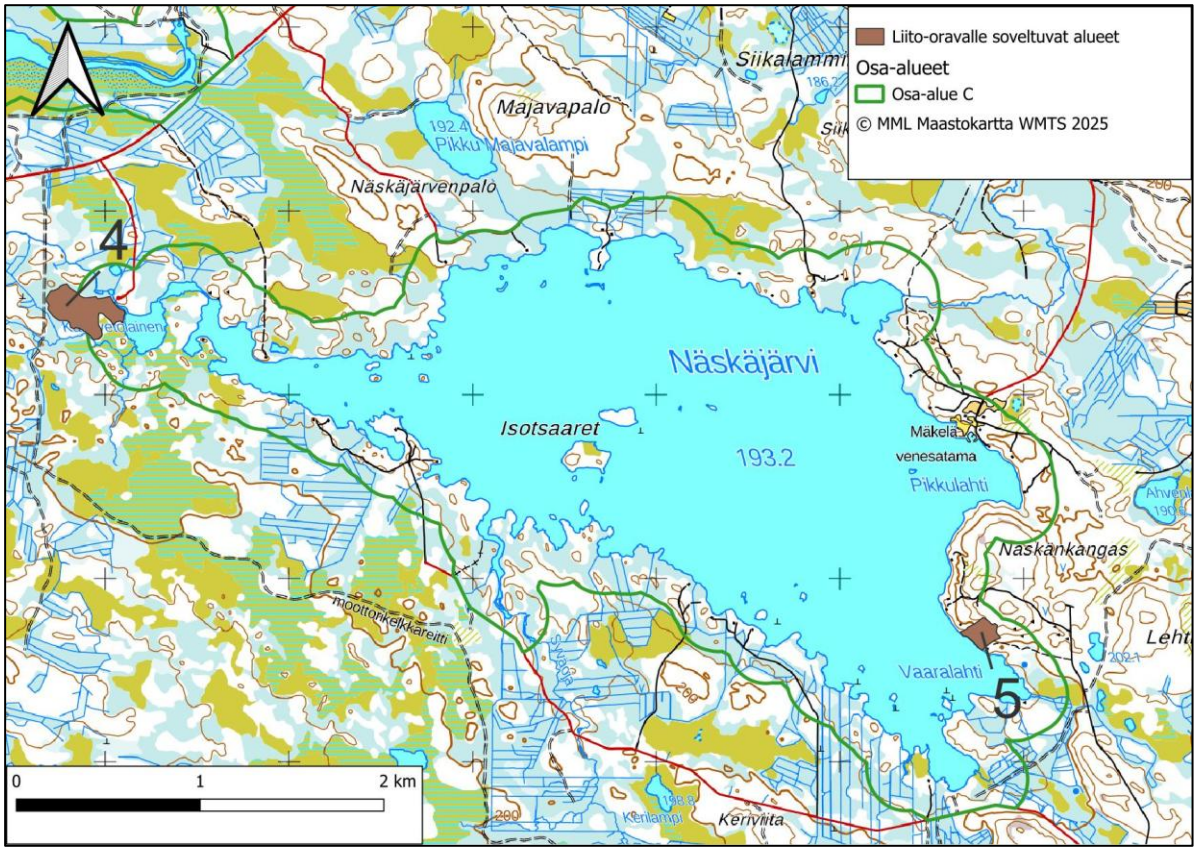
Selvitysalueella ei havaittu liito-oravan papanoita eikä lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja vuoden 2025 maastoselvityksissä. Liito-oravasta ei ole selvitysalueelta havaintoja Suomen Lajitietokeskuksen aineistoissa (Suomen Lajitietokeskus 2025). Selvitysalue on liito-oravan levinneisyyden pohjoisrajalla, ja liito-oravahavainnot Ranuan seudulla ovat hyvin satunnaisia (Lajitietokeskus 2025). Suurin osa selvitysalueesta on liito-oravan elinympäristöksi soveltumattomalla alueella. Selvityksissä havaittiin kuitenkin muutama metsäkohde, jotka ovat liito-oravalle potentiaalisia elinympäristöjä. Rajattujen elinympäristöjen lisäksi varsinkin järven rannoilla oli yksittäisiä haaparyhmiä, joita liito-oravat voisivat käyttää ruokailupuuna. Maastoselvityksissä tunnistetut, puuston ominaisuuksien perusteella liito-oravalle potentiaaliset metsikkökuviot on esitetty kartalla kuvassa (Kuva 38) sekä kuvailtu tekstissä.

Soveltuva alue 4. Kahavetolaisen luoteispuolen metsä

Alueen rajaus vastaa kasvillisuuskohteen 56 rajausta. Eri-ikäisrakenteinen ja kuusivaltainen varttunut tuore kangas. Kuusen lisäksi metsässä on mäntyä ja hieskoivua. Männyt ja kuuset metsässä ovat pääosin yli 100-vuotiaita. Lahopuuta on metsässä noin 10 kuutiota hehtaarilla, ja metsässä on hyvä lahopuujatkumo. Lahopuiden sieniä on tavallista runsaammin.

Soveltuva alue 5. Näskäkankaan lounaispuolen metsä

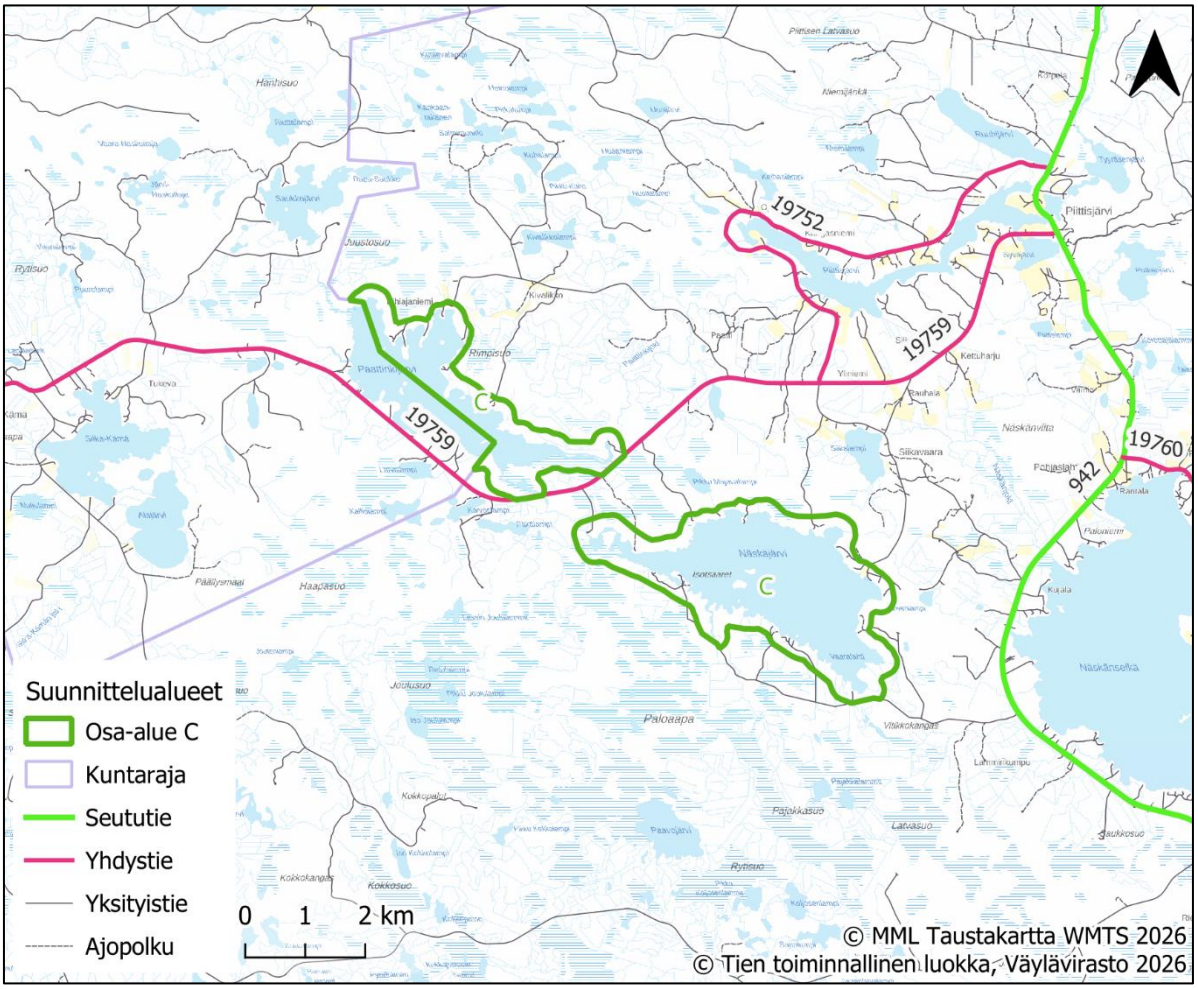
Alueen rajaus vastaa kasvillisuuskohteen 63 rajausta. Suopursu-juolukkatyypin varttunut tuore kangas. Puusto mäntyä, kuusta ja hieskoivua. Mänty on metsän valtapuu, ja haapaa ei ole kohteella. Alue on kemeran ympäristötukikohde. Lahopuuta on metsässä noin 20 m^3/ha, ja metsässä on hyvä lahopuujatkumo.

Kuva 38. Potentiaaliset liito-oravan elinympäristöt osa-alueella C

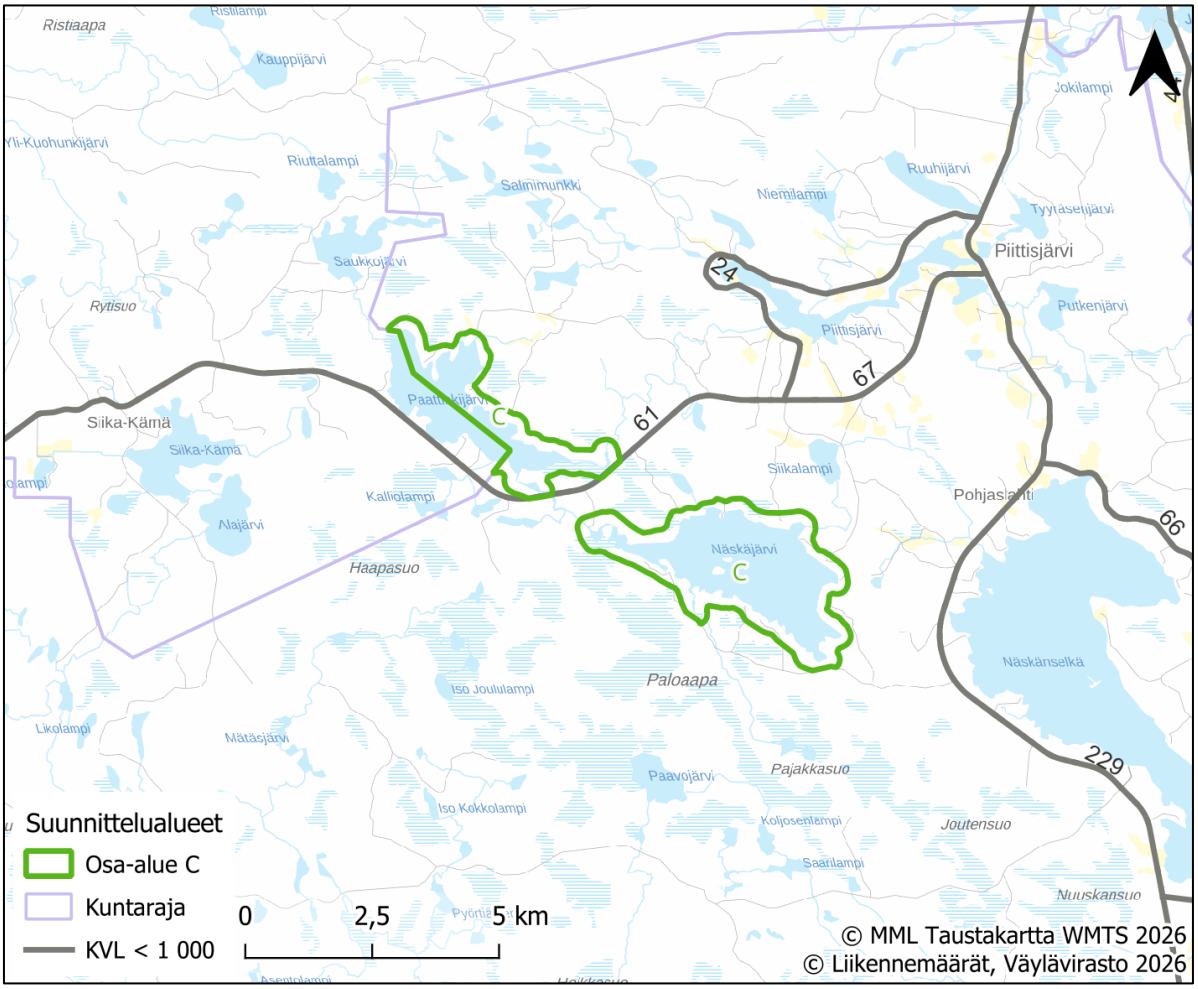
3.12 Liikenne

Suunnittelualueiden välistä, osin Paattinkijärven alueelle sijoittuen, kulkee yhdystie 19759 (Siikakämäntie). Seututie 942 (Pekkalantie) jää suunnittelualueiden itäpuolelle. Lisäksi suunnittelualueille sijoittuu näiltä maanteiltä lähteviä yksityisteitä. (Kuva 39)

Kuva 39. Maantiet suunnittelualueen läheisyydessä.

Liikennemäärät suunnittelualueen ympäristössä ovat maltilliset. Yhdystien 19756 keskimääräinen vuorokausiliikenne on 61–67 ajoneuvoa vuorokaudessa, ja raskaan liikenteen osuus on noin 10 %. Seututien 942 keskimääräinen vuorokausiliikenne suunnittelualueen läheisyydessä on noin 230 ajoneuvoa vuorokaudessa, josta raskasta liikennettä on noin 20 %. Ranuan keskustaa kohti mentäessä seututien 942 keskimääräinen vuorokausiliikennemäärä kasvaa ollen noin 450–2 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Yhdystien 19752 keskimääräinen vuorokausiliikenne on 24 ajoneuvoa vuorokaudessa raskaan liikenteen osuuden ollessa noin 4 %. (Kuva 40)

Kuva 40. Maanteiden keskimääräiset vuorokausiliikennemäärät suunnittelualueen läheisyydessä.

Yhdysteillä suunnittelualueen ympäristössä on voimassa yleisrajoitus 80 km/h. Seututien 942 nopeusrajoitus suunnittelualueen ympäristössä on pääosin 80 km/h, mutta Piittisjärven kohdalla nopeusrajoitus on 60 km/h. Suunnittelualueella ei ole jalankulku- ja pyöräilyväyliä. Seututiellä 942 on valaistut osuudet Piittisjärven ja Pohjaslahden kohdalla. Suunnittelualueella ei ole tapahtunut poliisin tietoon tulleita liikenneonnettomuuksia vuosina 2020–2024.

Suunnittelualueella ei ole tiedossa olevia liikennehankkeita.

3.13 Ympäristöhäiriöt

Liikenteen melu

Meluntorjuntaa ohjaavat Suomessa Valtioneuvoston päätöksen VNp 993/1992 mukaiset seuraavat melutason ohjearvot:

Ulkona	***LAeq*, klo 7-22**	***LAeq*, klo 22-7**
Asumiseen käytettävät alueet, virkistysalueet taajamissa ja niiden välittömässä läheisyydessä sekä hoito- tai oppilaitoksia palvelevat alueet	55 dB	50 dB [1)]
Loma-asumiseen käytettävät alueet, leirintäalueet, taajamien ulkopuoliset virkistysalueet ja luonnonsuojelualueet	45 dB	40 dB

[1)] *Uusilla alueilla on melutason yöohjearvo kuitenkin 45 dB.*

Laskennalliset melualueet on määritetty Ympäristöministeriön ympäristönsuojeluosaston ohjeen 6/1993: Tieliikenteen laskentamalli mukaisesti. Melualueet on määritetty Väyläviraston kullekin tieosalle ilmoittamien vuoden 2026 liikennemäärien ja nopeusrajoitusten perusteella. Oletuksena on tien sijainti 1 m penkereellä.

Melun lähtötaso Siikakämäntiellä Paattinkijärven ja Näskäjärven välillä on päivällä 56,3 dB ja yöllä 49,0 dB. Asuinrakennusalueiden osalta jo päivämelun lähtötaso on lähes alle ohjearvojen, ja yömelun osalta se on alle ohjearvojen. Lomarakennuspaikkojen osalta 45 dB:n laskennallinen päiväajan melualue ja 40 dB:n yöajan melualue ulottuvat noin 50–75 metrin päähän tiestä.

3.14 Tekninen huolto

Suunnittelualue ei sijoitu vesilaitoksen vesihuoltoalueelle.

4 Tavoitteet ja mitoitusperusteet

4.1 Tavoitteet

4.1.1 Yleistavoitteet ja suunnitteluperiaatteet

Ranuan kunnalla on tavoitteena laatia Simojärven pohjoisosan ja sitä ympäröivien pienempien vesistöjen alueelle Alueidenkäyttölain (132/1999) mukainen oikeusvaikutteinen rantaosayleiskaava rakentamislupien, matkailun, ulkoilun ja elinkeinojen kehittämisen sekä ympäristön- ja maisemanhoidon perustaksi.

Simojärven pohjoisen alueen kaavamuutosten ja laajennuksien tavoitteena on huomioida muuttuneet tarpeet 1990-luvulla hyväksyttyyn vanhaan kaavaan verrattuna ja turvata mahdollisuudet matkailuun, yrittämiseen ja vakituiseen asumiseen kyseisillä alueilla. Kaavoituksessa huomioidaan myös yhteiskunnan digitalisoituminen, Ranuan alueella oleva laajakaistaverkosto sekä yleistyvä etätyö. Kaavoituksella pyritään mahdollistamaan loma-asuntojen muutokset vakituiseen asuinkäyttöön.

Rantaosayleiskaavan tavoitteena on turvata maanomistajien mahdollisimman tasapuolinen kohtelu rakentamisalueiden mitoituksessa. Rakennusoikeudet pyritään osoittamaan siten, että maiseman ja luonnon puolesta arvokkaat rannat voidaan säilyttää mahdollisimman luonnontilaisina ja luonnonympäristölle aiheutunut haitta on mahdollisimman vähäinen. Rakennuspaikat pyritään ensisijaisesti osoittamaan mannerrannoille. Tavoitteeseen pyritään myös tarpeellisilla kaavamääräyksillä.

Kaavan tulee tukea kylien kehittämistä sekä kehittää ja turvata maa-, metsä- ja porotalouden harjoittamisen edellytykset. Kaavassa pyritään esittämään rannalle sijoittuvan vapaa-ajanasumisen lisäksi ympärivuotiseen asuinrakentamiseen parhaiten soveltuvat alueet. Kaavalla pyritään edistämään ja tukemaan ympäristön- ja maisemanhoidon tavoitteita. Maatilamatkailu- ja muita matkailuyrittäjiä pyritään tukemaan lomakylämäisillä aluevarauksilla. Kaavalla pyritään mahdollistamaan myös lyhytvuokraustoimintaa alueella osallisten toiveita ja kannanottoja yhteensovittaen.

Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa sekä vahvistetuissa maakuntakaavoissa annetut maankäyttötavoitteet tulee osayleiskaavassa ottaa huomioon.

Kaava on laadittava tiiviissä yhteistyössä alueen maanomistajien, paikallisten kylätoimikuntien, kalastuskuntien, paliskuntien ja muiden vastaavien yhdistysten sekä viranomaisten kanssa.

Kaavan tulee selkeyttää ja yksinkertaistaa rakentamislupaprosessia. Osayleiskaavan mukaiselle rakentamiselle voidaan myöntää rakentamislupa suoraan kaavan perusteella.

Kaavassa tutkitaan rantarakentamiseen osoitettavien alueiden rajat yleispiirteittäin ja rantarakennuspaikkojen määrä tilakohtaisesti. Yksittäisten uusien rakennusten sijainti osoitetaan ohjeellisena. Lopullinen sijoitus täsmentyy rakentamislupamenettelyn yhteydessä hakijan ja rakennustarkastajan neuvottelun pohjalta.

4.1.2 Virkistyskäyttö

Kalastuksen, metsästyksen ja yleisen virkistyskäytön tarpeet huomioidaan osoittamalla tarpeelliset virkistysalueet sekä leiriytymis- ja rantautumispaikat, veneiden lasku- ja nostopaikat. Alueella kulkevat kelkkailu-, retkeily- tms. reitit osoitetaan kaavassa niihin liittyvine palvelupisteiden aluevarauksineen tarpeen mukaan.

4.1.3 Elinkeinot, palvelut

Kaavan tulee turvata maa-, metsä- ja porotalouden harjoittamisen edellytykset. Maa- ja metsätalouteen liittyvää rakentamista ei kaavalla tulla rajoittamaan.

Kaavalla pyritään edistämään ja tukemaan ympäristön- ja maisemanhoidon tavoitteita. Maatilamatkailu- ja muita matkailuyrittäjiä pyritään tukemaan lomakylämäisillä aluevarauksilla.

4.1.4 Liikenne ja infrastruktuuri

Rantarakennuspaikkoja sijoitettaessa huomioidaan olemassa olevat sähkölinjat, vesijohtoverkko, tiestö ja muu infrastruktuuri, jotta kaavan toteuttaminen vaatisi mahdollisimman vähän uuden rakentamista. Sijoittelussa vältetään alueita, jonne tien tekeminen edellyttää suuria leikkauksia tai massansiirtoja. Rakennuspaikat pyritään ensisijaisesti osoittamaan mannerrannoille.

4.1.5 Rakentaminen

Yleiskaavan keskeinen tavoite on ohjata rantavyöhykkeen rakentamista. Jotta maanomistajien tasapuolinen kohtelu voidaan turvata, tulee tilojen rantarakennusoikeus laskea yksiselitteisen ja ymmärrettävän periaatteen mukaisesti. Rakentamisen määrä ei voi olla rakennettavuudesta johtuen kaikilla ranta-alueilla yhtä suuri.

Maanomistajien tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi rakennusoikeuden laskentaperiaatteet ovat pitkälti samanlaiset kuin voimassa olevassa Simojärven rantaosayleiskaavassa.

Itse rakentamisen ja jätevesien käsittelyn ohjaaminen rakennuspaikalla tapahtuu rakennusjärjestyksen ja ympäristöviranomaisten määräysten ja ohjeiden mukaisesti. Suunnittelualueen eri maaperätyyppien vaihteleva soveltuvuus jätevesien käsittelyyn pyritään huomioimaan rantarakennuspaikkojen sijoittelulla ja jätevesien käsittelyä ohjaavilla kaavamääräyksillä.

4.1.6 Asuntojen lyhytvuokraus

Kaavassa halutaan tukea maaseudun elinvoimaa ja monipuolisia yritysmahdollisuuksia, joilla voidaan pitää myös haja-asutusalueita asuttuna. Tämän vuoksi kaavan yhtenä tavoitteena on myös tukea alueella tapahtuvaa asuntojen lyhytvuokrausta.

Ympäristöministeriö valmistelee rakentamislakiin säännöstä, joka määrittelee, millainen asunnon lyhytvuokraus olisi sallittua (https://valtioneuvosto.fi/-/1410903/ymparistoministerio-viimeistelee-rakentamislakiin-saannoksia-lyhytvuokrauksesta). Voimassa oleva laki ei tällä hetkellä tunnista asuntojen lyhytvuokrausta, mikä on johtanut epäselvään tilanteeseen niin asuntojen vuokraajien, taloyhtiöiden, kuntien kuin muiden osapuolten näkökulmasta. Lakimuutoksen tavoitteena on selkeyttää tilannetta ja päivittää laki vastaamaan nykypäivän tarpeita.

Kaavakartalla lyhytvuokrauksesta annetaan seuraavat määräykset:

- Omaa vakituisessa asuinkäytössä olevaa asuntoa, loma-asuntoa tai haja-asutusalueiden asuntoa voi vuokrata vapaasti.

4.2 Mitoitusperusteet

4.2.1 Mitoitusnormit ranta-alueella

Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaavan rantarakentamisen mitoituksen pohjana on käytetty voimassa olevan Simojärven rantaosayleiskaavan ja muiden kunnan alueelle laadittujen rantaosayleiskaavojen mitoitusperusteita.

Rantarakennuspaikkojen lukumäärää laskettaessa mitoitusnormina käytetään voimassa olevan Simojärven rantaosayleiskaavan mukaisesti 8 rakennuspaikkaa/ muunnettu rakennettava rantaviivakilometri.

Saarissa, joilla on rakennuskelpoista rantaviivaa, rakennusoikeus määräytyy seuraavasti:

- alle 0,7 ha	0 rakennuspaikkaa
- 0,7–3 ha	1 rakennuspaikka
- yli 3–5 ha	2 rakennuspaikkaa
- yli 5 ha	rantaviivamitoituksen mukaisesti

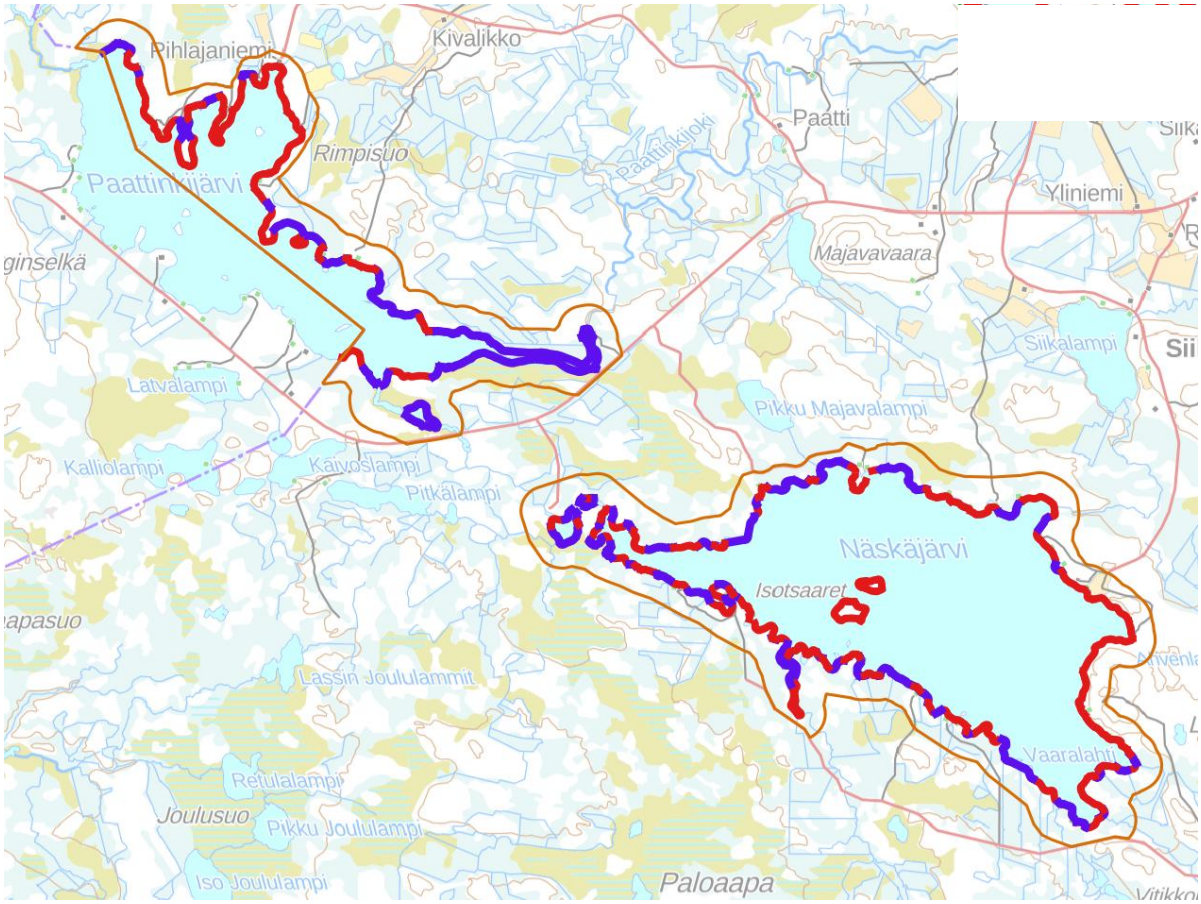
4.2.2 Rakennusoikeuden laskentaperiaatteet

Muunnettu rantaviiva

Rantaviivan mittaamisessa käytetään ns. muunneltua rantaviivaa, joka tarkoittaa Maanmittauslaitoksen maastotietokannan paikkatietoaineistosta mitattua rantaviivan pituutta, jossa ei huomioida alle 50 m kapeita niemiä ja lahtia.

Rantojen rakennettavuus

Rakennusoikeuden määrää määriteltäessä otetaan rantaviivasta huomioon vain rakentamiseen soveltuva rantaviiva. Rakentamiseen soveltuvat ja soveltumattomat rannat on esitetty seuraavassa kuvassa.

Kuva 41. Rakennettava muunnettu rantaviiva punaisella ja rakennuskelvottomat rannat violetilla.

Vapaa rantaviiva

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan (2022) mukaisesti vapaan rantaviivan osuus tulee olla vähintään puolet muunnetusta rantaviivasta.

Emätilaperiaate

Tilasta erotetut tontit, tilan alueelle myönnetyt asuinrakennusten rakentamisluvat sekä tilaan kuuluvat loma-asunnot ja ympärivuotiset asunnot lasketaan käytetyksi rakennusoikeudeksi.

Nämä osoitetaan kaavassa rakentamisalueiksi. Maanomistajien tasapuolinen kohtelu varmistetaan emätilaperiaatteen mukaan. Emätilaperiaatteen mukaan rakennusoikeus määritetään jonkin tietyn leikkausajankohdan mukaisille tiloille, emätiloille.

Tässä rantaosayleiskaavassa emätilan määrittelyn perustana käytetään samaa ajankohtaa kuin kunnan muissa rantaosayleiskaavoissa eli 1.1.1970. Emätiloja ovat ne tilat, jotka on merkitty kiinteistörekisteriin ennen edellä mainittua poikkileikkausajankohtaa.

Tämän poikkileikkausajankohdan mukaisen kiinteistöjaotuksen pohjalta tarkastetaan, paljonko rakennusoikeutta emätilan alueelle kuuluisi ja kuinka paljon rakennuspaikkoja on jo muodostettu. Emätila selvitetään pääsääntöisesti rekisteröintipäivämäärän mukaan, ellei maanomistaja esitä leikkausajankohtaa vanhempaa muuta dokumenttia, kuten kauppakirjaa.

Maanomistajakohtaisuus

Samalle maanomistajalle kuuluvia alueita käsitellään yhtenä yksikkönä, jota rakennusoikeuslaskelma koskee. Maanomistusyksikön sisällä rantarakennuspaikkojen sijoittamista ei ole sidottu kiinteistöyksiköihin. Samalle maanomistajalle kuuluvilla alueilla rakennusoikeutta voidaan siirtää alueelta toiselle.

Kohtuullisuusperiaate

Mitoituslaskelmaa tulee pyrkiä noudattamaan maanomistajien tasapuolisen kohtelun turvaamiseksi mahdollisimman tarkasti. Mikäli kuitenkin on olemassa jokin erityinen syy, voidaan kohtuullisuustekijät huomioon ottaen rakennusoikeuden määrää lisätä tai vähentää. Jokaiselle emätilalle pyritään osoittamaan vähintään yksi rakennuspaikka, jos alue on rakentamiseen soveltuva.

Em. mitoitusperusteita noudatetaan, jos omistusyksikön koko rakennusoikeus osoitetaan omarantaisina rakennuspaikkoina. Jos rakennusoikeutta sijoitetaan yhteisrantaisena, lomakylämäisenä rakentamisena, voidaan em. mitoitusperusteista poiketa.

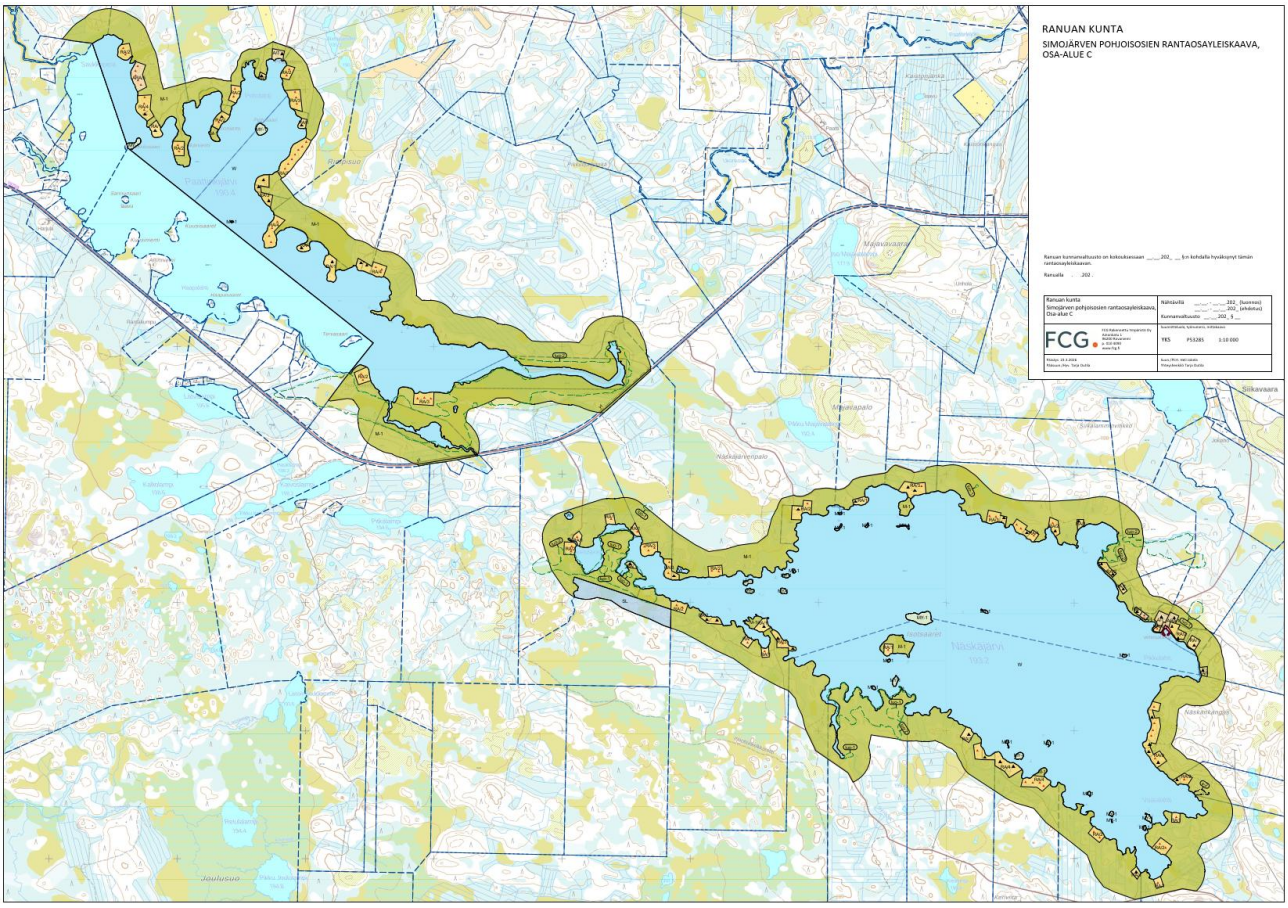
5 Rantaosayleiskaava

5.1 Kaavaluonnos

Rantaosayleiskaavalla on osoitettu kaava-alueen emätilamitoitukseen perustuva rantarakennusoikeus. Kaavassa on myös huomioitu maatilat ja matkailurakentaminen, maa- ja metsätalousalueet, säilytettäviä luontoarvoja sisältävät alueet, kiinteät muinaisjäännökset ja muut arkeologiset kohteet sekä muita alueita, jotka perustuvat alueen nykyiseen käyttötarkoitukseen.

Kaavamuutoksella on pyritty vastaamaan maanomistajien nykyisiin ja tuleviin tarpeisiin mm. rakennusoikeuksien määrän ja käyttötarkoitusten muutosten osalta. Tarkistukset ja muutetut maankäyttöratkaisut perustuvat kaavan yhteydessä laadittuihin yleisiin mitoitusperiaatteisiin, jotka pohjautuvat alueen vieressä voimassa olevaan Simojärven rantaosayleiskaavaan ja joiden laadinnassa on huomioitu Ranuan kunnan alueelle laaditut muut viimeaikaiset rantaosayleiskaavat ja niiden mitoitusratkaisut.

Rantaosayleiskaavaa laadittaessa ja sen merkinnöissä ja määräyksissä on otettu huomioon maakuntakaava sekä kaavan laadinnan aikana tehdyt selvitykset ja inventoinnit.

Kuva 42 Osa-alueen C kaavaluonnos (23.3.2026)

5.2 Kokonaismitoitus

Karttarantaviivaa	42 km
Muunnettua rakennettavaa rantaviivaa	19 km
Käytetty rakennusoikeus	48 kpl
Uudet rakennuspaikat	83 kpl
Rakennuspaikkoja yhteensä	131 kpl

Rakennuspaikkoja/karttarantaviiva 3,12 rp/rvkm
Rakennuspaikkoja/rakennettava muunnettu rantaviiva 6,89 rp/mrvkm

Rakentamiseen osoitettu rantaviiva (n. 60 m/rakennuspaikka): 8 km
Rakentamisesta vapaa rantaviiva: 34 km

Noin 81 % kaava-alueen karttarantaviivasta ja 58 % rakennettavasta muunnetusta rantaviivasta jää rakentamisen ulkopuolelle.

5.3 Merkinnät ja määräykset

5.3.1 Rakentaminen

A/1	**Asuntoalue** Alue on tarkoitettu ympärivuotiseen asumiseen. Alueelle saa sijoittaa asuinrakennuksia ja tarvittavia varasto-, sauna-, huolto-, talous-, tms. rakennuksia. Yhden rakennuspaikan rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 350 k-m^2. Yhdelle rakennuspaikalle saa rakentaa yhden enintään II-kerroksisen asuinrakennuksen. Numero kauttaviivan jälkeen osoittaa rakennuspaikkojen enimmäismäärän alueella.

Kaava-alueelle sijoittuu muutamia olemassa olevia vakituisia asuinrakennuspaikkoja, jotka on osoitettu kaavakartalle A-merkinnällä. Asuinrakennuspaikkojen rakennusoikeudeksi on määritelty 350 k-m2. Rakennusoikeuden määrässä on pyritty huomioimaan mm. nykyrakentamisen tarpeet.

ARA/1	**Rantarakennusalue** Alue on tarkoitettu vakituiseen asumiseen tai loma-asumiseen. Rakennuspaikan käyttötarkoitus määräytyy rakentamisluvan yhteydessä rakennuspaikkakohtaisesti. Käyttötarkoitusta ratkaistaessa tulee huomioida ko. käyttötarkoitukselle esitetyt vaatimukset. Rakennuspaikan kokonaisrakennusoikeus määräytyy käyttötarkoituksen mukaisesti, eli asuinrakennuspaikalla se on 350 k-m² ja lomarakennuspaikalla 250 k-m². Numero kauttaviivan jälkeen osoittaa rakennuspaikkojen enimmäismäärän alueella.

Muutamia uusia ja yksi olemassa oleva lomarakennuspaikka on osoitettu kaavakartalle käyttötarkoituksen muutokset vakituiseen asumiseen mahdollistavalla ARA-merkinnällä maanomistajien toiveita huomioiden.

RA/1	**Vapaa-ajan asumisen alue** Alue on tarkoitettu loma-asuntojen rakentamiseen. Kullekin rakennuspaikalle saa sijoittaa yhden loma-asunnon sekä rantasaunan ja tarpeelliset varastorakennukset. Yhden rakennuspaikan rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 250 k-m^2. Numero kauttaviivan jälkeen osoittaa rakennuspaikkojen enimmäismäärän alueella.

Suurin osa kaava-alueen rakennuspaikoista on lomarakennuspaikkoja. Rakennuspaikkoja sijoittuu melko tasaisesti eri puolille kaava-aluetta. Pidemmät yhtenäiset rakentamattomat rantaviivaosuudet ovat Näskäjärven länsi- ja eteläpuolella sekä Paattinkijärven kaakkoisosassa.

5.3.2 Liikenne ja infrastruktuuri

LV	**Venesatama**

Olemassa oleva venesatama Näskäjärven itäosassa on osoitettu kaavakartalle LV-merkinnällä.

yt	**Yhdystie**

Kaava-alueen olevat maantiet ovat yhdysteitä.

5.3.3 Luonnonympäristö

SL	**Luonnonsuojelualue** Luonnonsuojelulain nojalla valtion toimesta toteutettu tai toteutettava alue.

Valtion suojelutarkoituksiin varaama alue Näskäjärven länsiosassa on osoitettu luonnonsuojelualueeksi.

luo-1	**Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue** Metsälain 10 §:n mukainen kohde. Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on otettava huomioon luontoarvot sekä alueen luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän luonteen turvaaminen.

Kaava-alueelle sijoittuvat Metsäkeskuksen paikkatietoaineiston mukaiset metsälain 10 §:n mukaiset kohteet on osoitettu luo-1-merkinnällä kaavakartalle. Kohteet sijoittuvat Näskäjärven rannoille.

luo-2	**Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue** Uhanalainen luontotyyppi tai luontodirektiivin liitteen I luontotyyppi. Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on otettava huomioon luontoarvot ja alueen luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän luonteen turvaaminen.

luo-2-merkinnällä on osoitettu kaavakartalle luontoselvityksen mukaiset uhanalaiset luontotyypit ja luontodirektiivin liitteen I luontotyypin (aapasuot) muu esiintymä. Kohteet on kuvattu tarkemmin seuraavassa taulukossa.

Kohteen nro	Nimi	Pinta-ala (ha)	Suojeluperuste	Luontotyyppi	Arvo-luokka	Kaava-merkintä
45	Mäkelän luoteinen suo	1,1	Uhanalaiset luontotyypit	Tupasvillarämeet (NT/LC), Tupasvillakorvet (VU/LC)	3	luo-2
57	Kahavetolaisen etelä- ja itäpuolen suo ja metsät	16,9	Uhanalaiset luontotyypit	Varttuneet kuivahkot kankaat (VU/NT), Rimpinevat (LC/LC)	3	luo-2
59	Isosaarten eteläpuolinen suo ja metsä	12,1	Uhanalaiset luontotyypit	Tupasvillarämeet (NT/LC), Varttuneet kuivahkot kankaat (VU/NT)	3	luo-2
66	Paattinkijärven eteläiset suoalueet ja lammet	68	Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien (aapasuot) muut esiintymät	Rimpinevat (LC/LC), Rimpinevarämeet (LC/LC), Kalvakkanevat (NT/LC), Luhtanevat (NT/LC), Eteläiset	3	luo-2

	pohjoisboreaaliset aapa-suot (NT/NT)

s-2	**Suojeltava alue** Vesilain (587/2011) 2 luvun 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi (lähde), jonka luonnontilan vaarantaminen on kielletty.

Näskäjärven itäosassa oleva vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen lähteikkö on huomioitu kaavakartalla s-2-merkinnällä.

5.3.4 Maa- ja metsätalousmaat

M-1	**Maa- ja metsätalousvaltainen alue** Alue on tarkoitettu pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön. Alueella on voimassa AKL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Alueella sallitaan ainoastaan maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen. Ranta-alueella rakennusoikeus on siirretty alueidenkäyttölain 72 §:n mukaisesti A-, ARA- ja RA-alueille.

MY-1	**Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja** Alueella on voimassa AKL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Alueella sallitaan ainoastaan maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen. Ranta-alueella rakennusoikeus on siirretty alueidenkäyttölain 72 §:n mukaisesti A-, ARA- ja RA-alueille.

Kaava-alueen pienimmät saaret ja luodot on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaisina alueina, joilla on erityisiä ympäristöarvoja. Muut rakentamisen ulkopuolelle jäävät alueet on osoitettu M-1-merkinnällä. Alueilla sallitaan ainoastaan maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen. Ranta-alueella rakennusoikeus on siirretty alueidenkäyttölain 72 §:n mukaisesti A-, ARA- ja RA-alueille.

5.3.5 Yleiset suunnittelumääräykset

Rakentaminen

Rantaosayleiskaavan perusteella voidaan myöntää rakentamisluvat alueidenkäyttölain 72 §:n mukaisesti rantavyöhykkeellä oleville A-, ARA- ja RA-alueille.

Rantavyöhykkeelle sijoittuvilta M-1- ja MY-1-alueilta rakennusoikeus on maanomistajakohtaisesti siirretty alueidenkäyttölain 72 §:n mukaisesti rakennusalueille.

Rakennusten etäisyyksistä rantaviivasta noudatetaan voimassa olevan rakennusjärjestyksen määräyksiä.

Rakennettaessa ranta-alueille tulee erityistä huomiota kiinnittää rakennusten korkeusasemaan, muotoon, ulkomateriaaleihin ja luonnonmukaiseen väritykseen siten, etteivät rakennukset näy häiritsevästi vesistöön ja vastarannalle. Rakennukset tulee pyrkiä sijoittelemaan rakennuspaikalle pihapiirimäisesti. Rakennuspaikalla tulee rantavyöhykkeen kasvillisuus pääosin säilyttää ja vain harventaminen on sallittua.

Näskäjärvellä ja Paattinkijärvellä rakennuspaikan alimmat kastuvat rakenteet tulee sijoittaa vähintään järvien säännöstelyrajan yläpuolelle.

Rakentamiseen osoitettujen alueiden rajoista voidaan poiketa yleiskaavan yleispiirteisyyden ja pohjakartan tarkkuusvaatimusten puitteissa.

Alueiden rakentamisessa noudatetaan kunnan voimassa olevassa rakennusjärjestyksessä olevia määräyksiä, ellei kaavassa ole toisin osoitettu.

Maantien läheisyydessä rakennusmassat tulee sijoittaa siten, että ne suojaavat piha-aluetta liikennemelulta.

Pienissä saarissa (alle 1 ha) sallitaan rakennusten korjausrakentaminen sekä purettavan tai tuhoutuneen rakennuksen korvaava rakentaminen käytetyn rakennusoikeuden puitteissa.

Vesiensuojelu

Metsätalousalueella tulee huomioida vesiensuojelun edellytykset valtion mailla Metsähallituksen ympäristöoppaan ja metsänhoito-ohjeen mukaisesti sekä yksityisillä mailla Tapion metsänhoitosuositusten mukaisesti.

Maa- ja metsätaloutta, eläintenpitoa, rakentamista, maaperän muokkausta ja jätevesiä koskevissa hankkeissa ja toimenpiteissä tulee huomioida, ettei niistä aiheuteta kuormitusta vesistöille.

Maaperän muokkausta koskevissa toimenpiteissä tulee huolehtia, ettei kiintoainesta tai humusta pääse leviämään ympäristöön ja vesistöön.

Asuntojen lyhytvuokraus

Omaa vakituisessa asuinkäytössä olevaa asuntoa, loma-asuntoa tai haja-asutusalueiden asuntoa voi vuokrata vapaasti.

Jätevesien käsittely

Jätevesien käsittely ja johtaminen viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla tulee järjestää voimassa olevan lainsäädännön ja kunnan rakennusjärjestyksen mukaisesti. Rakentamislupa-asiakirjoihin on liitettävä jätevesien käsittelysuunnitelma tarvittavine maaperäselvityksineen.

Jätevesien käsittelytapaa valittaessa tulee huomioida rakennuspaikan maaperä, maastomuodot sekä rakennuspaikan pinta-ala. Rakennusten sijoittamisessa tulee ottaa huomioon jätevesien asianmukaisen esikäsittelyn ja maaperäkäsittelypaikan järjestäminen rakennuspaikalla riittävän etäällä rantaviivasta. Jätevesijärjestelmä tulee sijoittaa rakennuspaikalle.

Jätevesien käsittelystä ei saa aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa. Jätevedet tulee käsitellä siten, että ympäristönsuojelulain 156 c §:n ja talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla annetun valtioneuvoston asetuksen (157/2017) 4 §:n mukainen ohjeellinen puhdistustaso toteutuu.

Saarissa ei sallita vesikäymälän rakentamista.

Jätehuolto

Kiinteiden jätteiden keräyksessä ja käsittelyssä tulee noudattaa kunnan yleisiä jätehuoltomääräyksiä.

Tiet

Maanteiden varsilla on haettava uuden liittymän lupa tai liittymän käyttötarkoituksen muutoslupa ennen rakentamisluvan myöntämistä. Uusien rakennuspaikkojen pääsytiet tulisi johtaa ensisijaisesti olemassa olevien liittymien kautta maantielle. Vierekkäisten rakennuspaikkojen kulku tulisi tapahtua samasta liittymästä.

Metsänkäsittely

Ranta-alueen metsänkäsittelyssä tulee noudattaa Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion ranta-alueita koskevia metsänhoitosuosituksia. Erityisesti pienissä (< noin 3 ha) saarissa tulee metsänhoidossa huomioida luonto- ja maisema-arvot.

6 Vaikutusten arviointi

6.1 Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutuminen

Suunnittelualuetta koskevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja niiden toteutuminen on esitetty alla olevassa taulukossa.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	Huomioiminen kaavassa
Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen	
Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiselle sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle. Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä.	Kaava tukee Simojärven ja sen lähialueen olemassa olevaa elinkeinorakennetta ja haja-asutusluonteista yhdyskuntarakennetta. Kaavassa on mahdollisuuksien mukaan osoitettu uudet rakennuspaikat olemassa olevien rakennuspaikkojen yhteyteen tai useampien rakennuspaikkojen ryhmiin. Asuinrakentamista on mahdollistettu pääosin niille alueille, joiden ympäristössä on jo olemassa olevaa vakituista asutusta.
Tehokas liikennejärjestelmä	
Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara- ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.	Alue on haja-asutusaluetta, jolla yksityisautoilu on pääasiallinen liikkumismuoto.
Terveellinen ja turvallinen elinympäristö	
Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin. Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja. Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys tai riskit hallitaan muulla tavoin. Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja	Tulvariski on huomioitu kaavassa uusien rakennuspaikkojen sijoittelussa. Lisäksi yleismääräyksissä on annettu määräykset alimmista rakentamiskorkeuksista. Uusia rakennuspaikkoja ei ole osoitettu alueille, joissa melu- tai tärinä heikentävät elinympäristön laatua. Kaavassa ei ole osoitettu uutta toimintaa, joka aiheuttaisi ympäristöhäiriöitä.

rajavalvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.	
Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat	
Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta. Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä. Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävyydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta. Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.	Kaavaa varten suunnittelualueen maisema, rakennettu kulttuuriympäristö on kuvattu ja arvot tunnistettu sekä luonnonympäristö, muinaisjäännökset on inventoitu. Kaavassa on osoitettu omilla merkinnöillään ja määräyksillään arvokkaat luontokohteet ja muinaisjäännökset sekä tarvittaessa suojeltavat rakennukset ja kyläkuvallisesti tärkeä alue. Rakentaminen on osoitettu pääsääntöisesti ryhmiin, ja alueelle on jätetty vapaata rantaviivaa ja metsäalueita virkistyskäyttöä varten. Uudet rakennuspaikat on osoitettu selvityksissä tunnistettujen arvokkaiden luontokohteiden ulkopuolelle.

6.2 Maakuntakaavan suunnittelutavoitteiden toteutuminen

Suunnittelualue sijoittuu maakuntakaavassa maaseudun kehittämisen kohdealueen ja matkailun vetovoima-alueen läheisyyteen. Rantaosayleiskaava mahdollistaa maaseudun elinkeinojen ja matkailun kehittämisen alueella ja rantarakennuspaikkojen osoittaminen tukee elinkeinojen kehittämistä alueella. Yleiskaavassa on huomioitu maakuntakaavan luonnonsuojelualuemerkintä, eikä kaavaratkaisu ole ristiriidassa maakuntakaavaan osoitetun ekologisen yhteystarvemerkinnän kanssa.

Yleiskaava-alue sijoittuu laajan Simojärven eränkäyntimaiseman alueelle (maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö), jonka kehittämisperiaatteena on se, että turvataan kohteen kulttuuri- ja luonnonperintöarvojen säilyminen ja kehitetään virkistys- ja matkailukohteena. Yleiskaavassa rantaan tukeutuva loma-asutus on mitoitettu ja osoitettu kaavakartalle siten, että kaava turvaa luontoarvoiltaan arvokkaiden ranta-alueiden, kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön arvojen sekä riittävän vapaan rantaviivan säilymisen, arvokkaat kulttuuri- ja luontokohteet on osoitettu kaavassa ja rakentamisen maisemavaikutuksia on pyritty vähentämään antamalla yleismääräyksiä koskien rantakasvillisuuden säilyttämistä ja rakentamisen sopeutumista luontoon ja maisemaan.

Suunnittelualueella on vuonna 2025 suoritettu arkeologinen inventointi, laadittu selvitys rakennetusta kulttuuriympäristöstä sekä maisemaselvitys.

Yleiskaava ei ole ristiriidassa maakuntakaavan kanssa.

6.3 Vaikutukset nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen

Vaikutukset nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen

Kaavaratkaisu täydentää maltillisesti Näskäjärven ja Paattinkijärven alueen olevaa rantarakentamiseen keskittyvää yhdyskuntarakennetta. Kaavan toteutumisen myötä suunnittelualueen rantojen loma- ja vakituisista asutuksesta muodostuva yhdyskuntarakenne täydentyy. Alueelle jää kuitenkin edelleen laajempia rakentamattomia rannanosuuksia.

Vaikutukset rakennuskantaan, kulttuuriympäristöön ja arkeologisiin kohteisiin

Suunnittelualueen rakennettu kulttuuriympäristö ja arkeologiset kohteet on inventoitu kaavatyötä varten vuonna 2025. Inventointien tulokset on huomioitu kaavaratkaisussa osoittamalla alueelle sijoittuvat kiinteät muinaisjäännökset, muut kulttuuriperintökohteet ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteet omilla merkinnöillään ja arvot huomioivilla määräyksillä. Muinaisjäännöskohteiden alueille ei ole osoitettu uutta rakentamista.

Kaavalla ei ole vaikutusta alueen olevaan rakennuskantaan. Kaava ei edellytä olevien rakennusten purkamista.

6.4 Vaikutukset maisemaan

Kaavan toteutuminen aiheuttaa muutoksia suunnittelualueen vesistöjen luonnonmaisemaan, kun aiemmin rakentamattomia rantoja osoitetaan rakentamiseen. Rannoilla on kuitenkin jo jonkin verran olevaa rakentamista sekä voimassa olevassa rantayleiskaavassa osoitettu toteutumatonta rakentamista, joten muutos ei näiden alueiden osalta ole kovin suuri. Koska vain osa voimassa olevan rantayleiskaavan rakennuspaikoista on toteutunut, todennäköisesti myöskään kaikki uudet rakennuspaikat eivät kuitenkaan tule toteutumaan, joten muutos maisemassakin jää vähäisemmäksi.

Uudet rakennuspaikat on pyritty osoittamaan useamman rakennuspaikan ryhmiin. Lisäksi yleismääräyksissä on annettu ohjeet rakentamisen maisemavaikutusten vähentämiseksi: *Rakennettaessa ranta-alueille tulee erityistä huomiota kiinnittää rakennusten korkeusasemaan, muotoon, ulkomateriaaleihin ja luonnonmukaiseen väritykseen siten, etteivät rakennukset näy häiritsevästi vesistöön ja vastarannalle. Rakennukset tulee pyrkiä sijoittelemaan rakennuspaikalle pihapiirimäisesti. Rakennuspaikalla tulee rantavyöhykkeen kasvillisuus pääosin säilyttää ja vain harventaminen on sallittua.*

6.5 Vaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön

Suunnittelualueelta ei inventoinnissa löytynyt rakennuskannaltaan kulttuurihistoriallisesti merkittäviä tai mahdollisesti merkittäviä kohteita, jotka olisi välttämätöntä huomioida kaavaratkaisussa.

6.6 Vaikutukset luonnonympäristöön

Luontotyyppien ja kasvillisuuden osalta rajatut arvokohteet huomioidaan maankäytön suunnittelussa niin, etteivät niiden ominaispiirteet vaarannu. Luontokohteet ovat paikallisesti arvokkaita ja lisäävät paikallisesti alueen luonnon monimuotoisuutta.

Arvokkaat kasvillisuus- ja luontotyyppikohteet jätetään muuttuvan maankäytön ulkopuolelle ja niiden ympäristöön suositellaan mahdollisuuksien mukaan jätettäväksi riittävän leveät puustoiset suojavyöhykkeet reunavaikutuksen ja mahdollisten pintavesivaikutusten ehkäisemiseksi. Osa alueelta rajatuista luontotyyppikohteista rajautuu kuitenkin jo nykyisellään esimerkiksi rakennettuihin alueisiin, ojitettuihin soihin tai hakkuualueisiin, jolloin ympäröivien alueiden maankäytön muutoksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia näihin luontokohteisiin. Laidoiltaan ojitettujen soiden ojien uudelleenaukaisu kuitenkin vaikuttaa viereisen suon vesitasapainoon, joten ojien uudelleenaukaisua ei suositella. Ojien perkaaminen myös lisää ravinnekuormitusta ja vaikuttaa muutoinkin valuma-alueen vesistöjen vedenlaatuun.

Arvoluokan 1 ja 2 luontokohteiden alueiden ympäröivään rakentamiseen ja suojavyöhykkeisiin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

6.7 Ekologisiin yhteyksiin

Selvitysalueen ekologiset yhteydet ovat melko hyvät. Tärkein ekologinen yhteys selvitysalueella on osa-alueen A läpi menevä kaakko-luode -suuntainen ekologinen yhteys. Erityisesti tämän yhteyden säilyttäminen pitkällä aikavälillä on tärkeää eikä kaavaratkaisu vaikuta ekologiseen yhteyteen merkittävästi.

6.8 Vaikutukset linnustoon

Suunnittelualueen järvien rannoille on osoitettu uutta rakentamista. Rakennuspaikkojen toteutuminen lisää todennäköisesti liikkumista vesillä, mikä hieman lisää linnustoon kohdistuvaa pesimäaikaista häiriötä. Loma-asumisesta, vesillä liikkumisesta ja muusta retkeilystä aiheutuvat vaikutukset toistuvat vuosittain. Ne ajoittuvat pääosin touko–syyskuuhun. Vesillä liikkuminen on vilkkainta kesä–elokuussa. Lintujen muutonaikaan huhti–toukokuussa sekä syys–lokakuussa alueella liikkuminen on vähäisempää. Virkistyskäytön aiheuttama häiriövaikutus kohdistuu etenkin alueen pesimälinnustoon.

6.9 Vaikutukset eläimistöön

Liito-oravaa ei tavattu vuoden 2025 luontoselvityksissä, mutta liito-oravalle soveltuvia alueita rajattiin jonkin verran. Liito-oravalle potentiaalisia elinympäristöjä olisi hyvä pyrkiä säilyttämään nykytilassaan mahdollisuuksien mukaan, jotta lajin mahdollisuuksia levittäytyä

kaava-alueelle tulevaisuudessa ei heikennetä. Suurin osa liito-oravalle soveltuvista alueista olivat lisäksi myös kasvillisuuden ja luontotyyppien osalta.

6.10 Vaikutukset liikenteeseen

Nykyinen päätieverkko palvelee myös uusien rakennuspaikkojen tarpeita. Uusien rakennuspaikkojen pääsytiet tulee johtaa ensisijaisesti olemassa olevien liittymien kautta maanteille ja vierekkäisten rakennuspaikkojen kulku tulisi tapahtua samasta liittymästä. Maanteille tarvitaan kuitenkin myös joitakin uusia liittymiä rakennuspaikkojen toteutuessa. Suurempia muutoksia maantieverkkoon ei tarvitse tehdä kaavan perusteella. Uusia pääsyteitä joudutaan toki rakentamaan.

Kaavaratkaisussa on osoitettu noin 80 uutta rakennuspaikkaa, joista noin puolet on Paattinkijärven ympäristössä ja puolet Näskäjärven ympäristössä. Pääosa kaavassa osoitetuista uusista rakennuspaikoista on loma-asuntojen rakentamiseen. Loma-asunnolle tehdään keskimäärin noin 1 käynti/vrk, joka tuottaa kaksi matkaa. Matkoista suurin osa tehdään kesäkuukausina. Asuinrakennuspaikoille vastaava matkatuotos on noin kaksinkertainen. Kaavaan on osoitettu joitakin rakennuspaikkoja ARA-merkinnällä, jotka toteutuvat joko loma- tai vakituisina asuinrakennuspaikkoina, mikä hankaloittaa hieman matkatuotosten määrän kasvun arviointia. Matkatuotosten voidaan kuitenkin karkeasti arvioiden olettaa kasvavan enintään noin 160–180 matkaa/vrk, mikäli kaikki uudet rakennuspaikat toteutuvat.

Liikennemäärät jakautuvat kaava-alueen eri osiin. Paattinkijärven rakennuspaikkojen ja Näskäjärven pohjoisosan rakennuspaikkojen liikenne tukeutuu yhdystiehen 19759. Näskäjärven eteläpuolen rakennuspaikkojen liikenne tukeutuu seututiehen 942. Uusien rakennuspaikkojen tuottamasta liikenteestä arviolta noin 75 % kulkee yhdystien 19759 kautta ja noin neljännes seututien 942 kautta. Yhdystiellä 19759 liikenne suuntautuu todennäköisesti sekä itään seututien 942 suuntaan että länteen kantatien 78 suuntaan. Kun huomioidaan alueen maanteiden maltilliset liikennemäärät nykytilanteessa, ei lisääntyvä liikenne aiheuta erityistä vaaraa liikenneturvallisuudelle tai heikennä liikenteen sujuvuutta alueella. Liikenteen kasvu tapahtuu hitaasti ja pitkällä aikavälillä, sillä rakennuspaikat rakentunevat vähitellen. Vaikka liikennemäärät kasvavatkin nykytilanteesta, säilyvät ne edelleen maltillisina. Varmistamalla liittymissä riittävät näkemät pystytään vaikuttamaan liikenneturvallisuuteen.

Kaavaratkaisu lisää jalankulun ja pyöräilyn määrää alueella todennäköisesti vain vähän ja alueen joukkoliikenteen järjestämisen edellytyksille kaavaratkaisulla ei ole vaikutusta.

Samanaikaisesti Simojärven pohjoisilla osilla kaavoitettavien kolmen muun alueen kanssa aiheutuu liikenteellisiä yhteisvaikutuksia alueiden uuden maankäytön toteutuessa. Etenkin seututien 942 liikennemäärät tulevat kasvamaan, sillä kaikki alueet tukeutuvat vähintään osin seututiehen 942. Mikäli kaikki rakennuspaikat toteutuisivat, voisi seututien 942 liikenne kasvaa huomattavasti, sillä nykyiset liikennemäärät ovat maltilliset. Kasvu ajoittuisi kuitenkin pitkälle aikavälille, jolloin tien liikenteellistä tilannetta voidaan seurata. Liikenteen

sujuvuuden kannalta ei ole odotettavissa ongelmia, mutta seututien kapea ajorata yhdessä kasvavien liikennemäärien kanssa voi heikentää liikenneturvallisuutta. Osa-alueen D kanssa yhteisvaikutuksia voi aiheutua myös yhdystien 19759 liikenteeseen.

6.11 Ilmastovaikutusten arviointi

Alueella pääliikkumismuoto on yksityisautoilu, mikä lisää kaavan rakennuspaikkojen toteutumisesta aiheutuvia ilmastopäästöjä. Rakennuspaikat on pyritty sijoittelemaan useamman rakennuspaikan ryhmiin ja olemassa olevien rakennuspaikkojen viereen, jotta uusia liittymiä, pääsyteitä ja muuta uutta infrastruktuuria tarvitsisi rakentaa mahdollisimman vähän.

Kaavan toteutusvaiheen ratkaisuilla voidaan vaikuttaa päästöjen määrään rakentamisessa ja rakennusten käytössä (esim. rakennusten energiatehokkuus, rakennusmateriaalit ja uusiutuvan energian käyttö).

Rakennuspaikkojen sijoittelussa on huomioitu tulvavaara-alueet. Rakentaminen alueella säilyy haja-asutusluonteisena, joten sään ääri-ilmiöihin sopeutumismahdollisuudet ovat hyvät. Rakennuspaikat sijoittuvat pääosin metsäisille ranta-alueille, joilla puusto tuo suojaa helteeltä ja vesistön läheisyys viilentää pienilmastoa lämpimimpinä kausina. Lisäksi väljillä rakennuspaikoilla lumi ja hulevedet pystytään käsittelemään hyvin eikä niitä tarvitse viedä tai ohjata kauemmaksi.

6.12 Sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset

Lisääntyvä loma- ja vakituinen asutus virkistää ja tukee kylien toimintaa. Loma-asukkaat ja mahdolliset uudet vakituiset asukkaat käyttävät kunnan palveluja ja tuovat siten toimeentuloa ja työtä kuntaan laajemminkin. Kaava mahdollistaa paikoin myös asuinrakentamisen ranta-alueelle, mikä lisää valinnanvapautta asuinympäristön suhteen ja siten monipuolistaa alueen sosiaalista rakennetta. Kaavalla on turvattu yleinen virkistyskäyttö jättämällä rantaviivaa riittävästi rakentamisesta vapaaksi.

Kaavan toteuttaminen on pitkälti maanomistajien asia. Lisärakentaminen luo paineita yksityistieverkon ja mahdollisesti myös yleisen tieverkon parantamiseen ja kunnossapitoon. Näiltä osin kustannukset kohdistuvat pitkälti maanomistajiin. Mikäli ranta-alueelle tulee uutta ympärivuotista asutusta, lisää se liikkumistarvetta ja siten myös liikkumis- ja kuljetuskustannuksia, jotka ainakin osin tulevat kunnan maksettaviksi.

Suora taloudellinen vaikutus kaavalla on alueen maanomistajiin, koska ranta-alueen rakennusoikeus on määritetty. Rakennuspaikkojen olemassaolo lisää tilojen vakuusarvoa sekä mahdollistaa myös uudisinvestointien rahoituksen.

7 Rantaosayleiskaavan toteutuminen

Tässä osayleiskaavassa ja sen toteuttamisessa noudetaan Alueidenkäyttölain (132/1999) (AKL) ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA) periaatteita.

7.1 Rantaosayleiskaavan oikeusvaikutukset

Kaavahierarkiassa kaavan oikeusvaikutukset ja sitovuus tiukentuvat kaavan vahvistamisen ja tarkentumisen myötä. Rakennustoimintaa ohjaavat oikeudellisen sitovuuden mukaisessa järjestyksessä seuraavat säädökset:

- Alueidenkäyttölain (132/1999) säädökset
- Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999) säädökset
- Asemakaava tai ranta-asemakaava
- Valtuuston hyväksymä oikeusvaikutteinen yleiskaava (AKL 132/1999, 37 §)
- Suomen rakentamismääräyskokoelman määräykset
- Ranuan kunnan rakennusjärjestys
- Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava
- Valtuuston hyväksymä oikeusvaikutukseton yleiskaava (AKL 132/1999, 45 §)
- Muut suunnitelmat (esim. palstoitussuunnitelmat)

Tämä kaava hyväksytään kunnanvaltuustossa oikeusvaikutteisena yleiskaavana (AKL 132/1999, 42 §). Kaavaan merkityille rantarakennuspaikoille, joita erityinen määräys koskee, voidaan myöntää kaavan perusteella rakentamislupa (AKL 132/1999, 72 § ja 73 §).

Yleiskaavan keskeiset oikeusvaikutukset on esitetty AKL 132/1999 42:ssä:

Yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi (AKL 132/1999 42.1 §).

Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteuttamista (AKL 132/1999 42.2 §).

Yleiskaavassa voidaan määrätä, ettei yleiskaava-alueella tai sen osalla saa rakentaa niin, että vaikeutetaan yleiskaavan toteutumista (rakentamisrajoitus). Tällöin ei sovelleta, mitä 1 momentissa säädetään. Yleiskaavassa voidaan myös määrätä, ettei maisemaa muuttavaa toimenpidettä saa suorittaa ilman rakentamislain 53 §:ssä tarkoitettua lupaa (toimenpiderajoitus) (AKL 132/1999, 43.2 §).

Laadittava yleiskaava toimii ohjeena matkailualueille laadittavien ranta-asemakaavojen laatimisessa. Viranomaisten tulee ottaa suunnittelussaan ja päätöksenteossaan yleiskaava huomioon.

Yleiskaava ei ole asemakaava-alueella voimassa muutoin kuin asemakaavan muuttamista koskevan vaikutuksen osalta. (AKL 132/1999, 42.1 § ja 42.3 §) *Rakennusjärjestyksessä olevaa määräystä ei saa soveltaa, jos yleis- tai asemakaavassa taikka Suomen rakentamismääräyskokoelmassa julkaistussa määräyksessä määrätään asiasta toisin* (Rakentamislaki 751/2023, 17.4 §).

Jos maa asemakaavassa tai 43 §:n 2 momentissa tarkoitetun määräyksen nojalla yleiskaavassa on osoitettu käytettäväksi muuhun tarkoitukseen kuin yksityiseen rakennustoimintaan eikä maanomistaja sen vuoksi voi kohtuullista hyötyä tuottavalla tavalla käyttää hyväkseen aluettaan, kunta tai, jos alue on kaavassa tarkoitettu tai osoitettu valtion tarpeisiin, tämä on velvollinen lunastamaan alueen tai suorittamaan haitasta korvauksen. Kohtuullista hyötyä arvioitaessa otetaan huomioon yleiskaavasta tai ranta-asemakaavasta maanomistajalle johtuva hyöty. Lunastus- tai korvausvelvollisuus ei koske 75 §:ssä tarkoitettua yhteiskäyttöaluetta, 91 §:ssä tarkoitettua aluetta, 93 §:ssä tarkoitettua yleisen tien tiealuetta eikä 94 §:ssä tarkoitettua katualuetta. Tässä momentissa tarkoitettu lunastus- tai korvausvelvollisuus voi koskea maa- ja metsätaloutta varten osoitettua aluetta vain, jos kaavassa on asetettu sen käyttöä koskevia erityisiä rajoituksia. Kun 1 momentin nojalla vaaditaan lunastettavaksi vain osa omistajalle kuuluvasta, yleiskaavaan tai asemakaavaan otetusta yhtenäisestä alueesta, kunnalla tai valtiolla on oikeus lunastaa koko alue. (AKL 132/1999, 101.1§ ja 101.2 §)

Maanomistajille on osoitettu ns. perusrakennusoikeus emätilamitoituksen mukaisesti. Mitoituksessa mukana olleille alueille, joille ei osoiteta rakennuspaikkoja, on määrätty AKL 43.2 §:n mukainen rakennuskielto. Määräys turvaa maanomistajien tasapuolisen kohtelun, joten AKL 132/1999 , 101 §:n mukaista lunastusperustetta ei synny.

7.2 Rakentamislupakäsittely rantaosayleiskaava-alueella

Laadittava osayleiskaava laaditaan alueidenkäyttölain 42 §:n sekä 72 §:n ja 73 §:n mukaiset oikeusvaikutukset huomioiden. Osayleiskaava on oikeusvaikutteinen. Alueidenkäyttölain 72.1 §:n mukaan: *Meren tai vesistön ranta-alueeseen kuuluvalle rantavyöhykkeelle ei saa rakentaa rakennuskohdetta ilman asemakaavaa tai sellaista oikeusvaikutteista yleiskaavaa, jossa on erityisesti määrätty yleiskaavan tai sen osan käyttämisestä rakentamisluvan myöntämisen perusteena.*

Tämän yleiskaavan perusteella voidaan myöntää rakentamislain (751/2023) 42 §:n mukainen rakentamislupa ranta-alueella oleville rakennusalueille (A-, A-1-, ARA-, RA- ja RM-alueille), ellei aluetta koskevassa kaavamääräyksessä ole toisin määrätty.

Alueiden rakentamisessa noudatetaan kunnan rakennusjärjestyksen määräyksiä, ellei yleiskaavassa ole toisin määrätty.

Tässä yleiskaavassa ei määrätä rakentamislain (751/2023) 53.1 §:n kohdan 3 mukaisesta maisematyöluvasta.

Rakennusalueiden aluevaraukset osoittavat rakentamisalueen, jolle rakennuspaikan rakennukset tulisi sijoittaa. Lopullinen paikka määritellään rakentamislain 42 §:n mukaista rakentamislupaa haettaessa ja rakentamislain 43.1§:n mukaisia sijoittamisen edellytyksiä arvioitaessa. Rakentamislupa haetaan rakentamislain (751/2023) 61 §:n ja, luvan hakijan niin pyytäessä, rakennuksen sijoittamislupa voidaan hakea erillisenä rakentamislain (751/2023) 62 §:n mukaisesti.

Tarkentuvan suunnittelun periaatteen mukaisesti rantaosayleiskaavaratkaisu voi tarkentua AKL 132/1999 72§:n ja 73 §:n mukaisessa ranta-asemakaavassa. Osayleiskaava ratkaisusta voidaan poiketa rakentamislain (751/2023) 57 §:n mukaisella poikkeusluvalla. Poikkeaminen ei saa 57.2 §:n mukaan

1) aiheuttaa haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle;

2) vaikeuttaa luonnonsuojelun tavoitteiden saavuttamista;

3) vaikeuttaa rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista;

4) johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

7.3 Jätevesien käsittely

Jätevesien käsittelystä on annettu ohjeet yleismääräyksissä:

Jätevesien käsittely ja johtaminen viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla tulee järjestää voimassa olevan lainsäädännön ja kunnan rakennusjärjestyksen mukaisesti. Rakentamislupa-asiakirjoihin on liitettävä jätevesien käsittelysuunnitelma tarvittavine maaperäselvityksineen.

Jätevesien käsittelytapaa valittaessa tulee huomioida rakennuspaikan maaperä, maastomuodot sekä rakennuspaikan pinta-ala. Rakennusten sijoittamisessa tulee ottaa huomioon jätevesien asianmukaisen esikäsittelyn ja maaperäkäsittelypaikan järjestäminen rakennuspaikalla riittävän etäällä rantaviivasta. Jätevesijärjestelmä tulee sijoittaa rakennuspaikalle.

Jätevesien käsittelystä ei saa aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa. Jätevedet tulee käsitellä siten, että ympäristönsuojelulain 156 c §:n ja talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla annetun valtioneuvoston asetuksen (157/2017) 4 §:n mukainen ohjeellinen puhdistustaso toteutuu.

Saarissa ei sallita vesikäymälän rakentamista.

8 Osallistuminen ja vuorovaikutus

8.1 Osalliset

Osallisilla tarkoitetaan alueen maanomistajia ja niitä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa vaikuttaa, sekä viranomaisia ja yhteisöjä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. (AKL 62 §)

Tunnistetut osalliset:

Kaikki ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava vaikuttaa:

- kuntalaiset, kaava-alueen ja siihen rajoittuvan alueen maanomistajat
- kaava-alueen ja kaavan vaikutusalueen asukkaat
- kaava-alueen ja kaavan vaikutusalueen yritysten, laitosten työntekijät ja palvelujen käyttäjät
- kaava-alueen ja kaavan vaikutusalueen elinkeinonharjoittajat, maanviljelijät, metsätalouden harjoittajat, kalastajat, metsästäjät, porotalouden harjoittajat

Yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään:

- Kyläyhdistykset: Korte-Koivuperän kyläyhdistys ry, Kemihaaran kyläseura ry
- Paliskuntain yhdistys
- Paliskunnat: Niemelä ja Kuukas
- Caruna Oy
- Jakokunnat ja kalastuskunnat
- Luonnonsuojeluyhdistykset
- Lapin lintutieteellinen yhdistys

Viranomaiset:

- Kunnan hallintokunnat
- Lapin liitto
- Lapin Elinvoimakeskus
- Lupa- ja valvontavirasto
- Väylävirasto
- Lapin maakuntamuseo
- Lapin pelastuslaitos
- Metsähallitus luontopalvelut
- Metsäkeskus
- Traficom
- Rovaniemen kaupunki
- Pudasjärven kaupunki

- Posion kunta
- Iin kunta
- Simon kunta
- Tervolan kunta

Muut:

- alueen teleoperaattorit ja sähköverkkotoimijat
- energia- ja vesiosuuskunnat
- Fingrid Oyj

8.2 Vuorovaikutus

Vireillä olon aikana tapahtuva vuorovaikutus

Kaavan vireille tulon yhteydessä kaavojen laadintaa varten avattiin kysely, jonka avulla kerätään ideoita ja ajatuksia kuntalaisilta, kyläläisiltä ja alueen maanomistajilta sekä muilta, joita alueen kaavoitus kiinnostaa. Webropol-kysely oli auki 27.5.–30.9.2025.

Kaavoitukseen liittyen on järjestetty kolme yleisötilaisuutta:

- Keskiviikkona **9.7.2025** klo 17 alkaen **Kemihaaran kylätalolla** osoitteessa Pekkalantie 506, 97665 POHJASPERÄ
- Keskiviikkona **30.7.2025** klo 17 alkaen **Kortteen metsästysmajalla** osoitteessa Aurakoskentie 1, 97700 RANUA
- Keskiviikkona **20.8.2025** klo 17 alkaen **monitoimikeskus Kerkässä** osoitteessa Aapiskuja 8 B, 97700 RANUA.

Lisäksi kesä–elokuussa 2025 on kerätty maanomistajien toiveita valmisteluvaiheen aineistoa varten. Kaavatoiveita voi jättää sähköpostitse osoitteeseen kaavatoiveet@ranua.fi tai teknisen osaston toimistolle osoitteeseen Keskustie 30, 97700 RANUA. Lisäksi toiveita voi jättää yleisötilaisuuksissa ja Hillamarkkinoilla Ranuan kunnan teltalla 2.–3.8.2025.

Alueidenkäyttölain (132/1999) 66 §:n sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999) 18 §:n mukainen viranomaisneuvottelu on pidetty 18.3.2025.

9 Aikataulu

9.1 Vireilletulo (3–8/2025)

Osayleiskaavan vireille tulon yhteydessä Osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetetaan nähtäville, jolloin osallisilla on mahdollisuus esittää mielipiteensä. Nähtävillä olosta ilmoitettiin paikallislehdessä Kuriirissa ja kunnan nettisivuilla osoitteessa www.ranua.fi sekä kirjeitse suunnittelualueella oleville ulkopaikkakuntalaisille maanomistajille.

Kaavoituksesta järjestetään yleisötilaisuus, josta tiedotetaan kunnan nettisivuilla. Osalliset voivat esittää kaavoitukseen liittyviä mielipiteitä kaavan lähtökohdista ja tavoitteista.

Järjestetään AKL 66 §:n ja MRA 18 §:n mukainen viranomaisneuvottelu.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa kaavamenettelyn aikana.

9.2 Valmisteluvaihe (4/2026)

OAS:sta annettu palaute huomioidaan valmisteluvaiheessa laadittavassa kaavaluonnoksessa ja kaavaselostuksessa.

Kaava- ja maapoliittisen työryhmän kokous on 31.3.2026 ja kunnanhallituksen kokous 13.4.2026. Kaavan valmisteluaineisto asetetaan nähtäville 15.4.2026–31.5.2026.

Valmisteluaineiston nähtävilläolon aikana osallisilla on mahdollisuus esittää mielipiteensä. Nähtävillä olosta ilmoitetaan kunnan ilmoitustaululla kunnan nettisivuilla osoitteessa www.ranua.fi.

Tarvittaessa järjestetään yleisötilaisuus kaavan valmisteluaineistosta.

9.3 Ehdotusvaihe (11/2026)

Kaavan valmisteluaineistosta annettu palaute huomioidaan kaavaehdotuksessa.

Kaavaehdotus asetetaan nähtäville vähintään kuukauden ajaksi (30 pv) sekä pyydetään tarvittavat lausunnot. Osallisilla ja kunnan jäsenillä on mahdollisuus esittää muistutus kaavaehdotuksesta. Nähtävillä olosta ilmoitetaan kunnan ilmoitustaululla kunnan nettisivuilla osoitteessa www.ranua.fi sekä kirjeitse suunnittelualueella oleville ulkopaikkakuntalaisille maanomistajille.

Järjestetään yleisötilaisuus kaavaehdotuksesta. Tarvittaessa järjestetään myös toinen AKL 66 §:n ja MRA 18 §:n mukainen viranomaisneuvottelu.

9.4 Hyväksyminen (2/2027)

Ehdotusvaiheessa saadut muistutukset ja lausunnot käsitellään.

Mikäli yleiskaavaehdotukseen tehdään nähtävillä olon jälkeen oleellisia muutoksia, yleiskaava asetetaan uudelleen nähtäville tai järjestetään erillinen kuuleminen niille osallisille, joita oleelliset muutokset koskevat.

Yleiskaavan hyväksyy Ranuan kunnanvaltuusto.

Kunnanvaltuuston hyväksymispäätöksistä on mahdollisuus tehdä valitus Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle 30 päivän aikana.

10 Yhteystiedot

Ranuan kunta

Tekninen johtaja
Risto Niemelä
puh. +358407049623
risto.niemela@ranua.fi
Keskustie 30, 97700 Ranua

Kaavaa laativa konsultti

FCG Rakennettu ympäristö Oy

Projektijohtaja
Tarja Outila
+358442700582
tarja.outila@fcg.fi

11 Lähteet

LUOMUS, 2025. Luonnontieteellinen keskusmuseo - Suomen Lajitietokeskus. Saatavilla: www.laji.fi. Sivustoa seurattu 15.5-15.6.2025

Luonnonsuojelulaki 9/2023.

Luontodirektiivi 92/43/ETY

Luontoselvitys Metsänen 2023. Ukonkankaan tuulivoiman sähkönsiirtoreitin viitasammakkokartoitus

Hyvärinen, E., Juslén, A.; Kemppainen. E.; Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.). 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Suomen Ympäristökeskus.

Ramboll, Ella von Weissenberg, Mikko Pakanen, Linda Uusihakala;

Ukonkankaan sähkönsiirron viitasammakkoselvitys 2023

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019.

Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019.

Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Museoviraston internet-sivuilta Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY 2009

ympäristöministeriön julkaisu ”Maisemanhoito – Maisema-aluetyöryhmän mietintö I” (1993)

ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen julkaisu ”Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet Eteläinen Lappi, VAMA 2021”; Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava

Lapin liiton julkaisu ” Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava, Rovaniemi – Kemijärvi – Pelkosenniemi – Posio – Ranua – Salla – Savukoski, Kulttuuriympäristökohteet 10.11.2014 ”.

Kelkkareitit.fi (2026) Suomen moottorikelkkareitit- ja urat <https://kelkkareitit.fi/> luettu 23.3.2026

Simojärven pohjoisosien ranta-osayleiskaava, Osa-alue C

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

Ranuan kunta

FCG Rakennettu Ympäristö Oy

6.5.2025 *Päivitetty 25.2.2026*

P53285

Sisällys

1 Perustiedot 3
2 Suunnittelualue 6
3 Suunnittelun lähtökohdat ja alustavat tavoitteet 7
4 Suunnittelutehtävä 7
5 Aluetta koskevat suunnitelmat 7
6 Vaikutusten arviointi ja selvitykset 10
7 Osalliset ja vuorovaikutus 11
8 Suunnittelun vaiheet 13
9 Yhteystiedot 15

FCG Finnish Consulting Group Oy ("FCG") on laatinut tämän raportin FCG:n asiakkaan ("Asiakas") toimeksiannon ja ohjeiden mukaisesti. Tämä raportti on laadittu FCG:n ja Asiakkaan välisen sopimuksen ehtojen mukaisesti. ***FCG ei ole vastuussa tästä raportista tai sen käytöstä suhteessa mihinkään muuhun tahoon kuin Asiakkaaseen****.*

Tämä raportti voi perustua kokonaan tai osaksi kolmansien osapuolten FCG:lle antamiin tietoihin tai julkisiin lähteisiin ja näin ollen tietoihin, joihin FCG:llä ei ole ollut vaikutusmahdollisuuksia. FCG toteaa nimenomaisesti, ettei sillä ole vastuuta sille annettujen virheellisten tai puutteellisten tietojen perusteella.

Kaikki oikeudet (mukaan lukien tekijänoikeudet) tähän raporttiin kuuluvat FCG:lle, tai Asiakkaalle, mikäli niin on sovittu FCG:n ja Asiakkaan välillä. Tätä raporttia tai sen osaa ei saa muokata tai käyttää uudelleen toiseen tarkoitukseen ilman FCG:n kirjallista lupaa.

1 Perustiedot

Kaavan nimi: Simojärven pohjoisten osien rantaosayleiskaava, Osa-alue A

Kaavan laatija: Tarja Outila, TkT, Arkkitehti YKS 726, FCG Rakennettu Ympäristö Oy

Vireilletulo: Ranuan kunnanhallitus 26.5.2025 §105

Alueidenkäyttölain 63 §:n mukaan kaavaa laadittaessa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia kaavan ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS) kuvataan kaavoitustehtävää, ja määritellään käytettävät osallistumisen ja vuorovaikutukset periaatteet, laajuus ja tavat. OAS:ssa selvitetään, miten osalliset voivat esittää mielipiteensä kaavoituksen eri vaiheissa ja miten tästä tiedotetaan.

Tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma koskee Ranuan Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaavan osa-alueen C laadintaa. Alue sijoittuu Ranuan Näskä- ja Paattinkijärvien alueille. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma käsittää alueen osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyiden kuvauksen sekä kaavamuutoksen vaikutusten arvioinnin.

Samanaikaisesti kaavoitetaan yhteensä neljä aluetta Simojärven pohjoisilla osilla (Kuva 1):

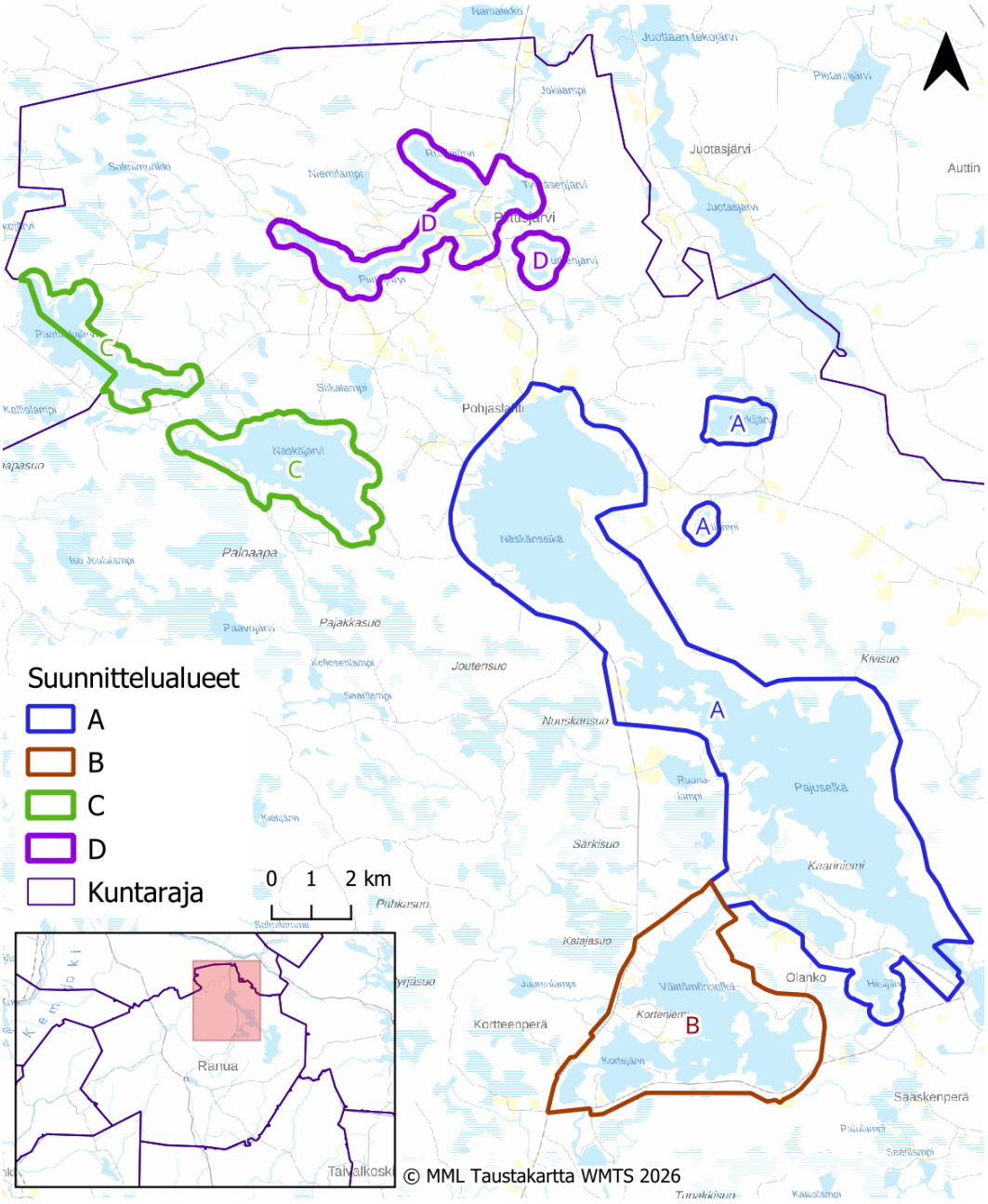
Osa-alue A käsittää rantaosayleiskaavan muutoksen Simojärven Näskä- ja Pajuselän alueille sekä laajennuksen Särkijärvelle ja Itälammelle.

Osa-alue B käsittää rantaosayleiskaavan muutoksen Simojärven Välttämönselän ja Kortejärven alueille.

Osa-alue C käsittää uuden rantaosayleiskaavan laadinnan Näskä- ja Paattinkijärvien alueille.

Osa-alue D käsittää uuden rantaosayleiskaavan laadinnan Piittisjärven, Ruuhijärven, Tyyräsenjärven, Ristilammen, Syväjärven ja Putkenjärven alueille.

Vireille tulon jälkeen osa-alueiden kaavoja edistetään erillisinä kaavoitusprosesseina ja kaavoista laaditaan kunkin osa-alueen osalta erilliset kaavoitusasiakirjat.

Kuva 1.Simojärven pohjoisosien suunnittelualueiden rajat osa-alueittain. Osa-alueen C rajaus on esitetty vihreällä.

1.1 Sovellettavat säädökset

Kaava on tarkoitus laatia suunnittelualueelle alueidenkäyttölain 72 §:n mukaisena ranta-osayleiskaavana, jossa on erityisesti määrätty yleiskaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena.

Alueidenkäyttölain 72 §:n mukaan *meren tai vesistön ranta-alueeseen kuuluvalle ranta-vyöhykkeelle ei saa rakentaa rakennuskohdetta ilman asemakaavaa tai sellaista oikeusvaikutteista yleiskaavaa, jossa on erityisesti määrätty yleiskaavan tai sen osan käyttämisestä rakentamisluvan myöntämisen perusteena.*

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös ranta-aluetta, jolla rakentamisen ja muun käytön suunnitteleminen pääasiassa rantaan tukeutuvan loma-asutuksen järjestämiseksi on tarpeen alueella odotettavissa olevan rakentamisen vuoksi.

Kaava laadittaessa noudatetaan 1.1.2025 voimassa olevaa alueidenkäyttölakia (132/1999) ja Maankäyttö- ja rakennusasetusta (895/1999).

21.4.2023/752:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025. Tällä lailla muutettavan lain 131 §:n kumoaminen tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2026. (19.12.2024/898)

***Tällä lailla kumottujen säännösten nojalla annetut asetukset jäävät voimaan, kunnes niistä toisin säädetään**.*

Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleva asia käsitellään loppuun soveltaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Tällä lailla kumottujen säännösten taikka rakennuslain (370/1958) , asemakaavalain (145/1931) tai rakentamisesta maaseudulla annetun lain (683/1945) nojalla annettuja viranomaisten päätöksiä, jotka ovat voimassa tämän lain voimaan tullessa, ja päätöksiä, jotka tehdään tämän lain voimaantulon jälkeen soveltaen kumottuja säännöksiä, on noudatettava, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Ennen 1 päivää toukokuuta 2017 voimaan tulleiden yleiskaavojen alueella sovelletaan puiden kaatamiseen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä kunnes yleiskaava on muutettu, enintään kuitenkin viiden vuoden ajan tämän lain voimaantulosta.

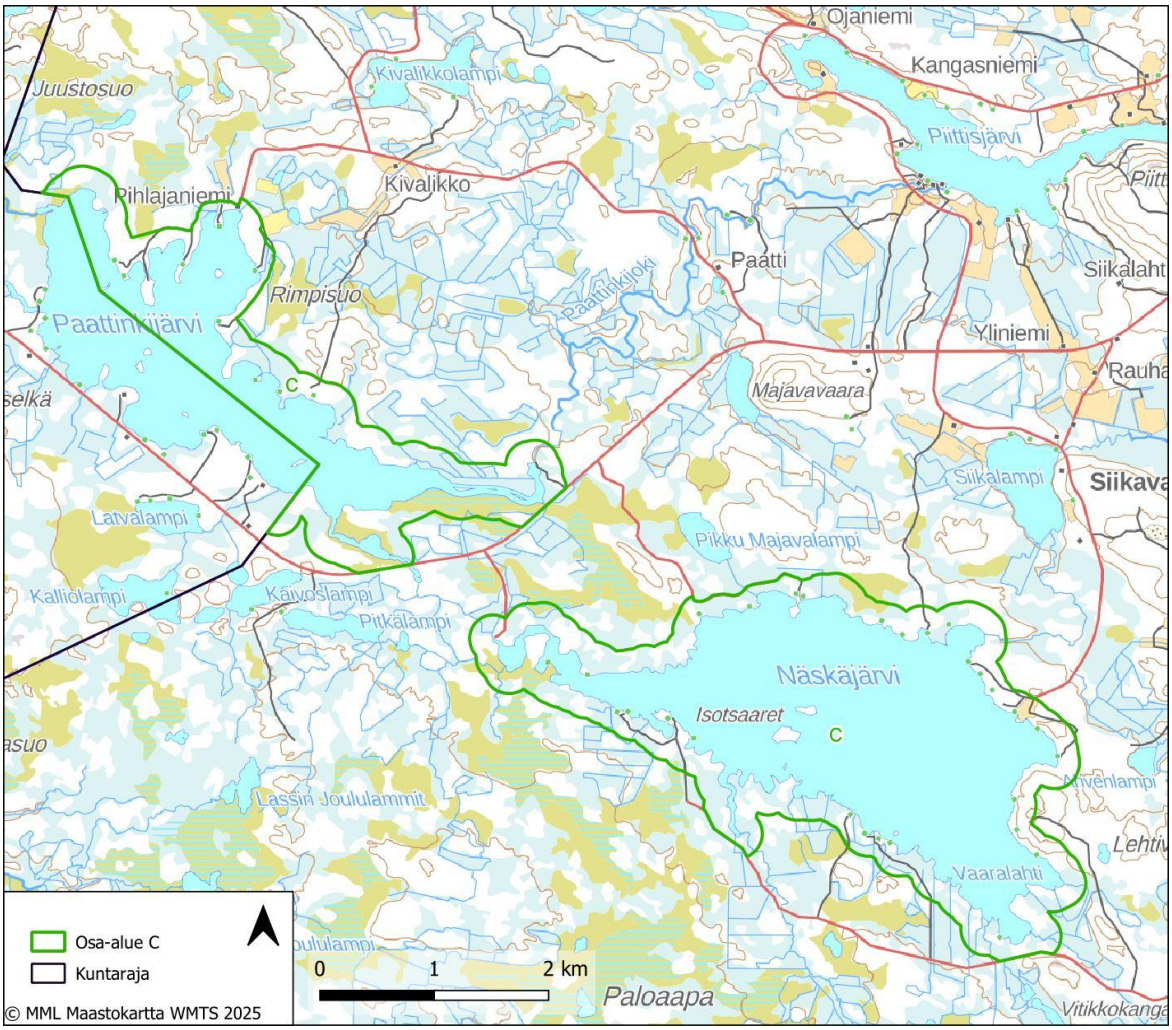
HE 139/2022 , YmVM 27/2022, EV 333/2022

2 Suunnittelualue

Suunnittelualue sijaitsee Ranuan kunnassa, Simojärven pohjoisosien alueella.

Tämä Osallistumis- ja arviointisuunnitelma käsittelee osa-aluetta C.

Osa-alue C käsittää uuden rantaosayleiskaavan laadinnan Näskä- ja Paattinkijärvien alueille. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 13,5 km^2. (Kuva 2)

Kuva 2.Suunnittelualueen rajaus

3 Suunnittelun lähtökohdat ja alustavat tavoitteet

Ranuan kunnanvaltuusto on vuoden 2023 talousarvion yhteydessä päättänyt, että kunta käynnistää Simojärven pohjoisosassa yleiskaavan päivittämisen ja laajentamisen.

Simojärven pohjoisen alueen kaavamuutosten ja laajennuksien tavoitteena on huomioida muuttuneet tarpeet 1990 luvulla hyväksyttyyn vanhaan kaavaan verrattuna ja turvata mahdollisuudet matkailuun, yrittämiseen ja vakituiseen asumiseen kyseisillä alueilla. Kaavoituksessa huomioidaan myös yhteiskunnan digitalisoituminen, Ranuan alueella oleva laajakaistaverkosto sekä yleistyvä etätyö. Kaavoituksella pyritään mahdollistamaan loma-asuntojen muutokset vakituiseen asuinkäyttöön.

Kaavan tavoitteena on lisätä vakituisen asumisen ja vapaa-ajan rakennuspaikkoja kaavoitettavilla alueilla, huomioiden myös elinkeinoelämän mahdollisuudet. Tavoitteena on saada joustava kaava, joka mahdollistaa mahdollisimman suurella alueelle samoilla tonteilla vakituisen tai vapaa-ajan asumisen. Lisäksi selvitetään myös lyhytvuokrausmahdollisuus.

4 Suunnittelutehtävä

Tehtävänä on laatia suunnittelualueelle alueidenkäyttölain (AKL 132/1999) 72 §:n mukainen rantaosayleiskaava, jossa on erityisesti määrätty yleiskaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena. Kaava laaditaan mittakaavaan 1:10 000.

5 Aluetta koskevat suunnitelmat

5.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa alueidenkäyttölain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Lain mukaan alueidenkäyttötavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista päättää valtioneuvosto. Valtioneuvosto päätti valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017. Päätös on tullut voimaan 1.4.2018.

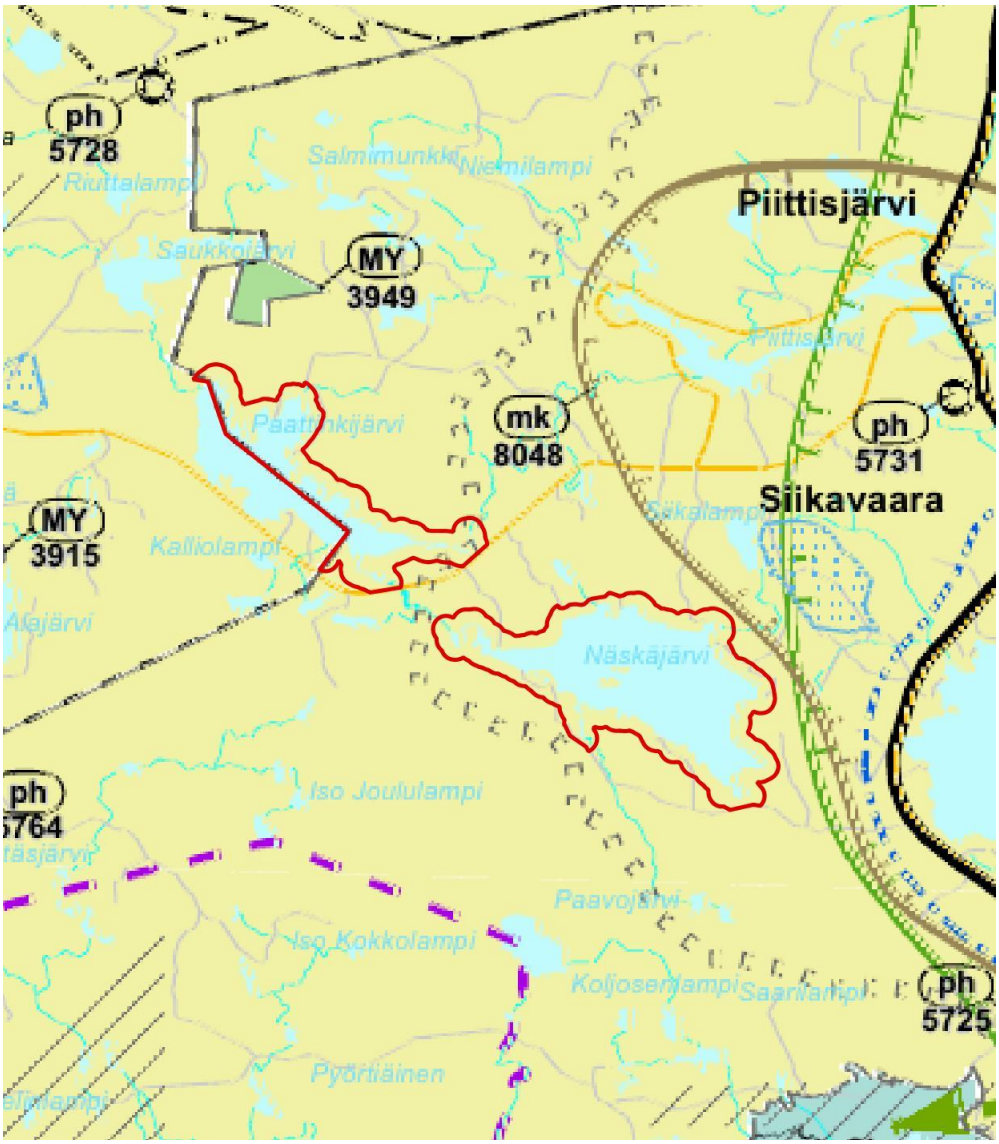
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uudistumiskykyinen energiahuolto

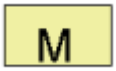
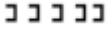
5.2 Maakuntakaavat

AKL:n 32 §:n mukaan maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa. Alueella on hyväksytty 16.5.2022 Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava, joka on tullut voimaan 21.9.2022.

Kuva 3.Suunnittelualueella voimassa oleva maakuntakaava. Suunnittelualue punaisella rajauksella.

Suunnittelualueelle kohdistuvat merkinnät:

	MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta myös muihin tarkoituksiin.
	LUONNONSUOJELUALUE Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita tai kohteita sekä Natura 2000 -verkostoon sisällytettyjä alueita.
	MATKAILUN VETOVOIMA-ALUE, MATKAILUN JA VIRKISTYKSEN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE Merkinnällä osoitetaan matkailun ja virkistyksen vyöhykkeitä, joihin kohdistuu alueidenkäytöllisiä kehittämistarpeita ja niiden yhteensovittamista. *Aluetta tulee kehittää matkailukeskusten, matkailupalvelukohteiden, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena alueen pääkäyttötarkoitusten kanssa yhteen sopivalla tavalla. Kulttuuriperintö-, maisema- ja luontoarvoja tulee vaalia matkailun vetovoimatekijöinä.*
	MAASEUDUN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE Merkinnällä osoitetaan maaseutuvyöhykkeitä, joihin kohdistuu alueidenkäytöllisiä kehittämistarpeita ja niiden yhteensovittamista. *Alueella tulee säilyttää ja kehittää monipuolisesti maaseudun elinkeinoja, palveluja, asutusta ja kulttuuriympäristöä. Pysyvän asutuksen sijoittumista tulee edistää olemassa olevaa rakennetta täydentäen.*
	MOOTTORIKELKKAILUREITTI

5.3 Yleiskaavat

Suunnittelualueella ei ole voimassa olevia yleiskaavoja.

5.4 Asemakaavat

Suunnittelualueella ei ole voimassa olevia asemakaavoja.

5.5 Maanomistus

Suunnittelualue on yksityisessä ja valtion omistuksessa.

6 Vaikutusten arviointi ja selvitykset

Yleiskaavan toteuttamisen välittömiä ja välillisiä vaikutuksia arvioidaan Alueidenkäyttölain (132/1999) 9 §:n sekä Maankäyttö ja rakennusasetuksen 1 §:n mukaisella tavalla.

Suunnittelutyössä käytetään olemassa olevia selvityksiä alueesta sekä tarvittaessa laaditaan uusia ja täydentäviä selvityksiä.

MRA:n 1 §:ssä edellytetään, että selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
- maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon
- kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin
- alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen
- kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön
- elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.

6.1 Vaikutusten arviointimenetelmät

Tehdyt ja tehtävät selvitykset/arviot toimivat perustana vaikutusten selvittämisessä ja arvioinnissa. Uudet selvitykset ja vaikutusten arvioiminen perustuvat olemassa oleviin tietoihin ja ne kohdennetaan suunnittelun kannalta olennaisiin alueisiin ja aiheisiin.

Arviointityö on koko kaavoitusmenettelyn ajan jatkuvaa ja ympäristövaikutuksia tarkastellaan kaikissa suunnitteluvaiheissa. Arviointi ei tuota yksiselitteistä tulosta vaan tietoa, jonka

perusteella voidaan päätellä, miten eri vaihtoehdot sopivat erilaisiin tavoitteisiin ja ympäristöarvoihin.

Laadittavat vaihtoehdot:

VE 0 kaava ei muuteta

VE 1 yleiskaavalla mahdollistetaan täydennysrakentaminen

Vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön arvioidaan osallisten ja eri sidosryhmien kanssa käytävin keskusteluin. Vaikutuksia kuvaillaan sanallisesti ja tarvittaessa havainnollistetaan teemakartoin. Vaikutusten arviointiin kuuluu myös havaittujen haittavaikutusten lieventämisen ennakointi.

Kaavaan voidaan ottaa mukaan kaavamääräyksiä, joilla haittojen estämiseen tai rajoittamiseen pyritään (AKL 41 §). Yleiskaavassa osoitetaan rakentamisen mahdollistavia kaavamerkintöjä (AKL 72 §), jolloin mitoitustarkasteluun sisältyvillä alueilla rakentamiseen osoitettujen alueiden ulkopuolelle osoitetaan rakentamisrajoitus (MRL 43.2 §).

Suunnittelutyön pohjaksi laaditaan/päivitetään seuraavat selvitykset:

- Luontoselvitys
- Maisemaselvitys
- Rakennettu kulttuuriympäristö
- Arkeologia
- Kantatilamitoitus

7 Osalliset ja vuorovaikutus

Osallisilla tarkoitetaan alueen maanomistajia ja niitä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa vaikuttaa, sekä viranomaisia ja yhteisöjä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. (AKL 62 §)

Tunnistetut osalliset:

<u>Kaikki ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava vaikuttaa:</u>

- kuntalaiset, kaava-alueen ja siihen rajoittuvan alueen maanomistajat
- kaava-alueen ja kaavan vaikutusalueen asukkaat
- kaava-alueen ja kaavan vaikutusalueen yritysten, laitosten työntekijät ja palvelujen käyttäjät
- kaava-alueen ja kaavan vaikutusalueen elinkeinonharjoittajat, maanviljelijät, metsätalouden harjoittajat, kalastajat, metsästäjät, porotalouden harjoittajat

Yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään:

- Kyläyhdistykset: Kemihaaran kyläseura ry
- Paliskuntain yhdistys
- Paliskunnat: Niemelä ja Kuukas
- Caruna Oy
- Jakokunnat ja kalastuskunnat
- Luonnonsuojeluyhdistykset
- Lapin lintutieteellinen yhdistys

Viranomaiset:

- Kunnan hallintokunnat
- Lapin liitto
- Lapin Elinvoimakeskus
- Lupa- ja valvontavirasto
- Väylävirasto
- Lapin maakuntamuseo
- Lapin pelastuslaitos
- Metsähallitus luontopalvelut
- Metsäkeskus
- Traficom
- Rovaniemen kaupunki
- Pudasjärven kaupunki
- Posion kunta
- Iin kunta
- Simon kunta
- Tervolan kunta

Muut:

- alueen teleoperaattorit ja sähköverkkotoimijat
- energia- ja vesiosuuskunnat
- Fingrid Oyj

Kaavan vireilletulosta ja suunnittelun eri vaiheiden etenemisestä ilmoitetaan kunnan hallintosäännön mukaisesti.

Kaavan kuulutukset, osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä kaavan valmisteluaineisto ja kaavaehdotus selostuksineen ja liitteineen asetetaan julkisesti nähtäville kunnan virallisessa tiedotuslehdessä ja kunnan internetsivuilla osoitteessa www.ranua.fi

8 Suunnittelun vaiheet

Aloitusvaihe (maaliskuu–elokuu 2025)

Yleiskaavan vireille tulon yhteydessä Osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetetaan nähtäville, jolloin osallisilla on mahdollisuus esittää mielipiteensä. Nähtävillä olosta ilmoitetaan kunnan nettisivuilla osoitteessa www.ranua.fi sekä kirjeitse suunnittelualueella oleville maanomistajille.

OAS:n nähtävillä olon aikana kaavan laatija on tavattavissa Ranualla, jolloin osalliset voivat esittää kaavoitukseen liittyviä mielipiteitä kaavan lähtökohdista ja tavoitteista. Tapahtumasta tiedotetaan kunnan nettisivuilla. Maanomistajien mielipiteitä kerätään OAS:n nähtävilläolon aikana.

Järjestetään AKL 66 §:n ja MRA 18 §:n mukainen viranomaisneuvottelu.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa kaavamenettelyn aikana.

Valmisteluvaihe (syyskuu 2025–toukokuu 2026)

OAS:sta annettu palaute huomioidaan valmisteluvaiheessa laadittavassa kaavaluonnoksessa ja kaavaselostuksessa. Maanomistajien mielipiteitä kerätään OAS:n nähtävilläolon aikana.

Valmisteluvaiheen aineisto viedään kaava- ja maapoliittisen työryhmän käsiteltäväksi (tavoite 3/2026) ja kunnanhallitukseen (tavoite 4/2026). Kaavan valmisteluaineisto on tavoiteaikataulun mukaisesti nähtävillä huhti-toukokuussa 2026.

Valmisteluaineiston nähtävilläolon aikana osallisilla on mahdollisuus esittää mielipiteensä. Nähtävillä olosta ilmoitetaan kunnan nettisivuilla osoitteessa www.ranua.fi.

Järjestetään tarvittaessa yleisötilaisuus kaavan valmisteluaineistosta.

Ehdotusvaihe (toukokuu–marraskuu 2026)

Kaavan valmisteluaineistosta annettu palaute huomioidaan kaavaehdotuksessa.

Kaavaehdotus asetetaan nähtäville vähintään kuukauden ajaksi (30 pv) sekä pyydetään tarvittavat lausunnot. Osallisilla ja kunnan jäsenillä on mahdollisuus esittää muistutus kaavaehdotuksesta. Nähtävillä olosta ilmoitetaan kunnan nettisivuilla osoitteessa www.ranua.fi sekä kirjeitse suunnittelualueella oleville maanomistajille.

Järjestetään yleisötilaisuus kaavaehdotuksesta. Tarvittaessa järjestetään myös toinen AKL 66 §:n ja MRA 18 §:n mukainen viranomaisneuvottelu.

Hyväksymisvaihe (joulukuu 2026–helmikuu 2027)

Ehdotusvaiheessa saadut muistutukset ja lausunnot käsitellään.

Mikäli yleiskaavaehdotukseen tehdään nähtävillä olon jälkeen oleellisia muutoksia, yleiskaava asetetaan uudelleen nähtäville tai järjestetään erillinen kuuleminen niille osallisille, joita oleelliset muutokset koskevat.

Yleiskaavan hyväksyy Ranuan kunnanvaltuusto.

Kunnanvaltuuston hyväksymispäätöksistä on mahdollisuus tehdä valitus Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle 30 päivän aikana.

Palautteen antaminen

Kirjalliset mielipiteet ja muistutukset toimitetaan Ranuan kunnalle osoitteeseen:

sähköposti:
kirjaamo@ranua.fi

postiosoite:
Ranuan kunta
Keskustie 34
97700 Ranua

Viranomaisyhteistyö

Kaavasta pidetään aloitusvaiheessa AKL:n 66 §:n ja MRA 18 §:n mukainen viranomaisneuvottelu Lupa- ja valvontaviraston ja muiden keskeisten viranomaisten kanssa sekä tarvittaessa sen jälkeen, kun kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä. Lisäksi pyydetään kaavan valmisteluaineistosta ja kaavaehdotuksesta lausunnot keskeisiltä viranomaisilta.

Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu järjestetään 18.3.2026.

9 Yhteystiedot

Lisätietoja yleiskaavasta antavat:

Ranuan kunta

Risto Niemelä
Tekninen johtaja
Puh. 040 7049623
risto.niemela@ranua.fi

FCG Rakennettu Ympäristö Oy

Tarja Outila
Projektijohtaja, TkT, Arkkitehti YKS 726
Puh. +358 440888163
tarja.outila@fcg.fi

Simojärven osayleiskaava

MAISEMASELVITYS

Ranuan kunta

Riikka Ger

2.9.2025

P53285

Sisällys

1 Yleistä 4
2 Maisema 4
2.1 Käytetyt menetelmät 4
2.2 Alueen yleiskuvaus 4
2.3 Maisemarakenne 6
2.4 Maisemakuva – maiseman nykytila 9
2.5 Maiseman arvot 12
3 Maankäytölliset suositukset maisemasuunnittelun näkökulmasta 15
3.1 Maisemallisten arvojen huomioon ottaminen maankäytön suunnittelussa 15
3.2 Säilytettäväksi suositeltavat alueet 16

Liitteet

Liite 1: Maisemarakennekartat A-D, A-B ja C-D (3 kpl) .....
Liite 2: Maisemakuvakartat A, B, C ja D (4 kpl) .....
Liite 3: Maiseman arvot .....
Liite 4: Suosituskartat A, B, C ja D (4 kpl) .....

FCG Finnish Consulting Group Oy ("FCG") on laatinut tämän raportin FCG:n asiakkaan ("Asiakas") toimeksiannon ja ohjeiden mukaisesti. Tämä raportti on laadittu FCG:n ja Asiakkaan välisen sopimuksen ehtojen mukaisesti. ***FCG ei ole vastuussa tästä raportista tai sen käytöstä suhteessa mihinkään muuhun tahoon kuin Asiakkaaseen****.*

Tämä raportti voi perustua kokonaan tai osaksi kolmansien osapuolten FCG:lle antamiin tietoihin tai julkisiin lähteisiin ja näin ollen tietoihin, joihin FCG:llä ei ole ollut vaikutusmahdollisuuksia. FCG toteaa nimenomaisesti, ettei sillä ole vastuuta sille annettujen virheellisten tai puutteellisten tietojen perusteella.

Kaikki oikeudet (mukaan lukien tekijänoikeudet) tähän raporttiin kuuluvat FCG:lle, tai Asiakkaalle, mikäli niin on sovittu FCG:n ja Asiakkaan välillä. Tätä raporttia tai sen osaa ei saa muokata tai käyttää uudelleen toiseen tarkoitukseen ilman FCG:n kirjallista lupaa.

1 Yleistä

Tehtävänä oli laatia maisemaselvitys Simojärven pohjoisosien sekä Piittis-, Näskä- ja Paatinkijärvien rantaosayleiskaavoituksen pohjaksi. Työn tilaajana on Ranuan kunta ja työtä on ohjannut tekninen johtaja Risto Niemelä. FCG Rakennettu Ympäristö Oy:ssä selvityksestä on vastannut maisema-arkkitehti MARK Riikka Ger. Kartta-aineiston on laatinut maisema-arkkitehtiyo Eevi Kesälä. Maisemaselvitys on tehty yleiskaavoitusta varten tarvittavalla tarkkuudella.

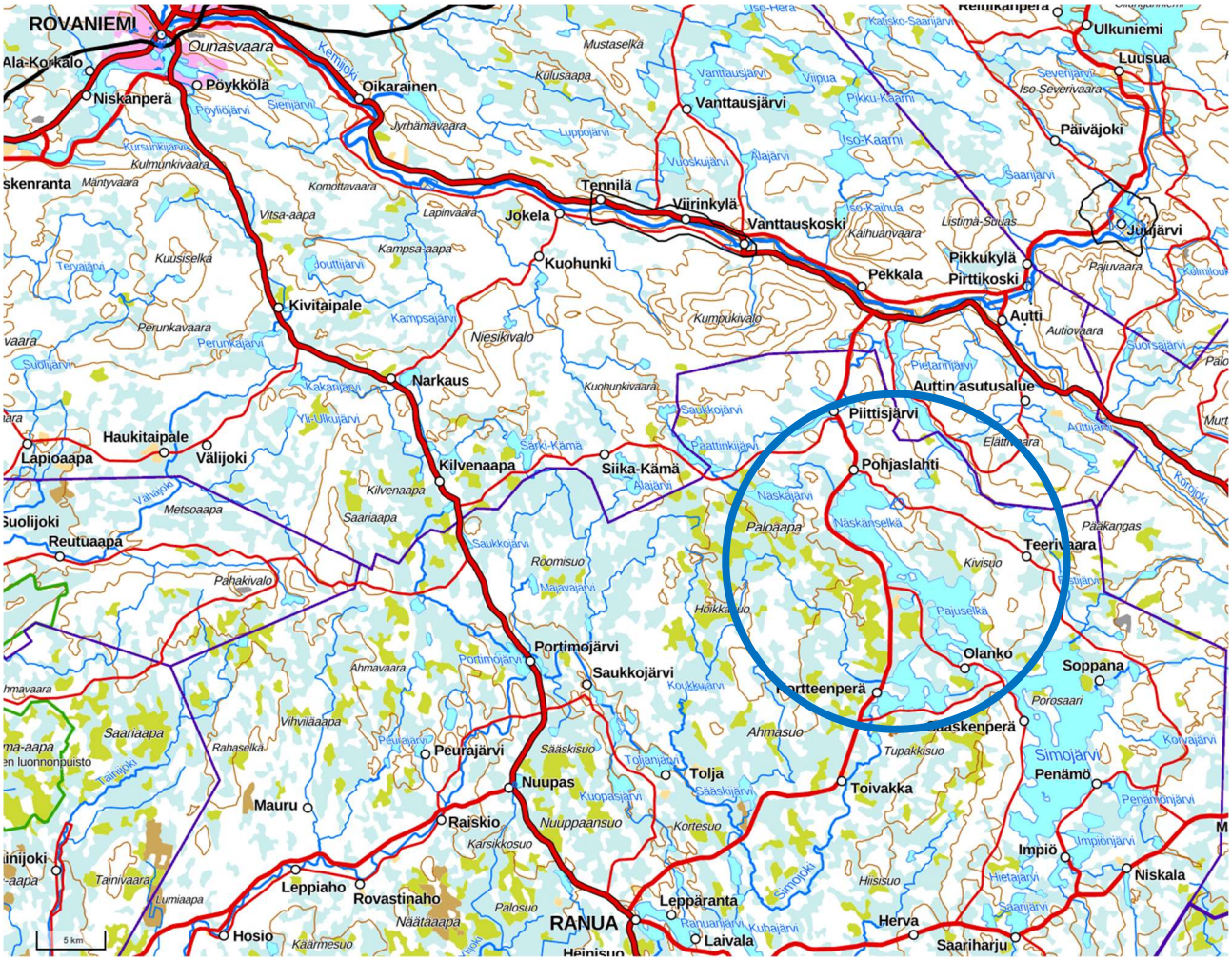
2 Maisema

2.1 Käytetyt menetelmät

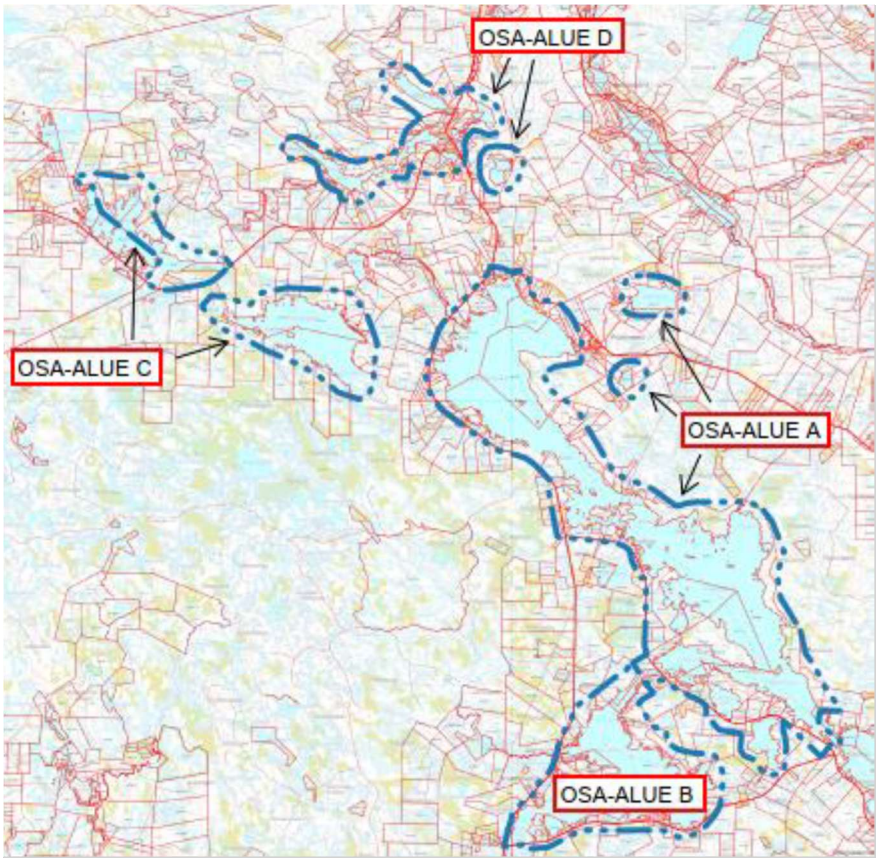
Maisemaselvitys perustuu kartta-, paikkatieto- ja ilmakuvatarkasteluihin. Hankkeen yhteydessä ei ole tehty maastokäyntiä. Näin ollen analysointi ja arvottaminen perustuvat kartta-, ilma- ja valokuvatarkasteluihin. Muista lähteistä mainittakoon Museoviraston internet-sivuilta Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY 2009; ympäristöministeriön julkaisu ”Maisemanhoito – Maisema-aluetyöryhmän mietintö I” (1993); ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen julkaisu ”Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet Eteläinen Lappi, VAMA 2021”; Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava sekä Lapin liiton julkaisu ” Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava, Rovaniemi – Kemijärvi – Pelkosenniemi – Posio – Ranua – Salla – Savukoski, Kulttuuriympäristökohteet 10.11.2014 ”.

2.2 Alueen yleiskuvaus

Tarkasteltavana alueena on Simojärven pohjoisosien sekä Piittis-, Näskä- ja Paattinkijärvien rantaosayleiskaava-alueet. Simojärvi sijaitsee Etelä-Lapissa Ranualla linnuntietä noin 60 kilometrin päässä Rovaniemestä kaakkoon. Selvitysalue koostuu neljästä osakokonaisuudesta. Näistä suurin on Simonjärven pohjoisosan ympäristö. Simojärven Näskä- ja Pajuselän alueiden lisäksi osa-alue A käsittää Särkijärven ja Itälammen. Osakokonaisuuden pinta-ala on noin 67,2 km2. Osa-alue B käsittää Simojärven Välttämönselän ja Kortejärven alueet. Osa-alueen pinta-ala on noin 21,5 km2. Osa-alue C käsittää Näskä- ja Paattinkijärvien alueet. Osa-alueen pinta-ala on noin 17,6 km2. Osakokonaisuus D muodostuu useista pienistä vesistöalueista (Piittisjärvi, Ruuhijärvi, Tyyräsenjärvi, Ristilampi, Syväjärvi ja Putkenjärvi). Osa-alueen pinta-ala on noin 12,5 km2.

Kuva 1 Selvitysalue sijaitsee Ranualla, noin 22 kilometriä sen keskustaajamasta koilliseen. Kuvassa selvitysaluekokonaisuuden likimääräinen sijainti on osoitettu sinisellä rinkulalla. Taustakartta: MML 2024

Kuva 2. Selvitysalueen osa-alueiden likimääräiset rajaukset. Maastokartta: MML 2024

2.3 Maisemarakenne

Suurmaisema

Ympäristöministeriön maisemamaakunnallisessa aluejaossa Ranuan Simojärven ympäristö kuuluu Peräpohjola-Lappiin ja tarkemmin määriteltynä Peräpohjolan vaara- ja jokiseutuun. Maisema-aluetyöryhmän mietinnön I mukaan (Ympäristöministeriö 1993a) Peräpohjolan vaara- ja jokiseudun maisemia hallitsevat verraten jyrkkäpiirteiset maastonmuodot ja voimakkaiden jokivarsien asumusmaisemat. Alueella on laajoja jyrkästi kumpuilevia vaara-alueita, joitakin erillisiä vaararyhmiä hieman alavammilla mailla sekä jopa muutamia tunturei-takin. Maaperä on vaaroillakin yleensä moreenia, mutta kalliokkoalueet ovat nekin varsin yleisiä.

Suurten jokien varsilla on mittavia sedimentoituneita, melko hienojakoisia kerrostumia.

Alueen poikki kulkee muutama luoteesta kaakkoon suuntautuva harjujakso, mutta ne eivät ole maisemakuvassa kovinkaan hyvin erottuvia. Sen sijaan Kemijärven tienoilla kulkevien harjujaksojen yhteydessä olevat huomattavat kumpareiset kumpumoreenialueet ja kamesmaastot ovat maisemallisestikin huomattavia.

Ihmisten asuttamien virtojen ja jokien varsien laaksomaisemien ohella alueella on myös melko paljon järviä. Järvet eivät kuitenkaan yleensä ole kovin suuria, poikkeuksena isokokoiset Simojärvi ja Miekojärvi -Vietoset -Raanujärvi - järviryhmä. Monien järvien rannalla on asutusta, mutta useimmat pienet järvet sijaitsevat vaarojen välisten metsä- ja suoerämaiden keskellä asumattomina. Alueella on kohtalaisen paljon soita, mutta yhtenäiset suoalat eivät ole maaston kumpuilevuuden takia yleensä läheskään niin suuria kuin esimerkiksi Aapa-Lapin puolella. Suoalat ovat pieniä erityisesti länsiosien vaaraisilla alueilla. Seutu on Pohjanmaan ja Peräpohjolan aapasoiden vaihettumisvyöhykettä. (Ympäristöministeriö 1993a)

Perusmaisemarakenne

Tarkastelualuetta ympäröivässä maisemarakenteessa on havaittavissa maiseman luoteis-kaakko -suuntautuneisuutta joissa ja osin muissakin vesistöissä. Pohjoispuolen vaarat ovat puolestaan itä-länsi – ja lounais-koillis -suuntaisia. Järvien länsipuoli on suovaltaista, pienten ja keskisuurten soiden mosaiikkia, Simojärven itäpuolella alavaa aluetta on vähemmän, ja sen myötä myös soita vähemmän. Soiden väliin jäävät alueet ovat sulkeutuneita. Simojärven rannalle tai rannan tuntumaan sijoittuu myös pieniä viljelyalueita. Pitkänomaisen Piittisjärven ympärillä on runsaasti peltoja ja monet niistä lähes rajautuvat vesialueeseen. Välissä on vain kapea suojavyöhyke tai rantapuusto.

Simojärven rantaviiva on polveileva ja melko pienipiirteinen. Niemiä ja niemekkeitä on runsaasti. Loma-asutus on keskittynyt järven pohjoispuoliskolla järven länsi- ja pohjoisrannalle. Kaariniemen eteläpuolella rannalle sijoittuu myös vähän enemmän ympärivuotista asutusta. Välttämönselän, Kortejärven ja Lautaselän rannoilla on pääasiassa loma-asutusta. Piittisjärven ympärillä on sekä asutusta että loma-asutusta melkein yhtä paljon.

Vesisuhteet

Selvitystyö tehdään rantakaavoituksen pohjaksi. Näin ollen tarkastelualueelle sijoittuu useita vesistöjä. Suurin niistä on Simojärvi. Tosin selvitysalueeseen lukeutuu ainoastaan sen pohjoispuolisko ja läntinen haara. Simojärven pohjoispuolisko sekä pieni Särkijärvi ja Itälampi kuuluvat osa-alueeseen A. Simojärven läntinen haara kuuluu osa-alueeseen B. Noin puolet (itäpuolisko) Paattinkijärvestä ja Näskäjärvi kuuluvat osa-alueeseen C. Osakokonaisuuteen D kuuluvat pitkänomainen Piittisjärvi, Ruuhijärvi, Syväjärvi, Tyyräsenjärvi ja Putkenjärvi.

Selvitysalueelle sijoittuu kolme pohjavesialuetta, kaksi niistä osittain. Kaksi sijoittuu osa-alueelle D ja yksi osa-alueelle A. Lisäksi osa-alueen A välittömään läheisyyteen sijoittuu kolme pohjavesialuetta.

Maaperä

Tarkastelualueen maaperää luonnehtii osa-alueella A Simojärven länsipuolella kumpumoreeni. Järven pohjoisosassa vuorottelevat turve sekä sora- ja hiekkamoreeni, kuten myös järven itäpuolella, jossa on lisäksi myös kallioesiintymiä ja selvitysalueen kaakkoisosassa harju/lajittunut reunamuodostuma. Särkijärven ympärillä on osittain sora- ja hiekkamoreenia, osittain turvatta. Myös kalliopaljastumat tulevat Särkijärven koillispuolella lähelle järveä.

Osa-alueella B Välttämönselän, Lautaselän ja Kortejärven ympärillä on pääasiassa kumpumoreenia sekä sora- ja hiekkamoreenia. Alueen eteläosassa on myös turvetta ja koillisessa kallioperän paljastumia.

Osa-alueella C Paattinkijärven ympärillä on lähinnä kumpumoreenia ja jonkin verran eteläpuolella turvetta. Näskäjärven länsi- ja eteläpuoliskoa ympäröi kumpumoreeni, pohjoisessa ja idässä on sora- ja hiekkamoreenia ja järven kaakkoisrannalla kapealla sektorilla turvetta.

Osa-alueella D Piittisjärven ympäristön maaperää luonnehtivat moreenit: pohjoisessa, itä- ja kaakkoispuolella on pääasiassa kumpumoreenia ja etelässä sora- ja hiekkamoreenia. Ruuhijärven ympärillä on eniten sora- ja hiekkamoreenia, etelässä vähän kumpumoreenia. Tyyräsenjärven ympärillä on kumpumoreenia, sora- ja hiekkamoreenia sekä kalliopaljastumia. Putkenjärven ympärillä on kumpumoreenia, kalliopaljastumia, harjua sekä sora- ja hiekkamoreenia.

Topografia ja korkeussuhteet

Osa-alue A: Tarkastelualue on maastonmuodoiltaan vaihtelevaa. Näskänselän korkeustaso on +176.3 metriä meren pinnan yläpuolella. Näskänselän ja Pajuselän itäpuolelle sijoittuu useita vaaroja ja osa niistä rajautuu Simojärveen lakialueiden jäädessä kuitenkin pääasiassa tarkastelualueen ulkopuolelle. Vaarojen lakialueiden korkeustasot ovat seuraavat: Putkivaara +220 metriä mpy, Palovaara +230 metriä mpy, Muljuvaara +240 metriä mpy, Koppelovaara + 220 metriä mpy ja Kultivaara +230 metriä mpy. Simojärven pohjoiosan länsipuolella maasto on alavampaa ja korkeustasot maltillisemmat, pääasiassa +180 metriä mpy tai hieman alle.

Särkijärvi on korkeustasolla +163,5 metriä mpy ja Itälampi +196,5 metriä mpy. Särkijärven ympäristö kohoaa loivahkosti idässä. Sen itäpuolelle sijoittuva Särkivaara jää tarkastelualueen ulkopuolelle. Putkivaaran kainaloon sijoittuvan Itälammen ympärillä maasto kohoaa lähes joka suunnassa.

Osa-alue B: Simojärven Välttämönselkä sijoittuu korkeustasolle +176,3 metriä mpy. Koillisessa selkä rajautuu Välttämönvaaraan, jonka laki on hieman yli 200 metriä korkea. Muulta osin ranta-alueet ovat melko tasaiset.

Osa-alue C: Pattinkijärven korkeustaso on +190,2 metriä mpy ja Näskäjärven +192,7 metriä mpy. Järvien lähiympäristö on melko tasaista, paitsi Näskäjärven itäpuolella on Näskäkangas, joka kohoaa noin + 215 metriä mpy.

Osa-alue D: Piittisjärven korkeustaso on +165,9 metriä mpy ja siihen Ruuhiojan välityksellä laskeva Ruuhijärvi +170 metriä mpy. Piittijärveen yhteydessä olevan Syväjärven korkeustaso on +166.2 metriä mpy. Lähelle sijoittuvien Tyyräsenjärven ja Putkenjärven korkeustasot ovat +164,5 ja +169 metriä mpy. Kaksi viimeksi mainittua ovat osittain voimakkaiden maaston muotojen ympäröimiä. Esimerkiksi Putkenjärven itäpuolella on Putkenselkä, joka kohoaa +220 metriin mpy. Piittisjärven eteläpuolella kapeassa kohdassa on Piittisvaara, jonka laki on korkeustasolla +230 metriä mpy. Muuten Piittisjärven ympäristössä on pääsääntöisesti loivapiirteisempää. Piittisjärven Koukunperä lännessä rajautuu jyrkempään maastokohtaan.

Ilmasto-olot

Suomessa vallitseva tuulensuunta on lounaasta. Selvitysalueen avotilojen/vesistöjen suuntautuneisuudesta johtuen tuuli pääsee parhaiten puhaltamaan kaakkois-luoteissuunnassa. Voimakkaimmat tuulet puhaltavat oletettavasti Simojärven Näskänselällä ja Pajuselällä. Kaakkois-luoteissuunnassa selät ovat useita kilometrejä pitkiä. Esimerkiksi Näskänselkä on noin 7,5 kilometriä pitkä ja esteetön ja vastaavasti Pajuselkä noin 8,5 kilometriä pitkä. Koska välissä ei ole saaria eikä niemiä esteenä, tuuli pääsee yltymään melko kovaksi. Lounais-koillissuunnassa edellä mainitut selät ovat noin neljä kilometriä pitkiä. Osa-alueen C Paattinkijärvellä ja Näskänjärvelle on kummallakin pituutta lähes neljä kilometriä kaakkois-luoteissuunnassa. Myös edellä mainituilla järvillä tuuli pääsee puhaltamaan esteettä tuon matkan.

2.4 Maisemakuva – maiseman nykytila

Järviä ympäröivä tarkastelualue on melko kapea, koska kyse on rantakaavaan liittyvistä selvityksistä.

Osa-alue A

Simojärven ympärillä osa-alueella A tarkastelualue rajautuu monessa kohdassa järveä ympäröivään tiehen tai vain hieman sen ulkopuolelle. Monin paikoin järveä ympäröivät

sulkeutuneet metsämaat. Kulttuurivaikutteisempaa ympäristöä löytyy järven pohjoisosasta, selvitysalueen A länsirannalta (keskivaiheilta) sekä selvitysalueen A eteläosasta. Pohjoisessa, länsirannalla ja osin selvitysalueen eteläosassakin maisemakuvaan liittyvät viljelykset. Pellot ovat kooltaan melko pieniä. Laajin niistä löytyy länsirannalta Rieskalahdesta. Selvitysalueelle sijoittuu viisi maisemallisesti hienoa kohtaa. Kolmeen niistä liittyy viljelymaisemaa. Rieskalahden viljelysmaiseman ohella hienoja kohtia ovat Pohjaslahden koillispohjukka, johon liittyy viljelymaisemaa, viehättävä tieosuus, vesistönäkymiä sekä vesistöön rajautuva jyrkähkö rinne; Välttämänsalmen kupeessa oleva Salmela peltoineen ja vesistönäkymineen; Näskänjoen ylitys sekä Kulttisalmi mielenkiintoisine Salmenniemineen.

Vesistönäkymien ohella selvitysalueelta löytyy joitakin kiinnostavia avosuo- ja viljelymaisemanäkymiä. Jokia ja salmia ylittäviltä siltapaikoilta avautuu hienoja ja osin pitkiäkin näkymiä.

Solmukohtia muodostuu alueelle kaksi: Välttämänsalmen ympäristö ja Kulttisalmen kohta.

Viehättävät tieosuudet liittyvät selvitysalueella A vesistönäkymiin ja/tai viljelymaisemiin. Koska maisema on selvitysalueella suurelta osin sulkeutunutta viehättävät tieosuudet ovat melko lyhyitä.

Selvitysaluetta leikkaa voimajohtolinja. Se voidaan nähdä joko maamerkkinä tai häiriötekijänä maisemassa.

Osa-alue B

Etelässä ja lännessä sekä Korteniemessä tie sijoittuu paikoitellen lähelle järveä ja mahdollistaa vesistönäkymät. Selvitysalueeseen lukeutuva alue on suurelta osin sulkeutunutta. Myös avosuoaluetta on melko paljon.

Selvitysalueella on viisi maisemallisesti hienoa kohtaa. Yksi niistä sijoittuu Juurenlahteen pitäen sisällään Juurenniemen, ranta-alueet, Juurensuun vanhoine rakennuksineen ja niittyineen sekä Juurenjoen siltapaikan. Toinen sijoittuu Välijoen ylityspaikkaan ja kolmas erikoiseen Luhtaniemeen, jossa väliin jäävä soistunut/ruovikoitunut alue joudutaan ylittämään pitkospuita pitkin. Neljäs ja viides kohta sijoittuvat Lautaselän etelä- ja kaakkoispohjukkaan Ojaniemen molemmin puolin. Toinen näistä on jokisuisto ja toisessa tie kulkee aivan veden äärellä. Järvi muodostaa viehättävän pienipiirteisen pohjukan, johon liittyy myös pieni saari/luoto.

Koivuperäntien varteen sijoittuu joitakin kiinnostavia vanhoja rakennuksia. Myös Juurenlahdessa Juurensuussa on vanhaa rakennuskantaa, harmaita hirsirakennuksia.

Solmukohtia on kaksi. Toinen muodostuu Kortesalmen ympärille, kohtaan, jossa Korteniemi ja Hietaniemi kohtaavat. Toinen muodostuu Koivusalmen ympärille. Siinä Koivusaaren eteläinen niemi (Lammasköpperönniemi) ja Koivuniemi sijoittuvat vastatusten.

Osa-alue C

Osakokonaisuuteen kuuluu kaksi järveä. Järvet ovat todennäköisesti olleet jossain vaiheessa laajemmin yhteydessä toisiinsa ja tästä syystä järvien väliin jäävä alue on soistunut. Muulta osin selvitysalueen rannat ovat pääasiassa melko peitteisiä. Näskäjärven itäosassa on voimakas maastonmuoto. Pikkulahden yhteydessä on venesatama ja avoimempaa maisemaa: niittyjä ja pienialainen viljelys. Maisemallisesti hienoja kohtia on esitetty viisi.

Paattinkijärven pohjoisosaan sijoittuu kahdesta niemestä (Pitkäniemi ja Ollinniemi) muodostuva maisemallisesti hieno kohta. Järven kaakkois- ja eteläosaan suistoalueelle, joka on osin suota, osin kosteikkoa, sijoittuu kaksi hienoa kohtaa. Kummankin ytimessä on vesireitti.

Näskänjärvelle sijoittuu kaksi maisemallisesti hienoa kohtaa. Luoteispohjukassa erityinen kohta muodostuu poukamasta, niemestä ja sitä kiertävästä kapeasta vesireitistä. Kahavetolainen on järven pohjukassa olevan vesialueen nimi. Toinen kohta on pohjoisrannalla oleva pieni niemi.

Osa-alue D

Osa-alueeseen liittyy melko runsaasti viljelyaluetta ja se on osa-alueista kulttuurivaikutteisin. Laajimmat viljelyalueet sijoittuvat Pekkalantien varteen Närvänniemeen sekä Syväjärven ympärille. Lännessä Hakalassa ja Koukkuniemessä sekä alueen keskivaiheilla Hakoniemessä on myös keskimääräistä enemmän peltoa. Pienempiä peltoja sijoittuu pitkin matkaa Piittisjärven ympärille. Muulta osin ranta-alueet ovat pääsääntöisesti sulkeutuneita. Rantaan jätetyn suojapuustovyöhykkeen takana on paikoitellen avohakattuja alueita.

Voimakkaita maisemassa havaittavia maastonmuotoja sijoittuu alueen keskivaiheille (Piittisvaara) sekä selvitysalueen läntiseen pohjukkaan.

Maisemallinen solmukohta sijoittuu Närvänniemen ja Aitoniemen kohtaamispaikkaan. Närvänniemi itsessään muodostaa myös maisemallisesti hienon kohdan. Viljelykset viettävät loivasti järvelle. Rakennuskanta on kerroksellista mutta joukossa on myös joitakin vanhempia rakennuksia. Pihapiirien rakennusryhmät sijoittuvat peltoalaa vähän korkeammalle paikalle. Harjun tilalle johtaa koivukujanne. Erityisesti siltapaikalta järvelle ja Ristilammelle avautuvat kauniit näkymät.

Kaksi muuta maisemallisesti hienoa kohtaa ovat Hakalaa ja Päivärintaa ympäröivä viljelymaisema sekä Koukkuniemi. Hakalan ja Päivärinnan päärakennukset ovat sotien jälkeen

rakennettuja rintamamiestyylisiä. Niiden pihapiirejä ulkorakennuksineen ympäröivät laidun- ja viljelyalueet. Järvelle avautuu kauniita näkymiä. Koukkuniemessä on vanhaa rakennuskantaa: vanha talo ja hirsiaittoja sekä näitä ympäröivät viljelykset ja puiden lomasta järvelle avautuvat näkymät.

Tärkeät näkymät osa-alueella D avautuvat joko järville, pelloille tai peltojen kautta järville. Paikoin näkymät ovat hyvinkin pitkiä, esimerkiksi näkymäakseli Ruuhijärvelle. Närvänniemen viljelysmaiseman kautta kulkeva ja vesistön ylittävä tieosuus on viehättävä.

Avoimet maisematilat selvitysalueilla, kaikilla neljällä osa-aluekokonaisuudella, rajautuvat pääsääntöisesti selkeälinjaisiin elementteihin, kuten metsänreunoihin tai rantapuustoon. Joitakin reuna-alueita on hakattu.

2.5 Maiseman arvot

Selvitysalueen maisemalliset arvot rakentuvat hienojen vesistönäkymien ohella muutamien pienialaisten viljelymaisemien, kiinnostavien maastonmuotojen, erämaahenkisten avosuomaisemien ja paikoitellen myös vanhan rakennuskannan ympärille. Kiinnostavia vanhoja rakennuksia ei ole kovin paljoa mutta sieltä täältä niitä löytyy. Viehättäviä viljelymaisemakokonaisuuksia ei ole monia ja ne ovat kooltaan melko pieniä, mutta ne tuovat kaivattua vaihtelua maisemakuvaan. Osa niemistä ja niemekkeistä on todella mielenkiintoisen näköisiä muotokieleltään.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021)

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021) ovat Suomen maaseudun edustavimpia kulttuurimaisemia, joiden arvo perustuu monimuotoiseen kulttuurivaikutteiseen luontoon, hoidettuun viljelymaisemaan ja perinteiseen rakennuskantaan. Suomessa on 186 valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta.

Selvitysalueista mikään ei ole osa valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta.

Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet

Rovaniemellä ja Itä-Lapissa on Lapin liiton valtuuston 16.5.2022 hyväksymä Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava. Pohjois-Suomen hallinto-oikeus päätti 3.12.2024 kumota maakuntavaltuuston kaavan hyväksymistä koskevan päätöksen seuraavilta osin:

tuulivoimaloiden alueet tv 2307 ja tv 2316,

tuulivoimapotentiaalinen alue tv1 2396,

kaivosalue EK 1914, sekä

Kalliosalmen ja Kemijärven välille merkitty ohjeellista / vaihtoehtoinen valtatielinjaus.

Maakuntakaavan mukaan valtaosa selvitysalueesta A sekä selvitysalue B ovat osa kulttuuriympäristön ja/tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeää aluetta (tai kohdetta). Alueen nimi on: Simojärven eränkäyntimaisema (ma 4802).

Aluetta on Rovaniemen-Itä-Lapin maakunta kaava, Kulttuuriympäristökohteet (Rovaniemi-Kemijärvi-Pelkosenniemi-Posio-Ranua-Salla-Savukoski) -raportissa (2014) kuvattu seuraavasti:

”Alueen nimi: Simojärven eränkäyntimaisema

Aluekuvaus: Simojärvi on suuri erämaajärvi, jonka rannoilla on hajallaan pieniä tilakeskuksia sekä suhteellisen paljon lomamökkejä. Alueella on rikas arkeologinen kulttuuriperintö. Simojärven alue on vaihettumisvyöhykettä lännen suomaastojen ja idän vaara-alueiden välillä.

Simojärvi on reilun 30 kilometrin pituinen ja leveimmillään kuuden kilometrin levyinen järvi, jossa on useita saaria. Alue on enimmäkseen suhteellisen loivapiirteistä kumpuilevaa maastoa. Lounaispuolen maisemassa voi jo hahmottaa kaukana häämöttävän Kemijärven vaarajaksoja.

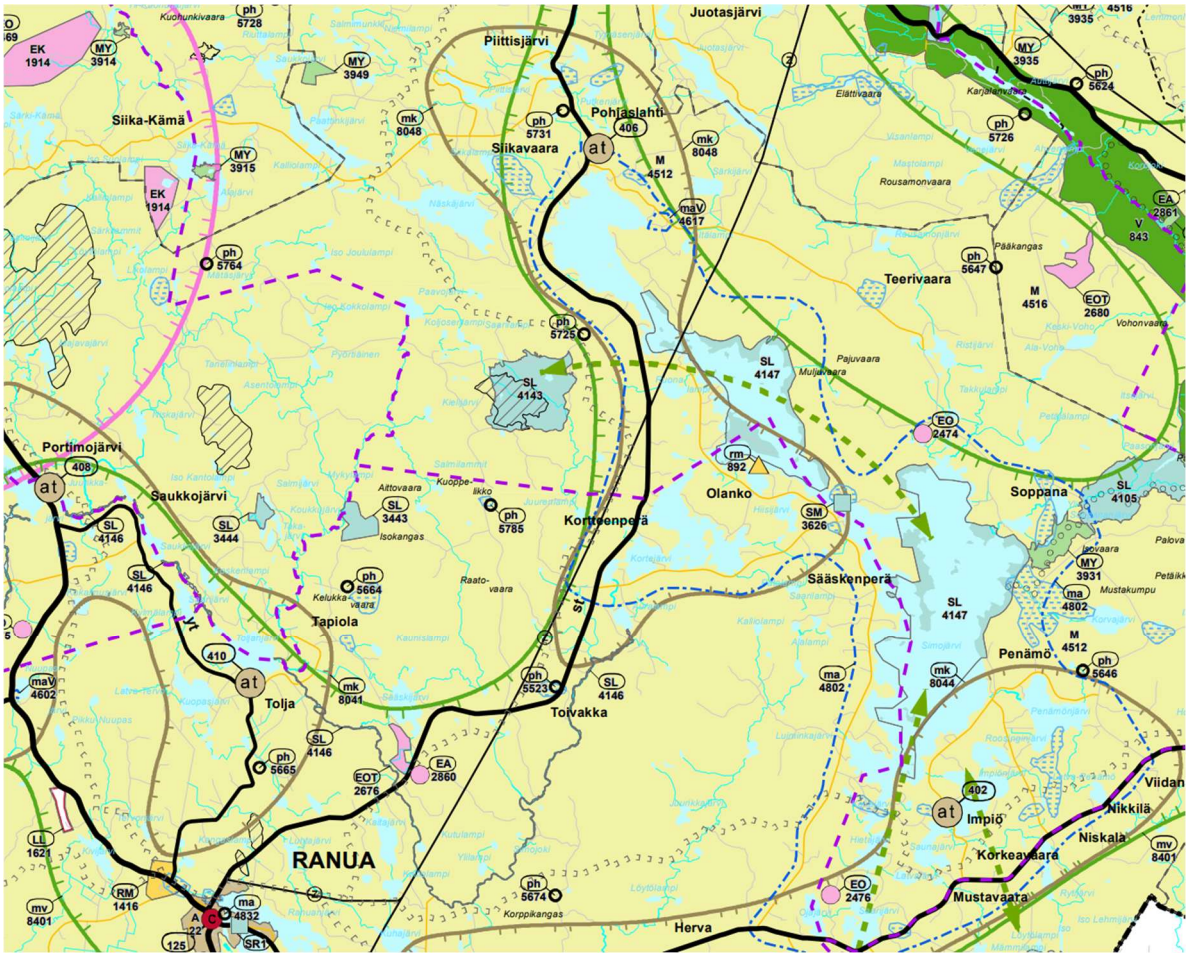
Alueella on asuttu ja liikuttu jo kivikaudelta lähtien, mistä ovat todisteena muun muassa runsaat asuinpaikkalöydöt ja pyyntikuopat. 1500-luvulla kemiläiset ja iiläiset käyttivät Simojärveä kalastuspaikkana, ja 1600-luvulla talonpoikaisasutus alkoi yleistyä alueella. 1800-luvun lopussa puunjalostusteollisuus tarvitsi runsaammin raaka-ainetta ja savotat ulottuivat myös Simojärven ympäristöön. Nykyisin alueella on myös matkailijoita ja kalastajia palvelevia majoituspalveluita sekä laajahko reittiverkosto. Järven ympäristö on erityisesti kaunis luontokohde ja järvi itsessään suosittu kalastuskohde.

Varausperuste: Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö. Etelä- ja Keski-Lapin arvokkaiden maisema-alueiden inventointi 2011-2013.

Kehittämisperiaate: Turvataan kohteen kulttuuri- ja luonnonperintöarvojen säilyminen. Kehitetään virkistys- ja matkailukohteena.”

Kaavamerkintä velvoittaa seuraavaa: ”Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ja maiseman ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava maisema- ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen.

Kohteeseen tai alueeseen merkittävästi vaikuttavissa hankkeissa on alueelliselle vastuumuseolle varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen.”

Kuva 3 Ote Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavasta. Lähde: Lapin liitto, MML.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt -inventoinnin kohteet antavat alueellisesti, ajallisesti ja kohdetyypeittäin monipuolisen kokonaiskuvan maamme rakennetun ympäristön historiasta ja kehityksestä. RKY on Museoviraston laatima inventointi, joka on Valtioneuvoston päätöksellä otettu maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi rakennetun kulttuuriympäristön osalta 1.1.2010 alkaen.

Selvitysalueelle A sijoittuu vähäisessä määrin yksi valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009), Putkivaaran kylä. Valtaosa arvoalueesta jää kuitenkin selvitysalueen ulkopuolelle. Seuraava kuvaileva teksti on internetsivustolta www.rky.fi

”Putkivaara on tiiviisti rakentunut, hyvin sekä kylärakenteensa että rakennuskantansa osalta säilynyt vaarakylä. Kylän rakennukset jakautuvat kahteen ryhmään, joiden välissä on rakentamattomana säilynyt viljelyaukea Putkivaaran laella. Vaaran alarinteessä on Simojärven rannassa kylän kansakoulu. Kylästä avautuvat metsäiset vaaramaisemat järven yli.”

Kuva 4 RKY-alue Putkivaaran kylä. Kuva: Museovirasto 2026.

Maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt

Selvitysalueella ei sijaitse Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa osoitettuja maakunnallisesti arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Edellä maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden yhteydessä on käsitelty Simojärven eränkäyntimaisema, joka on sekä kulttuuriympäristön että maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue.

3 Maankäytölliset suositukset maisemasuunnittelun näkökulmasta

3.1 Maisemallisten arvojen huomioon ottaminen maankäytön suunnittelussa

Jatkosuunnittelussa selvitysalueen vahvuudet tulee ottaa huomioon. Paikan hengen ja ominaispiirteiden säilyttäminen on olennaista. Tietynlainen erämaahenkisyys on läsnä alueella monin paikon. Siltapaikoilta, peltojen kautta, vesistöjen ääreltä niistä kohdista, joissa tie kulkee lähellä järven rantaa, avautuvat vesistönäkymät ovat tärkeitä. Keskeisimpiä maisemaelementtejä selvitysalueella ovat vesistöt itsessään, muutamat, joskin pienet viljelyaluekokonaisuudet, suistoalueet järvien pohjukoissa, jokien ylityskohdat sekä avosuot. Vanhaa rakennuskantaa ei ole kovin paljoa ja se on sijoittunut melko hajanaisesti. Vaikka järvien rannan tuntumaan sijoitettaisiinkin lisää uutta vapaa-ajanasumista, täytyy huolehtia siitä, että väliin jää myös riittävästi avotiloja, joiden kautta alueen teiltä säilyy näköyhteys järvelle. Osa-alueella D voisi yhden tai useamman järven rantaan osalle matkaa tehdä virkistysreitin tai vähintään ”virkistyspistoja”, jotta järvien rantaan pääsisi virkistäytymään

paikoitellen. Moottorikelkkareitti kulkeekin jo Syväjärven, Piittisjärven ja Ruuhijärven kautta ja mahdollistaa talvikaudella tietyn tyyppisen virkistäytymisen. Koko alueen kannalta tärkeimpien pelto- ja niittyalueiden säilyttäminen pääpiirteissään avoimena on olennaista. Riittävän reunapuuston säilyttäminen on monin paikoin toivottavaa.

Selvitysalueella on selviä ja melko suuriakin korkeuseroja. Selänteet luovat paikoin haastetta muun muassa infrastruktuurille. Toisaalta selänteet mahdollistavat hienot näkymät. Selännealueille rakennettaessa on syytä ottaa maastonmuodot huomioon. Rakentamisen tulisi tukeutua topografiaan ja rakennusten massoittelun myötäillä maaston muotoja.

Vanhan rakennuskannan läheisyydessä rakentamispaikat ja rakennukset tulee suunnitella siten, että ne ovat sopusoinnussa olemassa olevien rakennusten ja maiseman kanssa. Ensisijaisesti pyritään kuitenkin välttämään rakentamista merkittävimpien vanhojen rakennusten välittömässä läheisyydessä. Avoimilla alueilla uusien rakennusten ympärille tulee istuttaa suojakasvillisuutta pehmentämään rakentamisesta aiheutuvaa vaikutelmaa. Peltojen reunaan, metsän puolelle rakennettaessa pyritään säästämään edes jonkin verran olevaa puustoa, etteivät rakennukset näy liian hallitsevasti maisemassa. Mikäli olevan puuston säilyttäminen on kohtuuttoman vaikeaa, istutetaan tontin rajalle alueelle luonteen omaista kasvillisuutta. Ei ole tarkoituksenmukaista istuttaa tasakorkeaa ”kasvillisuusmuuria”, vaan tulisi pyrkiä luontevaan kerrokselliseen vaikutelmaan. Myös muut toiminnot on toteutettava ympäröivän maiseman ehdoilla.

3.2 Säilytettäväksi suositeltavat alueet

Säilytettäväksi suositeltavat alueet sijaitsevat maisemallisesti tärkeillä, kauniilla tai ekologisesti herkillä, muutoksia heikosti sietävillä, paikoilla. Selvitysalueen tapauksessa tämä tarkoittaa lähinnä maisemakuvan kannalta tärkeitä viljely- ja laidunalueita.

Selvitysalueen edustavimmat niitty- ja viljelyalueet tulisi säilyttää pääpiirteissään avoimena, mieluiten viljely- tai laidunkäytössä. Peltoalueiden ei kuitenkaan tarvitse välttämättä kaikilta osin säilyä perinteisesti hoidettuina. Riittää, että ne säilyvät hengeltään avoimina esimerkiksi maisemapeltoina. Pelto- ja niittyalueiden metsittämistä ei suositella. Avotilojen läheisyydessä metsänreunat tulee pyrkiä säilyttämään mahdollisimman eheinä. Mahdollinen rakentaminen tulee ohjata joko metsän sisään tai selkeästi peltoaukean puolelle, kuitenkin siten, että rakentaminen tukeutuu olevaan yhdyskuntarakenteeseen ja maastonmuotoihin. Avoimeen maisematilaan rakennettaessa rakentaminen tulisi näin ollen sijoittaa mieluiten peltoaukean reuna-alueille ja olevan yhdyskuntarakenteen yhteyteen. Avoimien maisematilojen yhteydessä tulisi ensisijaisesti välttää massiivista rakentamista. Avoimilla alueilla rakennusten ympärille on istutettava suojakasvillisuutta pehmentämään rakentamisen synnyttämää vaikutelmaa. Suojavyöhykkeen tarkoituksena ei ole muodostaa

muurimaista estettä rakennetun ja avoimen välille. Rakennukset saavat näkyä osana maisemaa mutta eivät liian hallitsevasti. Kerroksellinen, erikorkuisista puista ja pensaista koostuva suojakasvillisuus on toivotuin vaihtoehto.

Viljely/niittyalueista heikoimmin muutoksia sietävät:

Osa-alueella A Rieskaniemen pellot, Salmelan viljelyalueet ja Pohjaslahden perukan pellot.

Osa-alueella B Juurensuun ja Juurenniemen niityt

Osa-alueella C Näskäjärventien varteen sijoittuvat pellot ja niityt lähellä venesatamaa

Osa-alueella D Närvänniemen ja Aitoniemen pellot, Hakalan ja Päivärinnan viljely- ja laidunalueet, Koukkuniemen viljelyalueet

Heilu

31.11.2025

RANUA

Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaavan arkeologinen inventointi 2025

Tilaaja:
FCG Finnish Consulting Group Oy

Toteuttaja:
Heilu Oy

RANUA

Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaavan arkeologinen inventointi 2025

Tiivistelmä

Ranualla on käynnissä Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaavan laadinta. Osana kaavoitukseen liittyviä selvityksiä Heilu Oy teki suunnittelualueiden arkeologisen inventoinnin heinä-lokakuussa 2025.

Inventoinnin tavoitteena oli etsiä alueelta ennestään tuntemattomia arkeologisia kohteita sekä tarkastaa ennestään tunnettujen kohteiden nykytila. Inventoinnin maastotyöt tehtiin 14.–17.7., 28.7.–1.8., 15.–19.9. ja 9.10.2025.

Suunnitelluilta kaava-alueilta tunnettiin entuudestaan 20 arkeologista kohdetta, joista 16 on kiinteitä muinaisjäännöksiä ja neljä havaintokohdetta.

Arkeologisen inventoinnin yhteydessä alueelta tavattiin 30 uutta arkeologista kohdetta, joista yhdeksän on kiinteitä muinaisjäännöksiä, yhdeksän muita kulttuuriperintökohteita, kuusi löytöpaikkaa ja kuusi muuta kohdetta.

Inventoinnin jälkeen alueelta tunnetaan 50 arkeologista kohdetta, joista 28 on kiinteää muinaisjäännöstä, yhdeksän muuta kulttuuriperintökohdetta, kuusi löytöpaikkaa ja seitsemän muuta kohdetta.

Raportin kuvat: Jussi-Pekka Hiltunen ja Antti Purmonen

Kansikuva: Koivusaaren kivikautinen asuinpaikka. Kaakkoon.

Sisällysluettelo

1. Johdanto 7
2. Alueen lähtötietoja 9
2.1. Suunnittelualueen kuvaus 9
2.2. Aikaisemmat tutkimukset ja tunnetut arkeologiset kohteet 12
2.3. Alueen historiaa ja historiallinen kartta-aineisto 13
3. Inventointityö 22
4. Tulokset 23
Kohdeluettelo 27
5. Arkeologiset kohteet (* uusi kohde) 29
Kiinteät muinaisjäännökset 29
1. Kaitajärvi 29
2. Vikkelänlahti* 31
3. Aittoniemi 33
4. Paloniemi 35
5. Korteniemi 39
6. Juurenniemi 42
7. Koivusaari 45
8. Välttämönselkä Hautasaari 47
9. Välttämönselkä 50
10. Hautakangas* 52
11. Kultiharju 2 54
12. Koppelosaari 56
13. Olanko 2* 58
14. Olanko 60
15. Kaarisalmi 62
16. Kaariniemi* 64
17. Välttämönsalmi 66
18. Pitkäniemi* 69
19. Ahosaari 71
20. Kantoniemi 74
21. Kenttäsaari 1 76
22. Rieskalahti* 80

23. Linjaniemi* 82
24. Palovaara 2* 84
25. Simojärvi Isosaari 86
26. Kujala/Uutela 90
27. Kenttälä 93
28. Putkenoja* 96
Muut kulttuuriperintökohteet 98
29. Koppelosaari 2* 98
30. Koppelosuo* 102
31. Muljuvaara* 104
32. Nurmisuo* 108
33. Lohelanaho* 111
34. Särkijärven mylly* 113
35. Ollinniemi* 119
36. Autioniemi* 124
37. Korpikoski* 128
Löytöpaikat 131
38. Ristisalmi* 131
39. Ruonaniemi* 133
40. Koljonen* 135
41. Paloniemi 2* 137
42. Rantala* 140
43. Putkivaara* 142
Muut kohteet 145
44. Koppelolahti* 145
45. Takasalmi* 147
46. Palovaara 1* 149
47. Mäkelä* 151
48. Lahtela* 154
49. Siikalahti* 157
50. Paananen* 159
Lähteet 162
Maastossa tarkastetut alueet 164

Karttaluettelo

Kartta 1. Lähestymiskartta. 7
Kartta 2. Yleiskartta kaava-alueista. 8
Kartta 3. Osa-alueilla A ja B sijaitsevat kantatilat. 16
Kartta 4. Osa-alueella D sijaitsevat kantatilat. 17
Kartta 5. Arkeologiset kohteet kaava-alueilla. 24
Kartta 6. Arkeologiset kohteet osa-alueilla A ja B. 25
Kartta 7. Arkeologiset kohteet osa-alueella C. 26
Kartta 8. Arkeologiset kohteet osa-alueella D. 26
Kartta 9. Kaitajärven (1) kohdekartta. 29
Kartta 10. Vikkelänlahden (2) kohdekartta. 31
Kartta 11. Aitoniemen (3) kohdekartta. 33
Kartta 12. Paloniemen (4) kohdekartta. 36
Kartta 13. Korteniemen (5) kohdekartta. 40
Kartta 14. Juurenniemen (6) kohdekartta. 43
Kartta 15. Koivusaaren (7) kohdekartta. 46
Kartta 16. Välttämönselkä Hautasaari (8) kohdekartta. 48
Kartta 17. Välttämönselän (9) kohdekartta. 50
Kartta 18. Hautakankaan (10) kohdekartta. 52
Kartta 19. Kultiharju 2 (11) kohdekartta. 55
Kartta 20. Koppelosaari (12) ja Koppelosaari 2 (29) kohdekartta. 56
Kartta 21. Olanko (14) ja Olanko 2 (13) kohdekartta. 58
Kartta 22. Kaarisalmen (15) kohdekartta. 62
Kartta 23. Kaariniemen (16) kohdekartta. 64
Kartta 24. Välttämönsalmen (17) kohdekartta. 67
Kartta 25. Pitkäniemen (18) kohdekartta. 69
Kartta 26. Ahosaaren (19) kohdekartta. 72
Kartta 27. Kantoniemen (20) kohdekartta. 74
Kartta 28. Kenttäsaari 1 (21) kohdekartta. 77
Kartta 29. Rieskalahden (22) kohdekartta. 80
Kartta 30. Linjaniemen (23) kohdekartta. 82
Kartta 31. Palovaara 1 (46) ja Palovaara 2 (24) kohdekartta. 84
Kartta 32. Simojärvi Isosaari (25) kohdekartta. 88
Kartta 33. Kujala/Uutelan (26) kohdekartta. 91
Kartta 34. Kenttälän (27) kohdekartta. 94
Kartta 35. Putkenojan (28) kohdekartta. 96
Kartta 37. Koppelosuon (30) kohdekartta. 102
Kartta 38. Muljuvaaran kohdekartta (31). 105
Kartta 39. Muljuvaara vuoden 1968 topografiakartalla. 105
Kartta 40. Nurmisuon (32) kohdekartta. 108

Kartta 41. Nurmisuo vuoden 1968 topografisella kartalla. 109
Kartta 42. Lohelanahon (33) kohdekartta. 111
Kartta 43. Särkijärven myllyn (34) kohdekartta. 114
Kartta 44. Ollinniemen (35) kohdekartta. 120
Kartta 45. Autioniemen (36) kohdekartta. 125
Kartta 46. Autioniemi Vuoden 1856-76 Kemihaaran isojakokartalla. 125
Kartta 47. Korpikosken (37) kohdekartta. 128
Kartta 48. Korpikoski vuoden 1970 peruskartalla. 129
Kartta 49. Ristisalmen (38) kohdekartta. 132
Kartta 50. Ruonaniemen (39) kohdekartta. 133
Kartta 51. Koljosen (40) kohdekartta. 135
Kartta 52. Paloniemi 2 (41) kohdekartta. 138
Kartta 53. Rantalan (42) kohdekartta. 141
Kartta 54. Putkivaaran (43) kohdekartta. 143
Kartta 55. Koppelolahden (44) kohdekartta. 146
Kartta 56. Takasalmen (45) kohdekartta. 147
Kartta 57. Palovaara 1 (46) ja Palovaara 2 (24) kohdekartta. 149
Kartta 58. Mäkelä (47) kohdekartta. 152
Kartta 59. Lahtelan (48) kohdekartta. 155
Kartta 60. Siikalahden (49) kohdekartta. 157
Kartta 61. Siikalahti vuoden 1970 topografiakartalla. 158
Kartta 62. Paanasen (50) kohdekartta. 159
Kartta 63. Paananen vuoden 1992 peruskartalla. 160
Kartta 64. Osa-alueilla A ja B tarkastetut alueet. 164
Kartta 65. Osa-alueella C tarkastetut alueet. 165
Kartta 66. Osa-alueella D tarkastetut alueet. 165

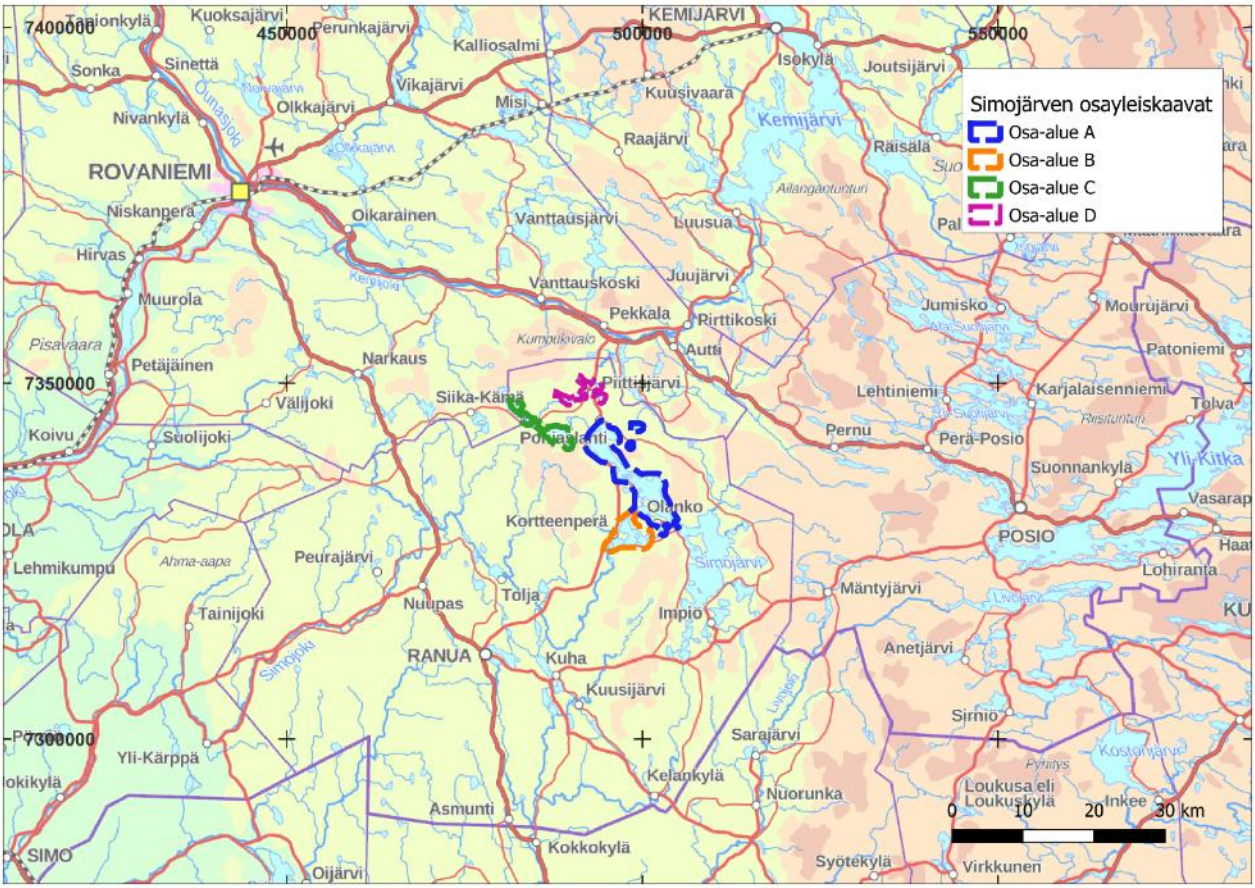
Arkistotiedot

Tutkimustyyppi:	Arkeologinen inventointi
Tutkimuksen tekijä:	Heilu Oy / FM Jussi-Pekka Hiltunen, FM Antti Purmonen ja FM Kalle Luoto
Kenttätyöaika:	14.–17.7., 28.7.–1.8., 15.–19.9. ja 9.10.2025
Tutkimusten rahoittaja:	FCG Finnish Consulting Group Oy
Inventoinnin löydöt:	KM49920 KM49921 KM49922 KM49923
Alueen aikaisemmat tutkimukset:	Markku Torvinen tarkastus 1978 Markku Torvinen tarkastus 1988 Hannu Kotivuori inventointi 1990 Pirjo Rautiainen inventointi 2008 Inga Nieminen inventointi 2012 Janne Ikäheimo etätarkastus 2023
Taustakartat	Maanmittauslaitoksen karttakuvapalvelusta (WMTS) 10/2025, ellei toisin mainita.
Käytetty koordinaatisto	ETRS-TM35FIN, korkeus N2000.
Maanmittauslaitoksen 5 p aineiston käyttölisenssi:	MML 1460622539/05 00 00/2025.

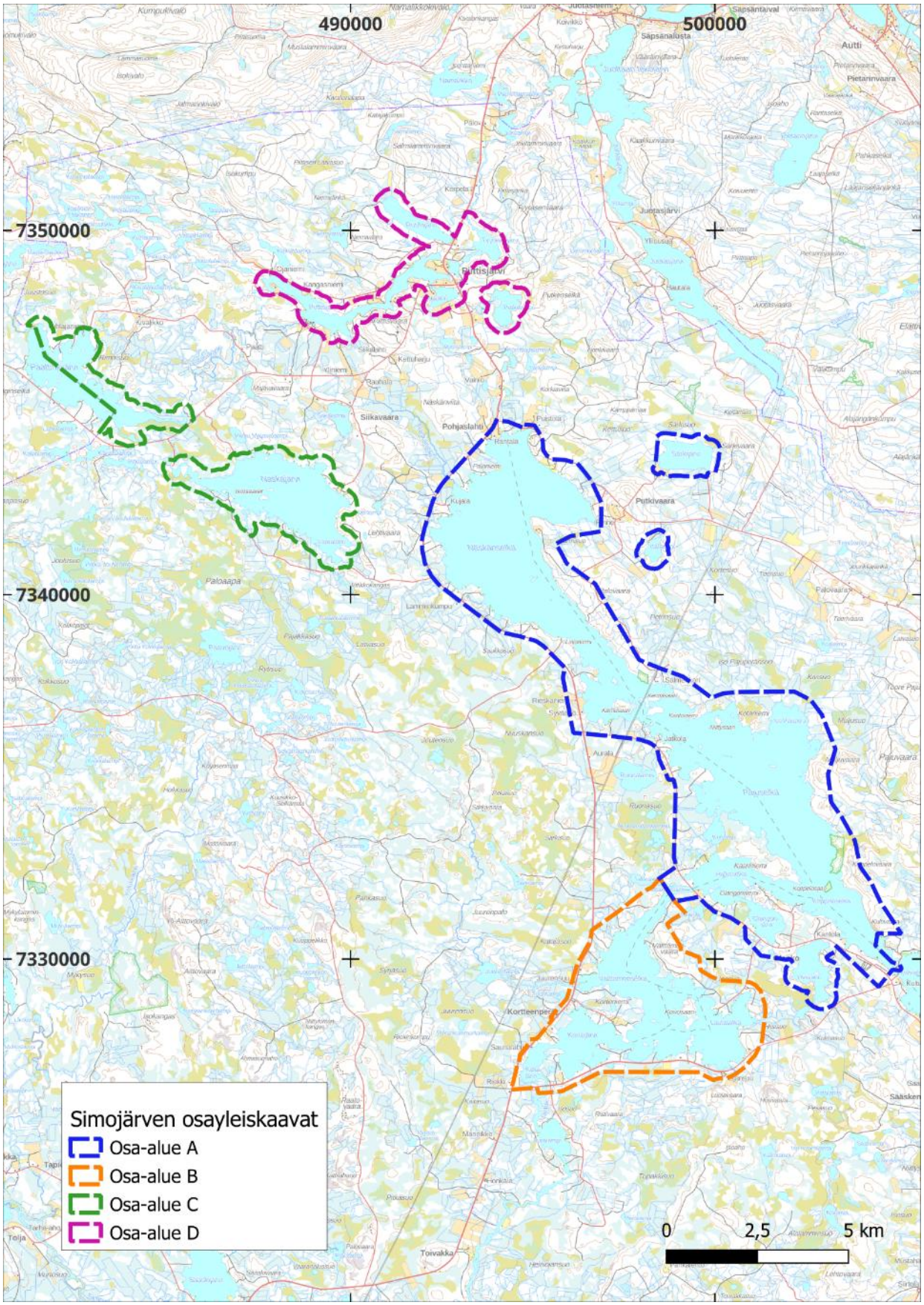
1. Johdanto

Ranuan kunnan pohjoisosassa on käynnissä Simojärven pohjoisen alueen kaavoitus. Kaavoituksesta vastaa FCG Rakennettu Ympäristö Oy. Kaavoitettu alue on jaettu neljään osaan. Osaan A kuuluu Näskänselkä, Pajuselkä sekä Särkijärvi ja Itälampi. Osaan B kuuluu Välttämönselkä ja Kortejärvi. Osaan C kuuluu Näskäjärvi ja Paattinkijärvi. Osaan D kuuluu Piittisjärvi, Ruuhijärvi, Tyyräsenjärvi, Ristilampi, Syväjärvi ja Putkenjärvi.

Osana kaavoitukseen liittyviä selvityksiä Heilu Oy:n arkeologit FM Jussi-Pekka Hiltunen, FM Kalle Luoto ja FM Antti Purmonen tekivät kaava-alueen arkeologisen inventoinnin vuoden 2025 aikana. Maastotyöt ajoittuivat heinä-lokakuuhun 2025. Inventoinnin tavoitteena oli etsiä alueelta ennestään tuntemattomia arkeologisia kohteita sekä tarkastaa tunnettujen kohteiden nykytila kaavoitettavilla alueilla. Inventoinnin raportin laati Jussi-Pekka Hiltunen ja Kalle Luoto loka-marraskuussa 2025.

Kartta 1. Lähestymiskartta.

Kartta 2. Yleiskartta kaava-alueista.

2. Alueen lähtötietoja

2.1. Suunnittelualueen kuvaus

Kaava-alueet sijaitsevat 25–40 kilometriä pohjoiskoilliseen Ranuan kunnan keskustasta. Kaavoitettu alue on jaettu neljään osaan: osaan A kuuluu Näskänselkä, Pajuselkä sekä Särkijärvi ja Itälampi. Osaan B kuuluu Välttämönselkä ja Kortejärvi. Osaan C kuuluu Näskäjärvi ja Paattinkijärvi. Osaan D kuuluu Piittisjärvi, Ruuhijärvi, Tyyräsenjärvi, Ristilampi, Syväjärvi ja Putkenjärvi.

Alueilla sijaitsee asutusta sekä vapaa-ajan asutusta. Ne painottuvat erityisesti osa-alueille A, B ja D Simojärven pohjoisosan rannoille, Kortejärven rannoille sekä Piittisjärvelle. Myös osa-alueella C sijaitsee jonkin verran asutusta ja vapaa-ajan asuntoja. Osa-alueella D sijaitseva Putkenjärvi on ainoa järvi, jossa ei sijaitse ennestään asutusta tai vapaa-ajan asuntoja. Kaava-alueella sijaitsee eri-ikäistä talousmetsää sekä ojittamattomia että ojitettuja suoalueita. Maaperä alueella on hiekkaa ja moreenia sekä paikoitellen myös kalliota. Suurimmat saaret (Koivusaari, Kenttäsaari ja Karhusaari) painottuvat osa-alueille A ja B, pienempiä saaria sijaitsee myös osa-alueella C. Inventointialueet sijoittuvat korkeustasoille noin 163–220 m mpy ollen korkeimmillaan osa-alueella A Palovaaran länsipuolella ja matalimmillaan osa-alueen A Särkijärven ympäristössä.

Kuva 1. Osa-alueen A eteläosaa Kultisalmen luoteispuolella. Kuvassa erottuva saari on Koppelosaari. Luoteeseen.

Kuva 2. Pienialainen hiekkaranta osa-alueen B pohjoisosassa Kirvesniemellä. Länteen.

Kuva 3. Harvennettua mäntymetsää osa-alueen C Näskäjärven Pikkulahden itärannalla. Länteen.

Kuva 4. Ranta-aluetta osa-alueen D Putkenjärven luoteisosassa. Kaakkoon.

Kuva 5. Osa-alueen D länsiosaa Piittisjärven Koukunperällä. Kaakkoon.

2.2. Aikaisemmat tutkimukset ja tunnetut arkeologiset kohteet

Kaava-alueilla on tehty aikaisemmin arkeologisia tarkastuksia sekä inventointeja. Markku Torvisen toimesta on tehty kaksi arkeologista tarkastusta vuosina 1978 ja 1988 kivikautisille asuinpaikoille Kujala/Uutela sekä Välttämönsalmi (Torvinen 1978 ja 1988). Suurin osa alueen tunnetuista arkeologista kohteista on paikannettu Hannu Kotivuoren Ranuan kunnan muinaisjäännösinventoinnin yhteydessä vuonna 1990 (Kotivuori 1990). Kyseisestä inventoinnista on olemassa liiteosa 2, jossa on kohdeluettelot, luonnokset sekä karttaotteet. Liitteen johdannossa on maininta, että myöhemmin tehtävään osaan 1 tulee varsinaiset kohdeselosteet sekä tarkemmat tiedot esinelöydöksistä, mutta ei ole tiedossa, onko osa 1 koskaan valmistunut. Osaa 1 ei ainakaan löydy Museoviraston tietokannasta. Lisäksi alueilla on inventoitu Metsähallituksen Simojärven ja Soppanan Natura 2000-alueiden inventoinnissa vuonna 2008 (Rautiainen 2008) sekä Ranuan kulttuuriperintöinventoinnin yhteydessä vuonna 2012 (Nieminen 2012). Kyseiset inventoinnit ovat kohdistuneet pääasiassa Metsähallituksen maille. Kaava-alueen kaakkoispuolella on suoritettu Simojärven eteläosien arkeologinen inventointi vuosina 2021–2022 Mikroliitti Oy:n toimesta (Sepänmaa & Soisalo 2022).

Suunnitelluilta kaava-alueilta tunnettiin entuudestaan 20 muinaisjäännösrekisteriin merkittyä arkeologista kohdetta, joista 16 on kiinteitä muinaisjäännöksiä ja neljä havaintokohdetta.

Osa-alueella A sijaitsee kymmenen ennestään tunnettua kiinteää muinaisjäännöstä: **Kultiharju 2** (muinaisjäännöstunnus 1000025095), joka on ajoittamaton kalastuspaikka, **Olanko** (683010089), joka on ajoittamaton pyyntikuoppakohde, **Kaarisalmi** (1000013498), joka on historiallisen ajan kesähauta, **Välttämönsalmi** (683010038), joka on kivikaudelle ajoittuva asuinpaikka ja pyyntikuoppakohde, **Ahosaari** (683010062), joka on ajoittamaton kuoppakohde, **Kantoniemi** (1000013497), joka on ajoittamaton kuoppakohde, **Kenttäsaari 1** (1000013492), joka on ajoittamaton pyyntikuoppakohde, **Simojärvi Isosaari** (683010059), joka on historiallinen hautasaari, **Kujala/Uutela** (683010028), joka on mesoliittisen kivikauden asuinpaikka sekä **Kenttälä** (683010058), joka on ajoittamaton asuinpaikka. Osa-alueella A sijaitsee kaksi havaintokohdetta **Koppelolahti** (1000061873) ja **Koppelosaari** (1000061872), joista molemmat ovat Maanmittauslaitoksen laser 5p aineistosta tunnistettuja tervahautoja, joita ei oltu tarkastettu maastossa ennen nyt tehtyä inventointia.

Osa-alueella B sijaitsee kuusi kiinteää muinaisjäännöstä: **Korteniemi** (683010084), joka on kivikaudelle ajoittuva asuinpaikka ja pyyntikuoppakohde, **Paloniemi** (683010085), joka on ajoittamaton pyyntikuoppakohde, **Juurenniemi** (683010075), joka on kivikaudelle ajoittuva asuinpaikka ja pyyntikuoppakohde, **Koivusaari** (683010086), joka on kivikaudelle ajoittuva asuinpaikka, **Välttämönselkä Hautasaari** (683010087), joka on historiallisen ajan hautasaari sekä **Välttämönselkä** (683010088), joka on kivikaudelle ajoittuva asuinpaikka. Osa-alueella B sijaitsee kaksi havaintokohdetta **Kaitajärvi** (1000061870) ja **Aittoniemi** (1000061871), joista molemmat ovat Maanmittauslaitoksen laser 5p aineistosta tunnistettuja tervahautoja, joita ei ole tarkastettu maastossa ennen nyt tehtyä inventointia.

Kaava-alueella A ja B sijaitsevat muinaisjäännösrekisteriin merkityt ennestään tunnetut kiinteät muinaisjäännökset on huomioitu myös Lapin seutukaavaliiton Rovaniemen seudun kiinteät muinaisjäännökset -julkaisussa vuodelta 1992 (Kotivuori ja Torvinen 1992). Selvityksen ovat laatineet silloinen Lapin maakuntamuseon arkeologi Hannu Kotivuori sekä Museoviraston tutkija Markku Torvinen. Selvityksen tarkoituksena on ollut toimia tietolähteenä kaavoitukseen liittyvässä suunnittelussa sekä maankäyttökysymyksissä.

Osa-alueilla C ja D ei sijaitse muinaisjäännösrekisteriin merkittyjä entuudestaan tunnettuja arkeologisia kohteita.

Hannu Kotivuoren vuoden 1990 Ranuan kunnan muinaisjäännösinventoinnin kohdeluettelossa ja karttaotteessa on osa-alueelle D Piittisjärven etelärannalle Autioniemeen on merkitty historiallisen ajan rakennuksen perusta, joka on nimetty Rantalaksi (Kotivuori 1990: 3, 5). Esityövaiheessa Hannu Kotivuoren vuoden 1990 Ranuan kunnan muinaisjäännösinventoinnin kohdeluettelosta ja karttaotteesta (Kotivuori 1990: 3, 8–21) sekä Mauno Hiltusen toimittamasta Ranuan historia -teoksesta (Juntunen 1990: 22 ja 50–52.) paikannettiin esihistoriallisia löytöpaikkoja, joita ei ole merkitty Museoviraston ylläpitämään muinaisjäännösrekisteriin. Osa-alueelle A on merkitty Simojärven Ruonaniemeen kivikaudelle ajoitettuvan tuuran (KM17433: 1) löytöpaikka, Simojärven länsirannalla sijaitsevan Koljosen talon (nykyinen Murula) kohdalle on merkitty kivikaudelle ajoitetun pohjalaisen kourutaltan (KM3282: 14) löytöpaikka, Simojärven länsirannalle Paloniemen itäkärkeen on merkitty kivikaudelle ajoitetun reikäkiven (KM 11809:1) löytöpaikka, Simojärven pohjoisrannalla sijaitsevan Rantalan tilan kohdalle on merkitty kahden taltan, reikäkiven ja liesirakenteen löytöpaikka sekä Simojärven itärannalle Putkivaaraan myöhäiselle rautakaudelle ajoittuvan tuluskiven (KM1969: 107) löytöpaikka. Osa-alueelle B on merkitty Ristisalmen Autioniemeen rautakaudelle ajoitettu pitkähamaraisen partakirveen (KM3296: 6) löytöpaikka. Edellä mainitut Autioniemen rakennuksen pohja sekä löytöpaikat tarkastettiin nyt tehdyn maastotöiden yhteydessä.

Näiden lisäksi Hannu Kotivuoren vuoden 1990 Ranuan kunnan muinaisjäännösinventoinnin kohdeluetteloon ja karttaotteeseen on merkitty Simojärven Koppelo- Paju- ja Näskänselällä (osa-alue A) sijaitseviin Korkisaareen, Vitikkosaareen, Peltosaareen ja Raatesaaaren epämääräiseksi kuoppakohteiksi tulkittuja kohteita (Kotivuori 1990: 3, 8–21). Näitä ei ole huomioitu Kotivuoren ja Torvisen vuoden 1992 Rovaniemen seudun kiinteät muinaisjäännökset -julkaisussa. Kotivuori ei ole ilmeisesti pitänyt edellä mainittuja paikkoja arkeologisesti merkittävinä eikä näin ollen muinaisjäännöskohteita. Kyseisä paikkoja ei tarkastettu nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä.

2.3. Alueen historiaa ja historiallinen kartta-aineisto

Mannerjäätikkö on perääntynyt kaava-alueelta viimeisen jäätiköitymisen loppuvaiheessa noin 10500–10250 eaa. (Johansson ja Kujansuu 2005: 151). Viime jääkauden loppuvaiheessa mannerjään reunan perääntyessä muodostui jääjärviä, joista Sallan jääjärvi peitti alleen noin 3500 neliökilometrin laajuisen alueen Posion pohjoisosista Kemijokilaaksoa ylös Savukosken Ruuvaojalle ja Kemijärveltä Venäjän puolella olevalle Tenniöjärvelle. Vedenpinnan laskiessa jääjärven uusi lasku-uoma syntyi kaava-alueesta noin 35 kilometriä koilliseen Yli-Neitijärvelle,

josta se johti kohti etelää aina Korouomaan, Simojärveen ja sitä kautta Ancylusjärveen (Johansson 2005: 127, 131).

Simojärven ranta-alueilla sijaitsevat kivi- sekä rautakautiset asuin- ja löytöpaikat viittaavat, että alueella on oleskeltu ja liikuttu esihistoriallisella ajalla. Simojärvellä sijaitsee suurin osa Ranuan alueen saamelaisperäisistä nimistä, joita ovat esimerkiksi Nuuskansalmet, Olanko-nimet, Välttämön- sekä Kultisalmi ja Näskä-nimet. Myös Kortejärven eteläosan Kitka-alkuiset paikannimet viittaavat alueen saamelaisperäisyyteen ja voinee viitata Kitkan lapinkylän saamelaisiin (Hiltunen 1990: 54–55, 60). Tarkempia todisteita saamelaisväestöstä alueelta ei ole, mutta on todennäköistä, että Simojärvellä ja sen lähialueilla on liikkunut saamelaisväestöä. Vuosien 1672 ja 1687 rajaselostusten mukaan Lapin ja Lannan raja (Kemin pitäjän ja Kemin lapin) on kulkenut Kultisalmen kautta kohti koillista ja itäkaakkoa (Hiltunen 1990: 55, 59). Kultisalmen ja kaava-alueen koillispuolella on myös raja-alkuisia paikannimiä (Rajalampi, Rajasuo, Rajasuonlampi, Rajalahti ja Rajaniemi), jotka viittaavat todennäköisesti vanhaan rajaan. Tiedetään, että saamelaisten lisäksi Simojärveä ovat käyttäneet nautinta-alueinaan Iin sekä Kemin pitäjien talonpojat mitä ilmeisemmin 1500-luvulta aina 1700-luvulle asti ennen alueen kiinteän asutuksen syntyä (Hiltunen 1990: 60, 62).

Kaava-alueiden kiinteä asutusta on syntynyt 1760- ja 1890-lukujen välillä. Ensimmäinen kantatila, Kortesalmi on perustettu osa-alueelle B vuonna 1760 nykyisen Savilahden kohdalle. Seuraavaksi on perustettu Piittisjärven kantatila vuonna 1795 osa-alueelle D. Vuonna 1800 on perustettu osa-alueelle D Narvan kantatila ja osa-alueelle A Salmelan kantatila. Samaan aikaan on perustettu myös Putkivaaran kantatila, joka sijaitsee osa-alueen A rajan läheisyydessä. Vuonna 1848 on perustettu Nurmelan kantatila osa-alueelle A. Vielä 1800-luvun loppupuolella osa-alueelle A on perustettu vuonna 1894 Lohelan kantatila ja vuonna 1895 osa-alueelle D Ahoniemen kantatila. Näistä Narva autioitu heti perustamisensa jälkeen ja se asutettiin uudelleen vuonna 1851. (Ranuan kantatilojen sijainnit sekä perustamisajankohdat: Hiltunen 1990: 82). Ranuan alueella isojako alkoi 1840-luvulla Ylimaan kylästä ja päättyi 1880-luvulla Kemihaaran kylän jakotoimituksiin. (Hiltunen 1990: 79). Kaikkien muiden kantatilojen kohdalla on nykyisinkin tilakeskukset lukuun ottamatta Narvan kantatilaa. Narvan kantatila on sijainnut nykyisen Harjun tilasta noin 230 metriä luoteeseen Närvänniemessä. Nykyisin alue on ruohottunutta peltoa sekä pusikoitunutta metsäaluetta. Kaava-alueille perustettiin ainakin vuoteen 1885 mennessä kruunumetsätorppia osa-alueelle A Pohjaslahteen sekä Olankoon ja osa-alueelle B Juurensuuhun (Hiltunen 1990: 91). Molempien kohdalla on nykyisinkin tilakeskukset.

Simojärven alueella suurimittakaavaiset hakkuut alkoivat 1800-luvun lopulla, jolloin myös kruunumetsätorppareiden määrä kasvoi (Hiltunen ja Huttunen 1990: 91, 267). Metsäsavottoihin liittyi myös puun uittaminen ja uittoa on tehty kaava-alueilla sekä etelään Simojokeen että pohjoiseen Kemijokeen. Savotoista ja uitosta on merkkeinä myös jokien ja koskien perkuut sekä ranta-alueilla sijaitsevien kämppien jäännökset. Uittoa on harjoitettu alueella ainakin 1950- ja 1960-luvuille saakka.

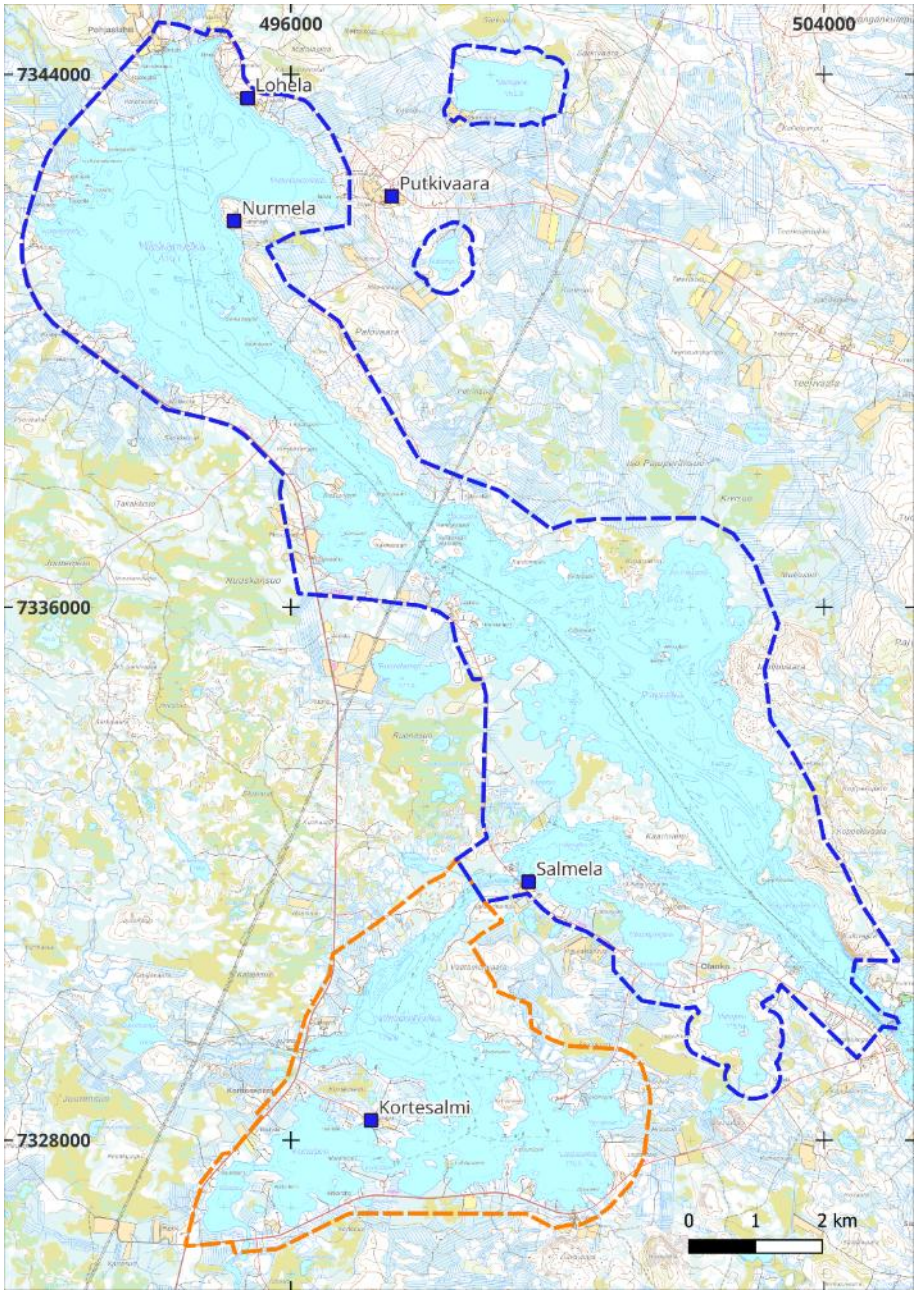
Kuva 6. Narvan kantatalon aluetta Närvänniemen peltoalueen sekä metsän reunalla. Pohjoiseen.

Kuva 7. Kortesalmen kantatalon, nykyisen Savilahden aluetta. Itään.

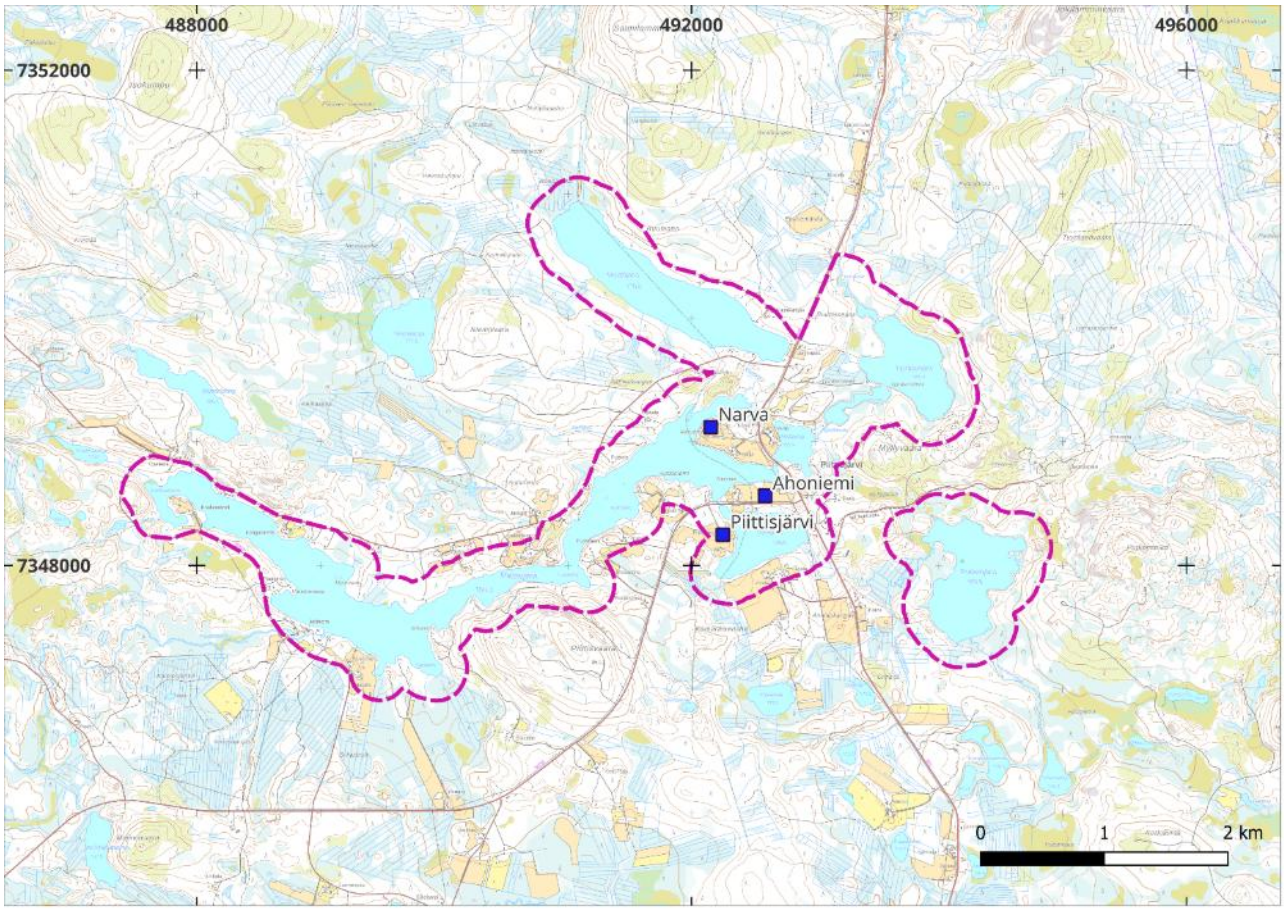
Nimi	Perustamisvuosi	N	E
Kortesalmi	1760	7328299	497201
Piittisjärvi	1795	7348248	492254
Narva	1800	7349117	492156
Salmela	1800	7331881	499568
Putkivaara	1800	7342172	497515
Nurmela	1848	7341801	495147
Lohela	1849	7343646	495352
Ahoniemi	1895	7348562	492595

Taulukko 1. Kaava-alueilla sijaitsevat kantatilat, niiden perustamisvuosi ja koordinaatit.

Kartta 3. Osa-alueilla A ja B sijaitsevat kantatilat.

Tilat on merkitty sinisillä neliöillä.

Kartta 4. Osa-alueella D sijaitsevat kantatilat.

Tilat on merkitty sinisillä neliöillä.

Vanhin aluetta kuvaava suurimittakaavainen kartta on vuonna 1642 laadittu Kemin Lappia kuvaava kartta, johon on merkitty Simojärvi sekä sen eteläpuolelle Simojoki ja pohjoispuolelle Kemijoki. Hermelin kartastoon vuodelta 1798-99 Simojärven pohjoisosat on merkitty hyvin suurpiirteisesti ja siihen on ilmeisesti merkitty Paattinki- ja Näskäjärvet Yli- ja Alanaskoina. Kortesalmen kantatila on merkitty karttaan. Alueita kuvaavat pitäjänkartat on laadittu vuosina 1857 (Rovaniemi) sekä 1865 (Ranua). Pitäjänkarttoihin on merkitty edellä mainitut kantatilat sekä torpat. Pitäjänkartoille on merkitty kaksi myllyä: toinen on osa-alueella A Särkijärvestä pohjoiseen merkityn Särkiojan varteen ja toinen osa-alueelle D Ristilammen ja Tyyräsenjärven väliselle Myllykoskelle. Karttaan on merkitty myös Pudasjärven ja Rovaniemen välinen raja Korteselän pohjoispuolelle, josta se on kulkenut koilliseen kohti Olangonniemeä. Kaava-alueet ovat kuuluneet ennen vuoden 1917 itsenäistymistä eri seurakuntiin: pohjoisen Kemihaaran kylä on kuulunut Rovaniemeen ja etelän Simojärven ja Kortesperän alueet Pudasjärven seurakuntaan (Onnela 1990: 131, 149). Vuosina 1856-1876 laaditut Kemihaaran kylän isojakokartat kattavat osan osa-alueesta D Piittisjärvellä sekä pohjoisosan osa-alueesta A Näskänselällä, Särkijärvellä sekä Itälammella. Karttoihin on merkitty samat tilat, torpat ja myllyt kuin pitäjänkarttoihin lukuun ottamatta Lohelan tilaa. Näiden lisäksi Piittisjärven etelärannalle nykyiseen Autioniemeen on merkitty tontti, jonka viereen on ilmeisesti myöhemmin merkitty lyijykynällä ”Vanhatontti”.

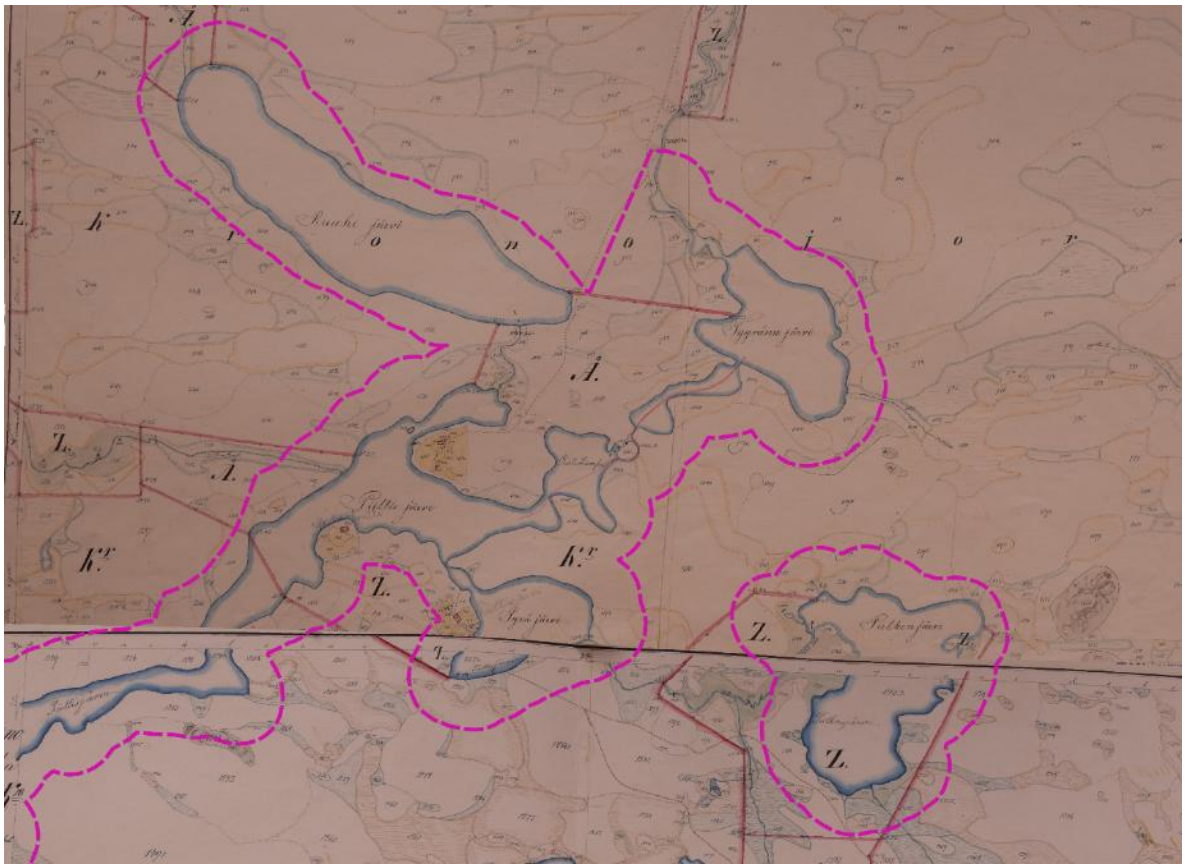
Pitäjänkartoilla ja Kemihaaran kylän isojakokartoilla ei ole kuvattu osa-alueen C Paattinki- eikä Näskäjärveä.

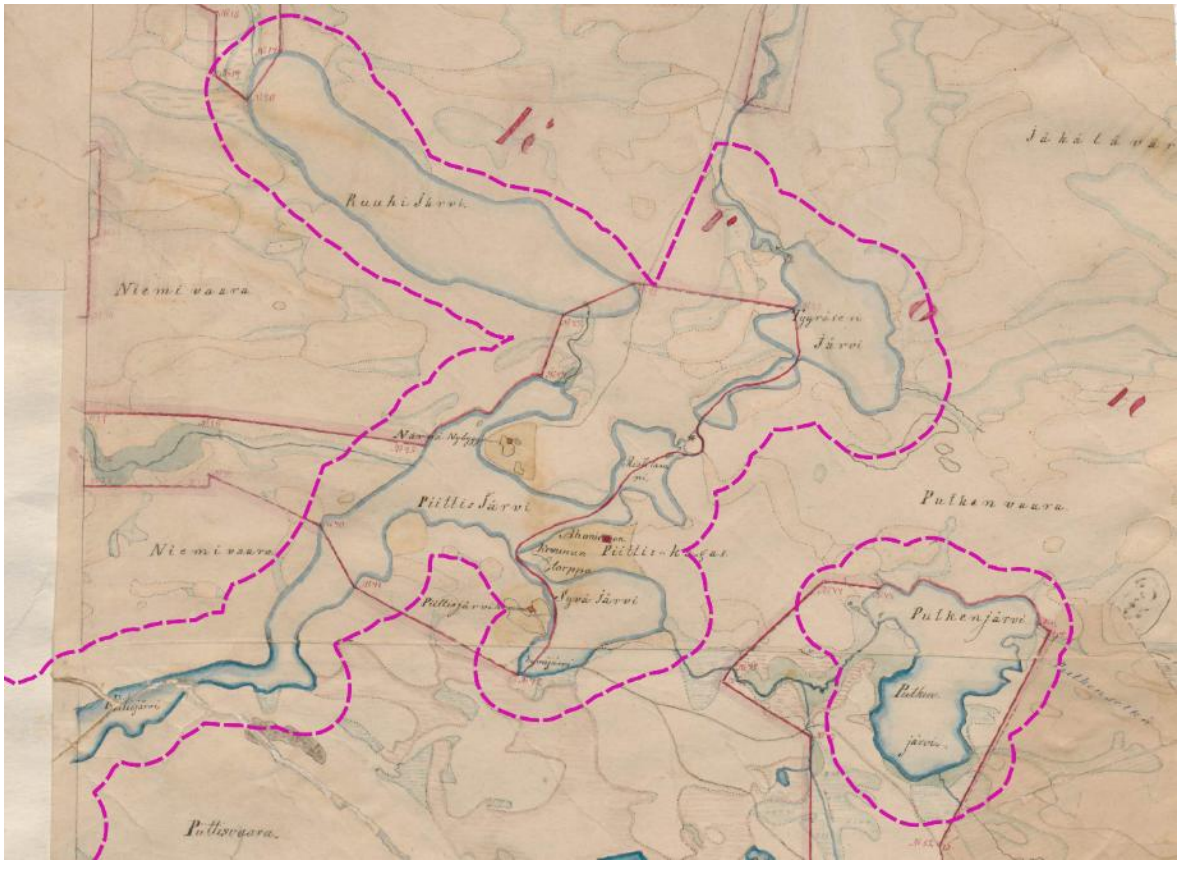
Kuva 8. Ote vuonna 1642 laaditusta Kemin Lappia kuvaavasta kartasta, johon on merkitty Simojärvi.

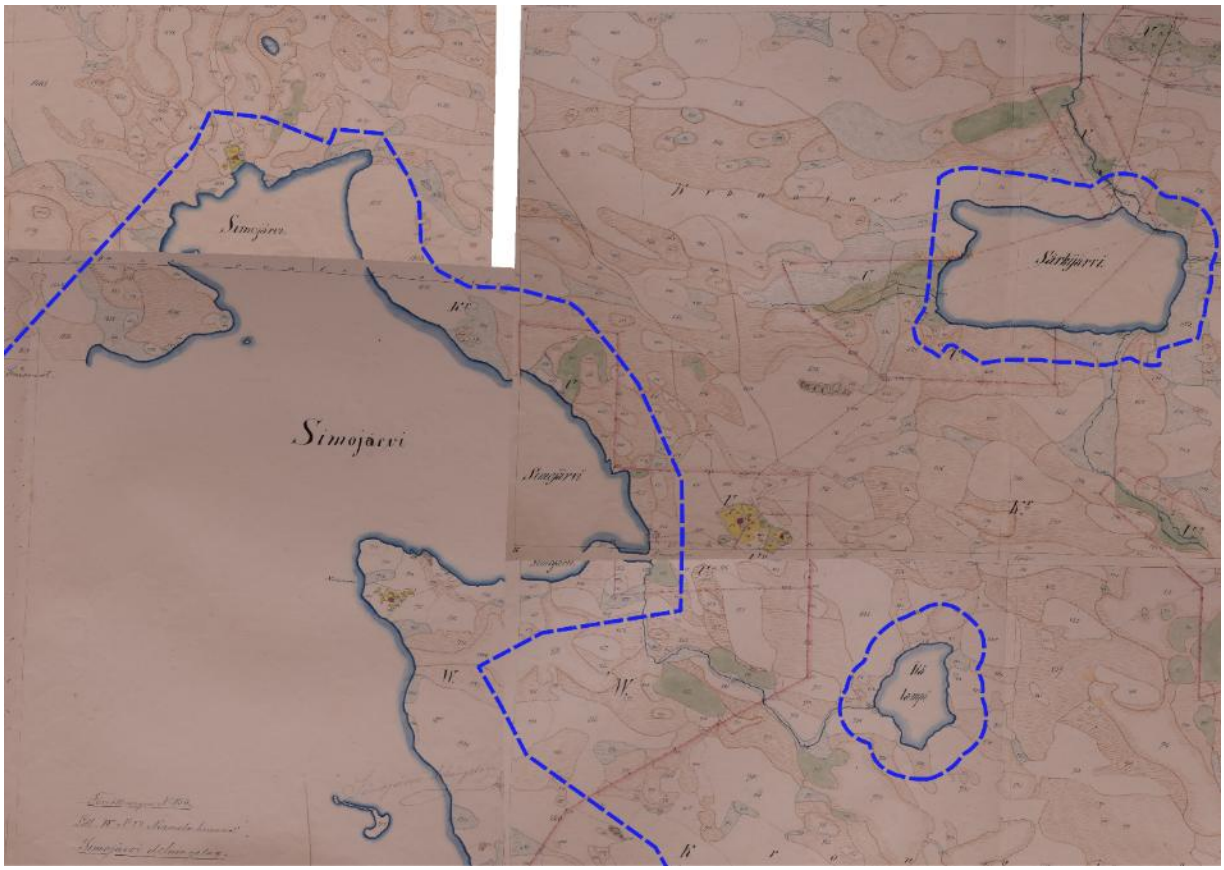
Kuva 9. Ote Hermelin kartasta vuodelta 1798-99, johon on merkitty Kortesalmi ja ilmeisesti Näskä- sekä Paattinkijärvet.

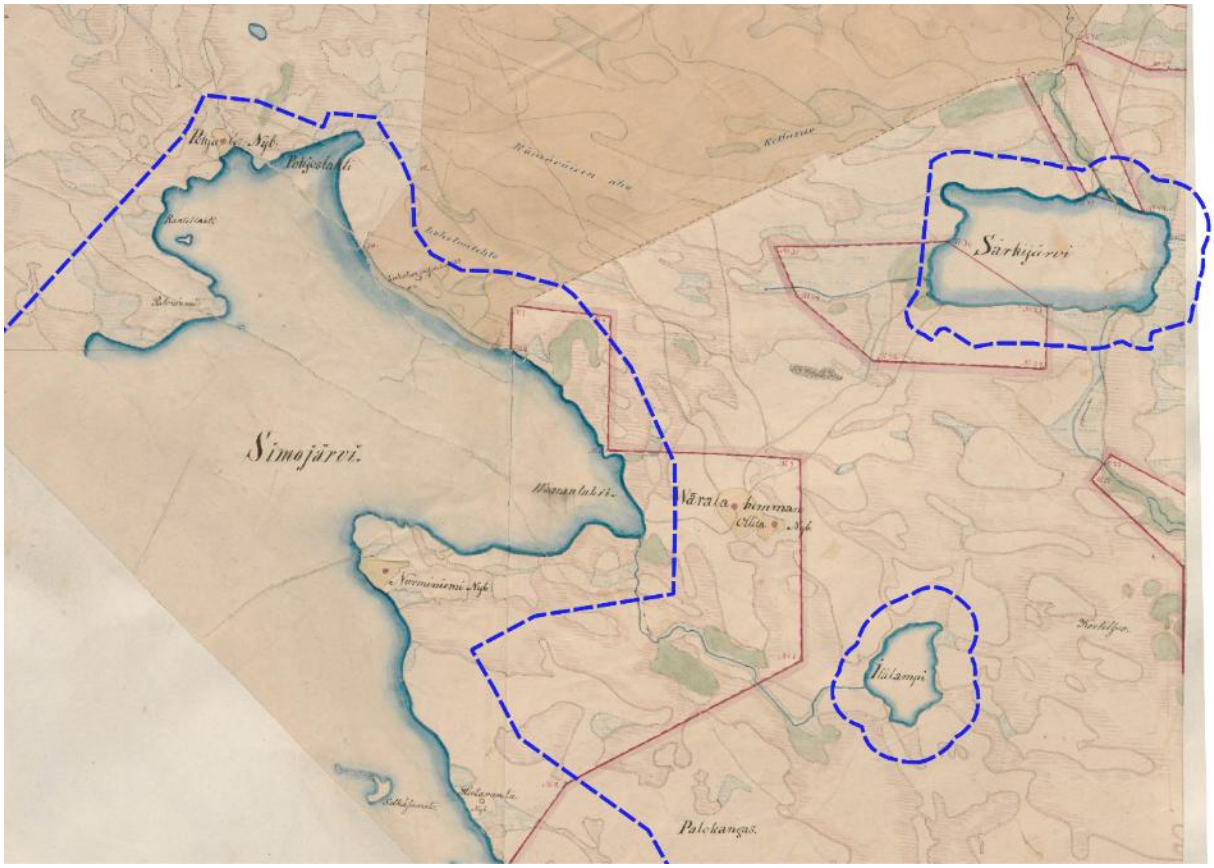
Kuva 10. Osa-alue D vuosina 1856-76 laadituilla Kemihaaran kylän isojakokartoilla.

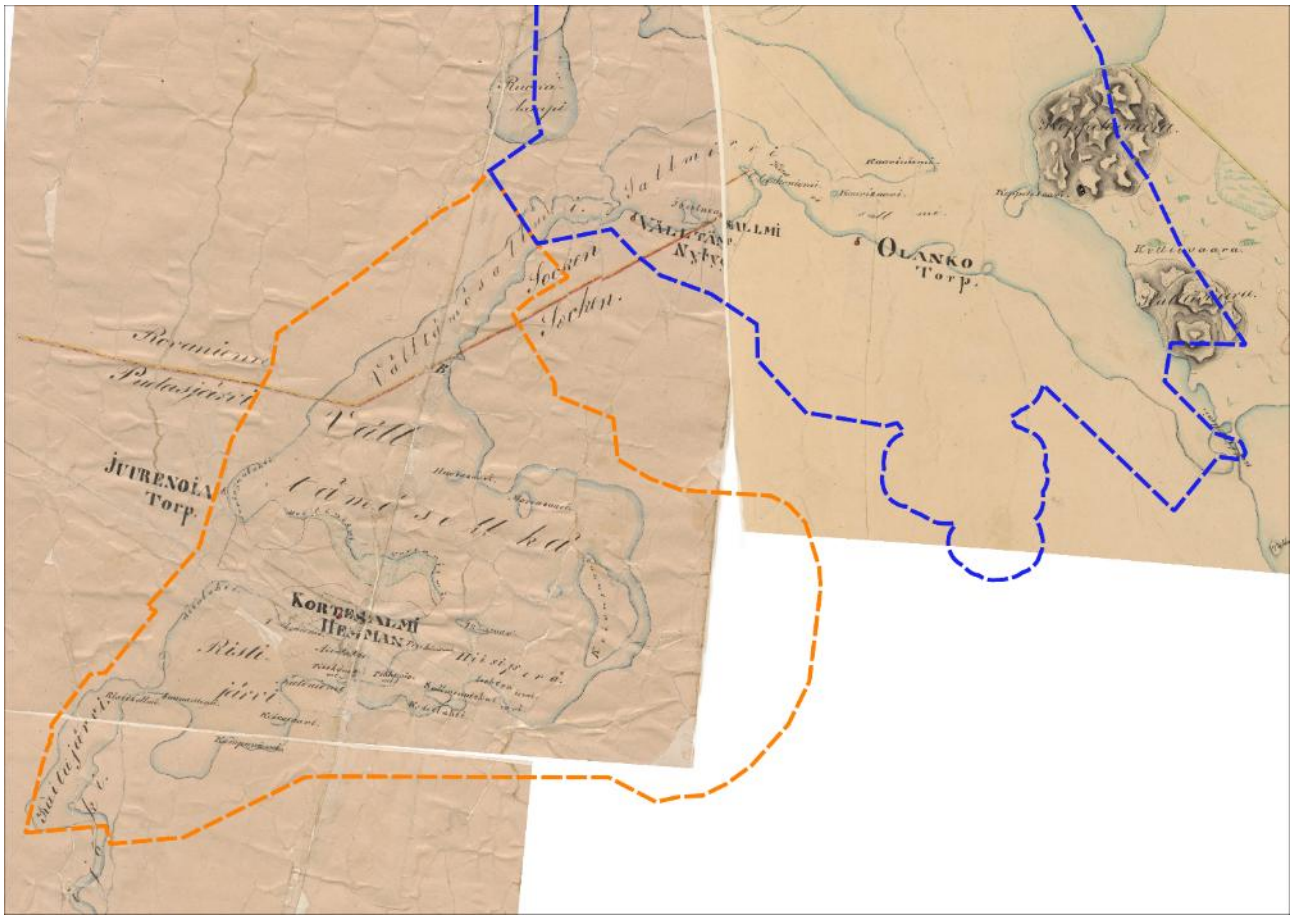
Kuva 11. Osa-alue D vuonna 1857 laadituilla Rovaniemen pitäjänkartalla.

Kuva 12. Osa-alueen A pohjoisosaa vuosina 1856-76 laadituilla Kemihaaran kylän isojakokartoilla.

Kuva 13. Osa alueen A pohjoisosaa vuonna 1857 laaditulla Rovaniemen pitäjänkartalla.

Kuva 14. Osa-alue B ja osa-alueen A eteläosaa vuonna 1865 laadituilla Ranuan pitäjänkartoilla.

3. Inventointityö

Esitöissä hankealuetta kuvaavia historiallisia karttoja (1600–1900-luvuilta) haettiin Kansallisarkiston Astia-verkkopalvelusta, Maanmittauslaitoksen Kiinteistötietojärjestelmästä sekä Jyväskylän yliopiston julkaisuarkistosta. 1900-luvun perus- ja topografiakarttoja tarkasteltiin paikkatietoaineistojen latauspalvelun Paitulin WMS-katselurapintoina. Pitäjänkartat sekä Kemihaaran kylän isojakokartat asemoitiin nykykartan päälle. Vanhat perus- ja topografiakartat ovat valmiiksi asemoituja WMS-katselupintoina. Karttojen lisäksi Paikkatietoikkunasta tarkasteltiin historiallisia ilmakuvia. Vanhoista kartoista etsittiin inventointialueelle sijoittuvia mahdollisesti arkeologisesti mielenkiintoisia kohtia, kuten historiallisen ajan asutusta ja myllyn paikkoja. Maanmittauslaitoksen sivustolta ladattiin 5p laserkeilausaineisto, josta etsittiin arkeologisesti mielenkiintoisia maastonmuotoja, kuten tervahautoja tai kuoppajäännöksiä. Alueelta tarkastettiin myös GTK:n tuottamat 1:20 00 ja 1:200 000 mittakaavan maaperäkartat.

Ennen maastotöitä käytiin läpi alueen historiaa ja tunnettujen arkeologisten kohteiden tietoja. Kohdetietoja ja aikaisempien arkeologisten tutkimusten raportteja tarkasteltiin Museoviraston ylläpitämästä Kulttuuriympäristön palveluikkunasta (www.kyppi.fi). Ennen maastotöitä oltiin myös yhteydessä alueelliseen vastuumuseoon työn toteuttamisesta, maastotöiden kohdentamisesta sekä mahdollisista uusista irtolöydöistä.

Maastotyöt tehtiin 14.-17.7., 28.7.-1.8., 15.-19.9.2025 ja 9.10.2025 (20 henkilötyöpäivää). Maastotyöt tekivät FM Jussi-Pekka Hiltunen ja FM Antti Purmonen (28.7.–1.8.). Maastossa huomiotiin eri-ikäiset ja -tyyppiset arkeologiset kohteet. Maastotyöt painottuivat esitöiden sekä maastotöiden aikana arkeologisten kohteiden löytymisen kannalta potentiaalisiksi katsotuille paikoille. Maastotöissä rakennetut alueet jätettiin vähemmälle huomiolle ja maastotyöt pyrittiin kohdentamaan rakentamattomille alueille. Tutkimusmetodina oli hankealueen silmämääräinen havainnointi sekä lapionpistojen ja kuoppien teko muinaisjäännösten löytymisen kannalta potentiaalisille maastonkohdille. Rautakautisten irtolöytöpaikkojen ympäristössä käytettiin metallinilmaisinta. Maanmittauslaitoksen 5p laserkeilausaineistossa havaitut anomaliat tarkastettiin.

Kaava-alueita voidaan pitää potentiaalisena sekä esihistoriaan että historialliseen aikaan ajoittuville arkeologisille kohteille. Suunnittelualueelta tunnetaan esihistorialliselle ajalle ajoittuvia asuinpaikkoja sekä pyyntikulttuuriin liittyviä kuoppajäännöksiä ja historiallisen ajan hautasaaria näiden sijoittuen osa-alueille A ja B. Historiallisen ajan asutus on sijoittunut pääosin nykyisinkin rakennetuille alueille. Historiallisen ajan elinkeinoista, esimerkiksi tervantuotannosta ja kalastuksesta, kertovat alueilla sijaitsevat tervahaudat sekä osa-alueella A sijaitseva Kenttäsaari. Alueilla on ollut myös savottatoimintaa 1800- ja 1900-luvuilla.

Inventoinnissa tehdyt havainnot dokumentoitiin valokuvin ja muistiinpanoin. Havaintojen sijainnit sekä kuljetut reitit tallennettiin käsiGPS-paikantimilla (Garmin Montana 610 ja Garmin GPSMAP 65s, tarkkuus +/- 5–10 m). Inventointiraportin laati Hiltunen ja Kalle Luoto syksyllä 2025. Raportin koordinaatit on ilmoitettu ETRS-TM35FIN-tasokoordinaatteina.

4. Tulokset

Heilu Oy:n Kalle Luoto, Jussi-Pekka Hiltunen ja Antti Purmonen toteuttivat Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaavan arkeologisen inventoinnin kesällä ja syksyllä 2025.

Inventoidulta alueelta tunnettiin entuudestaan 20 arkeologista kohdetta, joista 16 on kiinteitä muinaisjäännöksiä ja neljä havaintokohdetta. Näistä Osa-alueella A sijaitsee kymmenen ennestään tunnettua kiinteää muinaisjäännöstä **Kultiharju 2, Olanko**, **Kaarisalmi, Välttämönsalmi**, **Ahosaari**, **Kantoniemi**, **Kenttäsaari 1**, **Simojärvi Isosaari**, **Kujala/Uutela** ja **Kenttälä** sekä kaksi havaintokohdetta **Koppelolahti** ja **Koppelosaari.** Osa-alueella B sijaitsee kuusi kiinteää muinaisjäännöstä **Korteniemi**, **Paloniemi**, **Juurenniemi**, **Koivusaari, Välttämönselkä Hautasaari** ja **Välttämönselkä** sekä kaksi havaintokohdetta **Kaitajärvi** ja **Aittoniemi.** Osa-alueilla C ja D ei sijaitse ennestään tunnettuja arkeologisia kohteita. Havaintokohteista kaikki muut ovat historiallisen ajan tervahautoja lukuun ottamatta **Koppelolahtea**, joka on 1900-luvun kellari.

Inventoinnin yhteydessä suunnittelualueelta tavattiin 30 aiemmin tunnistamatonta arkeologista kohdetta, joista yhdeksän on kiinteitä muinaisjäännöksiä, yhdeksän muita kulttuuriperintökohteita, kuusi löytöpaikkaa ja kuusi muuta kohdetta.

Aiemmin tunnistamattomista kiinteistä muinaisjäännöksistä **Vikkelänlahti** on kivikauden asuinpaikka, **Hautakangas** ajoittamaton kuoppajäännös, **Olanko 2** historiallisen ajan tervahauta, **Kaariniemi** ajoittamaton kuoppajäännös, **Pitkäniemi** kivikautinen asuinpaikka, **Rieskalahti** ajoittamaton kuoppajäännös, **Linjaniemi** ajoittamaton kuoppajäännös, **Palovaara 2** kivikautinen asuinpaikka ja **Putkenoja** ajoittamaton kuoppajäännös.

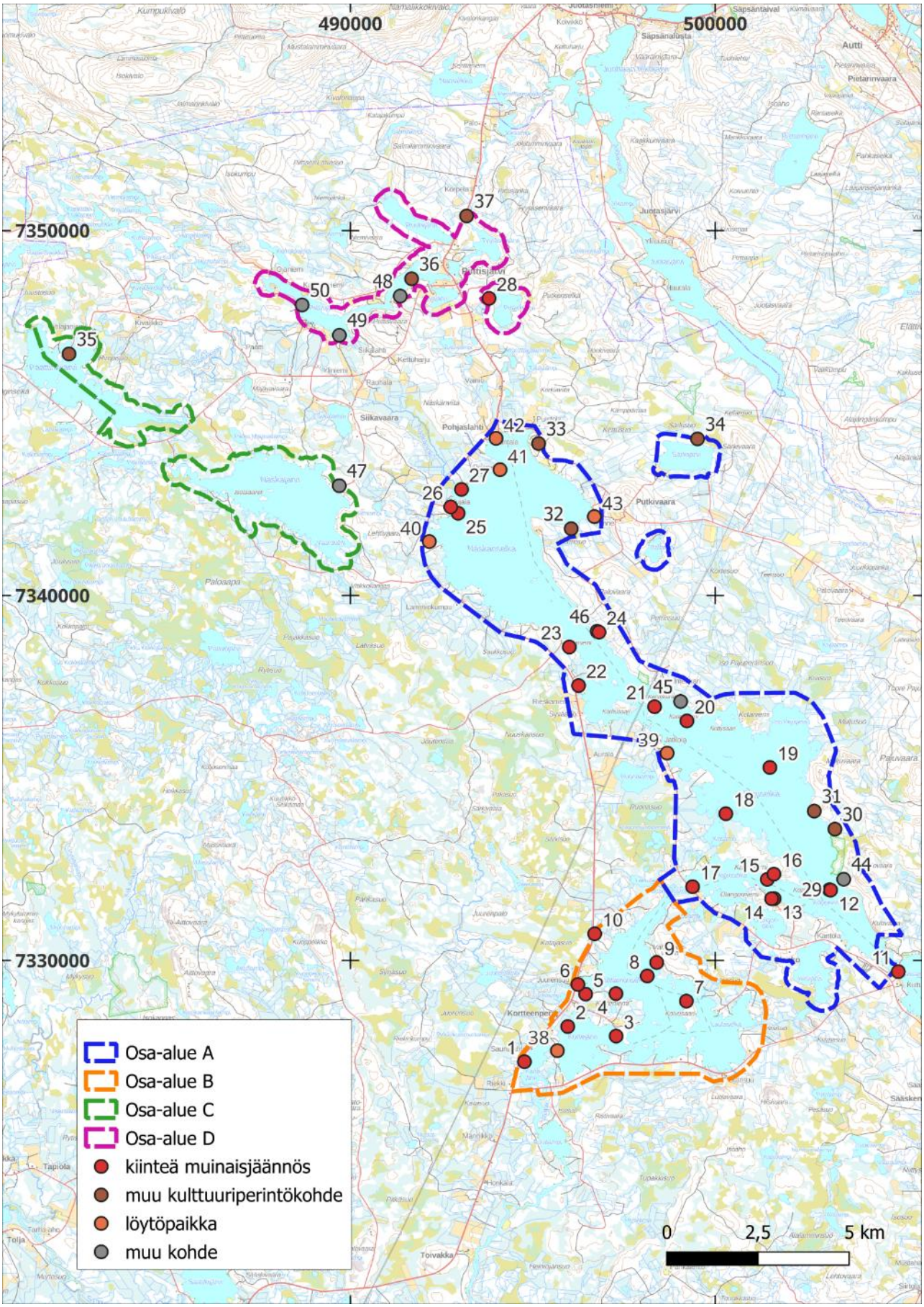
Muista kulttuuriperintökohteista **Koppelosaari 2** on historiallisen ajan asuinpaikka, **Koppelosuo** sekä **Muljuvaara** kämppien jäännöksiä **Nurmisuo** historiallinen asuinpaikka, **Lohelanaho** toisen maailmansodan taistelukaivanto, **Särkijärven mylly** historiallisen ajan myllynpaikka, **Ollinniemi** historiallinen asuinpaikka, **Autioniemi** historiallinen asuinpaikka ja **Korpikoski** uittoon liittyvä kivirakenne.

Löytöpaikoista **Ruonaniemi**, **Koljonen**, **Paloniemi 2** sekä **Rantala** ovat kivikauden irtolöytöpaikkoja ja **Ristisalmi** sekä **Putkivaara** rautakauden irtolöytöpaikkoja.

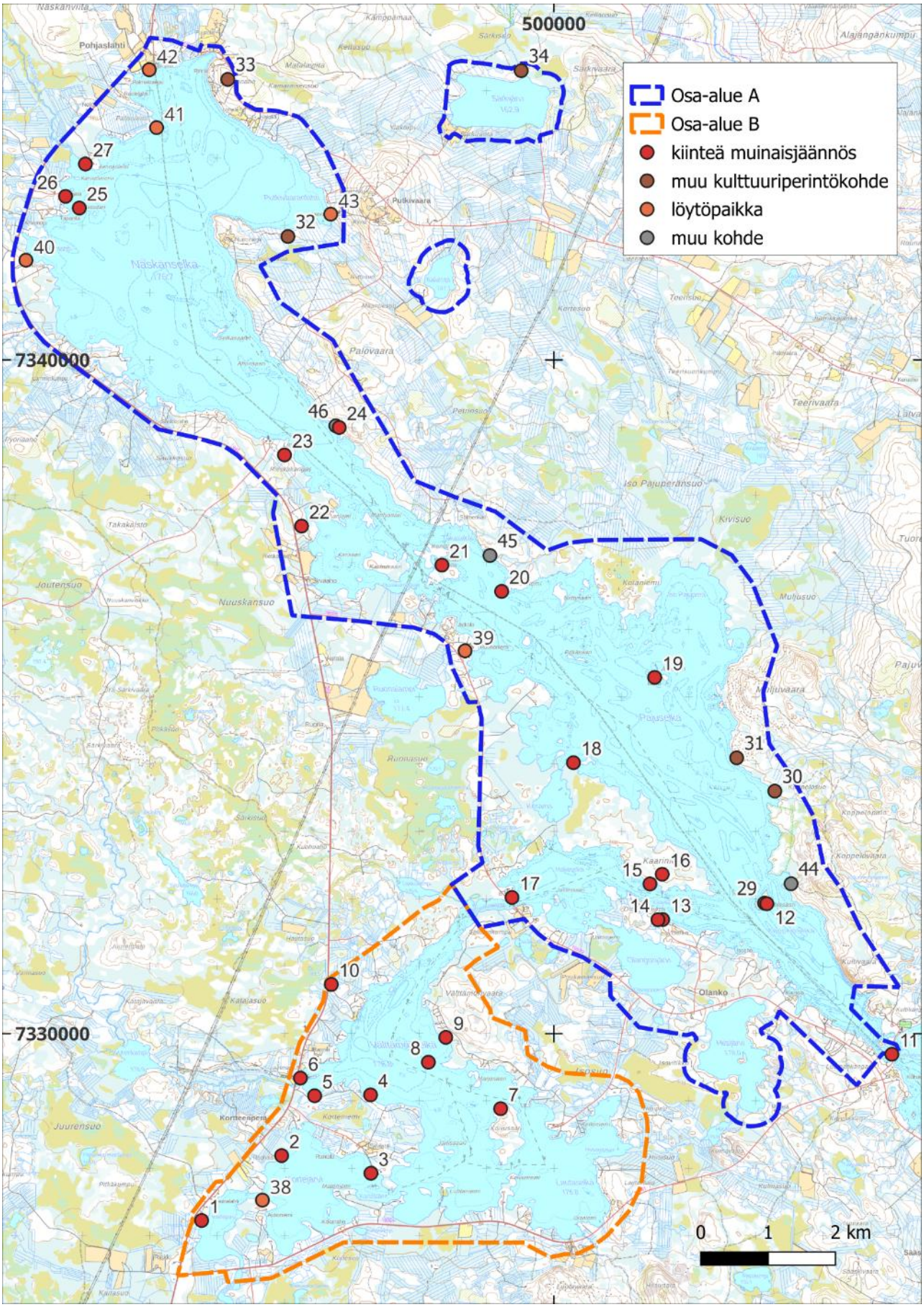
Muista kohteista **Takasalmi** on 1900-luvun rajamerkki, **Palovaara 1** on 1900-luvun merkkipuu, **Mäkelä** sekä **Paananen** ovat 1900-luvun viljelysröykkiötä ja **Lahtela** sekä **Siikalahti** ovat 1900-luvun kellareita.

Nyt tehdyn inventoinnin jälkeen kaava-alueelta tunnetaan 50 arkeologista kohdetta, joista 28 on kiinteää muinaisjäännöstä, yhdeksän muuta kulttuuriperintökohdetta, kuusi löytöpaikkaa ja seitsemän muuta kohdetta.

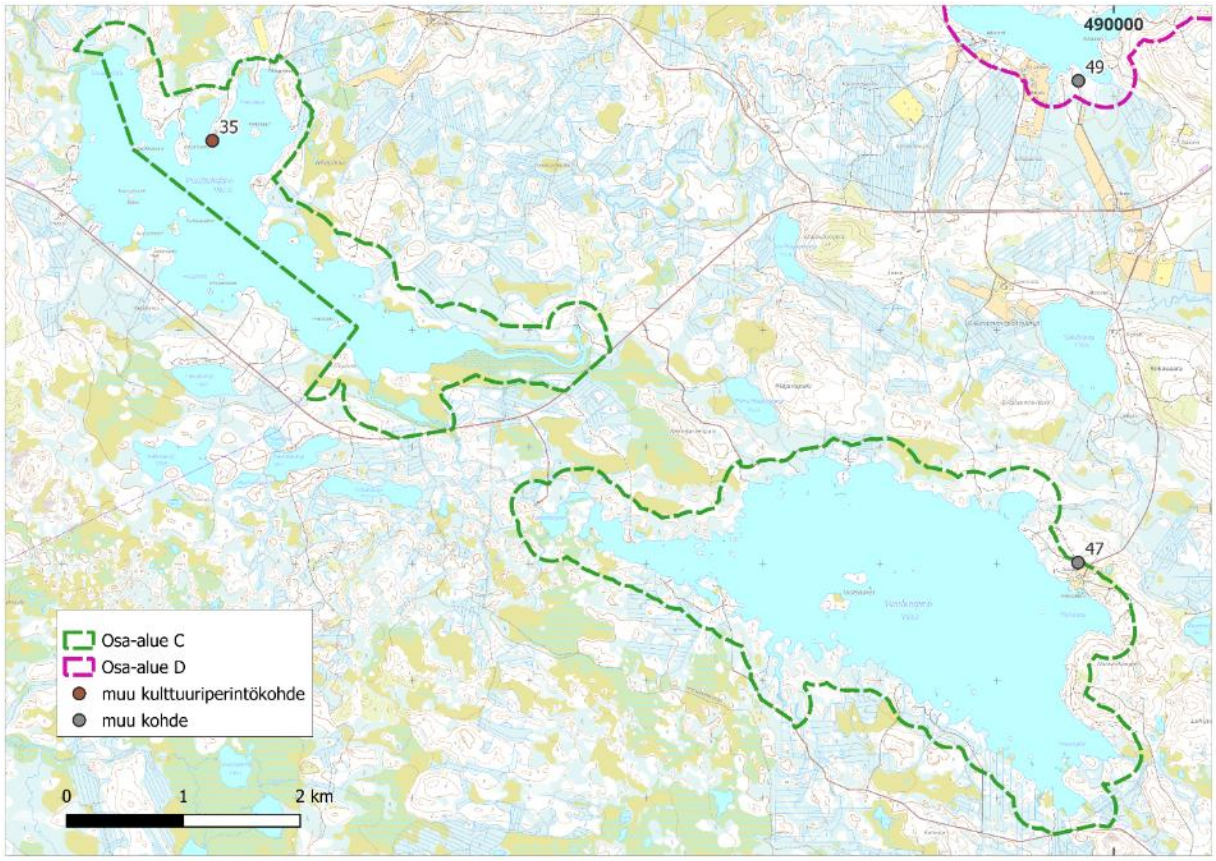
Jussi-Pekka Hiltunen	Kalle Luoto
Oulussa 23.10.2025	Tampereella 2.12.2025
Heilu Oy	Heilu Oy

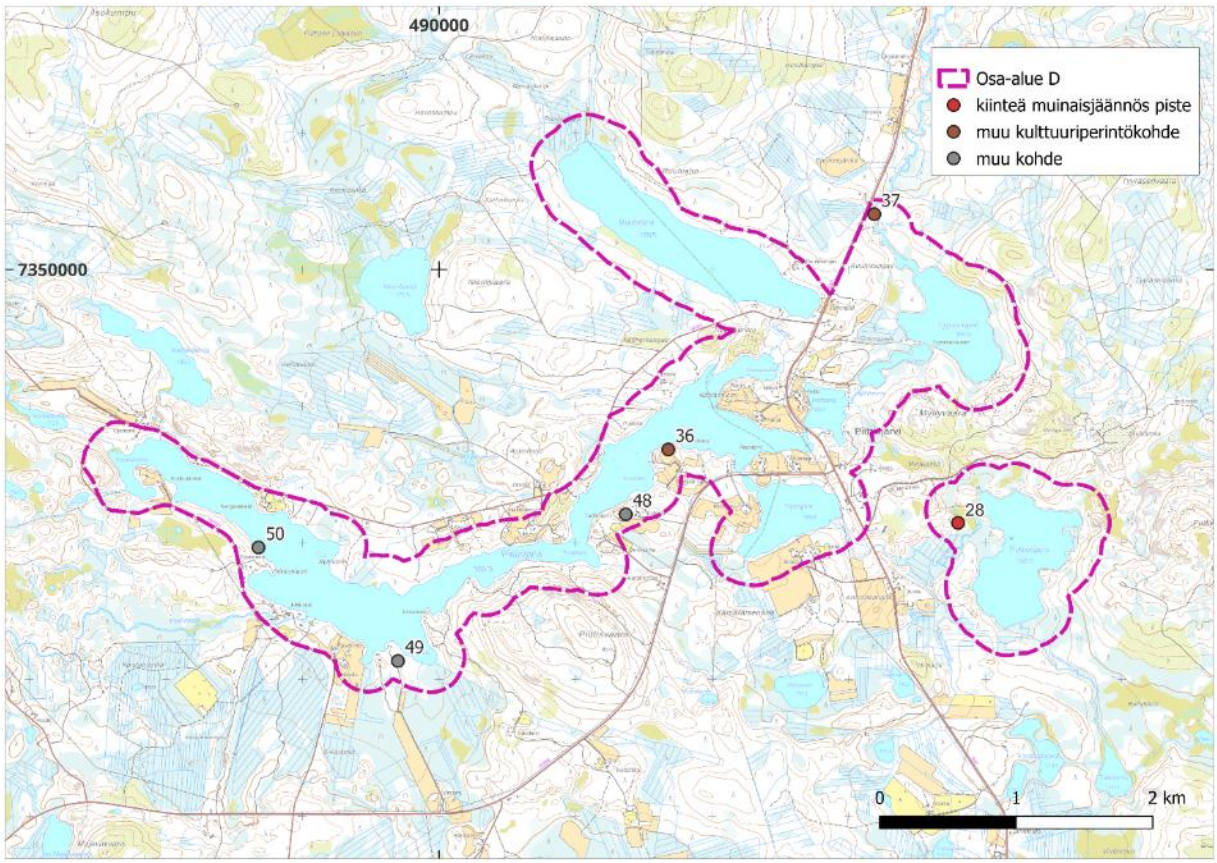
Kartta 5. Arkeologiset kohteet kaava-alueilla.

Kartta 6. Arkeologiset kohteet osa-alueilla A ja B.

Kartta 7. Arkeologiset kohteet osa-alueella C.

Kartta 8. Arkeologiset kohteet osa-alueella D.

Kohdeluettelo

Numero	Nimi	Kunta	Tyyppi	Tarkenne	Ajoitus	Mj-tunnus
KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET						
1	Kaitajärvi	Ranua	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000061870
2	Vikkelänlahti	Ranua	asuinpaikat	-	kivikautinen	uusi kohde
3	Aittoniemi	Ranua	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000061871
4	Paloniemi	Ranua	työ- ja valmistuspaikat	pyyntikuopat	ajoittamaton	683010085
5	Korteniemi	Ranua	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat	pyyntikuopat	kivikautinen	683010084
6	Juurenniemi	Ranua	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat	pyyntikuopat	kivikautinen	683010075
7	Koivusaari	Ranua	asuinpaikat	-	kivikautinen	683010086
8	Välttämönselkä Hautasaari	Ranua	hautapaikat	hautasaaret	historiallinen	683010087
9	Välttämönselkä	Ranua	asuinpaikat	-	kivikautinen	683010088
10	Hautakangas	Ranua	maarakenteet	kuopat	ajoittamaton	uusi kohde
11	Kultiharju 2	Ranua	työ- ja valmistuspaikat	kalastuspaikat	ajoittamaton	1000025095
12	Koppelosaari	Ranua	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000061872
13	Olanko 2	Ranua	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
14	Olanko	Ranua	työ- ja valmistuspaikat	pyyntikuopat	ajoittamaton	683010089
15	Kaarisalmi	Ranua	hautapaikat	kesähaudat	historiallinen	1000013498
16	Kaariniemi	Ranua	maarakenteet	kuopat	ajoittamaton	uusi kohde
17	Välttämönsalmi	Ranua	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat	pyyntikuopat	kivikautinen	683010038
18	Pitkäniemi	Ranua	asuinpaikat	-	kivikautinen	uusi kohde
19	Ahosaari	Ranua	maarakenteet	kuopat	ajoittamaton	683010062
20	Kantoniemi	Ranua	maarakenteet	kuopat	ajoittamaton	1000013497
21	Kenttäsaari 1	Ranua	työ- ja valmistuspaikat	pyyntikuopat	esihistoriallinen	1000013492
22	Rieskalahti	Ranua	maarakenteet	kuopat	ajoittamaton	uusi kohde
23	Linjaniemi	Ranua	maarakenteet	kuopat	ajoittamaton	uusi kohde
24	Palovaara 2	Ranua	asuinpaikat	-	kivikautinen	uusi kohde
25	Simojärvi Isosaari	Ranua	hautapaikat	hautasaaret	historiallinen	683010059
26	Kujala/Uutela	Ranua	asuinpaikat	-	kivikautinen, mesoliittinen	683010028
27	Kenttälä	Ranua	asuinpaikat	-	kivikautinen	683010058
28	Putkenoja	Ranua	maarakenteet	kuopat	ajoittamaton	uusi kohde
MUUT KULTTUURIPERINTÖKOHTEET						
29	Koppelosaari 2	Ranua	asuinpaikat, kivirakenteet, maarakenteet	talonpaikat, kellarit, kaivannot	historiallinen	uusi kohde
30	Koppelosuo	Ranua	kivirakenteet, maarakenteet	kiukaat, kaivannot	historiallinen	uusi kohde
31	Muljuvaara	Ranua	asuinpaikat, kivirakenteet	kiukaat	historiallinen	uusi kohde

32	Nurmisuo	Ranua	asuinpaikat, kivirakenteet	kiukaat, kiviaidat	historiallinen	uusi kohde
33	Lohealanaho	Ranua	puolustusvarustukset	taistelukaivannot	toinen maailmansota 1939–1945	uusi kohde
34	Särkijärven mylly	Ranua	työ- ja valmistuspaikat	vesimyllyt	historiallinen	uusi kohde
35	Ollinniemi	Ranua	kivirakenteet, asuinpaikat, maarakenteet	kellarit, talonpohjat, kuopat	historiallinen	uusi kohde
36	Autioniemi	Ranua	asuinpaikat, kivirakenteet, maarakenteet	talonpohjat, röykkiöt, kuopat	historiallinen	uusi kohde
37	Korpikoski	Ranua	kivirakenteet	-	1900-luku	uusi kohde
LÖYTÖPAIKAT						
38	Ristisalmi	Ranua	löytöpaikat	irtolöytöpaikat	rautakautinen	uusi kohde
39	Ruonaniemi	Ranua	löytöpaikat	irtolöytöpaikat	kivikautinen	uusi kohde
40	Koljonen	Ranua	löytöpaikat	irtolöytöpaikat	kivikautinen	uusi kohde
41	Paloniemi 2	Ranua	löytöpaikat	irtolöytöpaikat	kivikautinen	uusi kohde
42	Rantala	Ranua	löytöpaikat	irtolöytöpaikat	kivikautinen	uusi kohde
43	Putkivaara	Ranua	löytöpaikat	irtolöytöpaikat	rautakautinen	uusi kohde
MUUT KOHTEET						
44	Koppelolahti	Ranua	kivirakenteet	kellarit	1900-luku	1000061873
45	Takasalmi	Ranua	kivirakenteet	rajamerkit	1900-luku	uusi kohde
46	Palovaara 1	Ranua	kulkuväylät	merkkipuut	1900-luku	uusi kohde
47	Mäkelä	Ranua	työ- ja valmistuspaikat	viljelyröykkiöt	1900-luku	uusi kohde
48	Lahtela	Ranua	kivirakenteet, maarakenteet	kellarit, kuopat	1900-luku	uusi kohde
49	Siikalahti	Ranua	kivirakenteet	kellarit	1900-luku	uusi kohde
50	Paananen	Ranua	työ- ja valmistuspaikat	viljelyröykkiöt	1900-luku	uusi kohde

5. Arkeologiset kohteet (* uusi kohde)

Kiinteät muinaisjäännökset

1. Kaitajärvi

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös, entinen havaintokohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Janne Ikäheimo etätarkastus 2023
Koordinaatit:	N 7327225 E 494771 z 180 m mpy
Koordinaattiselite:	Maanmittauslaitoksen laser 5p aineisto

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kohteeseen kuuluu tervahauta. Kohde on tunnistettu ja rajattu Maanmittauslaitoksen laser 5p aineistosta (Tuotantoalue: Ranua 2020) tehtyjen arkeologisten havaintojen perusteella (Ikäheimo 2023, etätarkastus). Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa.

Inventointi 2025: Tervahauta sijaitsee Kaitajärven länsirannalla harvennetussa mäntymetsässä. Tervahaudan halkaisija on noin 8 metriä. Vallin leveys on noin 2 metriä. Haudan syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on noin 0,7 metriä. Halssi suuntautuu kaakkoon Kaitajärvelle. Se on noin 6 metriä pitkä, 1 metrin leveä ja 0,5 metriä syvä.

Kartta 9. Kaitajärven (1) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Osa-alueen B raja on merkitty oranssilla katkoviivalla.

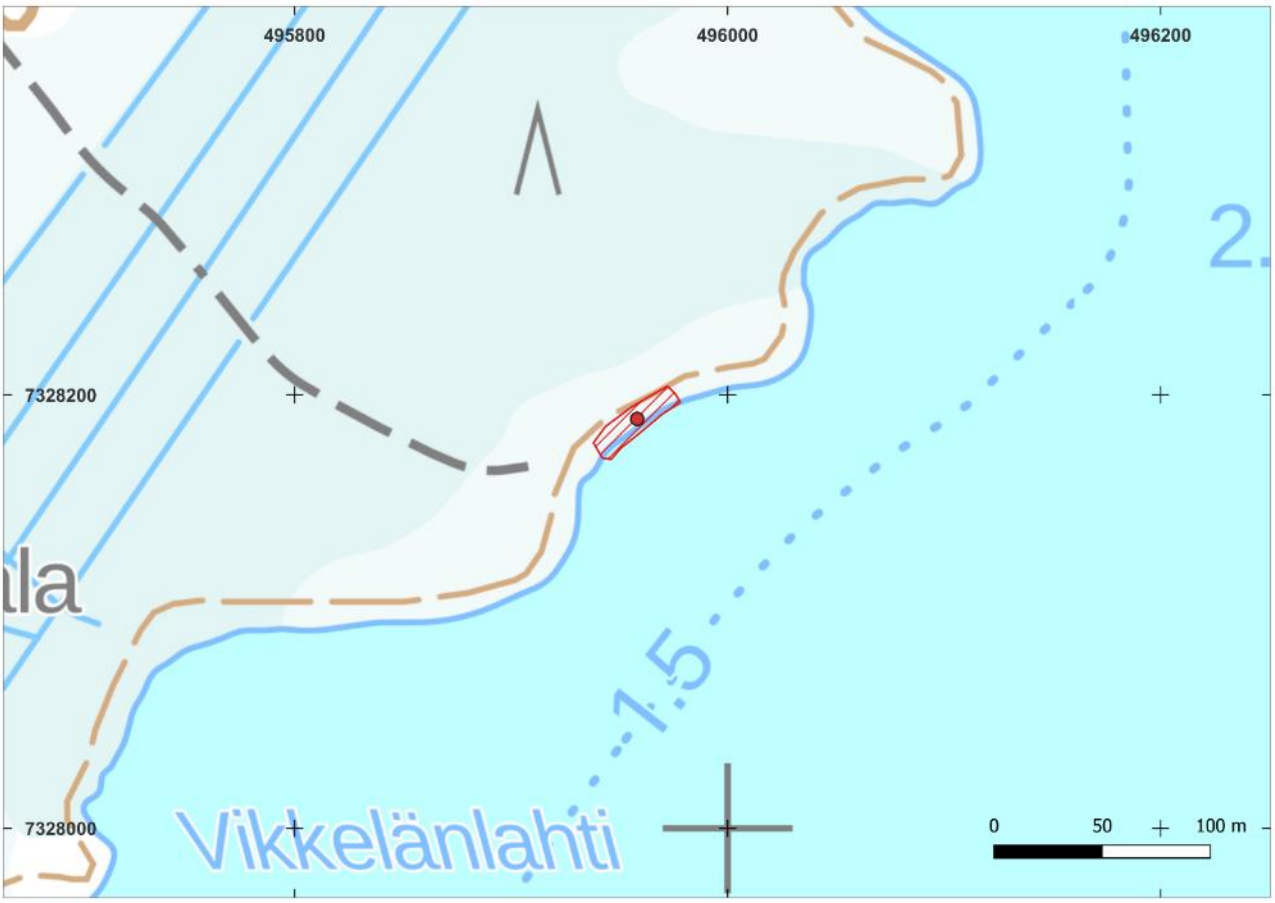

Kuva 15. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Koilliseen.

2. Vikkelänlahti*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7328189 E 495958 z 177,5 m mpy
Koordinaattiselite:	löytöalueen keskikohta

Inventointi 2025: Kortejärven länsirannalla, Vikkelänlahden pohjoispuolella sijaitsevalta hiekkarannalta havaittiin inventoinnin yhteydessä noin 40 metrin matkalta kvartseja. Rannalta havaittiin veden pyöristämiä iskoksia sekä yksi mahdollinen kaavin (KM49920). Osa kvartseista on täysin pyöreitä ja luontaisia. Hiekkarannan luoteispuolella on loivasti kohti järveä laskeva noin 10 metriä leveä mäntyä kasvava hiekkakangas, joka muuttuu luoteessa suomaisemmaksi. Kankaalle kaivettiin muutamia koekuoppia, mutta sieltä ei tehty havaintoja kivikaudesta.

Kartta 10. Vikkelänlahden (2) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

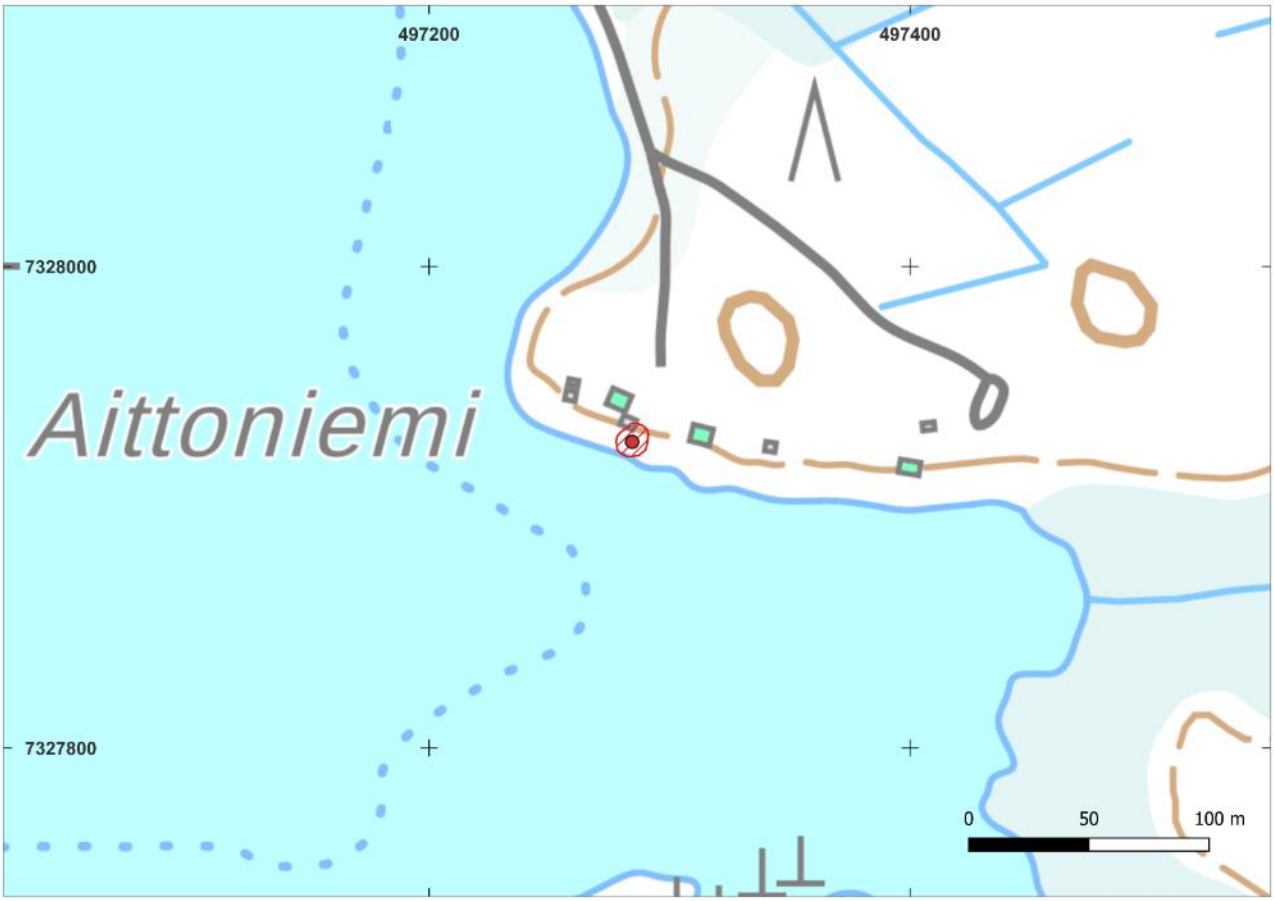
Kuva 16. Hiekkarantaa, josta löytyi kivikaudelle ajoittuvia löytöjä. Kuvassa vasemmalla mäntyä kasvava hiekkakangas. Koilliseen.

3. Aittoniemi

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös, entinen havaintokohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Janne Ikäheimo etätarkastus 2023
Koordinaatit:	N 7327928 E 497285 z 180 m mpy
Koordinaattiselite:	Maanmittauslaitoksen laser 5p aineisto

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kohteeseen kuuluu tervahauta. Kohde on tunnistettu ja rajattu Maanmittauslaitoksen laser 5p aineistosta (Tuotantoalue: Ranua 2020) tehtyjen arkeologisten havaintojen perusteella (Ikäheimo 2023, etätarkastus). Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa.

Inventointi 2025: Aittoniemessä sijaitsevan mökin pihalla on tervahauta, jonka halkaisija on noin 8 metriä. Vallin leveys on noin 2 metriä. Haudan syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on noin 1,2 metriä. Halssi suuntautuu etelään kohti Kortesalmea. Tervahaudan kaakkoisreunalle on tehty maakellari.

Kartta 11. Aitoniemen (3) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

Kuva 17. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Lounaaseen.

4. Paloniemi

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	683010085
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, pyyntikuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990
Koordinaatit:	N 7329090 E 7329090 z 179 m mpy
Koordinaattiselite:	kuopan 1 koordinaatit

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Simojärven Välttämönselän länsirannalla olevan Korteniemen pohjoinen niemeke. Törmällä on tiheä pyyntikuopparyhmä.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin vuoden 2025 inventoinnin yhteydessä. Kohteesta havaittiin neljä kuoppajäännöstä niemekkeen korkeimmalta kohdalta mökin pohjoispuolelta.

Kuoppa 1 on kooltaan noin 2,5 x 2 x 0,8 metriä. Ympärillä on valli, jonka leveys on noin 0,6 metriä ja korkeus noin 0,2 metriä. Heti sammaleen alla havaittiin kairauksessa hiilensekaista hiekkaa. Selvää huuhtoutumiskerrosta ei havaittu

Kuoppa 2 (N 7329087 E 497276) on kooltaan noin 1,3 x 1 x 0,3 metriä. Kuoppa on melko laakea ja kairauksessa havaittiin selkeä podsolimaannos.

Kuoppa 3 (N 7329084 E 497274) on kooltaan noin 1,3 x 1 x 1 metriä ja se on melko jyrkkäpiirteinen. Kairauksesta ei havaittu ehjää podsolimaannosta.

Kuoppa 4 (N 7329083 E 497270) on halkaisijaltaan noin 1,2 metriä ja sen syvyys on noin 0,2 metriä. Kuoppa on melko laakea ja kairauksesta havaittiin selkeä podsolimaannos.

Nykyisin heti kuoppien eteläpuolella on mökki, jota ei ilmeisesti ole ollut paikalla Kotivuoren 1990 inventoinnin aikaan. Kotivuori on havainnut vuonna 1990 paikalta seitsemän kuoppaa. On mahdollista, että osa etelärinteellä sijainneista kuopista on tuhoutunut esim. pihan muokkaukseen liittyvissä töissä. Kuopat 1,2 ja 4 vaikuttavat suhteellisen vanhoilta, mutta kuoppa 3 melko tuoreelta kaivannolta.

Kohteen sijainti on merkitty muinaisjäännösrekisteriin 25 metriä liian pohjoiseen Kortejärveen. Nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä kohteen paikkatietoa tarkennettiin ja sille laadittiin aluerajaus.

Kartta 12. Paloniemen (4) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

Kuva 18. Kuoppa 1. Koilliseen.

Kuva 19. Kuoppa 2. Pohjoiseen.

Kuva 20. Kuoppa 3. Pohjoiseen.

Kuva 21. Kuoppa 4. Pohjoiseen.

5. Korteniemi

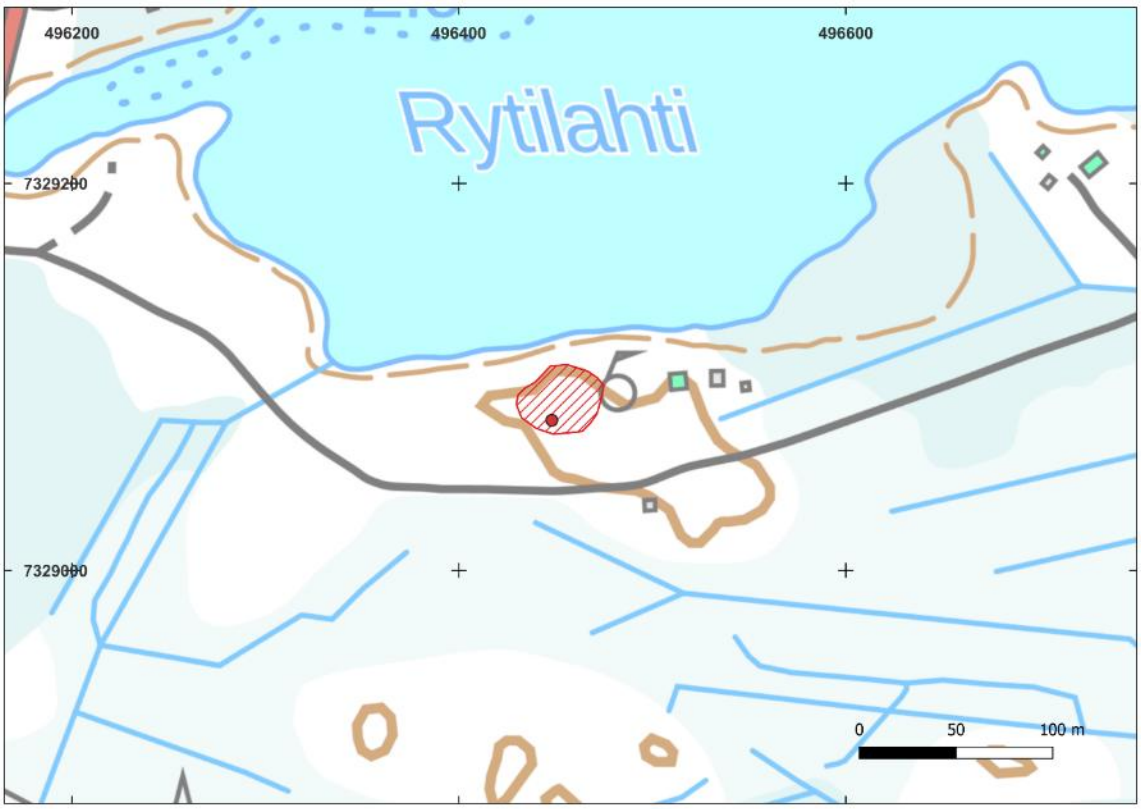
Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	683010084
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, pyyntikuopat asuinpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990
Koordinaatit:	N 7329077 E 496448 z 179 m mpy
Koordinaattiselite:	kuoppajäännöksen koordinaatti

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Simojärven Välttämönselän länsirannalla oleva kivikautinen asuinpaikka. Korteniemen pohjoissivun tyvessä, Juurenjoen suulla oleva kohde on osittain auraamalla tuhottu. Paikalla on myös pyyntikuoppia.

Inventointi 2025: Meteliniementien pohjoispuolella, Rytilahden eteläpuolella sijaitsee tasainen niemenkärki soistuneemman metsän ympärillä. Alueelta havaittiin yksi kuoppajäännös, jonka koko on noin 3 x 2,2 x 0,6 metriä. Kuoppaan tehdystä lapionpistosta havaittiin podsolimaannos. Kyseessä on Kotivuoren vuoden 1990 inventoinnissa mainitsema pyyntikuoppa.

Alue kasvaa nykyisin harvennettua mäntymetsää. Alueen maaperä on paikoitellen melko kivistä. Alueella erottuu vielä vanhoja äestysuria. Alueelle tehtiin muutamia koekuoppa/pistoja, mutta niistä ei havaittu kivikauteen viittavia merkkejä. Tasainen niemeke vaikuttaa hyvinkin potentiaaliselta kivikautiselle asuinpaikalle. Vuonna 1990 Kotivuori on havainnut niemekkeestä kvartsi-iskoksia äestyksen jälkeen.

Kohteen paikkatieto on merkitty muinaisjäännösrekisteriin noin 20 metriä liian koilliseen. Nyt tehdyssä inventoinnissa kohteen paikkatietoa tarkennettiin ja kohteelle laadittiin aluerajaus maastossa tehtyjen havaintojen sekä Kotivuoren vuonna 1990 tehtyjen havaintojen perusteella.

Kartta 13. Korteniemen (5) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

Kuva 22. Yleiskuva tasaisesta niemekkeestä, josta on vuoden 1990 inventoinnissa löytynyt kvartsi-iskoksia. Koilliseen.

Kuva 23. Alueelta havaittu kuoppajäännös. Kaakkoon.

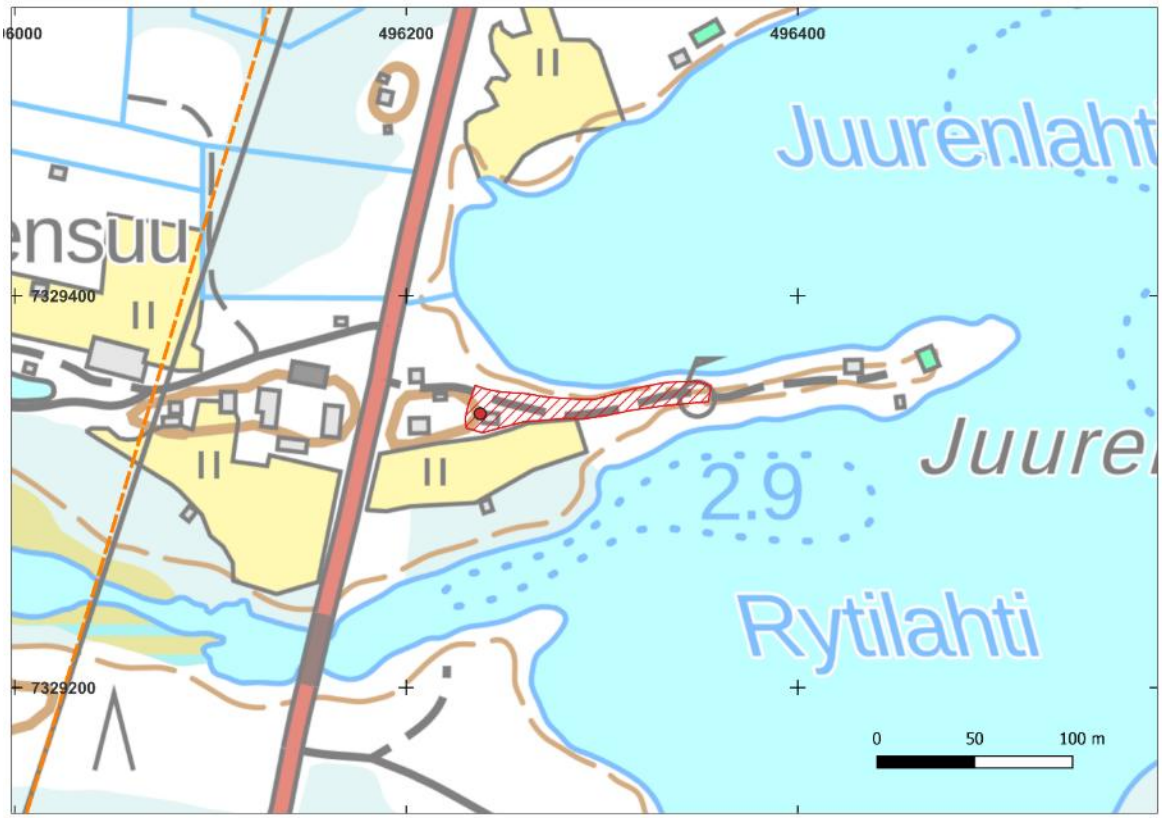
6. Juurenniemi

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	683010075
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, pyyntikuopat asuinpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990
Koordinaatit:	N 7329339 E 496237 z 178 m mpy
Koordinaattiselite:	kuoppajäännöksen koordinaatti

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Simojärveen yhtyvän Välttämönselän länsirannalla olevan kapean niemen kivikautinen asuinpaikka. Paikalla on mahdollisia pyyntikuoppia.

Inventointi 2025: Juurenlahden ja Rytilahden välissä sijaitsevalta kapealta niemeltä on tavattu vuoden 1990 inventoinnissa ajouralta kvartsi-iskoksia. Niemekkeeltä on lisäksi tavattu kolme kuoppajäännöstä, joita on epäilty pyyntikuopiksi.

Kohde tarkastettiin nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä. Pellon pohjoispuolella sijaitsevan ladon länsipuolelta tavattiin yksi laakea kuoppa, jonka halkaisija on noin 1,2 metriä. Sen syvyys on noin 0,2 metriä. Kuopassa on ehjä podsolimaannos. Niemen kärkeen johtavan tien pohjoispuolelta havaittiin muutamia epämääräisiä kuoppia/kaivantoja, jotka liittynevät tien rakentamiseen tai muuhun myöhempään maankäyttöön. Nyt tehdyn inventoinnin aikana mökille johtavalta tieltä ei tavattu kivikauteen viittavia merkkejä. Tien pohjoispuolelle tehtiin muutamia koekuoppia, joista ei tehty havaintoja kivikaudesta. Muinaisjäännösrekisteriin kohteen paikkatieto on merkitty noin 35 metriä pohjoiseen tieurasta Juurenlahteen. Nyt tehdyssä inventoinnissa kohteen paikkatietoa tarkennettiin ja kohteelle laadittiin aluerajaus maastossa tehtyjen havaintojen sekä Kotivuoren vuonna 1990 tehtyjen havaintojen perusteella.

Kartta 14. Juurenniemen (6) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Osa-alueen B raja on merkitty oranssilla katkoviivalla.

Kuva 24. Niemen kärkeen johtava tieura, josta on vuoden 1990 inventoinnissa löytynyt kvartsi-iskoksia. Itään.

Kuva 25. Laakea kuoppajäännös ladon länsipuolella. Etelään.

7. Koivusaari

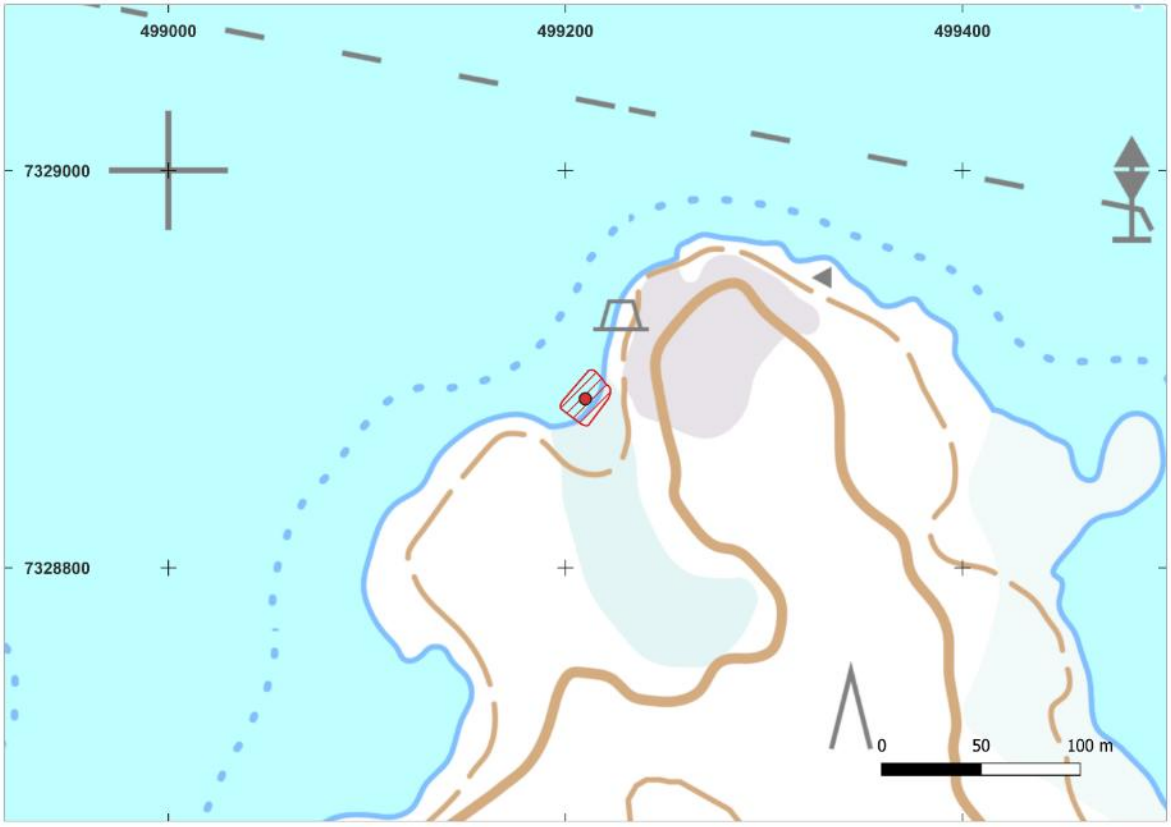
Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	683010086
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990 Inga Nieminen inventointi 2012
Koordinaatit:	N 7328885 E 499210 z 176,5 m mpy
Koordinaattiselite:	alueen keskikohta

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Simojärven Välttämönselällä oleva suuri saari. Sen pohjoispään luoteisosassa olevassa hiekkaperäisessä lahdessa on todettu kvartsi-iskoksia sekä ilmeisesti tulisijan rapautuneita kivi kivikautisen asunpaikan merkkinä.

Kohde on todettu inventoinnissa 1990 ja tarkastettu uudelleen 2012, jolloin ei havaittu maanpäälle erottuvia merkkejä muinaisjäännöksestä. Löytöjä tai muuta kivikautiseen asutukseen viittaavaa tuolloin havaittu lukuun ottamatta poukaman itäpäässä, noin 4 metriä rannasta, veden alla havaittuja, noin puolentoista nyrkin kokoisia kiviä, joista yhtä nostettaessa havaittiin sen alapinta rapautuneeksi, kyseessä on mahdollisesti tulisijan jäännös, jossa noin metrin alalla on hajallaan noin 15 kiveä. Pohja on osittain tumman karikkeen peitossa, eikö koko aluetta voitu havainnoida. Matala vesialue loppuu noin 15 metrin päässä rannasta, jossa on ilmeisesti myös asuinpaikan raja.

Todennäköisesti matala muinainen hiekkaranta asuinpaikan merkkeineen on veden vaihtelun kuluttamana vähitellen suureksi osaksi huuhtoutunut.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Alueelta ei tehty uusia havaintoja ja kohde on muinaisjäännösrekisterin kuvauksen mukainen.

Kartta 15. Koivusaaren (7) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

Kuva 26. Koivusaaren hiekkaranta. Kaakkoon.

8. Välttämönselkä Hautasaari

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	683010087
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	hautapaikat, hautasaaret
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990 Inga Nieminen inventointi 2012
Koordinaatit:	N 7329575 E 498137 z 178 m mpy
Koordinaattiselite:	gps-mittaus 2012

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Simojärven Välttämönselällä on pieni saari, jonka korkeimmilla kohdilla on kesähautoja, purnuja ja myöhemmän kaivelun aiheuttamia kuopanteita. Simojärvessä on myös toinen Hautasaari (ks. Ranua Simojärvi Hautasaari 683500009).

Vuoden 2012 inventoinnissa saaressa havaittiin mahdollinen kesähauta, mahdollinen lapsenhauta ja kaksi ilmeisesti säilytyskuoppaa, sekä yksi ilmeisesti moderni maanottokuoppa. Saaren keskellä olevasta hautakuopasta kaakkoon, saaren etelärannalla on kaksi syvää ja laajaa kuoppaa, jotka ovat ilmeisesti toimineet säilytyspaikkoina tai kellareina. Aikaisemman kohdekuvauksen (1990) mukaan kuoppia nimitetään tässä purnuiksi. Tiedot havainnoista on lisätty rekisterin alakohteet-välilehdelle.

Kuoppa 1 (N 7329567 E 498120): Saaren länsipäädyssä ja etelärannalla on havaittavissa ihmistoiminnasta syntyneitä kuoppia. Saaren korkeimmalla kohdalla on länsilounas-itäkoillis-suuntainen, 2.5 metriä pitkä ja 1.2 metriä leveä, 0.5 metriä syvä hautamainen painauma. Muita selkeästi haudoiksi tulkittavia painaumia ei saarella havaittu.

Kuoppa 2 (N 7329567 E 498126): Hautapainanteesta noin neljä metriä itään on pieni, luode-kaakko-suuntainen kuoppa, joka on kooltaan 1.1 x 0.6 metriä ja 0.4 metriä syvä. Kuopan reunoissa tuntui kiviä.

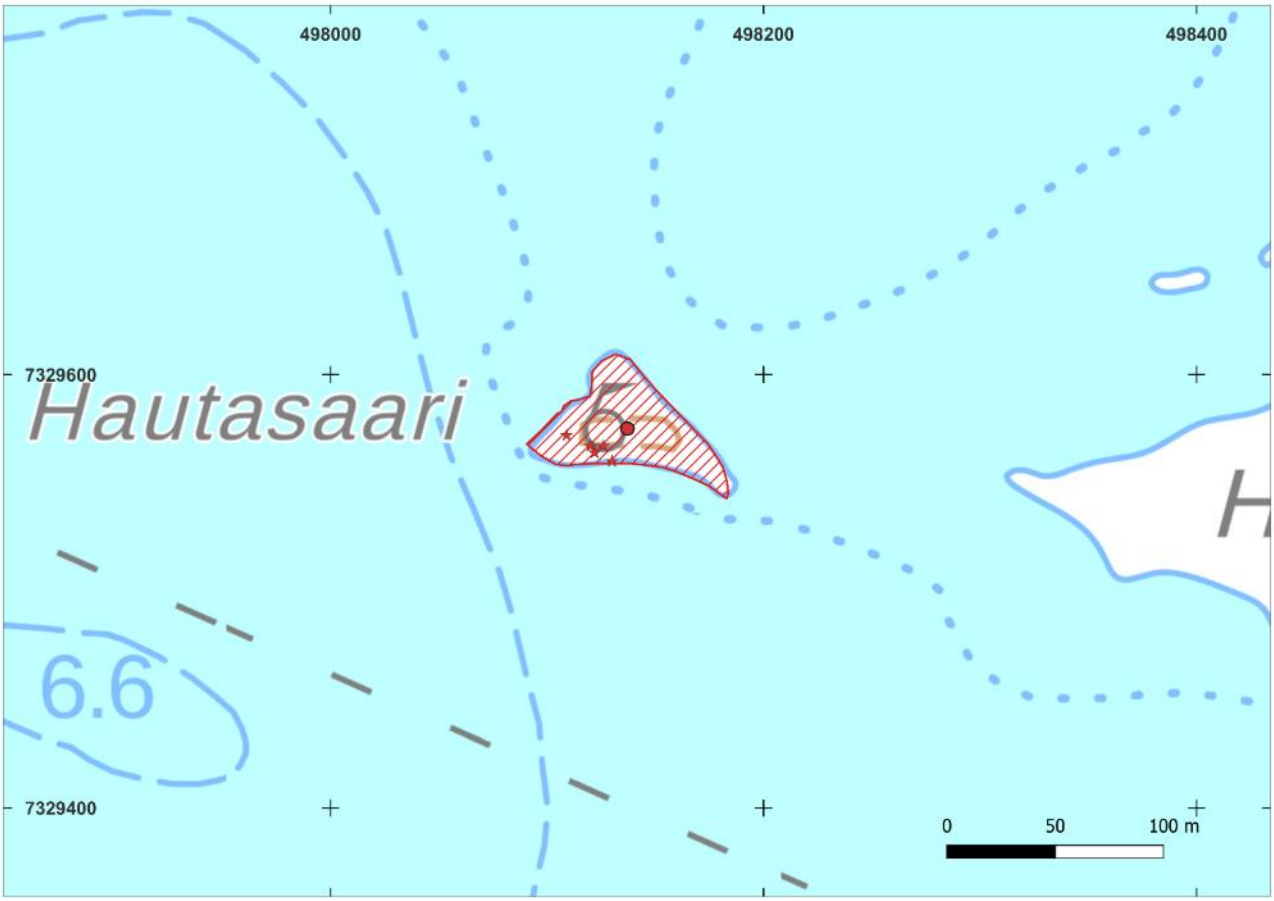
Nelikulmainen kuoppa (N 7329572 E 498109): Saaren itäpäässä olevan modernin nuotiopaikan pohjoispuolella, noin 3.5 metrin päässä on ilmeisesti moderni neliskanttinen kuoppa, joka on kooltaan 0.9 x 0.9 metriä ja syvyydeltään 0.4 metriä.

Painauma (N7329564 E 498122): Purnu 1:sen luoteispuolella on pohjoiseteläsuuntainen, pitkänomainen, matala painauma, joka on sivumitoiltaan noin 2.5 x 1 metriä ja 0.3 metriä syvä. Painauman eteläpääty on lähes kiinni Purnu 1:ssä. Painauma on hautamainen, mutta ei yhtä selkeä, kuin Kuoppa 1.

Purnu 1 (N 7329564 E 498122): Purnu 1 on kahdesta purnusta läntisempi. Sen pituus on 4.3 metriä ja leveys 4 metriä. Kuopan eteläreunasta lähtee halssimainen suuaukko kohti noin 7 metrin päässä olevaa vesirajaa. Käytävän selkeästi havaittavissa oleva osuus on 2 metriä pitkä ja 1.4 metriä leveä. Kuopan syvyys syvimmästä peräosasta mitattuna on 1.8 metriä. Kuoppa on jyrkkäreunainen ja pohjastaan reunoilta valuneen hiekan pyöristämä.

Purnu 2 (N 7329560 E 498130): Purnu 2 on Purnusta 1 noin viisi metriä itään. Purnu on 2.4 metriä leveä ja 2.2 metriä pitkä. Purnun eteläreunassa on 1.2 metriä leveä aukko kohti etelää. Purnun syvyys on 1.5 metriä. Purnu on jyrkkäreunainen ja muodoltaan pyöreä.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Muinaisjäännösrekisteriin merkitty kuoppaa 2 ei paikannettu maastosta. Sen sijainti on merkitty muinaisjäännösrekisteriin samalle kohdalle, jossa sijaitsee alakohteeksi merkitty Purnu 2. Purnuiksi merkityt kaksi syvää ja melko jyrkkäreunaista kuoppaa eivät vaikuta purnuilta vaan pikemminkin esimerkiksi kellarin tai joltakin vastaavan kuopalta niin kuin on todettu jo vuoden 2012 inventoinnissa. Ainoastaan kuoppa 1 vaikuttaa lähinnä haudaksi tulkittavalta, muut kuopat ja painanteet liittyvät todennäköisesti johonkin muuhun.

Kartta 16. Välttämönselkä Hautasaari (8) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Alakohteet on merkitty punaisilla tähdillä.

Kuva 27. Haudaksi tulkittu kuoppa 1. Pohjoiseen.

Kuva 28. Muinaisjäännösrekisteriin merkitty purnu 1. Etelään.

9. Välttämönselkä

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	683010088
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990
Koordinaatit:	N 7329944 E 498395 z 176,5 m mpy
Koordinaattiselite:	alueen keskipiste

Muinaisjäännösrekisteri: Simojärven Välttämönselän itärannalla olevassa pienessä lahdekkeessa todettu muinainen oleskelusija. Löydöt liusketta ja kvartsia.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Hiekkarannalta on löytynyt vuoden 1990 inventoinnin yhteydessä kvartsiesineitä, -iskoksia sekä liuskeiskoksia. Nykyisin hiekkarannan kohdalla on laituri sekä veneenlaskupaikka. Molemmat rakenteista ovat kevytrakenteisia eivätkä ole todennäköisesti vaikuttaneet kohteen säilyneisyyteen. Hiekkarannasta koilliseen sijaitsee mökki sekä muita rakennuksia. Hiekkarannalta ei havaittu kivikauteen viittavia merkkejä.

Muinaisjäännösrekisteriin merkitty paikkatieto on noin 25 metriä luoteessa kohteen todellisesta sijainnista. Kohteen paikkatietoa tarkennettiin ja kohteelle laadittiin aluerajaus Kotivuoren 1990 tekemien havaintojen sekä nyt maastossa nähdyn perusteella.

Kartta 17. Välttämönselän (9) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

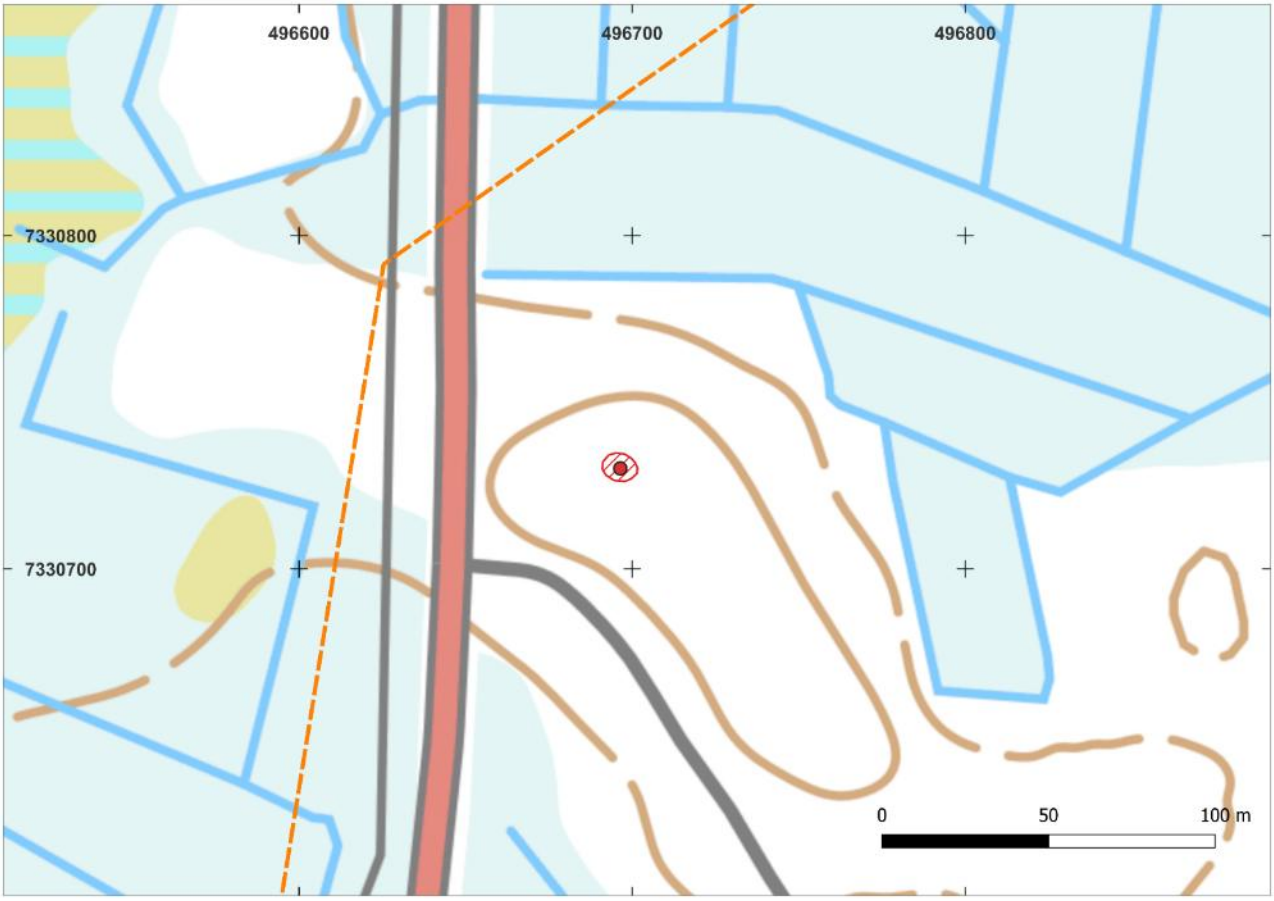

Kuva 29. Hiekkarantaa, josta vuoden 1990 inventoinnissa on löytynyt kivikaudelle ajoittuvia löytöjä. Kaakkoon.

10. Hautakangas*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7330730 E 496696 z 186,5 m mpy
Koordinaattiselite:	kuoppajäännöksen keskikohta

Inventointi 2025: Hautakankaan luoteisosassa, kankaan korkeimmalla kohdalla noin 45 metriä Pekkalantiestä itään sijaitsee kuoppajäännös. Kuopan koko on noin 6 x 5 metriä ja sillä on syvyyttä noin 0,6 metriä. Kuopan ympärillä erottuu noin 1–1,2 metrin levyinen valli, jolla on korkeutta noin 0,2 metriä. Alueen maaperä on kivikkoista. Myös kuopan pohjalla sekä vallissa on kiviä. Kivet ovat täysin sammaleen peitossa. Kyseessä voi olla esimerkiksi jonkin tilapäisasumuksen, kuten kodanpohja tai säilytykseen liittyvä kuoppa.

Kartta 18. Hautakankaan (10) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Osa-alueen B raja on merkitty oranssilla katkoviivalla.

Kuva 30. Kaira on pystyssä kuoppajäännöksen keskellä. Länteen.

11. Kultiharju 2

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	1000025095
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, kalastuspaikat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	Inga Nieminen 2012
	Timo Sepänmaa & Janne Soisalo inventointi 2021
Koordinaatit:	N 7329693 E 505018 z 180 m mpy
Koordinaattiselite:	gps-mittaus

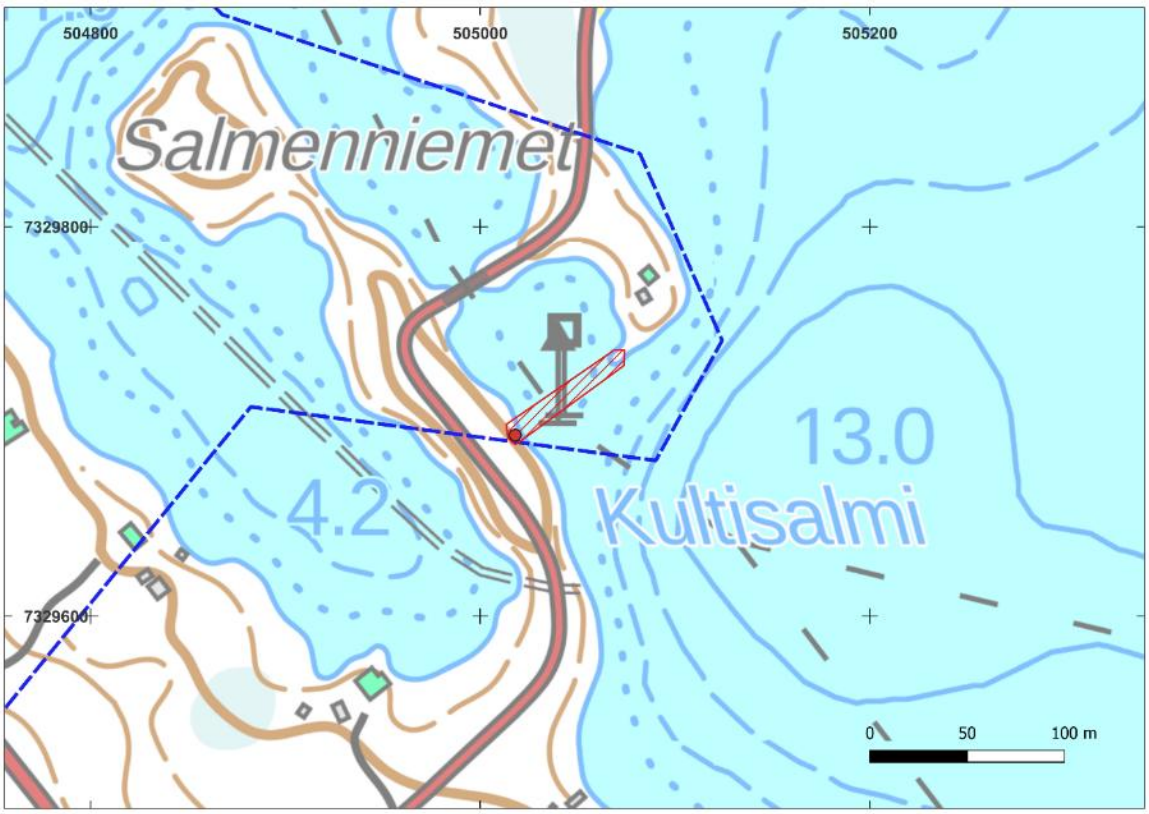
Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kohde sijaitsee vedessä Simojärven Kultisalmen länsiosassa lähellä hiekkapohjaista mäntymetsää kasvavaa aluetta. Rannat ovat kivikkoisia.

Kohde on tarkastettu maastossa syyskuussa 2012. Kohteessa havaittiin rannoilla muutaman metrin matkalla erottuva harva kiveys, joka leveimmillään on noin metrin levyinen. Kohde sijaitsee puoliksi valtion ja puoliksi yksityisen omistuksessa olevalla alueella. Valtion puolella, veden alla, noin 5 metriä rannasta kohtisuoraan rantaviivaan nähden, on noin metrin etäisyydellä toisistaan kaksi, noin 15 senttimetriä halkaisijaltaan olevaa hirttä, joissa on 15 senttimetriä leveät ja noin 5 senttimetrin syvyiset, muodoltaan kulmikkaat lovekset. Hirret erottuvat noin metrin matkalla ja katoavat pohjahiekkaan. Salmen koillisrannalla, yksityisessä omistuksessa olevalla maalla pato erottuu matalana ja kapeana kiveyksenä.

Vuoden 2021 inventoinnissa kohdetta tarkasteltiin lähimmillään noin 10 metrin päästä. Kohde oli veden alla ja vaikutti siltä, että kohde oli samassa kunnossa kuin vuonna 2012 oli havainnoitu.

Kohteen aluerajaus perustuu vuoden 2012 havaintoihin.

Inventointi 2025: Kohdetta tarkasteltiin lounaisrannalta. Veden ollessa matala syyskuussa salmen koillisrannalta erottui patoon liittyvää matalaa ja kapeaa kiveystä. Kohde on muinaisjäännösrekisterin kuvauksen mukainen siltä osin, kun sitä oli näkyvillä. Kohde on suurimmaksi osaksi veden alla.

Kartta 19. Kultiharju 2 (11) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Osa-alueen A raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.

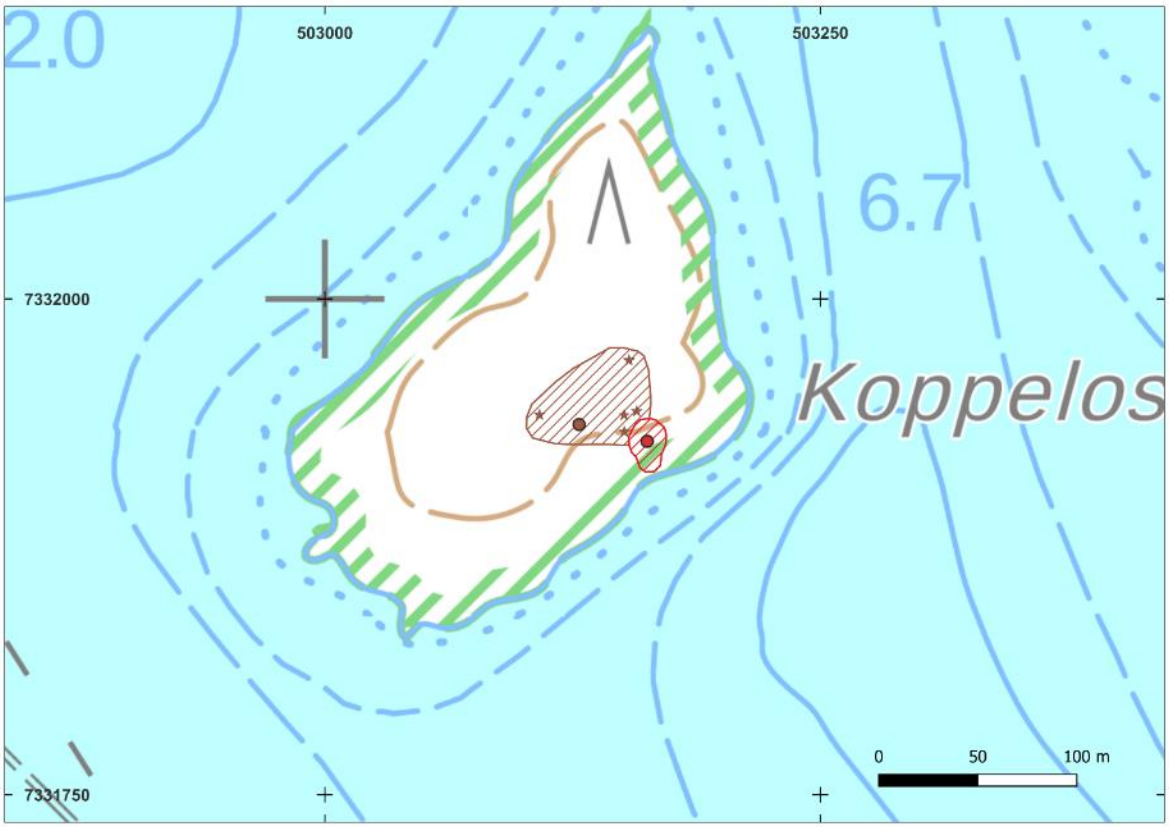
Kuva 31. Kohde on suurimmaksi osaksi veden alla. Koilliseen.

12. Koppelosaari

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	1000061872
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös, entinen havaintokohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Janne Ikäheimo etätarkastus 2023
Koordinaatit:	N 7331928 E 503163 z 180 m mpy
Koordinaattiselite:	Maanmittauslaitoksen laser 5p aineisto

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kohteeseen kuuluu tervahauta. Kohde on tunnistettu ja rajattu Maanmittauslaitoksen laser 5p aineistosta (Tuotantoalue: Ranua 2020) tehtyjen arkeologisten havaintojen perusteella (Ikäheimo 2023, etätarkastus). Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa.

Inventointi 2025: Koppelosaaren eteläosassa sijaitsee tervahauta. Tervahauta on halkaisijaltaan noin 17 m ja 1,3 m syvä. Tervahaudan vallit ovat 4–5 m leveät 0,6–1,1 m korkeat. Vallin länsipuolella on eläimen tekemiä koloja. Tervahaudan halssi antaa etelään ja on kooltaan 3 x 8 x 1,5 m. Vallista otetusta kairauksesta havaittiin hiilensekainen maakerros. Heti tervahaudan luoteisvallin reunalle on tehty kellari, joka kuuluu muu kulttuuriperintökohteeseen Koppelosaari 2.

Kartta 20. Koppelosaari (12) ja Koppelosaari 2 (29) kohdekartta.

Koppelosaari on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Koppelosaari 2 on merkitty ruskealla pisteellä ja ruskealla vinorasterilla. Siihen kuuluvat alakohteet on merkitty ruskeilla tähdillä.

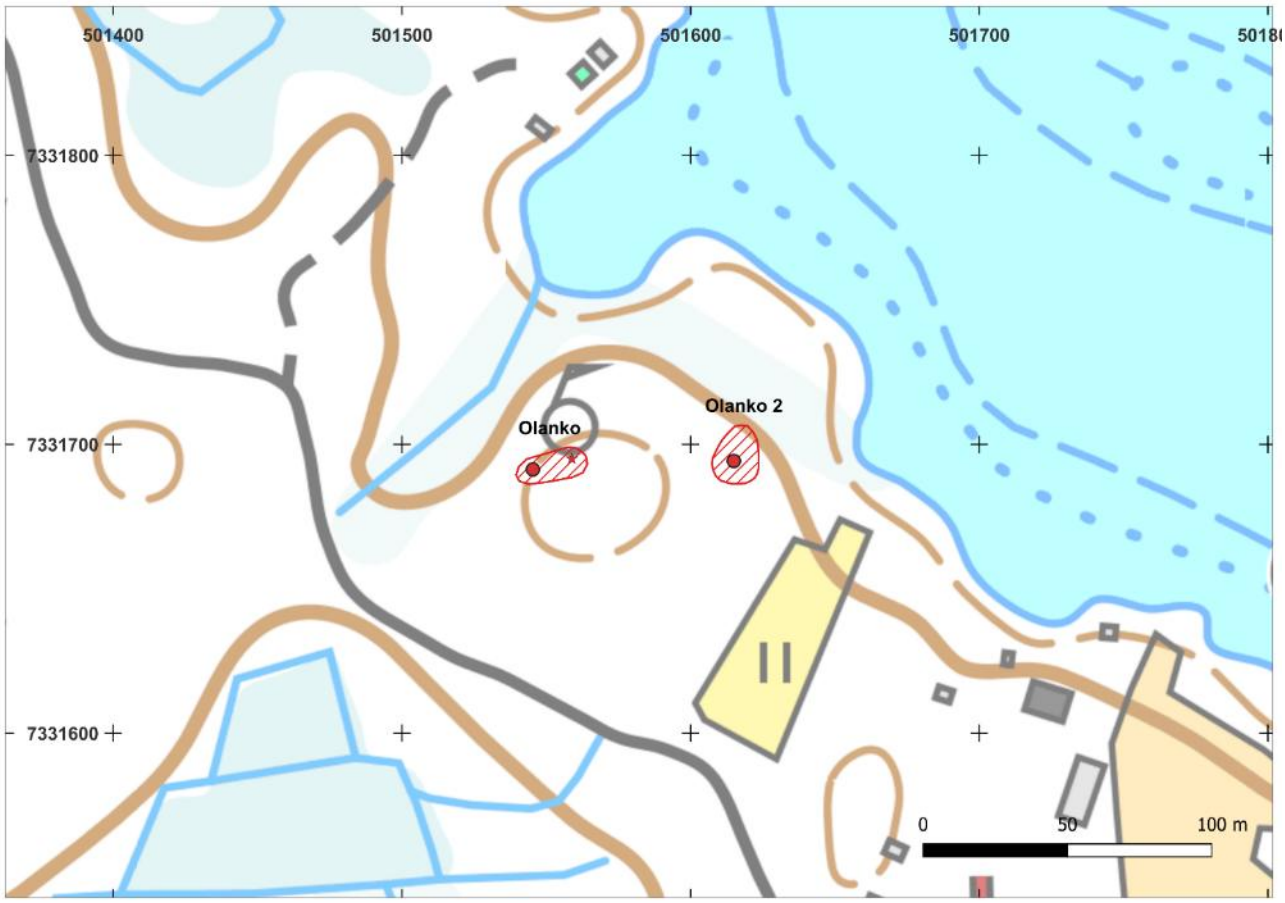

Kuva 32. Koppelosaaren tervahauta. Etelään.

13. Olanko 2*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7331694 E 501615 z 180 m mpy
Koordinaattiselite:	tervahaudan keskipiste

Inventointi 2025: Olangontiestä noin 100 metriä pohjoiseen, Kaarisalmen etelärannalla sijaitsee tervahauta. Tervahaudan halkaisija on noin 11 metriä. Vallin leveys on noin 3 metriä. Sen syvyys vallin yläreunasta pohjalle on noin 0,8 metriä. Halssi suuntautuu pohjoiseen kohti Kaarisalmea. Halssi on noin 4 metriä pitkä, 2 metriä leveä ja 1,2 metriä syvä. Tervahaudan päällä kasvaa koivuja sekä mäntyjä. Ympäristö on harvennettua mäntymetsää.

Kartta 21. Olanko (14) ja Olanko 2 (13) kohdekartta.

Kohteet on merkitty punaisilla pistellä ja punaisella vinorasterilla. Kohteen Olanko alakohde on merkitty punaisella tähdellä.

Kuva 33. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Koilliseen.

14. Olanko

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	683010089
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, pyyntikuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990
Koordinaatit:	N 7331691 E 501545 z 182 m mpy
Koordinaattiselite:	kuopan 1 koordinaatit

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Simojärven Pajuselän etelärannalla oleva pyyntikuoppa. Olangon tilasta noin 300 m länsiluoteeseen sijaitsevan törmän niskalla.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Kohde sijaitsee noin 65 metriä Oangontiestä pohjoiseen. Kivikkoisen mäenkumpareen länsireunalla on Kotivuoren mainitsema pyyntikuoppa (Kuoppa 1), jonka koko on noin 4,4 x 2,8 x 0,6 metriä. Kuopan 1 päällä kasvaa nuorta männikköä.

Kuopasta 1 noin 14 metriä itään havaittiin toinen kuoppajäännös, kuoppa 2 (N 7331695 E 501558), jonka koko on noin 2,1 x 1,8 x 0,4 metriä. Kuopan länsireunalla kasvaa jykevä mänty. Kummassakaan kuopassa ei havaittu selkeää vallia ympärillä. Kivisyyden vuoksi pohjalta ei saatu ehjää maaperäkairausta. Kuopat voivat olla pyyntikuoppia tai olla myös esimerkiksi säilytykseen liittyviä kuoppia.

Kohde on merkitty muinaisjäännösrekisteriin noin 25 metriä liikaa pohjoiseen sen oikeasta sijainnista. Inventoinnin yhteydessä kohteen paikkatietoa tarkennettiin ja kohteelle laadittiin aluerajaus.

Kohdekartta on kohteen 5.13 Olanko 2 yhteydessä.

Kuva 34. Kuoppa 1. Itään.

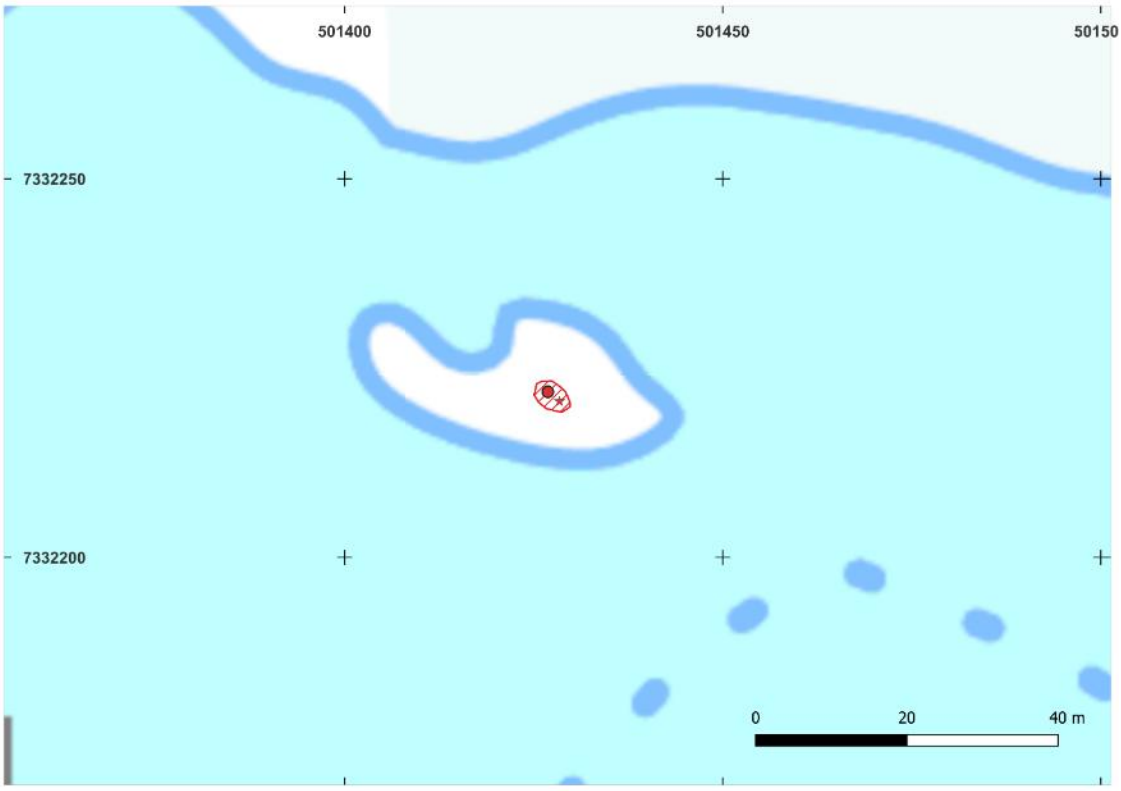
Kuva 35. Kuoppa 2. Pohjoiseen.

15. Kaarisalmi

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	1000013498
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	hautapaikat, kesähaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Pirjo Rautiainen inventointi 2008
Koordinaatit:	N 7332221 E 501426 z 177 m mpy
Koordinaattiselite:	pitkänomaisen kuopan koordinaatit

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Simojärven keskiosan länsirannalla on suuri Kaariniemi, jonka eteläpuolella Olangonniemen välisessä Kaarisalmessa on hyvin pieni saari, kooltaan noin 30 x 20 m. Korkeimmillaan saari on noin 2 m järvenpinnasta. Se keskellä on kaksi kuoppaa. Pitkänomainen kuoppa on kooltaan 2,1 x 0,7 m ja syvyydeltään 40 cm. Siitä noin kaksi metriä on likimain pyöreä kuoppa, halkaisijaltaan noin 1,7 m ja syvyydeltään 40 cm. Ainakin pitkänomainen kuoppa lienee kesähauta. Sen vieressä on muutama suurehko kivi.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Saarelta paikannettiin molemmat kuopat. Likimain pyöreän kuopan koordinaatit ovat N 7332220 E 501428. Kuopat vaikuttavat enemmänkin esimerkiksi säilytyskuopilta kuin haudoilta. Kuopat on tehty kivikkoiseen maaperään. Inventoinnin yhteydessä kohteen paikkatietoa tarkennettiin ja kohteelle laadittiin aluerajaus.

Kartta 22. Kaarisalmen (15) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Alakohde on merkitty punaisella tähdellä.

Kuva 36. Pitkänomainen kuoppa. Etelään.

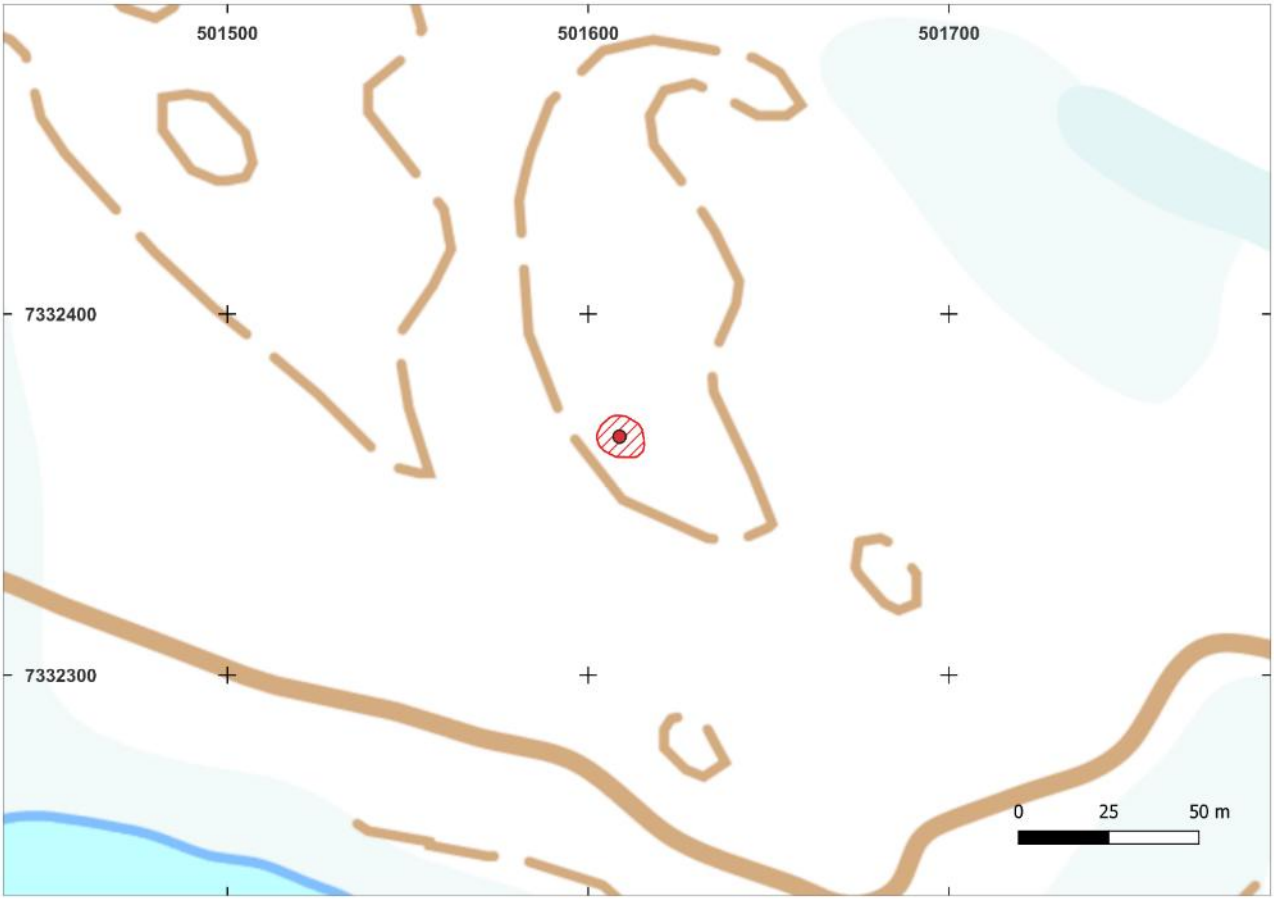
Kuva 37. Pyöreämpi kuoppa. Etelään.

16. Kaariniemi*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7332366 E 501608 z 184,5 m mpy
Koordinaattiselite:	kuopan keskikohta

Inventointi 2025:

Noin 230 m koilliseen raportin kohteesta 5.15. Kaarisalmesta sijaitsee yksittäinen kivinen kuoppajäännös, joka on kooltaan 3,5 x 4 x 1,4 m. Kuoppa on pyöreä ja sen sisäreunoilla on kiviä ladotun omaisesti. Kuopassa on 1,2 m leveät ja 10–40 cm korkeat vallit. Kuopan sisällä kasvaa varttuneita kuusia ja sitä peittää runsas, varpujen ja sammalen hallitsema aluskasvillisuus. Kivisyyden vuoksi pohjalta ei saatu ehjää maaperäkairausta. Kyseessä voi olla esimerkiksi säilytykseen liittyvä kuoppa.

Kartta 23. Kaariniemen (16) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

Kuva 38. Antti Purmonen dokumentoimassa Kaariniemen kuoppajäännöstä. Koilliseen.

17. Välttämönsalmi

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	683010038
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat työ ja valmistuspaikat, pyyntikuopat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Markku Torvinen tarkastus 1988 Hannu Kotivuori inventointi 1990
Koordinaatit:	N 7332021 E 499378 z 178 m mpy
Koordinaattiselite:	kuoppajäännös 1 koordinaatit

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kohde sijaitsee Ranuan kirkosta noin 28 kilometriä koilliseen Halkoselän länsirannalla. Lounaaseen laskevan Välttämönsalmen itäpään pohjoisrannalla oleva asuinpaikka on pahoin turmeltunut soranotossa ja mökkirakentamisessa. Asuinpaikkaa on säilynyt kahdella alueella sorakuopan kaakkois- ja pohjoispuolella. Näiden ja tien länsipuolella on muutamia pyyntikuoppia.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Alueella sijaitsee useita rakennuksia. Alueen pohjoisosassa sijaitsee suuri, jo osin pusikoitunut maanottoalue.

Eteläisemmästä mökkirakennuksesta (vanha retkeilykeskuksen rakennus) noin 16 metriä kaakkoon hiekkarannalta (N 7332027 E 499408) havaittiin pintapoiminnalla selkeitä kvartsi-iskoksia sekä yksi kvartsiesine (KM49921). Kotivuori on löytänyt samaiselta hiekkarannalta vuonna 1990 myös kivikauteen ajoittuvia löytöjä.

Vanhan venevajan itäpuolelta havaittiin vallien ympäröimä kuoppajäännös 1, jonka halkaisija on noin 2 metriä ja syvyys noin 0,5 metriä. Vallin leveys tästä on noin 0,8 metriä. Vallin korkeus on noin 0,2 metriä. Kuopata otetusta kairauksesta havaittiin podsolimaannos, mutta ei selkeää kulttuurikerrosta. Tästä noin 80 metriä pohjoiseen pohjoisimman mökkirakennuksen sekä rantasaunan välistä havaittiin toinen kuoppajäännös, jonka pohjalta otetusta kairauksesta ei havaittu ehjää podsolimaannosta, joten kyseessä on melko nuori kaivanto.

Kuoppajäännös 1 länsipuolelle, rakentamattomalle hiekkatörmälle tehtiin muutamia koekuoppia, joista ei kuitenkaan havaittu kivikauteen viittavia merkkejä. Jos asuinpaikkaa on ollut myös rantaa korkeammalla hiekkakankaalla, on se ilmeisesti tuhoutunut myöhemmän maankäytön yhteydessä. Maanottoalueen pohjoispuolelta ei tehty havaintoja kivikaudesta.

Simojärventien länsipuolelta, tiestä noin 50 metriä havaittiin kuoppajäännös 2 (N 7332082 E 499178), jonka koko on noin 2 x 1,2 x 0,4 metriä. Kuopasta otetusta kairauksesta havaittiin ehjä podsolimaannos. Kuopan ympärillä ei erotu selvää vallia. Kyseessä on ilmeisesti yksi aikaisemmissa tutkimuksissa havaituista pyyntikuopista. Tien länsipuolelta ei havaittu muita kuoppajäännöksiä.

Inventoinnin yhteydessä kohteen paikkatietoa tarkennettiin ja kohteelle laadittiin aluerajaus maastossa tehtyjen havaintojen sekä aikaisempien tutkimuksien perusteella.

Kartta 24. Välttämönsalmen (17) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Alakohteet on merkitty punaisilla tähdillä.

Kuva 39. Kuoppajäännös 1. Kaira on pystyssä kuopan pohjalla. Pohjoiseen.

Kuva 40. Ranta-aluetta, josta löytyi kivikaudelle ajoittuvia löytöjä. Itään.

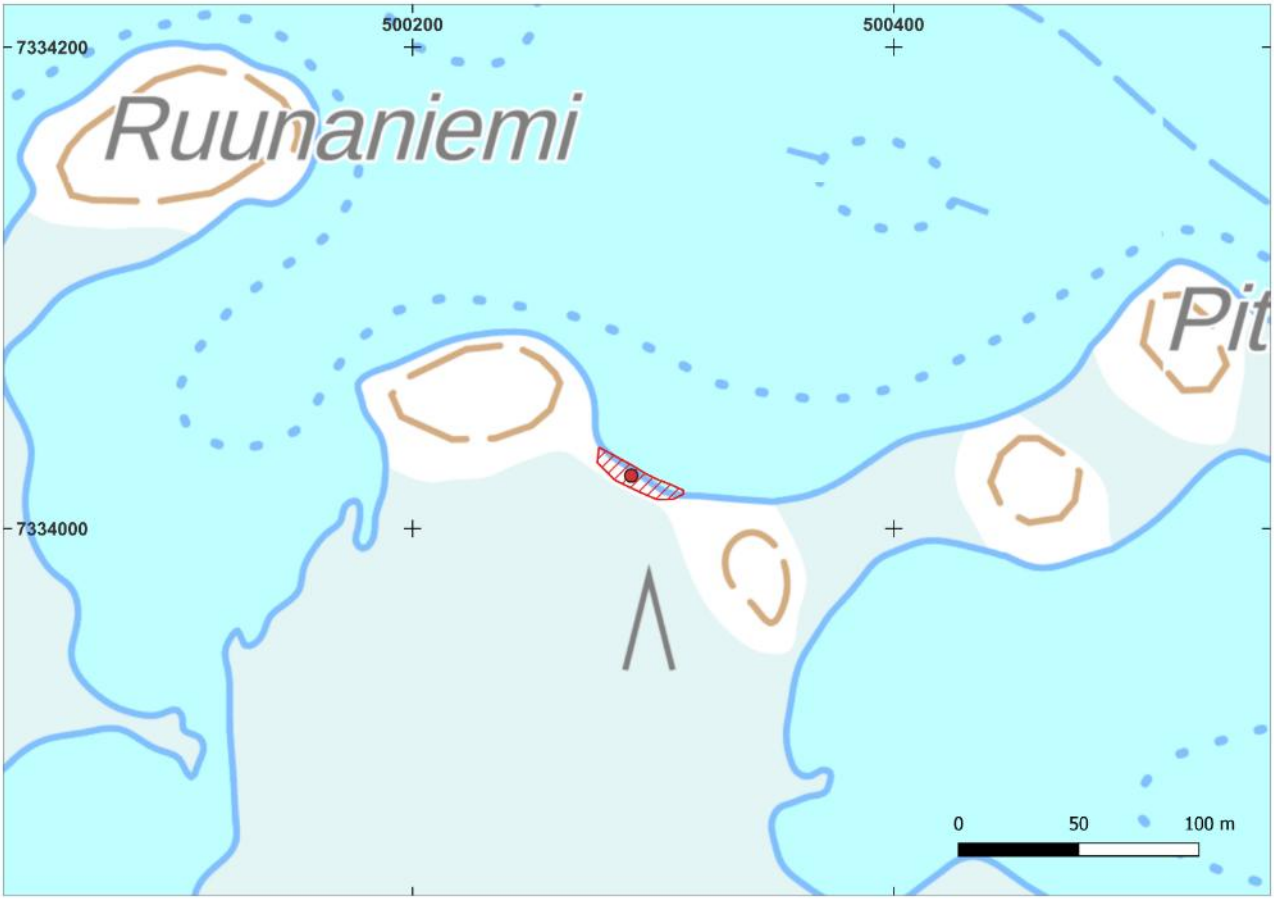

Kuva 41. Kuoppajäännös 2. Kaira on pystyssä kuopan pohjalla. Luoteeseen.

18. Pitkäniemi*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7334022 E 500290 z 177 m mpy
Koordinaattiselite:	alueen keskikohta

Inventointi 2025: Pitkäniemen lounaispuolella, Pajuselän lounaisrannalla sijaitsee noin 30 metriä pitkä hiekkaranta, josta löydettiin veden pyöristämiä kvartsi-iskoksia (KM49922). Kvartseja havaittiin eniten hiekkarannan keskiosasta. Hiekkarannan kaakkois- ja luoteispuolella on pienialaiset metsäsaarekkeet, eteläpuolella on suota. Ranta-alue on pääsääntöisesti melko kivetön, mutta keskiosaan vedenrajaan on kasattu kiviä kasaan. Suojainen poukama on ollut otollinen paikka kivikauden asuin- tai leiripaikalle.

Kartta 25. Pitkäniemen (18) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

Kuva 42. Hiekkarannan keskiosan löytöaluetta, jossa on myös kasattu kiviä kasaan vesirajaan. Länteen.

19. Ahosaari

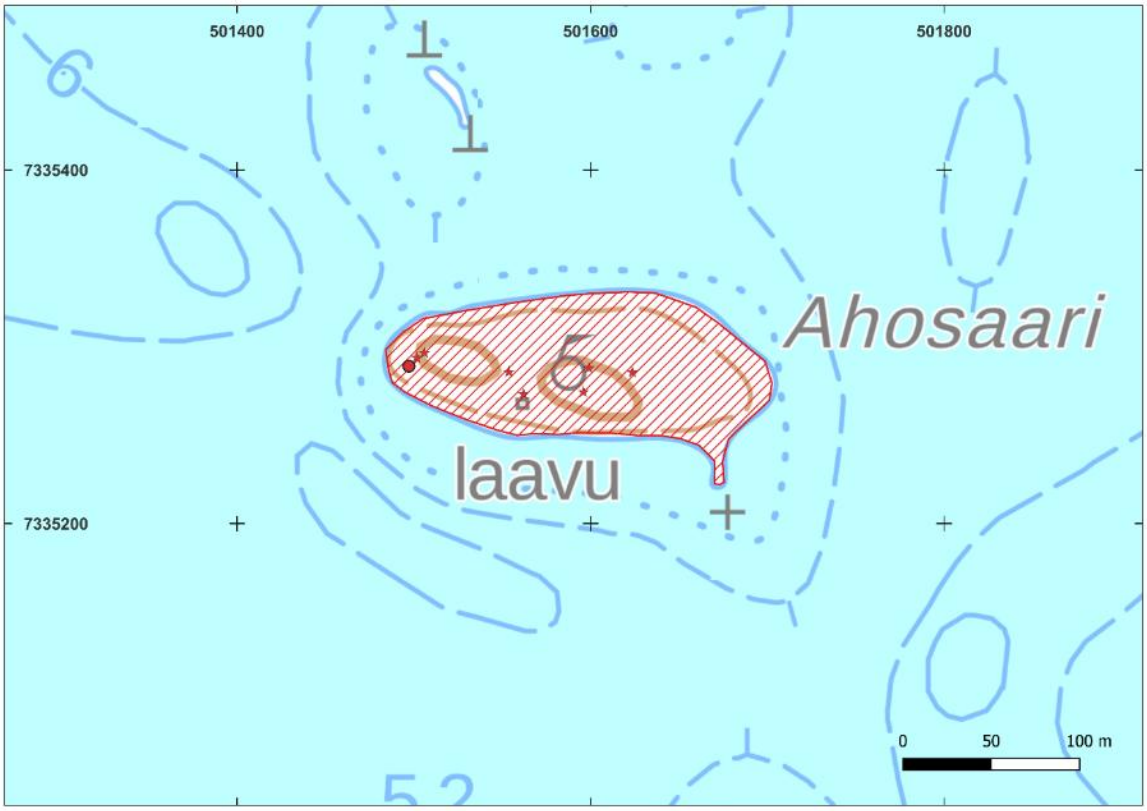
Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	683010062
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990 Pirjo Rautiainen inventointi 2008
Koordinaatit:	N 7335289 E 501497 z 180 m mpy
Koordinaattiselite:	kuopan 1 koordinaatit

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Simojärven Pajuselän keskivaiheilla oleva suurehko saari. Sen keskivaiheilla ja länsipäässä on joukko kuoppia, joita vuoden 1990 inventoinnissa arvioitiin pyyntikuopiksi. Inventoinnissa 2008 löydettiin kaikkiaan kahdeksan pitkänomaista (2 - 4 m ja 0,7 - 1,5 m leveitä) kuoppaa. Muotonsa puolesta ne voivat olla ennemminkin kesähautoja, joiden sijaksi saari on sopiva. Kuopista kolme sijaitsee toisiaan lähellä aivan saaren länsikärjessä, loput viisi ovat saaren keskiosassa. Saaressa on metsähallituksen tulenpitorakenteita.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin inventoinnin yhteydessä ja kohde on muinaisjäännösrekisterin kuvauksen mukainen. Saaren länsipäässä sijaitsee kolme kuoppaa lähekkäin toisiaan ja loput viisi kuoppaa enemmän keskellä saarta. Saaressa sijaitsevat kuopat vaikuttavat kesähaudoilta.

Kuoppa 1 on kooltaan noin 2 x 1,5 x 0,5 metriä. Kuoppa 2 (N 7335293 E 501501) on kooltaan noin 2,2 x 1,4 x 0,7 metriä. Kuoppa 3 (N 7335296 E 501506) on kooltaan noin 2,1 x 1,3 x 0,6 metriä. Kuoppa 4 (N 7335285 E 501553) on kooltaan 2 x 1 x 0,4 metriä. Kuoppa 5 (N 7335273 E 501562) on kooltaan 3 x 1,2 x 0,6 metriä. Kuoppa 6 (N 7335274 E 501596) on kooltaan noin 3 x 1,2 x 0,3-0,6 metriä. Kuoppa 7 (N 7335287 E 501599) on kooltaan noin 3 x 2 x 0,6 metriä. Kuoppa 8 (N 7335285 E 501623) on kooltaan noin 3,3 x 1,7 x 0,5 metriä.

Ennen inventointia kohde on merkitty muinaisjäännösrekisteriin pistemuotoisena. Nyt tehdyssä inventoinnissa yksittäiset kuoppajäännökset dokumentoitiin ja kohteelle laadittiin aluerajaus.

Kartta 26. Ahosaaren (19) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Alakohteet on merkitty punaisilla tähdillä.

Kuva 43. Kuoppa 3. Itään.

Kuva 44. Kuoppa4. Kaakkoon.

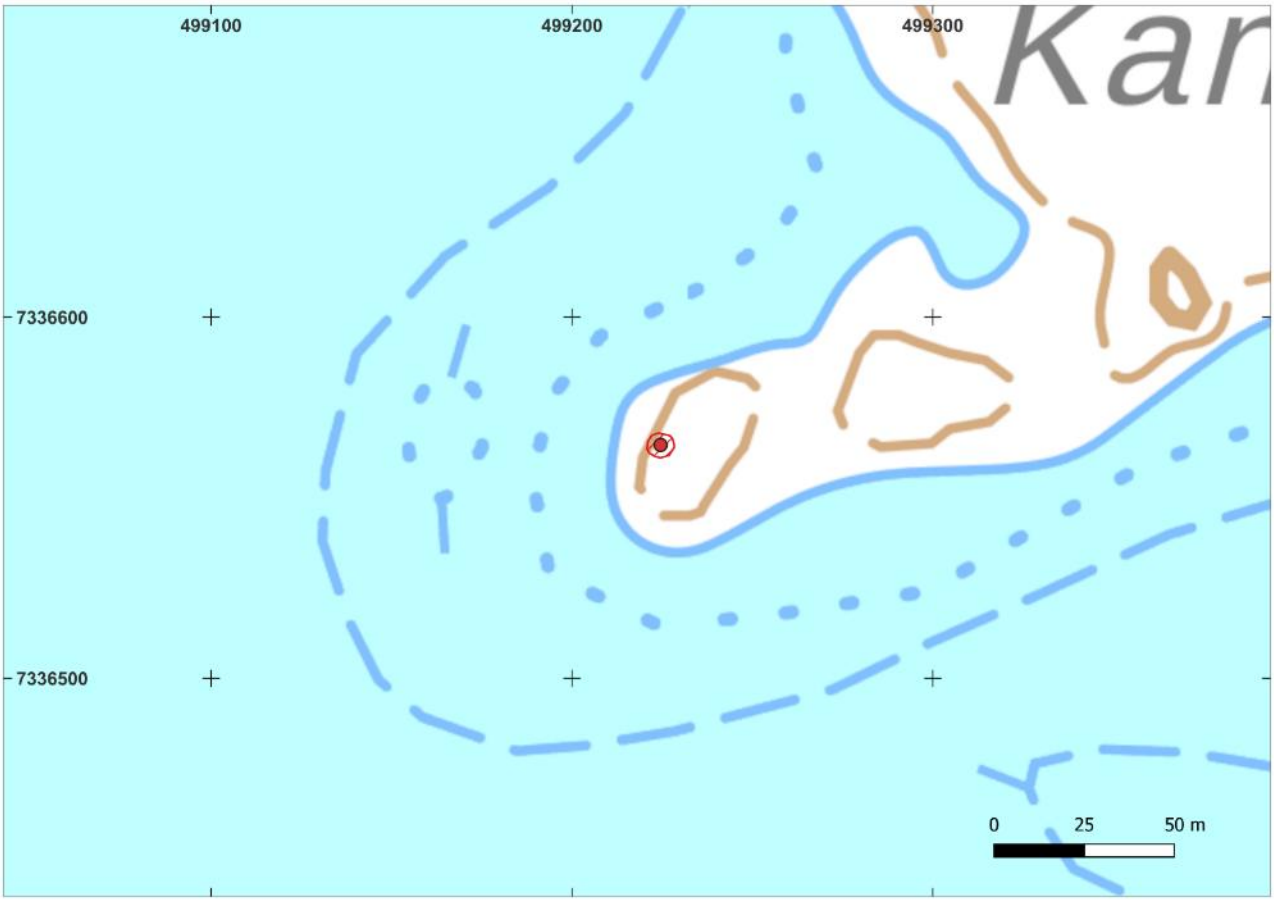
Kuva 45. Kuoppa 5. Luoteeseen.

20. Kantoniemi

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	1000013497
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	Pirjo Rautiainen inventointi 2008
Koordinaatit:	N 7336565 E 499223 z 177 m mpy
Koordinaattiselite:	kuoppajäännöksen koordinaatit

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Simojärven itärannalla sijaitsevassa Kantoniemessä on kuoppajäännös, mahdollinen pyyntikuoppa. Se on soikea ja kooltaan 2,2 x 2 m ja syvyydeltään 60 cm. Koepistossa kuopasta paljastui pieniä kiviä ja selvä huuhtoutumiskerros. Kuoppa sijaitsee aivan pitkähkön niemen kärjessä. Muita rakenteita ei havaittu kuopan löytämisen yhteydessä inventoinnissa 2008.

Inventointi 2025: Kantoniemi tarkastettiin vuoden 2025 inventoinnissa ja kohde on muinaisjäännösrekisterin mukainen. Muinaisjäännösrekisterin havaintoihin lisäys, että kuopan itä-eteläpuolella on selkeä, noin 1,2 m levyinen ja 20 cm korkea valli. Vallia ei havaittu vastakkaiselta puolelta.

Kartta 27. Kantoniemen (20) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

Kuva 46. Kantoniemen kuoppajäännös. Kaakkoon.

21. Kenttäsaari 1

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	1000013492
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, pyyntikuopat ehdotus: kalakenttä
Ajoitus:	esihistoriallinen ehdotus: historiallinen aika
Aiemmat tutkimukset:	Pirjo Rautiainen inventointi 2008
Koordinaatit:	N 7336955 E 498339 z 177 m mpy
Koordinaattiselite:	kuopan a koordinaatit

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Simojärven pohjoisosassa sijaitsevan Kenttäsaaren itä- ja pohjoisosassa on kuusi pyyntikuoppaa. Ne on tehty saaren keskellä sijaitsevan lammen ympärille, lammen ja Simojärven väliselle kannakselle. Eteläisimmät kaksi kuoppaa (A ja B) ovat vierekkäin, muut ovat Kenttäsaaren pohjoisosassa hajanaisessa jonossa, C ja D lähekkäin. Kuopat ovat halkaisijaltaan noin 1,6 - 4 m ja noin 40 - 80 cm syviä. Osaan tehdyissä koepistoissa oli maaperän huuhtoutumiskerrosta. Ne ovat suurimmaksi osaksi mäntykankaalla.

Alakohteet:

Kenttäsaari 1 C: kuopista koillisin, halkaisijaltaan 2,8 m ja syvyydeltään 60 cm.

Kenttäsaari 1 D: Pyyntikuoppa lounaaseen kuopasta C, halkaisijaltaan 2,3 m, syvyys 65 cm. Koepistossa paljastui huuhtoutumiskerros.

Kenttäsaari 1 E: Pyyntikuopista pohjoisin, yksittäinen, halkaisijaltaan 2,3 m ja syvyydeltään 50 cm.

Kenttäsaari 1 F: Pyyntikuopista läntisin, yksittäinen ja suurin, halkaisijaltaan 4 m ja syvyydeltään 80 cm. Koepistossa paljastui huuhtoutumiskerros.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Kuopat C, D, E ja F ovat muinaisjäännösrekisterin kuvauksen mukaisia. Vuoden 2008 inventoinnissa on dokumentoitu myös kuopat A ja B, mutta niiden tietoja ei ole lisätty muinaisjäännösrekisteriin. Kuoppa A on kooltaan noin 2,3 x 1,6 metriä ja sen syvyys on noin 0,4 metriä. Vuoden 2008 inventoinnissa koepistossa havaittiin huuhtoutumiskerros. Kuoppa B (N 7336972 E 7336972) on halkaisijaltaan noin 3 metriä ja sen syvyys on noin 0,7 metriä.

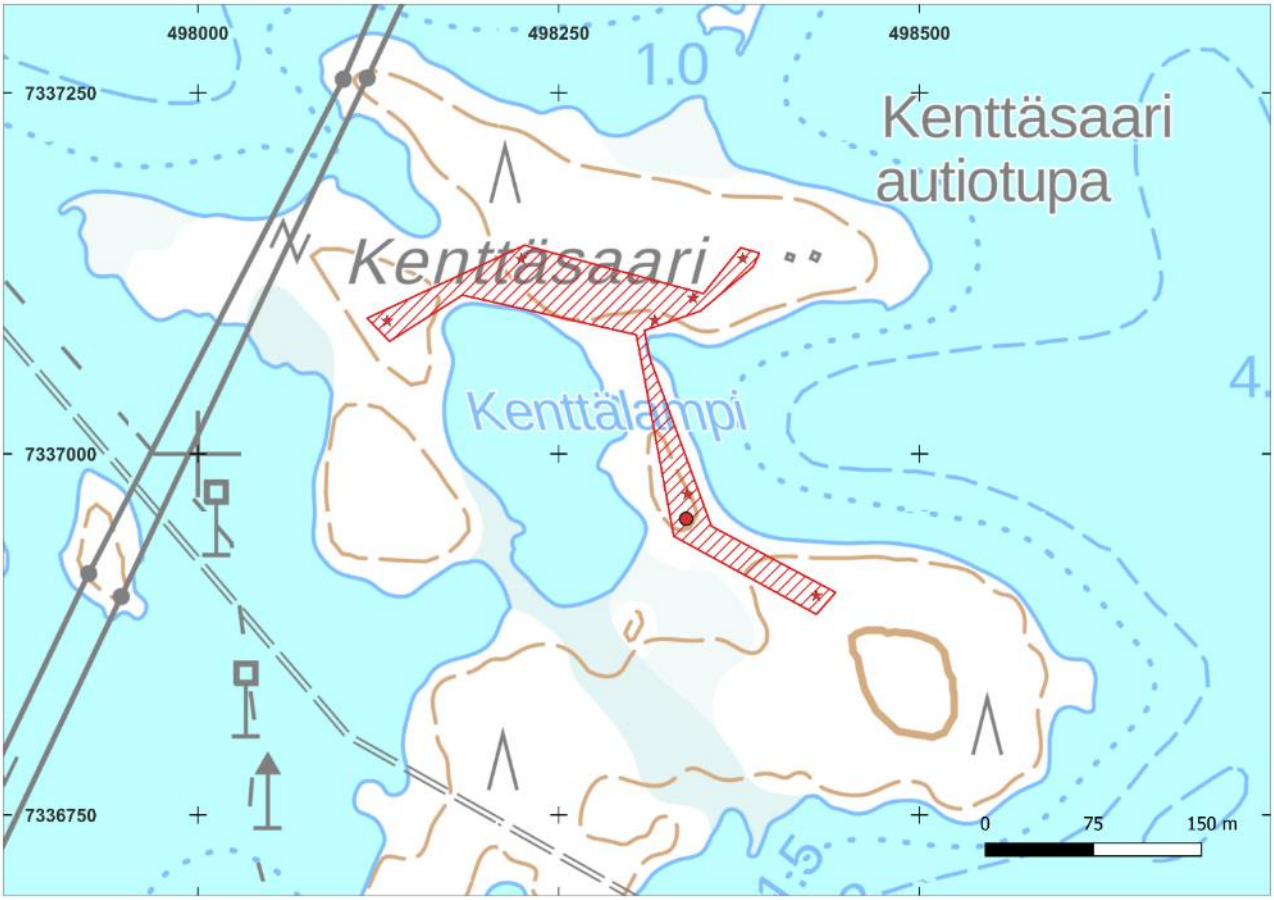
Kuopasta A noin 105 metriä kaakkoon havaittiin uusi kuoppajäännös, Kuoppa G (N 7336901 E 498428), jonka koko on noin 2,2 x 1,6 metriä ja sen syvyys on noin 0,5 metriä. Kuoppaan tehdystä kairauksesta havaittiin noin 8 cm paksu huuhtoutumiskerros.

Vuoden 2008 inventoinnissa saaressa sijaitsevan autiotuvan länsipuolelta, kuopasta c noin 45 metriä koilliseen on havaittu kämpän jäänteet, joka on vuoden 2008 raportissa nimetty Kenttäsaari 3. Nyt tehdyssä inventoinnissa paikalta havaittiin samainen rakennuksen/kämpän jäännös (N 7337135 E 498377). Maastossa erottuu varvikon peittämä rakennuksen/kämpän pohja, jonka koko on noin 4 x 4 x 0,3 metriä. Vuoden 2008 inventoinnissa mainitaan, että siitä erottuisi alin lahonnut hirsikerta. Tätä ei kuitenkaan nyt tehdyssä inventoinnissa havaittu.

Vuoden 2008 inventoinnissa Kenttäsaaren eteläosasta on havaittu toinen kämpän jäännös, Kenttäsaari 2. Paikalta on vuonna 2008 havaittu ainoastaan neljä nurkkakiveä sekä poikkeama kasvillisuudesta. Paikka tarkastettiin nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä, mutta paikalta ei tavattu kämpän jäännöstä.

Perimätiedon mukaan Kenttäsaaressa on ollut kalakenttä, jonka oikeus on ollut Kemihaaran kylän tiloilla numerot 27 (Nurmela), 21 (Putkivaara) ja 20 (Vaarala) ennen isojakoa. Ranuan kylien isojako on tehty vuosien 1840–1880 aikana. Saaresta havaitut kuoppajäännökset sekä rakennuksen pohja liittynee tähän kalakenttään. Kalakenttään viittaa myös saaren nimi.

Kohteen tyypin muuttaminen kalakentäksi ja ajoituksen historialliseksi olisi perusteltua inventoinnissa tehtyjen havaintojen perusteella.

Kartta 28. Kenttäsaari 1 (21) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Alakohteet on merkitty punaisilla tähdillä.

Kuva 47. Kuoppajäännös E. Pohjoiseen.

Kuva 48. Kuoppajäännös B. Kaakkoon.

Kuva 49. Kuoppajäännös G. Kaira on pystyssä kuopan pohjalla. Länteen.

Kuva 50. Rakennuksen/kämpän jäännös autiotuvan länsipuolella. Luoteeseen.

22. Rieskalahti*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7337534 E 496255 z 184 m mpy
Koordinaattiselite:	kuopan keskikohta

Inventointi 2025: Rieskalahden luoteispuolelta, Simojärventiestä noin 120 metriä itään havaittiin kaakkoon laskevan niemekkeen kärjestä loivapiirteinen kuoppa/painanne, jonka koko on noin 5,5 x 3,5 metriä. Sen syvyys on noin 0,6-0,8 metriä. Pohjalta otetusta maaperäkairauksesta havaittiin selkeä noin 5-8 cm paksu huuhtoutumiskerros. Alueen ympäristö on jykevää harvennettua mäntymetsää, kuopan kohdalla ei kasva puita.

Kuopan/painanteen tarkempi funktio ei selvinnyt inventoinnin yhteydessä. Kyseessä voi olla esimerkiksi jonkin tilapäisasumuksen, kuten kodanpohja tai säilytykseen liittyvä kuoppa.

Kartta 29. Rieskalahden (22) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

Kuva 51. Kaira on pystyssä kuopan/painanteen pohjalla. Luoteeseen.

23. Linjaniemi*

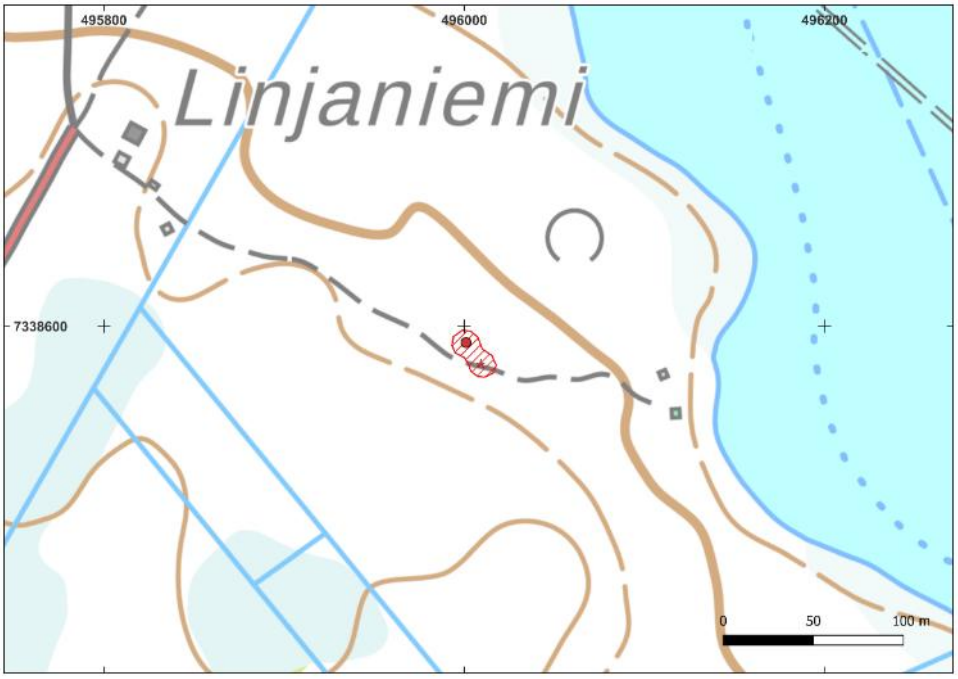
Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7338591 E 496001 z 182 m mpy
Koordinaattiselite:	kuopan 1 koordinaatit

Inventointi 2025: Linjaniemen ja Rieskakankaan välissä olevalla kuivalla kankaalla sijaitsee kaksi kuoppaa rantaan johtavan polun pohjois- sekä eteläpuolella. Alueella kasvaa harvakseltaan vaivaiskoivuja sekä kuusia. Aluskasvillisuus on rehevää ja sitä hallitsee sammal, varvut sekä suopursut.

Polun pohjoispuolella sijaitsee pyöreän muotoinen kuoppa 1, jonka halkaisija on noin 3 metriä. Sen ympärillä on noin 1,2 metrin levyinen ja 0,3 metriä korkea valli. Kuopan syvyys on noin 1 metrin. Kuopan pohjalla on ohut, muutaman sentin huuhtoutumiskerros.

Polun eteläpuolella sijaitsee neliön muotoinen kuoppa 2 (N 7338579 E 496009), josta erottuu pienet vallit. Kuopan sivut ovat noin 1,5 metriä ja se on 0,5-1 metriä syvä. Kuopan vallit ovat 1 metrin leveät ja 20–50 cm korkeat. Kuopan pohjalta havaittiin 8 cm turvekerros, jonka jälkeen ohut 2 cm huuhtoutumiskerros. Kuopan pohjalla on kiviä.

Kuoppien tarkempi funktio ei selvinnyt inventoinnin yhteydessä, mutta paikallisilta saadun tiedon mukaan niitä on pidetty säilytykseen, ilmeisesti kalan, liittyvinä kuoppina.

Kartta 30. Linjaniemen (23) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Alakohde on merkitty punaisella tähdellä.

Kuva 52. Kuoppa 1. Kaira on pystyssä sen pohjalla. Koilliseen

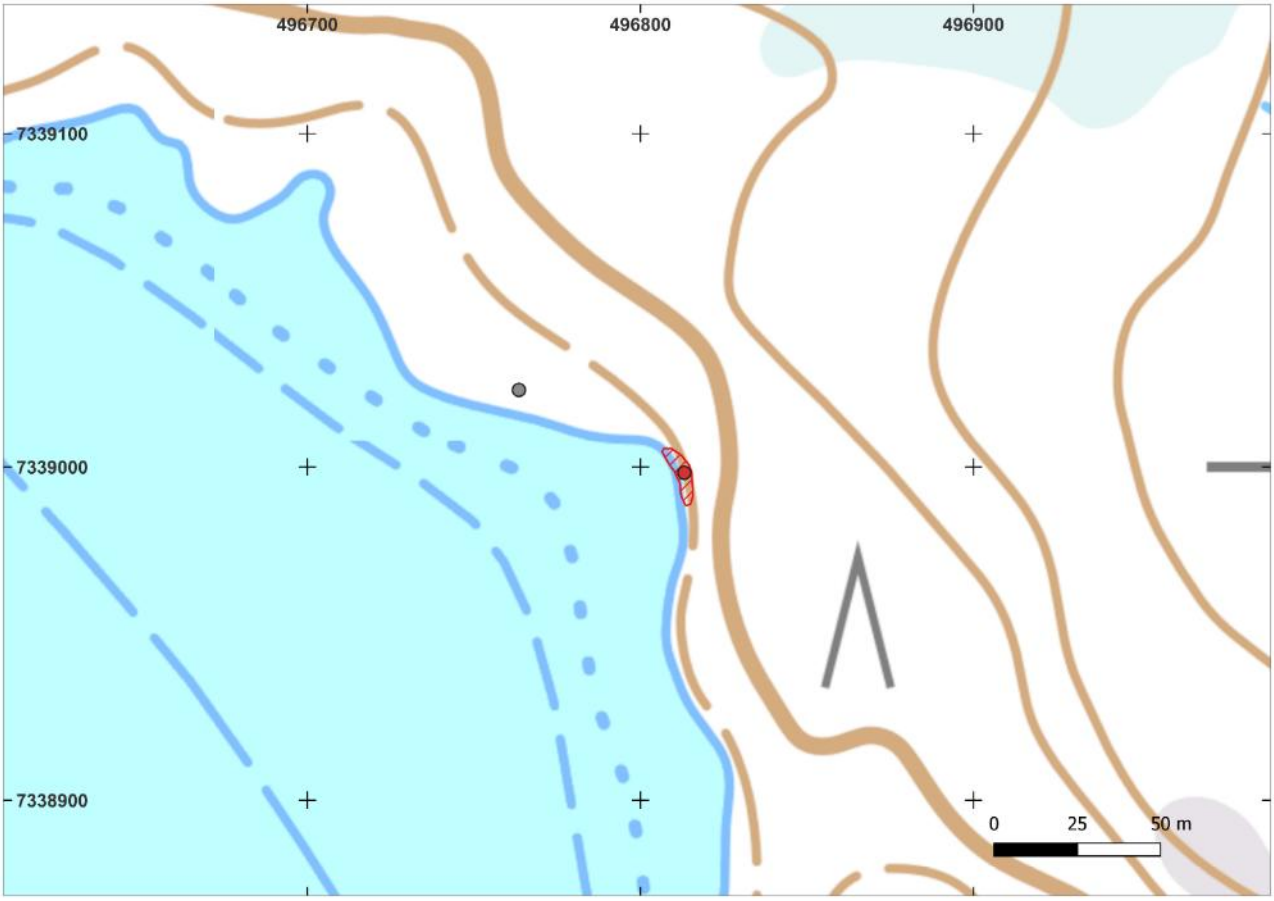

Kuva 53. Kuoppa 2. Lapio on pystyssä sen pohjalla. Etelään.

24. Palovaara 2*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7338998 E 496813 z 178 m mpy
Koordinaattiselite:	alueen keskikoordinaatti

Inventointi 2025: Simojärven itärannalla, Salmenkarintiestä noin 580 metriä lounaaseen sijaitsee noin 20 metriä pitkä hiekkaranta, josta löytyi inventoinnin yhteydessä veden pyöristämiä kvartsi-iskoksia (KM49923). Rannan itäpuolella maasto nousee jyrkästi kohti Palovaaraa ja maaperä on metsän puolella kivikkoisempaa. Suojainen poukama on ollut otollinen paikka kivikauden asuin- tai leiripaikalle.

Kartta 31. Palovaara 1 (46) ja Palovaara 2 (24) kohdekartta.

Palovaara 2 on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Palovaara 1 on merkitty harmaalla pisteellä.

Kuva 54. Jussi-Pekka Hiltunen tarkastamassa ranta-aluetta, josta löytyi kivikaudelle ajoittuvia löytöjä. Pohjoiseen.

25. Simojärvi Isosaari

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	683010059
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	hautapaikat, hautasaaret
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori 1990 Inga Nieminen 2012
Koordinaatit:	N 7342257 E 492955 z 179 m mpy
Koordinaattiselite:	gps-mittaus 2012

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Simojärven Näskänselän luoteisrannan tuntumassa olevan Isosaaren pohjoisosassa on korkeimmilla kohdilla kesähautoja, purnuja ja mahdollisesti muitakin kuopanteita.

Kohde tarkastettiin elokuussa 2012. Saaren pohjoisosa on saaren muita osia korkeampi ja kuopat keskittyvät tälle alueelle. Kohdekuvauksessa käytetään sanaa kuoppa selkeärajaisesta kaivannosta ja sanaa kuopanne muodoltaan ja luonteeltaan epämääräisemmästä kaivannosta. Saaren pohjoisosan itäpäädyssä on pyöreä, osittain sammaleen peittämä tulisija, joka on todennäköisesti hautoja huomattavasti nuorempi. Tiedot rakenteista on lisätty rekisterin alakohteet-välilehdelle. Tulkinta: Hautasaari, jossa olevia kuoppia on ilmeisesti kaiveltu myös niiden mahdollisen hautakäytön päädyttyä. Osa kuopista on mahdollisesti alun perinkin muita kuin hautakuoppia. Aikaisemmassa inventoinnissa mainittuja purnuja ei vuoden 2012 tarkastuksessa alueella havaittu.

Alakohteet:

Kuoppa 1 (N 7342303 E 492910)

Kuvaus: Kuoppa on kuopista läntisin, pohjois-eteläsuuntainen ja pitkänomainen. Sen mitat ovat 1.3 x 0.9 metriä ja syvyys 0.6 metriä. Kuopan pitkillä sivuilla on havaittavissa matalaa maavallia. Kuopan seinämissä tuntuu kiviä. Kuoppa on jyrkkäreunainen ja sitä on mahdollisesti kaiveltu myös hautakäytön päätyttyä. Kuopan eteläpuolella noin 2.5 metrin päässä on pieni pyöreä kuoppa, jonka halkaisija on 0.3 metriä ja syvyys 0.3 metriä. Pitkänomaisen kuopan länsipuolella on kaksi vastaavaa pientä, muodoltaan epämääräistä kuoppaa.

Kuoppa 2 (N 7342313 E 492918)

Kuvaus: Kuoppa on pohjois-eteläsuuntainen pitkänomainen kuopanne, jonka mitat ovat 1.2 x 1.7 metriä ja syvyys 1.2 metriä. Kuopannetta on ilmeisesti kaiveltu mahdollisen hautakäytön jälkeen. Kuopanteen pitkillä sivuilla on havaittavissa vallia.

Kuoppa 3 (N 7342307 E 492927)

Kuvaus: Kuoppa on itä-länsisuuntainen, 2 metriä pitkä ja 1.2 metriä leveä kuopanne, jonka syvyys on 0.4 metriä. Kuopanteen länsipääty on itäpäätyä jyrkempi ja pohjoisreuna eteläreunaa loivempi, eivätkä kuopan kaikki tämänhetkiset reunat vaikuta samaan aikaan kaivetuilta.

Kuopanteen eteläreunalla on havaittavissa maavallia. Kuoppien 2 ja 3 puolivälissä on noin 0.5 x 0.3 metrin kokoinen ja 0.2 metriä syvä, jyrkkäreunainen kuoppa.

Kuoppa 4 (N 7342305 E 492929)

Kuvaus: Kuopan 3 itäpuolella, noin metrin päässä, on itä-länsisuuntainen kuoppa (4), jonka pituus on 1.2 metriä, leveys 0.6 metriä ja syvyys noin 0.3 metriä. Kuopan eteläpuolella on maavallia. Kuoppa 4 vaikuttaa kuopan 3 jatkeelta.

Kuoppa 5 (N 7342310 E 492924)

Kuvaus: Kuoppa on itä-länsisuuntainen, pituudeltaan noin 1.7 metriä ja leveydeltään noin metrin. Kuopan länsipääty on itäpäätyä syvempi, ja sen syvin kohta on 0.5 metriä syvä. Kuopan 5 koillispuolella on noin 0.2 metriä syvä, 0.7 x 0.3 metriä leveä, lounais-koillis-suuntainen, pieni kuoppa.

Kuoppa 6 (N 7342305 E 492940)

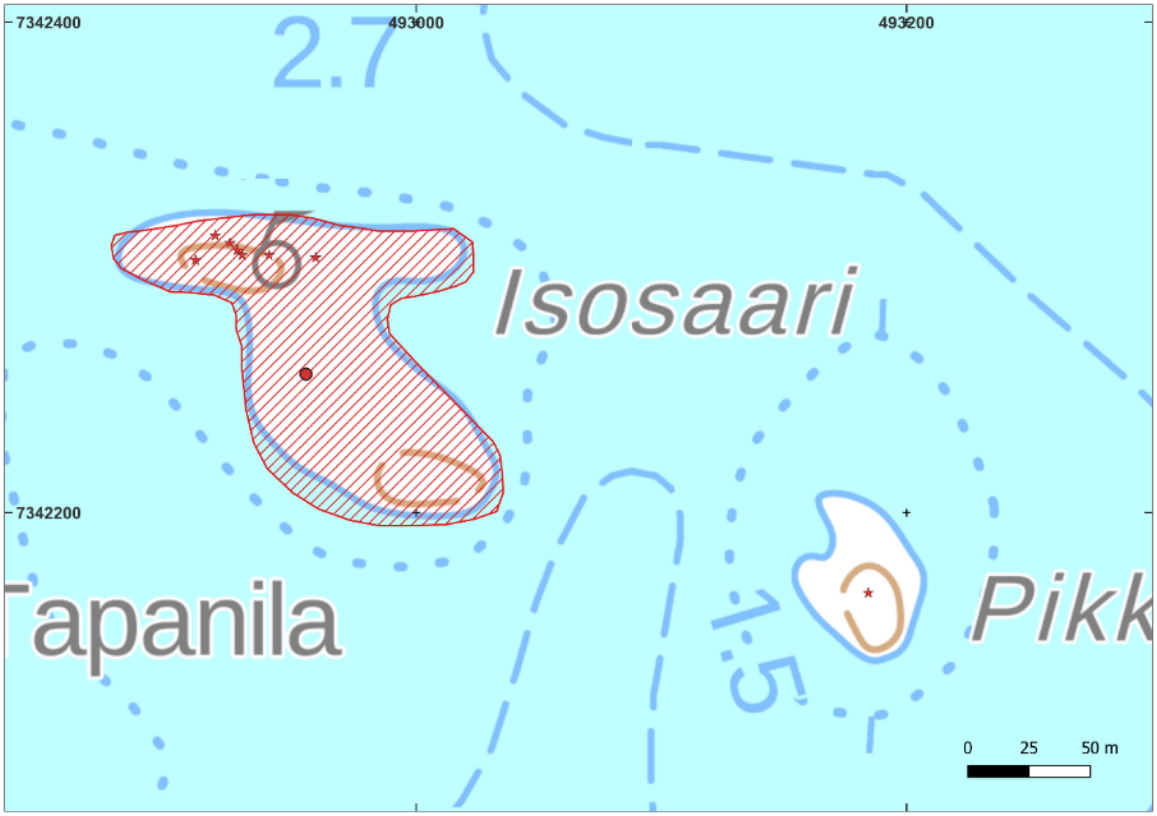
Kuvaus: Kuoppa on pohjois-eteläsuuntainen, 3.3 metriä pitkä ja noin kolme metriä leveä sekä 0.6 metriä syvä, laaja kuoppa. Kuoppien 5 ja 6 välissä, niiden eteläpuolella, on matala ja epämääräinen, noin 1.5 x 1.0 metrin kokoinen, noin 0.2 metriä syvä painauma.

Kuoppa 7 (N 7342304 E 492959)

Kuvaus: Kuoppa on koillis-lounaissuuntainen ja muodoltaan epämääräinen. Sen pituus on noin 3.2 metriä ja leveys noin 2.4 metriä sekä syvyys 0.7 metriä. Kuopan koillis- ja kaakkoispuolilla on havaittavissa maavallia.

Inventointi 2025: Simojärvi Isosaari käytiin tarkastamassa vuoden 2025 inventoinnissa ja kohde on muinaisjäännösrekisterin kuvauksen mukainen. Aiemmin dokumentoidut seitsemän kuoppaa havaittiin saaren pohjoisosasta. Saaressa on myös pienempiä ja epämääräisempiä kuoppia, jotka eivät vaikuta kovinkaan vanhoilta ja liittynee alueen myöhempään maankäyttöön.

Vuoden 1990 inventoinnissa Kotivuori on ilmeisesti löytänyt Isosaaren rantavedestä sekä sen länsipuolelta Pikkusaaren huuhtoutuneelta rannalta yksittäisiä kivikautisia irtolöytöjä (KM26496). Löytöjen tarkempi paikkatieto ei ole tiedossa. Nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä Isosaaresta ei tehty minkäänlaisia havaintoja kivikaudesta. Ennen nyt tehtyä inventointia Isosaarta tai Pikkusaarta ei ole merkitty myöskään muinaisjäännösrekisteriin kivikautisina asuinpaikkoina. Kotivuoren havaintojen perusteella Pikkusaari (N 7342167 E 493184) on liitetty alakohteeksi Isosaarelle.

Kartta 32. Simojärvi Isosaari (25) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Alakohteet on merkitty punaisilla tähdillä.

Kuva 55. Kuoppa 6. Pohjoiseen.

Kuva 56. Kuoppa 2. Pohjoiseen.

26. Kujala/Uutela

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	683010028
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Ajoitus:	kivikautinen, mesoliittinen
Aiemmat tutkimukset:	Jukka Juntunen ilmoitus 1986 Markku Torvinen tarkastus 1987 Hannu Kotivuori 1990
Koordinaatit:	N 7342429 E 492751 z 177 m mpy
Koordinaattiselite:	keskikoordinaatti

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Ranuan kirkosta noin 33 kilometriä pohjoiskoilliseen Simojärven Näskänselän luoteisrannalla. Asuinpaikkahavaintoja on neljältä alueelta: Kujalan pohjoispuolisen lahden pohjoisrannalta noin 100 metrin matkalta, Kujalan talon kohdalta rannasta, Kujalan ja Uutelan välisen rannan puolimaista sekä Uutelan talon rannasta. Asuinpaikan löytöaineisto ajoittuu pääosin mesoliittiseen kivikauteen.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Eteläisempi, Kujalan ja Uutelan välinen muinaisjäännösalue on vahvasti pusikoitunut ja heinittynyt eikä kyseiseltä alueelta tehty uusia havaintoja. Pohjoisemmalle alueelle on alakohteen koordinaatin kohdalle rakennettu terassilaituri sekä pieni laavu. Rakennus on tehty betonirumpujen päälle, joten oletettavasti kohdalla ei ole muokattu maata. Jos kohdalla on kivikauden rakenteita maanalla, ne ovat todennäköisesti säilyneitä.

Kartta 33. Kujala/Uutelan (26) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Alakohde on merkitty punaisella tähdellä.

Kuva 57. Eteläisempi muinaisjäännösalue on heinittynyt ja pusikoitunut. Etelään.

Kuva 58. Pohjoisemmalle löytöalueelle on rakennettu terassilaituri sekä pieni laavu. Eteläkaakkoon.

27. Kenttälä

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	683010058
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990
Koordinaatit:	N 7342909 E 493045 z 177 m mpy
Koordinaattiselite:	löytöalueen keskikohta

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Simojärven Näskänselän luoteisrannalla oleva Kenttälä on nimensä mukaisesti vanha kalakenttä. Kivikautiset löydöt vastaavat läheisen Kujalan/Uutelan tilojen aineistoa. Kohde on osin veden huuhtoma, muuten mökkirakentamisen turmelema.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Vuonna 1990 Kotivuori on löytänyt kivikautisia asuinpaikkalöytöjä (KM26495) rantavedestä mökkiasutuksen eteläpuolelta. Paikalta on löytynyt kvartsi-iskoksia ja -esineitä, liuskeiskoksia- ja taltta sekä palaneitä kiviä. Kotivuoren muistiinpanojen perusteella kyseessä on alue, jossa on nykyisin tuotu kiviä sekä ilmeisesti maata. Löytöalueet ovat mahdollisesti säilyneitä tuodun maan ja kivien alla. Löytöalueen pohjoispuolella on mökkirakentamista sekä piha-aluetta.

Kotivuori on ilmeisesti löytänyt vähäisiä kivikauden löytöjä myös noin 70 metriä luoteeseen olevalta toisen mökin rannalta, mutta näistä ei ole tarkempia tietoja. Vuoden 1990 inventoinnin löytöluettelossa mainitaan myös, että Kenttälän talon portin luota, löytöalueesta noin 80 metriä koilliseen on löytynyt tuodusta irtomaakasasta liusketaltan teelmä.

Nyt tehdyssä inventoinnissa alueelta ei tehty havaintoja kivikaudesta. Kohteelle laadittu aluerajaus perustuu Kotivuoren vuoden 1990 löytöhavaintoihin. Aluerajauksen kohdalta on Kotivuoren mukaan löytynyt kvartseja, palanutta kiveä sekä liusketaltta.

Kotivuoren mukaan Kenttälän talon paikalla on sijainnut vanha kalakenttä. Kotivuoren havaintojen perusteella Kenttälän piha-alue on ajettua maata, joten kalakenttä on mitä ilmeisemmin tuhoutunut, jos sellainen on paikalla sijainnut. Nyt tehdyssä inventoinnissa kalakentästä ei tehty havaintoja.

Kartta 34. Kenttälän (27) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

Kuva 59. Antti Purmonen tarkastamassa vuoden 1990 löytöaluetta. Kohdalla on kiviä sekä tuotua maata. Lounaaseen.

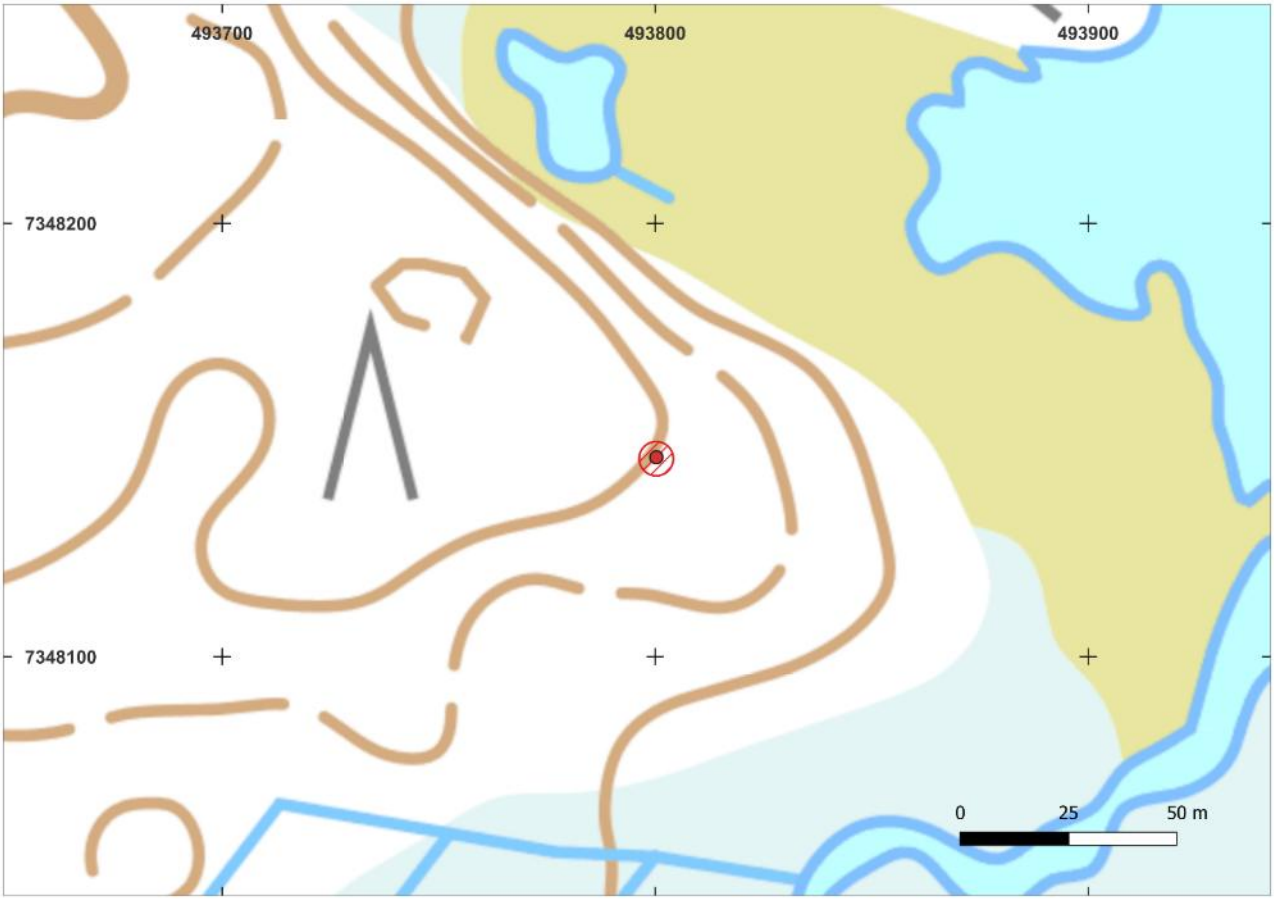

Kuva 60. Kenttälän talo sekä aluetta, josta vuoden 1990 inventoinnissa oli löytynyt liusketaltan teelmä maakasasta. Etelään.

28. Putkenoja*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7348146 E 493800 z 173 m mpy
Koordinaattiselite:	kuoppajäännöksen keskikohta

Inventointi 2025: Putkenjärven länsipuolella, Putkenojasta noin 90 metriä pohjoiseen, kaakkoon laskevan niemekkeen kärjessä on kuoppajäännös. Kuopan halkaisija on noin 4 metriä ja sen syvyys on noin 0,5 metriä. Kuopan ympärillä on valli, joka on noin 1 metrin leveä ja 0,2 metriä korkea. Vallissa on kiviä sekä maata, valli on täysin sammaleen peitossa. Kuopan keskelle tehdystä lapionpistosta havaittiin noin 5-10 cm paksu huuhtoutumiskerros. Kuopan päällä sekä ympärillä kasvaa harvennettua mäntymetsää. Kuopan tarkempi funktio ei selvinnyt inventoinnin yhteydessä. Kyseessä voi olla esimerkiksi jonkin tilapäisasumuksen, kuten kodanpohja tai säilytykseen liittyvä kuoppa.

Kartta 35. Putkenojan (28) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

Kuva 61. Lapio on pystyssä kuoppajäännöksen pohjalla. Kaakkoon.

Muut kulttuuriperintökohteet

29. Koppelosaari 2*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat, talonpaikat kivirakenteet, kellarit maarakenteet, kaivannot
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7331936 E 503128 z 181 m mpy
Koordinaattiselite:	rakennuksen pohjan koordinaatit

Inventointi 2025: Simojärven Koppelosaaressa, saaren kaakkoisosassa on yhden rakennuksen pohja, kolme kellarikuoppaa sekä kaksi suorakaiteen muotoista kaivantoa. Rakennuksen pohja on kooltaan noin 6 x 6 metriä. Rakennuksen seinälinjat erottuvat noin 1 metrin leveinä ja 0,3 metriä korkeina maavalleina. Kellari 1 (N 7331933 E 503151) sijaitsee rakennuksen pohjasta noin 23 metriä itään. Se on kooltaan noin 4,5 x 4,5 metriä ja sen syvyys on noin 1,5 metriä. Kellari 2 (N 7331941 E 503151) sijaitsee noin 7 metriä pohjoiseen kellarista 1 ja kellari 3 (N 7331941 E 503108) noin 43 metriä länteen kellarista 1. Kellarit 2 ja 3 ovat samankokoisia kuin kellari 1. Heti kellarin 2 itäpuolella on suorakaiteen muotoinen kaivanto, kaivanto 1 (N 7331943 E 503157), joka on kooltaan noin 8 x 6 x 1,2 metriä. Tästä noin 22 metriä pohjoiseen havaittiin toinen suorakaiteen muotoinen kaivanto, kaivanto 2 (N 7331969 E 503153), joka on kooltaan noin 10 x 3 x 1,2 metriä.

Heti rakenteiden kaakkoispuolella on Koppelosaaren tervahauta. Vuoden 1967 topografisella kartalla saareen ei ole merkitty rakennuksia. Vuoden 1958 ilmakuvassa alueella erottuu selkeä avonainen alue sekä yksi rakennus. Ilmeisesti etelärannalla on vielä näkyvissä viljelysalaa. Vuoden 1972 ilmakuvassa alue on jo osaksi metsittynyt ja rakennusta ei enää ole saaressa. Perimätiedon mukaan saaressa on sijainnut tila, joka on siirretty Koppelosaaren vastaiselle koillisrannalle. Vuoden 1958 ilmakuvassa koillisrannalla on jo rakennuksia, joten siirto on tapahtunut ilmeisesti ennen tätä. Inventoinnin yhteydessä ei saatu tietoon, milloin tila on Koppelosaareen perustettu.

Kohdekartta on kohteet Koppelosaari 1 yhteydessä.

Kuva 62. Koppelosaari sekä koillisranta vuoden 1958 ilmakuvassa.

Kuva 63. Koppelosaari sekä koillisranta vuoden 1968 topografisella kartalla.

Kuva 64. Rakennuksen pohja. Koilliseen.

Kuva 65. Kellari 1. Etelään

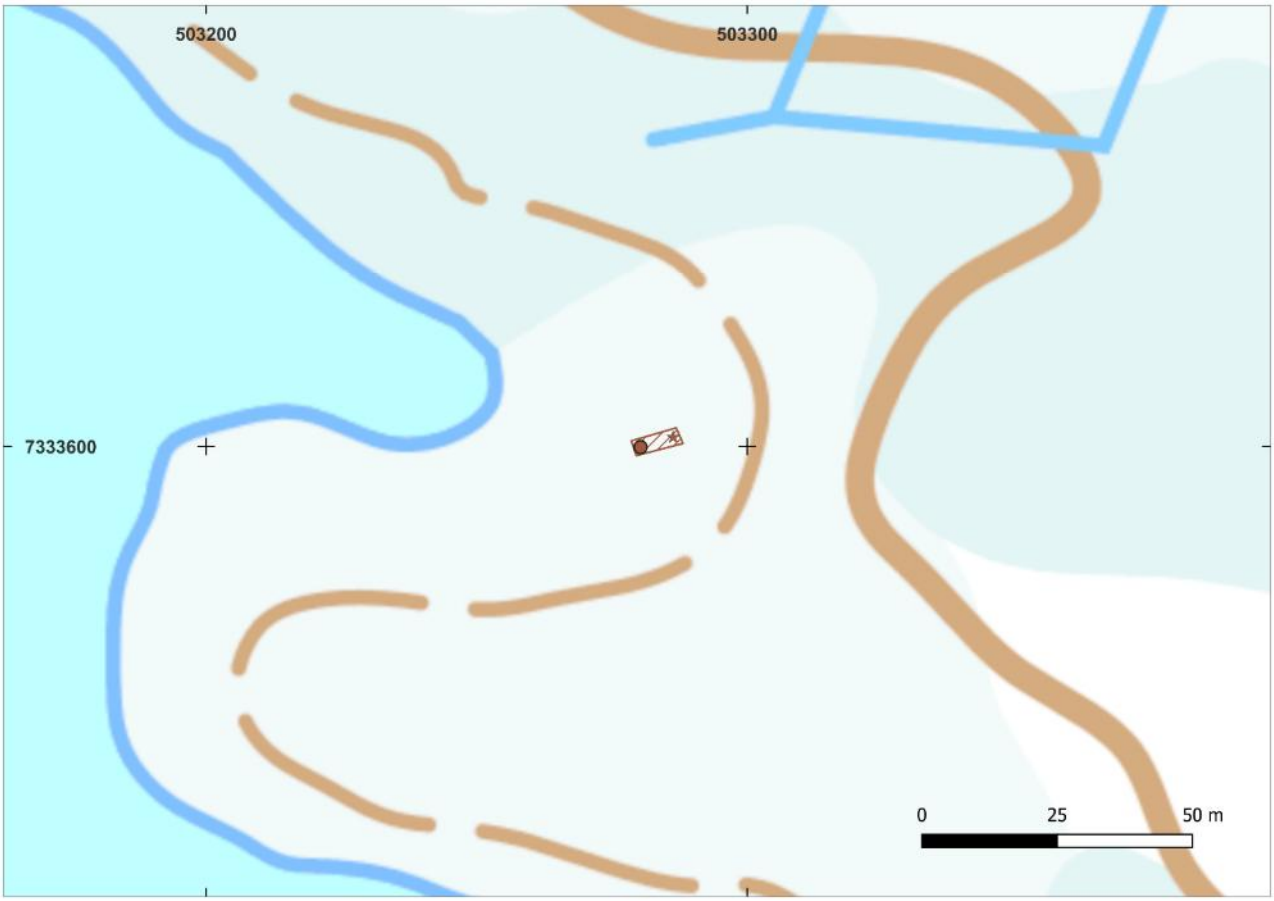

Kuva 66. Kaivanto 1. Länteen.

30. Koppelosuo*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, kellarit maarakenteet, kaivannot
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7333599 E 503280 z 179 m mpy
Koordinaattiselite:	kiukaan koordinaatit

Inventointi 2025: Koppelosuon länsipuolella, Simojärven rannasta noin 30 metriä itään sijaitsee kiukaan jäännös sekä maakuoppa. Kiukaan koko on noin 2,5 x 2,5 x 0,4 metriä. Osa kiukaan kivistä on sammaleen peitossa ja osa esillä. Kiukaasta noin 5 metriä koilliseen sijaitsee kuoppa, jonka koko on noin 1,5 x 1,5 x 0,5 metriä. Paikalla on ilmeisesti sijainnut savottaan tai johonkin muuhun liittyvä kämppä, josta on enää jäljellä kiuas sekä ilmeisesti maakellarin kuoppa. Kämppää ei ole merkitty vanhoille kartoille eikä sitä erota myöskään historiallisista ilmakuvista.

Kartta 36. Koppelosuon (30) kohdekartta.

Kohde on merkitty ruskealla pisteellä ja ruskealla vinorasterilla. Alakohde on merkitty ruskealla tähdellä.

Kuva 67. Koppelosuon kiukaan jäännös. Pohjoiseen.

Kuva 68. Koppelosuon maakellarin jäännös. Pohjoiseen.

31. Muljuvaara*

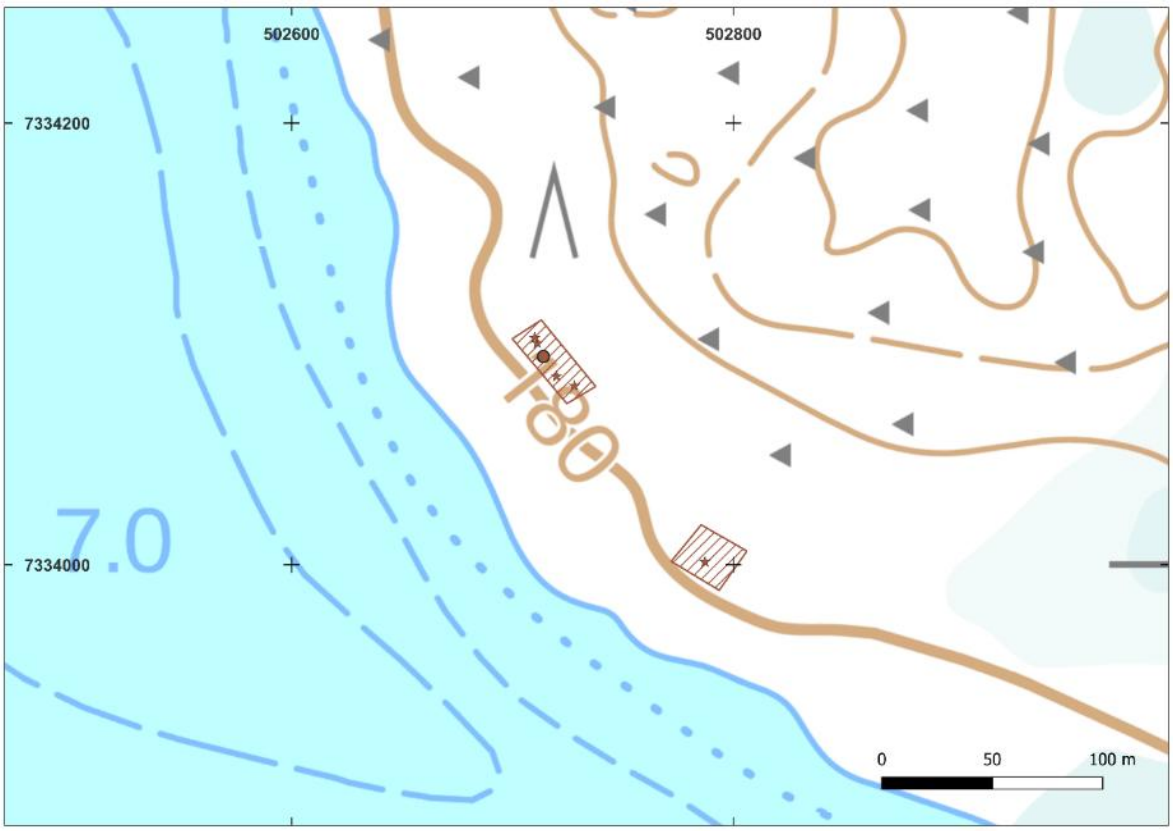
Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat kivirakenteet, kiukaat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7334094 E 502714 z 180 m mpy
Koordinaattiselite:	kämpän 1 kellarin koordinaatit

Inventointi 2025: Simojärven itärannalla, rannasta noin 50 metriä koilliseen sijaitsee kahden savottakämpän jäännökset. Kämpät sijaitsevat noin 100 metrin päässä toisistaan. Suurempi kämpistä on pohjoisempana ja pienempiä etelämpänä.

Suurempi kämppä, kämppä 1 on kooltaan noin 30 m x 8,5 m. Kämpästä on jäljellä sammaloitunut luonnonkivistä tehty kivijalka, kellari sekä neljä uuninjäännöstä. Rannanpuoleisella sivulla, lähes kämpän keskikohdalla on kellarin jäännös. Se on kooltaan noin 5 x 4 metriä ja sen syvyys on noin 1,5 metriä. Kellarin reunoilla erottuu jonkin verran säilyneitä hirsiä. Uuninpohjat jakautuvat melko tasaisesti kämpän kivijalan sisäpuolelle. Uuni 1 (N 7334081 E 502728) on kooltaan noin 2 m x 1,5 m x 0,9 metriä. Uuni 2 (N 7334085 E 502719) on kooltaan noin 1,5 m x 1,2 m x 0,8 metriä. Uuni 3 (N 7334100 E 502711) on kooltaan noin 3 m x 2 m x 1,1. Uuni 4 (N 7334102 E 502710) on kooltaan noin 1,2 m x 0,8 m x 0,8. Uuni 1 on kaakkoisin ja uuni 4 luoteisin. Uunin 3 rakenteissa on esillä sementtiä, kyseessä voi mahdollisesti olla leivinuuni.

Pienempi kämppä, kämppä 2 (N7 334001 E 502787) on kooltaan noin 10,5 m x 8,5. Kämpästä on jäljellä luonnonkivistä tehty kivijalka sekä yksi luonnonkivinen uuninjäännös keskellä rakennusta. Uuni on kooltaan noin 3 x 3 x 0,7 metriä.

Kämppiä ei ole merkitty vanhoille kartoille eikä niitä erota myöskään historiallisista ilmakuvista. Vuoden 1968 topografiselle kartalle on merkitty Muljuvaaralta ja Pajuvaaralta johtavat polut kämppien kohdalle.

Kartta 37. Muljuvaaran kohdekartta (31).

Kohde on merkitty ruskealla pisteellä ja ruskealla vinorasterilla. Alakohteet on merkitty ruskeilla tähdillä.

Kartta 38. Muljuvaara vuoden 1968 topografiakartalla.

Kuva 69. Kämpän 1 kaakkoisosaa. Kuvassa erottuvat uunit 1 ja 2. Pohjoiseen.

Kuva 70. Kämpän 1 kellari. Länteen.

Kuva 71. Kämpän 1 uuni 4. Länteen.

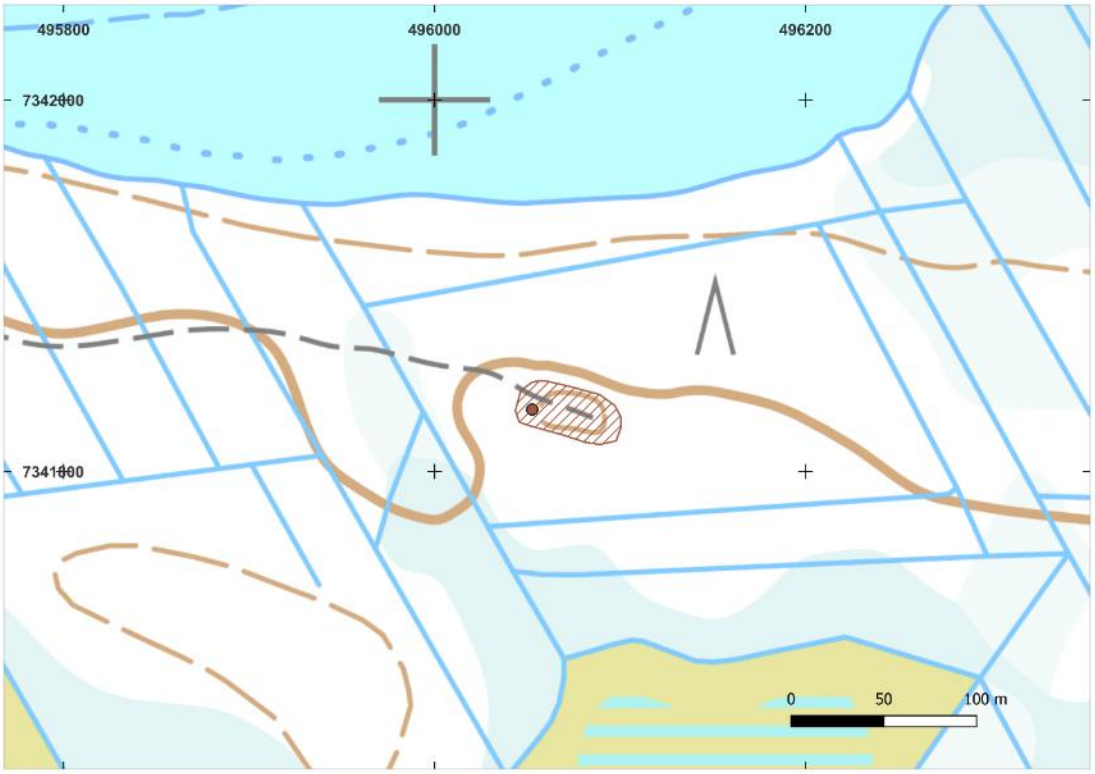
Kuva 72. Kämppä 2. Kaakkoon.

32. Nurmisuo*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat kivirakenteet, kiukaat, kiviaidat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7341833 E 496052 z 182 m mpy
Koordinaattiselite:	kellarin koordinaatit

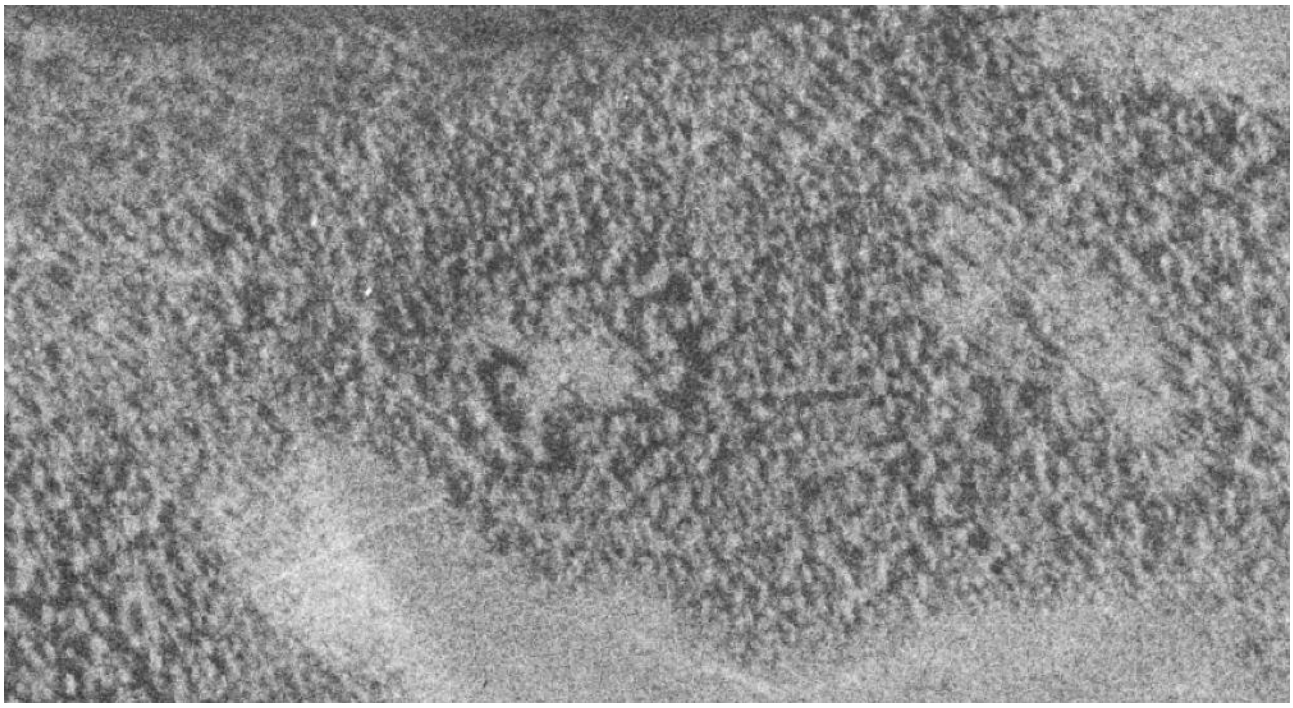
Inventointi 2025: Nurmisuon pohjoispuolella, Putkivaaranlahden etelärannasta noin 120 metriä etelään sijaitsee kellarin tai rakennuksen pohja sekä aidan/muurin jäännös. Paikalta havaittu kellarin tai rakennuksen pohja on kooltaan noin 4 x 3,5 x 0,8 metriä. Sen ympärillä on noin 1 metrin leveä ja 0,3 metriä korkea maavalli. Sen eteläreunalla kasvaa jykevä kuusi. Tästä noin 15-20 metriä itään on aukea, osaksi heinittynyt ja ruohoa kasvava kenttämäinen alue, jonka eteläreunalla on noin 20 metriin matkalla noin 0,6-0,4 metriä korkean kivistä tehdyn aidan tai muurin jäännös.

Aluetta kuvaaviin vanhoihin karttoihin (1800–1900-luvut) kohdalle ei ole merkitty rakennuksia. Vuoden 1968 topografiakartalle alueen vierestä on kulkenut polku Nurminiemestä Putkivaaraan. Vuoden 1959 ilmakuvassa kohdalla erottuu aukea alue, mutta rakennuksia ei ilmakuvasta erota. Perimätiedon mukaan paikka on autioitunut 1900-luvun alkupuolella.

Kartta 39. Nurmisuon (32) kohdekartta.

Kohde on merkitty ruskealla pisteellä ja ruskealla vinorasterilla.

Kuva 73. vuoden 1959 ilmakuvassa erottuu aukea alue rakenteiden kohdalla.

Kartta 40. Nurmisuo vuoden 1968 topografisella kartalla.

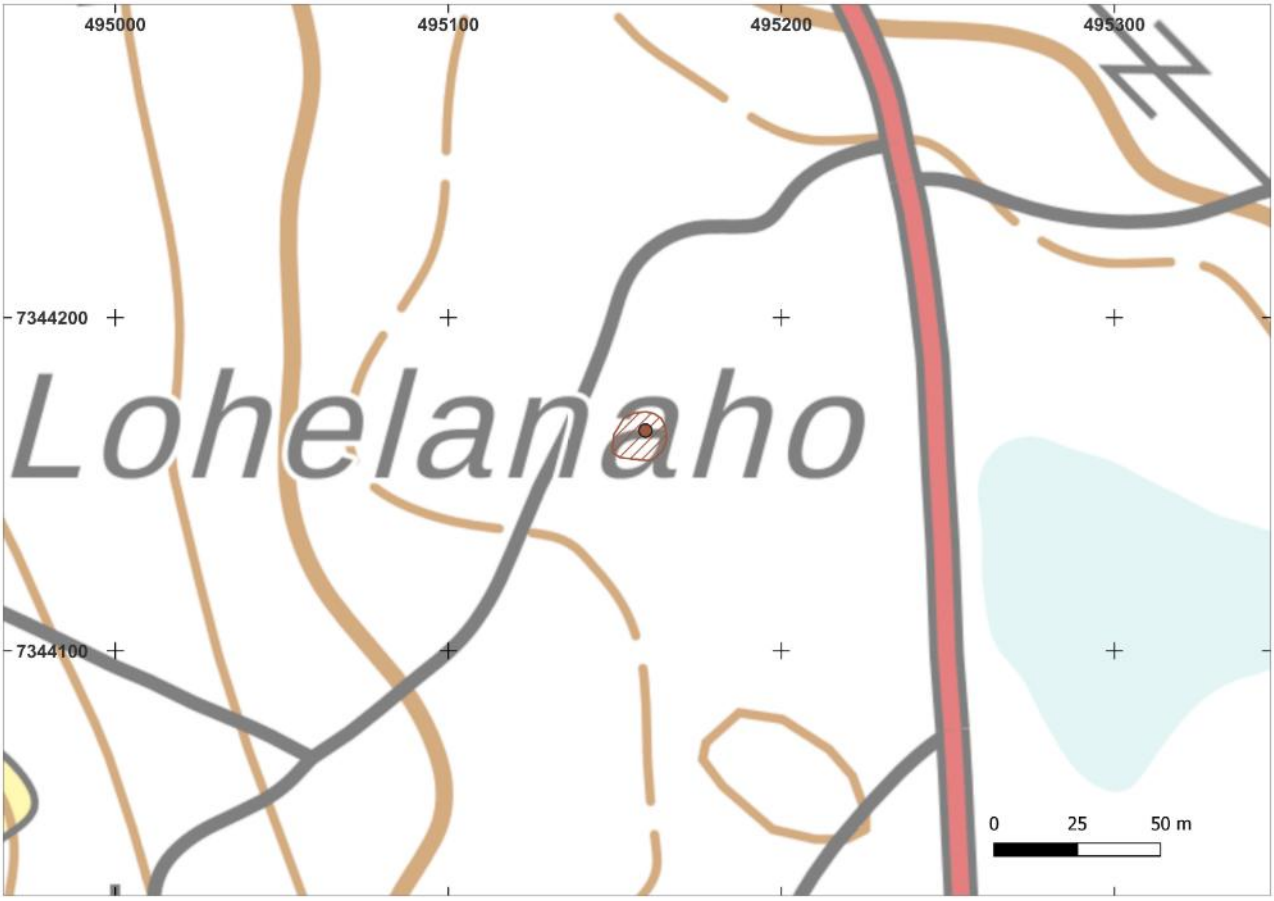

Kuva 74. Kellarin tai rakennuksen pohja. Koilliseen.

33. Lohelanaho*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	puolustusvarustukset, taistelukaivannot
Ajoitus:	toinen maailmansota 1939–1945
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7344166 E 495159 z 203 m mpy
Koordinaattiselite:	taistelukaivannon koordinaatit

Inventointi 2025: Lohelanahontiestä noin 20 metriä itään, Lohelanahontien ja Teerivaarantien välisellä alueella sijaitsee taistelukaivanto. Taistelukaivanto sijaitsee länteen laskevan mäenrinteen laella. Kaivanto on noin 15 metriä pitkä ja se kulkee kolmeen eri suuntaan. Syvyyttä kaivannolla on noin 0,6-0,7 metriä. Itäosassa kaivantoa on yksi tuliasema. Tuliasema on noin 1 metrin leveä ja 2 metriä pitkä. Kaivannon pohjalla on suuria kiviä, jotka on tuotu sinne myöhemmin. Perimätiedon mukaan taistelukaivanto on saksalaisten sotilaiden tekemä ja siitä on vartioitu sen länsipuolelle avautuvaa Simojärveä.

Kartta 41. Lohelanahon (33) kohdekartta.

Kohde on merkitty ruskealla pisteellä ja ruskealla vinorasterilla.

Kuva 75. Taistelukaivannon pohjalle on tuotu kiviä. Koilliseen.

34. Särkijärven mylly*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, vesimyllyt
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7344295 E 499515 z 163 m mpy
Koordinaattiselite:	myllyrakennuksen koordinaatit

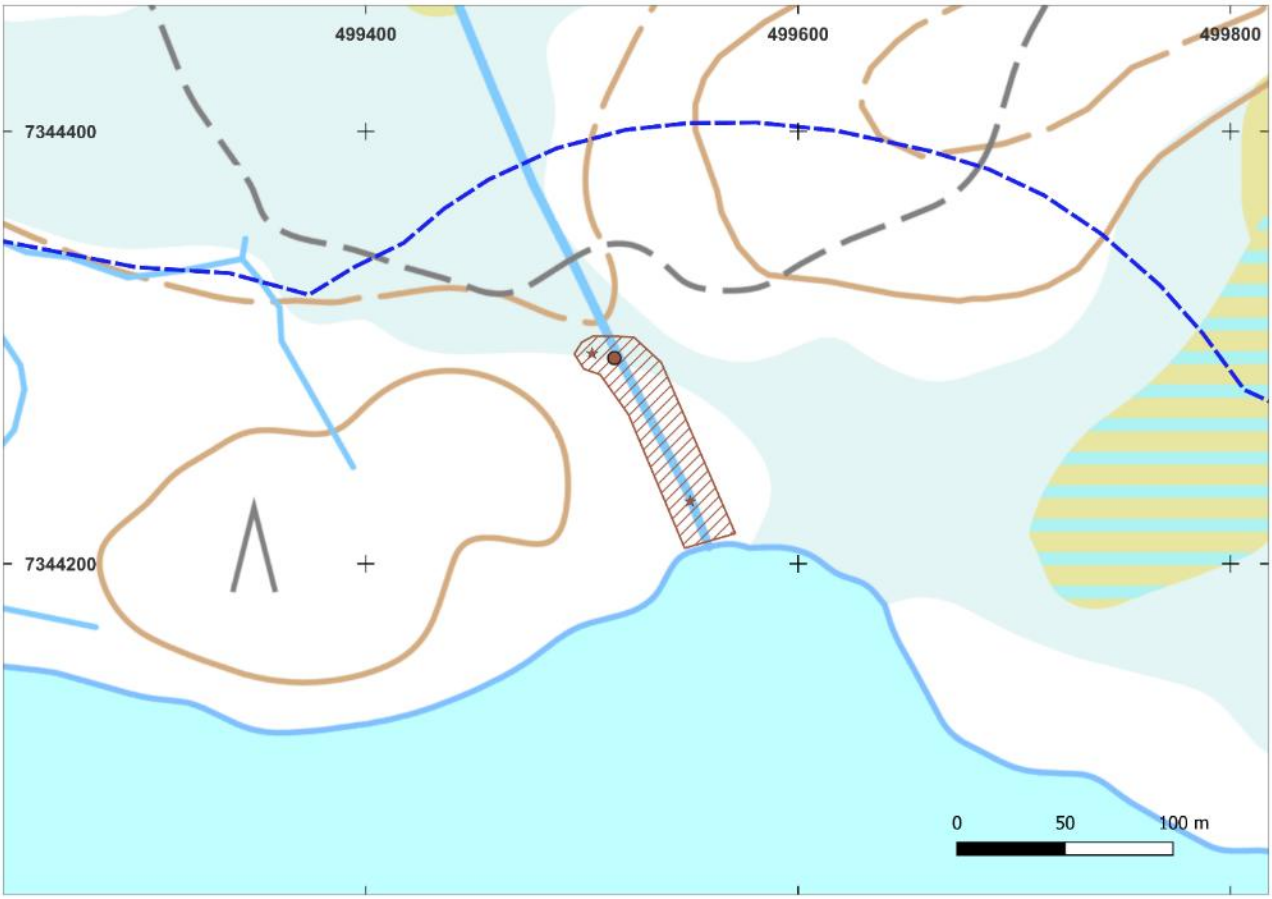
Inventointi 2025: Särkijärven pohjoisosassa, Särkijärvestä Juotasjärveen laskevan Särkiojan varrella sijaitsee vesimyllyn jäännökset. Paikalla on sortunut mylly, josta on vielä esillä noin 6-7 hirsikertaa. Rakennuksen koko on noin 8 x 8 metriä. Sortuneen rakennuksen keskellä on myllynkivi, jossa on kiinni puusta sekä metallista tehty ratas.

Myllystä noin 10 metriä länteen sijaitsee hirsirakennuksen jäännös (N 7344297 E 499504). Rakennuksesta on jäljellä noin 4 hirsikertaa. Rakennuksen koko on noin 4 x 4 metriä.

Särkiojan itäpuolella on kuivunut sivu-uoma. Uoman leveys on noin 2-4 metriä ja sillä on syvyyttä noin 1 metri.

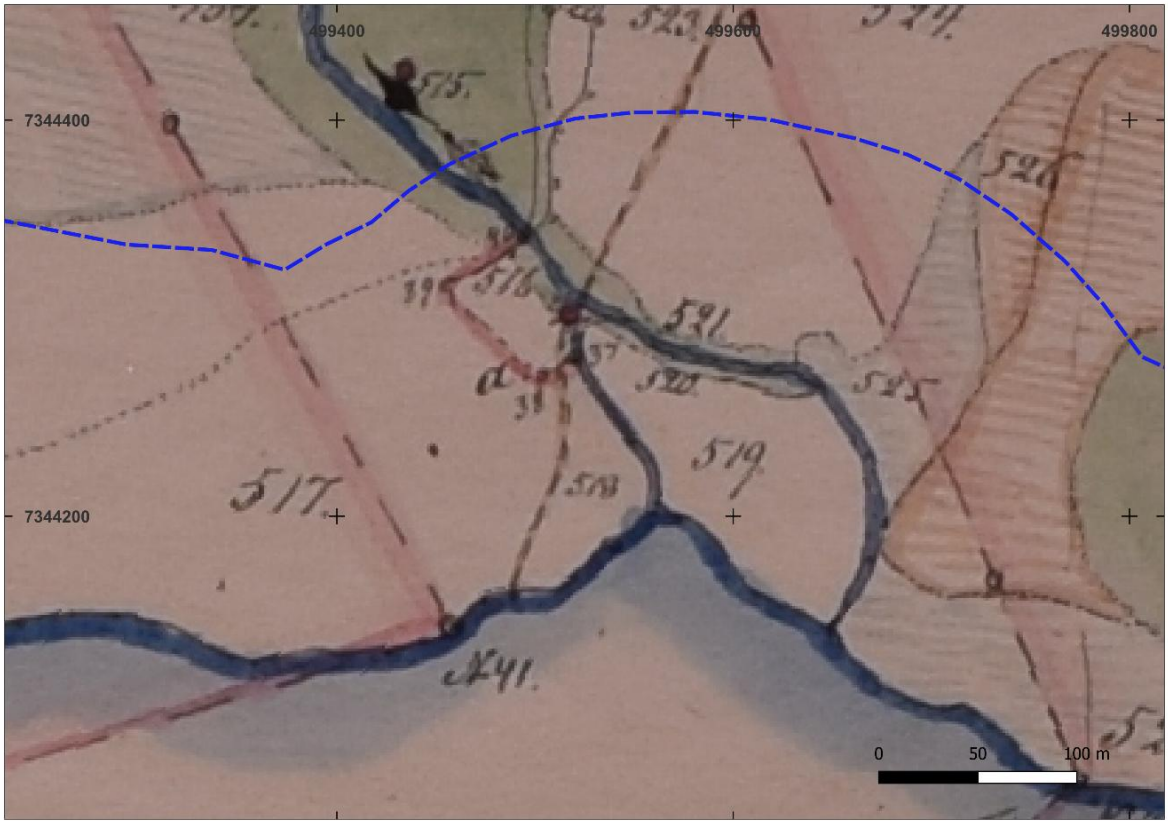
Myllystä noin 70 metriä etelään lähellä Särkijärven rantaa on luonnonkivistä tehty pato (N 7344228 E 499550). Sen leveys on noin 3,5 metriä, korkeus noin 0,4 metriä. Padossa ovat kivet ovat suhteellisen pieniä patoamista varten ja kivet ovat aseteltu melko löyhästi kiinni toisiinsa. On mahdollista, että kohdalle rakennettu pato on tehty kohdalle jälkikäteen.

Mylly on merkitty vuoden 1856-76 Kemihaaran jakokunnan uudistuskartalle sekä vuoden 1857 pitäjänkartalle. Myllyä ei ole merkitty 1900-luvun taloudellisille-, topografisille- tai peruskartoille. Vuosien 1958 ja 1961 ilmakuvassa paikalla erottuvat sekä mylly että sen länsipuolella sijaitseva rakennus, vuoden 1947 ilmakuva on hyvin epätarkka eikä rakennuksia erota siitä selvästi.

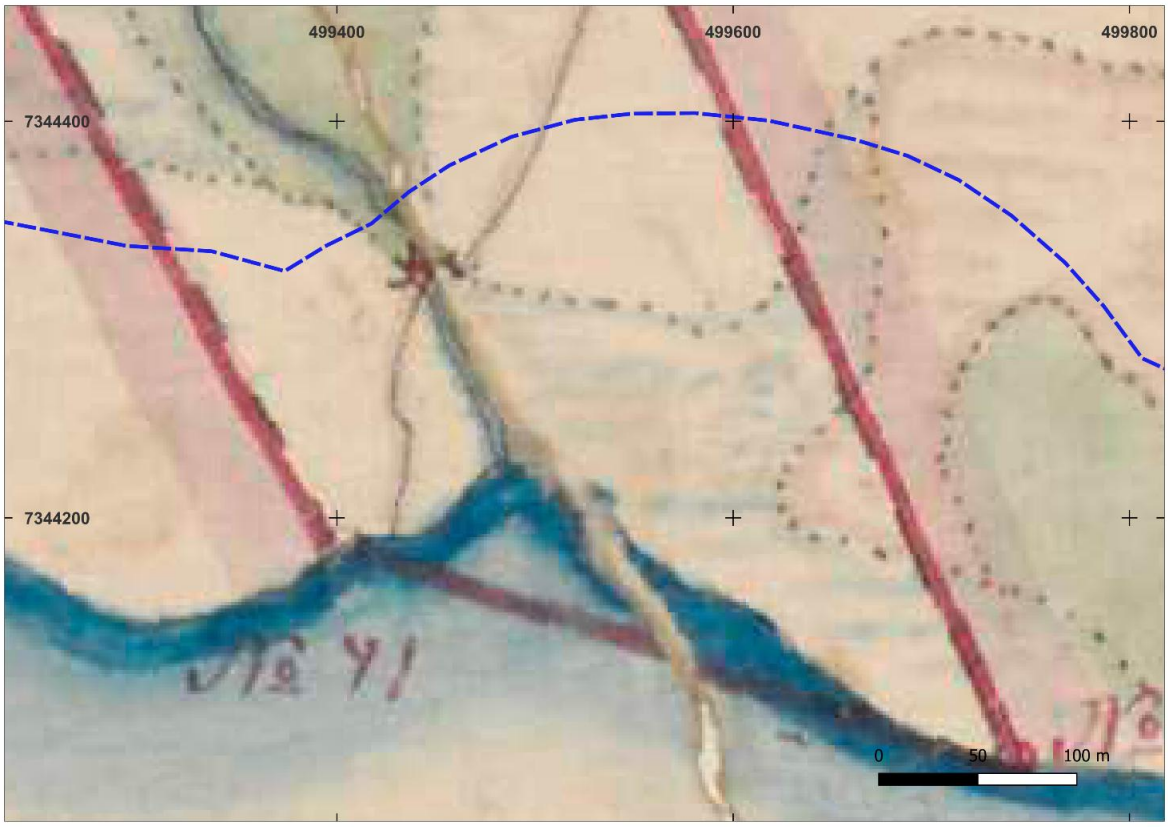

Kartta 42. Särkijärven myllyn (34) kohdekartta.

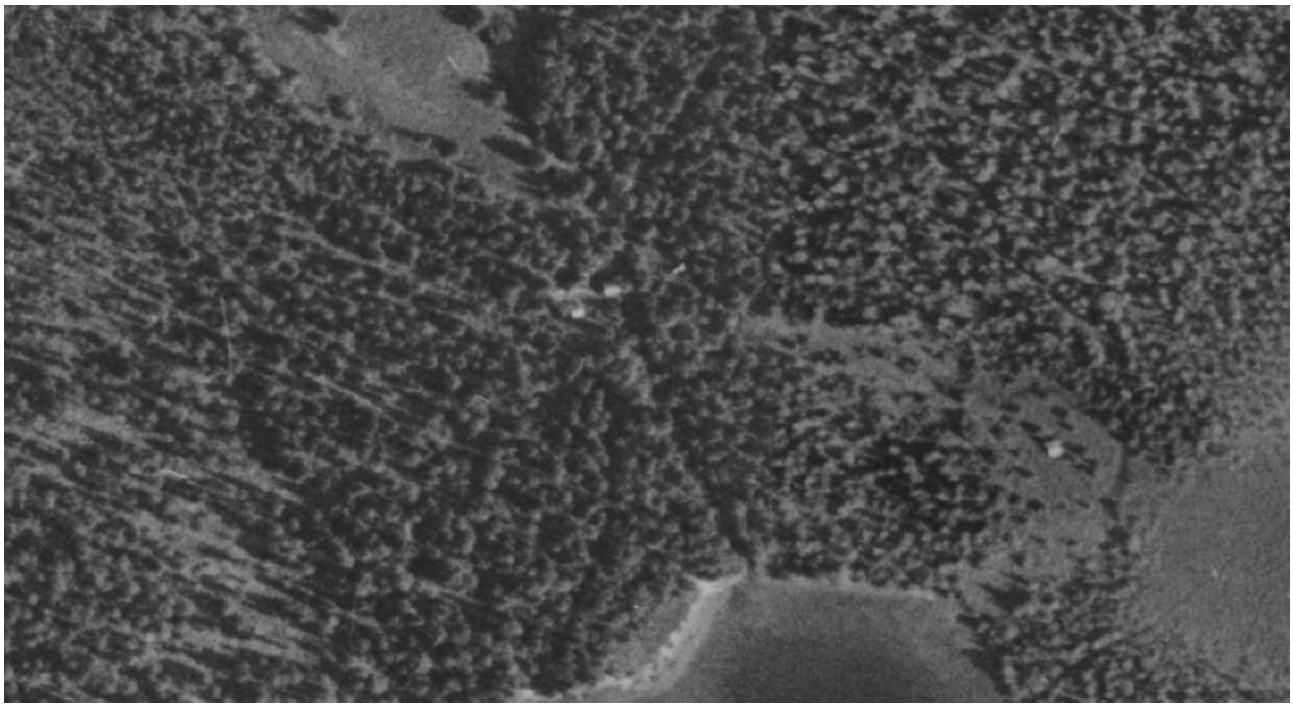
Kohde on merkitty ruskealla pisteellä ja ruskealla vinorasterilla. Alakohteet on merkitty ruskeilla tähdillä. Osa-alueen A raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.

Kuva 76. Särkijärven mylly vuoden 1856-76 Kemihaaran isojakokartalla. Osa alueen A raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.

Kuva 77. Särkijärven mylly vuoden 1857 pitäjänkartalle.Osa alueen A raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.

Kuva 78. Särkijärven mylly vuoden 1961 ilmakuvassa.

Kuva 79. Sortunut myllyn rakennus. Itään.

Kuva 80. Myllynkivi sekä siinä kiinni oleva puusta ja metallista tehty ratas. Pohjoiseen.

Kuva 81. Myllyn länsipuolella sijaitsevan rakennuksen jäännös. Lounaaseen.

Kuva 82. Luonnonkivistä tehty pato Särkijärven rannan läheisyydessä. Lounaaseen.

Kuva 83. Kuivunutta sivu-uomaa myllyn itäpuolella. Pohjoiseen.

35. Ollinniemi*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, kellarit asuinpaikat, talonpohjat maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7346622 E 482288 z 193 m mpy
Koordinaattiselite:	kellarin koordinaatit

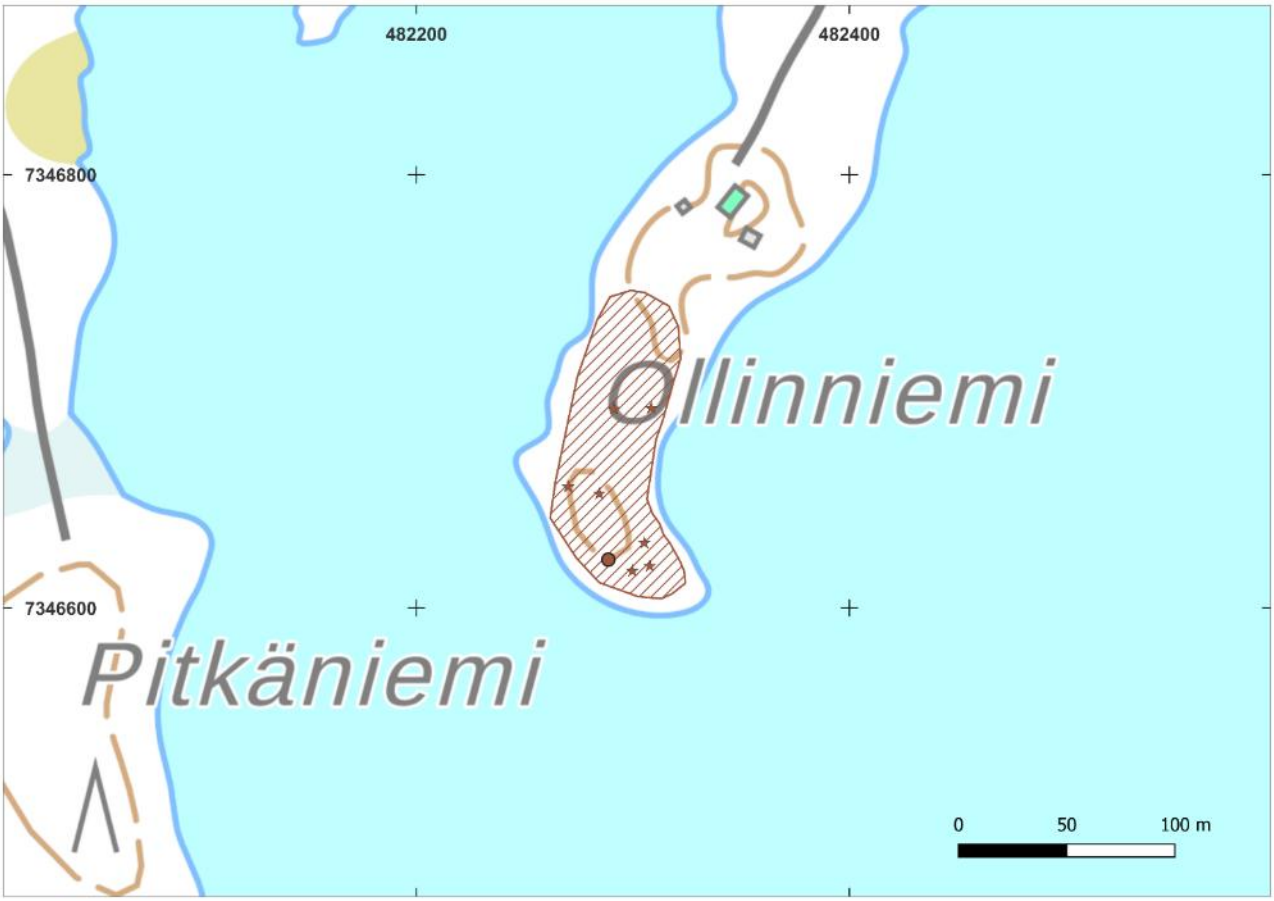
Inventointi 2025: Paattinkijärven pohjoisrannalla, Ollinniemen eteläkärjessä sijaitsee kivistä tehdyn kellarin jäännös, rakennuksen pohja, kuoppajäännöksiä sekä kaksi kivistä raivauskasaa.

Kellarin jäännös on kooltaan noin 5 x 4 x 1,2 metriä. Kellarin seinälinjat erottuvat noin 1 metrin leveänä kivivallina. Osa kivistä erottuu sammaleen alta, osa kivistä on sammaleen peitossa. Kellarin oviaukko erottuu noin 1 metrin leveänä aukkona eteläosassa. Kellarista noin 20 metriä itään sijaitsee rakennuksen pohja (N 7346619 E 482307), joka erottuu ympäristöstä huonosti. Sen koko on noin 5 x 5 metriä. Sitä kiertää ilmeisesti luonnonkivinen kivijalka, jonka korkeus on noin 0,3 metriä. Kivet eivät ole esillä, mutta tuntuvat sammaleen alla ainakin sen etelälaidalla.

Kellarin ja rakennuksen pohjan välissä sijaitsee raivauskasa 1 (N 7346617 E 482299), joka on tehty maakiven viereen sekä osaksi sen päälle. Sen koko on noin 4 x 4 x 1,1 metriä. Osa kivistä on sammaleen peitossa. Raivauskasa 2 (N 7346630 E 482305) sijaitsee rakennuksenpohjasta noin 11 metriä pohjoiseen. Kivet ovat raivattu pitkänomaiseksi kasaksi, jonka pituus on noin 12 metriä ja leveys noin 2,5 metriä. Sen korkeus on noin 0,5-1 metriä. Osa kivistä on esillä ja osa sammaleen peitossa.

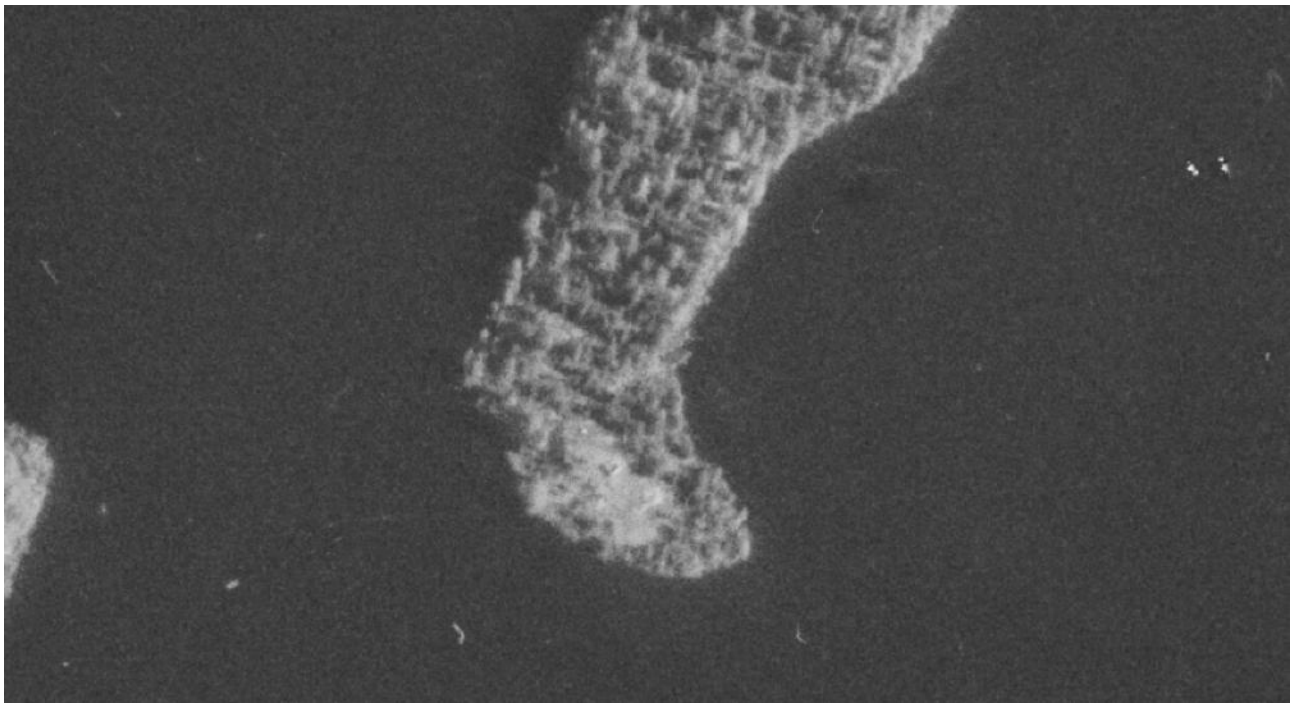
Rakenteiden pohjoispuolelta havaittiin viisi kuoppajäännöstä. Kuoppa 1 (N 7346652 E 482305) on kooltaan noin 2,5 x 2 x 0,7 metriä ja se on loivapiirteinen. Kuopan pohjalla on kiviä eikä siitä saatu maaperäkairausta. Kuoppa 2 (N 7346656 E 482270) on kooltaan noin 3 x 2,2 x 1,3 metriä ja se on jyrkkäreunainen. Maaperäkairauksessa ei havaittu huuhtoutumiskerrosta. Kuoppa 3 (N 7346692 E 482291) on kooltaan 4 x 2,5 x 0,6 metriä ja se on melko loivapiirteinen. Maaperäkairauksesta havaittiin huuhtoutumiskerros. Kuoppa 4 (N 7346692 E 482308) on kooltaan noin 2,5 x 2 x 0,6 metriä ja on melko loivapiirteinen. Maaperäkairauksesta havaittiin huuhtoutumiskerros. Kuoppa 5 (N E) on kooltaan noin 3,5 x 2 x 0,8 metriä. Maaperäkairauksesta havaittiin huuhtoutumiskerros. Kuopat tai ainakin osa niistä voi liittyä niemen eteläkärjestä tavattuihin rakenteisiin ja olla esim. säilytykseen liittyviä kuoppia.

1900-luvun perus- tai topografiakartoille kohdalle ei ole merkitty rakennuksia. Vuoden 1856-76 Kemihaaran jakokunnan uudistuskartat eikä vuoden 1857 pitäjänkartat yllä alueelle, mutta esimerkiksi Suomen yleiskarttoihin vuodelta 1864–1873 Paattinkijärven rannoille ei ole merkitty asutusta. Vuoden 1959 sekä 1961 ilmakuvissa alueella erottuu avonainen alue, josta erottuu myös ilmeisesti joitakin rakennuksia.

Kartta 43. Ollinniemen (35) kohdekartta.

Kohde on merkitty ruskealla pisteellä ja ruskealla vinorasterilla. Alakohteet on merkitty ruskeilla pisteillä.

Kuva 84. Ollinniemi vuoden 1961 ilmakuvassa.

Kuva 85. Kellarin jäännös. Luoteeseen.

Kuva 86. Rakennuksenpohja erottuu heikosti maastosta. Itään.

Kuva 87. Raivauskasa 1. Etelään.

Kuva 88. Kuoppa 2. Etelään.

Kuva 89. Kuoppa 4. Koilliseen.

36. Autioniemi*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat, talonpohjat kivirakenteet, röykkiöt maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990
Koordinaatit:	N 7348683 E 491678 z 177 m mpy
Koordinaattiselite:	rakennuksen pohjan koordinaatit

Inventointi 2025: Piittisjärven eteläarannalla, Autioniemi-nimisen mäkialueen korkeimmalla kohdalla sijaitsee rakennuksen pohja, raivauskasa sekä muutama kaivantoja. Rakennuksen pohja on kooltaan noin 6 x 4 x 0,6 metriä. Sen kaakkois- ja luoteisosassa erottuu syvemmät kohdat, joissa on ilmeisesti ollut maakellarin paikat. Pohjan itäosassa on maatömpäre, jonka halkaisija on noin 2,2 metriä ja korkeus noin 0,7 metriä. Kairalla kokeiltaessa siinä ei tuntunut kiviä, joten kyseessä ei ole ilmeisesti kiuas. Maatömpäreestä havaittiin ainoastaan vaaleaa hiekkaa. Pohjan etelä- ja itäpuolella on muutamia jyrkkäpiirteisiä kaivantoja, joiden koko vaihtelee noin 1,2-3 x 1,2-2,5 metriä ja syvyys noin 0,5-0,7 metriä. Ne voivat liittyä alueella sijainneeseen rakennukseen tai olla tätä myöhempiä.

Rakennuksen pohjasta noin 57 metriä itään, mäen itään laskevan rinteen reunalla on noin 12 metriä pitkä, 3 metriä leveä ja 0,4 metriä korkea kivinen raivauskasa (N 7348674 E 491736). Osa kivistä on sammaleen peitossa, osa ei. Raivauskassa liittynee alueella sijainneeseen asutukseen.

Vuoden 1856-76 Kemihaaran jakokunnan uudistuskartalle kohdalle on merkitty tontti sekä sen eteläpuolelle peltoaluetta. Kohdalle on ilmeisesti merkitty lyijykynällä teksti ”Vanhatontti”. Vuoden 1857 pitäjänkartalle tonttia ei ole merkitty. 1900-luvun perus- tai topografiakartoille kohdalle ei ole merkitty rakennuksia eikä myöskään historiallisissa ilmakuvissa alueella erotu rakennuksia. Perimätiedon mukaan paikka olisi autioitunut 1800-luvun loppupuolella, ilmeisesti 1890-luvulla.

Kohde on huomioitu historiallisen ajan rakennuksen perustana Kotivuoren 1990 Ranuan muinaisjäännösinventoinnin luettelossa ja karttaotteessa. Kyseisessä raportissa se on nimellä Rantala.

Kartta 44. Autioniemen (36) kohdekartta.

Kohde on merkitty ruskealla pisteellä ja ruskealla vinorasterilla. Alakohde on merkitty ruskealla tähdellä. Osa-alueen D raja on merkitty violetilla viivalla.

Kartta 45. Autioniemi Vuoden 1856-76 Kemihaaran isojakokartalla.

Kuva 90. Rakennuksen pohja. Kaira on pystyssä sen pohjalla. Pohjoiseen.

Kuva 91. Rakennuksen pohjan itäosassa sijaitseva maatömpäre. Etelään.

Kuva 92. Jyrkkäpiirteinen kaivanto rakennuksen pohjan eteläpuolella. Kaakkoon.

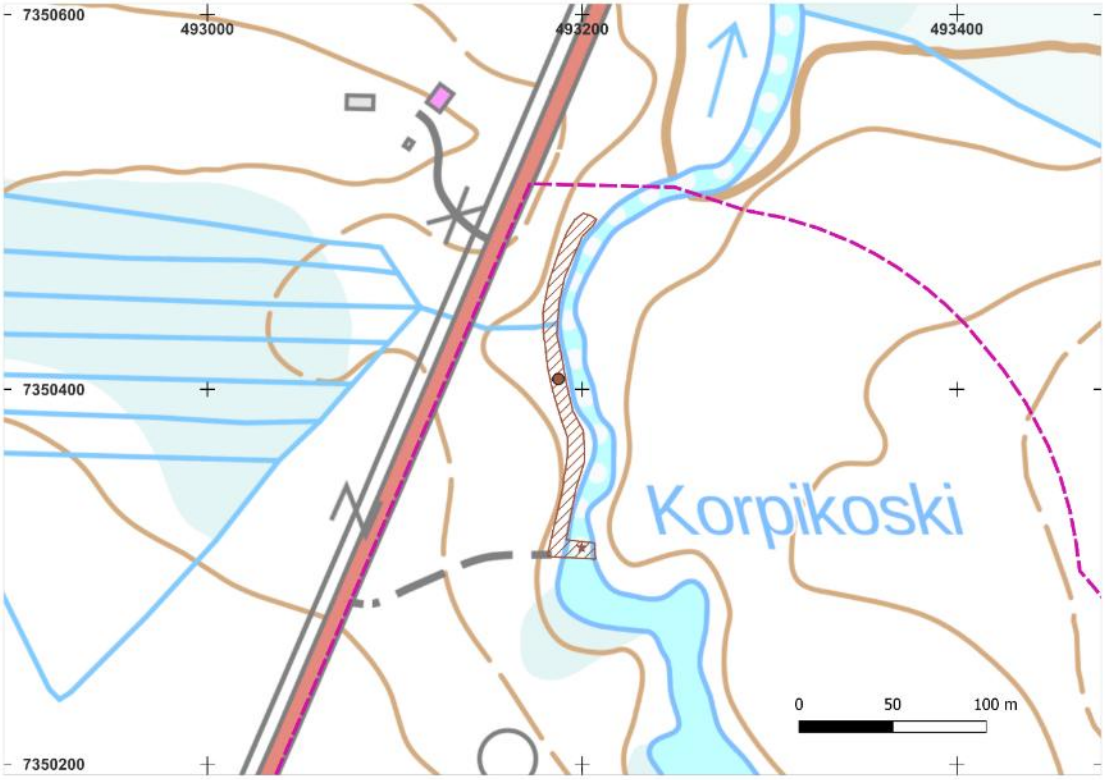
Kuva 93. Mäkialueen itäreunalla sijaitsevaa raivauskasaa. Pohjoiseen.

37. Korpikoski*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet
Ajoitus:	1900-luku
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7350405 E 493187 z 164 m mpy
Koordinaattiselite:	alueen keskikoordinaatti

Inventointi 2025: Piittisjoen Korpikoskella, Piittisjoen länsirannalla on noin 185 metrin matkalla Piittisjoen perkuuseen liittyvää kiviraivannetta, joka liittyy 1900-luvun uittoihin alueella. Kiviraivanteen leveys vaihtelee noin 3-5 metrin välillä ja sen korkeus on noin 0,3-0,5 metriä. Paikoitellen kivet ovat sammaleen peitossa ja paikoitellen ne ovat esillä. Kiviraivanne erottuu vuosien 1959 ja 1960 ilmakuvissa.

Korpikosken kohdalla erottuu vuosien 1959 ja 1960 ilmakuvissa patorakenne, joka on merkitty myös vuoden 1970 peruskartalla (N 7350315 E 493199). Kyseessä on mitä ilmeisemmin uittopato. Padon kohdalla erottuu nykyisin koskessa noin 4 metrin leveydeltä kiviä, jotka ovat osaksi esillä veden pinnan yläpuolella. Voi olla, että kyseiset kivet liittyvät paikalla sijainneeseen patorakenteeseen, mutta paikalta ei kuitenkaan enää paikannettu mitään selkeitä patorakenteita.

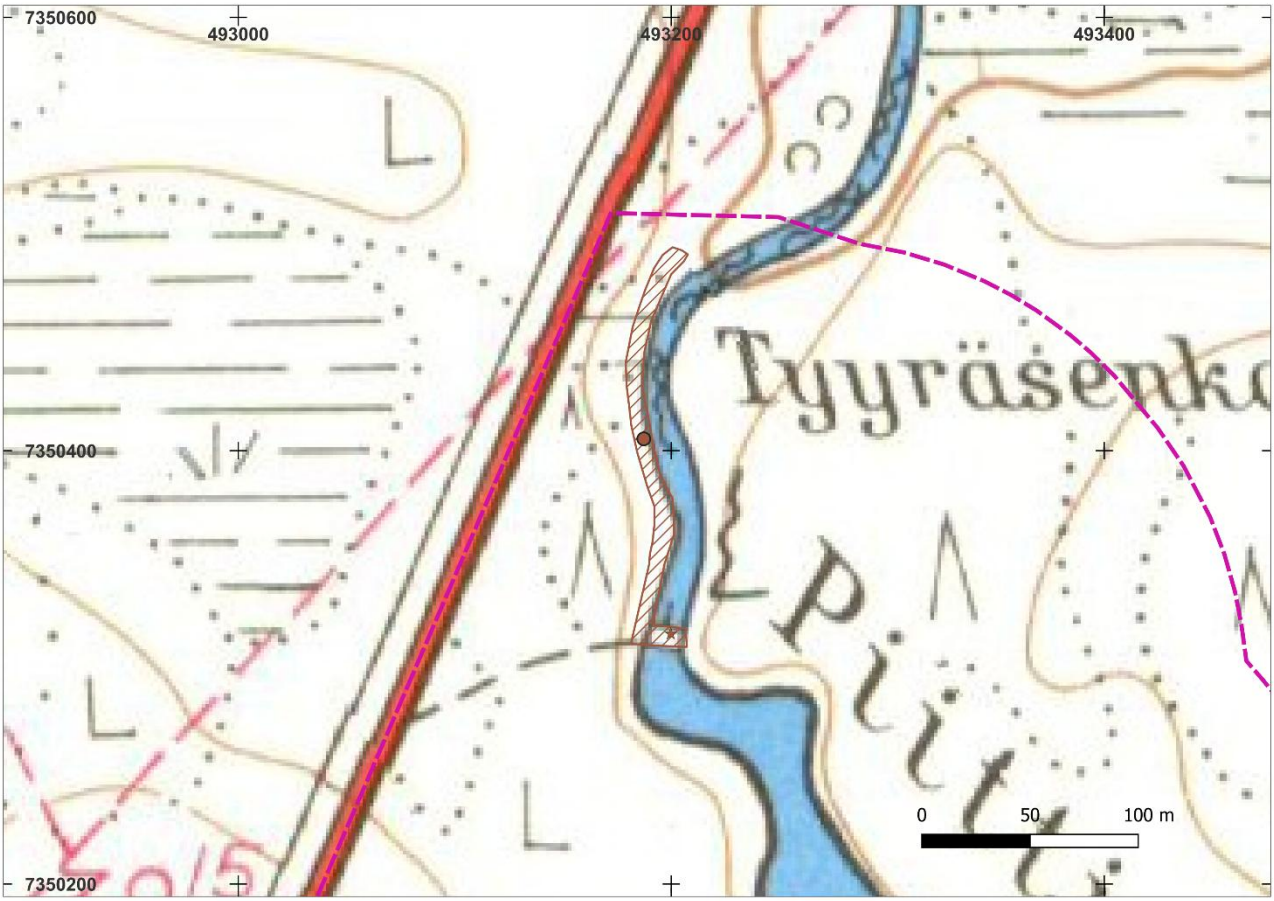

Kartta 46. Korpikosken (37) kohdekartta.

Kohde on merkitty ruskealla pisteellä ja ruskealla vinorasterilla. Alakohde on merkitty ruskealla tähdellä. Osa-alueen D raja on merkitty violetilla katkoviivalla.

Kuva 94. Korpikosken pato ja kiviraivanteet vuoden 1961 ilmakuvassa.

Kartta 47. Korpikoski vuoden 1970 peruskartalla.

Kuva 95. Kiviraivannetta alueen pohjoisosassa Piittisjoen länsirannalla. Pohjoiseen.

Kuva 96. Vanhoissa ilmakuvissa ja 1970 peruskartalle merkityn padon paikka. Itään.

Löytöpaikat

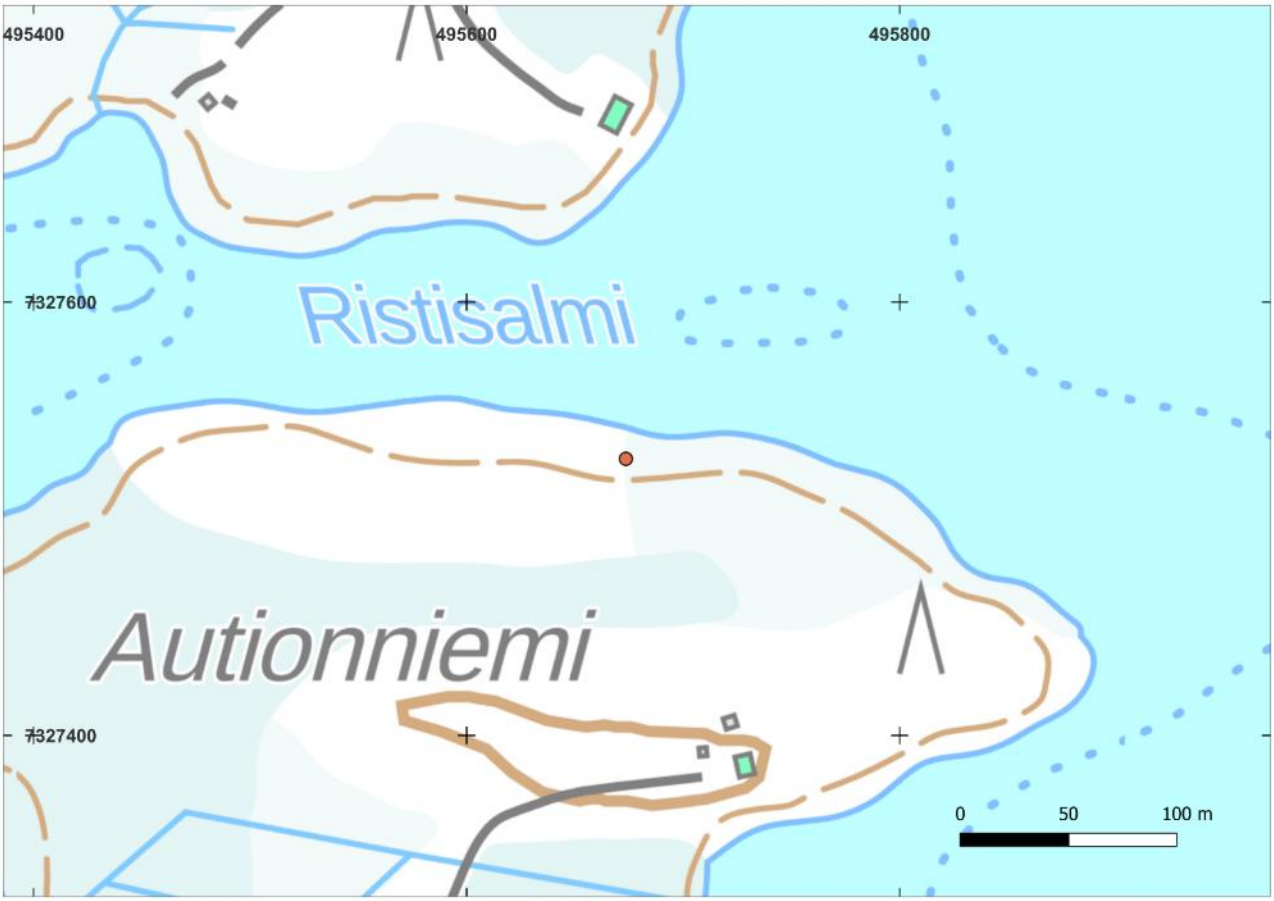
38. Ristisalmi*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	löytöpaikat
Muinaisjäännöstyyppi:	irtolöytöpaikat
Ajoitus:	rautakautinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990
Koordinaatit:	N 7327528 E 495668 z 177 m mpy
Koordinaattiselite:	Metsähallituksen aineisto

Inventointi 2025: Simojärven Ristisalmesta on löytynyt 1800-luvun lopulla sulkua (”tammea”) tehdessä rautakaudelle ajoitettu pitkähamarainen partakirves (KM3296: 6). Löytöluettelon perusteella sen on löytänyt Petter Salmela Simojärven kylän Järvelän talosta. Löydön diarointipäivämäärä on 1.9.1896.

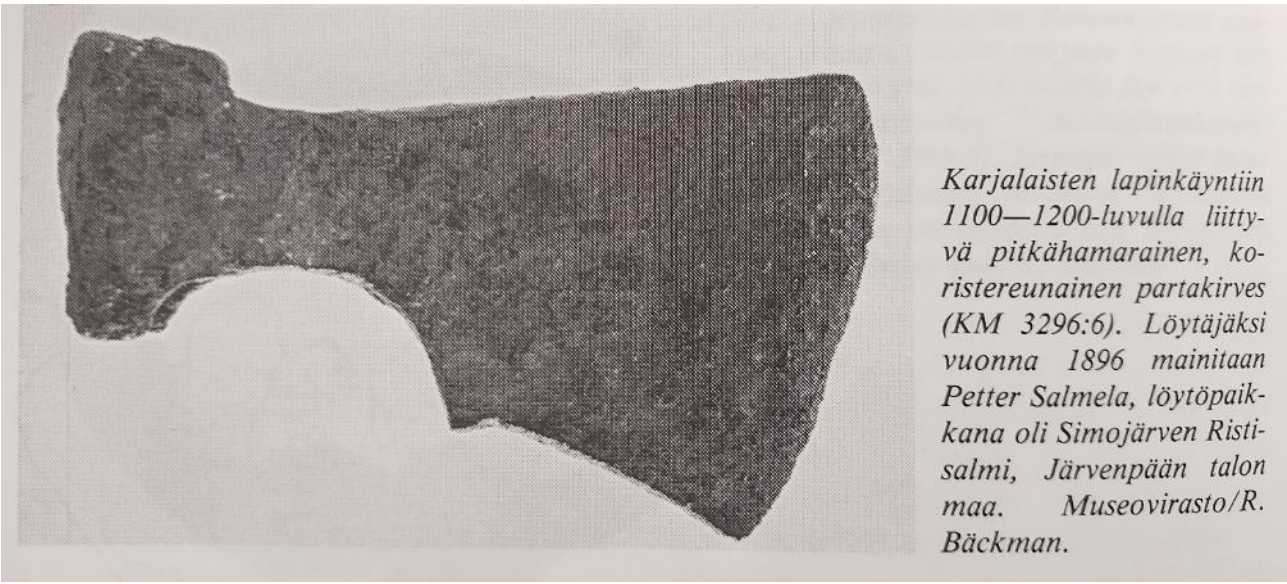
Kohteen paikkatieto on määritetty Metsähallituksen aineiston perusteella, johon se on merkitty irtolöytöpaikkana. Löytöpaikka on huomiota myös Kotivuoren vuoden 1990 Ranuan muinaisjäännösinventoinnin luettelossa, mutta ei ole tarkempaa tietoa onko paikalla käyty inventoinnin yhteydessä. Kohde on merkitty Kotivuoren karttaan samalle kohdalle.

Nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä Ristisalmen etelärantaa sekä metsäkangasta käytiin läpi silmämääräisesti sekä metallinilmaisimella. Paikalta ei tehty havaintoja, joka viittaisi kiinteää muinaisjäännökseen.

Kartta 48. Ristisalmen (38) kohdekartta.

Kohde on merkitty oransilla pisteellä.

Kuva 97. Ristisalmesta löytynyt rautakaudelle ajoittuva partakirves (Kuva: Hiltunen 1990: Ranuan historia, sivu 44).

39. Ruonaniemi*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	löytöpaikat
Muinaisjäännöstyyppi:	irtolöytöpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990
Koordinaatit:	N 7335682 E 498682 z 177 m mpy
Koordinaattiselite:	arvio vuoden 1990 inventoinnin perusteella

Inventointi 2025: Simojärven Ruonaniemeltä on löytynyt 1960-luvulla kivikaudelle ajoitettu tuura (KM17433: 1). Löytöluetteloa ei löydy Museoviraston muinaiskalupäiväkirjasta digitoituna, joten tarkempia tietoja löydöstä ei saatu. Muinaiskalupäiväkirjan mukaan löydön diarointipäivämäärä on 9.1.1968. Löytöpaikka on huomiota myös Kotivuoren vuoden 1990 Ranuan muinaisjäännösinventoinnin luettelossa, mutta ei ole tarkempaa tietoa onko paikalla käyty inventoinnin yhteydessä**.** Kohde on merkitty Kotivuoren raportissa Ruonaniemen eteläpuolelle Ruonalahden ja Ruonaojan läheisyyteen.

Nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä löytöpaikan ympäristö tarkastettiin, mutta paikalta ei havaittu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Kivikautiselle asuinpaikalle sopivat paikat Ruonaniemessä ja sen eteläpuolella olevassa niemekkeessä ovat nykyisin rakennettuja.

Kartta 49. Ruonaniemen (39) kohdekartta.

Kohde on merkitty oranssilla pisteellä. Osa-alueen A raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.

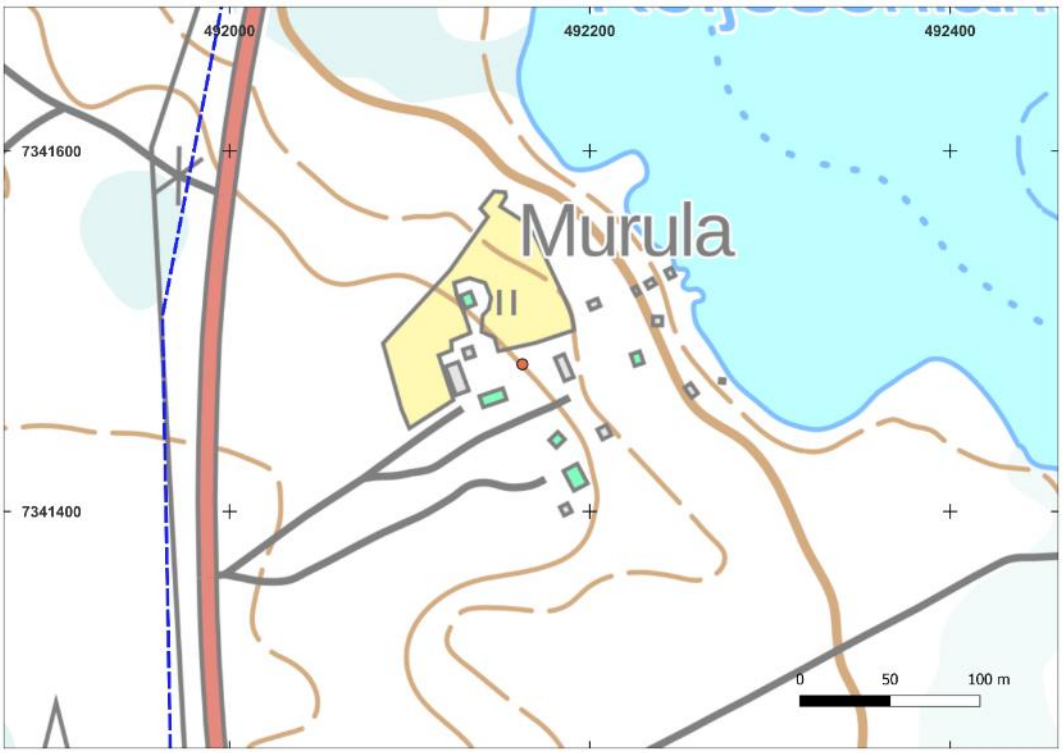
Kuva 98. Ruonaniemen löytöpaikan ympäristöä Ruonaojan varressa. Itään.

40. Koljonen*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	löytöpaikat
Muinaisjäännöstyyppi:	irtolöytöpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7341481 E 492162 z 185 m mpy
Koordinaattiselite:	arvio

Inventointi 2025: Simojärven länsirannalla sijaitsevan Koljosen talosta (nykyinen Murula) on löytynyt kivikaudelle ajoitettu pohjalainen kourutaltta (KM3282: 14). Museoviraston muinaiskalupäiväkirjan mukaan löydön diarointipäivämäärä on 15.7.1896. Digitoidussa löytöluettelossa on ainoastaan mainittu, että kyseinen taltta on kooltaan 102 x 32 x 21 mm ja että se on Koljosen talosta Kemihaaran kylästä.

Nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä käytiin Murulassa ja tarkastettiin Murulan sekä Koljosenlahden ranta-aluetta. Löydön tarkempi löytökonteksti ei selvinnyt inventoinnin yhteydessä, mutta on mahdollista, että kyseinen löytö on tullut esiin esimerkiksi peltotöiden yhteydessä. Alueelta ei havaittu mitään kiinteää muinaisjäännökseen viittaavaa. Löytöpaikkaa ei ole huomiota Kotivuoren vuoden 1990 Ranuan muinaisjäännösinventoinnin luettelossa**.** Löytöpaikan tarkempaa sijaintia ei voitu paikantaa nyt tehdyssä inventoinnissa, joten koordinaattipiste on vain hyvin karkea arvio.

Kartta 50. Koljosen (40) kohdekartta.

Kohde on merkitty oransilla pisteellä. Osa-alueen A raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.

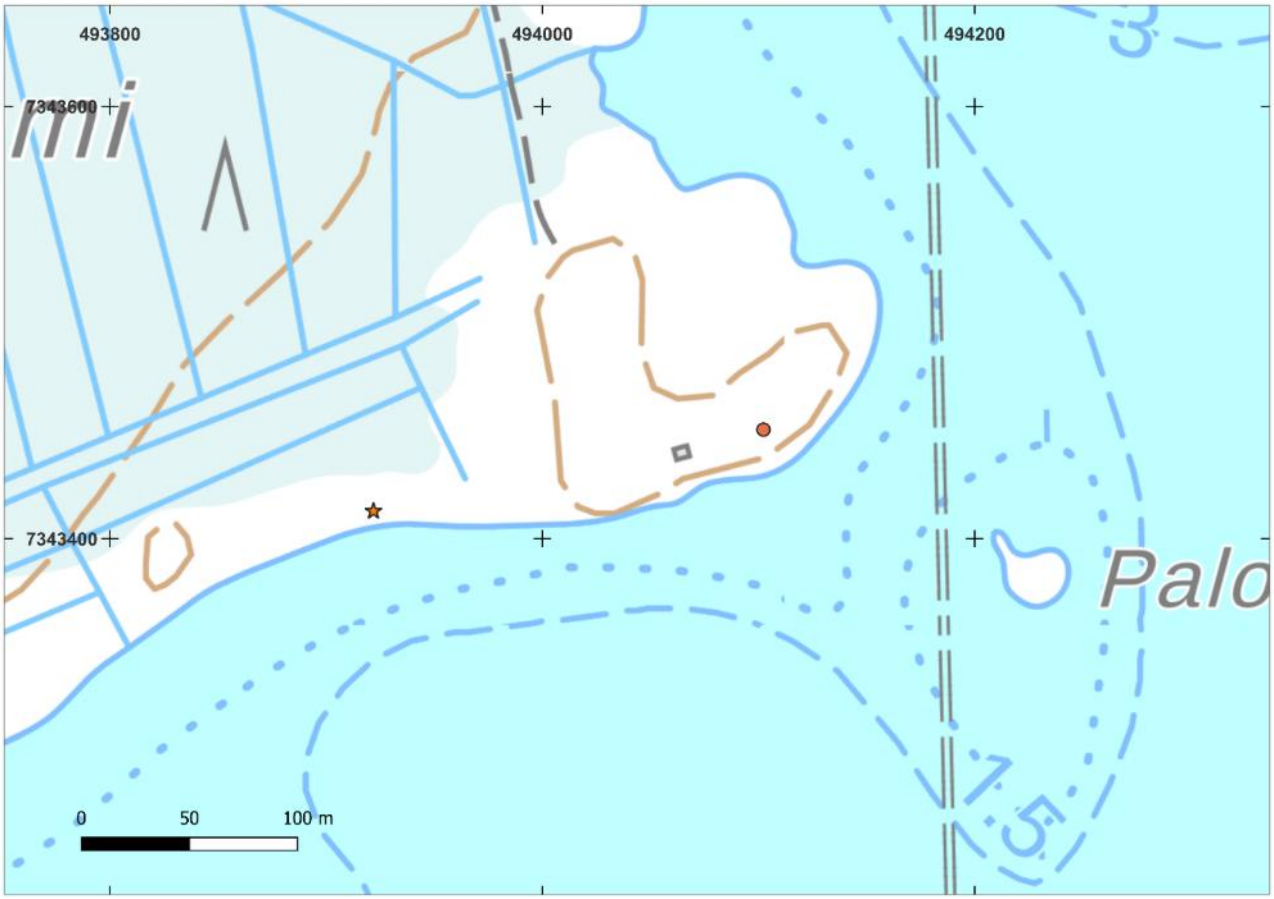
Kuva 99. Murula, entinen Koljonen. Länteen.

41. Paloniemi 2*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	löytöpaikat
Muinaisjäännöstyyppi:	irtolöytöpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori 1990
Koordinaatit:	N 7343450 E 494102 z 178 m mpy
Koordinaattiselite:	arvio vuoden 1990 inventoinnin perusteella

Inventointi 2025: Simojärven länsirannalta, Paloniemen itäkärjestä on löytynyt vuonna 1947 kivikaudelle ajoitettu reikäkivi (KM 11809: 1). Ranuan historia -teoksessa mainitaan, että kyseinen löytö on pallonuija (Juntunen 1990: 52). Löytöluetteloa ei löydy Museoviraston muinaiskalupäiväkirjasta digitoituna, joten tarkempia tietoja löydöstä ei saatu. Muinaiskalupäiväkirjan mukaan löydön diarointipäivämäärä on 6.11.1947. Löytöpaikka on huomiota myös Kotivuoren vuoden 1990 Ranuan muinaisjäännösinventoinnin luettelossa, mutta ei ole tarkempaa tietoa onko paikalla käyty inventoinnin yhteydessä**.** Kohde on merkitty Kotivuoren raportissa Paloniemen itäkärjessä olleelle peltoalueelle.

Nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä löytöpaikka ja sen lähialueet tarkastettiin. Löytöpaikka on vanhaa, heinittynyttä peltoaluetta, josta ei tehty havaintoja kiinteästä muinaisjäännöksestä. Inventoinnin yhteydessä saatiin tieto, että Paloniemen eteläosassa sijaitsevalta polulta, löytöpaikasta noin 200 metriä länsilounaaseen on löytynyt aikoinaan polun pinnasta kvartsi-iskoksia (N 7343412 E 493921). Kyseisen kohdan lähellä sijaitsee myös hiekkaranta. Hiekkarannan kohdalla on pienialainen metsäkangas, joka nousee ympäröivästä, soistuneesta ja ojitetusta alueesta. Hiekkaranta sekä polku tarkastettiin ja polun läheisyyteen mäntykankaalle tehtiin muutamia koepistoja, mutta mitään kivikauteen tai kiinteään muinaisjäännökseen viittavia merkkejä ei tehty. Reikäkivi/pallonuija sekä kvartsi-iskokset kuitenkin viittaavat esihistorialliseen toimintaan alueella. Kvartsien löytöpaikka on arvioitu löytäjän näyttämän sijainnin perusteella.

Kartta 51. Paloniemi 2 (41) kohdekartta.

Reikäkiven/pallonuijan löytöpaikka on merkitty oranssilla pisteellä, kvartsien löytöpaikka oranssilla tähdellä.

Kuva 100. Pallonuijan/reikäkiven löytöpaikka on nykyisin heinittynyttä vanhaa peltoaluetta. Koilliseen.

Kuva 101. Polkua, josta on löytynyt kvartsi-iskoksia. Vasemmalla kuvassa erottuu hiekkaranta. Länsilounaaseen.

42. Rantala*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	löytöpaikat
Muinaisjäännöstyyppi:	irtolöytöpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990
Koordinaatit:	N 7344309 E 493992 z 177 m mpy
Koordinaattiselite:	arvio vuoden 1990 inventoinnin perusteella

Inventointi 2025: Simojärven pohjoisrannalla sijaitsevan Rantalan tilan talon eteläpuolelta, läheltä ranta-aluetta on ilmeisesti löytynyt kivikaudelle ajoittuvat kaksi talttaa sekä reikäkivi. Näiden lisäksi näiden löytökohdasta noin 25 metriä länteen on havaittu liesi noin 0,3 metrin syvyydestä. Löytöpaikka on huomiona Kotivuoren vuoden 1990 Ranuan muinaisjäännösinventoinnin luettelossa sekä siitä on laadittu raporttiin luonnospiirros, mutta ei ole tarkempaa tietoa onko paikalla käyty inventoinnin yhteydessä**.** Kohde on merkitty raporttiin löytöpaikkana eikä kivikautisena asuinpaikkana. Löytökohta on merkitty Kotivuoren raportissa Rantalan talon eteläpuolelle, rannasta noin 5 metriä pohjoiseen. Tästä noin 25 metriä länteen on merkitty lieden sijainti.

Nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä löytöpaikka tarkastettiin. Paikka on Rantalan tilan piha-aluetta. Löytöpaikan itäpuolella olevat peltoalueet kasvoivat heinää, joten niiden pinnalta ei myöskään voinut tehdä havaintoja. Alueelta ei tehty havaintoja kiinteästä muinaisjäännöksestä. Tarkempaa tietoa löydöistä tai liedestä ei saatu inventoinnin yhteydessä.

Kartta 52. Rantalan (42) kohdekartta.

Kohde on merkitty oranssilla pisteellä.

Kuva 102. Rantalan löytöpaikka. Länteen.

43. Putkivaara*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	löytöpaikat
Muinaisjäännöstyyppi:	irtolöytöpaikat
Ajoitus:	rautakautinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990
Koordinaatit:	N 7342166 E 496687 z 178 m mpy
Koordinaattiselite:	arvio

Inventointi 2025: Simojärven rannalta, Putkivaaran maalta on löytynyt vuonna 1879 myöhäiselle rautakaudelle ajoittuva tuluskivi (KM1969: 107). Museoviraston muinaiskalupäiväkirjan mukaan löydön diarointipäivämäärä on 15.10.1879. Digitoidussa löytöluettelossa on mainittu, että soikea tuluskivi on varustettu syvällä rihmauurroksella ja se on tehty kvartsista. Ainoastaan toinen puoli on kulunut. Kyseisen löydön on lahjoittanut talokas Iisakki Hoikka. Ranuan historia -teoksen mukaan kyseinen löytö on ensimmäinen valtion kokoelmiin toimitettu muinaisesine, joka on löytynyt Ranualta (Juntunen 1990: 17, 40). Löytöpaikka on huomiona Kotivuoren vuoden 1990 Ranuan muinaisjäännösinventoinnin luettelossa, mutta raportissa löydölle ei ole pystytty arvioimaan tarkempaa löytösijaintia.

Nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä Putkivaaran länsipuolella, Putkivaaranlahden itärantaa käytiin läpi silmämääräisesti sekä metallinilmaisimella, mutta alueelta ei tehty havaintoja, jotka viittaisivat kiinteään muinaisjäännökseen. Löytöpaikan tarkempaa sijaintia ei voitu paikantaa vuoden 1990 inventoinnissa eikä nyt tehdyssä inventoinnissa, joten koordinaattipiste on vain hyvin karkea arvio.

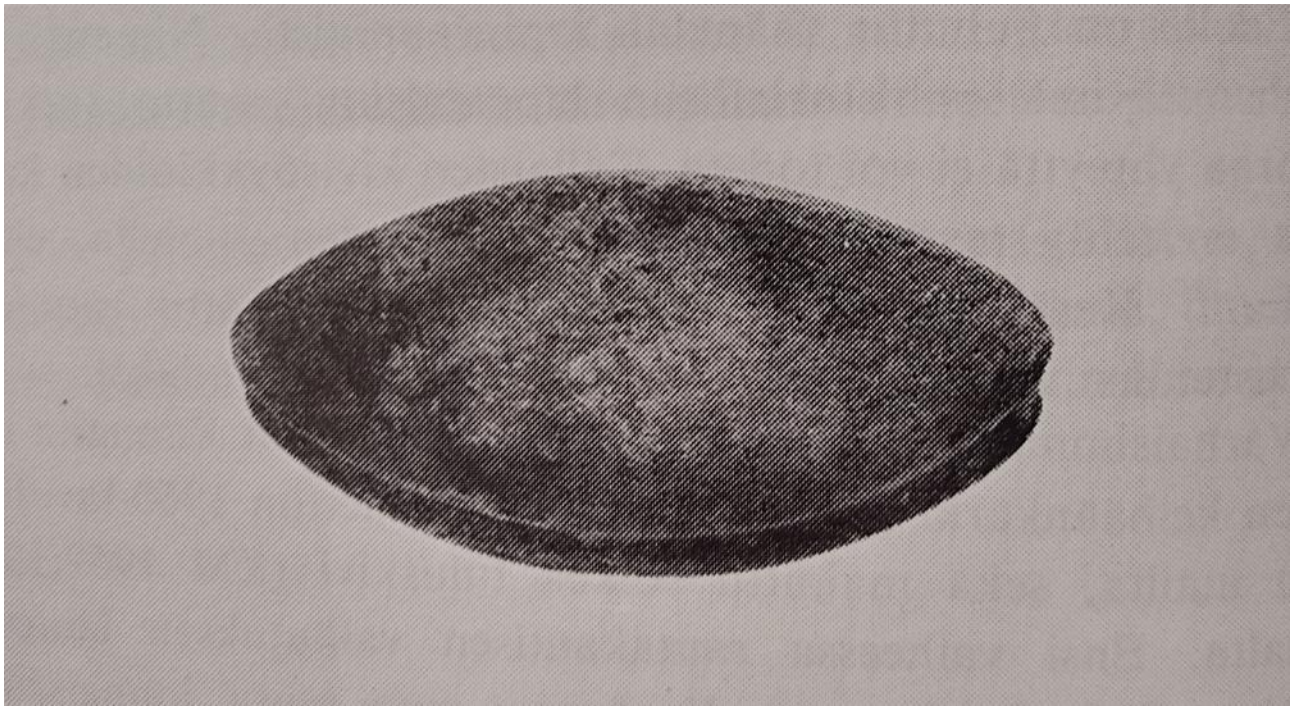

Kartta 53. Putkivaaran (43) kohdekartta.

Kohde on merkitty oranssilla pisteellä. Osa-alueen A raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.

Kuva 103. Metsäaluetta Putkivaaranlahden itärannalla. Pohjoiseen.

Kuva 104. Putkivaaran tuluskivi KM1969: 107. (Ranuan historia: 40).

Muut kohteet

44. Koppelolahti*

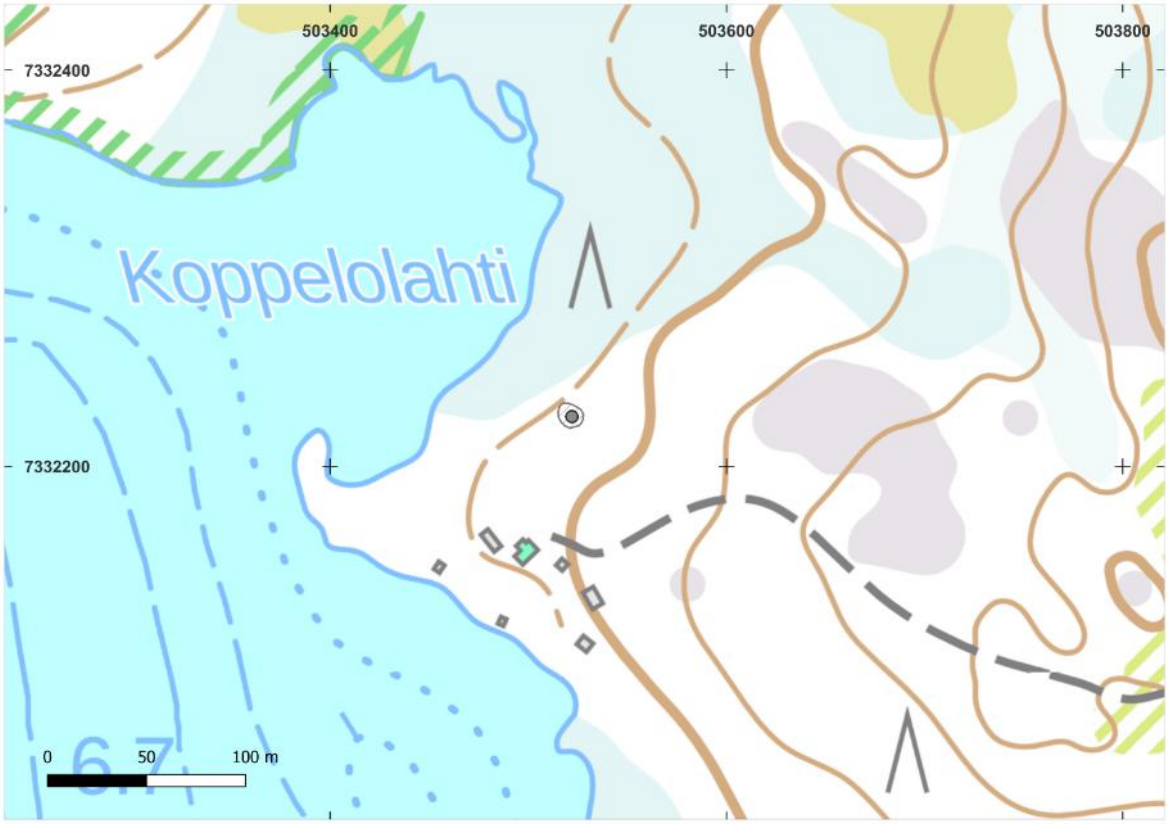
Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	1000061873
Muinaisjäännösstatus:	muu kohde (entinen havaintokohde)
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, kellarit
Ajoitus:	historiallinen aika, 1900-luku
Aiemmat tutkimukset:	Janne Ikäheimo etätarkastus 2023
Koordinaatit:	N 7332227 E 503521 z 178 m mpy
Koordinaattiselite:	kellarin keskikohta

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kohteeseen kuuluu tervahauta. Kohde on tunnistettu ja rajattu Maanmittauslaitoksen laser 5p aineistosta (Tuotantoalue: Ranua 2020) tehtyjen arkeologisten havaintojen perusteella (Ikäheimo 2023, etätarkastus). Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa.

Inventointi 2025: Havaintokohde tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Paikalla ei ole tervahautaa vaan kivistä kylmämuuratun kellarin jäännös. Sen koko on noin 4 x 4 metriä ja syvyys noin 1,7 metriä. Kellarin oviaukko erottuu länteen kohti Simojärveä. Oviaukko on noin 1,3 metriä leveä. Vuoden 1958 ilmakuvaan kellarin läheisyyteen on merkitty peltoa. Kellari liittynee sen eteläpuolella sijainneeseen tilakeskukseen. Tilan rakennukset on siirretty rannalle Koppelosaaresta ilmeisesti 1900-luvun alkupuolella.

Kuva 105. Koppelolahden rannalla sijaitseva tila sekä peltoalueet vuoden 1958 ilmakuvassa.

Kartta 54. Koppelolahden (44) kohdekartta.

Kohde on merkitty harmaalla pisteellä ja harmaalla vinorasterilla.

Kuva 106. Koppelolahden havaintokohde on kylmämuuratun kellarin jäännös. Koilliseen.

45. Takasalmi*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kohde
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, rajamerkit
Ajoitus:	historiallinen aika, 1900-luku
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7337097 E 499051 z 179 m mpy
Koordinaattiselite:	rajamerkin gps-mittaus

Inventointi 2025: Salmenkarin tilasta noin 670 metriä kaakkoon, Simojärven itärannalla rantakalliolla on rajamerkki. Rajamerkin kivistä ladottu perusta on kooltaan noin 1,6 x 1,3 metriä. Sen keskellä on pystykivi, jonka korkeus on noin 0,7 metriä. Kiven luoteissivulla on ilmeisesti kaiverrettu numero 2. Kaiverrus on epäselvä. Kivet ovat pääsääntöisesti esillä, pohjimmaiset kivet ovat sammaloituneita.

Rajamerkki on vuoden 1970 topografisella kartalla ilmeisesti Salmenkarin tilan rajan taitekohdassa ja ajoittunee 1900-luvulle.

Kartta 55. Takasalmen (45) kohdekartta.

Kohde on merkitty harmaalla pisteellä.

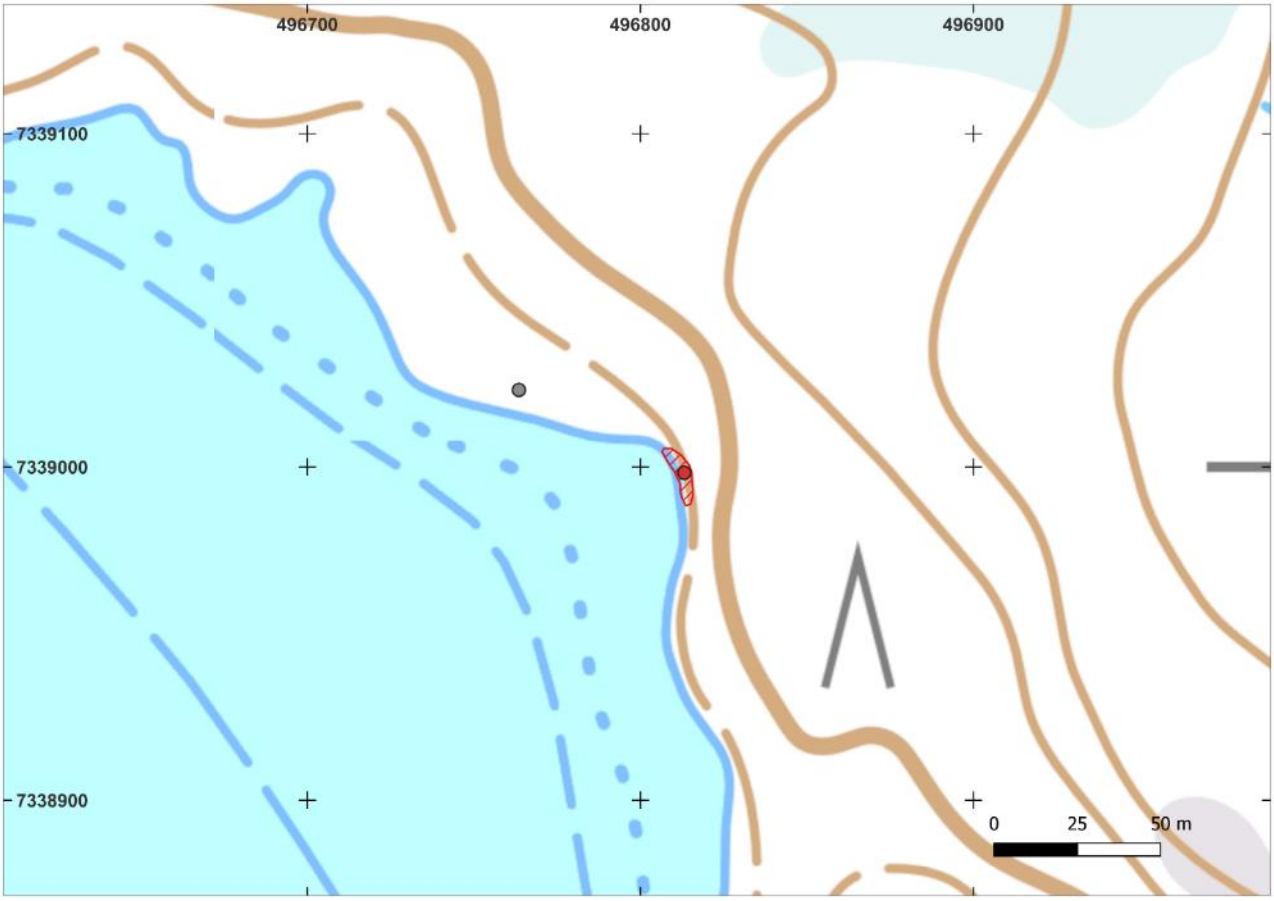

Kuva 107. Takasalmen rajamerkki. Etelään.

46. Palovaara 1*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kohde
Muinaisjäännöstyyppi:	kulkuväylät, merkkipuut
Ajoitus:	historiallinen aika, 1900-luku
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7339023 E 496763 z 180 m mpy
Koordinaattiselite:	merkkipuun koordinaatit

Inventointi 2025: Simojärven itärannalla, Salmenkarintiestä noin 650 metriä lounaaseen sijaitsee kruununleimapuu. Kelottuneessa puunrungossa on noin 1,3 metrin korkeudella kaksi noin 10 x 5 cm kokoista pilkkaa, joihin on tehty kruununleimat. Kyseessä on ilmeisesti 1900-luvulle ajoittuva leimikkoon liittyvä puu, joka on jätetty hakkuissa kaatamatta.

Kartta 56. Palovaara 1 (46) ja Palovaara 2 (24) kohdekartta.

Palovaara 2 on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Palovaara 1 on merkitty harmaalla pisteellä.

Kuva 108. Kelottunut puu, jossa erottuu pilkat. Koilliseen.

Kuva 109. Niin sanottu kruununleima. Luoteeseen.

47. Mäkelä*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, viljelyröykkiöt, aidat
Ajoitus:	historiallinen aika, 1900-luku
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7343012 E 489696 z 196–200 m mpy
Koordinaattiselite:	itäisimmän aidan (aita 1) koordinaatit

Inventointi 2025:

Mäkelän tilan pohjoispuolelta havaittiin seitsemän röykkiötä sekä kaksi enemmän aitaa muistuttavaa kivirakennetta. Alueella näkyy vuoden 1959 ilmakuvassa peltoaluetta, jonka perusteella aitojen/röykkiöiden arveltiin liittyvän kyseisen peltoalueen raivaukseen. Röykkiöiden kivet ovat halkaisijaltaan 20–50 cm.

Suurin aita sijaitsee aivan olemassa olevan tien vieressä ja on kooltaan 20 x 3 x 1,2 m. Aita on alueen itäisin kivirakenne. Alakohde 1 (N 7343082 E 489566) on V-kirjaimen muotoinen aita, jonka toinen sivu on noin 12 m pitkä ja toinen 15 m. Leveyttä aidalla on 2 m ja se on 40–50 cm korkea. Alakohde 2 (N 7343076 E 489583) on halkaisijaltaan 2 m kokoinen röykkiö. Alakohde 3 (N 7343078 E 489590) on soikea 10 x 6 m kokoinen röykkiö. Alakohde 4 (N 7343077 E 489603) on 3 x 4 m kokoinen röykkiö ja alakohde 5 (N 7343076 E 489609) on 8 x 5 m kokoinen röykkiö. Alakohteet 2–5 ovat korkeudeltaan 40–80 cm. Alakohde 6 (N 7343001 E 489554) on sammaloitunut soikean muotoinen ja 12 x 6–7 m x 1 m kokoinen röykkiö. Alakohde 7 (N 7343009 E 489594) on soikean muotoinen 10 x 3 x 0,6 m kokoinen röykkiö. Alakohde 8 (N 7343004 E 489608) on halkaisijaltaan 3 m ja 40 cm korkea röykkiö.

Kuva 110, Mäkelä vuoden 1959 ilmakuvassa, jossa erottuu peltoaluetta.

Kartta 57. Mäkelä (47) kohdekartta.

Kohde on merkattu harmaalla pisteellä ja harmaalla vinorasterilla. Alakohteet on merkitty harmailla tähdillä. Osa-alueen C raja on merkitty vihreällä katkoviivalla.

Kuva 111. Mäkelän itäisin aita (muinaisjäännöspiste). Luoteeseen.

Kuva 112. Alakohde 1. Etelään.

48. Lahtela*

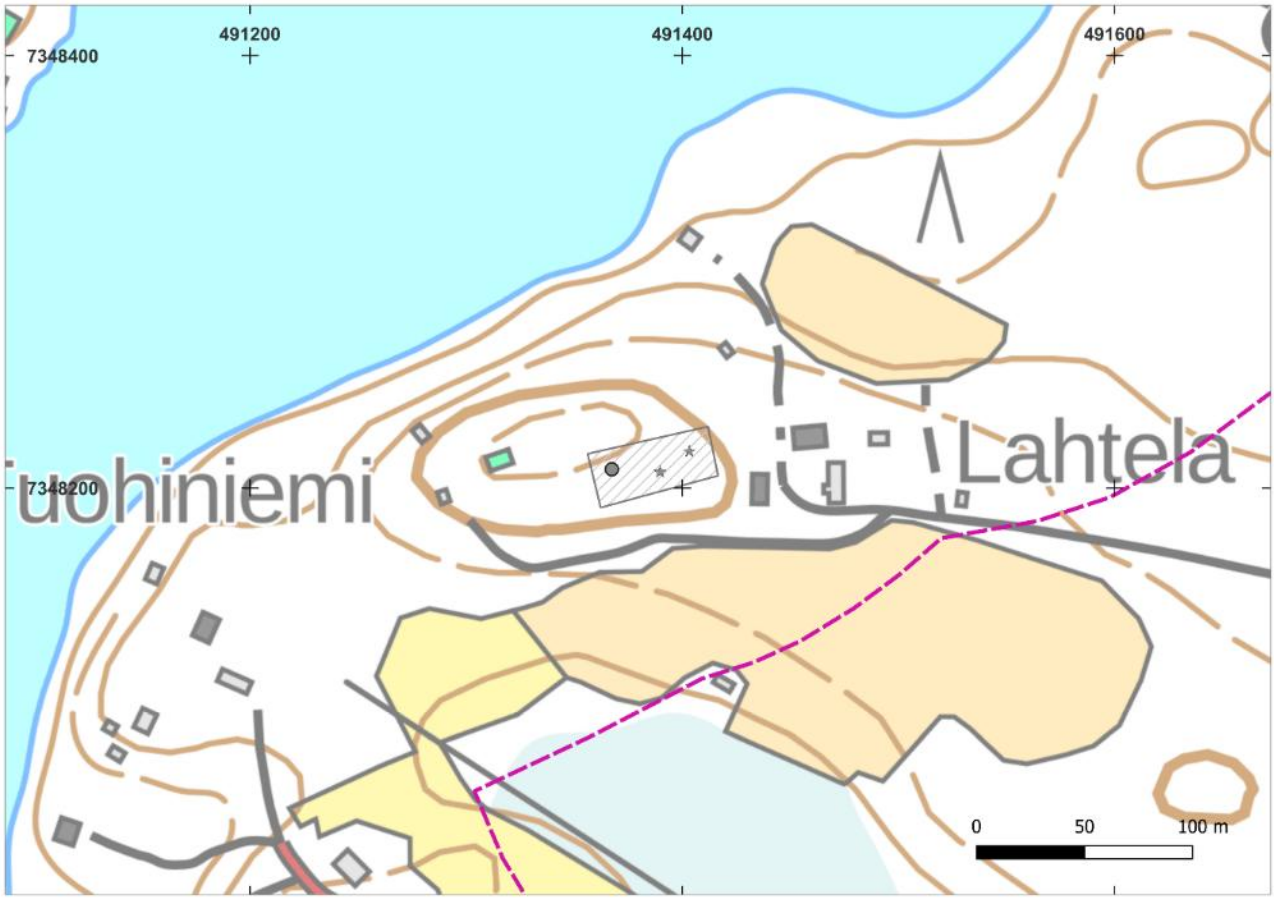
Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kohde
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, kellarit maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	historiallinen aika, 1900-luku
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7348208 E 491367 z 182 m mpy
Koordinaattiselite:	kellarin 1 gps-koordinaatti

Inventointi 2025: Lahtelan ja Tuohiniemen talojen välisellä metsäsaarekkeella sijaitsee kaksi kellarin jäännöstä sekä yksi kaivanto. Kellari 1 on kooltaan noin 7 x 7 metriä ja sen syvyys on noin 0,6 metriä. Sen ympärillä on valli, jonka leveys on noin 1,2 metriä ja korkeus noin 0,3 metriä. Eteläosassa vallia erottuu oviaukko, joka on noin 1 metrin leveä aukko. Kellarista 1 noin 35 metriä itään sijaitsee Kellari 2 (N 7348216 E 491401), joka on kooltaan noin 5 x 5 metriä ja sen syvyys on noin 0,8 metriä. Ympärillä on noin 1 metrin leveä ja 0,3 metriä korkea valli. Kellarin sisäreunat ovat melko jyrkkäpiirteiset. Kellareiden välissä on yksi melko epämääräinen kaivanto (N7348207 E491389), jonka koko on noin 3,5 x 3,5 x 0,4 metriä. Kaivanto on neliön muotoinen ja jyrkkäreunainen. Kellareiden ja kaivannon päällä kasvaa harvennettua mäntymetsää.

Vuoden 1856–76 Kemihaaran kartalle, vuoden 1857 pitäjänkartalle eikä 1900-lukujen perus- tai topografiakartoille kohdalle ole merkitty rakennuksia. Myöskään historiallisissa ilmakuvissa kohdalla ei erotu selkeästi rakennuksia. Kellarit sekä kaivanto kuitenkin liittyvät todennäköisesti niiden vieressä olevien talojen toimintaan eivätkä ne vaikuta 1900-lukua vanhemmilta.

Kuva 113. Neliön muotoinen kaivanto. Kaakkoon.

Kartta 58. Lahtelan (48) kohdekartta.

Kohde on merkitty harmaalla pisteellä ja harmaalla vinorasterilla. Alakohteet on merkitty harmailla pisteillä. Osa-alueen D raja on merkitty violetilla viivalla.

Kuva 114. Kellari 1. Lounaaseen.

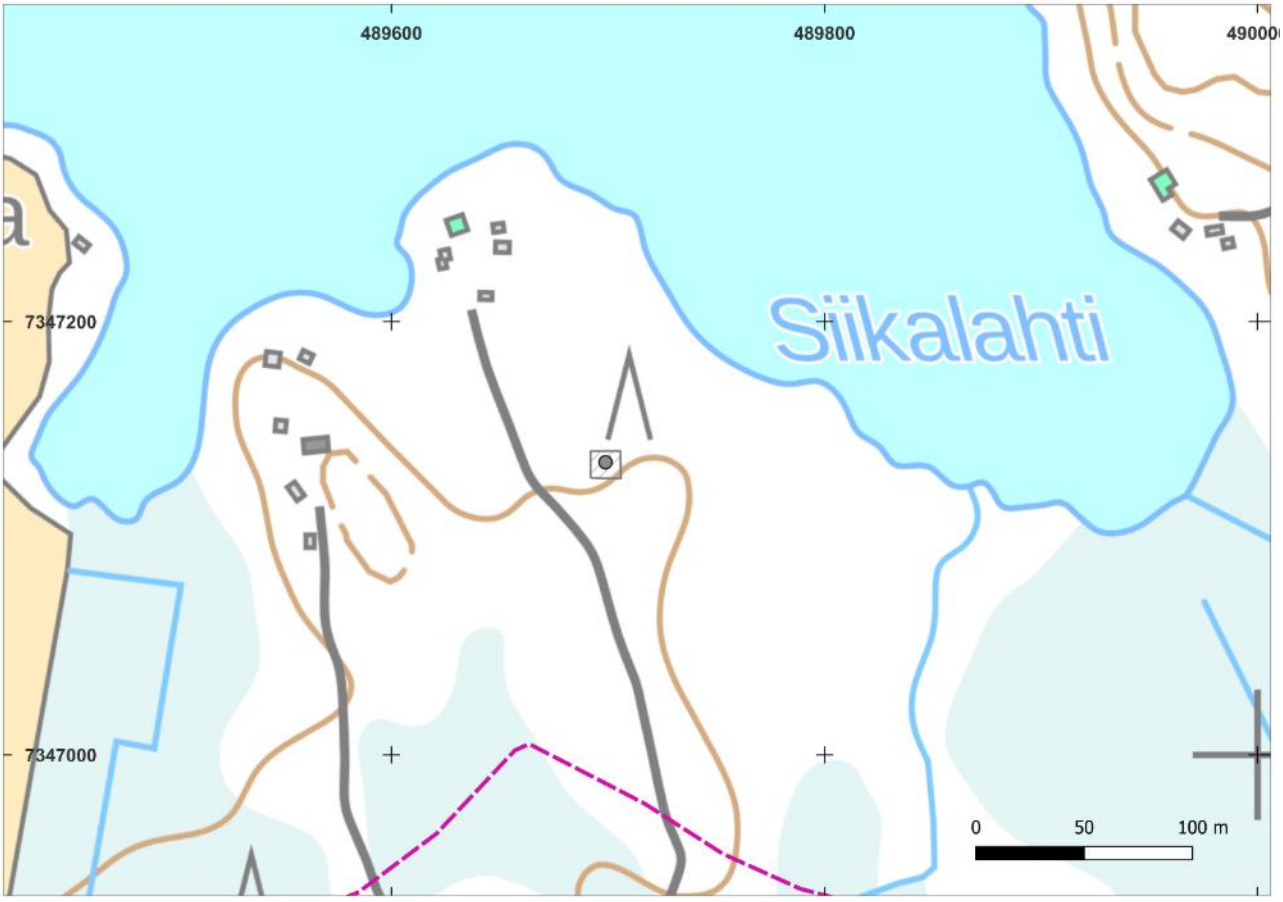

Kuva 115. Kellari 2. Itään.

49. Siikalahti*

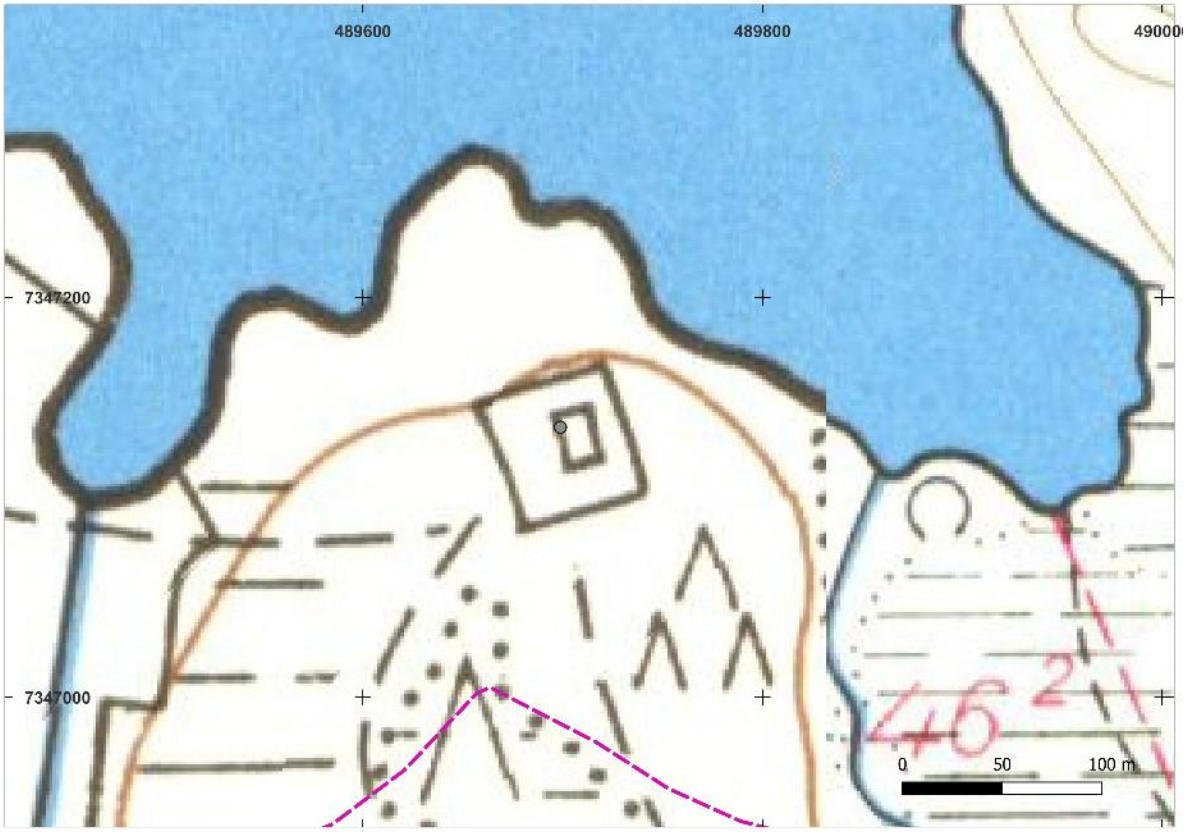
Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kohde
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, kellarit
Ajoitus:	historiallinen aika, 1900-luku
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7347135 E 489698 z 171 m mpy
Koordinaattiselite:	kellarin gps-koordinaatti

Inventointi 2025: Piittisjärven eteläpuolella, Siikalahden etelärannasta noin 70 metriä lounaaseen sijaitsee kellarin jäännös. Sen koko on noin 6 x 4 x 1,2 metriä ja sen sisäpuolella on jyrkät reunat. Ympärillä on noin 1 metrin leveä valli, jonka korkeus on noin 0,4 metriä. Vuoden 1970 topografiselle kartalle sen kohdalle on merkitty rakennus. Rakennukselle johtaa polku länsipuolella sijaitsevalta Päivärinnan tilalta.

Kartta 59. Siikalahden (49) kohdekartta.

Kohde on merkitty harmaalla pisteellä ja harmaalla vinorasterilla. Osa-alueen D raja on merkitty violetilla viivalla.

Kartta 60. Siikalahti vuoden 1970 topografiakartalla.

Kuva 116. Kellarin jäännös. Länteen.

50. Paananen*

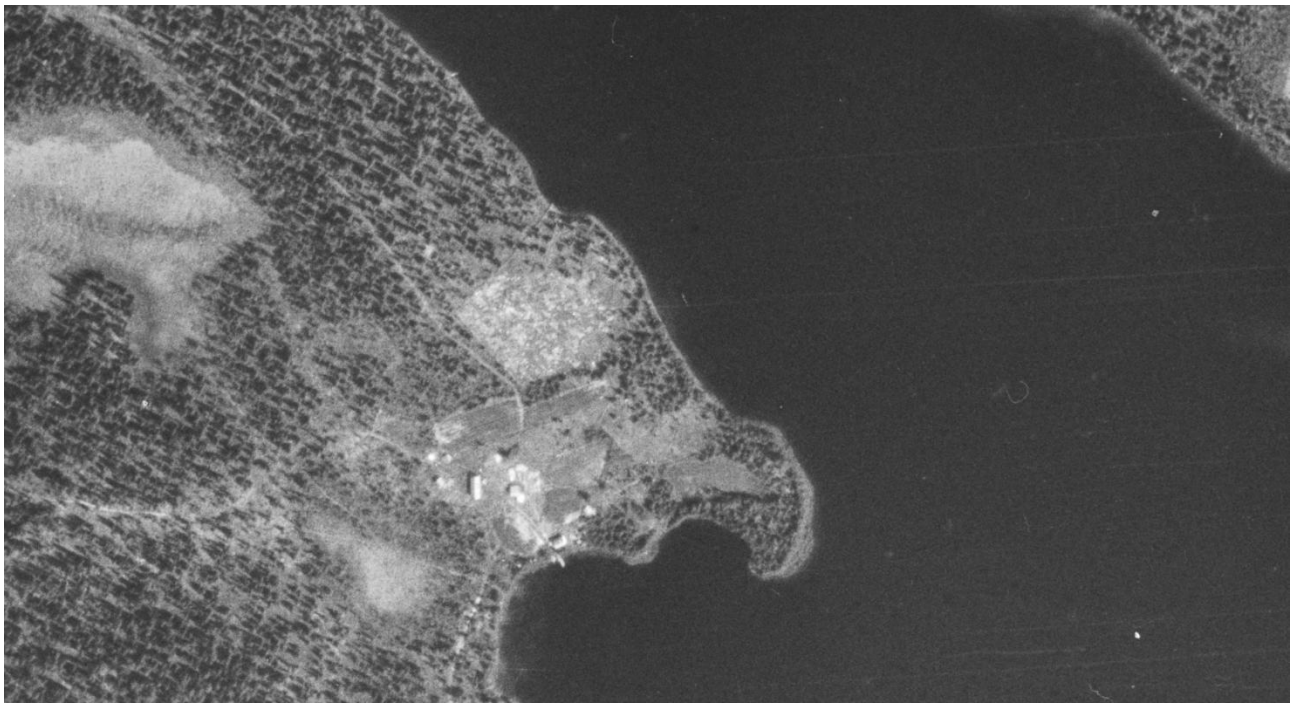
Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, viljelyröykkiöt
Ajoitus:	historiallinen aika, 1900-luku
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7347966 E 488677 z 170 m mpy
Koordinaattiselite:	viljelyröykkiön keskikoordinaatit

Inventointi 2025: Paanasen talosta noin 150 metriä pohjoiseen, koilliseen laskevan rinteen reunalla sijaitsee noin 50 metriä pitkä raivauskasa, jonka leveys on noin 2,5 metriä ja korkeus noin 0,3 metriä. Osa kivistä on sammaleen peitossa ja osa esillä. Raivauskasassa on erikokoista kiveä, joista suurimpien halkaisija on lähes metrin. Vuoden 1961 ilmakuvassa sen läheisyydessä erottu avonainen alue. Vuoden 1992 peruskarttaan raivauskasan läheisyyteen, noin 20 metriä länteen on merkitty peltoalue. Se liittynee alueen raivaamiseen 1900-luvulla.

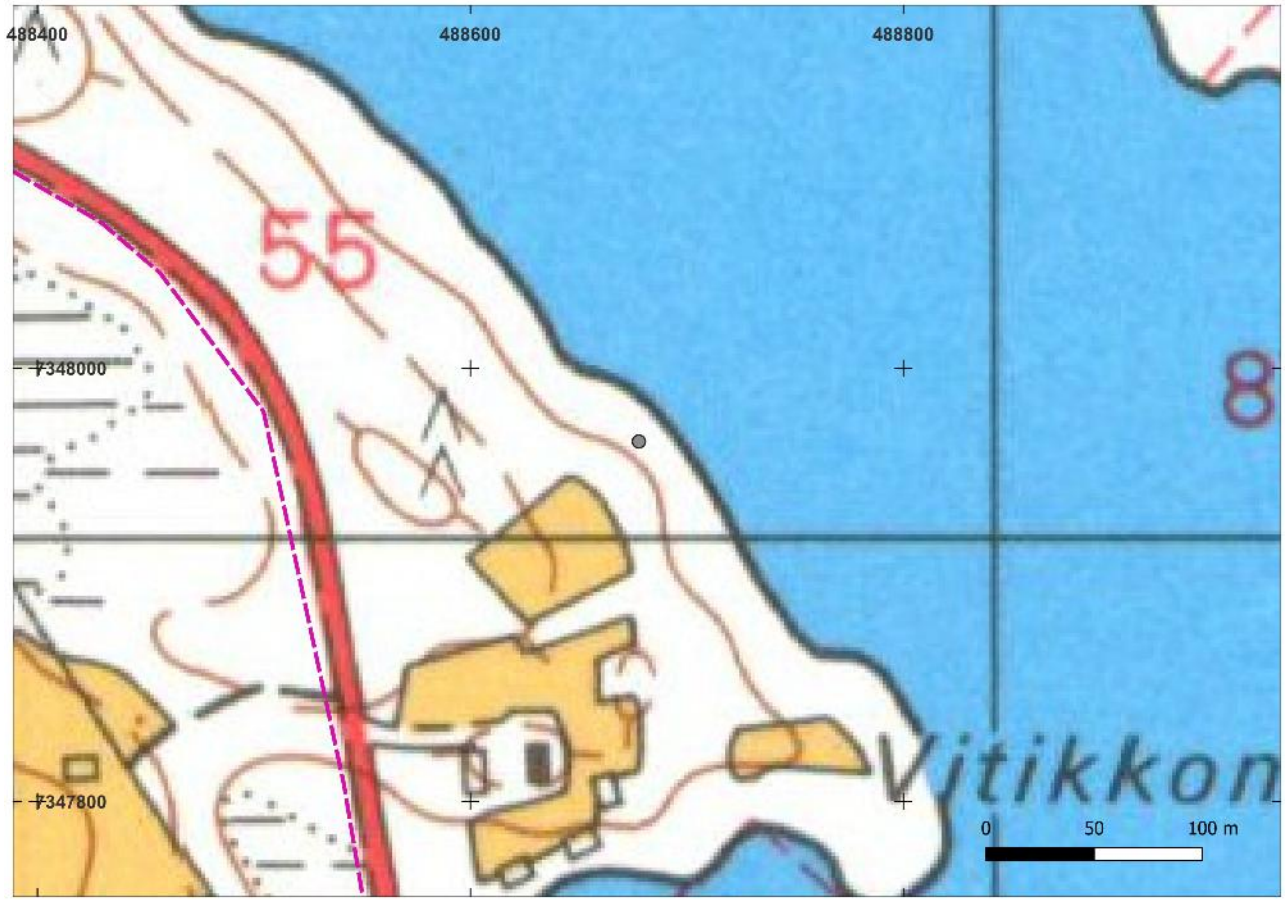

Kartta 61. Paanasen (50) kohdekartta.

Kohde on merkitty harmaalla pisteellä ja harmaalla vinorasterilla. Osa-alueen D raja on merkitty violetilla viivalla.

Kuva 117. Paananen vuoden 1961 ilmakuvassa.

Kartta 62. Paananen vuoden 1992 peruskartalla.

Kuva 118. Paanasen raivauskasaa. Itään.

Lähteet

Kirjallisuus:

- Hiltunen, Mauno (toim.) 1990. Ranuan historia. Ranuan kunta ja seurakunta.
- Juntunen, Jukka 1990. Ranuan esihistoria kivikaudesta saamelaisasutukseen. Hiltunen, Mauno (toim.), Ranuan Historia, Ranuan kunta ja seurakunta, 17–52.
- Kotivuori, Hannu & Torvinen, Markku 1992. Rovaniemen seudun kiinteät muinaisjäännökset. Lapin seutukaavaliitto.
- Johansson, Peter ja Kujansuu, Raimo (toim.) 2005. Pohjois-Suomen maaperä. Geologian tutkimuskeskus.

Tutkimusraportit: (https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/raportti/read/asp/r_default.aspx)

- Kotivuori, Hannu 1990. Ranuan muinaisjäännösten inventointi. Osa 2: kohdeluettelot, luonnokset ja karttaotteet. Lapin maakuntamuseo.
- Nieminen, Inga 2012. Keminmaan, Ranua, Simon ja Tervolan kulttuuriperintöinventointi 2012. Metsähallitus.
- Rautiainen, Pirjo 2008. Kulttuuriperintökohteiden inventointi 2008. Simojärven ja Soppanan Natura 2000-alueet Ranua ja Posio. Metsähallitus.
- Sepänmaa, Timo & Soisalo, Janne 2022. Ranua Simojärvi rantaosayleiskaavan arkeologinen inventointi 2021-2022. Mikroliitti Oy.
- Torvinen, Markku 1978. Ranua, Kujala, Uutelanniemi. Kivikautisen asuinpaikan tarkastus 3.10.1978.
- Torvinen, Markku 1988. Ranua Kultisalmi ja Välttämönsalmi arkeologinen tarkastus.

Kartat:

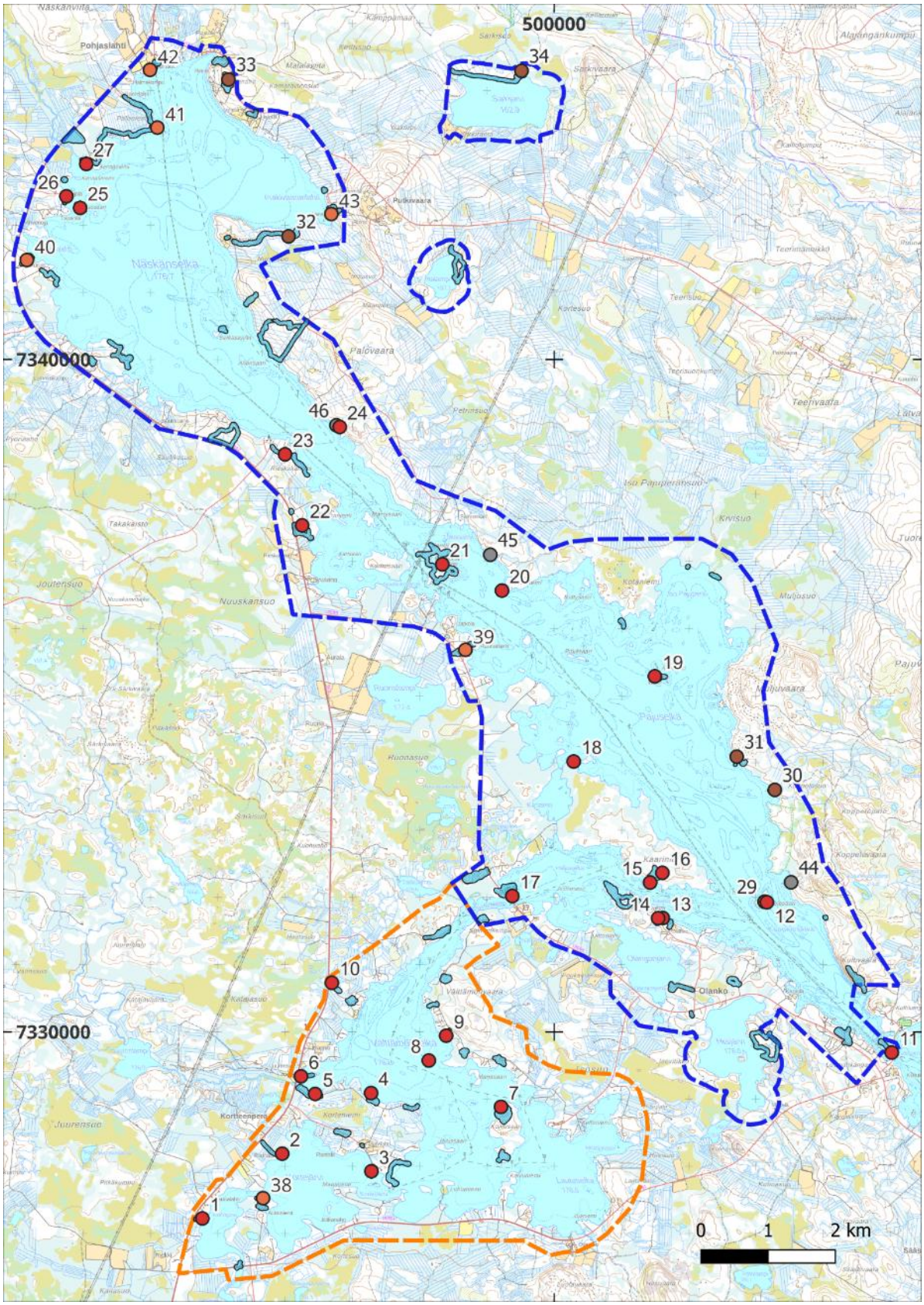
Kansallisarkisto: (https://astia.narc.fi/uusiastia/)

- Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). Ia.* Pitäjänkartasto:
  - 3524 12 Ia.* -/- - Ranua (--). Tiedosto 1083080. v. 1865.
  - 3524 11 Ia.* -/- - Ranua (--). Tiedosto 1083079. v. 1865.
  - 3542 03+3631 01 Ia.* -/- - Ranua (--). Tiedosto 1. v.1865.
  - 3613 11 Ia.* -/- - Rovaniemi (--). Tiedosto 1. v. 1857.
  - 3613 10 Ia.* -/- - Rovaniemi (--). Tiedosto 1. v. 1857.
- Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. MHA U Uudistuskartat ja -asiakirjat. L LAPIN LÄÄNI. Rovaniemen maalaiskunta.
  - L16:2/15-179. Isojaonkartta Kemihaaran jakokunnasta, sekä kruunun maasta, käsittäen talot N:ot 1-17, 23-26 ja 28-29 tässä kylässä ja N:ot 1-10 Namman kylässä tässä kunnassa, ynnä N:ot 18-22 ja 27 Kemihaaran kylässä Ranuan kunnassa v. 1856-1876.

Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto: (https://jyx.jyu.fi/jyx/?lng=fi)

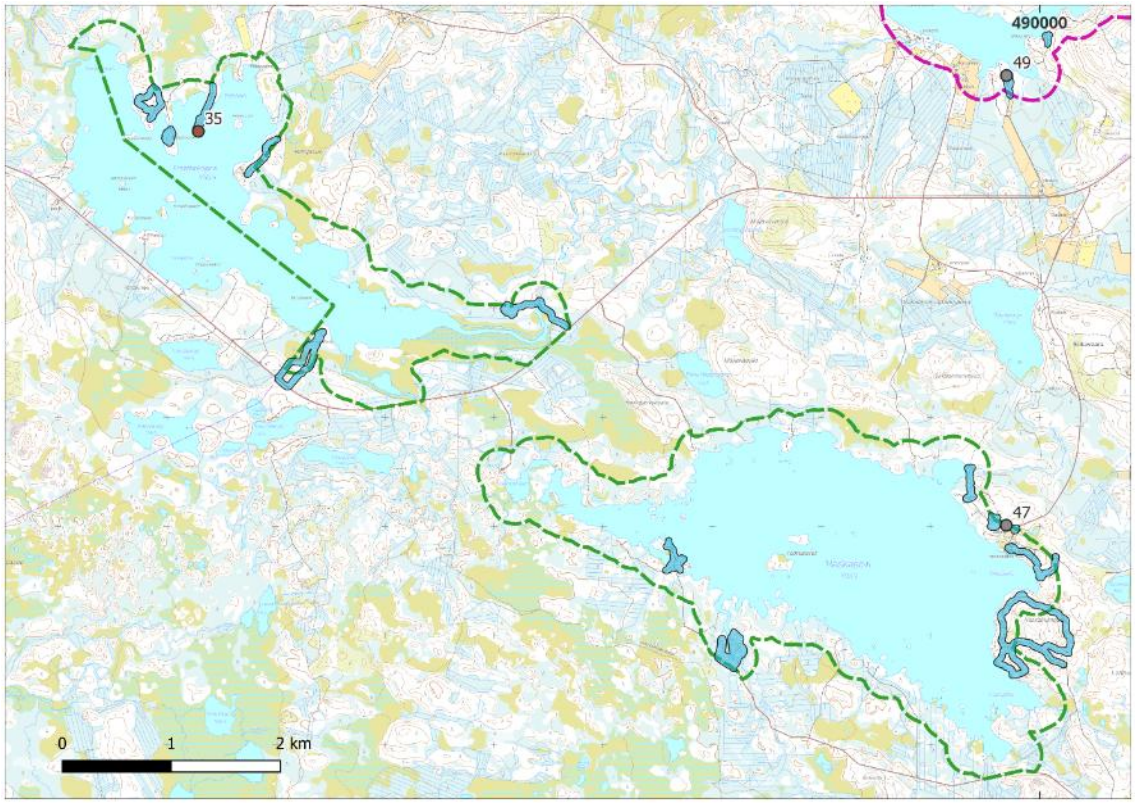
- Tresk, Olof. KrA Topografiska Kartor KEMIN LAPPI v. 1642. (https://jyx.jyu.fi/jyx/Record/jyx_123456789_102296?lng=fi)
- Hermelin maaherrakuntakartasto v. 1798-99. (https://jyx.jyu.fi/jyx/Record/jyx_123456789_22192?sid=218496032)

Maastossa tarkastetut alueet

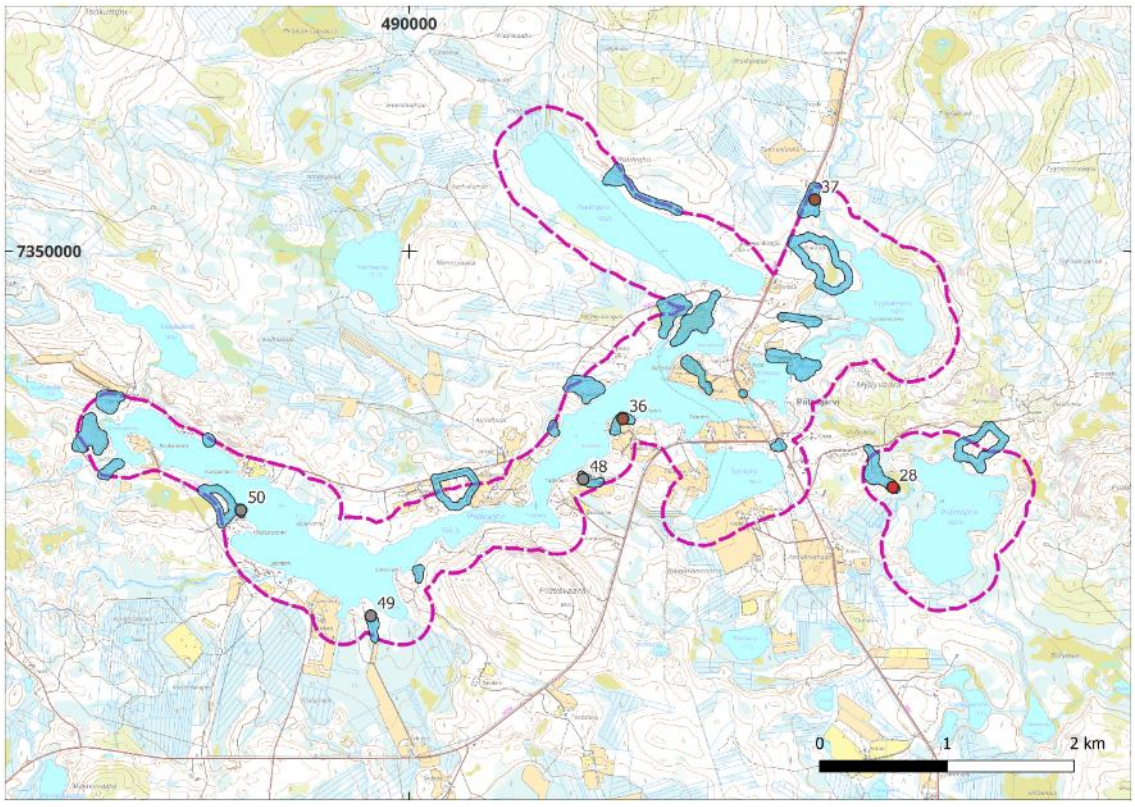
Kartta 63. Osa-alueilla A ja B tarkastetut alueet.

Jalkaisin tarkastetut alueet on merkitty sinisellä rasterilla.

Kartta 64. Osa-alueella C tarkastetut alueet.

Jalkaisin tarkastetut alueet on merkitty sinisellä rasterilla.

Kartta 65. Osa-alueella D tarkastetut alueet.

Jalkaisin tarkastetut alueet on merkitty sinisellä rasterilla.

Simojärven pohjoisosien ranta-osayleiskaavat

RAKENNETTUJEN YMPÄRISTÖJEN KUVAUS

Ranuan kunta

FCG Rakennettu ympäristö Oy

12.2.2026

P532850

Sisällys

Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaavat 4
1 Johdanto 4
2 Aiemmat selvitykset ja merkittävä rakennuskanta niissä 6
2.1 Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY 2009 ja maisema-alueet (VAMA 2021) 6
2.2 Maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet 9
2.3 Paikallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt 13
2.4 Muut aiemmat selvitykset ja inventoinnit 15
2.4.1 Ranuan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet 1976 15
2.4.2 Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaavan arkeologinen inventointi 2025 16
3 Selvitysalueen rakennuskannan kuvaus 17
3.1 Selvitysalueen rakennuskanta 17
3.2 Selvitysalueen mahdollisesti kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennuskanta 30
3.2.1 Putkivaaran entinen kansakoulu (osa-alueella A) 32
3.2.2 Nurminiemi (osa-alueella A) 33
3.2.3 Japanitalo (osa-alueella A) 35
3.2.4 Salmela (osa-alueella A) 37
3.2.5 Lohela (osa-alueella A) 39
3.2.6 Juurensuu (osa-alueella B) 41
3.2.7 Kortteenperän entinen kansakoulu (osa-alueella B) 45
3.2.8 Kortesalmi (nykyisen Savilahden kohdalla) (osa-alueella B) 47
3.2.9 Piittisjärven entinen kansakoulu (osa-alueella D) 49
3.2.10 Piittisjärvi (osa-alueella D) 51
3.2.11 Ahoniemi (osa-alueella D) 53
4 Johtopäätökset 55
5 Lähteet 57

FCG Rakennettu Ympäristö Oy ("FCG") on laatinut tämän raportin FCG:n asiakkaan ("Asiakas") toimeksiannon ja ohjeiden mukaisesti. Tämä raportti on laadittu FCG:n ja Asiakkaan välisen sopimuksen ehtojen mukaisesti. ***FCG ei ole vastuussa tästä raportista tai sen käytöstä suhteessa mihinkään muuhun tahoon kuin Asiakkaaseen****.*

Tämä raportti voi perustua kokonaan tai osaksi kolmansien osapuolten FCG:lle antamiin tietoihin tai julkisiin lähteisiin ja näin ollen tietoihin, joihin FCG:llä ei ole ollut vaikutusmahdollisuuksia. FCG toteaa nimenomaisesti, ettei sillä ole vastuuta sille annettujen virheellisten tai puutteellisten tietojen perusteella.

Kaikki oikeudet (mukaan lukien tekijänoikeudet) tähän raporttiin kuuluvat FCG:lle, tai Asiakkaalle, mikäli niin on sovittu FCG:n ja Asiakkaan välillä. Tätä raporttia tai sen osaa ei saa muokata tai käyttää uudelleen toiseen tarkoitukseen ilman FCG:n kirjallista lupaa.

Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaavat

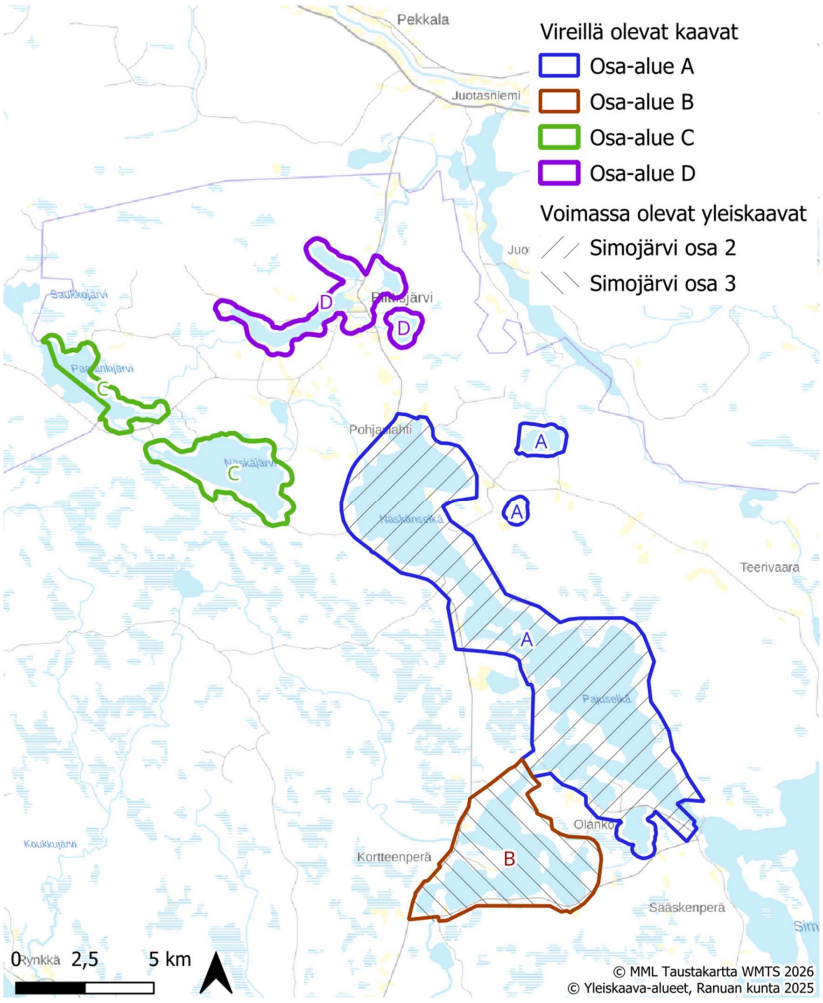
1 Johdanto

Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaavoja varten on laadittu selvitys kaava-alueen rakennetuista ympäristöistä. Selvitykseen on koottu tiedot rantaosayleiskaavoitettavien alueiden rakennuskannasta huomioiden olemassa olevat rakennettua kulttuuriympäristöä koskevat selvitykset ja inventoinnit. Selvitysalue kattaa Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaavojen osa-alueet A, B, C ja D, jotka sijoittuvat Ranuan kunnan koillisosaan.

Selvityksen tavoitteena on tuottaa taustamateriaalia yleiskaavoitusta varten. Selvityksen perusteella kaavaratkaisussa on mahdollista huomioida rakennettujen ympäristöjen erityispiirteet ja arvioida kaavan vaikutuksia niihin.

Selvityksen on laatinut arkkitehti SAFA Minttu Kervinen YKS-548. Selvityksen on tilannut Ranuan kunta.

Selvitys perustuu aiempien selvitysten ja inventointien tietoihin sekä kartta-, paikkatieto- ja ilmakuvatarkasteluihin. Selvityksen yhteydessä ei ole tehty maastokäyntiä. Alueen rakennettuja ympäristöjä ja rakennuskantaa on kuvattu saatavilla olleiden lähtötietojen perusteella. Rakennetun kulttuuriympäristön merkittävien kohteiden ominaispiirteitä ja arvoja on kuvattu lähtötietojen perusteella asiantuntijatyönä käyttäen vakiintuneita arviointikriteerejä.

Kuva 1. Simojärven pohjoisosien suunnittelualueiden rajat osa-alueittain sekä voimassa olevien kaavojen rajaukset.

2 Aiemmat selvitykset ja merkittävä rakennuskanta niissä

2.1 Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY 2009 ja maisema-alueet (VAMA 2021)

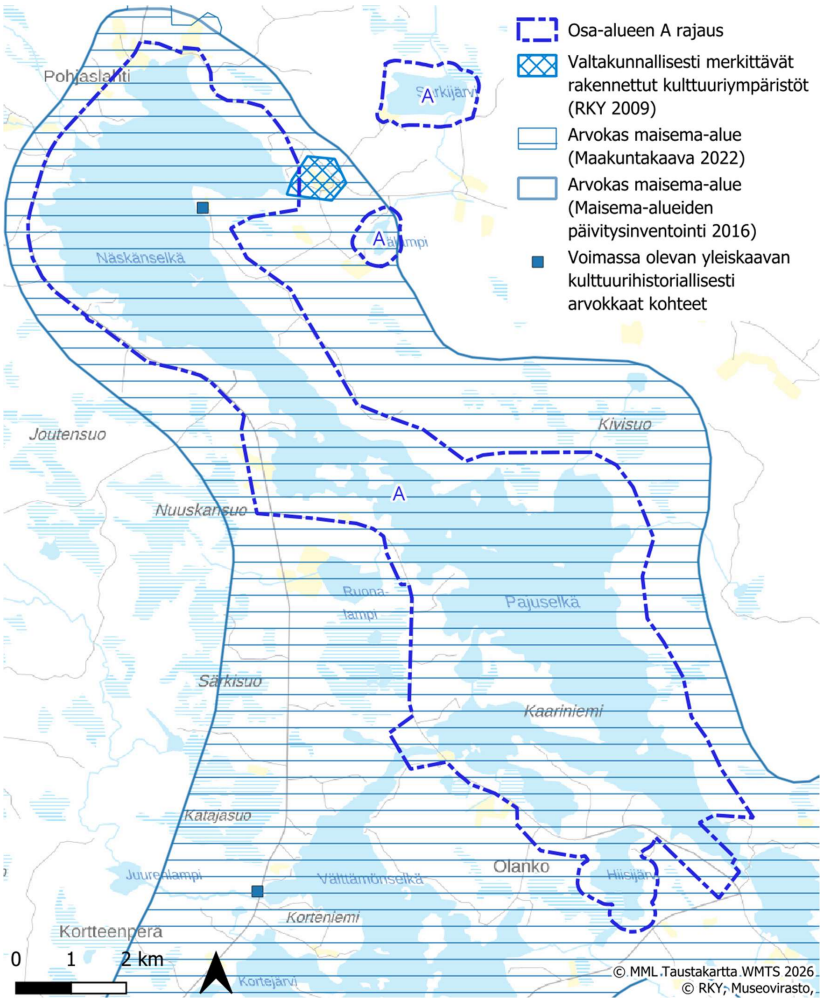
Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueen A koillisosassa on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009) Putkivaaran kylä. Kohde on kuvattu seuraavasti:

”Putkivaaran on tiiviisti rakentunut, hyvin sekä kylärakenteensa että rakennuskantansa osalta säilynyt vaarakylä. Kylä rakennukset jakautuvat kahteen ryhmään, joiden välissä on rakentamattomana säilynyt viljelyaukea Putkivaaran laella. Vaaran alarinteessä on Simojärven rannassa kylän kansakoulu. Kylästä avautuvat metsäiset vaaramaisemat järven yli.

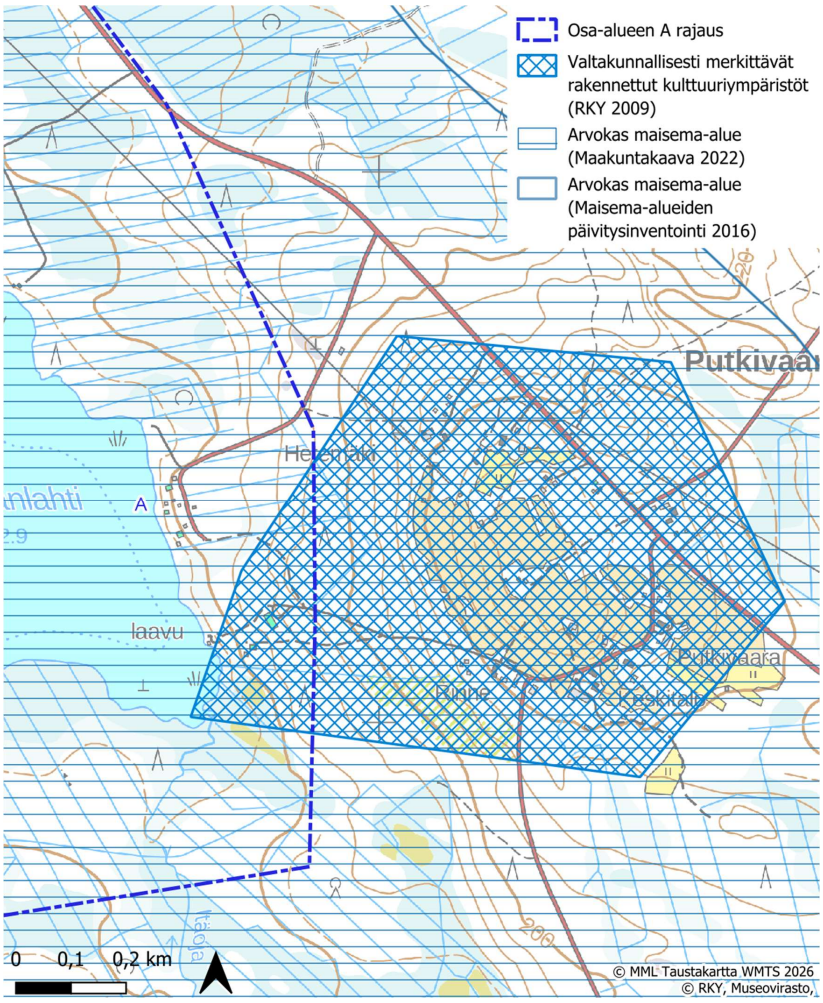
Putkivaaran asuttaminen liittyy Ranuan asuttamisen toiseen vaiheeseen, joka alkoi 1700-luvun puolivälissä ja jatkui 1800-luvun alkuun. Putkivaaraan perustettiin kaksi kantataloa ennen 1850-luvun puoliväliä, Putkivaara 1800 ja Nurmela 1848.”

Putkivaaran RKY-alueen kuvauksessa mainittu kansakoulu sijoittuu Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueelle A. Muu RKY-alueen arvokas rakennuskanta sijoittuu kaava-alueen ulkopuolelle samoin kuin kylän peltoaukea.

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella A ja sen läheisyydessä ei ole valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita (VAMA 2021).

Kuva 2. Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueelle A sijoittuvat valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009), maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja voimassa olevissa yleiskaavoissa osoitetut kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet.

Kuva 3. Valtakunnallisesti merkittävä rakennetut kulttuuriympäristö (RKY 2009) Putkivaaran kylä ulottuu osittain Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueelle A. RKY-alueen merkittävään rakennuskantaan kuuluva Putkivaaran entinen kansakoulu sijoittuu Simojärven rannalle kaava-alueelle.

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella B ei ole valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY 2009). Lähin valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö Putkivaaran kylä sijaitsee n. 10 km kaava-alueen pohjoispuolella.

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella B ja sen läheisyydessä ei ole valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita (VAMA 2021).

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella C ei ole valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY 2009). Lähin valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö Putkivaaran kylä sijaitsee n. 6 km kaava-alueen itäpuolella.

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella C ja sen läheisyydessä ei ole valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita (VAMA 2021).

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella D ei ole valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY 2009). Lähin valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö Putkivaaran kylä sijaitsee n. 5 km kaava-alueen kaakkoispuolella.

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella D ja sen läheisyydessä ei ole valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita (VAMA 2021).

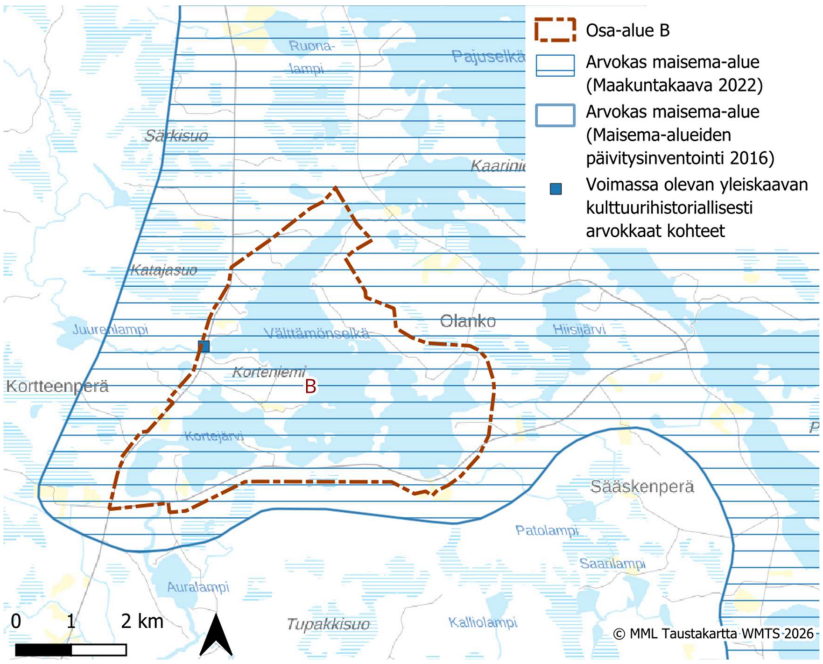
2.2 Maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella A ei ole voimassa olevassa maakuntakaavassa huomioituja merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä.

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alue A on kokonaisuudessaan maakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta Simojärven eränkäyntimaisemaa (ks. Kuva 1). Rovaniemen – Itä-Lapin maakunta kaava, Kulttuuriympäristökohteet (Rovaniemi-Kemijärvi-Pelkosenniemi-Posio-Ranua-Salla-Savukoski) -raportin (2014) kuvauksessa Simojärven eränkäyntimaiseman ominaispiirteissä painottuu alueen maiseman ominaispiirteet ja erämainen luonne ja rikas arkeologinen kulttuuriperintö. Talonpoikainen asutus yleistyi alueella 1600-luvulta alkaen ja 1800-luvulta alkaen metsätalous on vaikuttanut alueen maisemaan. Simojärvi on suuri erämaajärvi, jonka rannoilla on hajallaan pieniä tilakeskuksia sekä suhteellisen paljon lomamökkejä.

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella B ei ole voimassa olevassa maakuntakaavassa huomioituja merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä.

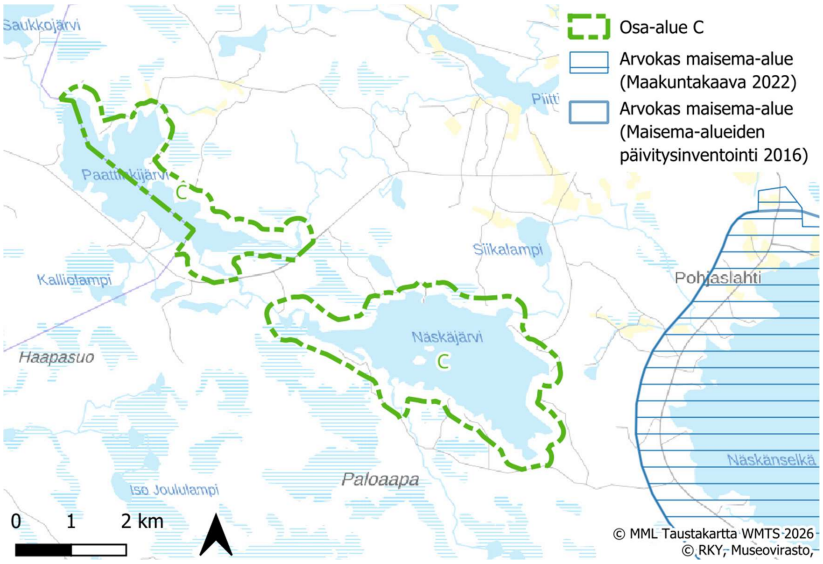
Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alue B on kokonaisuudessaan maakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta Simojärven eränkäyntimaisemaa. Rovaniemen – Itä-Lapin maakunta kaava, Kulttuuriympäristökohteet (Rovaniemi-Kemijärvi-Pelkosenniemi-Posio-Ranua-Salla-Savukoski) -raportin (2014) kuvauksessa Simojärven eränkäyntimaiseman ominaispiirteissä painottuu alueen maiseman ominaispiirteet ja erämainen luonne ja rikas arkeologinen kulttuuriperintö. Talonpoikainen asutus yleistyi alueella 1600-luvulta alkaen ja 1800-luvulta alkaen metsätalous on vaikuttanut alueen maisemaan. Simojärvi on suuri erämaajärvi, jonka rannoilla on hajallaan pieniä tilakeskuksia sekä suhteellisen paljon lomamökkejä.

Kuva 4. Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueelle B sijoittuvat maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja voimassa olevissa yleiskaavoissa osoitetut kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet.

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella C ei ole voimassa olevassa maakuntakaavassa huomioituja merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä.

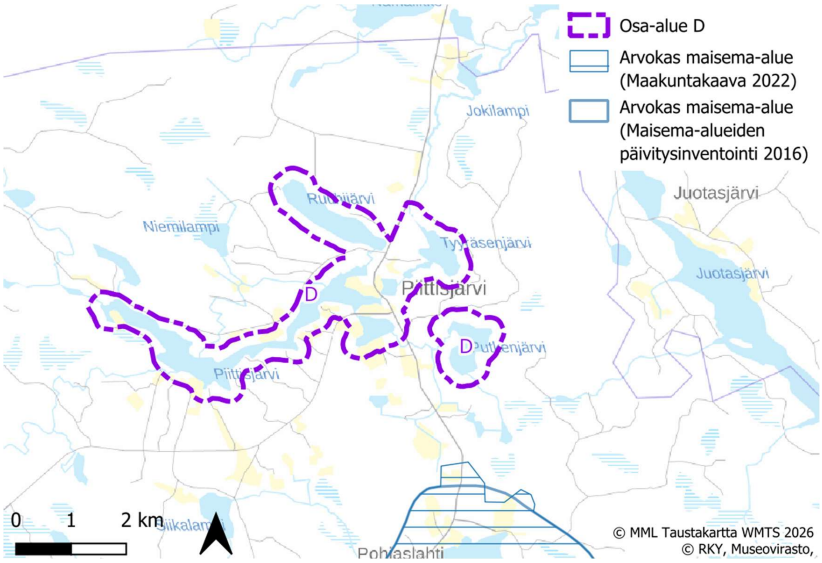
Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella C ei ole voimassa olevassa maakuntakaavassa huomioituja maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Maakunnallisesti arvokas Simojärven eränkäyntimaisema sijoittuu n. 1 km itään kaava-alueesta.

Kuva 5. Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueelle C ei sijoitu maakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä tai maisema-alueita. Alueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa eikä siten yleiskaavassa osoitettuja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita.

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella D ei ole voimassa olevassa maakuntakaavassa huomioituja merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä.

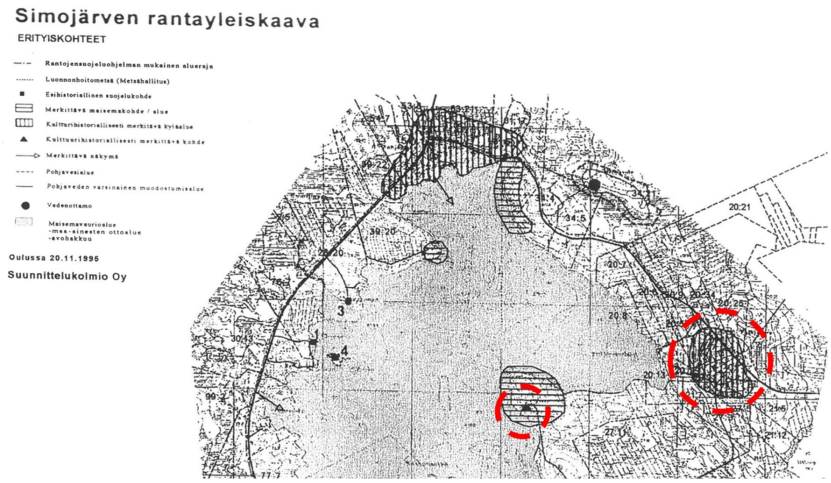
Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella D ei ole voimassa olevassa maakuntakaavassa huomioituja maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Maakunnallisesti arvokas Simojärven eränkäyntimaisema sijoittuu n. 1 km etelään kaava-alueesta.

Kuva 6. Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueelle D ei sijoitu maakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä tai maisema-alueita. Alueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa eikä siten yleiskaavassa osoitettuja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita.

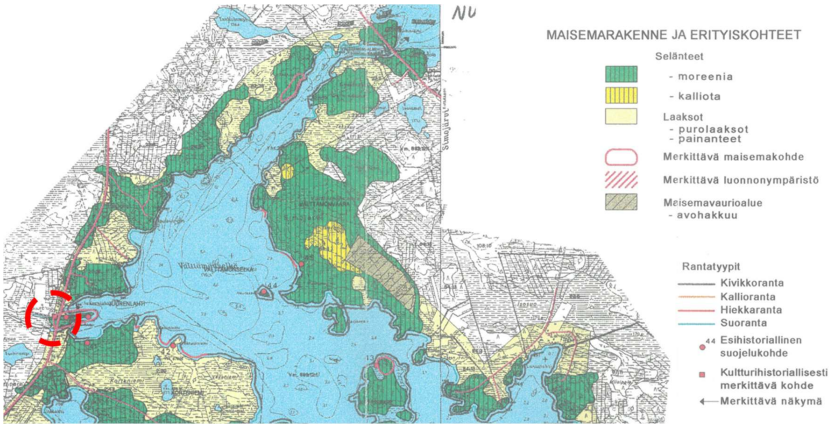
2.3 Paikallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella A on voimassa Simojärven rantaosayleiskaava, alue 2 (hyv. 1997, vah. 1998). Kaavaselostuksen mukaan kaavoituksen perusselvitykset ovat tuolloin sisältäneet mm. rakennuskannan inventoinnin. Perusselvityksistä on kaava-aineistossa liitekartta, jossa on osoitettu erityiskohteet. Inventoiduista rakennetun kulttuuriympäristön kohteista ei ole liitetty kaava-aineistoon kohdekuvauksia. Kaavaselostuksen mukaan kaavassa on osoitettu paikallista rakennuskulttuuria edustavia kartanoita kh-merkinnällä, joka tarkoittaa kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuskohteita. Erityiskohteet osoittavalla liitekartalla on osoitettu yksi kulttuurihistoriallisesti merkittävä kohde (Nurminiemi) ja yksi kulttuurihistoriallisesti merkittävä kyläalue (Putkivaara). Nurminiemi on huomioitu myös kaavakartalla, mutta Putkivaaraa ei ole huomioitu sen jäädessä kaava-alueen ulkopuolelle (ks. Kuva 2 ja Kuva 7).

Kuva 7. Ote Simojärven rantaosayleiskaavan, alueen 2 (hyv. 1997, vah. 1998) erityiskohteet liitekartalta ja sen selitteistä. Karttaan on korostettu punaisella katkoviivalla alkuperäisellä kartalla mustalla kolmiolla osoitettu kulttuurihistoriallisesti merkittävä kohde ja mustalla pystyviivoituksella osoitettu kulttuurihistoriallisesti merkittävä kyläalue.

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella B on voimassa Simojärven rantaosayleiskaava, alue 3 (hyv. 1998, vah. 1999). Kaavaselostuksen mukaan kaavoituksen perusselvitykset ovat tuolloin sisältäneet mm. rakennuskannan inventoinnin. Perusselvityksistä on kaava-aineistossa liitekartta, jossa on esitetty maisemarakenne ja erityiskohteet. Inventoiduista rakennetun kulttuuriympäristön kohteista ei ole liitetty kaava-aineistoon kohdekuvauksia. Kaavaselostuksen mukaan kaavassa on osoitettu paikallista rakennuskulttuuria edustavia kartanoita kh-merkinnällä, joka tarkoittaa kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuskohteita. Erityiskohteet osoittavalla liitekartalla on osoitettu yksi kulttuurihistoriallisesti merkittävä kohde (Juurensuu). Juurensuu on huomioitu myös kaavakartalla (ks. Kuva 4 ja Kuva 8).

Kuva 8. Ote Simojärven rantaosayleiskaavan, alueen 3 (hyv. 1998, vah. 1999) erityiskohteet liitekartalta ja sen selitteistä. Karttaan on korostettu punaisella katkoviivalla alkuperäisellä kartalla punaisella neliöllä osoitettu kulttuurihistoriallisesti merkittävä kohde.

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella C ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa eikä siten yleiskaavassa osoitettuja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita.

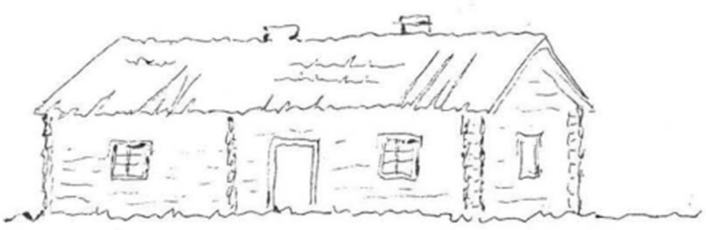
Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella D ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa eikä siten yleiskaavassa osoitettuja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita.

2.4 Muut aiemmat selvitykset ja inventoinnit

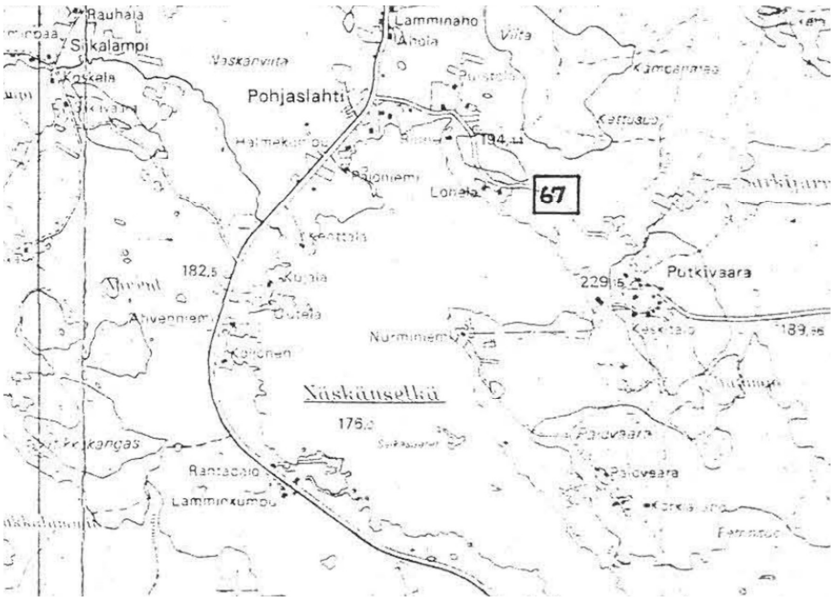
2.4.1 Ranuan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet 1976

Osana Lapin seutukaavaliiton Lapin rakennusperinteen inventointeja on inventoitu Ranuan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet 1976 (Heli Kittilä) (https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=117.4592). Selvitys kattoi koko Ranuan kunnan rakennetut ympäristöt ja siinä keskityttiin ennen vuotta 1940 valmistuneeseen rakennuskantaan. Raportissa on kuvattu lyhyesti Ranuan asutuksen, hallinnon ja elinkeinojen vaiheita.

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueelta A on inventoitu yksi kohde vuoden 1976 inventoinnissa, nro 67 Koljosenaho. Kohteen sijainnista ei ole muuta tietoa kuin että se sijaitsi Piittisjärven kylän alueella. Inventointikartalla se on osoitettu Pohjaslahden ja Putkivaaran väliin alueelle, jossa pohjakartassa ei näy taloja. 1970-luvun peruskartalle lähistölle ei ole merkitty Koljosenaho -nimistä taloa. Vuoden 1976 inventoinnissa kohde on katsottu historiallisesti merkittäväksi (luokituskirjain H) ja sen on katsottu edustavan talonpoikaisrakennuksia ja -rakennusryhmiä (A). Rakennusajaksi on kirjattu 1888 ja rakennusaineeksi hirsi. Inventointiin on liitetty piirros kohteesta.

Kuva 9. Piirros Koljosenahosta. Kuvalähde: Ranuan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet 1976 (Heli Kittilä).

Kuva 10. Ote vuoden 1976 inventoinnin kohdekartalta. Karttalähde: Ranuan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet 1976 (Heli Kittilä).

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueelta B ei ole inventoitu kohteita vuoden 1976 inventoinnissa.

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueelta C ei ole inventoitu kohteita vuoden 1976 inventoinnissa.

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueelta D ei ole inventoitu kohteita vuoden 1976 inventoinnissa.

2.4.2 Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaavan arkeologinen inventointi 2025

Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaavan arkeologisessa inventoinnissa 2025 (Heilu Oy 2025) on käyty läpi selvitysalueen varhaishistoriaa ja historiallisen ajan asutushistoriaa. Alueen kiinteä asutus on syntynyt 1760-1890-lukujen välillä (Heilu Oy 2025 [Hiltunen 1990: 82]). Ranuan alueella isojako alkoi 1840-luvulla Ylimaan kylästä ja päättyi 1880-luvulla Kemihaaran kylän jakotoimituksiin (Heilu Oy 2025 [Hiltunen 1990: 79]). Kaikkien muiden kantatilojen kohdalla on nykyisinkin tilakeskukset lukuun ottamatta Narvan kantatilaa (Heilu Oy 2025). Kaava-alueille perustettiin vuoteen 1885 mennessä kruununmetsätorppia osa-

alueelle A Pohjaslahteen sekä Olankoon ja osa-alueelle B Juurensuuhun (Heilu Oy 2025 [Hiltunen 1990: 91]).

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueelle A on perustettu kantatilat seuraavasti:

- Salmelan kantatila 1800
- Putkivaaran kantatila 1800 (kaava-alueen ulkopuolella)
- Nurmelan kantatila 1848
- Lohelan kantatila 1894

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueelle B on perustettu kantatilat seuraavasti:

- Kortesalmi 1760 nykyisen Savilahden kohdalle

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alue C on asutettu vasta 1900-luvulla.

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueelle D on perustettu kantatilat seuraavasti:

- Piittisjärven kantatila 1795
- Narvan kantatila 1800, autioitunut pian perustamisen jälkeen ja asutettu uudelleen 1851
- Ahoniemen kantatila 1895

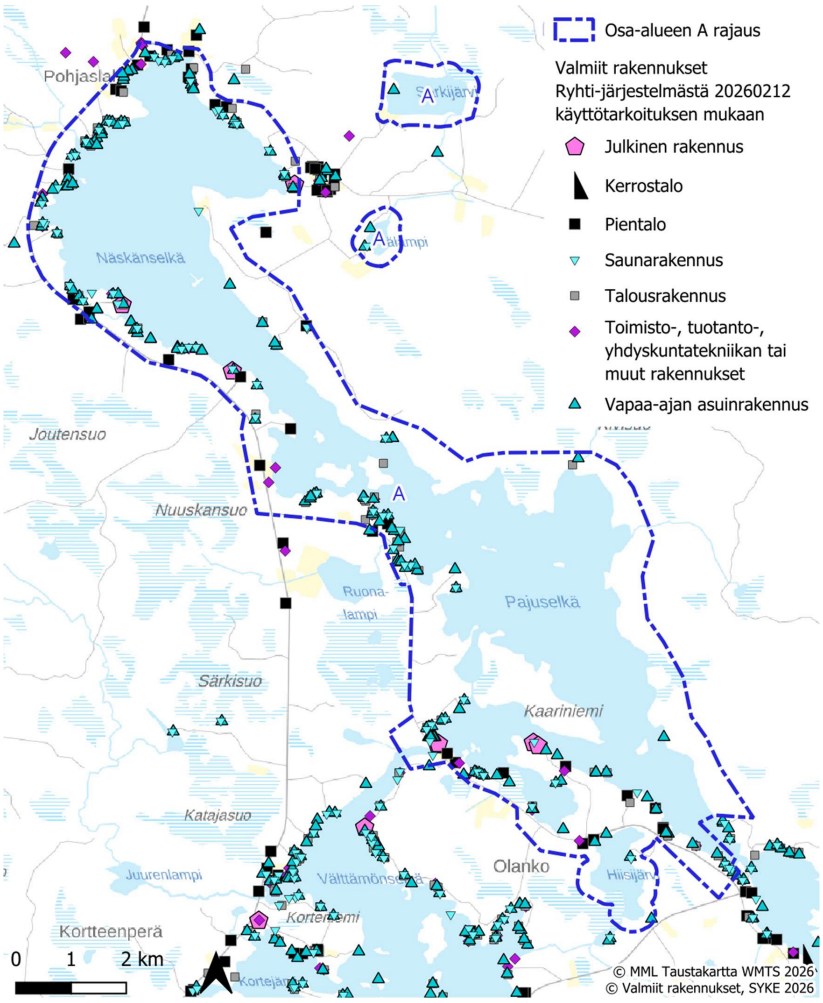
3 Selvitysalueen rakennuskannan kuvaus

3.1 Selvitysalueen rakennuskanta

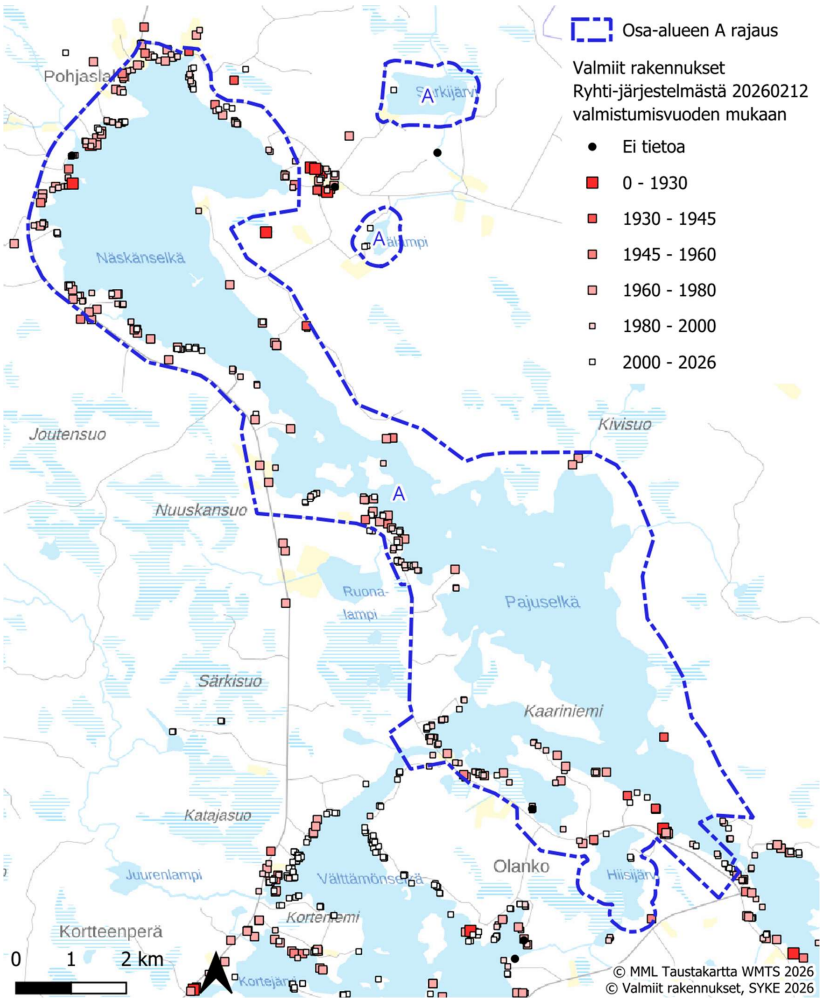
Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella A on yhteensä 380 valmista rakennusta Ryhti-järjestelmässä. Rakennuskanta sijoittuu Simojärven Näskänselän ja Pajuselän lounaispuolelle sekä kaava-alueen pohjois- ja eteläosiin. Selkien kaakkoispuoli on pääosin rakentamatonta.

Ryhti-tietojärjestelmän mukaan valmiita julkisia rakennuksia kaava-alueella on 7 kpl ja toimisto, tuotanto-, yhdyskuntatekniikan tai muita rakennuksia 22 kpl. Ne sijoittuvat muun rakennuskannan lomaan. Pientaloja kaava-alueella on 30 kpl ja ne painottuvat etenkin Pohjaslahdelle ja Olankoon sekä Pekkalantien varteen. Asutuksen yhteydessä on pieniä peltoaukeita. Vapaa-ajan asuinrakennuksia on huomattavasti enemmän kuin pientaloja, yhteensä 173 kpl. Ne sijoittuvat Näskänselän ja Pajuselän lounaispuolelle sekä kaava-alueen pohjois- ja eteläosiin. Saunarakennuksia on 70 kpl ja talousrakennuksia 78. Ne sijoittuvat muun rakennuskanan yhteyteen.

Ryhti-tietojärjestelmän mukaan kaava-alueen rakennuskanta on valmistunut pääasiassa vuoden 1960 jälkeen, jolloin vapaa-ajan asuntojen rakentaminen Simojärven rannoille alkoi laajemmassa mittakaavassa. Vuoteen 1945 mennessä valmistuneita rakennuksia on kaava-alueella 9 kpl ja toisen maailmansodan jälkeen vuosina 1946-1960 valmistuneita rakennuksia 16 kpl. Loput rakennukset ovat tätä uudempia. Ryhtitietokannan tiedoissa rakennusten valmistumisvuosista voi olla virheitä etenkin vanhemman rakennuskannan osalta. Tietoja voi puuttua tai valmistumisvuodeksi on merkitty jonkin suuremman muutoksen valmistumisvuosi.

Kuva 11. Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueen A ja ympäristön valmiin rakennuskannan pääasiallinen käyttötarkoitus Ryhti-järjestelmän tietojen mukaan.

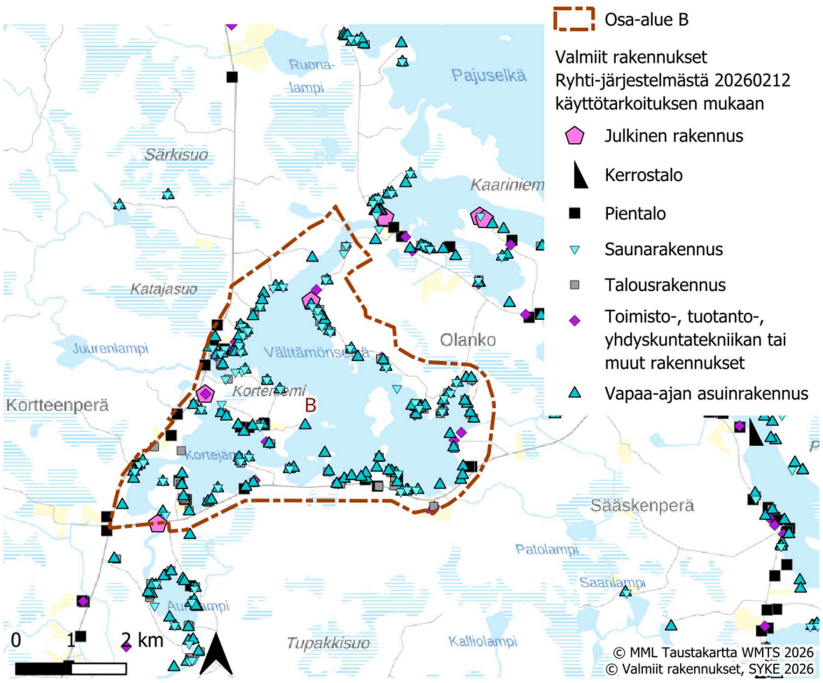

Kuva 12. Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueen A ja ympäristön valmiin rakennuskannan valmistumisvuodet Ryhti-järjestelmän tietojen mukaan.

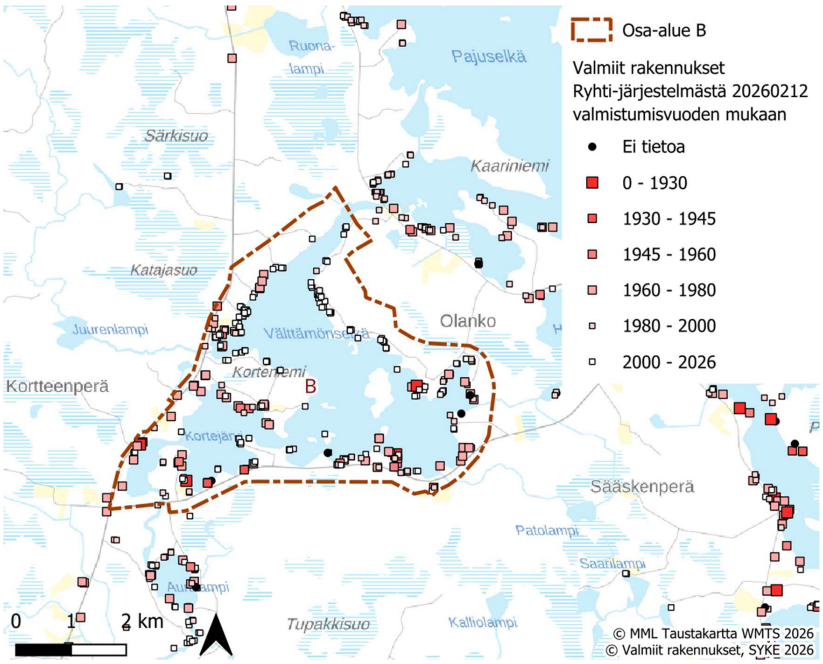
Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella B on yhteensä 287 valmista rakennusta Ryhti-järjestelmässä. Rakennuskanta sijoittuu tasaisesti järvien rannoille kaava-alueella – harvimpaan on rakennettu Väittämönsalmen luoteispuoli.

Ryhti-tietojärjestelmän mukaan valmiita julkisia rakennuksia kaava-alueella on 2 kpl. Toimisto, tuotanto-, yhdyskuntatekniikan tai muita rakennuksia 25 kpl. Ne sijoittuvat muun rakennuskannan lomaan. Pientaloja kaava-alueella on 23 kpl ja ne painottuvat etenkin Pekkalantien ja Koivuperäntien läheisyyteen sekä Korteniemeen. Asutuksen yhteydessä on pieniä peltoaukeita. Vapaa-ajan asuinrakennuksia on huomattavasti enemmän kuin pientaloja, yhteensä 111 kpl. Ne sijoittuvat tasaisesti kaava-alueen rannoille. Saunarakennuksia on 55 kpl ja talousrakennuksia 71. Ne sijoittuvat muun rakennuskanan yhteyteen.

Ryhti-tietojärjestelmän mukaan kaava-alueen rakennuskanta on valmistunut pääasiassa vuoden 1960 jälkeen, jolloin vapaa-ajan asuntojen rakentaminen Simojärven rannoille alkoi laajemmassa mittakaavassa. Vuoteen 1945 mennessä valmistuneita rakennuksia on kaava-alueella 10 kpl ja toisen maailmansodan jälkeen vuosina 1946-1960 valmistuneita rakennuksia 14 kpl. Loput rakennukset ovat tätä uudempia. Ryhtitietokannan tiedoissa rakennusten valmistumisvuosista voi olla virheitä etenkin vanhemman rakennuskannan osalta. Tietoja voi puuttua tai valmistumisvuodeksi on merkitty jonkin suuremman muutoksen valmistumisvuosi.

Kuva 13. Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueen B ja ympäristön valmiin rakennuskannan pääasiallinen käyttötarkoitus Ryhti-järjestelmän tietojen mukaan.

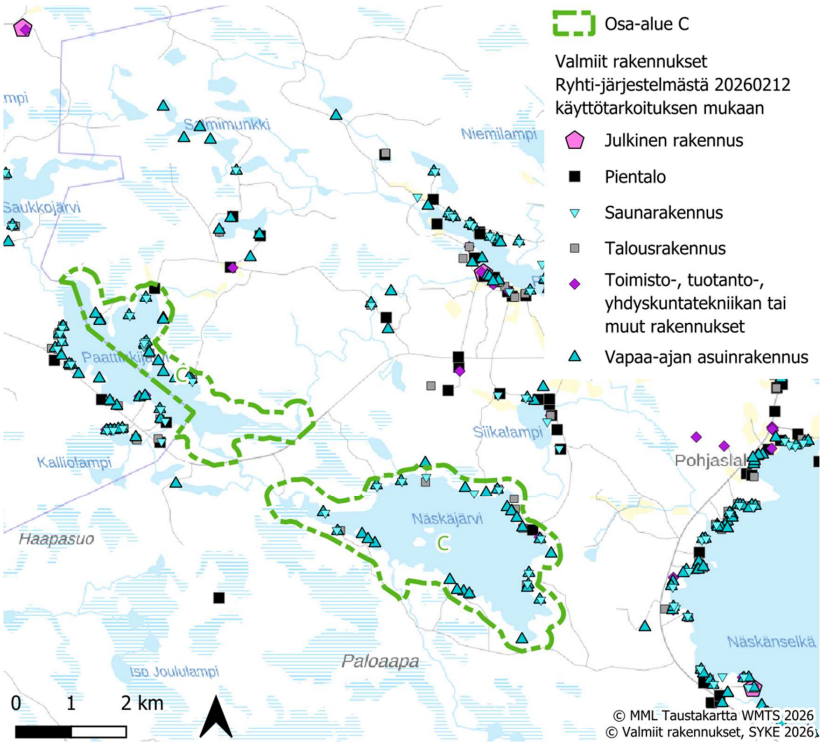

Kuva 14. Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueen A ja ympäristön valmiin rakennuskannan valmistumisvuodet Ryhti-järjestelmän tietojen mukaan.

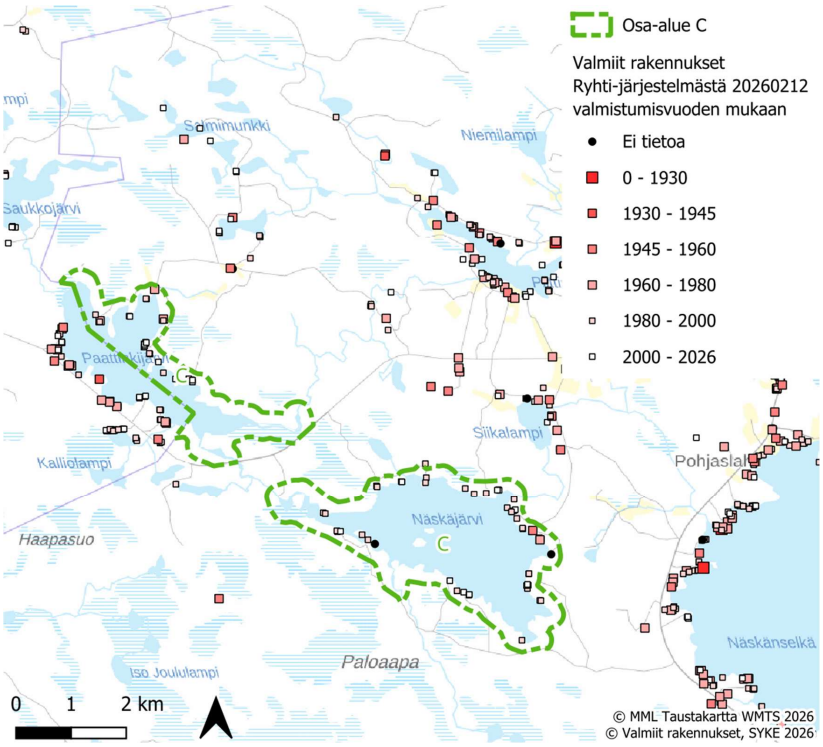
Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella C on yhteensä 74 valmista rakennusta Ryhti-järjestelmässä. Rakennuskanta sijoittuu melko tasaisesti Näskäjärven ja Paattinkijärven rannoille. Näskäjärven länsipään rannat ovat rakentamattomia, samoin Paattinkijärven itäpään soistuvat rannat.

Ryhti-tietojärjestelmän mukaan valmiita julkisia rakennuksia kaava-alueella ei ole. Toimisto, tuotanto-, yhdyskuntatekniikan tai muita rakennuksia 2 kpl. Pientaloja kaava-alueella on 2 kpl ja kummankin yhteydessä on pieni peltoaukea. Vapaa-ajan asuinrakennuksia on yhteensä 42 kpl. Ne sijoittuvat tasaisesti kaava-alueen rannoille. Saunarakennuksia on 17 kpl ja talousrakennuksia 11. Ne sijoittuvat muun rakennuskanan yhteyteen.

Ryhti-tietojärjestelmän mukaan kaava-alueen kaksi vanhinta rakennusta on 1950- ja 1960-lukujen taitteesta. Vapaa-ajan asuntojen rakentaminen kaava-alueelle alkoi 1970- ja 1980-lukujen taitteessa ja oli vilkkaimmillaan toisaalta 1990-luvun alussa ja 2000-luvun alussa. Ryhtitietokannan tiedoissa rakennusten valmistumisvuosista voi olla virheitä etenkin vanhemman rakennuskannan osalta. Tietoja voi puuttua tai valmistumisvuodeksi on merkitty jonkin suuremman muutoksen valmistumisvuosi.

Kuva 15. Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueen C ja ympäristön valmiin rakennuskannan pääasiallinen käyttötarkoitus Ryhti-järjestelmän tietojen mukaan.

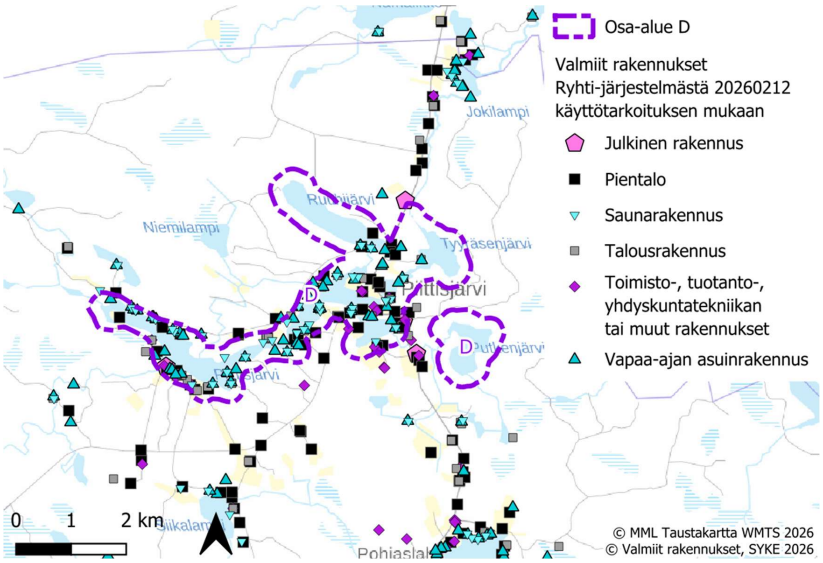

Kuva 16. Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueen C ja ympäristön valmiin rakennuskannan valmistumisvuodet Ryhti-järjestelmän tietojen mukaan.

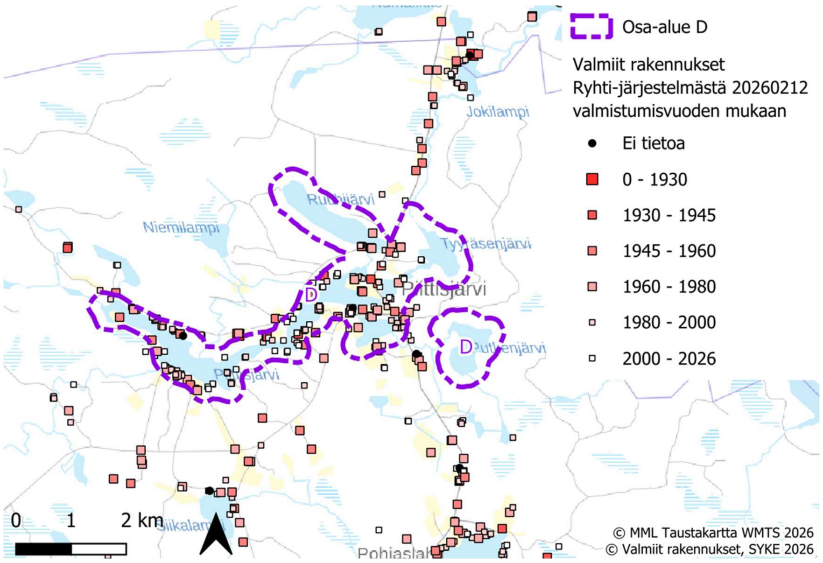
Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella D on yhteensä 179 valmista rakennusta Ryhti-järjestelmässä. Rakennuskanta sijoittuu melko tasaisesti Näskäjärven ja Paattinkijärven rannoille. Näskäjärven länsipään rannat ovat rakentamattomia, samoin Paattinkijärven itäpään soistuvat rannat.

Ryhti-tietojärjestelmän mukaan valmiita julkisia rakennuksia kaava-alueella on 3 kpl. Toimisto, tuotanto-, yhdyskuntatekniikan tai muita rakennuksia 12 kpl. Ne sijoittuvat Piittisjärven vakituisen asutuksen lomaan. Pientaloja kaava-alueella on 43 kpl. Vakituinen asuminen keskittyy kaava-alueella erityisesti Piittisjärven, Syväjärven ja Ristilammen välisille kannaksille, mutta vakituista asutusta on myös Piittisjärven lounaispuolella. Etenkin Piittisjärven kylän keskustassa talojen peltoaukeat yhdistyvät laajemmiksi peltoaukeiksi ja kylässä avautuu avoimia näkymiä peltojen ja vesistöjen yli taloilta toisille taloille. Vapaa-ajan asuinrakennuksia on yhteensä 62 kpl. Ne sijoittuvat tasaisesti pääasiassa Piittisjärven rannoille. Saunarakennuksia on 36 kpl ja talousrakennuksia 23. Ne sijoittuvat muun rakennuskanan yhteyteen.

Ryhti-tietojärjestelmän mukaan kaava-alueen vanhin rakennus on 1930-luvulta. Vuodelta 1945 on 4 rakennusta ja vuosilta 1946-1960 21 rakennusta, jotka ovat pääasiassa pientaloja ja vapaa-ajan asuinrakennuksia. Loput rakennukset ovat tätä uudempia. Ryhtitietokannan tiedoissa rakennusten valmistumisvuosista voi olla virheitä etenkin vanhemman rakennuskannan osalta. Tietoja voi puuttua tai valmistumisvuodeksi on merkitty jonkin suuremman muutoksen valmistumisvuosi.

Kuva 17. Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueen D ja ympäristön valmiin rakennuskannan pääasiallinen käyttötarkoitus Ryhti-järjestelmän tietojen mukaan.

Kuva 18. Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueen A ja ympäristön valmiin rakennuskannan valmistumisvuodet Ryhti-järjestelmän tietojen mukaan.

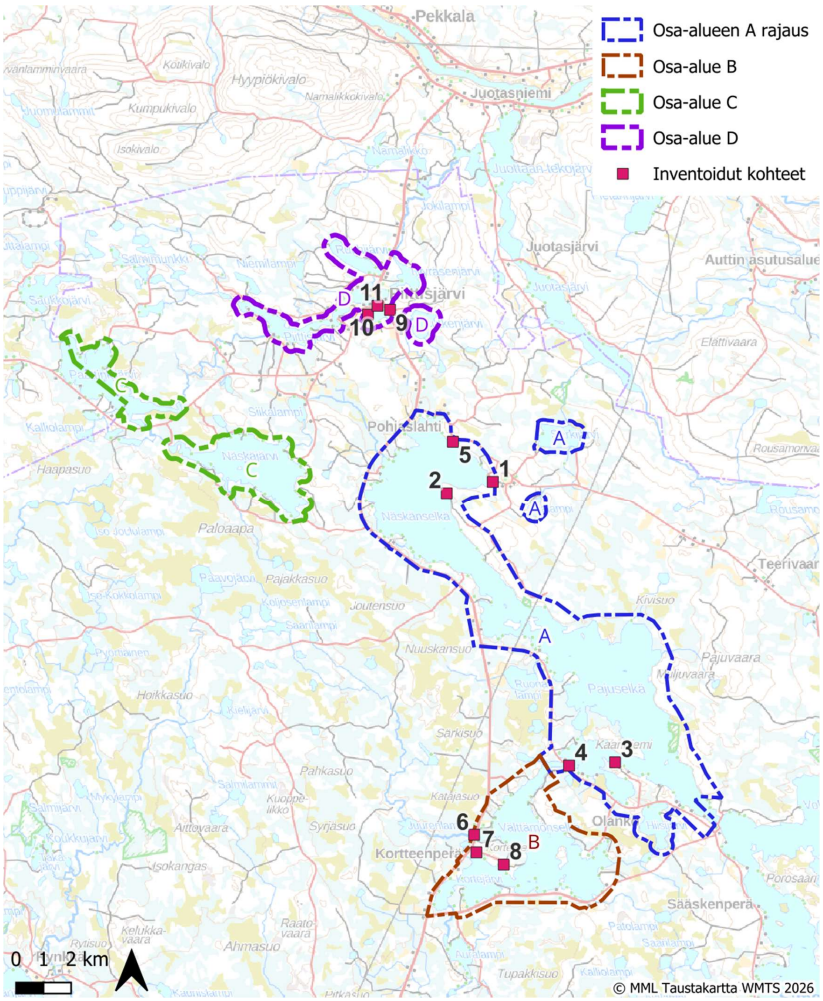
3.2 Selvitysalueen mahdollisesti kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennuskanta

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueelta A inventoitiin 5 mahdollisesti kulttuurihistoriallisesti arvokasta kohdetta. Inventoinnissa keskityttiin alueen vanhempaan rakennuskantaan sekä julkisiin rakennuksiin.

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueelta B inventoitiin 3 mahdollisesti kulttuurihistoriallisesti arvokasta kohdetta. Inventoinnissa keskityttiin alueen vanhempaan rakennuskantaan sekä julkisiin rakennuksiin.

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella C ei vaikuttanut lähtötietojen perusteella olevan mahdollisesti kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita. Alue on asutettu vasta 1900-luvun puolella ja alueen rakennuskanta on nuorta.

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueelta D inventoitiin 3 mahdollisesti kulttuurihistoriallisesti arvokasta kohdetta. Inventoinnissa keskityttiin alueen vanhempaan rakennuskantaan sekä julkisiin rakennuksiin.

Kuva 19. Simojärven pohjoisosien suunnittelualueiden rajat osa-alueittain sekä osa-alueilta inventoitu rakennuskanta.

3.2.1 Putkivaaran entinen kansakoulu (osa-alueella A)

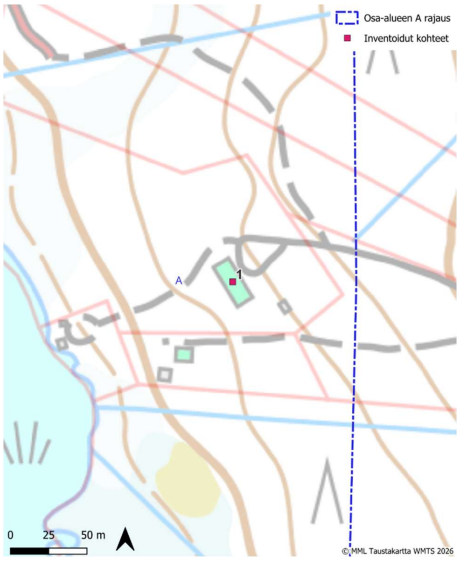
Putkivaaran kylän entinen kansakoulu sijoittuu Simojärven rannalle Putkivaaran kylän läheisyyteen. Ryhti-järjestelmän tietojen mukaan se on valmistunut vuonna 1952, puurakenteinen ja on nykyisin tyhjillään. Maastokartan mukaan pihapiirissä on myös pieni talousrakennus. Vuoden 1959 ilmakuvassa pihapiirissä on myös toinen, hieman isompi talous- tai asuinrakennus sekä rannassa pieni talousrakennus ja laituri. Ilmakuvien perusteella pihapiiristä on purettu vuosien 2020 ja 2023 välissä isompi talous- tai asuinrakennus. Rannassa on nykyisin laavu.

Jälleenrakennuskauden kansakoulurakennus kertoo koulutusjärjestelmän vaiheista ja sillä on sivistyshistoriallista merkitystä. Putkivaaran entinen kansakoulu kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön Putkivaaran kylä. Koulu on hieman erillään kylän taloista ja peltoaukeasta järven rannassa. Sen ja kylän väliin jää metsäkaistale, eikä suoraa näköyhteyttä ole.

Kohde suositellaan huomioimaan kaavaratkaisussa...

Commented [MK1]: Pitäis olla kuvia/piirrokset että vois sanoa onko kohteella muita arvoja, esim. tyyppirakennuksena tms.

Commented [MK2]: Pitäis olla kuvia/piirrokset että vois sanoa miten kohde pitäisi huomioida vai pitääkö ollenkaan.

Kuva 20. Kartta Putkivaaran kylän entisen kansakoulun sijainista ja rakennuskannasta.

3.2.2 Nurminiemi (osa-alueella A)

Nurminiemi on huomioitu voimassa olevassa Simojärven rantaosayleiskaavassa, alue 2 (hyv. 1997, vah. 1998) kulttuurihistoriallisesti arvokkaana rakennuskohteena sen ollessa paikallista rakennuskulttuuria edustava kartano.

Ryhti-järjestelmän tietojen mukaan Nurminiemen vanha asuinrakennus on valmistunut vuonna 1889, mutta se ei ole enää asuinkäytössä. Ryhti-tietojärjestelmässä rakennus on merkitty kiinteistön keskelle kaava-alueen ulkopuolelle eikä Nurminiemen pihapiiriin, joten aineiston perusteella jää epäselväksi rakennuksen sijainti. Lisäksi Ryhtitietojärjestelmään on viety Nurminiemen rakennuskannasta rannassa oleva sauna vuodelta 1989.

Nurminiemen pihapiiri sijoittuu Näskänselkään työntyvälle niemelle. Pihapiiriä ympäröi edelleen pieni peltoaukea. Ilmakuvan perusteella pihapiirissä on asuinrakennuksen lisäksi sitä vastapäätä ja kulmittain siihen nähden kaksi suurehkoa talousrakennusta, jotka yhdessä muodostavat kolmelta sivulta suljetun pihapiirin. Neljännellä sivulla on pieni talousrakennus, todennäköisesti sauna. Peltoaukealla on kaksi talousrakennusta, joista toinen on ilmakuvan perusteella pyramidikattoinen. Kattomuodon perusteella se voi olla alueelle tyypillinen pyramidikattoinen kesänavetta. Lisäksi rannassa on useita rakennuksia, mm. kaksi rinnakkaista aittaa pellon reunalla. Rakennukset näkyvät nykyisessä hahmossaan jo vuoden 1959 ilmakuvassa. Vuoden 1959 ilmakuvassa näkyy kuitenkin myös pihapiirin liepeillä ja peltoaukean reunoilla muitakin rakennuksia, jotka on myöhemmin purettu pois tai jotka ovat peittyneet kasvillisuuteen tuoreemmissa ilmakuvissa.

Nurminiemen päärakennus on Google Street View:n kuvien perusteella perinteinen hirsirakenteinen pohjakaavaltaan suorakaiteen muotoinen asuinrakennus, jossa on ullakkokerros. Myös pihapiirin talousrakennukset ovat puurakenteisia.

Nurminiemi on merkitty nykyisellä nimellään talona jo ainakin vuoden 1863 karttaan. Paikalle on perustettu vuonna 1848 kantatila nimellä Nurmela (Heilu Oy, 2025).

Nurminiemellä on asutushistoriallista merkitystä sen ollessa 1800-luvulla perustettu kantatila. Kohteen kertovuutta korostaa säilynyt perinteinen puurakenteinen rakennuskanta 1800-luvun lopulta ja/tai 1900-luvun alusta sekä edelleen avoin viljelysaukea talon ympärillä. Kohteen vanhimmilla rakennuksilla on rakennushistoriallista merkitystä ikänsä vuoksi ja niiden edustaessa katoavaa rakennusperinnettä. Kohde sijoittuu maisemallisesti kauniille paikalle niemeen ja rakennukset muodostavat edelleen eheän kokonaisuuden pienelle peltoaukealle.

Kohteen vanhin rakennuskanta ja pihapiirin miljöö suositellaan säilyttämään. Kohteen arvokasta rakennuskantaa ei tule purkaa.

Kuva 21. Nurminiemen rakennuskantaa. Asuinrakennuksen pääty näkyy kuvan vasemmassa reunassa, keskellä näkyy pihapiirin talousrakennuksia ja oikealla peltoaukealla oleva talousrakennus. Kuvalähde: Google Street View, elokuu 2022.

Kuva 22. Kartta Nurminiemen sijainnista ja rakennuskannasta.

3.2.3 Japanitalo (osa-alueella A)

Japanitalo (Nihon no le) on japanilaistyylinen talo Simojärven rannalla. Pieni kulttuurikeskus esittelee japanilaista kulttuuria. Ranuan kunta lahjoitti tontin Simojärven rannalta Pohjois-Japanissa olevalle ystävyyskunnalleen Iwasakimuralle ja ranualais-iwasakilainen talo valmistui tontille syksyllä 1998. Kulttuurikeskus on ollut pitkään kunnan omistuksessa ja vuokralla sitä ylläpitävällä yrittäjällä. (https://ranua.fi/vapaa-aika/kulttuuri/japanitalo/). Nykyisin kohde on yksityisessä omistuksessa.

Kohteella on kulttuurihistoriallista merkitystä sen kertoessa ystävyyskuntatoiminnasta ja Japanin kulttuurista. Arkkitehtuurissaan japanilaista tyyliä Suomen oloihin soveltava talo on laadukkaasti suunniteltu ja toteutettu. Kohde sijaitsee maisemallisesti kauniilla paikalla Olangonniemen pohjoisrannalla.

Kohde suositellaan säilyttämään kaavaratkaisussa niin, että se säilyttää julkisen luonteensa ja kulttuurihistoriallisen merkityksensä.

Kuva 23. Japanitalon julkisivu. Kuvalähde: https://ranua.fi/vapaa-aika/kulttuuri/japanitalo/

Kuva 24. Kartta Japanitalon sijainnista ja rakennuskannasta.

3.2.4 Salmela (osa-alueella A)

Salmelan kantatila on perustettu vuonna 1800 (Heilu Oy 2025). Ryhti-tietojärjestelmän tietojen mukaan päärakennus on vuodelta 1965. Maastokartan perusteella kohteessa on asuinrakennuksen lisäksi kolme talousrakennusta, jotka muodostavat umpinaisen pihapiirin. Lisäksi pihapiirin reunoilla on pienempiä talousrakennuksia. Pihapiiriä ympäröi edelleen pieni peltoaukea. Pihapiiri sijoittuu maisemallisesti kauniille paikalle Välttämönsalmen suulle Simojärventien varteen. Pihapiirin etelä- ja pohjoisreunalla olevat rakennukset näkyvät nykyisessä hahmossaan jo vuoden 1958 ilmakuvassa, itä- ja länsilaidan rakennukset ovat uudempia.

Kohteella on asutushistoriallista merkitystä vuonna 1800 perustettuna kantatilana. Kohteen kertovuutta heikentää 1900-luvun jälkipuoliskolla uudistunut rakennuskanta. Kohteen rakennuskanta on tavanomaista oman aikansa rakennuskantaa.

Kohteen rakennuskantaan ei liity sellaisia arvoja, jotka olisi välttämätöntä huomioida kaavaratkaisussa.

Kuva 25. Salmelan pihapiiri kuvattuna Simojärventieltä. Kuvalähde: HTJ 360 kesäkuu 2021.

Kuva 26. Kartta Salmelan sijainnista ja rakennuskannasta.

3.2.5 Lohela (osa-alueella A)

Lohelan kantatila on perustettu vuonna 1894 (Heilu Oy 2025). Ryhti-tietojärjestelmän tietojen mukaan päärakennus on vuodelta 1959. Maastokartan perusteella kohteessa on lisäksi pieni talousrakennus pihapiirissä ja useita pieniä talousrakennuksia talon peltoaukean reunoilla. Vuoden 1959 ilmakuvissa paikalla näkyy neljältä sivulta umpinainen pihapiiri, mutta talousrakennukset on purettu 1900-luvun lopulla ja 2000-luvun vaihteessa. Pihapiiri sijoittuu maisemallisesti kauniille paikalle Näskänselkään laskevalle lounaisrinteelle pienen peltoaukean keskelle.

Kohteella on asutushistoriallista merkitystä vuonna 1894 perustettuna kantatilana. Kohteen kertovuutta heikentää 1900-luvun jälkipuoliskolla uudistunut rakennuskanta. Kohteen rakennuskanta on tavanomaista oman aikansa rakennuskantaa.

Kohteen rakennuskantaan ei liity sellaisia arvoja, jotka olisi välttämätöntä huomioida kaavaratkaisussa.

Kuva 27. Lohelan pihapiiri kuvattuna Teerivaarantieltä. Vasemmalla näkyy pihatien varressa oleva talousrakennus ja sen takana asuinrakennus. Oikealla näkyy talon pienen peltoaukean laidalle sijoittuva talousrakennus. Kuvalähde: Google Street View, elokuu 2022.

Kuva 28. Kartta Lohelan sijainnista ja rakennuskannasta.

3.2.6 Juurensuu (osa-alueella B)

Juurensuu on huomioitu voimassa olevassa Simojärven rantaosayleiskaavassa, alue 3 (hyv. 1998, vah. 1999) kulttuurihistoriallisesti arvokkaana rakennuskohteena sen ollessa paikallista rakennuskulttuuria edustava kartano.

Ryhti-järjestelmän tietojen mukaan Juurensuun puurakenteinen päärakennus on vuodelta 1983 ja asuinkäytössä. Juurensuun muun rakennuskannan tietoja ei ole viety Ryhti-järjestelmään.

Juurensuun pihapiiri sijoittuu Juurenjoen pohjoisrannalle jokisuuhun pienelle kumpareelle, joka jatkuu Välttämönselälle työntyvänä kapeana niemenä. 1960-luvulla rakennettu Pekkalantie halkaisee pihapiirin. Juurensuun neljältä sivulta umpinainen pihapiiri sijoittuu tien länsipuolelle. 1980-luvun yksikerroksinen puurakenteinen asuinrakennus sijoittuu pihapiirin pohjoisreunalle. Tien varressa pihan itäreunalla on vanha osin vuoraamaton hirsirakenteinen asuinrakennus. Pihapiirin etelä- ja länsireunoilla on hirsirakenteiset kookkaat talousrakennukset. Lisäksi pihapiirin reunoilla ja pihaa ympäröivän peltoaukean laidoilla sijaitsee useita hirsirakenteisia talousrakennuksia. Osa talousrakennuksista sijoittuu Pekkalantien itäpuolelle.

Umpipihan vanha asuinrakennus ja kaksi talousrakennusta näkyvät nykyisessä hahmossaan vuoden 1958 ilmakuvassa, samoin kuin muutkin talousrakennukset pihapiirin ympärillä ja peltoaukean reunoilla. Pihapiirin länsipuolelle on rakennettu ilmakuvien perusteella vuosien 2016 ja 2020 välissä suurehko talousrakennus. Vuoden 1958 tilanteeseen nähden ilmakuvien perusteella Juurensuun rakennuskannasta on purettu ainoastaan Pekkalantien linjauksen alle jäänyt pieni talousrakennus Juurenjoen rannasta.

1950-luvulla Juurensuun pihapiiriä on ympäröinyt peltoaukea, joka on raivattu osittain talon luoteispuoliselle suolle. Suolle raivattu osuus pellosta vaikuttaa ilmakuvien perusteella jääneen kesannolle 2000-luvun alussa ja entinen pelto on alkanut metsittyä. Juurensuun pihapiirin ympärillä peltoaukea on edelleen säilynyt avoimena. Pihapiirin länsipuolelta on otettu hiekkaa ilmeisesti 1960-luvulla Pekkalantien rakentamiseen. Entiset hiekkakuopat ovat nykyisin pieniä vesialtaita.

Googlen karttapalvelun (Google Street View 2011 ja HTJ 360 2021) kuvien perusteella Juurensuussa on runsaasti viimeistään 1800- ja 1900-lukujen vaihteesta olevaa rakennuskantaa mukaan lukien vanha asuinrakennus. Se on perinteinen hirsirakenteinen pohjakaavaltaan suorakaiteen muotoinen asuinrakennus, jossa on hirsikehikon ja ikkunajaotuksen perusteella kummassakin päädyssä tupa ja niiden välissä kamari. Myös pihapiirin talousrakennukset ovat perinteisiä hirsirakenteisia talousrakennuksia.

Juurensuu on merkitty Juuri -nimisenä torppana jo ainakin vuoden 1863 karttaan. Torpaksi kohde merkitty myös vuoden 1921 karttaan. Vuoden 1924 kartassa kohde on esitetty nimellä Juurela. Kartalla ei ole eroteltu taloja torppia enää toisistaan. Paikalle on perustettu vuonna 1848 kantatila nimellä Nurmela (Heilu Oy, 2025).

Juurensuulla on asutushistoriallista merkitystä sen ollessa 1800-luvulla perustettu torppa. Kohteen kertovuutta korostaa säilynyt perinteinen puurakenteinen rakennuskanta 1800-luvun lopulta ja/tai 1900-luvun alusta sekä edelleen avoin viljelysaukea talon ympärillä. Kohteen vanhimmilla rakennuksilla on rakennushistoriallista merkitystä ikänsä vuoksi ja niiden edustaessa katoavaa rakennusperinnettä. Kohteen maisemallista eheyttä on rikkonut Pekkalantien rakentaminen. Tien varteen sijoittuva rakennusryhmä on kuitenkin tärkeä osa tienäkymiä.

Kohteen vanhin rakennuskanta ja pihapiirin miljöö suositellaan säilyttämään. Kohteen arvokasta rakennuskantaa ei tule purkaa.

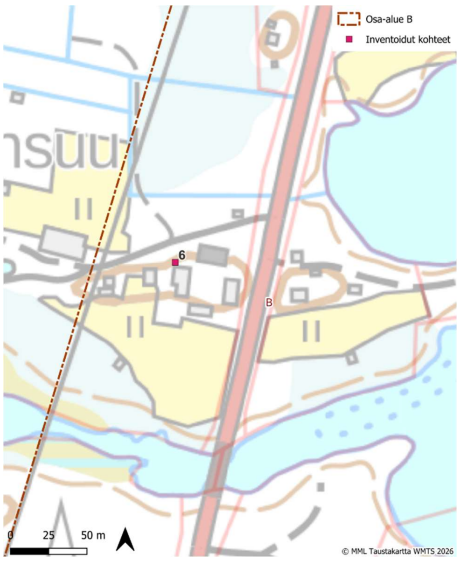
Kuva 29. Juurensuun pihapiirin rakennuskantaa kuvattuna Pekkalantieltä kohti länttä. Oikealla Juurensuun vanha asuinrakennus, keskellä pihapiirin talousrakennuksia ja vasemmalla pellonlaidan talousrakennus. Kuvalähde: Google Street View, elokuu 2011.

Kuva 30. Juurensuun pihapiirin rakennuskantaa kuvattuna Pekkalantieltä kohti itää. Kuvalähde: Google Street View, elokuu 2011.

Kuva 31. Juurensuun vanhan asuinrakennuksen Pekkalantien puoleinen julkisivu. Kuvalähde: Google Street View, elokuu 2011.

Kuva 32. Kartta Juurensuun sijainnista ja rakennuskannasta.

3.2.7 Kortteenperän entinen kansakoulu (osa-alueella B)

Kortteenperän entinen kansakoulu sijoittuu Pekkalantien ja Kortejärven väliin Korteniemen kannakselle. Ryhti-järjestelmän tietojen mukaan kansakoulun kiinteistölle sijoittuu yksi julkinen puurakenteinen rakennus, joka on valmistunut vuonna 1952. Maastokartalla kiinteistöllä on esitetty lisäksi useita pienempiä rakennuksia, jotka näkyvät myös ilmakuvissa.

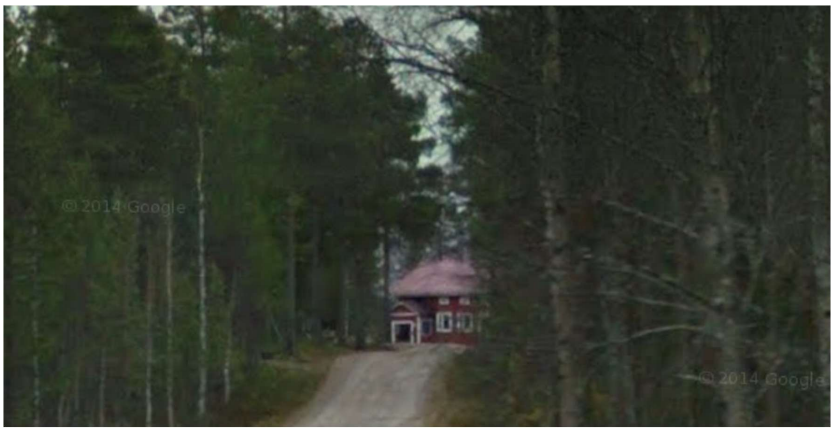
Vuoden 1958 ilmakuvassa kohteessa näkyy kaksi lähes samankokoista rakennusta toisiaan vastapaata ja niiden välissä pienempi talousrakennus. Lisäksi pihapiirissä on kolme pientä talousrakennusta, joista yksi sijoittuu rantaa laiturin viereen. Pohjoisempi päärakennuksista on purettu ilmakuvien perusteella 2000-luvun vaihteessa.

Jälleenrakennuskauden kansakoulurakennus kertoo koulutusjärjestelmän vaiheista ja sillä on sivistyshistoriallista merkitystä. Koulu on hieman erillään kylän taloista ja sitä ympäröi metsä.

Kohde suositellaan huomioimaan kaavaratkaisussa...

Commented [MK3]: Pitäis olla kuvia/piirrokset että vois sanoa onko kohteella muita arvoja, esim. tyyppirakennuksena tms.

Commented [MK4]: Pitäis olla kuvia/piirrokset että vois sanoa miten kohde pitäisi huomioida vai pitääkö ollenkaan.

Kuva 33. Näkymä Korttenperän entiselle kansakoululle Pekkalantieltä. Kuvalähde: Google Street View, elokuu 2011.

Kuva 34. Kartta Kortteenperän entisen kansakoulun sijainnista ja rakennuskannasta.

3.2.8 Kortesalmi (nykyisen Savilahden kohdalla) (osa-alueella B)

Kortesalmen kantatila on perustettu vuonna 1760 (Heilu Oy 2025). Ryhti-tietojärjestelmän tietojen mukaan päärakennus on vuodelta 1962. Pihapiiri on vuoden 1958 ilmakuvassa kolmelta sivulta suljettu. Piha aukeaa etelään kohti Kortejärveä ja pihaa ympäröi laajahko peltoaukea. Rannassa ja peltoaukealla on useita pieniä talousrakennuksia, mm. pyramidikattoinen rakennus, joka todennäköisesti on ollut kesänavetta. Uusi päärakennus on sijoitettu pihan eteläreunalle ja pihan pohjoisreunan rakennus on purettu ilmakuvien perusteella 2020-luvun alussa. Pyramidikattoinen talousrakennus on purettu jo 1960-luvulla.

Kohteella on asutushistoriallista merkitystä vuonna 1760 perustettuna kantatilana. Kohteen kertovuutta heikentää 1900-luvun jälkipuoliskolla uudistunut rakennuskanta. Kohteen rakennuskanta on tavanomaista oman aikansa rakennuskantaa.

Kohteen rakennuskantaan ei liity sellaisia arvoja, jotka olisi välttämätöntä huomioida kaavaratkaisussa.

Kuva 35. Kortesalmen pihapiiri kuvattuna itään päin. Kuvalähde: Heilu Oy.

Kuva 36. Kartta Kortesalmen sijainnista ja rakennuskannasta.

3.2.9 Piittisjärven entinen kansakoulu (osa-alueella D)

Piittisjärven kylän entinen kansakoulu sijoittuu Pekkalantien itäpuolelle kylän peltoaukeiden väliin jäävälle metsäalueelle. Ryhti-järjestelmän tietojen mukaan kansakoulun kiinteistölle sijoittuu kaksi julkista puurakenteista rakennusta, jotka ovat tyhjillään. Pohjoisempi niistä on valmistunut vuonna 1952 ja eteläisempi vuonna 1962. Lisäksi kiinteistölle on merkitty toimisto-, tuotanto-, yhdyskuntatekniikan tai muu rakennus, joka on valmistunut vuonna 1980. Maastokartalle sitä ei kuitenkaan ole merkitty. Sen sijaan pihapiirissä näkyy maastokartalla pieni talousrakennus.

Piittisjärven koulu on palanut 1950-luvun lopulla (https://ylakemijoenhistoria.wordpress.com/piittisjarvi/). Vuoden 1959 ilmakuvassa näkyy pihatien pohjoispuolella kaksi rakennusta, joista eteläisempää ei näy enää vuoden 1961 ilmakuvassa, jossa näkyy pihatien eteläpuolelle sijoittuva ja paikalla edelleen oleva rakennus.

Jälleenrakennuskauden kansakoulurakennus kertoo koulutusjärjestelmän vaiheista ja sillä on sivistyshistoriallista merkitystä. Koulu on hieman erillään kylän taloista ja sitä ympäröi metsä.

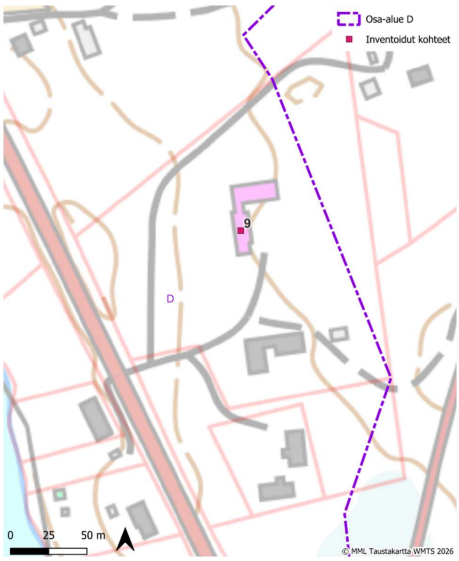
Kohde suositellaan huomioimaan kaavaratkaisussa...

Commented [MK5]: Pitäis olla kuvia/piirrokset että vois sanoa onko kohteella muita arvoja, esim. tyyppirakennuksena tms.

Commented [MK6]: Pitäis olla kuvia/piirrokset että vois sanoa miten kohde pitäisi huomioida vai pitääkö ollenkaan.

Kuva 37. Piittisjärven entisen kansakoulun eteläisempi rakennus kuvattuna etelästä. Rakennus on L:n mallinen ja siinä on loivat lapekatot. Kuvalähde: Google Street View, elokuu 2011.

Kuva 38. Kartta Piittisjärven entisen kansakoulun sijainnista ja rakennuskannasta.

3.2.10 Piittisjärvi (osa-alueella D)

Piittisjärven kantatila on perustettu vuonna 1795 (Heilu Oy 2025). Ryhti-tietojärjestelmän tietojen mukaan päärakennus on vuodelta 1973. Peruskartan mukaan Piittisjärven pihapiirissä on rinnakkain kaksi asuinrakennusta, niitä vastapäätä ja kulmittain niihin nähden kaksi talousrakennusta. Lisäksi Piittisjärven peltoaukean reunoilla on useita pieniä talousrakennuksia, joista yksi sijoittuu Syväjärven rantaan. Pihapiiri sijoittuu maisemallisesti kauniille paikalle Syväjärven länsipuoliselle pienelle kumpareelle. Pihaa ympäröi pieni peltoaukea, jonka yli avautuu näkymiä Syväjärvelle.

Ilmakuvien perusteella Piittisjärven pihapiirin rakennuskanta on uusiutunut 1900-luvun jälkipuoliskon mittaan. Ilmakuvien perusteella asuinrakennuksista kaakkoisempi on vanhempi ja se on erotettavissa vuoden 1961 ilmakuvasta hahmoltaan noppamaisena; vuoden 1972 ilmakuvasta se puolestaan erottuu pitkänomaisena. Uudempi asuinrakennus hahmottuu vuoden 1994 ilmakuvasta.

Kohteella on asutushistoriallista merkitystä vuonna 1795 perustettuna kantatilana. Kohteen kertovuutta heikentää 1900-luvun jälkipuoliskolla uudistunut rakennuskanta. Kohteen rakennuskanta on tavanomaista oman aikansa rakennuskantaa.

Kohteen rakennuskantaan ei liity sellaisia arvoja, jotka olisi välttämätöntä huomioida kaavaratkaisussa.

Kuva 39. Piittisjärven rakennuskantaa kuvattuna kohti kaakkoa. Vasemmalla kohteen uusi asuinrakennus ja sen takana vanhempi asuinrakennus. Oikealla talousrakennus, joka hahmottuu vuoden 1961 ilmakuvasta. Kuvalähde: Google Street View, huhtikuu 2025.

Kuva 40. Kartta Piittisjärven sijainnista ja rakennuskannasta.

3.2.11 Ahoniemi (osa-alueella D)

Ahoniemen kantatila on perustettu vuonna 1895 (Heilu Oy 2025). Ryhti-tietojärjestelmän tietojen mukaan Ahoniemen pihapiirissä on vuonna 1968 valmistunut pientalo ja vuosina 1948 ja 2002 valmistuneet toimisto, tuotanto-, yhdyskuntatekniikan tai muu rakennus. Peruskartan mukaan pihapiirissä on kaksi asuinrakennusta toisiinsa nähden kulmittain ja lisäksi pihapiiriä rajaa talousrakennus kolmannelta sivulta. Pihapiirin reunoilla on kolme muuta pienempää talousrakennusta. Pihapiiri sijoittuu maisemallisesti kauniille paikalle Piittisjärven ja Syväjärven välisen kannaksen laelle peltoaukean keskelle. Siikamäentie kulkee pihapiirin eteläpuolelta.

Ahoniemen pihapiirissä on vuoden 1959 ilmakuvassa asuinrakennus ja sitä vastapäätä Siikamäentien varrella kookas talousrakennus. Asuinrakennus on uusittu tai sitä on laajennettu 1900-luvun jälkipuoliskolla, samoin talousrakennus on korvattu uudemmalla ja kookkaammalla rakennuksella. Uusi asuinrakennus on valmistunut ilmakuvien perusteella vuosien 1961 ja 1972 välillä.

Kohteella on asutushistoriallista merkitystä vuonna 1895 perustettuna kantatilana. Kohteen kertovuutta heikentää 1900-luvun jälkipuoliskolla uudistunut rakennuskanta. Kohteen rakennuskanta on tavanomaista oman aikansa rakennuskantaa.

Kohteen rakennuskantaan ei liity sellaisia arvoja, jotka olisi välttämätöntä huomioida kaavaratkaisussa.

Kuva 41. Ahoniemi kuvattuna Siikamäentieltä. Oikealla todennäköisesti vuonna 1968 valmistunut uudempi lapekattoinen asuinrakennus, keskellä vanhempi asuinrakennus ja vasemmalla 1900-luvun jälkipuoliskon talousrakennuksia. Kuvalähde: Google Street View, huhtikuu 2025.

Kuva 42. Kartta Ahoniemen sijainnista ja rakennuskannasta.

4 Johtopäätökset

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueelle A ulottuva valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö Putkivaaran kylä suositellaan huomioimaan kaavaratkaisussa asianmukaisella kaavamääräyksellä.

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella A on seuraavat rakennuskannaltaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, jotka suositellaan huomioimaan kaavaratkaisussa rakennussuojelumääräyksellä:

- Nurminiemi

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella A on seuraavat rakennuskannaltaan mahdollisesti kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, joiden merkittävyys jäi lähtötietojen puutteellisuuden vuoksi varmistumatta ja rakennussuojelumääräyksen tarve varmistumatta:

- Putkivaaran entinen kansakoulu

Lisäksi Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella A sijaitsee seuraava kulttuurihistoriallisesti merkittävä kohde, jonka käyttötarkoitus suositellaan säilyttämään luonteeltaan julkisena ja ympäristö säilyttämään:

- Japanitalo

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella B on seuraavat rakennuskannaltaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, jotka suositellaan huomioimaan kaavaratkaisussa rakennussuojelumääräyksellä:

- Juurensuu

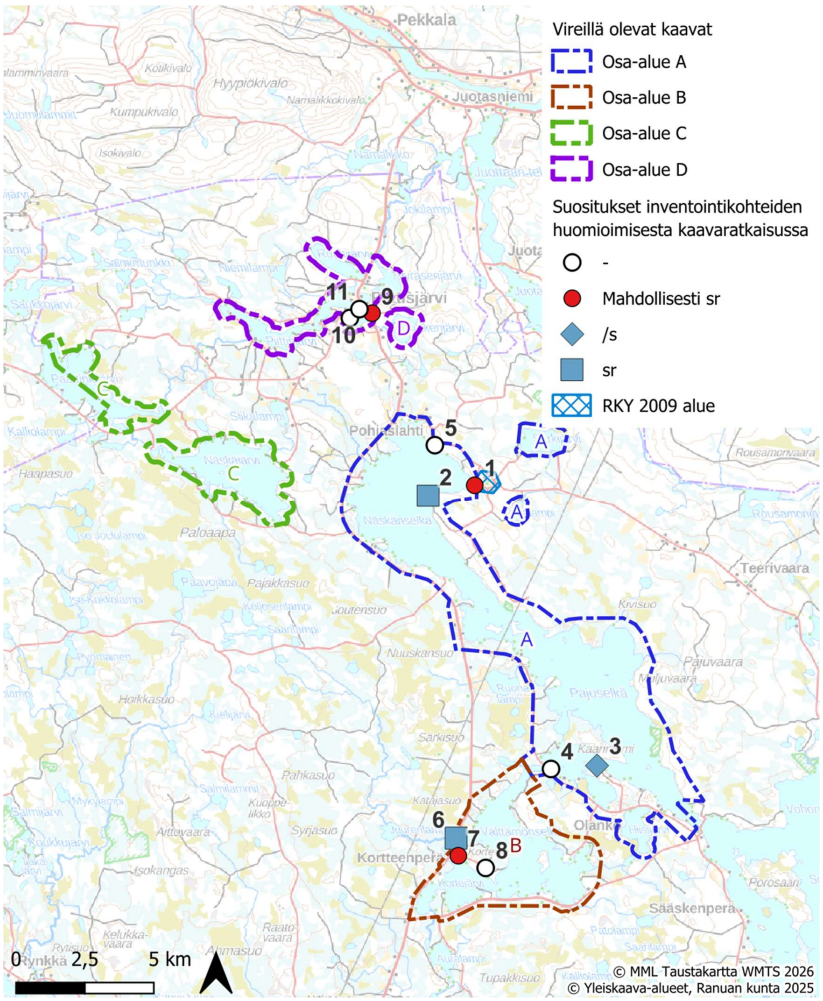
Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella B on seuraavat rakennuskannaltaan mahdollisesti kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, joiden merkittävyys jäi lähtötietojen puutteellisuuden vuoksi varmistumatta ja rakennussuojelumääräyksen tarve varmistumatta:

- Kortteenperän entinen kansakoulu

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueelta C ei inventoinnissa löytynyt rakennuskannaltaan kulttuurihistoriallisesti merkittäviä tai mahdollisesti merkittäviä kohteita, jotka olisi välttämätöntä huomioida kaavaratkaisussa.

Simojärven rantaosayleiskaavan osa-alueella D on seuraavat rakennuskannaltaan mahdollisesti kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, joiden merkittävyys jäi lähtötietojen puutteellisuuden vuoksi varmistumatta ja rakennussuojelumääräyksen tarve varmistumatta:

- Piittisjärven entinen kansakoulu

Kuva 43. Kartta suosituksista inventointikohteiden huomioimisesta kaavaratkaisussa.

5 Lähteet

Aiemmat inventoinnit ja selvitykset

Heilu Oy, 2025: Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaavan arkeologinen inventointi 31.11.2025.

Lapin liitto, 2014: Rovaniemen – Itä-Lapin maakunta kaava, Kulttuuriympäristökohteet (Rovaniemi-Kemijärvi-Pelkosenniemi-Posio-Ranua-Salla-Savukoski)

Heli Kittilä, 1976: Lapin rakennusperinteen inventoinnit, Ranuan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet 1976, (https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=117.4592).

RKY 2009, valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt. https://www.rky.fi/read/asp/r_default.aspx. Lainattu 17.2.2026.

VAMA 2021, valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. https://www.ympa-risto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/maisemat/arvokkaat-maisema-alueet. Lainattu 17.2.2026.

Internetsivut ja -sivustot

https://ylakemijoenhistoria.wordpress.com/piittisjarvi/ Yläkemijoen historia, Piittisjärvi. Lainattu 17.2.2026.

https://ranua.fi/vapaa-aika/kulttuuri/japanitalo/ Japanitalo. Lainattu 17.2.2026.

Kaavat ja kaavaselostukset

Lapin liiton valtuuston 16.5.2022 hyväksymä Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava-aineisto.

Simojärven rantaosayleiskaava, alue 2 (hyv. 1997, vah. 1998), kaavakartta ja selostus.

Simojärven rantaosayleiskaava, alue 3 (hyv. 1998, vah. 1999), kaavakartta ja selostus.

Ranuan Simojärven linnustoselvitys 2025

1. Johdanto

Tämä on Ranuan kuntaan sijoittuvan Simojärven pohjoisosien linnustoselvitys. Ranuan kunta päivittää alueen rantakaavaa. Simojärven pohjoisosien linnustoselvitys tehtiin 19.5.-17.7. välisenä aikana. Laskennoissa pyrittiin selvittämään alueen linnustoa. Selvitysalueeseen kuului Simojärven Koppeloselkä, Pajuselkä ja Näskänselkä, Välttämönselkä, Kortejärvi, Lautaselkä, Hiisijärvi sekä Itälampi, Särkijärvi, Näskänjärvi, Paattinkijärven Ranuan puoleiset alueet, Piittisjärvi, Syväjärvi, Ruuhijärvi, Tyyräsenjärvi ja Putkenjärvi.

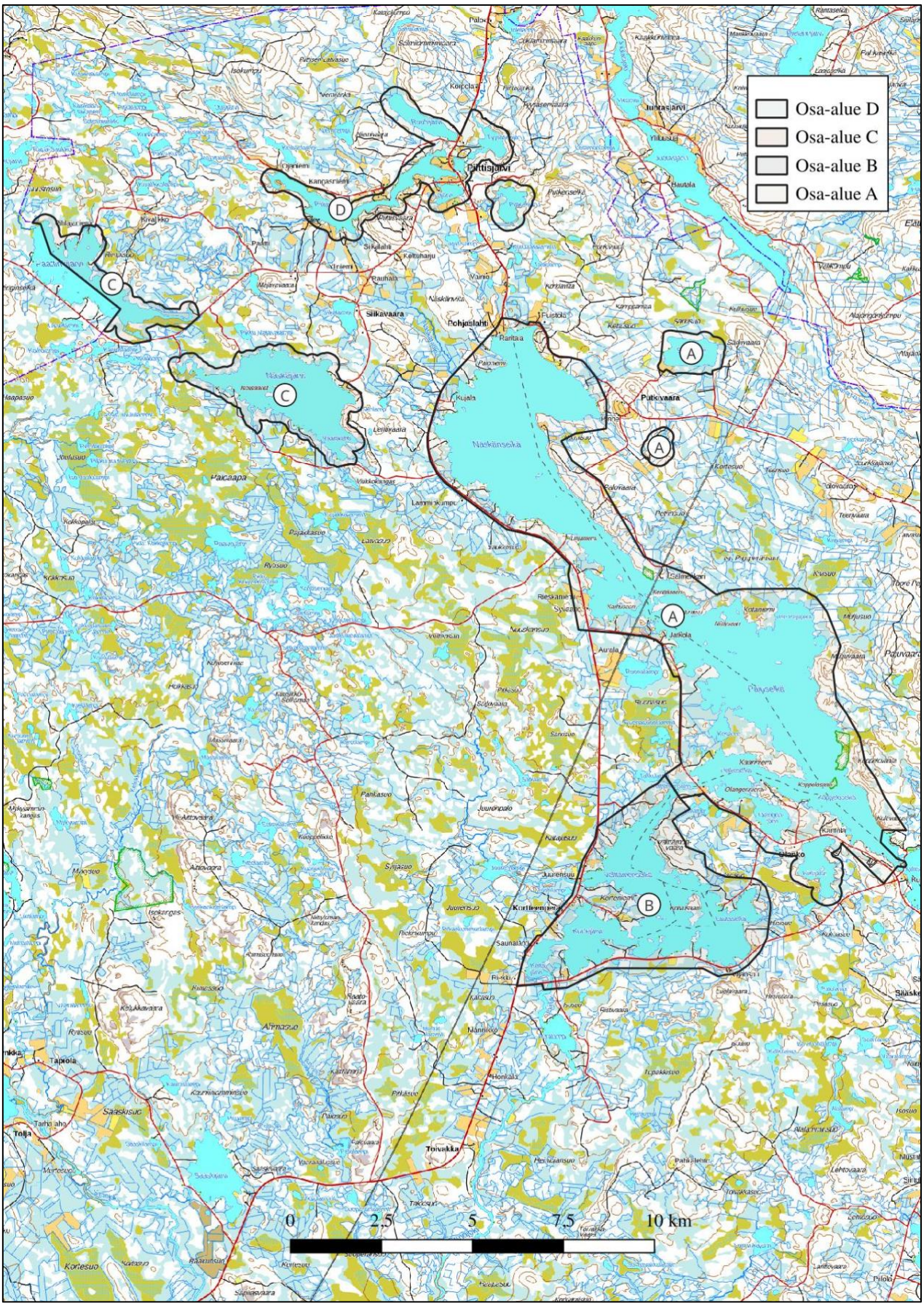
2. Laskentamenetelmät

Lintulaskennat aloitettiin heti jäiden lähdön jälkeen, jolloin vesilinnut eivät ole menneet vielä pesimään vaan ovat vesistöillä. Järvet kierrettiin mahdollisimman lähellä rantaviivaa lasikuituveneellä ja kumiveneellä moottoria apuna käyttäen kahteen kertaan ensin touko-kesäkuun vaihteessa ja toisen kerran juhannuksen jälkeen laskien vesilintupoikueet. Kaikki havainnot laji, lukumäärä ja sukupuoli kirjattiin GPS laitteeseen paikkatiedoksi. Nämä havainnot siirrettiin QGIS karttaohjelmaan. Lisäksi tehtiin autolla pistelaskentoja pysähtyen noin 700- 100 m välein noin viideksi minuutiksi ja kirjaten kaikki linnut. Laskennoissa noudatettiin Luonnontieteellisen museon laskentaohjeita. Laskennat suorittavat lintuasiantuntija Olli-Pekka Karlin ja venekuskina oli Raimo Mattila. Raportin laati Olli-Pekka Karlin, kaikki kuvat otettu laskentojen yhteydessä *@Olli-Pekka Karlin*, kaikki kartat *@Maanmittauslaitos 2025*

Kuva 1. Särkijärvi kierrettiin ensimmäisen kerran 22.5.2025. Venemies ajoi mahdollisimman lähellä rantaviivaa ja edessä oleva kirjasi havaitut linnut GPS laitteeseen. Näin tehtiin kaikilla kohteilla.

3. Alueet

Kartta 1. Alueet merkitty kirjaimin, joihin viitataan myöhemmin.

4. Laskentapäivät ja säätila

	alue	veneaika	lämpötila alku	lämpötila loppu	pilvisyys alku	pilvisyys loppu	tuuli alku	tuuli loppu	kilometrit	Aluenimi
19.5.2025	A	11.30-18.00	+14	+15	2/8	3/8	SW3-4	SW3-4	32,2	Koppeloselkä, Pajuselkä
20.5.2025	B	7.00-10.30	+4	+6	8/8	7/8	N2-3	N4-5	56,2	Kortejärvi ja Välttämönselkä
21.5.2025	A	7.00-10.30	+1	+4	8/8	8/8	N3-5	N3-5	8,1	Hiisijärvi
22.5.2025	D	11.00-13.30	+1	+4	8/8	8/8	E3-5	E3-5	5,7	Putkenjärvi
22.5.2025	A	14.00-16.00	+1	+4	8/8	8/8	E3-5	E3-5	4,8	Särkijärvi
23.5.2025	D	8.30-14.00	+5	+15	8/8	2/8	E4	E3-4	26,7	Piittisjärvi
23.5.2025	D	14.15-16.00	+14	+14	2/8	2/8	E3-4	E3-4	4,8	Ruuhijärvi
26.5.2025	C	12.30-16.00	+14	+15	3/8	3/8	S4-6	S4-5	19,1	Paattinkijärvi
27.5.2025	A	6.30-14.30	+9	+17	8/8	5/8	tyyntä	SW21	45,7	Pajuselkä
28.5.2025	C	7.00-16.30	+10	+15	8/8	6/8	SW2-4	SW3-8	37,5	Näskänselkä
3.6.2025	A,D	7.30-15.00	+5	+13	8/8	8/8	SW2-4	SW2-4	18,0	Itälampi+Piittisjärvi
4.6.2025	C	7.30-15.00	+6	+18	0/8	1/8	SW1-2	SW3-4	20,70	Näskäjärvi
5.6.2025	C	7.30-12.30	+10	+17	8/8	8/8	SW2-3	SW3-5	10,00	Näskäjärvi ja Simojärvi
6.6.2025	A	6.00-12.30	+10	+18	0/8	2/8	SW2-3	SW3-4	10,40	Simojärvi
23.6.2025	A,D	3.45-14.30	+9	+14	7/8	8/8	tyyni	SW3-5	37,00	Simojärvi
24.6.2025	A	11.45-17.30	+15	+15	8/8	8/8	E3-5	E3-7	56,00	Simojärvi
25.6.2025									0,00	*Koko päivä kova vesisade*
26.6.2025	A,B	9.00-15.00	+7	+15	4/8	5/8	NW1-2	NW3	55,00	Välttämönselkä
10.7.2025	A	11.00-16.30	+20	+22	3/8	3/8	SE2	SE2	43,40	Pajuselkä
11.7.2025	A	8.30-13.00	+16	+23	0/8	3/8	SE1-2	SE2	51,00	Näskänselkä
14.7.2025	A	11.00-13.30	+26	+27	2/8	2/8	SE1-2	SE2	8,00	Hiisijärvi, Ruuhijärvi
14.7.2025	D	13.30-15.30	+27	+27	2/8	2/8	SE2	SE2	4,00	Ruuhijärvi
15.7.2025	C	8.00-12.00	+21	+28	0/8	0/8	tyyni	E2	18,00	Näskäjärvi
16.7.2025	D	8.00-13.00	+18	+24	0/8	0/8	NE2	NE2	27,00	Piittisjärvi
17.7.2025	C,D	8.30-15.30	+17	+24	0/8	0/8	NE2	NE2	30,00	Paattinkijärvi ja Putkenjärvi
18.7.2025	A	8.30-11.00	+20	+24	0/8	0/8	NE1	NE"	4,70	Särkijärvi,Itälampi
									634,00	

Taulukko 1. Havainnointipäivät, sää ja kuljetut kilometrit veneellä ja alue

Kuva 2. Simojärven osat kierrettiin lasikuituveneellä.

5. Havainnot

Alue A
Simojärven pohjoisosat Pajuselkä, Näskänselkä, Särkijärvi ja Itälampi

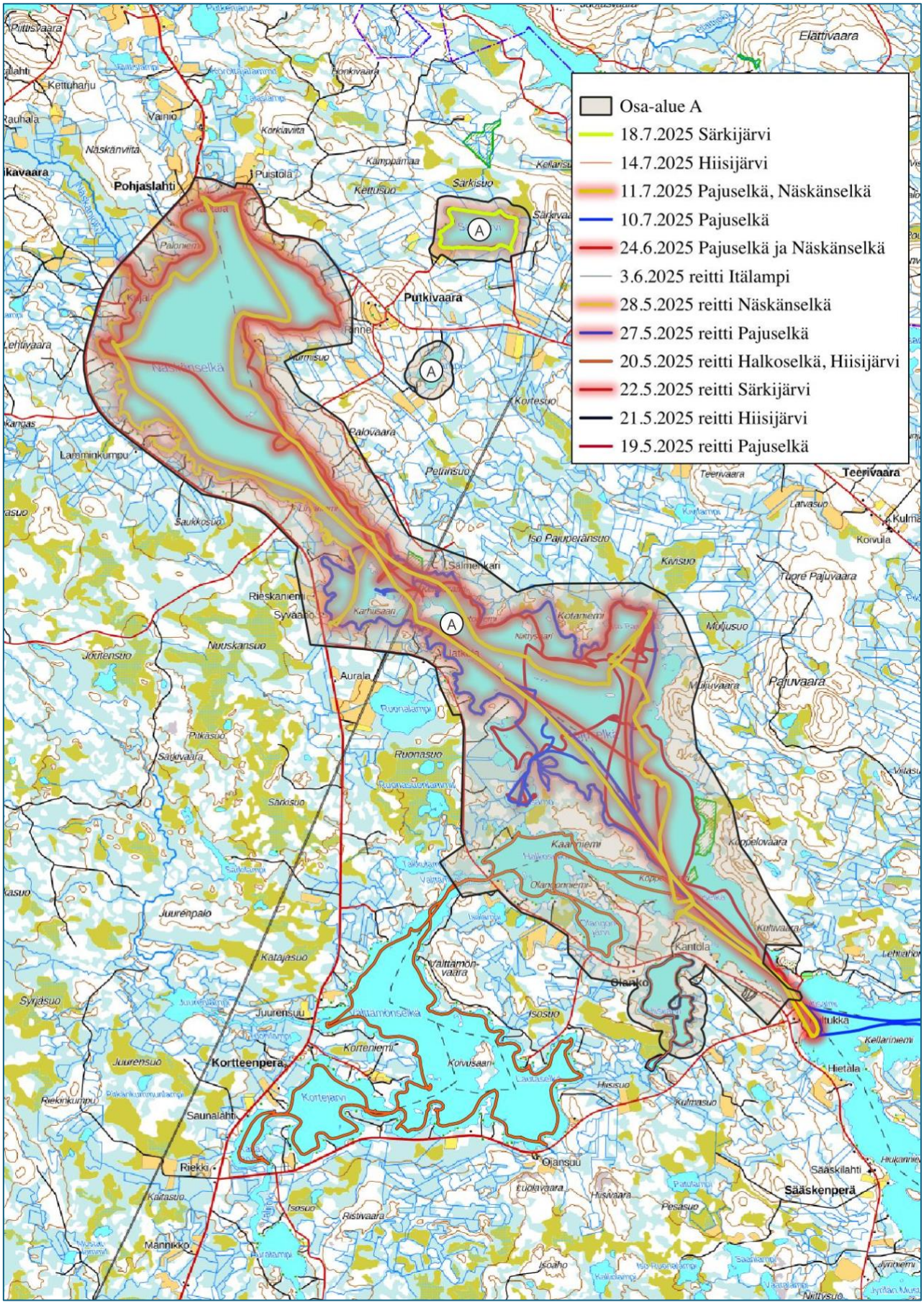
Alueella liikuttiin eniten, koska alueen kautta kuljettiin myös Välttämönselälle. Yleisimmät linnut olivat kuikka, tukkakoskelo ja rantasipi.

Kuva 3. Jäät lähtivät 19.5. jolloin jäänreuna-alueilla oli mm vesipääskyjä ja pikkulokkeja.

Kuva 4. Tavit kerääntyivät myös jään reunamille 19.5.

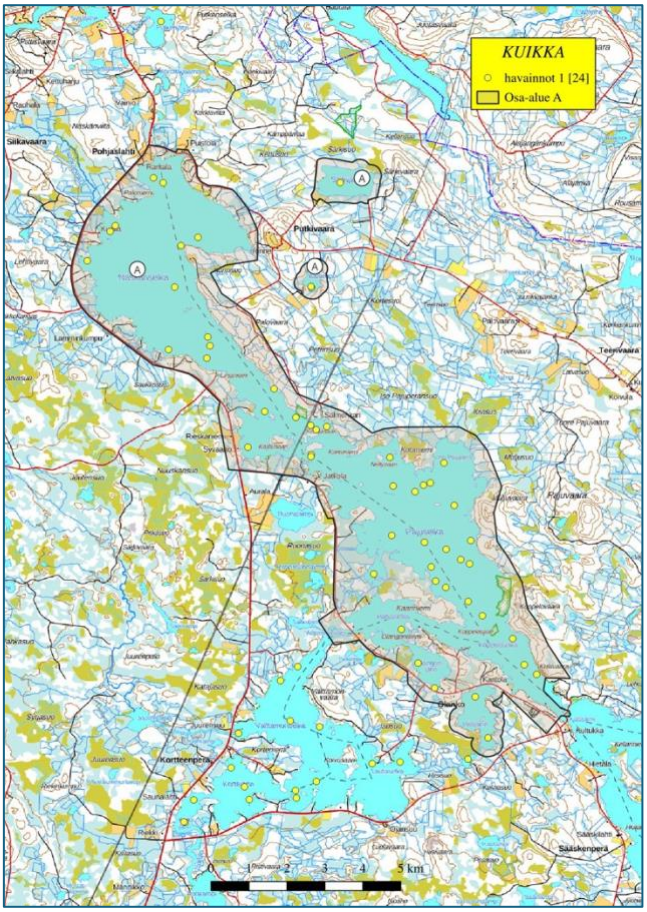

Kartta 2. Kuljetut venereitit Simojärven pohjoisosissa.

Seuraavilla kartoilla esitetään vähän yksityiskohtaisemmin koko havaintojaksolta 19.5.-18.7. havainnot lajeittain yleisimpien lajien kohdalta.

Kuikka

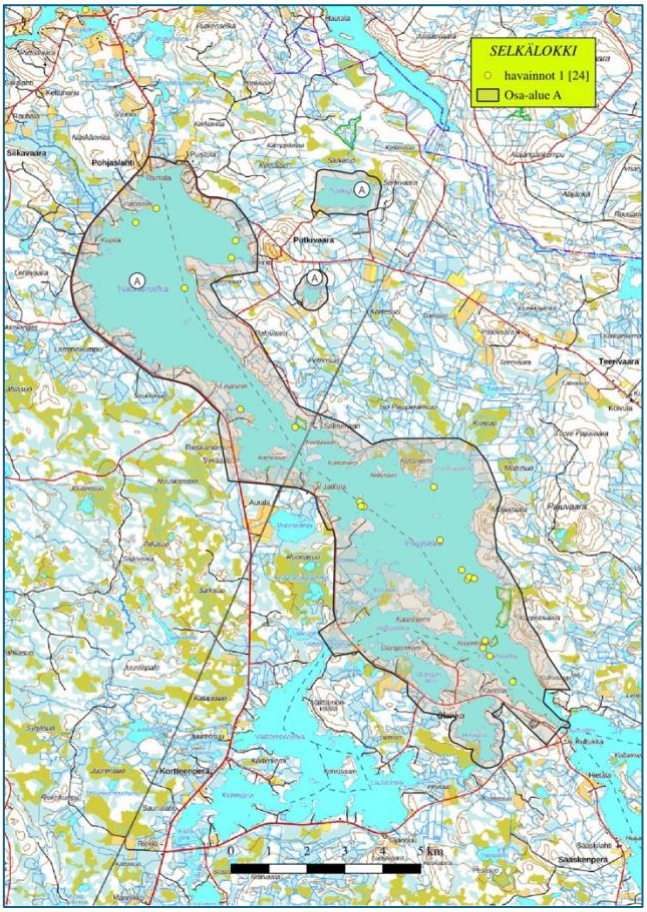

Kartta 2. Kuikkahavainnot

Kuikkia tavattiin tasaisesti koko alueella. Poikueita havaittiin kolme ja pesiä löydettiin yksi. Alueen näkyvin ja kuuluvin lintu. Suurimmat kerääntymät oli 11.7 havaitut 7,6 ja 5 yksilön parvia. Kuikkapari myös Itälammella ja Särkijärvellä.

Selkälokki

Kartta 3. Selkälokkihavainnot

Selkälokista saatiin 24 havaintoa. Selkälokki pesi kahden parin voimin Pajuselän pienillä saarilla. Useasti istui venereittien merkkien päällä ja Vitikkosaaren kareilla.

Lapin kokonaiskannan on viimeisemmän arvion mukaan noin 20 paria. *(Hario, M. 2025 Vuoden lintu 2024: Selkälokin väheneminen jatkuu. – Linnut vuosikirja 2024: 6-15)*

Kannen kuva vanha selkälokki

Tukkakoskelo

Kartta 4. Tukkakoskelohavainnot

Tukkakoskelo esiintyy Näskänselällä runsaammin kuin Pajuselällä.

Rantasipi

Kartta 5. Rantasipihavainnot

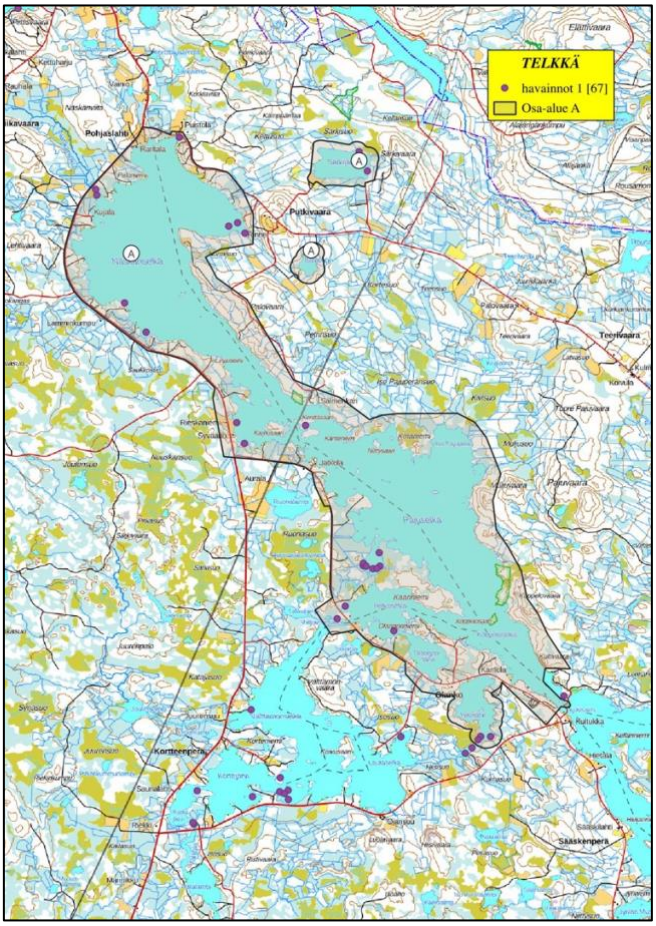
Rantasipiä tavataan tasaisesti koko järven rantaviivan alueella.

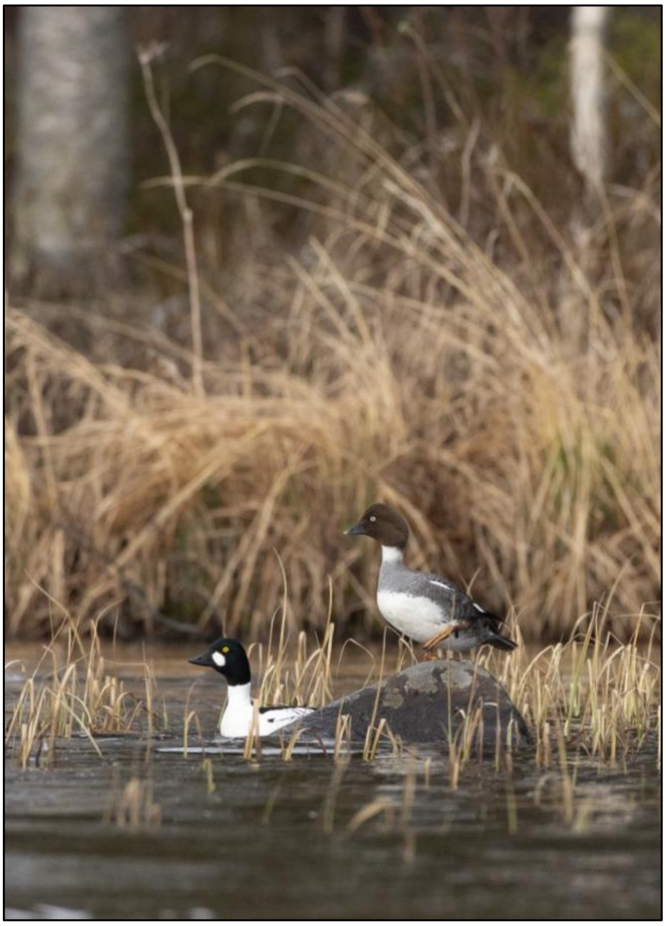
Telkkä

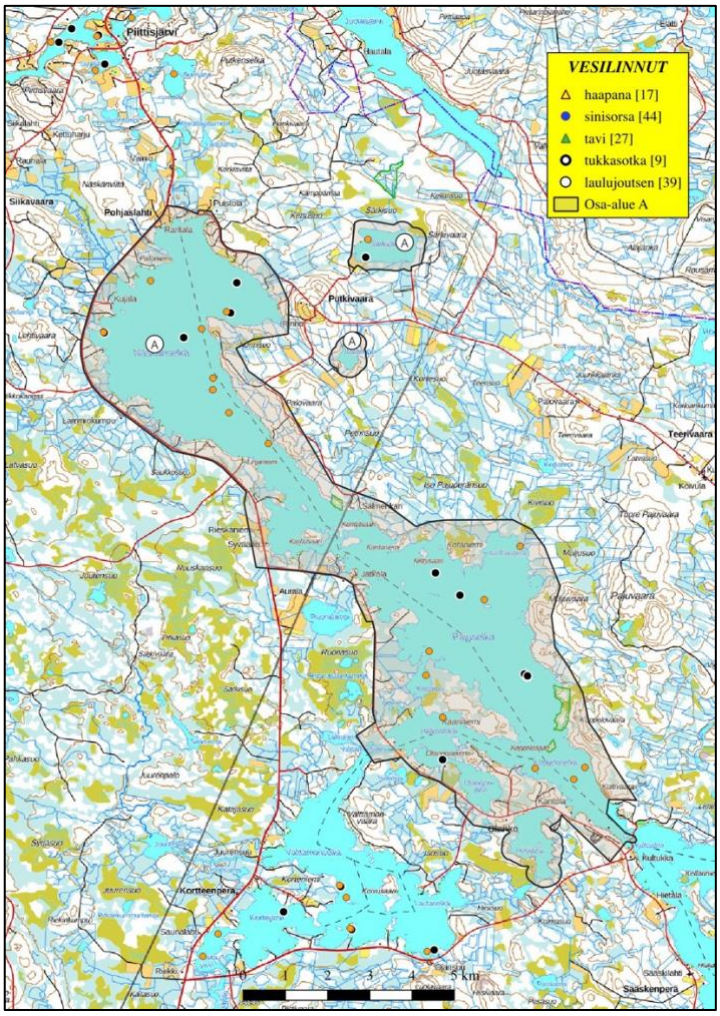

Kartta 6. Telkkähavainnot

Alueella on telkänpönttöjä monen mökin pihapiirissä, siitä huolimatta telkkäpoikueita tavattiin heinäkuussa vain muutama.

Haapanapariskunta

Tavi

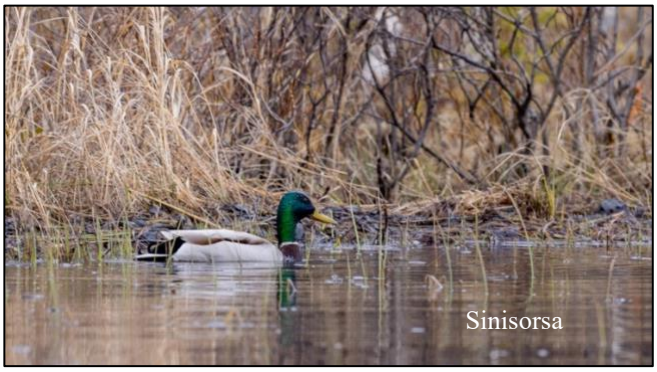
Kartta 7. Muut vesilintuhavainnot

Vesilintuja havaittiin havaintotunteihin suhteutettuna yllättävän vähän. Haapananoita tavattiin Kosamolla, jossa myös tukkasotkat. Joutsenen pesiä ei alueelta löytynyt. Pesimättömiä pareja useita, arviolta 4-6 paria. Eniten taveja havaittiin jään reunamilla 19.5. Vain yksi tavipoikue ja sinisorsa poikue havaittiin. Muita vesilintuja havaittiin mustalintu, joita järven selällä 19.5. 30 yksilöä, merimetso istui 27.5. Kenttäsaaren pohjoispuolen isolla kivellä. Uiveloista saatiin 2 havaintoa Kosamolta ja Välttämönselän suulta molemmista.

Uivelo

Mustalintupariskunta

Sinisorsa

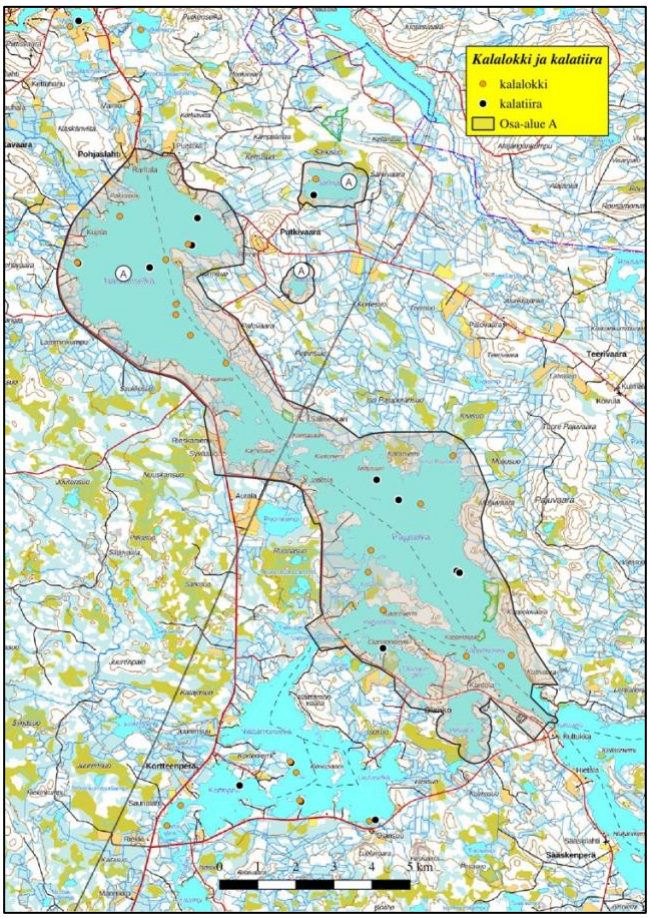
20.5. satoi räntää kalalokkien ihmetellessä.

Kalatiira

Kalalokin pesä

Kartta 8. Kalalokki ja kalatiira

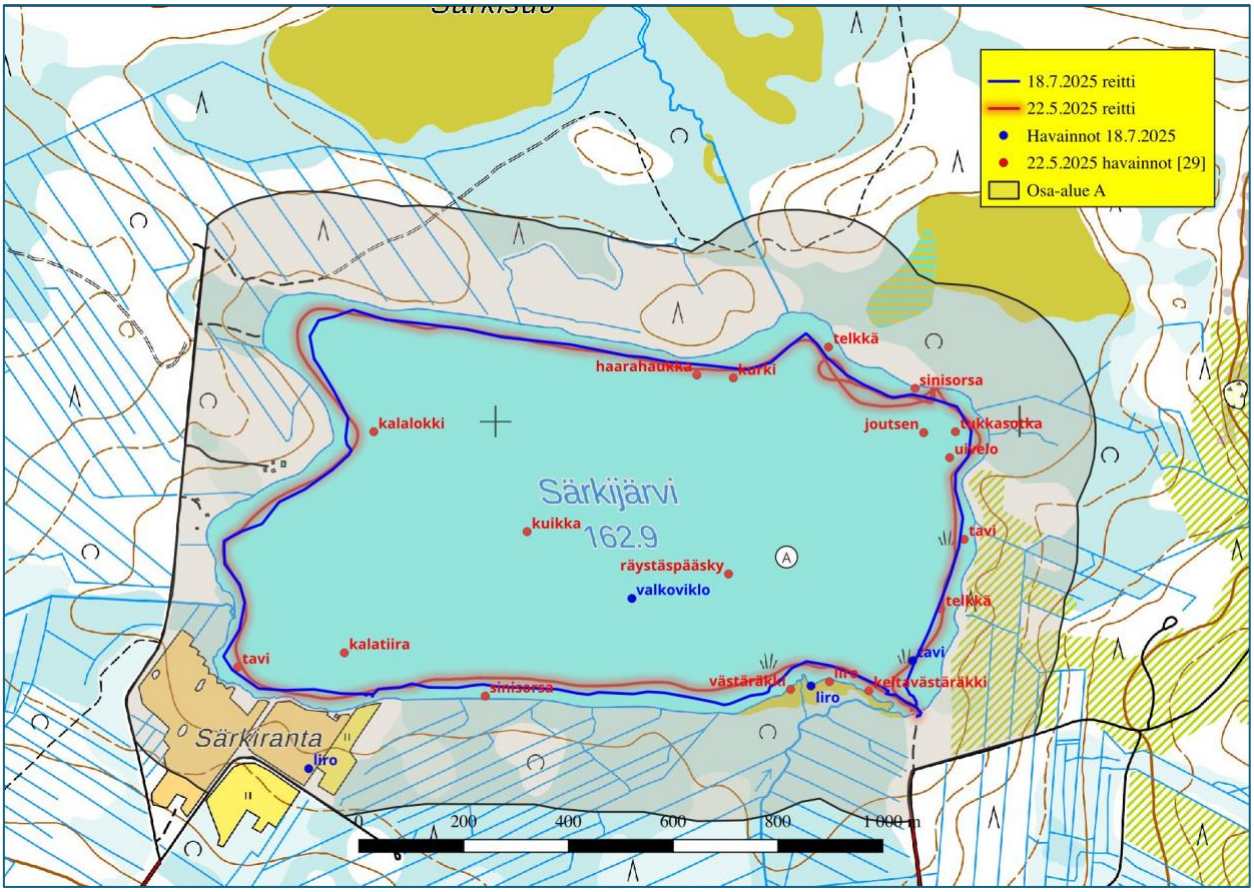
Kalatiiran pesä

Kalatiiran pesiä löytyi muutama kuten kalalokkienkin. 11.7. oli 24 yksilön parvi Koljosenlahden karikolla.

Särkijärvi

Vaikka Särkijärvi on matala ja ruohikkoinen järvi niin havaittiin vain 3 tavia, joutsenpari, 2 sinisorsaa, 6 tukkasotkaa ja yksi telkkä lisäksi kalatiira ja kalalokki. mainittavin havainto kuitenkin oli haarahaukka. Kahlaajista tavattiin valkoviklo ja 2 liroa. Särkijärvi kierrettiin 22.5. ja 18.7 kumiveneellä rantoja pitkin.

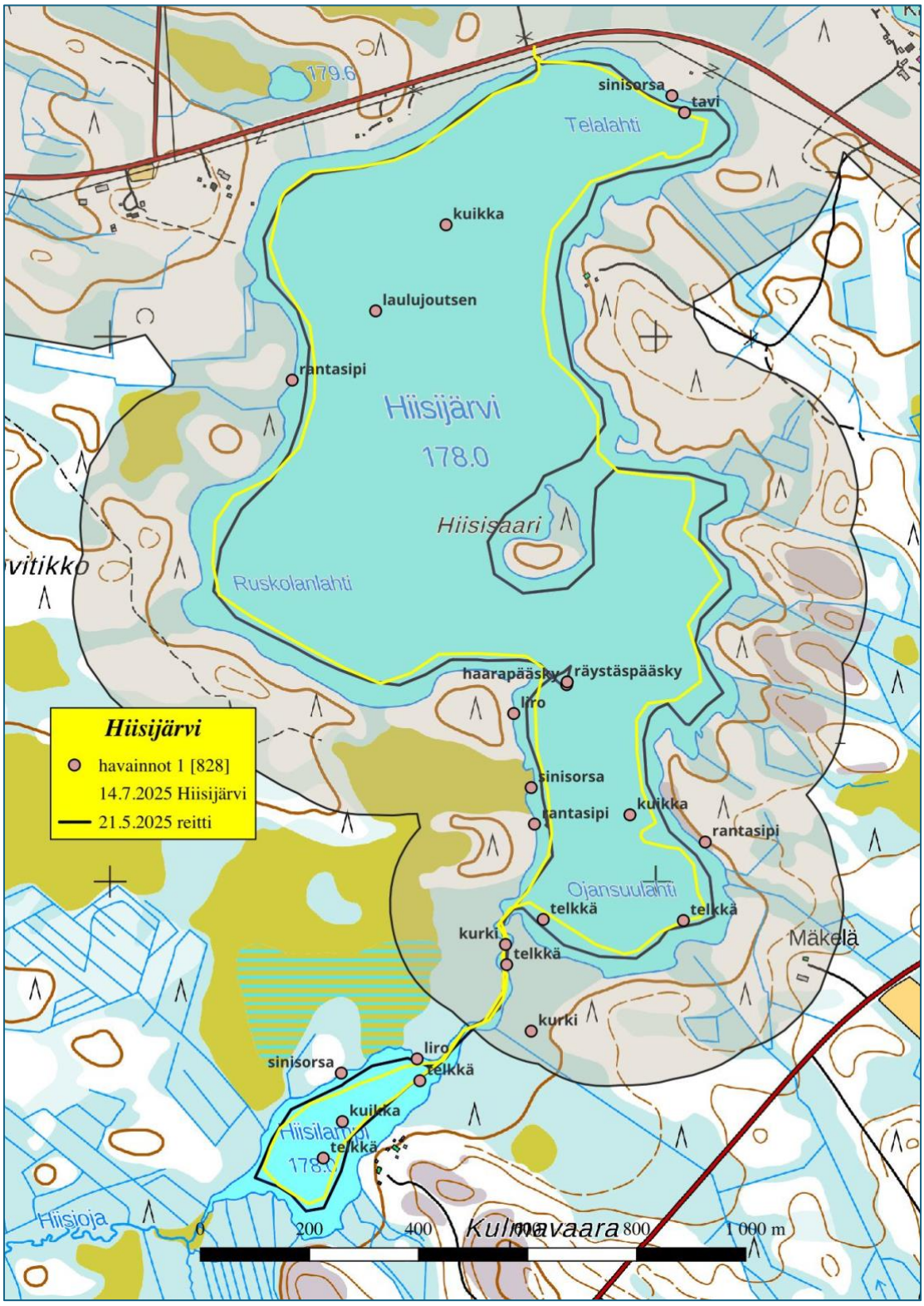
Kartta 9. Särkijärven venereitit ja havainnot.

Tukkasotkaparvessa oli 22.5. yksi telkkä. 18.7. ei tavattu kumpaakaan lajia järvellä.

Itälampi, joka kuuluu myös A-alueeseen tarkistettiin 3.6. ja 18.7. jolloin järvellä havaittiin kuikkapari mutta ei poikasta.

Hiisijärvi

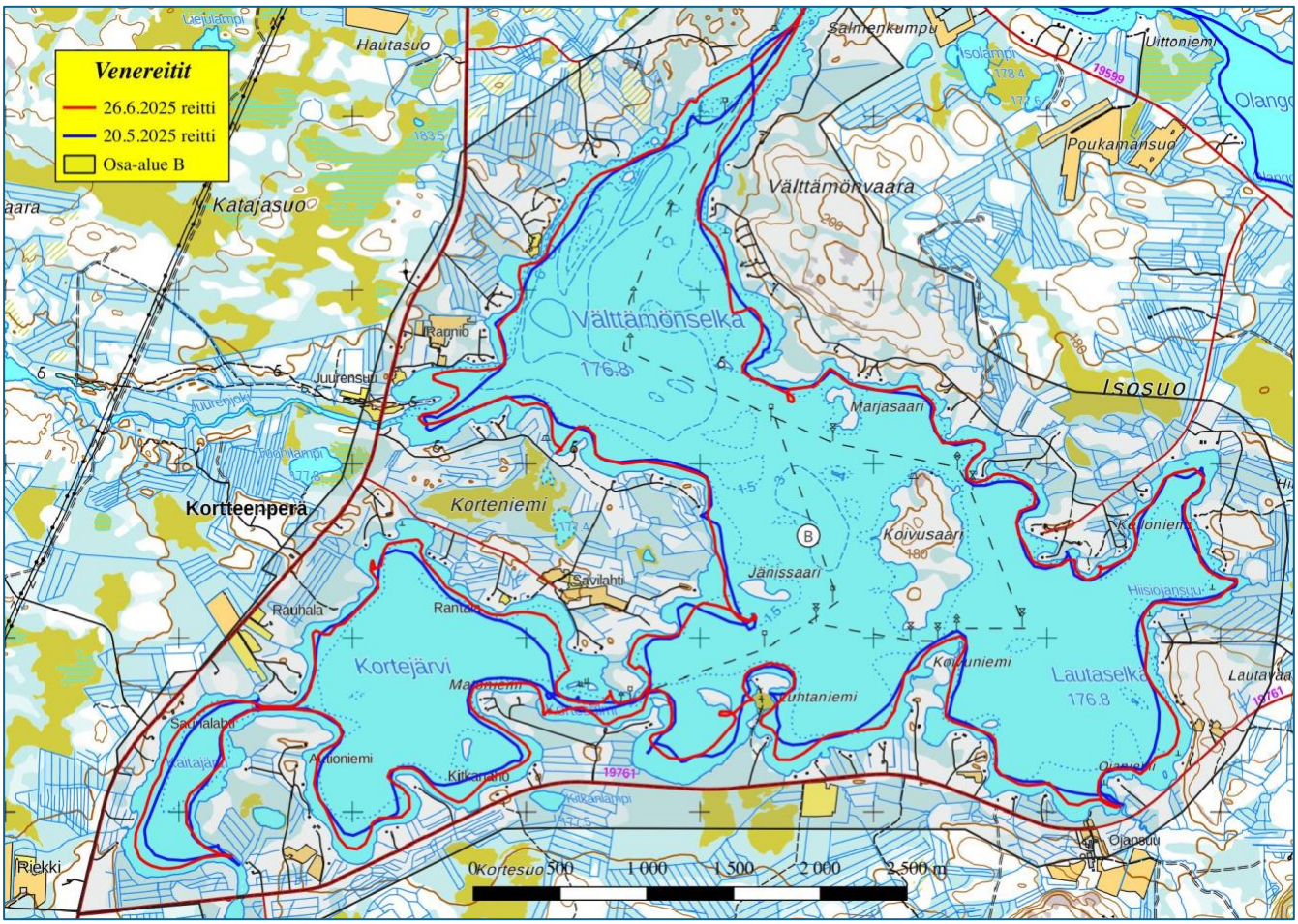

Kartta 10. Hiisijärvellä oli myös vähän vesilintuja , keskittyen alueen eteläpäähän.

Simojärven pohjoisosien merkittävimmät lintualueet ovat Kosamo, Pajuselän kaakkoispuolen pienet saaret ja Koljasenlahti.

Alue B

Välttämönselkä, Kortelahti, Kaitajärvi ja Lautaselkä

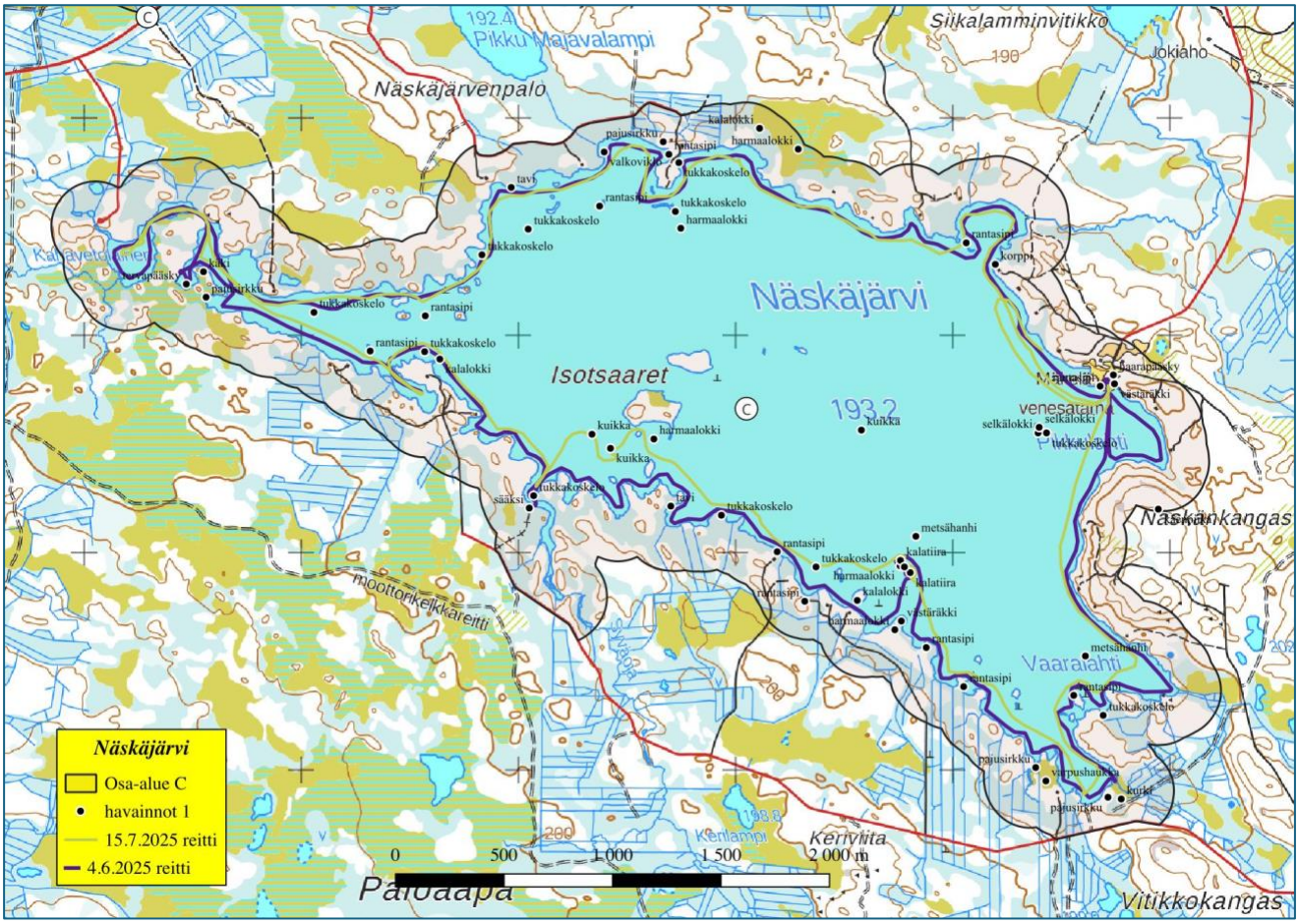

Kartta 11. Alueet kierrettiin veneellä rantoja pitkin 20.5. ja 26.6.

Merkittävimmät lintualueet löytyvät Kortelahdelta, jossa pesii mm härkälintu ja Kaitajärveltä, joka pysyy sulana talvisinkin. Simojärvelle menevältä tieltä havaitaan useita koskikaroja talvisin. Alueella pesii useita joutsenpareja, 3 pesää löydettiin ja useita pesimättömiä pareja havaittiin. Suurin sinisorsakertymä havaittiin 4.6. Kortelahdelta 24 yksilöä. Jänessaaren seutuvilla 26.6. oli myös pikkulokkeja ruokailemassa kuten naurulokkejakin. Yksi naurulokkipari yritti pesiä Kortelahdella mutta pesintä epäonnistui. Vaikka Kortelahti ajettiin 26.6. läpi kortteikon niin ainoastaan 2 telkkäpoikuetta löytyi eikä lainkaan muita vesilintupoikueita. Telkkäpoikueet oli vaikea havaita kuten kuva alla havainnollistaa.

Alue C
Näskäjärvi

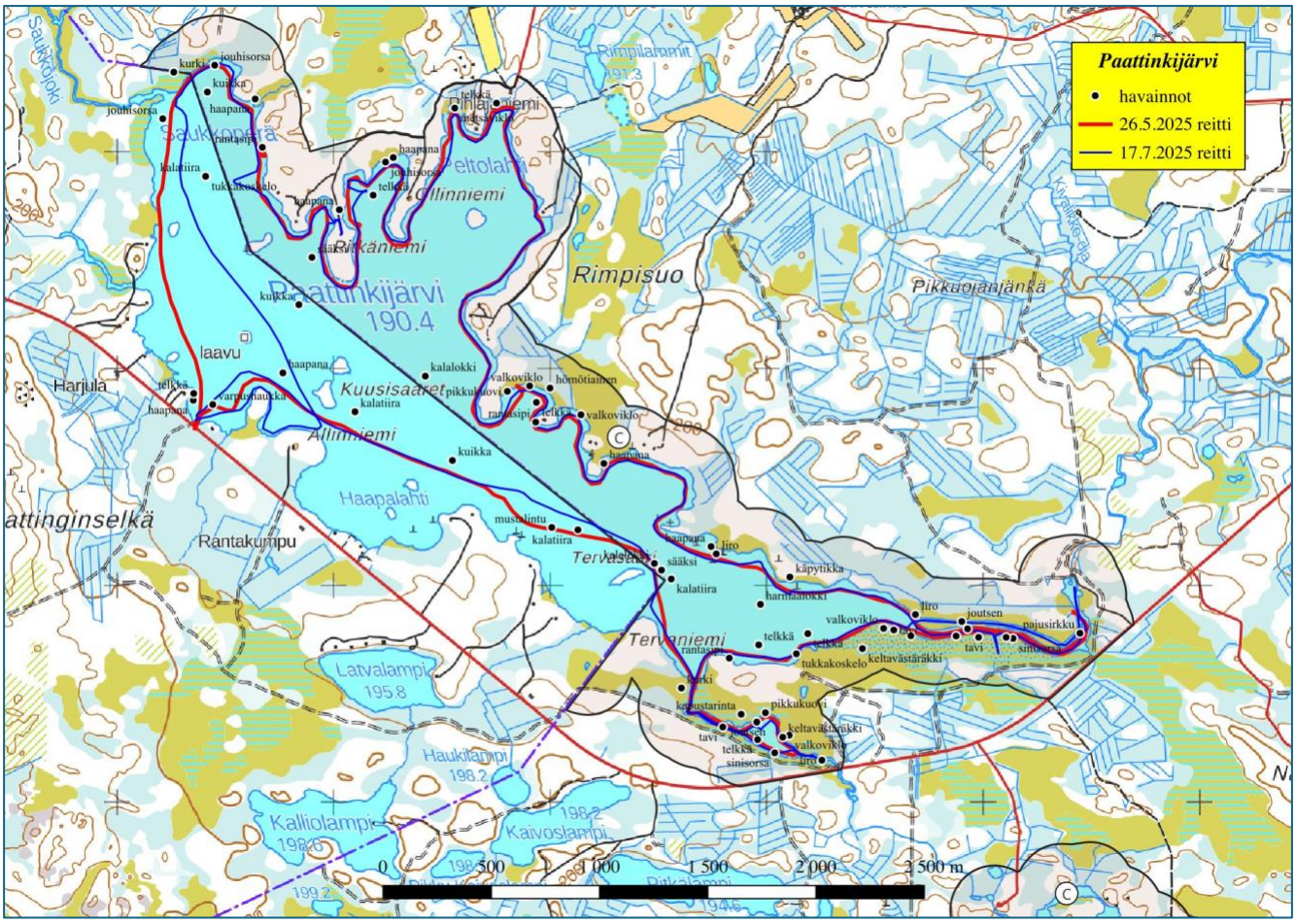
Kartta 12. Näskäjärvi, kuljetut reitit 4.6.ja 15.7. ja havainnot

Näskäjärvellä pesii myös selkälokki venesataman edustalla olevalla pikku saarella 1-2 parin voimin. Harmaalokki pesi samassa saaressa. Metsähanhia lensi järven yli 4.6.16+23+8 yksilön parvia länsilounaaseen.

Kalatiirayhdyskunta 6-10 paria pikkusaaressa järven etelä-kaakkoisosassa.

Paattinkijärvi

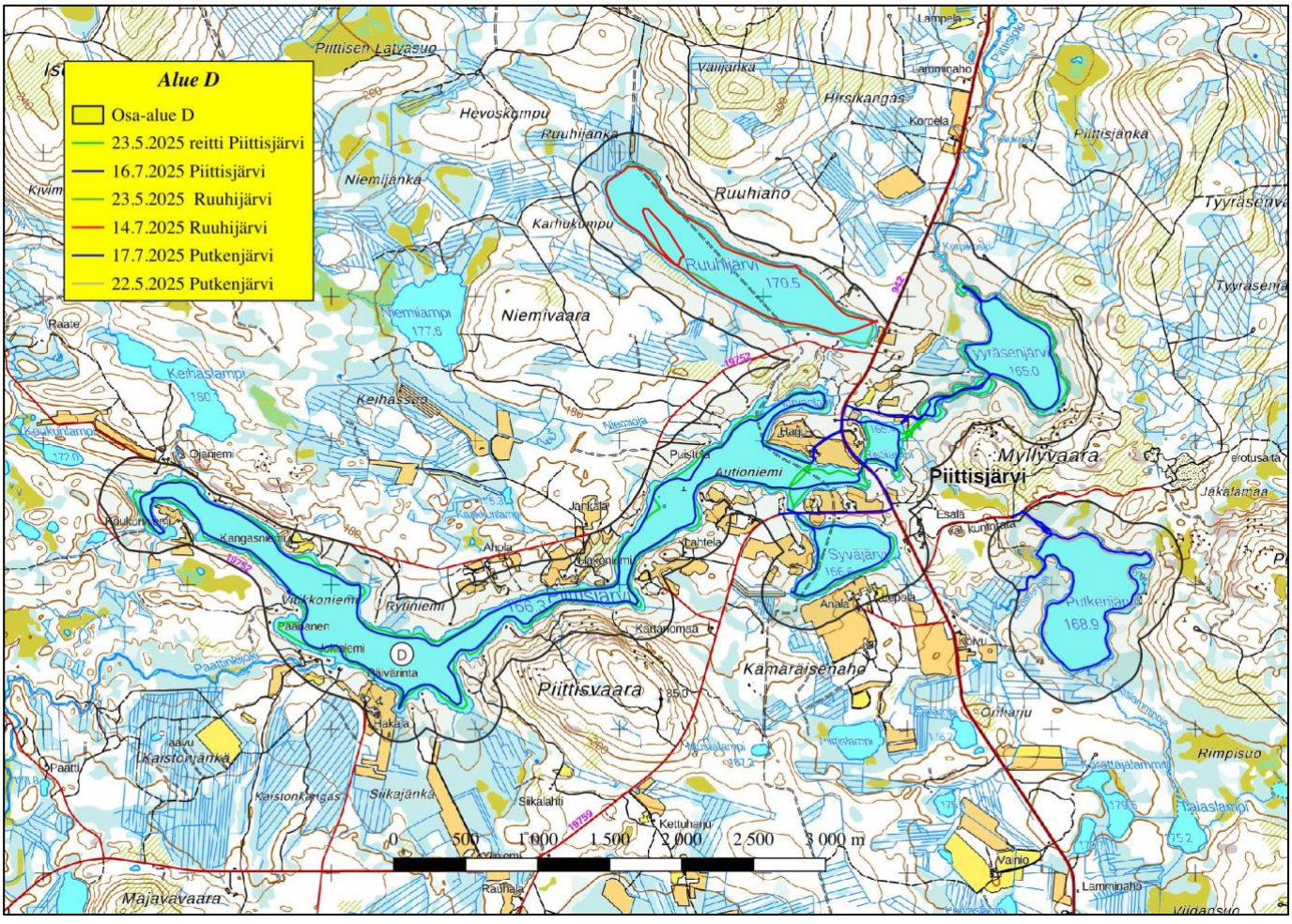
Kartta 13. Paattinkijärven reitit 26.5. ja 17.7. sekä havainnot.

Pajusirkkuja tavattiin kaikilla järvillä.

Alue D

Piittisjärvi, Syväjärvi, Ristilampi, Tyyräsenjärvi, Putkenjärvi ja Ruuhijärvi

Kartta 14. Kuljetut venereitit.

Piittisjärvi on helppo havainnoida, kun järvi on kapea kuten myös Ruuhijärvi. Putkenjärvi on myös ruohikkoinen järvi mutta lintumäärät ovat pieniä kuten kaikilla alueen D järvillä.
Merkittävimmät havainnot olivat pohjansirkkupari Putkenjärvellä, uivelot Ruuhijärvellä ja selkälokki, joka tavattiin 23.5. Piittisjärvellä.

Suokukot kerääntyvät Piittisjärven pelloille toukokuun lopulla.

6. Pesimälinnustolaskennat

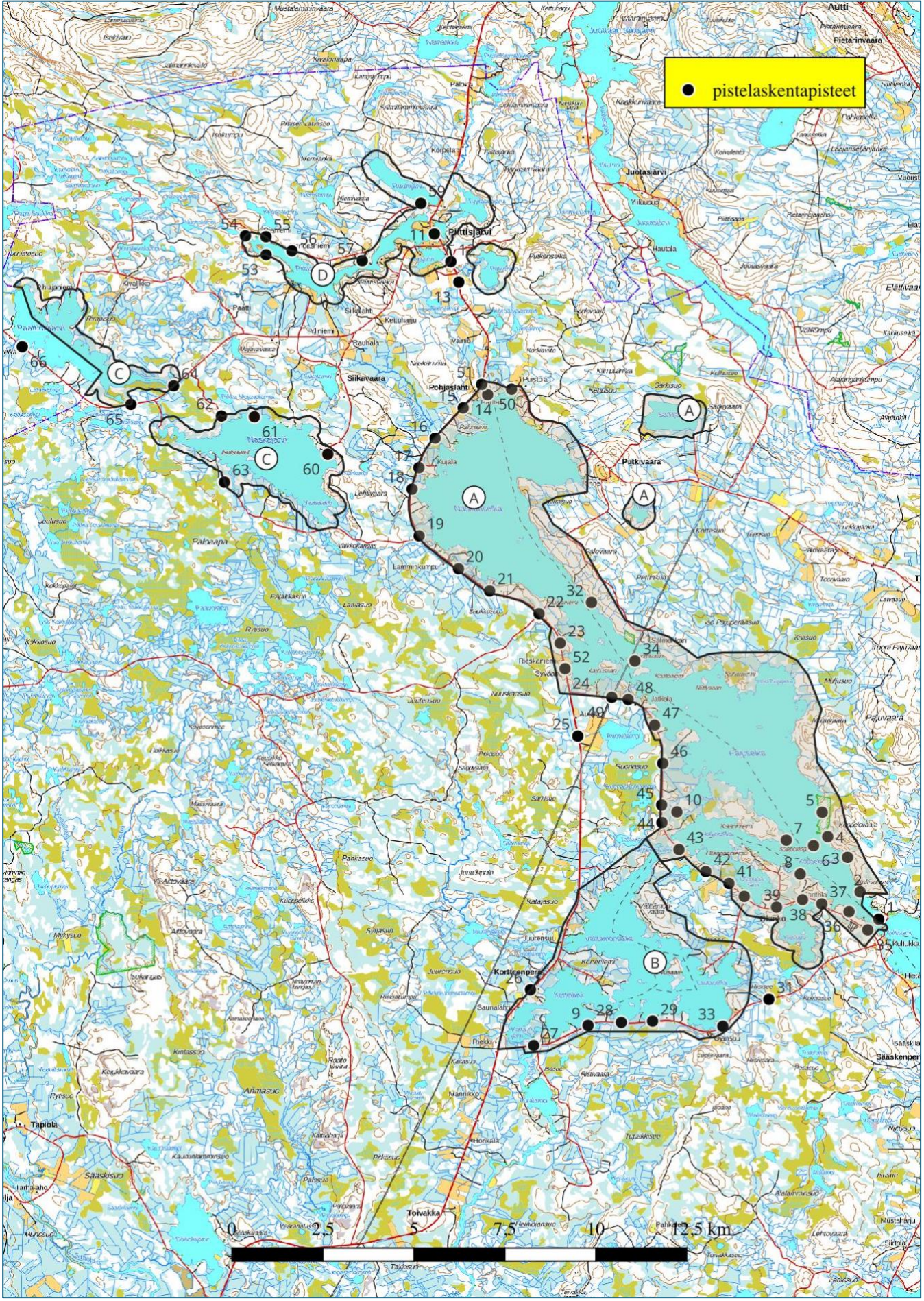
Laskennat suoritettiin 26.5., 3.6., 4.6., 6.6., 23.6., 24.6. ja 26.6 aamuisin kello 3.45 -9.30 välisenä aikana. Sen lisäksi tehtiin myös muutamia pistelaskentoja veneestä käsin. Alueelle tehtiin yhteensä 64 pistelaskentaa, joissa havainnoitiin vähintään 5 minuuttia aina kussakin kohteessa. Itäpuolen alueet ovat biotoopiltaan samanlaista, joten katsottiin että nuo havaintopisteet itäpuolella riittivät selvittämään alueen linnuston. Särkijärvellä ja Itälammella ei tehty pistelaskentoja, koska vastasi Simojärven alueen pistelaskentapisteiden biotooppeja. Kaikki linnut kirjattiin ylös alle 50 m säteeltä ja yli 50 m säteeltä. Yhteensä havaittiin 48 eri lintulajia.

Räystäs – ja haarapääskyjä keräämässä savea pesänrakennukseen Näsköjärven venesatamassa.

Inventoidulla alueella järripeippo on vähälukuisempi kuin peippo

Kartta 15. Pistelaskentapisteet

Laji	linnut 50 m säteeltä	linnut yli 50 m säteeltä	yhteensä	TIHEYS (KP) *paria / km²*	luokka
Kurki		3	**3**	0,02	
Kapustarinta		2	**2**	0,16	
Taivaanvuohi		3	**3**	0,15	**NT**
Lehtokurppa		1	**1**	1,95	
Pikkukuovi		7	**7**	0,20	
Kuovi		3	**3**	0,06	**NT**
Rantasipi		3	**3**	0,65	
Metsäviklo		2	**2**	0,10	
Valkoviklo		1	**1**	0,02	
Sepelkyyhky		8	**8**	0,27	
Käki	1	19	**20**	0,07	
Käpytikka		2	**2**	0,44	
Haarapääsky	1	24	**25**	3,18	**VU**
Räystäspääsky		22	**22**	4,47	**EN**
Metsäkirvinen	1	17	**18**	1,46	
Niittykirvinen		2	**2**	0,65	
Keltavästäräkki		6	**6**	3,53	
Västäräkki		3	**3**	2,48	**NT**
Tilhi		1	**1**	0,16	
Punarinta		1	**1**	0,25	
Leppälintu		7	**7**	0,50	
Pensastasku		2	**2**	0,45	**VU**
Räkättirastas	1	20	**21**	13,04	
Laulurastas		23	**23**	1,60	
Punakylkirastas	1	30	**31**	4,16	
Kulorastas		2	**2**	0,16	
Hernekerttu		7	**7**	1,52	
Lehtokerttu		1	**1**	0,10	
Sirittäjä		1	**1**	0,18	
Tiltaltti		1	**1**	0,11	
Pajulintu	18	54	**72**	8,66	
Hippiäinen		1	**1**	0,76	
Harmaasieppo	4	6	**10**	9,45	
Kirjosieppo	3	6	**9**	2,19	
Hömötiainen	2	1	**3**	2,11	**EN**
Talitiainen	1	13	**14**	7,40	
Harakka		4	**4**	0,91	**NT**
Varis		9	**9**	0,29	
Korppi		1	**1**	0,01	
Peippo	11	41	**52**	7,90	
Järripeippo		16	**16**	1,99	**NT**
Viherpeippo		1	**1**	0,21	
Vihervarpunen	1	10	**11**	1,25	
Pikkukäpylintu		4	**4**	0,17	
Punatulkku	1		**1**	0,21	
Keltasirkku	1	5	**6**	1,33	
Pohjansirkku		2	**2**	2,29	**NT**
Pajusirkku	1	6	**7**	1,67	**VU**
YHTEENSÄ	***48***	***404***	***452***		
Laskettujen pisteiden lukumäärä	***64***	***64***	***64***		

Taulukko 2. Havaitut lajit pistelaskennoissa.

7. Yhteenveto

Alueen kaikki järvet kierrettiin kesän aikana kahdesti rantaviivoja seuraten alle 50 m rannasta. Lintumäärät alueella ovat verraten matalia johtuen järven karuudesta. Alueella pesii muutamia selkälokkeja, joiden tilaa on seurattava. Yleisimmät lintulajit ovat kuikka, joka näkyy ja kuuluu järvellä. Rantasipi löytyy kaikkialta rantaviivan tuntumasta. Tukkakoskelo suosii Simojärven karuja ja kivisiä rantoja. Pesimälintuselvitys oli tyypillinen alueeseen nähden.

8. Epävarmuustekijät

Jäiden lähtö tapahtuu niin myöhään vesilintujen palatessa muuttomatkalta, että ehtivät mennä pesimään suoalueille. Poikueet on vaikea havaita rantapensaikoista mutta tällä selvityksellä saatiin kattava kuva linnustosta. Säät eivät suosineet lintujen pesintöjä kylmän kevään johdosta.

Haarapääsky 21.5. Hiisijärvellä hyönteispyynnissä

9. Lajiluettelo

	luokka		luokka		luokka
Ampuhaukka		Laulurastas		Räystäspääsky	**EN**
Haapana	**VU**	Lehtokerttu		Selkälokki	**EN**
Haarahaukka		Lehtokurppa		Sepelkyyhky	
Haarapääsky	**VU**	Leppälintu		Sinisorsa	
Harakka		Liro	**NT**	Sinisuohaukka	**VU**
Hernekerttu		Merikotka		Sinitiainen	
Harmaalokki	**VU**	Merimetso		Sirittäjä	
Harmaasieppo		Metso		Suokukko	**CR**
Hippiäinen		Metsähanhi	**VU**	Suosirri	**NT**
Hömötiainen	**EN**	Metsäkirvinen		Sääksi	
Härkälintu	**NT**	Metsäviklo		Taivaanvuohi	**NT**
Isokoskelo	**NT**	Mustalintu		Talitiainen	
Isokuovi	**NT**	Naurulokki	**VU**	Tavi	
Isokäpylintu		Niittykirvinen		Teeri	
Jouhisorsa	**VU**	Nuolihaukka		Tervapääsky	**EN**
Joutsen		Pajulintu		Telkkä	
Järripeippo	**NT**	Pajusirkku	**VU**	Tilhi	
Kalalokki		Peippo		Tiltaltti	
Kalatiira		Pensastasku	**VU**	Tukkakoskelo	**NT**
Kapustarinta		Pikkukuovi		Tukkasotka	**EN**
Keltasirkku		Pikkulokki		Tuulihaukka	
Keltavästäräkki		Pilkkasiipi	**VU**	Törmäpääsky	
Kirjosieppo		Pohjansirkku	**NT**	Töyhtöhyyppä	
Korppi		Punakylkirastas		Uivelo	
Kuikka		Punarinta		Valkoviklo	**NT**
Kulorastas		Punatulkku		Varpushaukka	
Kuikka		Pyy		Varis	
Kurki		Rantasipi		Vesipääsky	**VU**
Käenpiika	**NT**	Riekko	**VU**	Viherpeippo	
Käki		Ruskosuohaukka		Vihervarpunen	
Käpytikka		Räkättirastas		Västäräkki	**NT**
Lapinuunilintu	**EN**				

Taulukko 1. Selvitysten aikana havaittiin alueella yhteensä 94 eri lintulajia. Alla lyhenteet luokkiin.

CR = äärimmäisen uhanalaiset
EN = erittäin uhanalaiset
VU = vaarantuneet
NT = silmälläpidettävät

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019.
Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019.
Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus.Helsinki. 704 s.

Simojärven lintujen syyskerääntymät 2025

1. Johdanto

Tämä on Ranuan kuntaan sijoittuvan Simojärven pohjoisosien linnustoselvitys. Ranuan kunta päivittää alueen rantakaavaa. Simojärven pohjoisosien linnustoselvitys tehtiin 3.-9.9.2025 välisenä aikana ja täydennettiin pistelaskentana 29.9.2025. Laskennoissa pyrittiin selvittämään alueen vesilintujen kerääntymisaluieta. Selvitysalueeseen kuului Simojärven Koppeloselkä, Pajuselkä ja Näskänselkä, Välttämönselkä, Kortejärvi, Lautaselkä, Hiisijärvi sekä Itälampi, Särkijärvi, Näskänjärvi, Paattinkijärven Ranuan puoleiset alueet, Piittisjärvi, Syväjärvi, Ruuhijärvi, Tyyräsenjärvi ja Putkenjärvi.

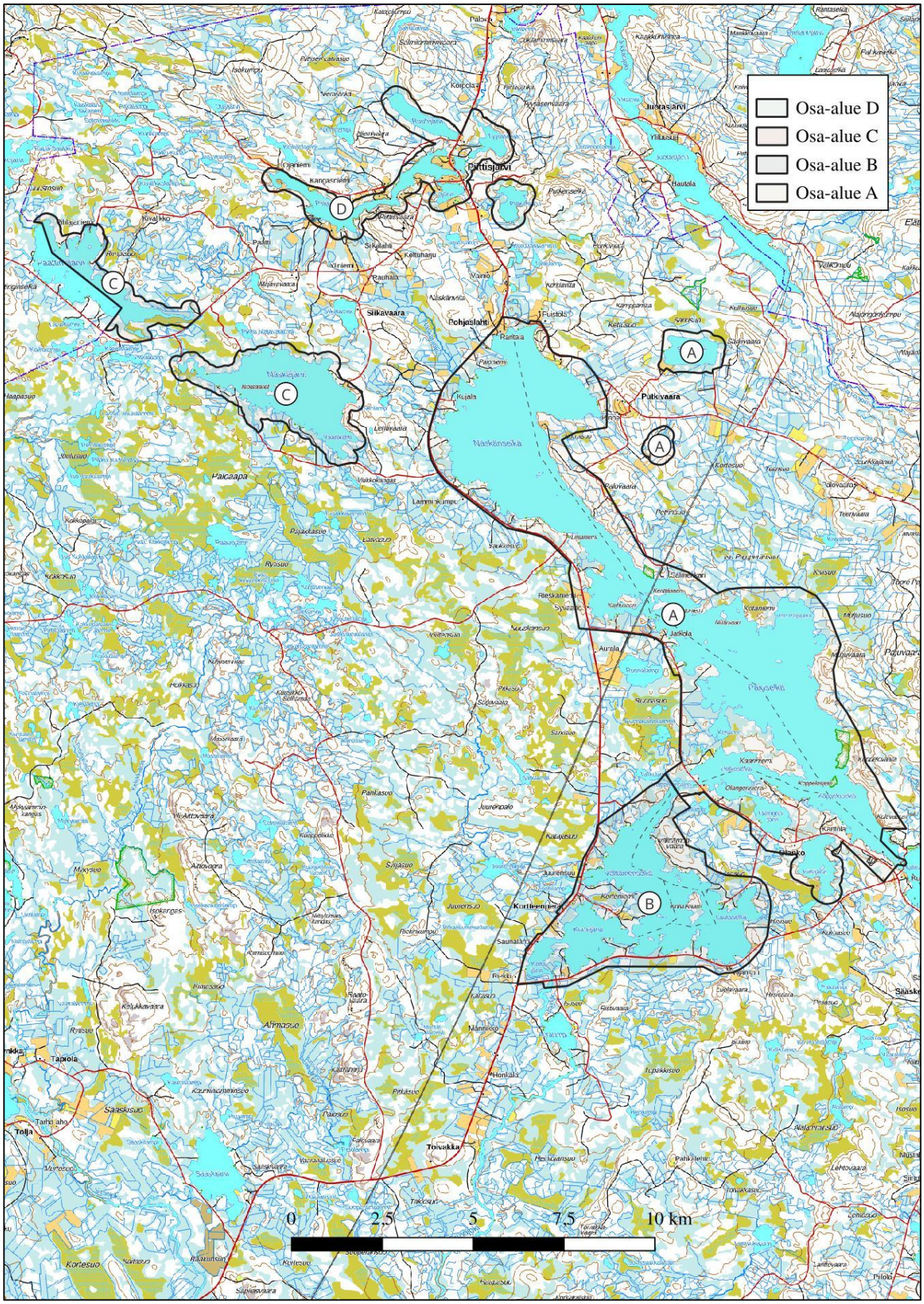
2. Laskentamenetelmät

Selvityksen tavoitteena oli tunnistaa vesilintujen syksyiset lepäily- ja kerääntymisalueet sekä arvioida näiden alueiden merkitys paikalliselle linnustolle. Kartoitukset käynnistettiin syyskuun alussa, ja tutkimuskohteiksi valittiin ne alueet, jotka aiempien kesähavaintojen perusteella arvioitiin potentiaalisiksi vesilintujen kokoontumispaikoiksi. Pienet järvistä Itälampi, Putkenjärvi, Tyyräsenjärvi ja Hiisijärvi laskettiin 29.9. pistelaskenta rannalta käsin. Isot järvet inventoitiin rantaviivaa mahdollisimman läheltä hyödyntäen sekä lasikuitu- että moottoroitua kumivenettä. Vesilintujen yksilömäärät olivat tutkitulla alueella vähäisiä. Kaikki havainnot; laji, yksilömäärä ja sukupuoli tallennettiin GPS-laitteeseen paikkatietoineen. Laskennat suorittavat lintuasiantuntija Olli-Pekka Karlin ja venekuskina oli Raimo Mattila. Raportin laati Olli-Pekka Karlin, kaikki kuvat otettu laskentojen yhteydessä *@Olli-Pekka Karlin*, kaikki kartat *@Maanmittauslaitos 2025*

Kuva 1. Veden pinta oli järvissä alhaalla, ja paikoin vesikasvillisuus haittasi merkittävästi veneen kulkua: vesikasvit tarttuivat potkuriin ja hidastivat etenemistä useaan otteeseen. Piittisjärvi 3.9.2025.

3. Alueet

Kartta 1. Alueet merkitty kirjaimin, joihin viitataan myöhemmin.

4. Laskentapäivät ja säätila

	alue	veneaika	lämpötila alku	lämpötila loppu	pilvisyys alku	pilvisyys loppu	tuuli alku	tuuli loppu	kilometrit	Aluenimi
3.9.2025	D	12.30-17.30	+17	+20	3/8	3/8	SW2-3	SW2-3	18,2	Piittisjärvi, Syväjärvi
4.9.2025	A	8.00-16.00	+12	+19	4/8	8/8	SW2-4	SW2-4	48	Kosamo, Olangonjärvi, Vältämönselkä, Kortejärvi, Kaitajärvi
5.9.2025	B	7.30-15.00	+13	+18	5/8	7/8	SW2-4	SW2-4	31,5	Pajuselkä, Näskänselkä
9.9.2025	A	13.30-14.30	+14	+14	8/8	8/8	SW2	SW2	5,4	Särkijärvi
9.9.2025	D	15.30-17.00	+15	+16	8/8	8/8	SW2-3	SW2-3	4,9	Ruuhijärvi
10.9.2025	C	8.00-11.00	+13	+16	8/8	8/8	SW2-3	SW2-3	15,7	Paattinkijärvi
10.9.2025	C	12.00-16.00	+18	+19	8/8	8/8	SW2-4	SW2-4	15.9	Näskäjärvi
29.9.2025	A	13.00-15.10	+12	+12	8/8	8/8	SW3-5	SW3-5	pistelaskenta	Hiisijärvi, Simojärvi, venesatama
29.9.2025	D	15.20-15.30	+12	+12	8/8	8/8	SW3-5	SW3-5	pistelaskenta	Itälampi
29.9.2025	D	15.50-15.55	+12	+12	8/8	8/8	SW3-5	SW3-5	pistelaskenta	Putkenjärvi
29.9.2025	D	16:30-16.35	+12	+12	8/8	8/8	SW3-5	SW3-5	pistelaskenta	Tyyräsenjärvi
									139.6	

Taulukko 1. Havainnointipäivät, sää ja kuljetut kilometrit veneellä ja alue.

Havainnointipäivien aikana sääolosuhteet vaihtelivat jonkin verran, mutta tuuli pysyi maltillisena, mikä mahdollisti turvallisen havainnoinnin veneellä. Pistelaskentaa haittasi kova tuuli. Kuljettu kilometrimäärä osoittaa alueen kattavan tarkastuksen, ja olosuhteet olivat suotuisat seurantatyölle. *(kuva 3)*

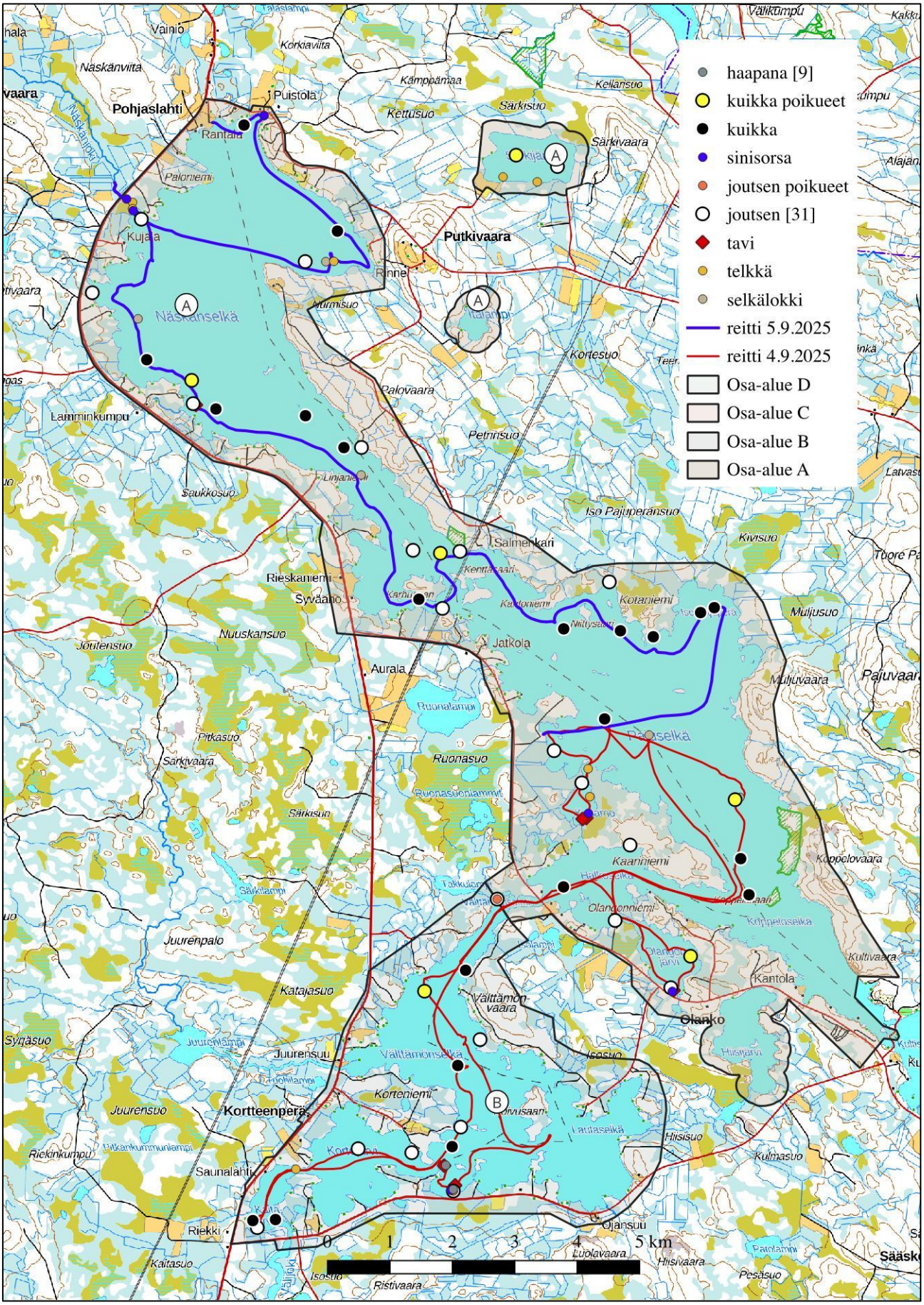
Kuva 2 . Sää vaihteli auringonpaisteesta vesisateeseen. Paattinkijärvi 9.9.2025

Kuva 3. Kesällä pääsi veneen kyydissä Piittisjärveltä Syväjärvelle. Nyt täytyi kuljettaa vetämällä.

5. Havainnot

Alue A ja B ***Simojärven pohjoisosat Pajuselkä, Näskänselkä, Välttämönselkä ja Kortejärvi***

Kartta 2.Vesilintuhavainnot ja kuljetut venereitit Simojärven, Välttämönselän, Kortejärven ja Olangonjärveltä.

Vesilintujen isoja kerääntymäalueita ei löytynyt havainnointijakson aikana. Kesän kartoitusten perusteella arvioitiin vesilinnuille hyviä kerääntymäalueita, mitkä inventointiin (taulukko 2). Kalalokin poikasia tavattiin vain 2 ja selkälokin 1 poikanen Myllylahden karikolla.

	Kosamo 4.9.	Kortejärvi 4.9.	Olangonjärvi 4.9.	Myllylahti 5.9.	Hiisijärvi 29.9.	Itälampi 29.9.
joutsen	*2*	*3*	*2*	*1*		*2 aik, 3 poik*
sinisorsa	*1*	*2*	*12*			
haapana		*13*				
jouhisorsa		*1*				
tavi	*43*	*1*	*3*	*1*		
telkkä	*8*		*9*		*1*	
tukkasotka		*5*				
kuikka			*3*			
kalalokki				*4*		
selkälokki				*3*		
yhteensä	**54**	**25**	**29**	**9**	**1**	**5**

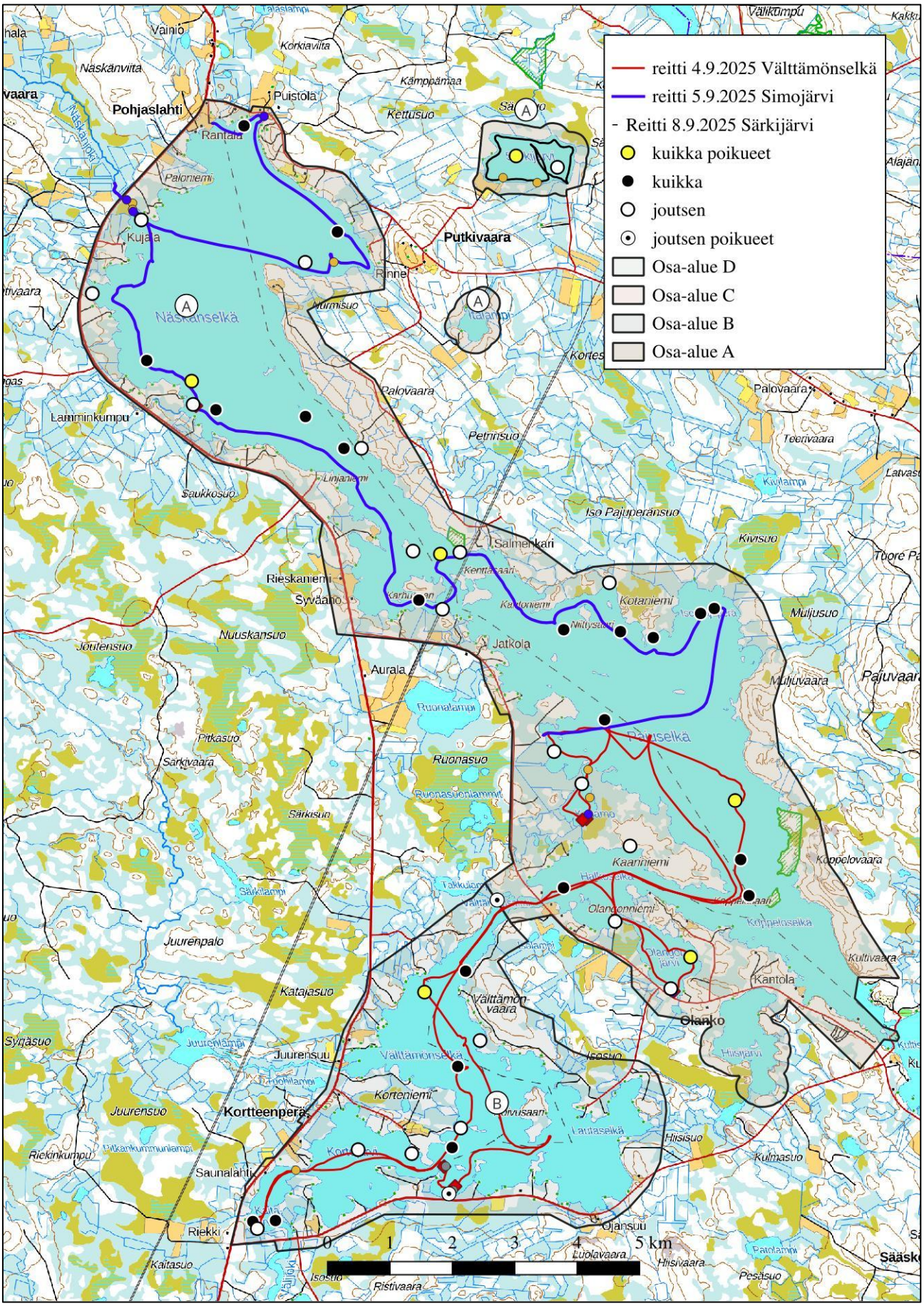
Taulukko 2. Simojärven vesilintukerääntymät

Kuva 3. Kuikka oli yleisin vesilintu alueella.

Kuva 4. Suurimmat kuikkaparvet olivat 17 ja 14 yksilöä 4.9. Pajuselällä. Poikueita tavattiin yhteensä 5, osassa kaksi ja osalla 1 poikanen.

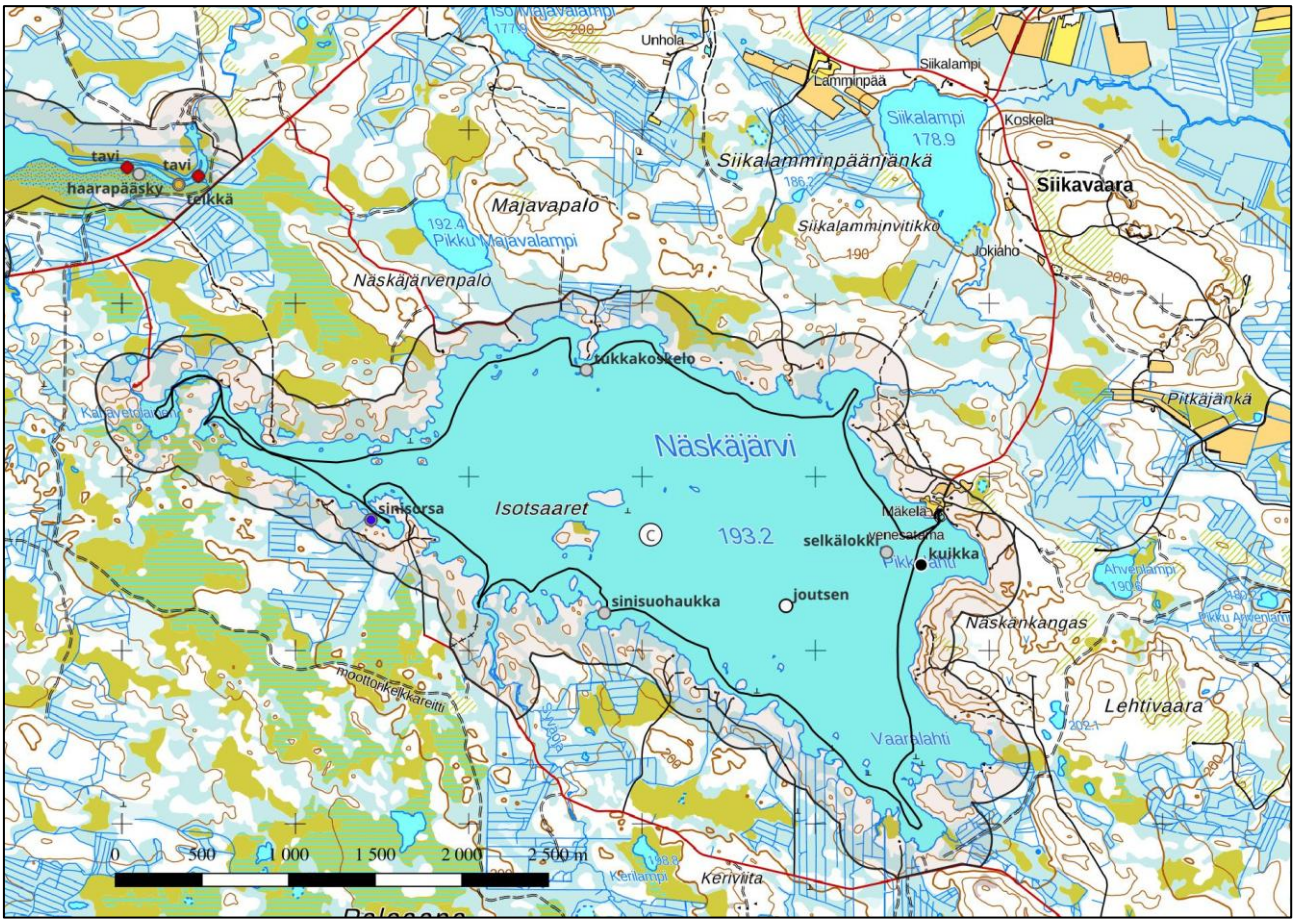
Kartta 3. Kuikka ja joutsenhavainnot syksyn havainnointijaksolla alueella A ja B.

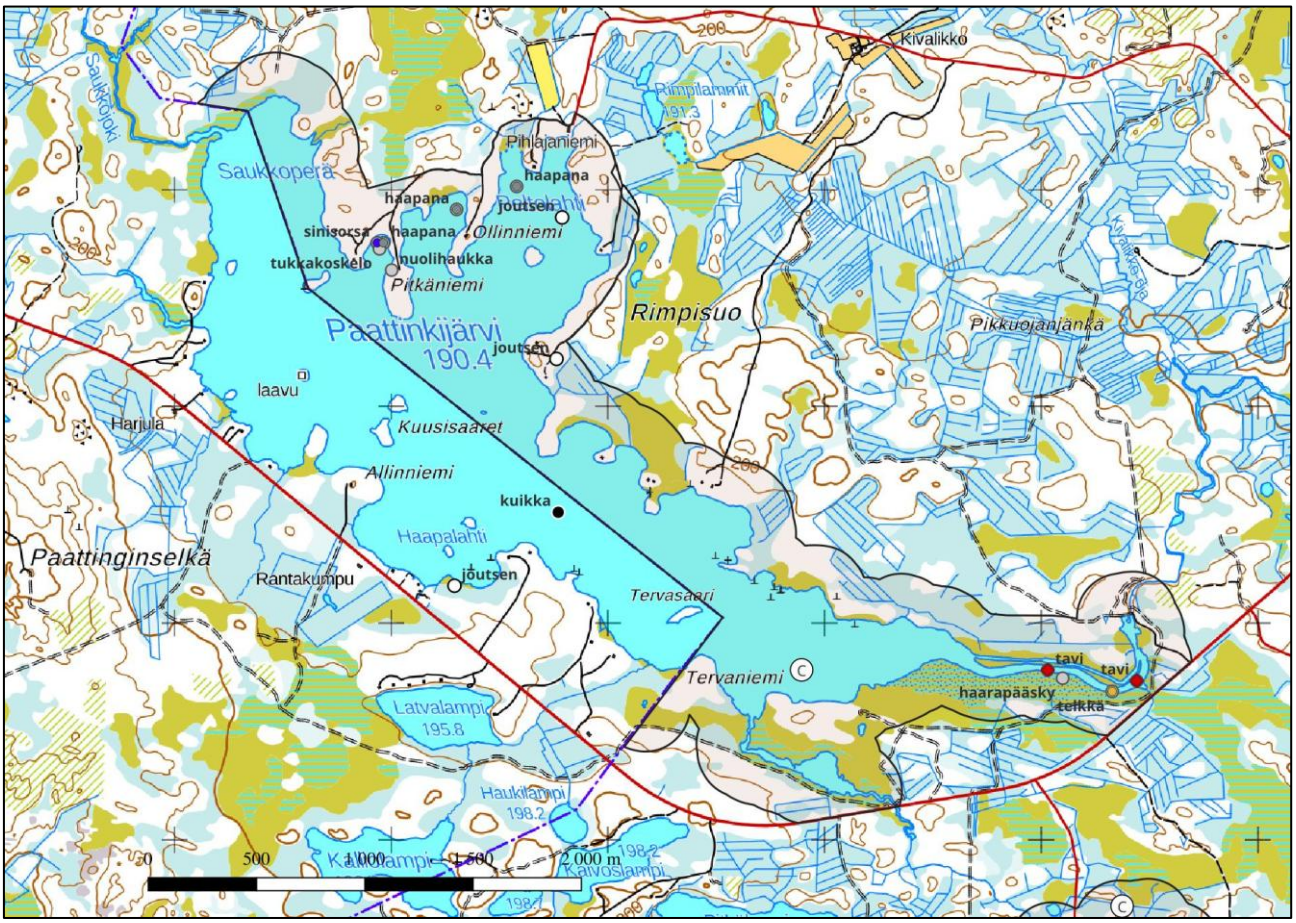
Kuva 5. Joutsenpareja tavattiin useita tasaisesti koko havainnointialueella mutta poikueita vain kahdella paikalla.

Alue C Näskäjärvi ja Paattinkijärvi

Näskäjärvi ja Paattinkijärvi kierrettiin rantoja seuraten 9.9.2025, alueelta ei havaittu kuin muutamia vesilintuja, ei kerääntymiä.

Kartta 4. Näskäjärvi, reitti ja vesilintuhavainnot.

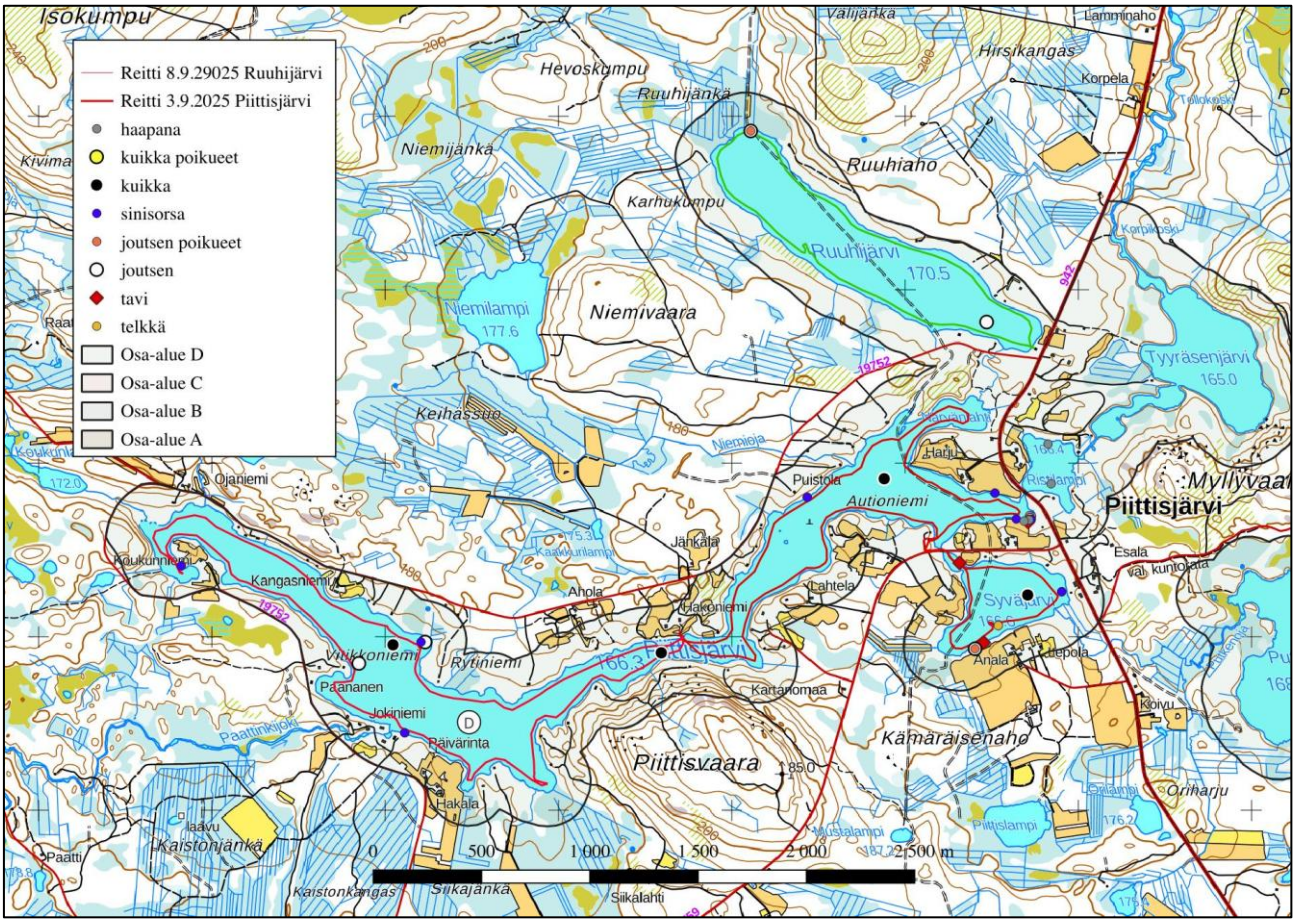
Kartta 5. Paattinkijärvi, reitti ja vesilintuhavainnot.

Kuva 6. Näskäjärven pesäsaaren edustalla havaittiin edelleen selkälokkipari; poikasia ei kuitenkaan havaittu linnuilla.

Alue D Piittisjärvi, Syväjärvi, Ristilampi ja Ruuhijärvi

Piittisjärvi kierrettiin myös rantoja seuraten. Tyyräsenjärvi ja Putkenjärvi jätettiin kiertämättä veden pinnan mataluuden vuoksi. Vesi oli arviolta15 cm matalammalla kuin kesällä.
Piittisjärvellä sorsalinnut kerääntyvät aivan itäpäähän Simojärvi-Autti tien sillan lähettyville. syvä-järven eteläreuna on myös vesilintujen suosiossa.

Kartta 6. Piittisjärvi, Syväjärvi ja Ruuhijärvi, reitti ja havainnot.

Kuva 7. Kaksi harmaahaikaraa havaittiin sillan läheisyydessä 3.9.2025, jonka jälkeen ne poistuivat alueelta koilliseen.

6. Pienet järvet

Pienet järvet Hiisijärvi, Itälampi,Putkenjärvi, Myllykoski ja Tyyräsenjärvi laskettiin kiikaria ja kaukoputkea apuna käyttäen rannalta käsin pistelaskenta 29.9. Kiikarilla katsottiin yhdestä pisteestä käsin koko näkyvissä oleva alue ja havainnot kirjattiin ylös. Taulukossa on merkitty koordinaateilla ETRS89 / TM35FIN(E,N) havaintopiste.

i koord	pkoord	id	nimi	päivä	kellonaika	havainnot
502981	7328828	1	Hiisijärvi, etelä	29.9.2025	14:15-14:30	telkkä
504078	7330209	2	Simojärvi, venesatama	29.9.2025	15:05-15:10	kuikka 1 nuori, kalalokki 17, 3 selkälokki 1 kv
502784	7330500	3	Hiisijärvi, pohjoinen	29.9.2025	13:00-13:10	ei mitään
501188	7330613	4	Olangonjärvi	29.9.2025	14:40-14:45	kuikka 2 aikuista, 1 poikanen
498453	7341576	5	Itälampi	29.9.2025	15:20-15:30	joutsen 2aikuista, 3 poikasta
493957	7348354	6	Putkenjärvi	29.9.2025	15:50-15:55	kuikka 2, isokoskelo 1, haapana 2
493081	7349173	7	Myllykoski	29.9.2025	16:10-16:15	ei mitään
493439	7349490	8	Tyyräsenjärvi	29.9.2025	16:30-16:35	ei mitään

7. Yhteenveto

Alueen isoimmat järvet kierrettiin syyskuun alussa kertaalleen rantaviivoja seuraten 50-100 m rannasta. Lisäksi pienet järvet laskettiin pistelaskenta 29.9. Lintumäärät alueella ovat verraten matalia johtuen järven karuudesta. Sää syyskuun alussa oli otollinen havainnointiin. Veden pinnan korkeus oli alhaalla ja kasvillisuus oli paikoin runsasta mikä vaikeutti liikkumista. Vesilintujen isoja kerääntymäalueita ei havaittu. Merkittävää oli telkkien vähyys, vaikka alueella on runsaasti pesäpönttöjä niin telkkäpoikueita ei tavattu kuin muutama. Kosamolla havaittiin eniten vesilintuja. Kortelahti oli niin kortteinen, että veneellä ei päässyt tarkistamaan koko aluetta. Avoimilla vesialueilla havaittiin odotettua vähemmän vesilintuja, vaikka alueella oli runsaasti vesikasvillisuutta.

Kuva 8. Aikuinen merikotka tavattiin kolmesti (Lautaselkä 4.9.,Pajuselkä 5.9. ja Särkijärvi 8.9.) ja syystarkkailun aikana, pukutuntomerkkien perusteella tulkittiin samaksi linnuksi. Lisäksi nähtiin kahdesti nuori muuttohaukka Särkijärvellä 8.9. Alueella olevalta sääksenpesästä (Karhusaaren pohjoispuolen saaresta) oli poikaset päässeet lentoon.

Simojärven viitasammakkoselvitys 2025

1. Johdanto

Viitasammakkoselvityksen tarkoituksena oli selvittää viitasammakon ja sen lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi soveltuvien elinympäristöjen esiintymistä Ranuan Simojärven pohjoisosien päivitettävällä ja laajennettavalla rantakaava-alueella.
Selvityksessä keskityttiin EU:n luontodirektiivin liitteessä IV (a) mainitulle viitasammakolle potentiaalisiksi arvioituihin elinympäristöihin.

Viitasammakko on koko maassa rauhoitettu ja se on EU:n luontodirektiivin liitteen IV laji. Luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n mukaan luontodirektiivin liitteen IV lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Kieltoon voidaan hakea luonnonsuojelulain 83 §:n mukaista poikkeuslupaa alueelliselta ELY-keskukselta. Poikkeusluvan myöntämisen edellytyksenä on, että lajin suotuisa suojelutaso ei heikkene.
Viitasammakko ei ole Suomessa uhanalaiseksi luokiteltu laji (Hyvärinen ym. 2019).
Viitasammakkoa uhkaa sopivien elinympäristöjen häviäminen. Matalat merenlahdet ja veden peittämät ranta-alueet, suot, umpeen kasvavat järvet ja tulvaherkät alueet ovat kaikki uhanalaisia luontotyyppejä. Haitallisia ympäristömuutoksia viitasammakoiden esiintymisalueilla aiheuttavat maa- ja vesirakentaminen, soiden ja lammikoiden ojitus, maaperän ja vesien happamoituminen sekä ympäristön kemikalisoituminen (Jokinen 2012). Kartoitusta oli tekemässä linnustoasiantuntija Olli-Pekka Karlin ja venekuskina Raimo Mattila.

2. Kuvaus ja ekologia

Viitasammakko (Rana arvalis) muistuttaa paljon sammakkoa (R. temporaria), ollessaan kuitenkin täysikasvuista sammakkoa hiukan pienempi. Lajit voidaan erottaa toisistaan kuonon mallista ja sisimmän takavarpaan kyhmystä. Parhaiten lajit voi kuitenkin erottaa toisistaan koiraiden kutuääntelystä – viitasammakon kutuääntely on pulputtavaa.
Viitasammakon kutu alkaa alueella toukokuun loppupuolella, jolloin sammakot kokoontuvat suurina joukkoina kutualueille. Kutu on vilkkaimmillaan öisin. Kutumenot kestävät useita vuorokausia, ja niiden lopuksi naaras laskee 500–2000 munaa muutamana klönttinä, jotka painuvat pohjaan ja jäävät sinne (Jokinen 2012).

Viitasammakko esiintyy Etelä- ja Keski-Suomessa ja sitä tavataan Lapin eteläosissa asti. Kanta on kuitenkin pohjoisessa ilmeisen harva, kun taas etelässä laji on paikoin jopa ruskosammakkoa (Rana temporaria) runsaslukuisempi. Elinympäristöikseen viitasammakko kelpuuttaa suot ja rehevät rannat, mutta sitä voi tavata kesäisin myös kosteilta niityiltä, ranta- ja lehtimetsistä, puutarhoista sekä hakkuuaukoilta.
Se voi myös talvehtia murtovedessä. Viitasammakko kutee monesti samoissa vesissä kuin sammakkokin; ei kuitenkaan matalissa, helposti kuivuvissa ojissa ja allikoissa. Viitasammakot ovat varsin paikkauskollisia, eivätkä ne lähde kauaksi kutuveden läheisyydestä. Laji on pääasiassa hämäräaktiivinen, mutta voi kostealla säällä liikkua myös päiväsaikaan (Jokinen 2012).

3. Menetelmät

Viitasammakkoselvitykset kohdennettiin karttatarkastelun perusteella suunnitellun vesistöjen rannoille (kartta 1). Kudun etenemistä seurattiin laji.fi-tietokannasta (LUOMUS 2025) toukokuussa, jotta kartoitus voitiin ajoittaa kudun huippuaikaan. Kartoitukset tehtiin pääasiassa linnustoselvityksen yhteydessä, jolloin katsottiin potentiaalisia viitasammakkoalueita. Näillä alueilla käytiin uudestaan illalla kello 19-23 välillä mahdollisimman tyyninä iltoina ja vältettiin kovaa sadetta (taulukko 1), koska viitasammakot ovat hämäräaktiivisia. Potentiaalisia kutupaikkoja lähestyttiin rauhallisesti, sillä häiriintyneenä viitasammakot lopettavat laulun ja saattavat olla piilossa veden alla useita minuutteja. Kartoituksen aikana alueella kuljettiin hitaasti ja useiksi minuuteiksi hiljaa pysähdellen kuulostelemaan koiraiden ääntelyä.

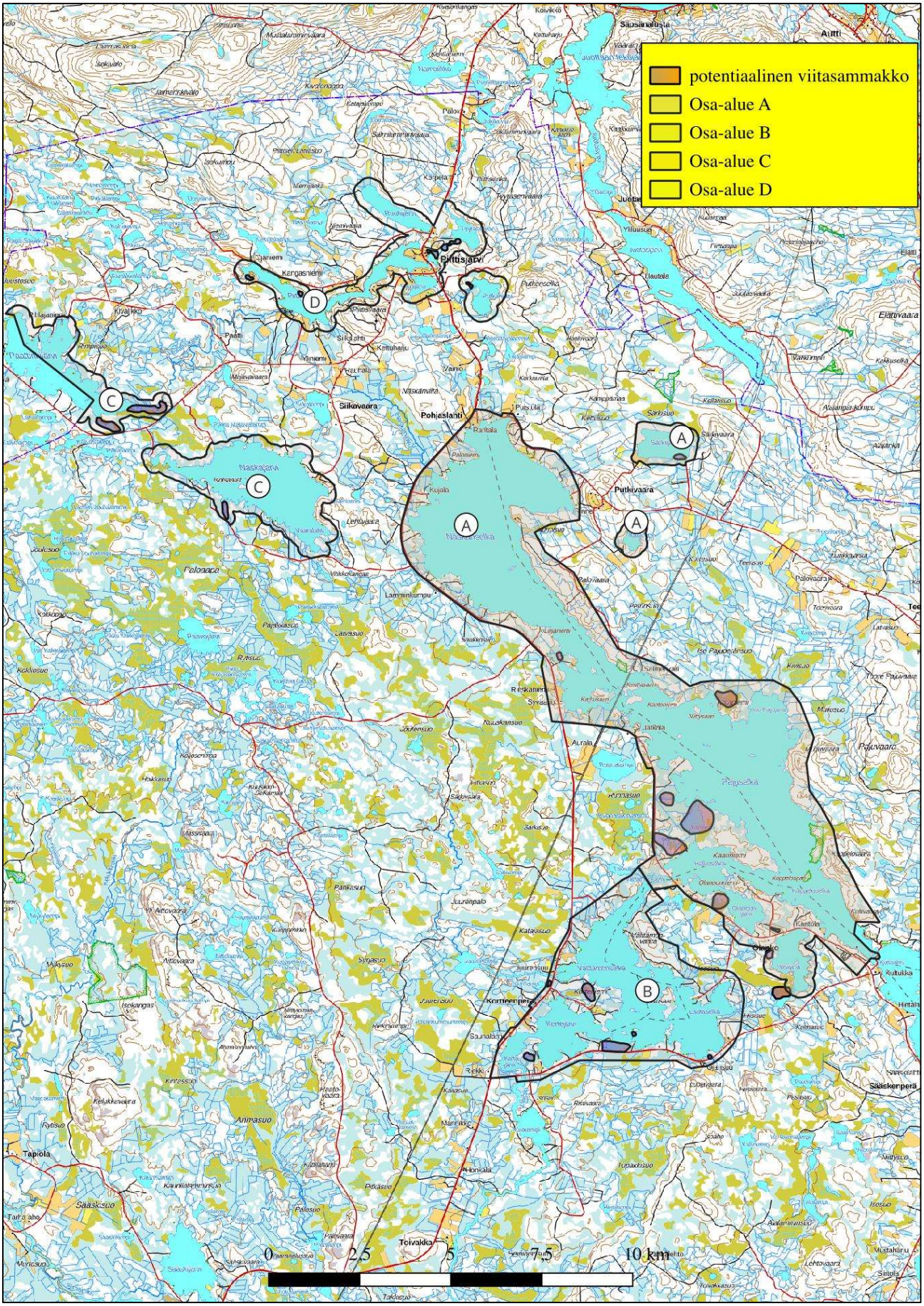
19.5.2025	A	19-22.00	10	8	2/8	3/8	SW3-4	SW3-4	32,2
20.5.2025	B	19.00-21.00	+4	+6	8/8	7/8	N2-3	N4-5	56,2
21.5.2025	A	20.00-22.00	+1	+4	8/8	8/8	N3-5	N3-5	8,1
22.5.2025	D	11.00-13.30	+1	+4	8/8	8/8	E3-5	E3-5	5,7
22.5.2025	A	14.00-16.00	+1	+4	8/8	8/8	E3-5	E3-5	4,8
23.5.2025	D	20.00-22.00	+5	+15	8/8	2/8	E4	E3-4	26,7
26.5.2025	C	12.30-16.00	+14	+15	3/8	3/8	S4-6	S4-5	19,1
27.5.2025	A	18.00-21.00	+17	+14	8/8	5/8	tyyntä	SW21	45,7
28.5.2025	C	7.00-16.30	+10	+15	8/8	6/8	SW2-4	SW3-8	37,5
3.6.2025	A,D	7.30-15.00	+5	+13	8/8	8/8	SW2-4	SW2-4	18,0
4.6.2025	C	7.30-15.00	+6	+18	0/8	1/8	SW1-2	SW3-4	20,70
5.6.2025	C	19.00-21.00	+14	+10	8/8	8/8	SW2-3	SW3-5	10,00

4. Havainnot

Alueen potentiaaliset viitasammakkopaikat kierrettiin veneellä. Suokohteilla käytiin kuuntelemassa jalan. Soidintavia viitasammakoita ei havaittu. Rupikonnia kuultiin useammalla kohteella.

Kuva 1. Rupisammakot ääntelivät 19.5. Kosamolla.

Kartta 1 Potentiaaliset viitasammakkoalueet

5. Johtopäätöksiä

Potentiaalisia viitasammakkopaikkoja kartoitettiin seuraavasti (taulukko 2).

alue	järven nimi	pinta-ala	potentiaaliset viitasammakkopaikat	käydyt viitasammakkoalueet
A	Simojärvi	60,3 km²	9	7
A	Itälampi	0,7 km²	0	0
A	Särkijärvi	1,86 km²	1	1
B	Välttämönselkä	25,7 km²	6	5
C	Näskäjärvi	9,2 km²	1	1
C	Paattinkijärvi	4,2 km²	2	2
D	Piittisjärvi	8,8 km²	5	5

Suunnitellulla rantakaava-alueella on useita viitasammakolle sopivia kutualueita, joita ei käytettävissä olevan ajan aikana saatu kartoitettua.

6. Lähteet

LUOMUS, 2025. Luonnontieteellinen keskusmuseo - Suomen Lajitietokeskus. Saatavilla: www.laji.fi. Sivustoa seurattu 15.5-15.6.2025

Luonnonsuojelulaki 9/2023.

Luontodirektiivi 92/43/ETY

Luontoselvitys Metsänen 2023. Ukonkankaan tuulivoiman sähkönsiirtoreitin viitasammakkokartoitus

Hyvärinen, E., Juslén, A.; Kemppainen. E.; Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.). 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Suomen Ympäristökeskus.

Ramboll, Ella von Weissenberg, Mikko Pakanen, Linda Uusihakala; Ukonkankaan sähkönsiirron viitasammakkoselvitys 2023

Simojärven osayleiskaava, Ranua

LUONTOSELVITYS

15.1.2026

Sisällys

1 Johdanto ... 2
2 Selvitysalue ... 2
3 Aineisto ja menetelmät ... 3
3.1 Lähtötiedot ... 3
3.2 Lajiston ja luontokohteiden arvottaminen ... 4
3.3 Luontoselvitykset ... 7
3.3.1 Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys ... 7
3.3.2 Liito-oravaselvitys ... 8
3.4 Epävarmuustekijät ... 8
4 Suojelualueet ja ennen luontoselvitystä tunnetut arvokkaat alueet ... 9
4.1 Natura-alueet ... 10
4.2 Suojeluohjelmien kohteet ... 11
4.3 Luonnonsuojelualueet ja perustettavat suojelualueet ... 12
4.4 Metsälain kohteet ... 14
5 Tulokset ... 17
5.1 Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys ... 17
5.1.1 Kasvillisuuden yleiskuvaus ... 17
5.1.2 Arvokkaat kasvillisuus- ja luontotyyppikohteet ... 20
5.1.3 Huomionarvoiset kasvilajit ja sienet ... 125
5.1.4 Vieraslajikasvihavainnot ... 127
5.2 Liito-oravaselvitys ... 127
5.2.1 Osa-alue A ... 130
5.2.2 Osa-alue B ... 131
5.2.3 Osa-alue C ... 131
5.2.4 Osa-alue D ... 131
5.3 Ekologiset yhteydet ... 132
6 Johtopäätökset ja suositukset ... 134
Lähteet ... 136

1 Johdanto

Tässä työssä on laadittu luontoselvitys Ranuan koillisosissa sijaitsevalle Simojärven alueelle, jolla on käynnissä oikeusvaikutteinen osayleiskaavan laatiminen. Samanaikaisesti kaavoitetaan yhteensä neljä aluetta:

- Osa-alue A käsittää rantaosayleiskaavan muutoksen Simojärven Näskänselän- ja Pajuselän alueille sekä laajennuksen Särkijärvelle ja Itälammelle.
- Osa-alue B käsittää rantaosayleiskaavan muutoksen Simojärven Välttämönselän ja Kortejärven alueille.
- Osa-alue C käsittää uuden rantaosayleiskaavan laadinnan Näskäjärven- ja Paattinkijärven alueille.
- Osa-alue D käsittää uuden rantaosayleiskaavan laadinnan Piittisjärven, Ruuhijärven, Tyyräsenjärven, Ristilammen, Syväjärven ja Putkenjärven alueille.

Selvitys käsittää alueiden liito-oravaselvityksen ja kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen.

Selvityksen johtopäätöksenä on esitetty suositukset arvokohteiden huomioimiseksi. Selvityksen lähtökohtana on, että alueen suunnittelussa voidaan huomioida luontoarvojen kannalta merkittävät alueet sekä edistää niiden ominaispiirteiden säilymistä. Nämä tavoitteet on mainittu maankäyttö- ja rakennuslaissa. Selvityksen maastotöistä vastasi FM Juho-Matti Kyllönen (FCG Rakennettu Ympäristö Oy) ja raportoinnista FM Veera Silenius (FCG Rakennettu Ympäristö Oy).

2 Selvitysalue

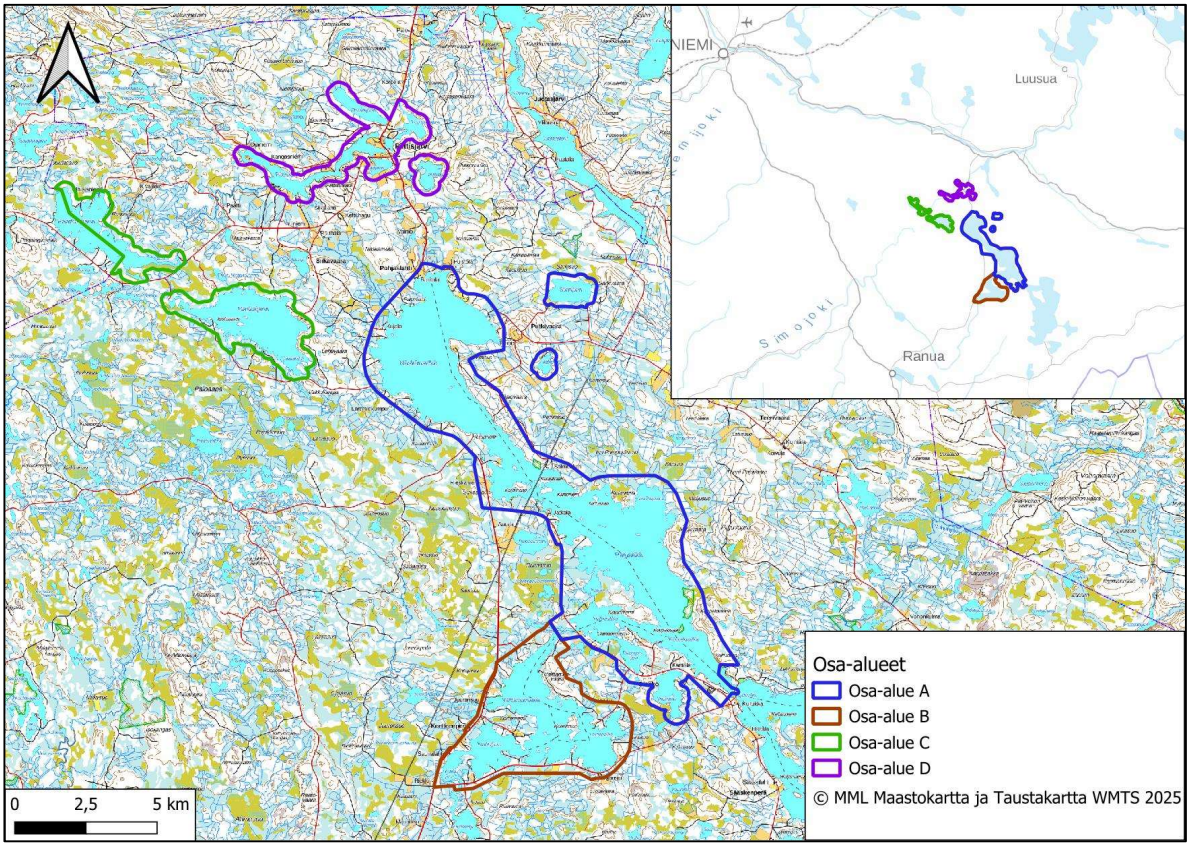
Selvitysalue sijoittuu Ranuan koillisosiin Simojärvelle ja sen pohjoispuolella oleville järville ja niiden rantoihin. Selvitysalue koostu neljästä osa-alueesta A-D (Kuva 1).

Osa-alue A koostuu Simojärven pohjoisosista, Särkijärvestä, Hiisijärvestä, Itälammesta ja Olangonjärvestä. Osa-alueen järvien rannoilla on etenkin kangasmetsää, turvekankaita, asutusta, muutamia soita sekä peltoja.

Osa-alue B koostuu Kortejärvestä, Välttämönselästä ja Lautaselästä ja niiden ranta-alueista. Osa-alueen rannat koostuvat suurelta osin kangasmetsästä ja turvekankaista. Alueella on kuitenkin myös ranta-asutusta sekä ojittamattomia ja luonnontilaisia soita.

Osa-alue C koostuu Näskäjärvestä, Kahavetolaisesta ja osasta Paattinkijärveä sekä järvien ranta-alueista. Osa-alueella C on huomattavan paljon ojittamattomia ja luonnontilaisia soita. Näiden lisäksi järvien rannoilla on kangasmetsiä, turvekankaita ja asutusta.

Osa-alue D koostuu Piittisjärvestä, Ruuhijärvestä, Tyyräsenjärvestä, Syväjärvestä, Ristilammesta ja Putkenjärvestä sekä näiden ranta-alueista. Varsinkin Piittisjärvellä ja Syväjärvellä on asutusta ja peltoa kangasmetsien lisäksi. Luonnontilaisimmat suot alueella ovat Putkenjärven ja Tyyräsenjärven alueilla. Muutoin alue koostuu kangasmetsistä ja turvekankaista.

Kuva 1 Osa-alueiden A-D sijainnit kartalla

3 Aineisto ja menetelmät

3.1 Lähtötiedot

Selvityksen työvaiheet olivat lähtöaineiston koonti ja analysointi, luontoselvitykset maastossa sekä raportointi. Selvitystä laadittaessa on otettu huomioon ympäristöviranomaisten antama yleinen ohjeistus:

- Mäkelä, K. & Salo, P. 2023: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023.
- Huttunen, A. & Pahtamaa, T. 2002: Luontoselvitykset yleis- ja asemakaavoissa. – Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen moniste 24, Oulu
- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

Lähtötietoina on käytetty mm. seuraavia lähteitä:

- Metsäkeskuksen metsävaratiedot 2025, ml. metsälain 10 § mukaiset kohteet.
- Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämät avoimet rajapinnat ja ladattavat aineistot (Suomen ympäristökeskus 2026)
    - Esim. Hiekkarantojen ominaisuudet (Ranta-Putte -hanke)
- GTK, kallio- ja maaperäkartta (https://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html)
- Suomen Lajitietokeskus/FinBIF. http://tun.fi/HR.48, http://tun.fi/HR.61, http://tun.fi/HR.95, http://tun.fi/HR.139, http://tun.fi/HR.169, http://tun.fi/HR.200, http://tun.fi/HR.427, http://tun.fi/HR.434, http://tun.fi/HR.447, http://tun.fi/HR.507, http://tun.fi/HR.1267, http://tun.fi/HR.1328, http://tun.fi/HR.1367, http://tun.fi/HR.1447, http://tun.fi/HR.1747, http://tun.fi/HR.2009, http://tun.fi/HR.2029, http://tun.fi/HR.2249, http://tun.fi/HR.3211, http://tun.fi/HR.3553, http://tun.fi/HR.3671, http://tun.fi/HR.3691, http://tun.fi/HR.3931, http://tun.fi/HR.3992, http://tun.fi/HR.4051, http://tun.fi/HR.4251, http://tun.fi/HR.4471 (haettu 18.6.2025).

Lisäksi lähtöaineistona on käytetty muita avoimia aineistoja.

3.2 Lajiston ja luontokohteiden arvottaminen

Arvokkaiksi luontokohteiksi luetaan kohteet, joiden olemassaolo merkittävästi lisää alueen luontoarvoja. Arvokkaalla luontotyypillä esiintyy usein myös arvokasta eliölajistoa. Merkittävimmät tällaiset luontotyypit on lueteltu Suomen luonnonsuojelulaissa (LSL 64 § ja 65 §). Suojeltujen luontotyyppien (LSL 64 §) olemassaolo on lailla turvattu sen jälkeen, kun Lupa- ja valvontavirasto on tehnyt niistä rajauspäätöksen ja saattanut sen alueen omistajille ja haltijoille tiedoksi. Tiukasti suojeltujen luontotyyppien (LSL 65 §) hävittämis- ja heikentämiskielto on voimassa ilman Lupa- ja valvontaviraston päätöstä. Metsälaki (MetsäL 10 §) määrittelee metsätaloustoimissa huomioon otettavia erityisen tärkeitä elinympäristöjä, jotka ilmentävät luonnon monimuotoisuutta talousmetsäalueilla. Metsälakia ei sovelleta asemakaava-alueilla, mutta metsälain määrittely luontokohteista toimii indikaattorina alueellisista luontoarvoista. Vesilain suojeltavat vesiluontotyypit on esitetty vesilain (587/2011) 2. luvun 11 §:ssä.

Työssä käytetty luontotyyppien uhanalaisuusluokitus pohjautuu Suomen luontotyyppien uusimpaan uhanalaisarviointiin (Raunio & Kontula toim. 2018), jossa luontotyyppien uhanalaisuutta on tarkasteltu yleisesti koko maassa sekä erikseen Pohjois-Suomessa ja Etelä-Suomessa. Selvitysalue luetaan kuuluvaksi luontotyyppien uhanlaisuuden aluejaossa Pohjois-Suomeen. Uhanalaisten

luontotyyppien arvioinnissa käytetyt uhanalaisluokat vastaavat pääpiirteissään lajien uhanalaisuustarkastelussa käytettyä luokittelua. Uhanalaisia ovat äärimmäisen uhanalaiset (CR), erittäin uhanalaiset (EN) ja vaarantuneet (VU) luontotyypit. Lisäksi luokittelussa on esitetty silmälläpidettävät luontotyypit.

Työssä käytetty lajien uhanalaisuusluokitus perustuu uusimpaan uhanalaisuusarviointiin, joka on päivitetty vuonna 2019 (Hyvärinen ym. (toim.) 2019). Uhanalaisia ovat äärimmäisen uhanalaiset (CR), erittäin uhanalaiset (EN) ja vaarantuneet (VU) lajit. Silmälläpidettävät (NT) lajit eivät ole uhanalaisia lajeja.

Luontoselvitystenyhteydessä havainnoitiin myös Euroopan Unionin lintudirektiivin (79/409/EEC,) liitteen I sekä luontodirektiivin (92/43/ETY) (erityisesti luontodirektiivin liitteen IV(a)) lajeja. Lintudirektiivin liite I käsittää yhteisön tärkeinä pitämät lajit, joiden suojelemiseksi on osoitettava erityissuojelualueita (Natura 2000 -verkosto). Lintudirektiivi edellyttää sekä lintulajien että niiden elinympäristöjen suojelua. Direktiivi kieltää niissä lueteltujen lintujen tahallisen tappamisen, pyydystämisen häiritsemisen erityisesti pesinnän aikana ja kaupallisen käytön. Liitteessä IV(a) on puolestaan eläin- ja liitteessä IV(b) kasvilajeja, jotka ovat tiukasti suojeltuja myös luonnonsuojelualueiden ulkopuolella. Näitä ovat esimerkiksi liito-orava ja kaikki lepakkolajit. Liitteen lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty automaattisesti, ilman erillistä suojelupäätöstäkin.

Selvityksessä on huomioitu myös METSO-kohteet (Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman valintaperusteiden mukaiset kohteet. METSO-kohteiden tarkemmat kriteerit on määritelty oppaassa ” METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet” (Syrjänen ym. 2016).

Luontokohteiden arvotuskriteereinä käytettiin kohteen edustavuutta, luonnontilaisuutta, harvinaisuutta ja uhanalaisuutta, luonnon monimuotoisuutta lajitasolla sekä kohteen toiminnallista merkitystä lajistolle. Luontokohteiden arvoluokitus pohjautuu seuraavaan ”Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointiopas - tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle” -oppaan mukaiseen jaotukseen (Mäkelä & Salo 2023):

Luokittelussa käytetyt arvoluokat ovat:

Luokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet

Luokkaan 1 kuulumiseen ei sisälly tapauskohtaista harkintaa, sillä luokan kriteerinä on lainsäädännön antama turva kohteelle.

Luokka 2: Erityisen tärkeät kohteet

Luokan kohteet ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä. Luokan kriteerejä ovat esimerkiksi alueen tärkeys ekologisen verkoston kannalta sekä luontotyyppien ja lajien uhanalaisuus, hallinnollinen asema ja esiintymien merkittävyys. Luokkaan kuuluvat muun muassa luontotyyppi- ja lajiesiintymien muodostamat merkittävät kokonaisuudet, uhanalaisten luontotyyppien ja lajien merkittävät esiintymät sekä luontodirektiivin luontotyyppien merkittävät esiintymät.

Myös lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnuille erittäin tärkeät kohteet kuuluvat tähän luokkaan. Luokkaan kuuluminen edellyttää aina tapauskohtaista harkintaa. Ekologinen verkosto voi olla alueelle lisäarvoa tuova elementti: arvoluokkaan 3 muuten sijoittuvat kohteet

voidaan sijoittaa arvoluokkaan 2, jos ne ovat lisäksi ekologisen verkoston kannalta tärkeitä. Pääosa luokan 2 kohteista on aina huomioitavia. Näiden lisäksi luokkaan kuuluu maakuntatasolla sekä yksityiskohtaisemman suunnittelun tasolla huomioitavia kohteita.

Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat tai tukevat kohteet

Luokan 3 kohteet ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä.

Luokka 4: Muut huomionarvoiset kohteet

Luokan 4 kohteilla esiintyy erilaisia monimuotoisuutta tukevia luonnonarvoja. Luokan kohteet ovat usein paikallisesti tärkeitä, ja niiden huomioimisessa tarvitaan muita luokkia enemmän tapauskohtaista soveltamista.

Tavanomainen luonto

Arvoluokat 1–4 eivät kata kaikkia alueita, vaan niiden ulkopuolelle jää niin sanottua tavanomaista luontoa, esimerkiksi sellaista metsätalouden piirissä olevaa talousmetsää tai metsäojitettua suota, jolla ei katsota olevan erityistä arvoa luonnon monimuotoisuudelle tai ekologisille yhteyksille. Tavanomaisella luonnolla voi kuitenkin olla suunnittelussa erikseen huomioon otettavaa arvoa esimerkiksi virkistysalueena.

Kuhunkin arvoluokkaan kuuluvat kohteet esitetään kolmessa toisiaan täydentävässä kategoriassa (Taulukko 1):

- aina huomioitavat kohteet
- näiden lisäksi yleispiirteisessä maakuntatason suunnittelussa huomioitavat kohteet
- edellisten lisäksi yksityiskohtaisen tason suunnittelussa (osa)yleis- ja asemakaavoissa sekä hankkeissa huomioitavat kohteet.

Taulukko 1. Arvottamisessa erotettavat arvoluokat ja niihin kuuluvat kohteet (Mäkelä & Salo 2023)

Arvoluokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet	Arvoluokka 2: Erityisen tärkeät kohteet	Arvoluokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat kohteet	Arvoluokka 4: Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Aina huomioitavat • Luonnonsuojelualueet • Natura 2000 -alueet • Suojeluun varatut alueet • LSL:lla suojeltujen luontotyyppienrajatut esiintymät • LSL:n tiukasti suojeltujen luonto-tyyppien esiintymät • Vesilain suojellut luontotyypit • Luontodirektiivin liitteen IV a lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat • Luontodirektiivin liitteen IV b kasvilajien esiintymispaikat • LSL:n erityisesti suojeltavien lajien rajatut esiintymispaikat • Luontodirektiivin liitteen II lajien sekä lintudirektiivin liitteen I lajien ja niitä vastaavien muuttolintujen rajatut esiintymispaikat • LSL 73 § suurten petolintujen toistuvasti käytössä ja selvästi nähtävissä olevat pesäpuut	**Aina huomioitavat** • Valtakunnallisesti arvokkaat luonto-kohteet[1] • Ekologisen verkoston kannalta erittäin tärkeät kohteet • Luontotyyppi- ja lajiesiintymien muodostamat merkittävät kokonaisuudet[2] • Uhanalaisten luontotyyppien merkittävät esiintymät • Uhanalaisten lajien merkittävät esiintymät • Luontodirektiivin liitteen I luonto-tyyppien merkittävät esiintymät • Lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnuille erittäin tärkeät kohteet[3]	**Aina huomioitavat** • Ekologisen verkoston kannalta tärkeät kohteet • Luontotyyppi- ja lajiesiintymien muodostamat muut kokonaisuudet[2]	**Aina huomioitavat** • Ekologisia yhteyksiä tukevat kohteet
Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomioitavat	**Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomioitavat** • Maakunnallisesti arvokkaat luonto-kohteet[1]	**Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomiotavat** • Maakunnalle ominaisten luonto-tyyppien merkittävät esiintymät • Maakunnan vastuulajien merkittävät esiintymät	**Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomiotavat**
Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioitavat • Luontodirektiivin liitteen IV a lajien tärkeät kulkuyhteydet ja siirtymäreitit • LSL 95 §:n luonnonmuistomerkit	**Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnitte-lussa huomioitavat** • LSL:lla suojeltujen luontotyyppien rajaamattomat esiintymät • Luontodirektiivin liitteen II lajien rajaa-mattomat merkittävät esiintymispaikat • Lepakoille tärkeät saalistusalueet[4]	**Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnitte-lussa huomioitavat** • Paikallisesti arvokkaat luontokohteet[1] • Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät • Luontodirektiivin liitteen I luonto-tyyppien muut esiintymät • Uhanalaisten lajien muut esiintymät • Lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnuille tärkeät kohteet[3] • Luontodirektiivin liitteen II lajien muut esiintymispaikat	**Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnitte-lussa huomioitavat** • Silmälläpidettävien luontotyyppien ja lajien esiintymät[5] • Alueellisesti uhanalaisten luonto-tyyppien ja lajien esiintymät[5] • Kohteet, joilla esiintyy yksittäisiä huomionarvoisia, pienpiirteisiä luonnonarvoja • Lajistollisesti arvokkaat uusympäristöt • Muut monimuotoisuutta tukevat kohteet

* hävittämiskiellosta poiketen (LSL 82 § yleispoikkeus) aluetta saa käyttää maa- ja metsätalouteen tai rakennustoimintaan ja rakennuksia sekä laitteita tarkoituksensa mukaisesti. Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamasta tai häiritsemästä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia. Yleispoikkeus ei koske teollisen mittakaavan toimintaa.

[1] ennalta tunnetut, aiemmin tehdyissä selvityksissä rajatut kohteet
[2] erityisesti huomioitavien ja silmälläpidettävien luontotyyppien ja/tai lajien muodostamat kokonaisuudet
[3] pesimä-, levähdys-, ruokailu-, talvehtimis- ja sulkimisalueet sekä metson ja teeren soidinpaikat
[4] sopimus Euroopan lepakoiden suojelusta (EUROBATS)
[5] tapauskohtainen asiantuntijatulkinta arvoluokasta

3.3 Luontoselvitykset

3.3.1 Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys

Selvitysalueiden kasvillisuutta ja luontotyyppejä kartoitettiin yhteensä 12 päivänä 26.5.–28.5., 30.5., 2.6.–6.6. ja 9.–11.6.

Työn tavoitteena oli selvittää alueella esiintyvät rauhoitetut, silmälläpidettävät, uhanalaiset tai alueellisesti uhanalaiset kasvilajit sekä muu huomionarvoinen lajisto. Luontotyypeistä selvitettiin uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit sekä metsälain (10 §), vesilain (2. luku 11 §) ja luonnonsuojelulain (64 § ja 65 §) mukaiset suojeltavat luontotyypit sekä muut luontoarvoiltaan merkittävät alueet. Pihapiireihin tai muille yksityisalueille ei kohdistettu kartoituksia.

3.3.2 Liito-oravaselvitys

Liito-oravakartoitusta tehtiin kasvillisuusmaastojen ohessa 26.5.–28.5., 30.5., 2.6.–6.6. ja 9.–11.6.

Kartoitukset tehtiin liito-oravalle suositeltujen selvitysmenetelmien mukaisesti (Nieminen & Ahola (toim.) 2017). Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan määrittelemiseksi maastossa käytetään puiden juurilta löytyneitä papanoita ja kolopuita (tai muita pesä- ja piilopaikkoja kuten oravan risupesiä) että metsän ikää ja puulajisuhteita. Maastossa kartoitukset kohdennettiin lajille soveltuville metsäkuvioille, joilta papanoita etsittiin ensisijaisesti varttuneiden ja vanhojen kuusten sekä lehtipuiden tyviltä. Rakenteeltaan liito-oravan elinpiiriksi soveltuvat metsäkuviot rajattiin ja kuvailtiin sanallisesti.

3.4 Epävarmuustekijät

Selvitystyön epävarmuustekijät liittyvät luonnon vuotuiseen vaihteluun sekä luontoselvitystenrajalliseen kestoon. Luontoselvitysten tulokset ilmentävät aina hetkellistä luonnon tilaa, joka voi myös jossain määrin vaihdella vuosittain. Usein lajien esiintyminen vaihtelee sekä vuodenajan että vuosien välillä. Esimerkiksi liito-oravan osalta epävarmuudet liittyvät lajin esiintymisen vuosittaisiin vaihteluihin. Liito-oravaselvitys on suoritettu lajin kartoituksen kannalta oikea-aikaisesti.

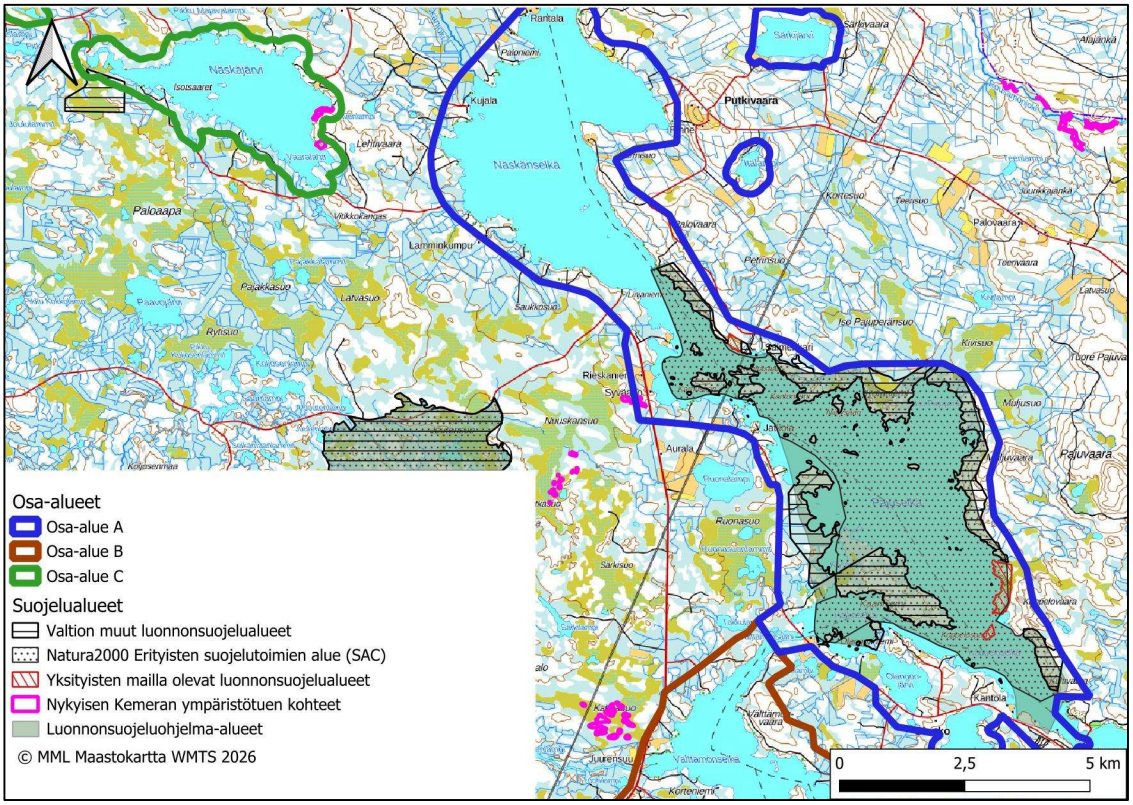
Luontoselvityksistä on vastannut luontoselvitysmenetelmät, kartoitetun lajiston ja luontotyypit hyvin hallitseva asiantuntija. Luontotyyppi- ja kasvillisuusselvitykset on suoritettu maastossa parhaan kasvukauden aikaan eli luontotyyppi- ja lajistoselvitysten kannalta optimaaliseen aikaan. Kasvillisuutta on tarkasteltu myös muun lajiston kartoituskäynneillä. Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitykseen ei sisälly erityisiä epävarmuustekijöitä.

4 Suojelualueet ja ennen luontoselvitystä tunnetut arvokkaat alueet

Alla on esitetty koosteena taulukko rantaosayleiskaavan selvitysalueen erilaisista suojelualueista sekä Kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) ympäristötukikohteista (Kemera-ympäristötukikohde).

Taulukko 2. Rantaosayleiskaavan selvitysalueella sijaitsevat Natura-alueet, valtakunnallisten luonnonsuojeluohjelmien kohteet, luonnonsuojelualueet, valtion maille perustettavat suojelualueet (valtion muut luonnonsuojelualueet) sekä Kemera-ympäristötuen kohteet. Kaikki kohteet on esitetty kartalla taulukon alapuolella.

Nimi	Osa-alue	Suojeluperuste	Alueen tyyppi
Simojärven Natura-alue (SAC)	A	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 34§	Natura-alue
Simojärven rantojensuojeluohjelma-alue	A	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 16§	Luonnonsuojeluohjelma-alue
Korkea-Ahon yksityinen luonnonsuojelualue	A	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 47§	Yksityinen luonnonsuojelualue
Koppelonsaaren yksityinen luonnonsuojelualue	A	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 47§	Yksityinen luonnonsuojelualue
Koppelonsaaren luonnonsuojelualue 2	A	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 47§	Yksityinen luonnonsuojelualue
Simojärvi (rso)	A	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 46§	Muu valtion luonnonsuojelualue
Suojelu-Koivu -tila	C	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 46§	Muu valtion luonnonsuojelualue
Näskänkankaan eteläisempi Kemera-kohde	C	Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 19§ (34/2015)	Kemera-kohde
Näskänkankaan pohjoisempi Kemera-kohde	C	Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 19§ (34/2015)	Kemera-kohde

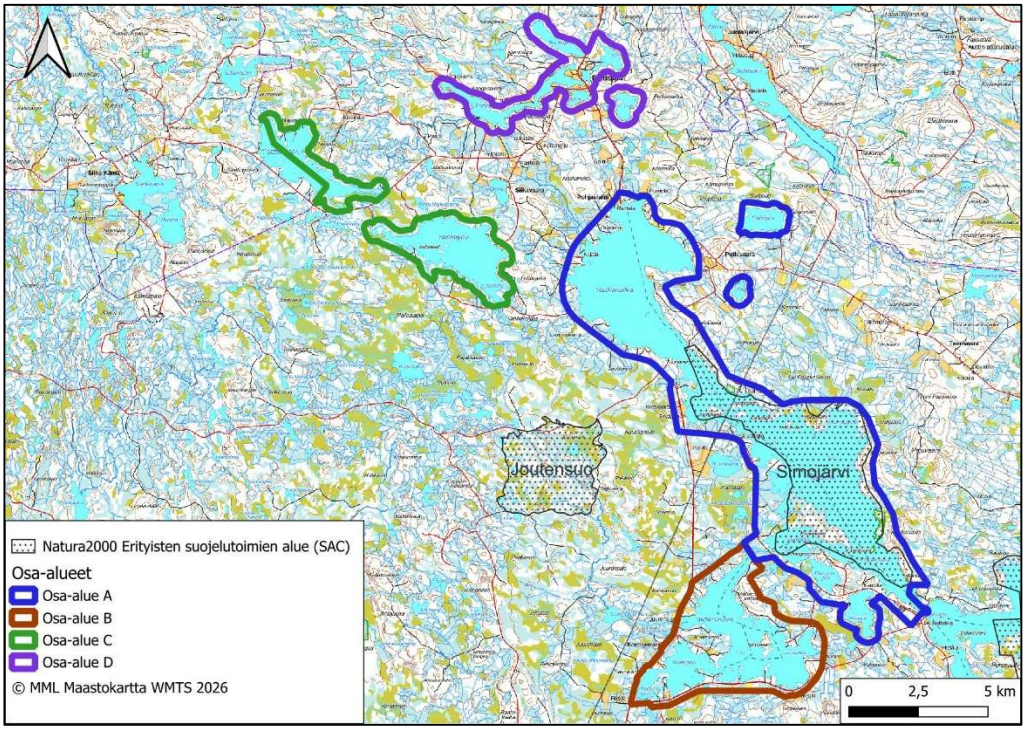

Kuva 2. Rantaosayleiskaavan selvitysalueella sekä sen läheisyydessä sijaitsevat Natura-alueet, valtakunnallisten luonnonsuojeluohjelmien kohteet, luonnonsuojelualueet, valtion maille perustettavat suojelualueet (valtion muut luonnonsuojelualueet) sekä Kemera-ympäristötukikohteet.

4.1 Natura-alueet

Rantaosayleiskaava-alueella sijaitsee Simojärven Natura-alue (FI1301205, SAC),Kuva 3). Joutensuon Natura-alue (FI1301207, SAC) sijaitsee noin 2,6 kilometrin päässä selvitysalueesta ja Namalikkovalon Natura-alue (FI1301312, SAC) sijaitsee vajaa viisi kilometriä selvitysalueelta.

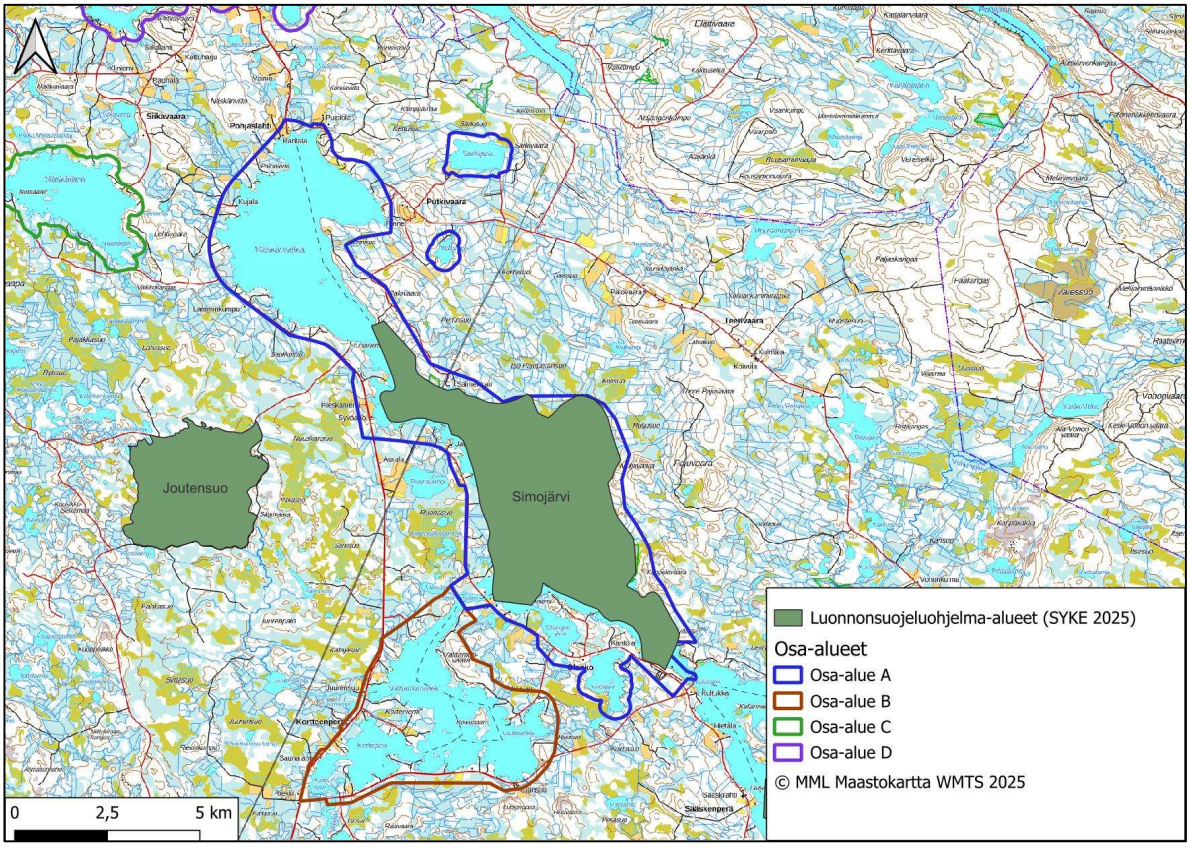
Simojärvi (FI1301205) on liitetty Suomen Natura 2000 -suojeluverkostoon luontodirektiivin perusteella (SAC-alue). Alueen pinta-ala on 6 367 ha. Suojelun perusteena olevat luontotyypit: hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet, vaihettumissuot ja rantasuot, aapasuot, boreaaliset luonnonmetsät, puustoiset suot. Suojelun perusteena olevat lajit: saukko.

Kuva 3. Natura-alueet selvitysalueella.

4.2 Suojeluohjelmien kohteet

Suomessa on seitsemän valtakunnallista luonnonsuojeluohjelmaa (soiden, lintuvesien, harjujen, lehtojen, rantojen ja vanhojen metsien suojeluohjelmat sekä lisäksi kansallis- ja luonnonpuistojen kehittämisohjelma). Suojeluohjelmakohteet on esitetty kuvassa 4. Suuri osa Simojärvestä kuuluu rantojensuojeluohjelmaan (**Simojärvi, RSO120117**), joka sisältyy Simojärven Natura-alueeseen.

Kuva 4 Simojärven rantojensuojeluohjelmaan (luonnonsuojeluohjelma-alue) kuuluva alue osa-alueella A.

4.3 Luonnonsuojelualueet ja perustettavat suojelualueet

Selvitysalueella on kaksi Simojärven ranta-alueille (**Korkea-ahon luonnonsuojelualue, YSA128090, Koppelonsaaren luonnonsuojelualue 2, YSA128136**) ja yksi Simojärven saareen (**Koppelonsaaren luonnonsuojelualue, YSA128087**) sijoittuvaa yksityismaiden luonnonsuojelualuetta (Kuva 5). **Jokirannan luonnonmetsä (YSA206554)** sijaitsee noin puolen kilometrin päässä osa-alue A:n selvitysalueesta.

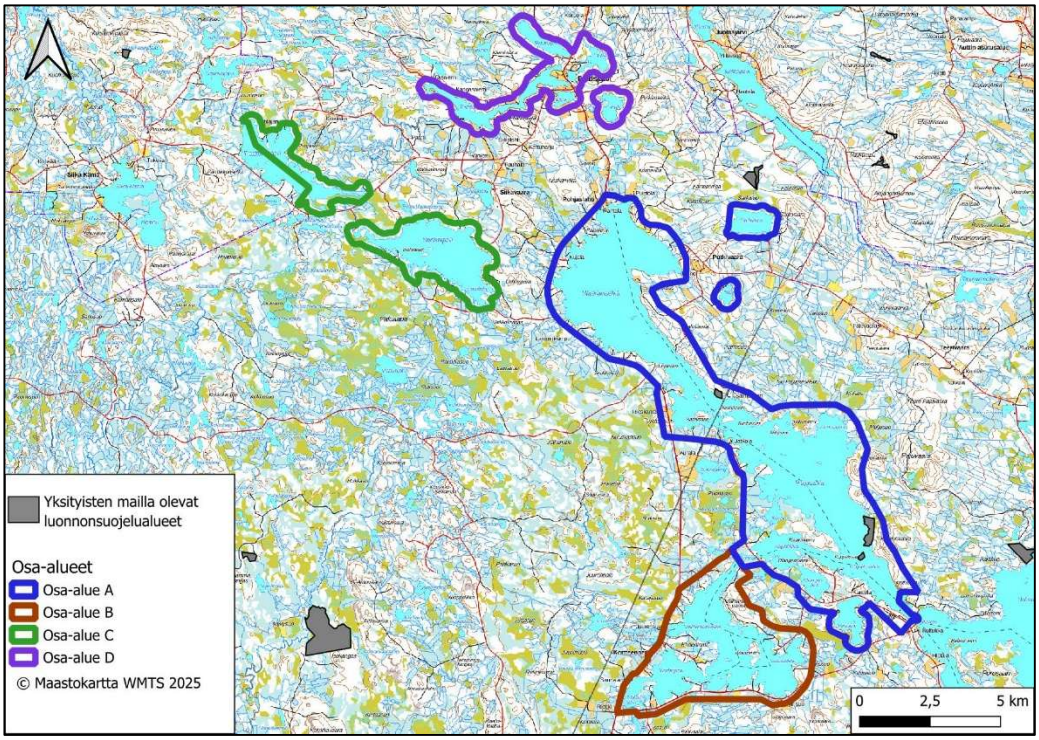
Lisäksi selvitysalueella on kaksi valtion maille perustettavaa suojelualuetta (valtion muu luonnonsuojelualue), joista Simojärven suojelualueeseen kuuluvat lähes kaikki Rieskalahden ja Takasalmen saaret, Näskänselän Palovaaran läheinen ranta-alue sekä Pajuselän ja Koppelonselän saaret sekä ranta-alueita näistä (Kuva 6). Toinen valtion maille perustettava suojelualue (valtion muu luonnonsuojelualue) on Suojelu-Koivu -tila (MMO355384), joka sijaitsee Näskäjärven lounaspuolella, osa-alueella C. Lisäksi osa-alue C:hen kuuluvan Paattinkijärven pohjoispuolella, noin 700 metrin päässä selvitysalueesta sijaitsee valtion maille perustettava suojelualue (valtion muu luonnonsuojelualue) Suojelu-Metsärinne -tila (MMO353515). Muut suojelualueet sijaitsevat yli 1,5 kilometrin päässä kaava-alueen rajauksesta.

Selvitysalueelle ei sijoitu muita suojeluohjelmien kohteita, valtakunnallisesti arvokkaita moreeni-muodostumia, kivikoita tai tuuli- ja rantakerrostumia eikä arvokkaita kallioalueita (Syke 2025).

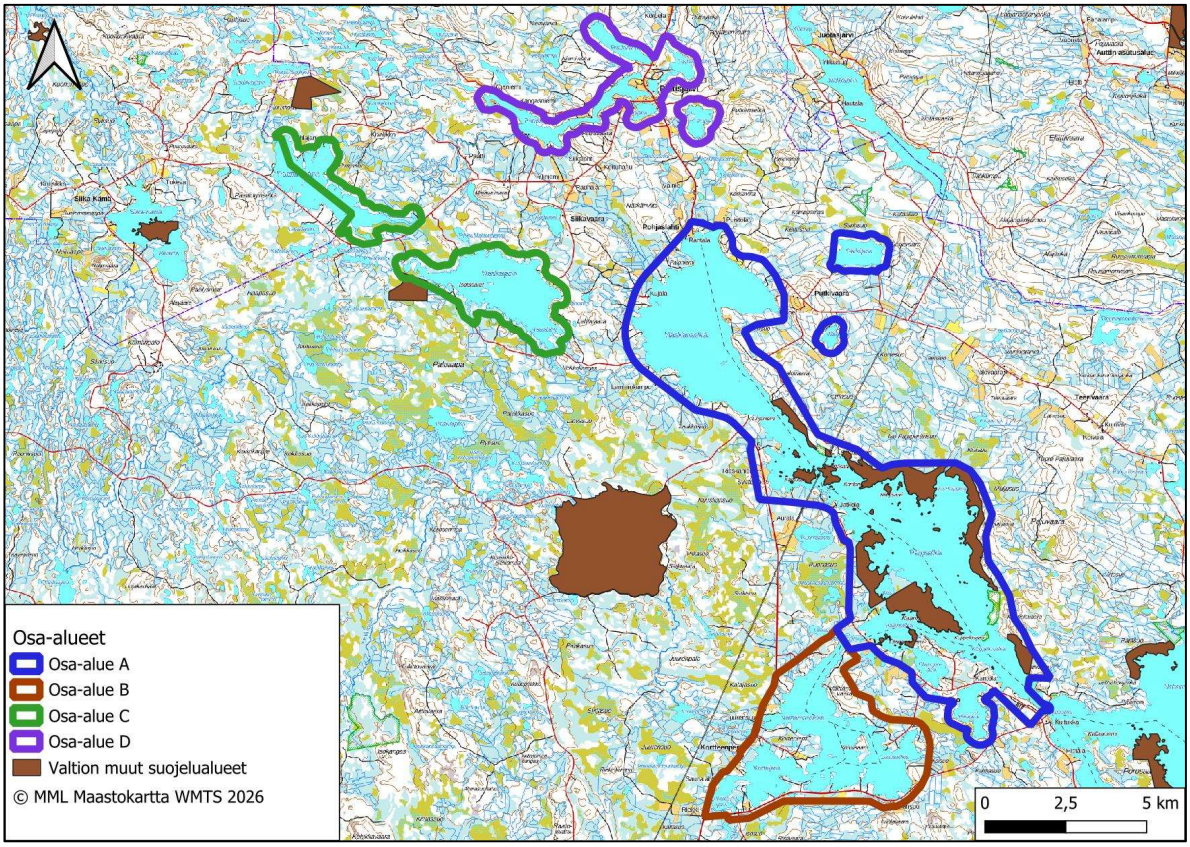
Simojärvi on osa suojeltua valuma-aluetta, koskiensuojelulain piiriin kuuluvaa kohdetta (Simojoen vesistö, MUU120042).

Selvitysalueella on myös useita Kemera-ympäristötukikohteita (34/2015, 19 §).

Luonnonsuojelualueet ja perustettavat suojelualueet on esitetty taulukossa 2.

Kuva 5. Yksityisten mailla olevat luonnonsuojelualueet

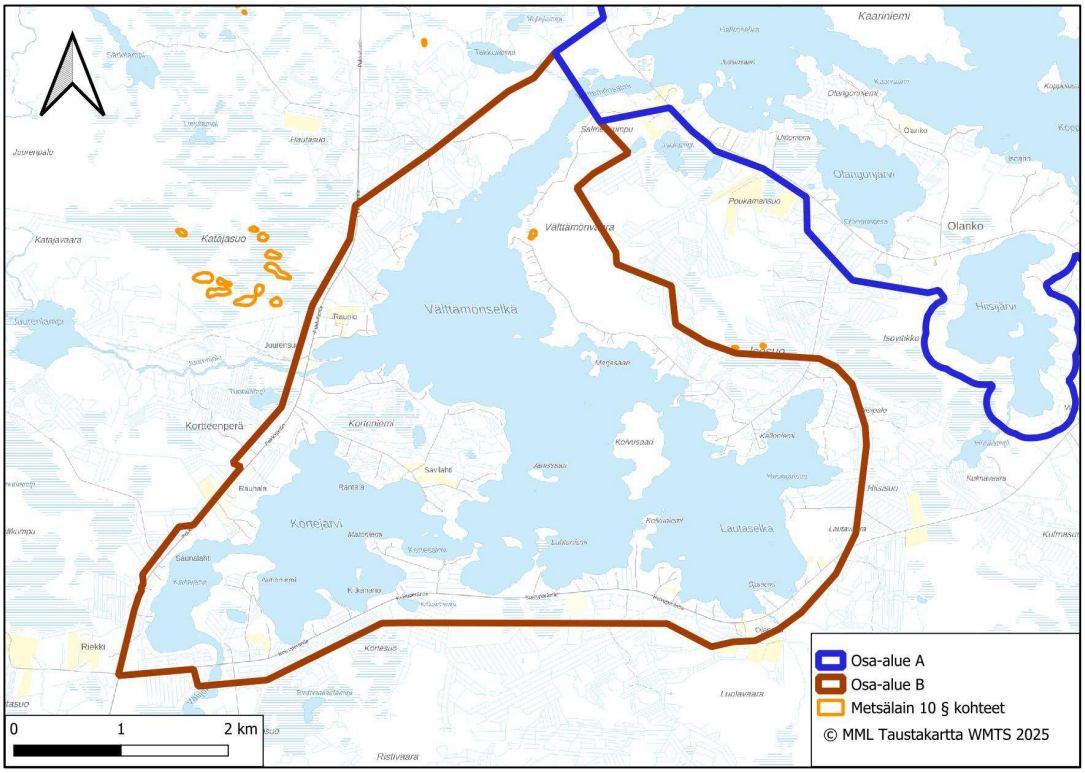
Kuva 6. Valtion maille perustettavat suojelualueet (valtion muut suojelualueet) selvitysalueella.

4.4 Metsälain kohteet

Selvitysalueella on myös useita Metsälain 10 §:n erityisen arvokkaita elinympäristöjä (Kuvat 10–13).

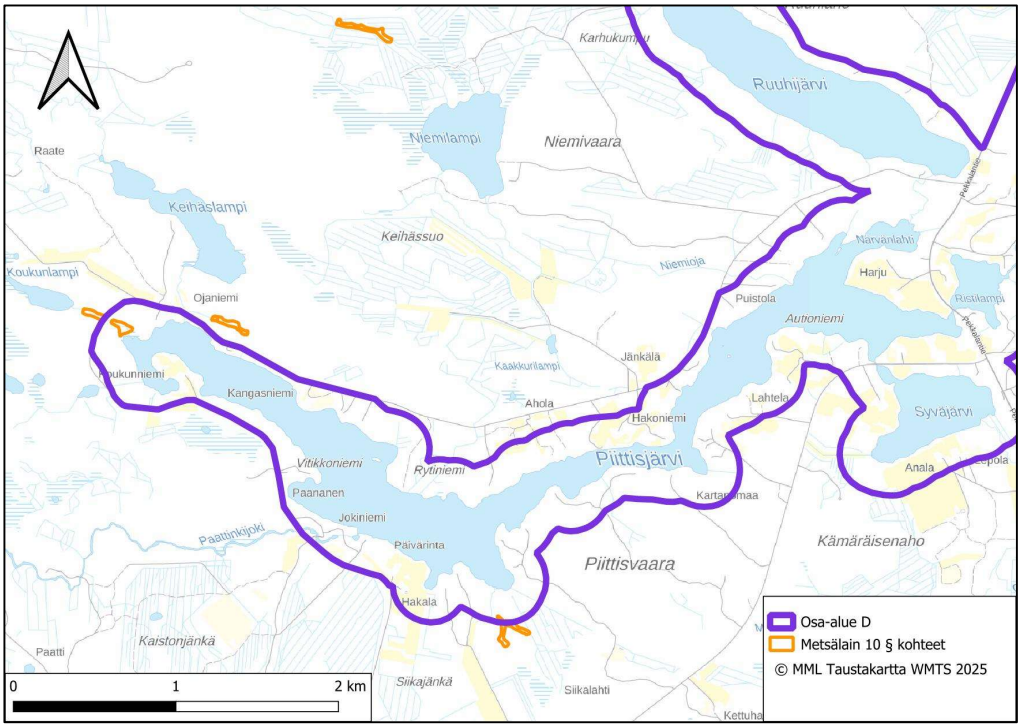
Kuva 7. Metsälakikohteet osa-alueella A (Metsäkeskus 2025).

Kuva 8. Metsälakikohteet osa-alueella B (Metsäkeskus 2025).

Kuva 9. Metsälakikohteet osa-alueella C (Metsäkeskus 2025).

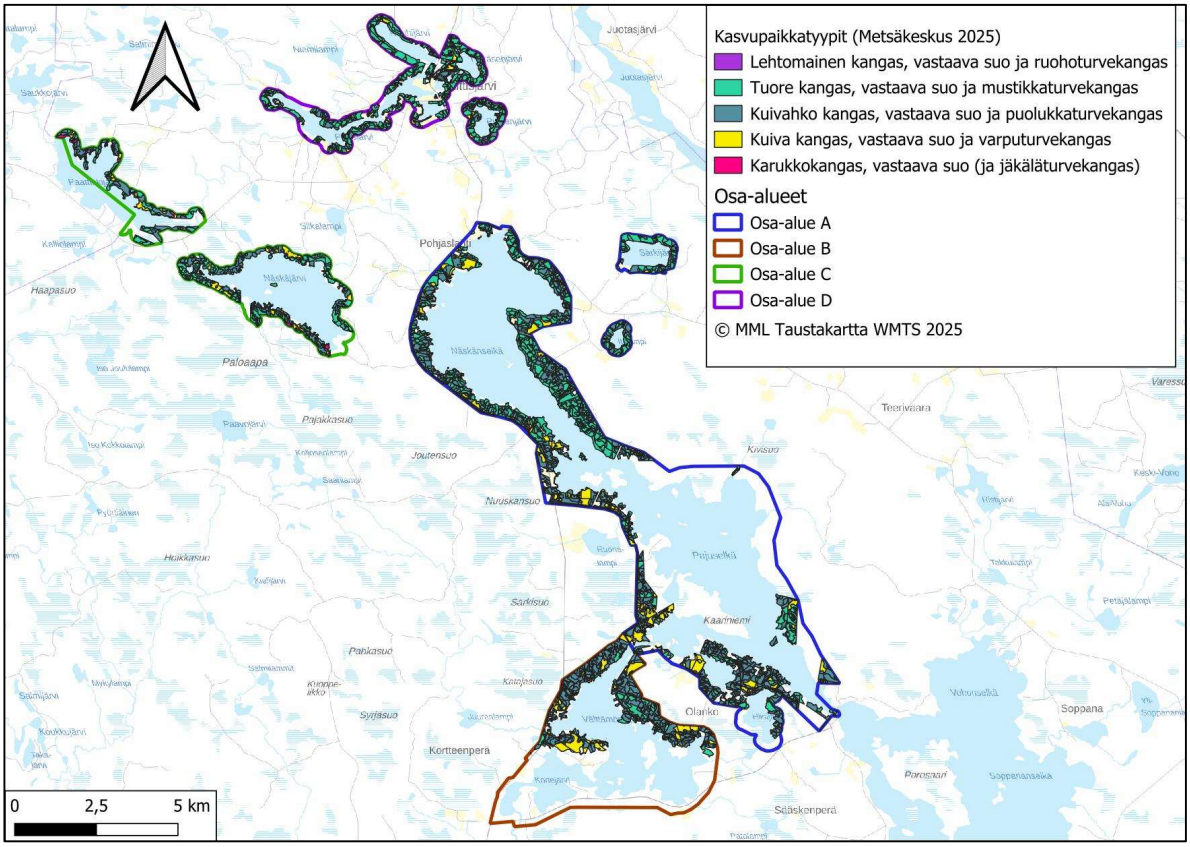
Kuva 10. Metsälakikohteet osa-alueella D (Metsäkeskus 2025).

5 Tulokset

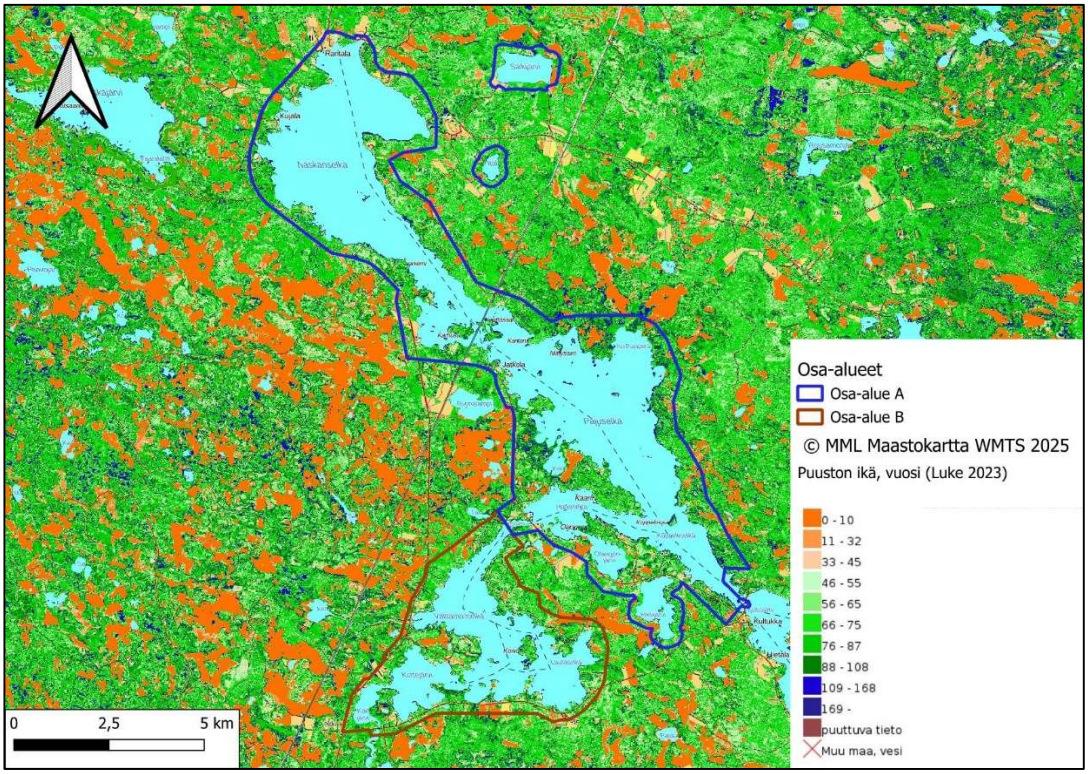
5.1 Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys

5.1.1 Kasvillisuuden yleiskuvaus

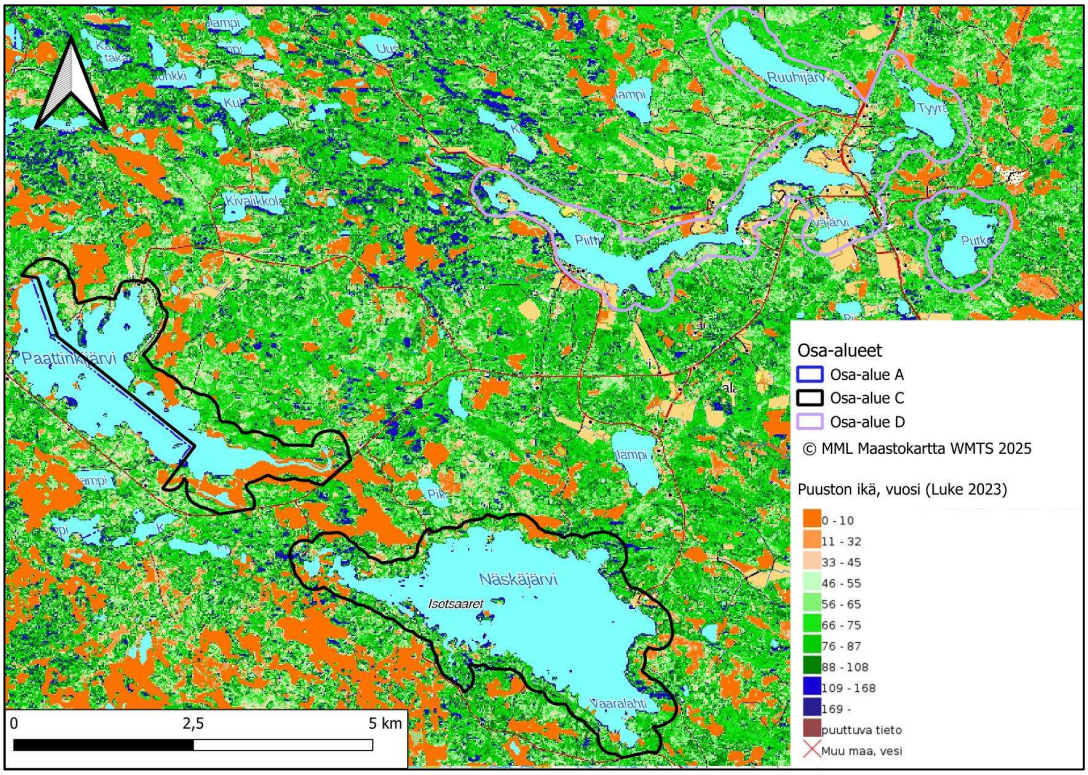
Kaava-alue sijaitsee pohjoisboreaaliseen kuuluvalla metsäkasvillisuusvyöhykkeellä Perä-Pohjolan kasvimaantieteellisellä alueella (4b). Suokasvillisuusvyöhykealuejaossa alue kuuluu Pohjois-Pohjanmaan aapasoihin (3b). Maalajit alueella ovat sekalajitteinen maalaji, kalliomaa, kalliopaljastuma, paksu turvekerros ja karkearakenteinen maalaji (GTK 2025). Metsät ovat pääosin tuoretta, kuivahkoa ja kuivaa kangasta, mutta alueella on myös yksittäisiä lehtomaisen kankaan palstoja (Kuva 11). Alueella on vanhempia ja arvokkaampia metsiä, mutta alueella on runsaasti myös käsiteltyjä talousmetsiä. Suurin osa metsistä on alle 100-vuotiaita, mutta alueella on myös muutama yli 109-vuotias metsä (Kuva 12 ja Kuva 13). Metsät ovat pääosin havupuuvaltaisia, mutta osassa metsistä havupuiden joukossa on myös lehtipuita. Järvien rannat ovat monessa kohtaa kivikkoisia tai rajautuvat suohon. Järvien rannoilla on jonkin verran myös hiekkarantoja ja asutusta. Metsät sijoittuvat pääosin kivennäismaalle, lukuun ottamatta joitakin pienialaisia turvepohjaisia korpi- ja rämelaikkuja. Selvitysalueella on monia luonnontilaisia ja laaja-alaisiakin soita. Alueen suurimmat luonnontilaiset suot sijoittuvat Näskäjärven (Osa-alue C) ympäristöön. Suuri osa selvitysalueen soista ovat kuitenkin muokattuja ja ojitettuja soita, joita ei luokitella luontokohteiksi. Selvitysalueen virtavedet ovat monin paikoin muokattuja, mutta alueelta löytyi myös luontokohteina rajattuja virtavesiä. Joidenkin luonnontilaisten virtavesien rannoilla havaittiin myös lehtomaisuutta. Kasvillisuusselvityksissä kierrettiin kaikki selvitysalueiden mahdolliset luontoarvokohteet mahdollisimman perusteellisesti.

Kuva 11. Kasvupaikkatyypit metsäkuvioittain kaava- ja selvitysalueella (Metsäkeskus 2025).

Kuva 12. Puuston ikä selvitysalueen eteläosissa (Luonnonvarakeskus 2023).

Kuva 13 Puuston ikä selvitysalueen pohjoisosissa (Luonnonvarakeskus 2023).

5.1.2 Arvokkaat kasvillisuus- ja luontotyyppikohteet

Selvitysalueelta rajattiin kesän 2024 maastoselvitysten perusteella kasvillisuus- ja luontotyyppikohteita. Kohteet on esitetty osa-alueittain kuvissa 14, 61, 77 ja 121 sekä kuvailtu tarkemmin tekstissä. Luontokohteiden luontotyyppien uhanalaisuusluokista suluissa ensimmäisenä on mainittu luontotyypin koko maan uhanalaisuusluokka ja jälkimmäisenä uhanalaisuusluokka Pohjois-Suomessa.

5.1.2.1 Osa-alue A

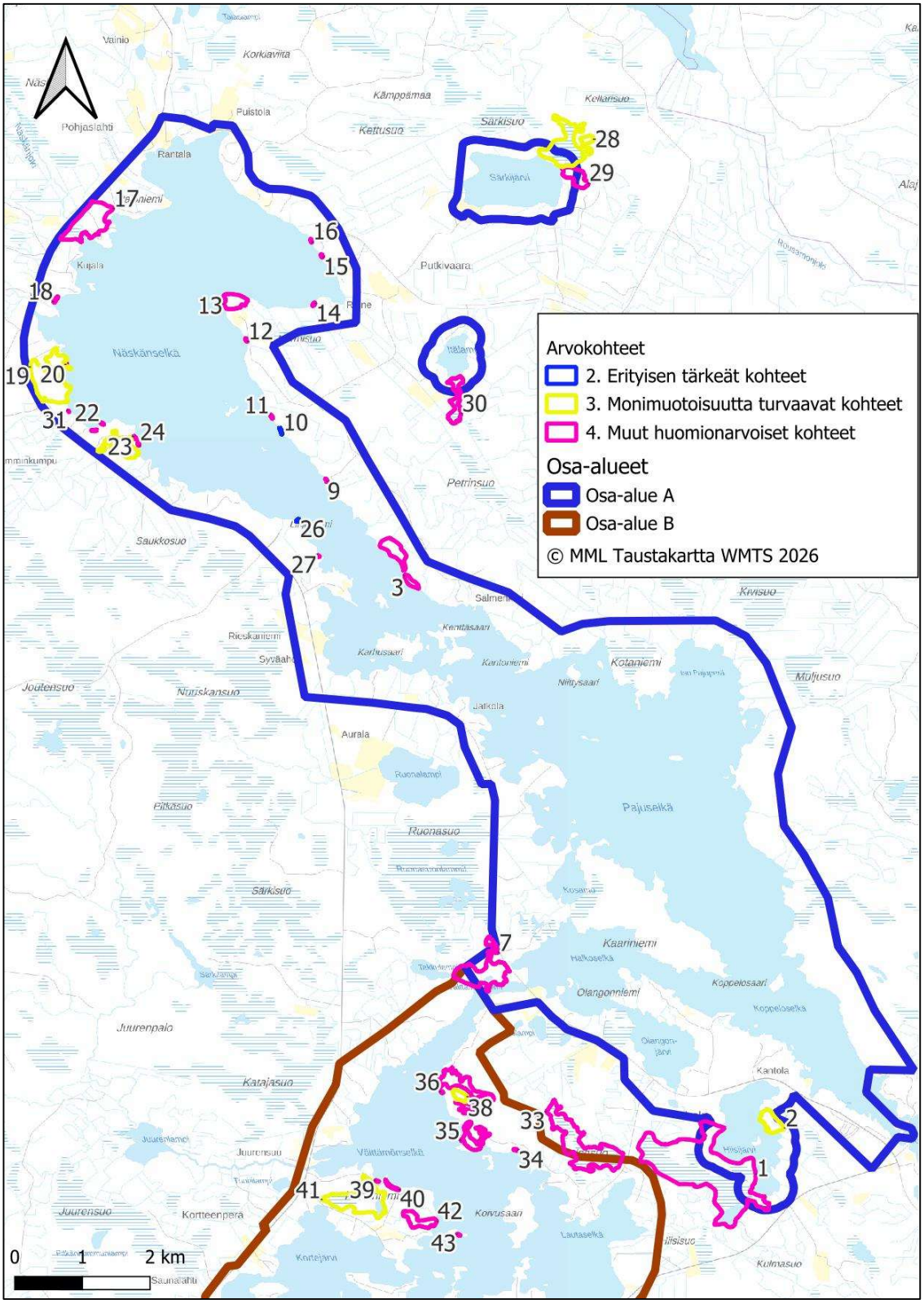
Osa-alueeseen A kuuluu suurin osa Simojärvestä, Särkijärvi, Itälampi sekä edellä mainittujen järvien rannat. Osa-alueella A on 28 rajattua arvokohdetta. Simojärven Natura-alue (SAC) ja alueen yksityiset luonnonsuojelualueet ovat kokonaisuudessaan lainsäädännöllä turvattuja kohteita. Arvoluokan 2 kohteita on kaksi, ja molemmat niistä ovat hiekkarantoja. Arvoluokan 2 hiekkarannat ovat Luonnonsuojelulailla suojeltujen hiekkarantojen rajaamattomia esiintymiä. Simojärven itäpuolen rannat ovat pääosin kivikkorantaisia, mutta Simojärven länsiosissa soistumien osuus kasvaa. Itälampi ja Särkijärvi ovat pienialaisia järviä, joiden rannat ovat pääasiassa ojitettua suota tai turvekangasta. Suurin osa osa-alueen A arvokohteista on hiekkarantoja ja luonnontilaisia tai sen kaltaisia soita. Tämän lisäksi osa-alueen A arvokohteissa on varttuneita ja vanhoja metsiä, suolampi ja jokia. Osa-alueelta A maastossa rajatut luontokohteet on esitelty alla taulukossa (Taulukko 3), karttakuvassa (Kuva 14) ja alempana tekstissä.

Taulukko 3. Osa-alueen A maastossa rajatut luontokohteet ja niiden suojeluperusteet. Arvokohteiden tarkemmat kuvaukset ja kuvat kohteista on esitetty taulukon alla. Luontotyyppien uhanalaisuusluokista suluissa ensimmäisenä on mainittu luontotyypin koko maan uhanalaisuusluokka ja jälkimmäisenä uhanalaisuusluokka Pohjois-Suomessa.

Kohteen nro	Nimi	Pinta-ala (ha)	Suojeluperuste	Luontotyyppi	Arvoluokka
1	Hiisijärven lounaispuolen suo ja lampi	118	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Kalvakkarämeet (NT/LC), suolammet (NT/LC)	4
2	Hiisijärven itäpuolen metsä	7	Uhanalaiset luontotyypit	Vanhat havupuuvaltaiset tuoreet kankaat (EN/EN)	3
3	-	1,8	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Korpirämeet (EN/NT)	4
4	-	8	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Sarakorvet (VU/NT), Luhtanevat (NT/LC)	4
7	Multilahden läntinen suo	23,3	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Lyhytkorsirämeet (NT/LC), Suolammet (NT/LC)	4

9	-	0,03	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Järvien hiekka- ja hietarannat (VU/NT)	4
10	-	0,1	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Järvien hiekka- ja hietarannat (VU/NT)	4
11	-	0,015	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Järvien hiekka- ja hietarannat (VU/NT)	4
12	-	0,07	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Järvien hiekka- ja hietarannat (VU/NT)	4
13	Nurminiemen kärki	6	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Varttuneet kuivahkot kankaat (VU/NT)	4
14	-	0,1	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Järvien hiekka- ja hietarannat (VU/NT)	4
15	-	0,1	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Järvien hiekka- ja hietarannat (VU/NT)	4
16	-	0,075	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Järvien hiekka- ja hietarannat (VU/NT)	4
17	Kannasniemen pohjoispuolen suo ja Näskänjoki	23,4	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Kalvakkarämeet (NT/LC), Havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet (VU/NT)	4
18	-	0,19	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Järvien hiekka- ja hietarannat (VU/NT)	4
19	-	29	Uhanalaiset luontotyypit	Korpirämeet (EN/NT), Kalvakkarämeet (NT/LC)	4
20	-	0,04	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Järvien hiekka- ja hietarannat (VU/NT)	4
21	-	0,12	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Järvien hiekka- ja hietarannat (VU/NT)	4

22	-	0,08	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Järvien hiekka- ja hietarannat (VU/NT)	4
23	-	0,09	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Järvien hiekka- ja hietarannat (VU/NT)	4
24	-	0,1	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Järvien hiekka- ja hietarannat (VU/NT)	4
25	Eteläojanniemen suo ja joki	9,5	Uhanalaiset luontotyypit	Isovarpurämeet (NT/LC), havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet (VU/NT)	3
26	Linjaniemen hiekkaranta	0,1	Luonnonsuojelulain 64§ suojellun luontotyypin (hiekkarannat) rajaamaton esiintymä.	Järvien hiekka- ja hietarannat (VU/NT)	2
27	-	0,06	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Järvien hiekka- ja hietarannat (VU/NT)	4
28	Särkijärven koillispuolen suo	26	Uhanalaiset luontotyypit	Saranevat (NT/LC), Rimpinevat (LC/LC), Ruohokorvet (VU/NT)	3
29	Särkijärven itäpuolen suo	6,6	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Sarakorvet (VU/NT), Luhtanevat (NT/LC)	4
30	Itälammen eteläpuolen suo	7,5	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Korpirämeet (EN/NT)	4
31	-	0,02	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Järvien hiekka- ja hietarannat (VU/NT)	4

Kuva 14. Kaikki osa-alueen A luontokohteet kartalla

Kasvillisuuskohde 1. Hiisijärven lounaispuolen suo ja lampi

Kalvakkaa lyhytkorsirämettä, jossa on myös rimpipintoja (Kuva 15, Kuva 17). Pohjakerroksessa kalvakkarahkasammal vallitseva. Kenttäkerroksessa lähinnä tupasvillaa ja suokukkaa. Mättäillä suopursua ja vaiveroa.

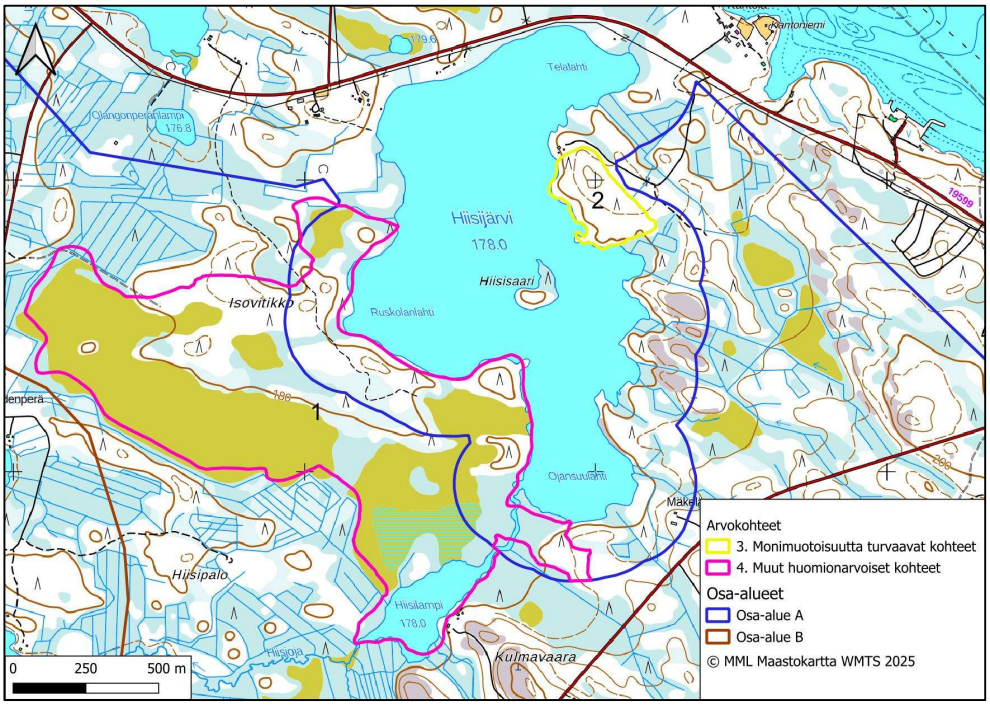
Kuva 15. Hiisijärven lounaispuolen suota

Kasvillisuuskohde 2. Hiisijärven itäpuolen metsä

Kerrossammal-mustikkatyypin tuore kangas (Kuva 16, Kuva 17). Kuusi on alueen valtapuu, minkä lisäksi alueella on myös mäntyä ja hiuskoivuja. Kuuset ovat varttuneita ja uudistuskypsiä. Puusto on eri-ikäisrakenteista. Alue on liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöä.

Kuva 16. Arvokohdetta 2

Kuva 17. Arvokohteet 1 ja 2 kartalla

Kasvillisuuskohde 3.

Ojittamaton ja suhteellisen luonnontilainen korpiräme (Kuva 18, Kuva 20). Pääpuulaji mänty. Muita puulajeja kohteella ovat kuusi ja hieskoivu.

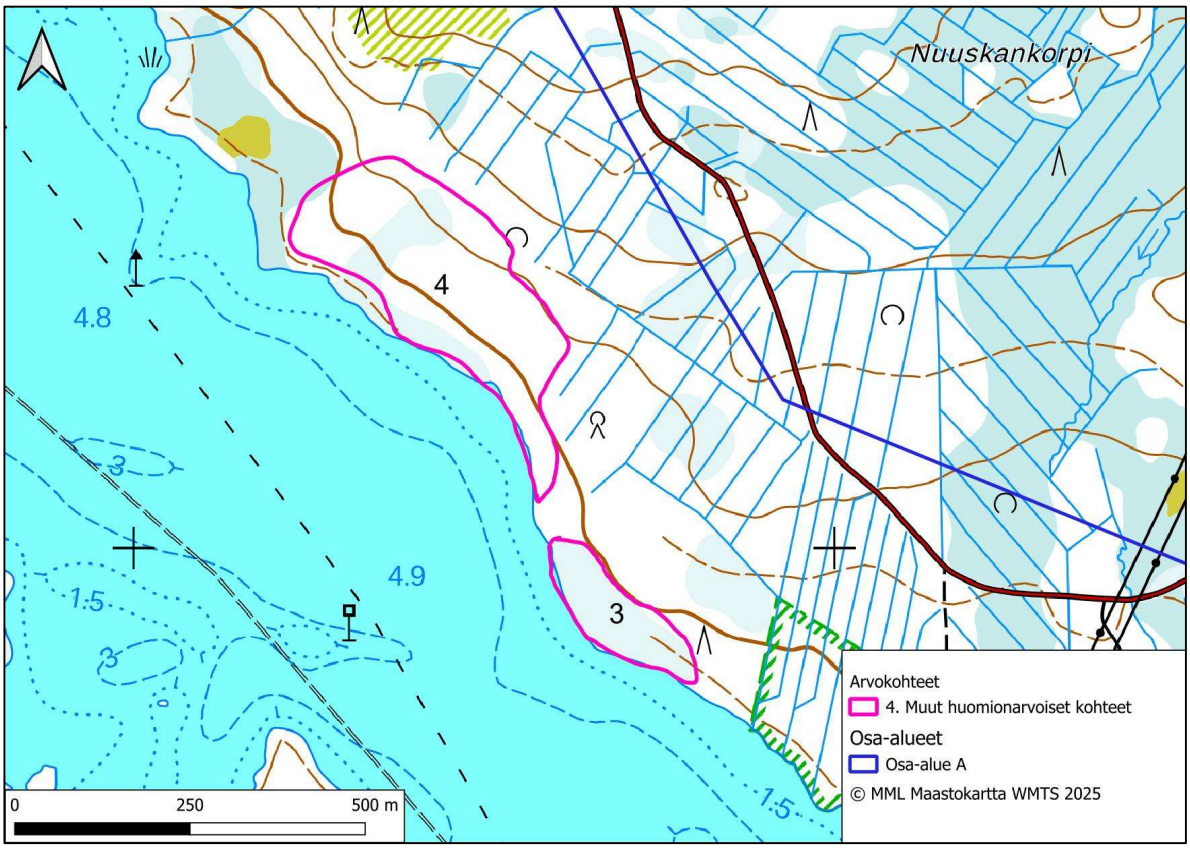
Kuva 18. Arvokohdetta 3

Kasvillisuuskohde 4.

Luhtanevakorpi, jossa on paikoin ruostevetisyyttä ja lähteisyyttä (Kuva 19, Kuva 20). Alueella on tehty poimintahakkuita, mutta arvokohteella on myös järeitä puita.

Kuva 19 Arvokohde 4

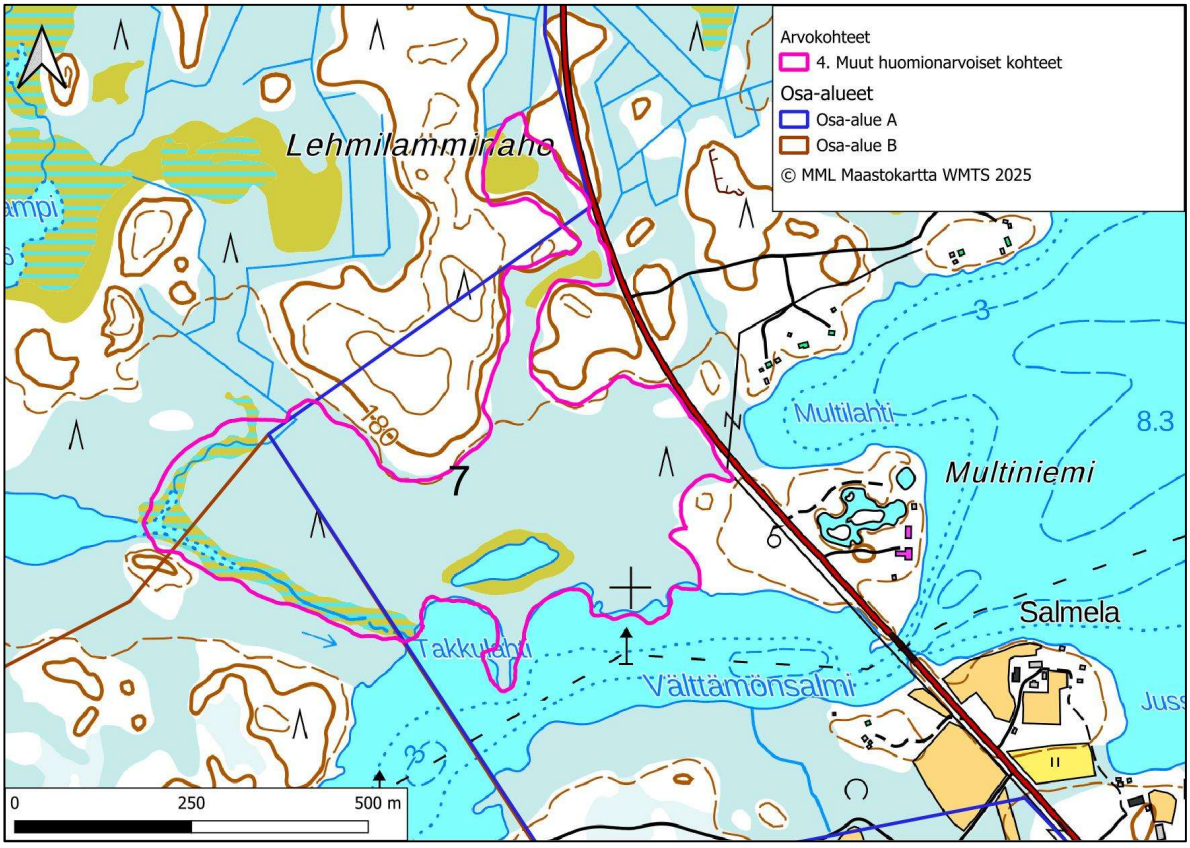
Kuva 20. Arvokohteet 3 ja 4 kartalla

Arvokohde 7. Multilahden läntinen suo

Pääosin ojittamaton ja suhteellisen luonnontilainen oligotrofinen varsinainen lyhytkorsiräme (Kuva 21, Kuva 22). Kenttäkerroksessa vallitsevat rämerahkasammal ja tupasvilla. Mättäillä rahkarämekasvillisuutta kuten ruskorahkasammalta. Arvokohteella on myös luonnontilainen suolampi.

Kuva 21. Multilahden läntistä suota

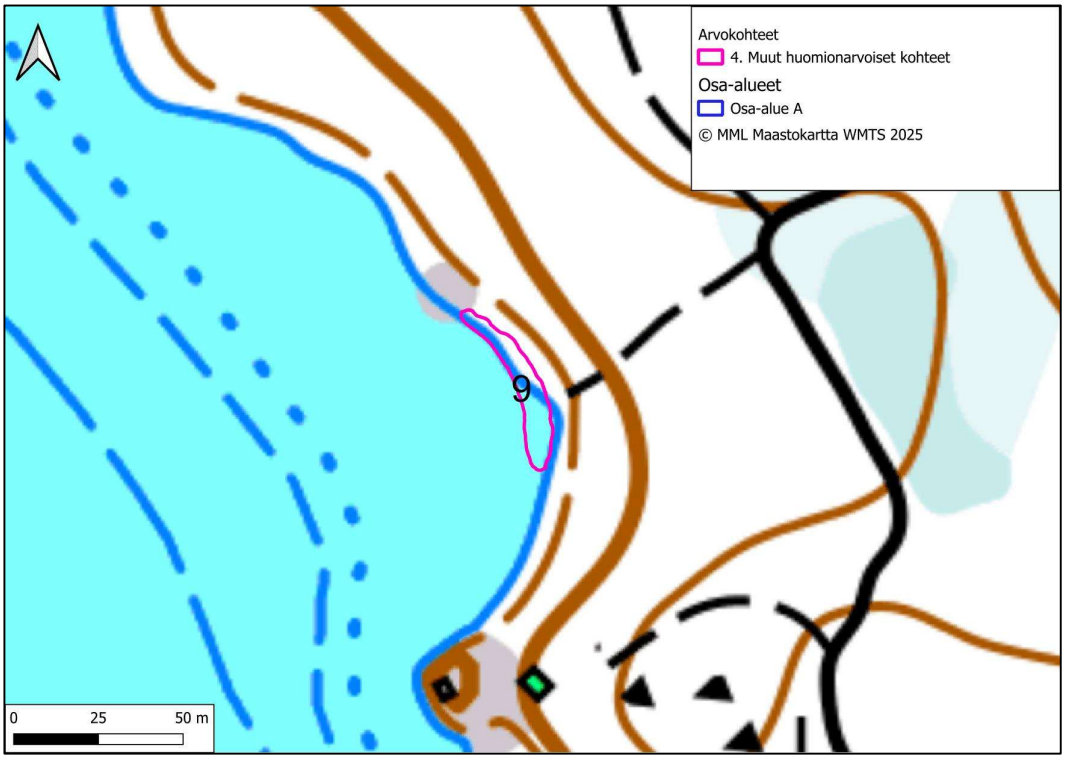
Kuva 22. Arvokohde 7 kartalla

Arvokohde 9.

Avoin ja niukkakasvistoinen hiekkaranta, jonka maa-aines on pääosin hiekkaa (Kuva 23, Kuva 24). Ranta on luonnontilaiseen verrattava. Kohde on loivarantainen, kapea ja pienialainen. Ranta on virkistyskäytössä, joten se ei ole täysin luonnontilainen. Simojärvi ei ole säännöstelty järvi, joten säännöstely ei ole vaikuttanut hiekkarannan ominaisuuksiin (Vesi.fi 2025).

Kuva 23. Arvokohde 9

Kuva 24. Arvokohde 9 kartalla

Arvokohde 10.

Luonnontilaisen kaltainen 110 x 7 m kokoinen hiekkaranta (Kuva 25, Kuva 27). Luonnonsuojelulailla suojellun luontotyypin (hiekkarannat) rajaamaton esiintymä. Avoin ja niukkakasvistoinen ranta, jonka maa-aines on pääosin hiekkaa. Kohde on loivarantainen, kapea ja pienialainen. Hiekkainen ranta jatkuu myös veden alla. Avoimen hiekkarannan ulkopuolella variksenmarjaa ja kanervaa. Simojärvi ei ole säännöstelty järvi, joten säännöstely ei ole vaikuttanut hiekkarannan ominaisuuksiin (Vesi.fi 2025). Hiekkarannan läpi on vedetty yksittäinen oja, mikä vaikuttaa hiekkarannan luonnontilaan vähäisesti. Hiekkarannalla on jonkin verran eloperäisen aineksen kasaumia, mikä on tyypillistä luonnontilaisille hiekkarannoille (Kontula & Raunio 2018).

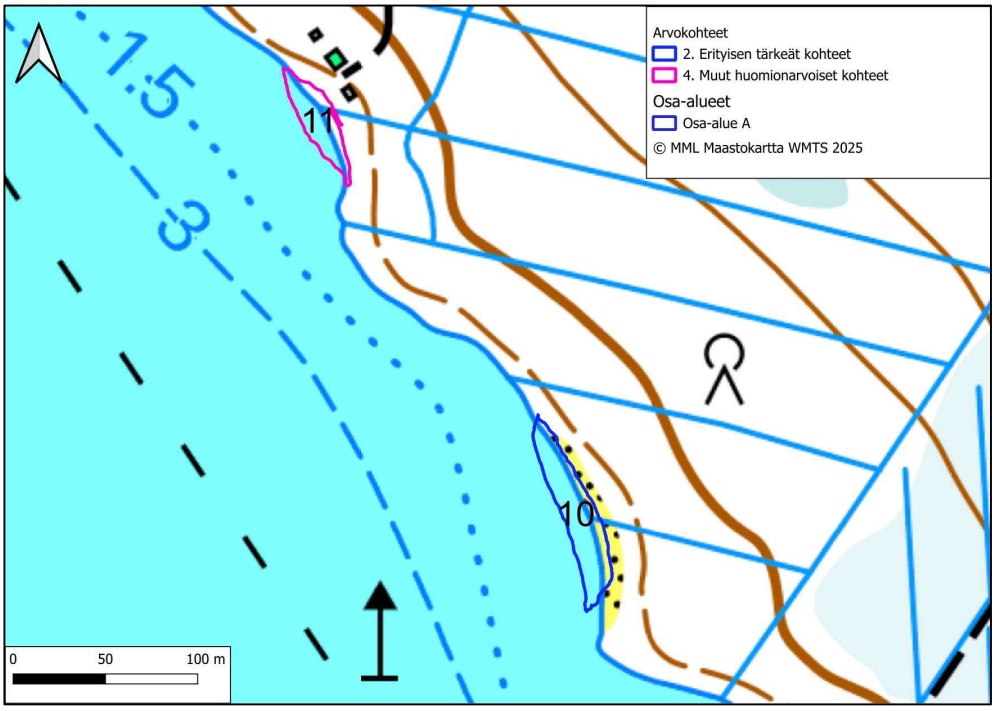
Kuva 25. Arvokohde 10.

Arvokohde 11.

Luonnontilaiseen verrattava mökin rannassa oleva hiekkaranta (Kuva 26, Kuva 27). Hiekkainen ja kasviton alue ulottuu veden ulkopuolella noin kolmen metrin päähän rannasta. Hiekkainen ranta jatkuu veden alla noin 15 metrin päähän rannasta. Hiekkarannan läpi on vedetty oja, mikä vaikuttaa hiekkarannan luonnontilaan jonkin verran. Hiekkarannalla on jonkin verran eloperäisen aineksen kasaumia, mikä on tyypillistä luonnontilaisille hiekkarannoille (Kontula & Raunio 2018). Simojärvi ei ole säännöstelty järvi, joten säännöstely ei ole vaikuttanut hiekkarannan ominaisuuksiin (Vesi.fi 2025). Hiekkarannan ulkopuolella kasvillisuus muuttuu puolukan ja kanervan vallitsemaksi.

Kuva 26. Arvokohde 11.

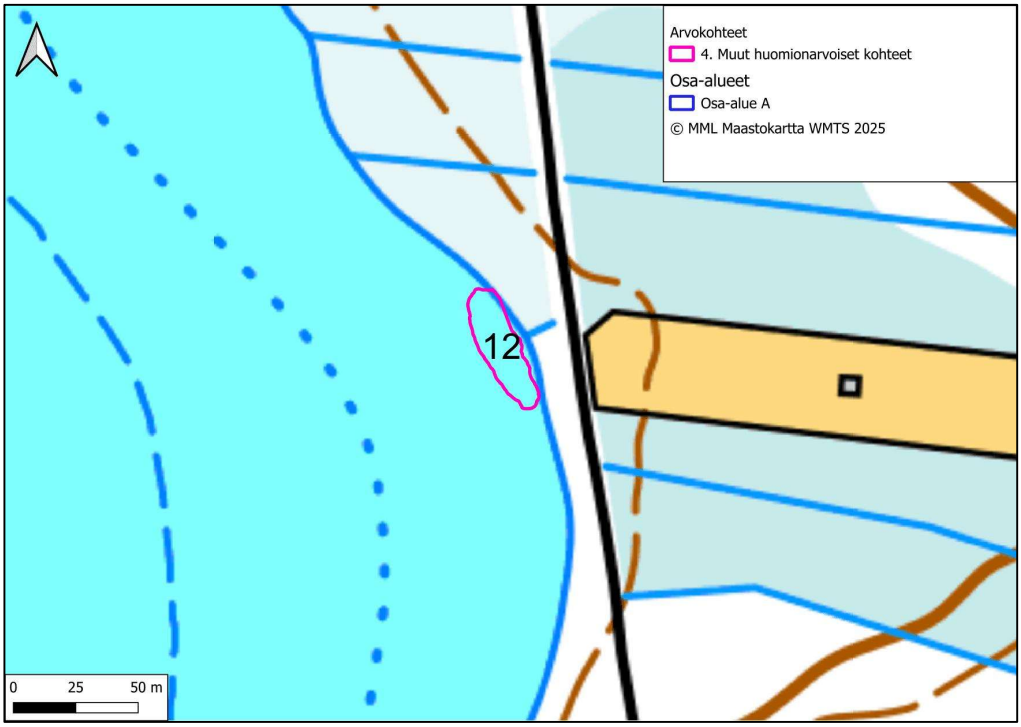
Kuva 27. Arvokohteet 10 ja 11 kartalla

Arvokohde 12

Hiekkaranta, joka on 50 x 4 metrin kokoinen (Kuva 28, Kuva 29). Rannan suuntaisesta ojasta purkaa vettä hiekkarannalle, mikä vaikuttaa jonkin verran hiekkarannan luonnontilaan. Simojärvi ei ole säännöstelty järvi, joten säännöstely ei ole vaikuttanut hiekkarannan ominaisuuksiin (Vesi.fi 2025). Avoimen hiekkarannan ulkopuolella variksenmarjaa ja puolukkaa. Hiekkaranta jatkuu veden alle noin 20 meriä rannasta.

Kuva 28. Arvokohde 12.

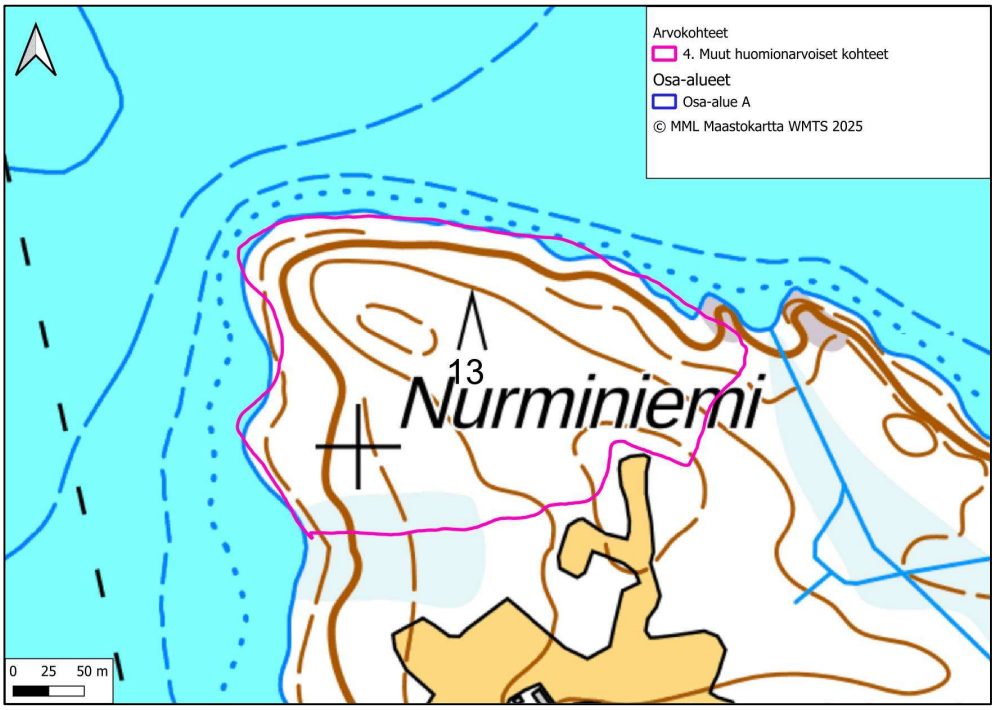
Kuva 29. Arvokohde 12 kartalla

Arvokohde 13: Nurminiemen kärki

Eri-ikäisrakenteista ja varttunutta kuivahkoa kangasta (Kuva 30, Kuva 31). Valtapuuna kuusi ja seka-puuna alueella on mäntyä ja hieskoivua. Varsinkin rannan puusto reilusti yli 100-vuotiasta (Luke 2023). Alueella on suhteellisen paljon pystylahopuuta (kelot ja koivupökkelöt). Rannat ovat hyvin kivikkoisia.

Kuva 30. Nurminiemen kärkeä

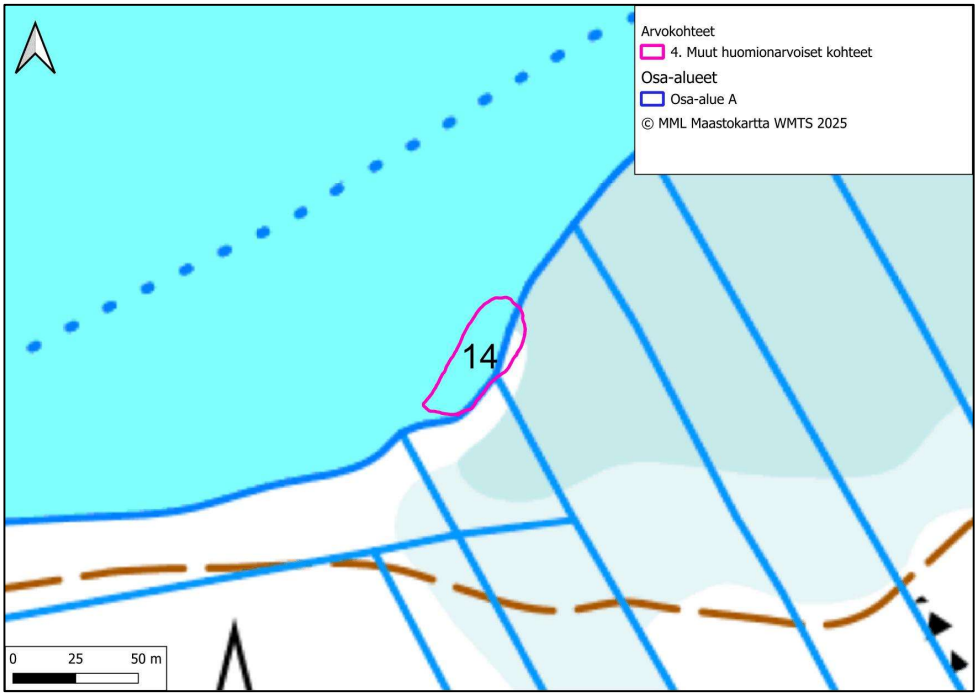
Kuva 31. Arvokohde 13 kartalla

Arvokohde 14

Hiekkaranta, joka on kooltaan 50 x 3 metriä (Kuva 32, Kuva 33). Hiekkaranta on niukkakasvuinen, ja rannan maa-aines on pääosin hiekkaa. Hiekkainen ja kasviton alue ulottuu veden ulkopuolella noin kolmen metrin päähän rannasta. Hiekkainen ranta jatkuu veden alla noin 30 metrin päähän rannasta. Hiekkarannan läpi on vedetty ojia, mikä vaikuttaa hiekkarannan luonnontilaan jonkin verran. Hiekkarannalla on jonkin verran eloperäisen aineksen kasaumia, mikä on tyypillistä luonnontilaisille hiekkarannoille (Kontula & Raunio 2018). Simojärvi ei ole säännöstelty järvi, joten säännöstely ei ole vaikuttanut hiekkarannan ominaisuuksiin (Vesi.fi 2025). Hiekkarannan ulkopuolella kasvillisuus muuttuu puolukan, variksenmarjan ja kanervan vallitsemaksi.

Kuva 32. Arvokohde 14.

Kuva 33. Arvokohde 14 kartalla

Arvokohde 15

Hiekkaranta, joka on kooltaan 50 x 4 m (Kuva 34, Kuva 36). Hiekkaranta on pääosin niukkakasvuinen, mutta osassa kohtaa heinät ovat vallanneet alaa hiekkarannasta. Hiekkainen ja kasviton alue ulottuu veden ulkopuolella noin neljän metrin päähän rannasta. Hiekkainen ranta jatkuu veden alla noin 20 metrin päähän rannasta. Hiekkarannan läpi on vedetty ojia, mikä vaikuttaa hiekkarannan luonnontilaan jonkin verran. Hiekkarannalla on jonkin verran eloperäisen aineksen kasaumia, mikä on tyypillistä luonnontilaisille hiekkarannoille (Kontula & Raunio 2018). Simojärvi ei ole säännöstelty järvi, joten säännöstely ei ole vaikuttanut hiekkarannan ominaisuuksiin (Vesi.fi 2025). Hiekkarannan ulkopuolella kasvillisuus muuttuu puolukan, variksenmarjan ja kanervan vallitsemaksi. Puusto hiekkarannan ulkopuolella on varttunutta mäntyä ja nuorehkoa koivua.

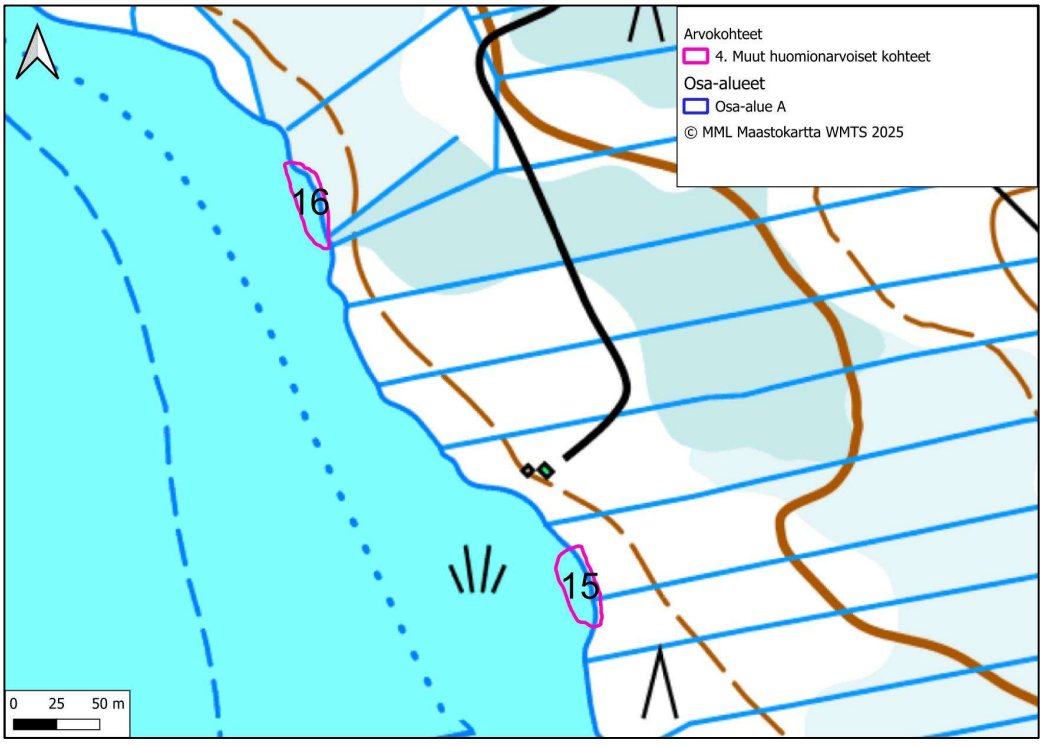
Kuva 34. Arvokohde 15

Arvokohde 16.

Luonnontilaiseen verrattava 40 x 4 m kokoinen hiekkaranta (Kuva 35, Kuva 36). Hiekkainen ja kasviton alue ulottuu veden ulkopuolella noin neljän metrin päähän rannasta. Rannalla on hieman umpeenkasvun merkkejä, mutta rannalla on pääosin vain niukasti kasveja. Hiekkainen ranta jatkuu veden alla noin 20 metrin päähän rannasta. Hiekkarannan vierestä on vedetty ojia, mikä vaikuttaa hiekkarannan luonnontilaan jonkin verran. Hiekkarannalla on jonkin verran eloperäisen aineksen kasaumia, mikä on tyypillistä luonnontilaisille hiekkarannoille (Kontula & Raunio 2018). Myös hiekka on kasautunut aaltojen vaikutuksesta. Simojärvi ei ole säännöstelty järvi, joten säännöstely ei ole vaikuttanut hiekkarannan ominaisuuksiin (Vesi.fi 2025). Hiekkarannan ulkopuolella kasvillisuus muuttuu ensin heinävaltaiseksi ja lopulta puolukan ja kanervan vallitsemaksi. Puusto hiekkarannan ulkopuolella on varttunutta ja nuorta mäntyä.

Kuva 35. Arvokohde 16

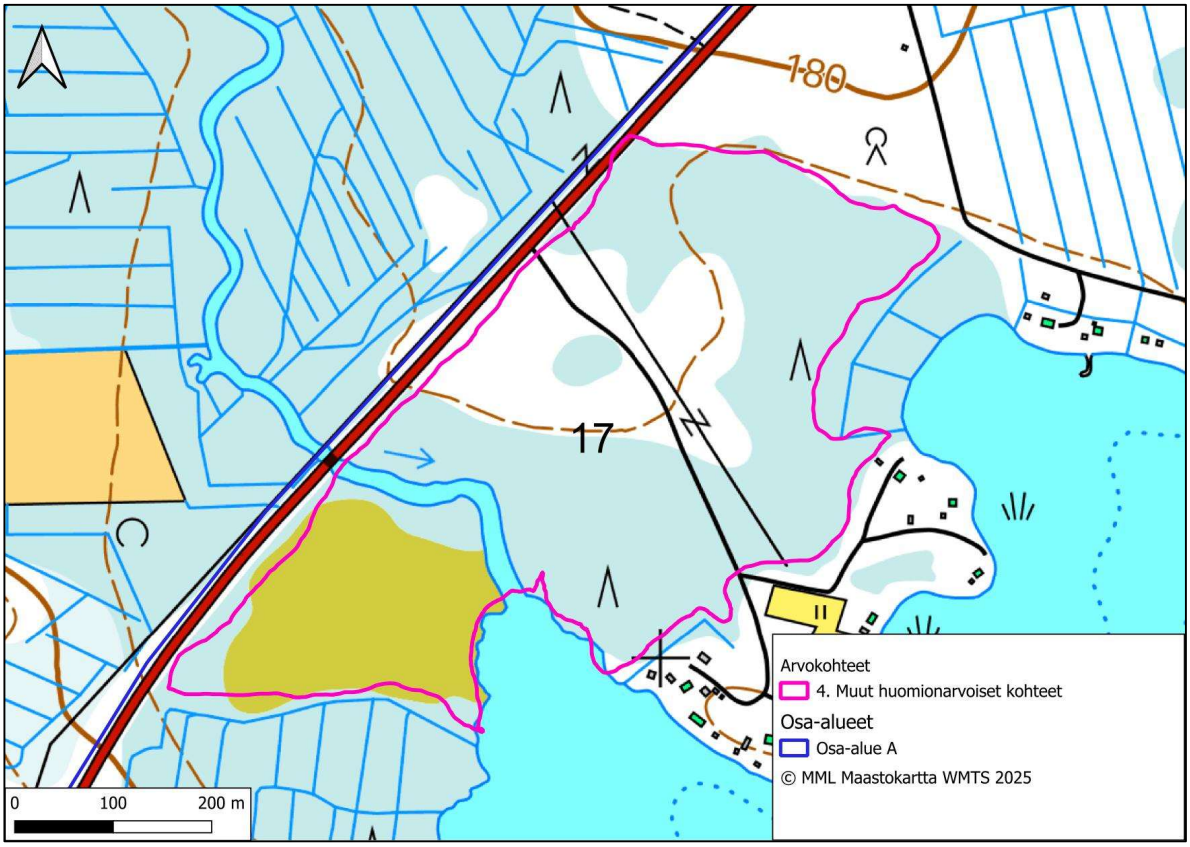
Kuva 36. Arvokohteet 15 ja 16 kartalla

Arvokohde 17. Kannasniemen pohjoispuolen suo ja Näskänjoki

Suhteellisen luonnontilaista lyhytkorsikalvakkarämettä, jonka läpi virtaa Näskänjoki (Kuva 37, Kuva 38). Suon puusto on harvaa mätäspinnoilla kasvavaa männikköä. Tupasvilla on kenttäkerroksen valtalaji ja rämerahkasammal nevapinnan valtalaji. Suon laitoja on hieman ojitettu, mutta suon vesitalous on kuitenkin säilynyt hyvin.

Kuva 37. Arvokohde 17

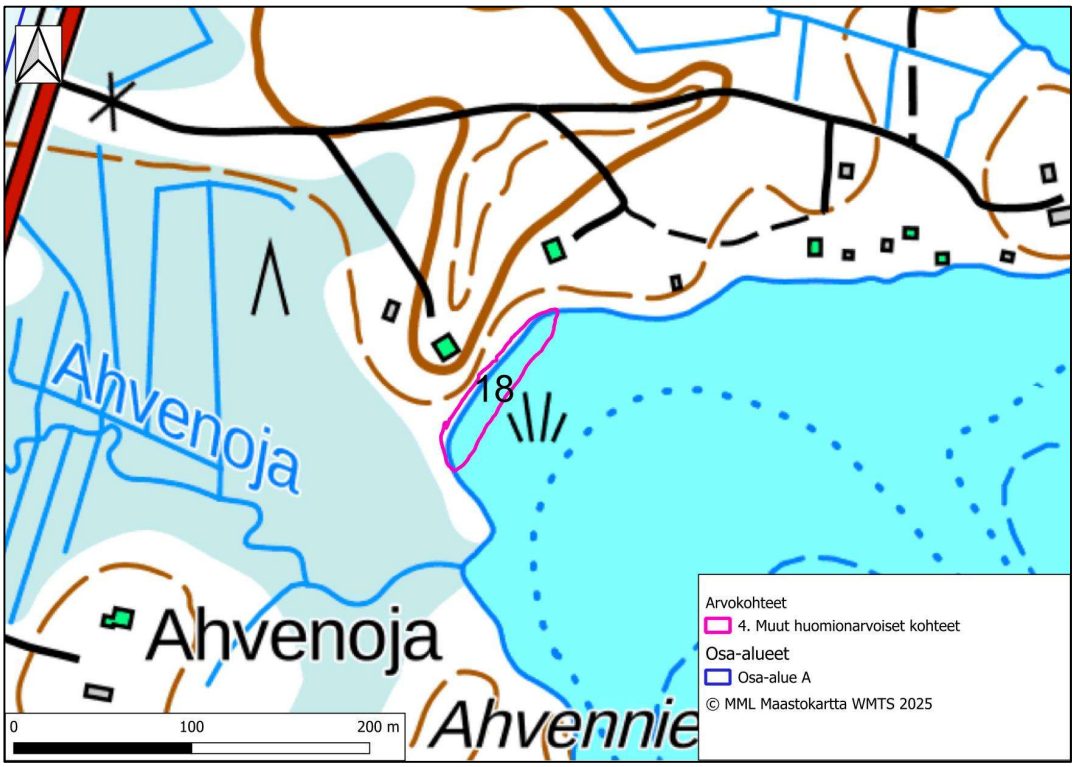
Kuva 38. Arvokohde 17 kartalla

Arvokohde 18.

Luonnontilaiseen verrattava 120 x 4 m kokoinen hiekkaranta, joka sijaitsee mökkirannassa (Kuva 39, Kuva 40). Rannalla on virkistyskäyttöä ja rakennelmia. Hiekkainen ja kasviton alue ulottuu veden ulkopuolella noin neljän metrin päähän rannasta. Hiekkainen ranta jatkuu veden alla noin 15 metrin päähän rannasta. Hiekkarannalla on runsaasti eloperäisen aineksen kasaumia, mikä on tyypillistä luonnontilaisille hiekkarannoille (Kontula & Raunio 2018). Simojärvi ei ole säännöstelty järvi, joten säännöstely ei ole vaikuttanut hiekkarannan ominaisuuksiin (Vesi.fi 2025). Hiekkarannan ulkopuolella kasvillisuus muuttuu puolukan, variksenmarjan ja kanervan vallitsemaksi. Puusto hiekkarannan ulkopuolella on varttunutta kuivahkon kankaan talousmetsää.

Kuva 39. Arvokohde 18.

Kuva 40. Arvokohde 18 kartalla

Arvokohde 19.

Pääasiassa luonnontilaisen kaltaista pallosarakorpirämettä, joka on ojitettu reunoilta (Kuva 41, Kuva 43). Alueella on myös kalvakkaa lyhytkorsirämettä. Pohjakerroksen valtalajit korpi- ja varvikkorahkasammal. Kenttäkerroksessa erityisesti suopursu on runsas. Mänty on suon pääpuulaji, mutta kohteella on myös kuusia ja hieskoivuja.

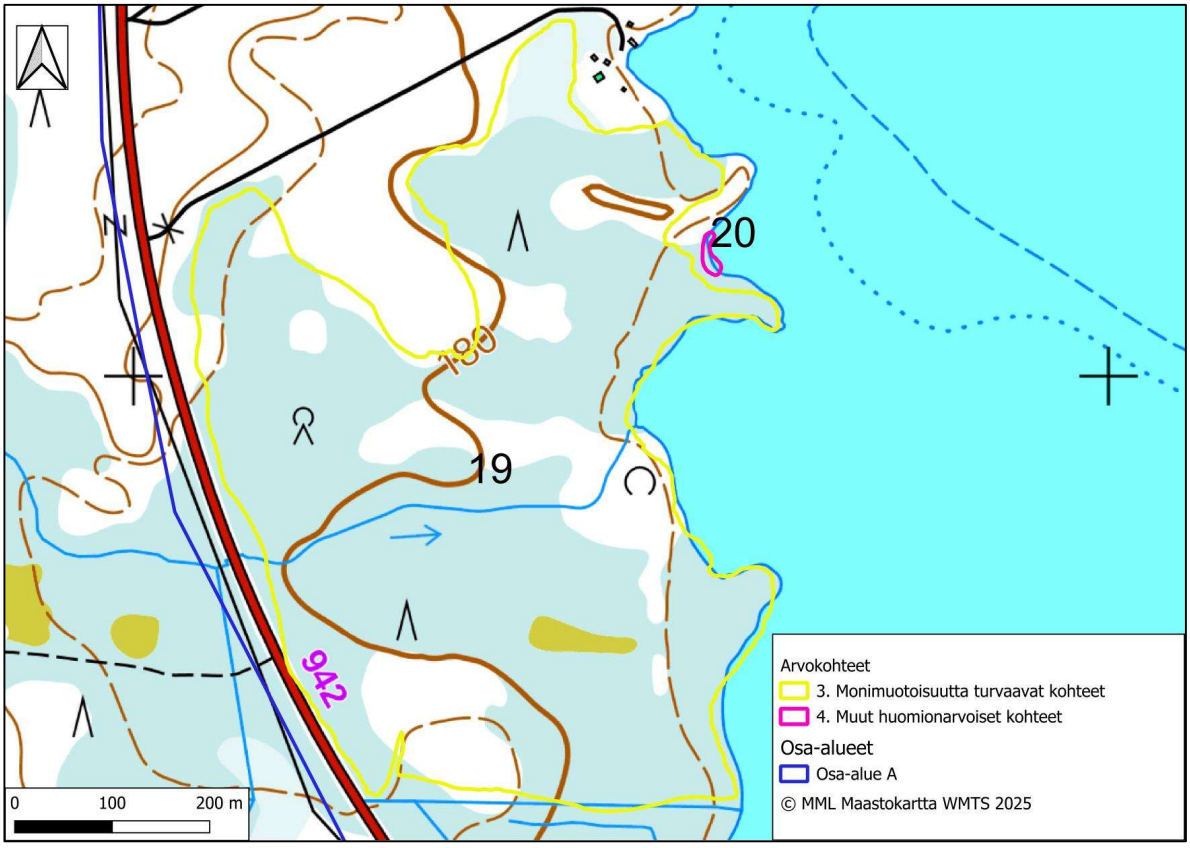
Kuva 41. Arvokohde 19

Arvokohde 20.

Luonnontilaiseen verrattava 50 x 3 m kokoinen hiekkaranta (Kuva 42, Kuva 43). Hiekkarannalla on umpeenkasvun merkkejä, mutta suurin osa hiekkarannasta on kuitenkin niukkakasvuista. Hiekkainen ja kasviton alue ulottuu veden ulkopuolella noin kolmen metrin päähän rannasta. Hiekkainen ranta jatkuu veden alla noin 15 metrin päähän rannasta metrin syvyisenä. Hiekkarannalla on jonkin verran eloperäisen aineksen kasaumia, mikä on tyypillistä luonnontilaisille hiekkarannoille (Kontula & Raunio 2018). Simojärvi ei ole säännöstelty järvi, joten säännöstely ei ole vaikuttanut hiekkarannan ominaisuuksiin (Vesi.fi 2025). Hiekkarannan ulkopuolella kasvillisuus muuttuu ensin heinävaltaiseksi ja lopuksi puolukan, variksenmarjan ja kanervan vallitsemaksi.

Kuva 42. Arvokohde 20

Kuva 43. Arvokohteet 19 ja 20 kartalla

Arvokohde 21

Osittain umpeenkasvanut 80 x 1 m kokoinen hiekkaranta (Kuva 44, Kuva 46). Hiekkainen ja kasviton alue ulottuu veden ulkopuolella noin metrin päähän rannasta. Hiekkainen ranta jatkuu veden alla noin 40 metrin päähän rannasta metrin syvyisenä. Hiekkarannalla on jonkin verran eloperäisen aineksen kasaumia, mikä on tyypillistä luonnontilaisille hiekkarannoille (Kontula & Raunio 2018). Simojärvi ei ole säännöstelty järvi, joten säännöstely ei ole vaikuttanut hiekkarannan ominaisuuksiin (Vesi.fi 2025). Hiekkarannan ulkopuolella kasvillisuus muuttuu ensin heinävaltaiseksi ja lopuksi puolukan, kanervan ja karhunsammalen vallitsemaksi.

Kuva 44. Arvokohde 21.

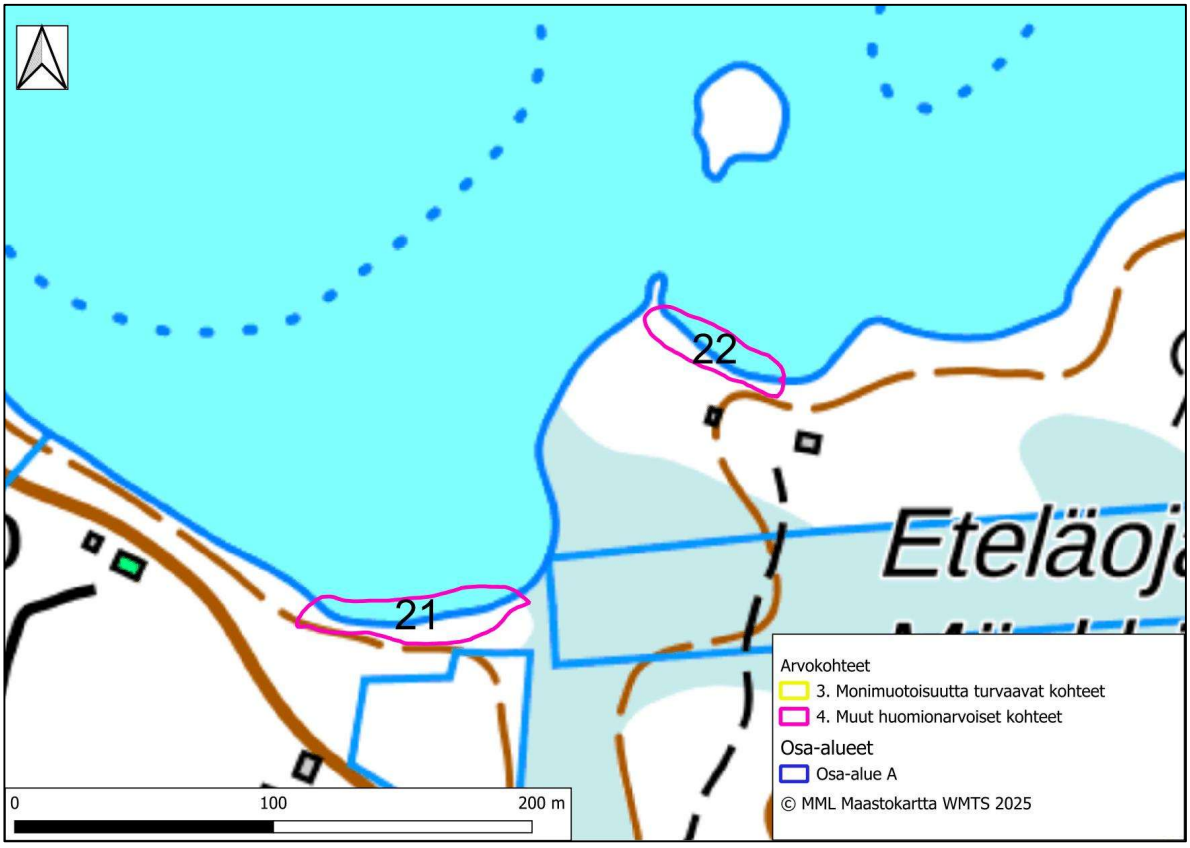
Arvokohde 22

Luonnontilaiseen verrattava 60 x 1 m kokoinen hiekkaranta mökkirannassa (Kuva 45, Kuva 46). Hiekkaranta on virkistyskäytössä. Hiekkainen ja kasviton alue ulottuu veden ulkopuolella noin metrin päähän rannasta. Hiekkainen ranta jatkuu veden alla noin 40 metrin päähän rannasta metrin syvyisenä. Järvikortetta kasvaa rannan lähellä jonkin verran. Hiekkarannalla on jonkin verran eloperäisen aineksen kasaumia, mikä on tyypillistä luonnontilaisille hiekkarannoille (Kontula & Raunio 2018). Simojärvi ei ole säännöstelty järvi, joten säännöstely ei ole vaikuttanut hiekkarannan ominaisuuksiin

(Vesi.fi 2025). Hiekkarannan ulkopuolella kasvillisuus muuttuu puolukan, kanervan ja karhunsammalen vallitsemaksi.

Kuva 45. Arvokohde 22.

Kuva 46. Arvokohteet 21 ja 22 kartalla

Arvokohde 23.

Luonnontilaiseen verrattava 100 x 4 m kokoinen hiekkaranta mökkirannassa (Kuva 47, Kuva 50). Ranta on virkistyskäytössä, mikä on vaikuttanut hiekkarannan luonnontilaan. Hiekkainen ja kasviton alue ulottuu veden ulkopuolella osin noin neljän metrin päähän rannasta. Hiekkarannalla on umpeenkasvun merkkejä, sillä heinä on vallannut jonkin verran alaa. Hiekkainen ranta jatkuu veden alla noin 30 metrin päähän rannasta metrin syvyisenä. Hiekkarannalla on jonkin verran eloperäisen aineksen kasaumia, mikä on tyypillistä luonnontilaisille hiekkarannoille (Kontula & Raunio 2018). Simojärvi ei ole säännöstelty järvi, joten säännöstely ei ole vaikuttanut hiekkarannan ominaisuuksiin (Vesi.fi 2025). Hiekkarannan ulkopuolella kasvillisuus muuttuu puolukan, kanervan ja variksenmarjan vallitsemaksi.

Kuva 47. Arvokohde 23

Arvokohde 24.

Luonnontilaiseen verrattava 50 x 3 m kokoinen hiekkaranta mökkirannassa (Kuva 48, Kuva 50). Ranta on virkistyskäytössä, mikä on vaikuttanut hiekkarannan luonnontilaan. Hiekkainen ja kasviton alue ulottuu veden ulkopuolella pääasiassa noin kolmen metrin päähän rannasta. Hiekkarannalla on umpeenkasvun merkkejä, sillä heinä on vallannut jonkin verran alaa. Hiekkainen ranta jatkuu veden alla noin 30 metrin päähän rannasta metrin syvyisenä. Hiekkarannalla on jonkin verran eloperäisen aineksen kasaumia, mikä on tyypillistä luonnontilaisille hiekkarannoille (Kontula & Raunio 2018). Simojärvi ei ole säännöstelty järvi, joten säännöstely ei ole vaikuttanut hiekkarannan ominaisuuksiin (Vesi.fi 2025). Hiekkarannan ulkopuolella kasvillisuus muuttuu puolukan, kanervan ja variksenmarjan vallitsemaksi.

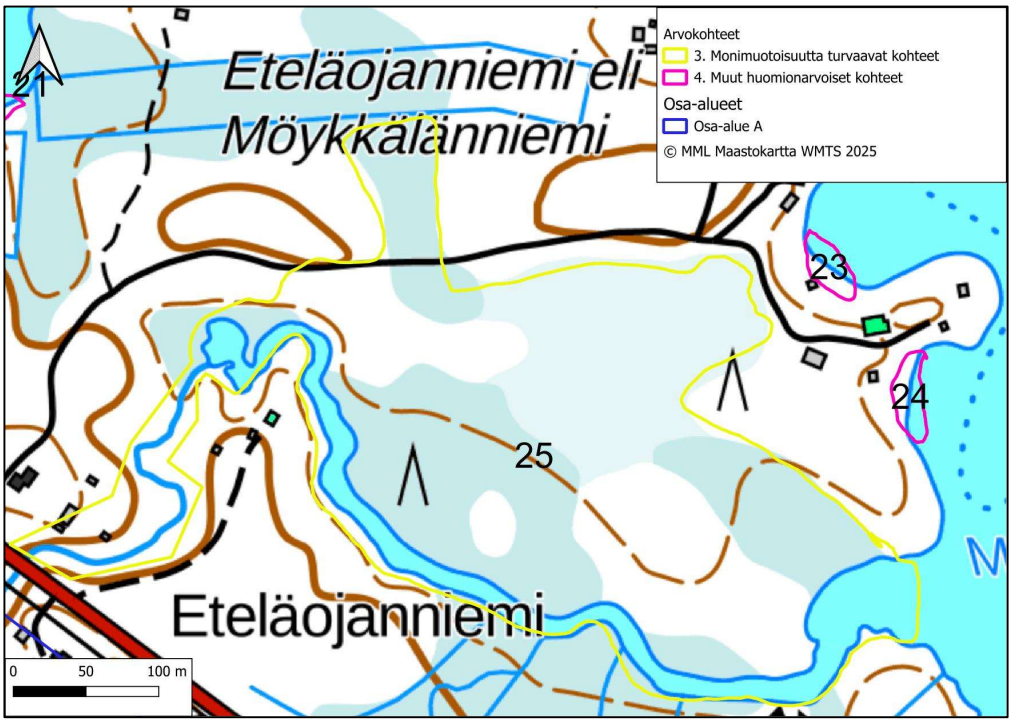
Kuva 48. Arvokohde 24

Arvokohde 25. Eteläojanniemen suo ja joki

Luonnontilaista isovarpurämettä, jota ei ole ojitettu (Kuva 49, Kuva 50). Suon pohjakerroksessa varvikkorahkasammalta ja kenttäkerroksessa tupasvillaa ja suopursua. Joen uoma on luonnontilainen sekä meanderoiva, ja rajattuun alueeseen osuu myös pieniä koskikohtia.

Kuva 49. Eteläojanniemen suo ja joki

Kuva 50. Arvokohteet 23, 24 ja 25 kartalla

Arvokohde 26. Linjaniemen hiekkaranta

Luonnontilainen 60 x 3 m kokoinen hiekkaranta (Kuva 51). Luonnonsuojelulailla suojellun luontotyypin (hiekkarannat) rajaamaton esiintymä. Hiekkainen ja kasviton alue ulottuu veden ulkopuolella noin kolmen metrin päähän rannasta. Hiekkainen ranta jatkuu veden alla noin 40 metrin päähän rannasta metrin syvyisenä. Hiekkarannalla ei ole umpeenkasvun merkkejä. Hiekkarannalla on jonkin verran eloperäisen aineksen kasaumia, mikä on tyypillistä luonnontilaisille hiekkarannoille (Kontula & Raunio 2018). Simojärvi ei ole säännöstelty järvi, joten säännöstely ei ole vaikuttanut hiekkarannan ominaisuuksiin (Vesi.fi 2025). Hiekkarannan ulkopuolella kasvillisuus muuttuu puolukan, kanervan ja karhunsammalen vallitsemaksi.

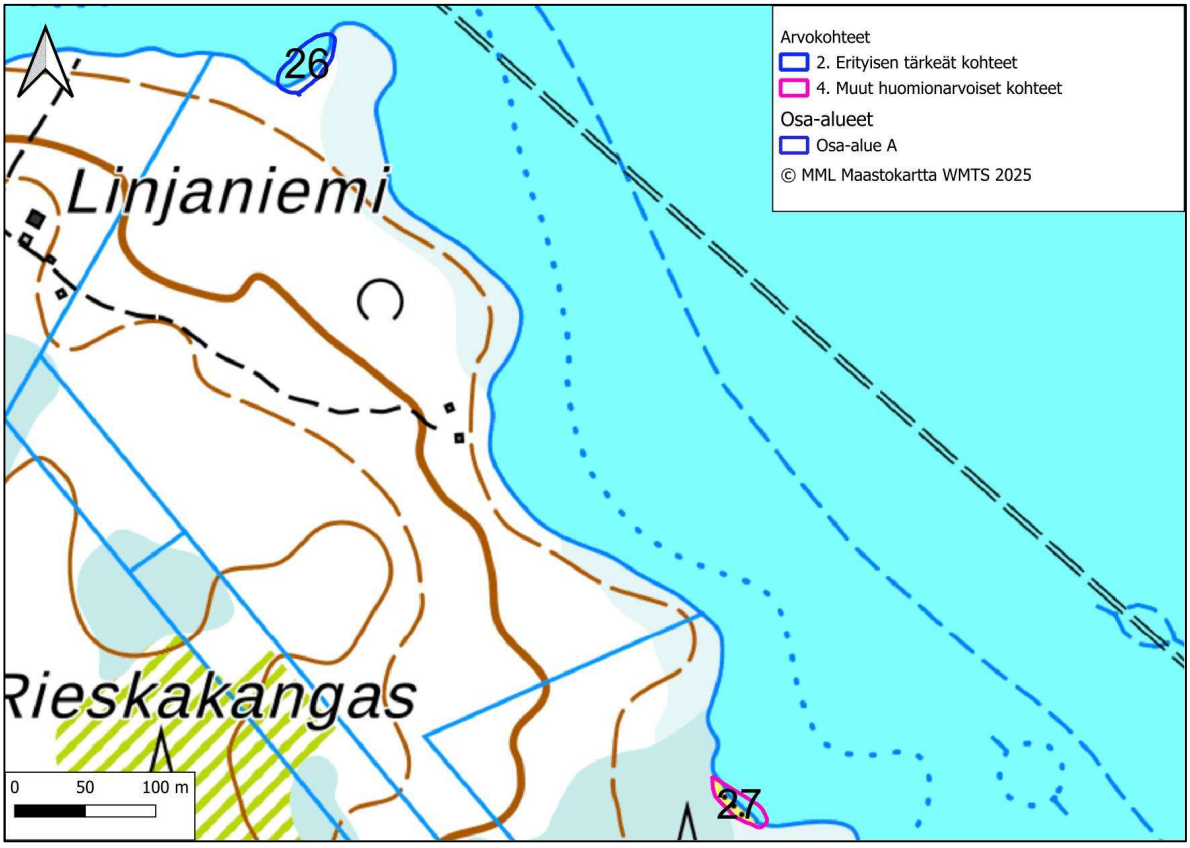
Kuva 51. Linjaniemen hiekkaranta

Arvokohde 27.

Luonnontilaiseen verrattava 80 x 3 m kokoinen hiekkaranta (Kuva 52, Kuva 53). Hiekkainen ja pääasiassa kasviton alue ulottuu veden ulkopuolella noin kolmen metrin päähän rannasta. Hiekkarannalla on umpeenkasvun merkkejä, sillä heinät ja sammalet ovat vallanneet alaa hiekkarannalta. Hiekkainen ranta jatkuu veden alla noin 40 metrin päähän rannasta metrin syvyisenä. Simojärvi ei ole säännöstelty järvi, joten säännöstely ei ole vaikuttanut hiekkarannan ominaisuuksiin (Vesi.fi 2025). Hiekkarannan ulkopuolella kasvillisuus muuttuu puolukan, kanervan ja karhunsammalen vallitsemaksi.

Kuva 52. Arvokohde 27

Kuva 53. Arvokohteet 26 ja 27

Arvokohde 28. Särkijärven koillispuolen suo

Pääosin ojittamaton ja suhteellisen luonnontilainen suo, joka koostuu monesta suotyypistä (Kuva 54). Suolla on oligotrofista kalvakkasaranevaa, oligotrofista sararimpinevaa sekä ruoho- ja heinäkorpea. Suolla on myös rimpipintaisuutta. Yksittäiset ojat kuivattavat suota hieman. Suolla on kitukasvuisia mäntyjä ja kenttäkerroksessa mm. tupasvillaa.

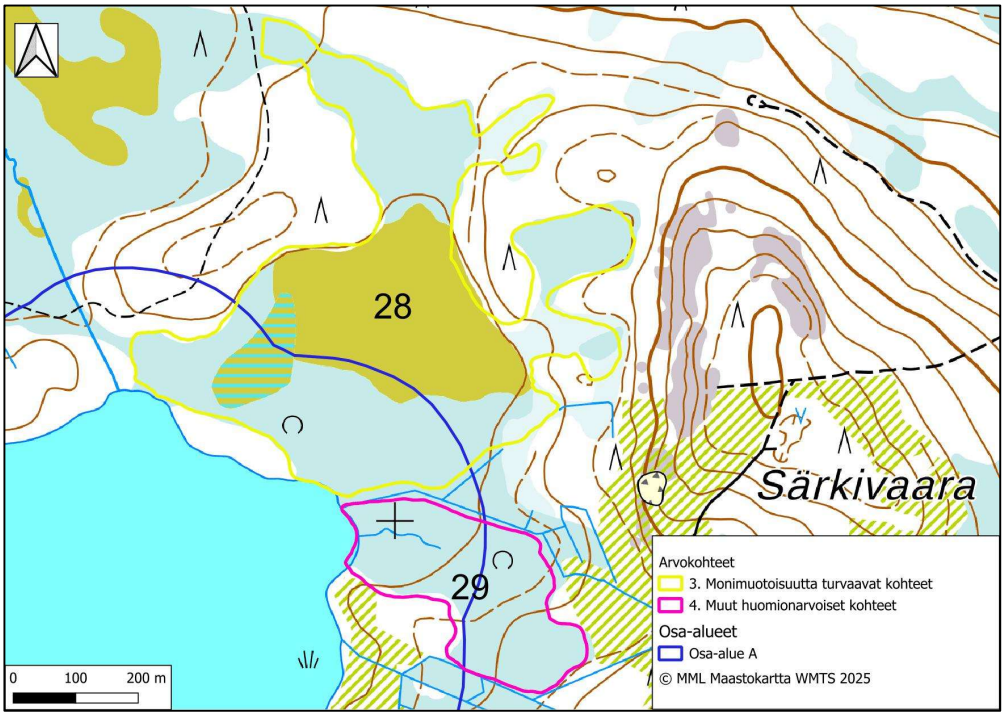
Kuva 54. Särkijärven koillispuolen suota

Arvokohde 29. Särkijärven itäpuolen suo

Luonnontilaisen kaltainen suo, joka rajautuu pohjois- sekä eteläpuolella ojaan (Kuva 55, Kuva 56). Suolla on luhtanevakorpea ja mesotrofista sarakorpea. Avosuo-osalla on luhtalajeja, mutta nevalajisto on kuitenkin luhtalajeja vallitsevampi.

Kuva 55. Särkijärven itäpuolen suo

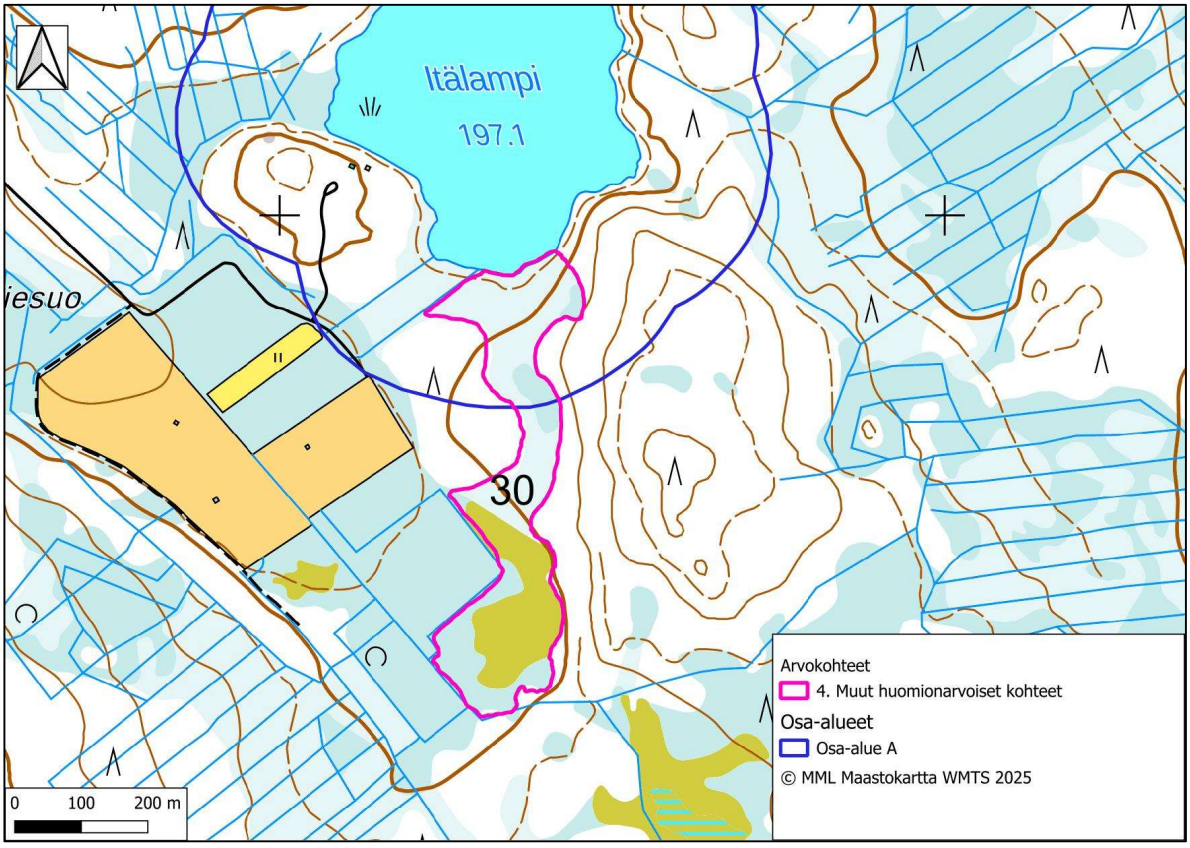
Kuva 56. Arvokohteet 28 ja 29 kartalla

Arvokohde 30. Itälammen eteläpuolen suo

Pääosin ojittamaton ja suhteellisen luonnontilainen pallosarakorpiräme (Kuva 57, Kuva 58). Mänty on metsän valtapuu, ja muita puita suolla ovat kuusi ja hieskoivu. Kenttäkerroksen valtalajeja ovat suopursu, juolukka, puolukka, variksenmarja ja kanerva, joiden lisäksi suolla on myös pallosaraa. Pohjakerroksen valtalaji on varvikkorahkasammal, jonka lisäksi märimmillä kohdilla on sirppisammalta.

Kuva 57. Itälammen eteläpuolen suo

Kuva 58. Arvokohde 30 kartalla

Arvokohde 31

Luonnontilaiseen verrattava 60x 3,5 m kokoinen hiekkaranta (Kuva 59, Kuva 60). Hiekkainen ja pääasiassa kasviton alue ulottuu veden ulkopuolella noin kolmen metrin päähän rannasta. Hiekkaranta on osittain umpeenkasvanut, ja heinät ovat vallanneet alaa. Hiekkainen ranta jatkuu veden alla noin 100 metrin päähän rannasta metrin syvyisenä. Hiekkarannalla on jonkin verran eloperäisen aineksen kasaumia, mikä on tyypillistä luonnontilaisille hiekkarannoille (Kontula & Raunio 2018). Simojärvi ei ole säännöstelty järvi, joten säännöstely ei ole vaikuttanut hiekkarannan ominaisuuksiin (Vesi.fi 2025). Hiekkarannan ulkopuolella kasvillisuus muuttuu puolukan, kanervan ja karhunsammalen vallitsemaksi. Rannalla on nuotiopaikka.

Kuva 59. Arvokohde 31

Kuva 60. Arvokohde 31 kartalla

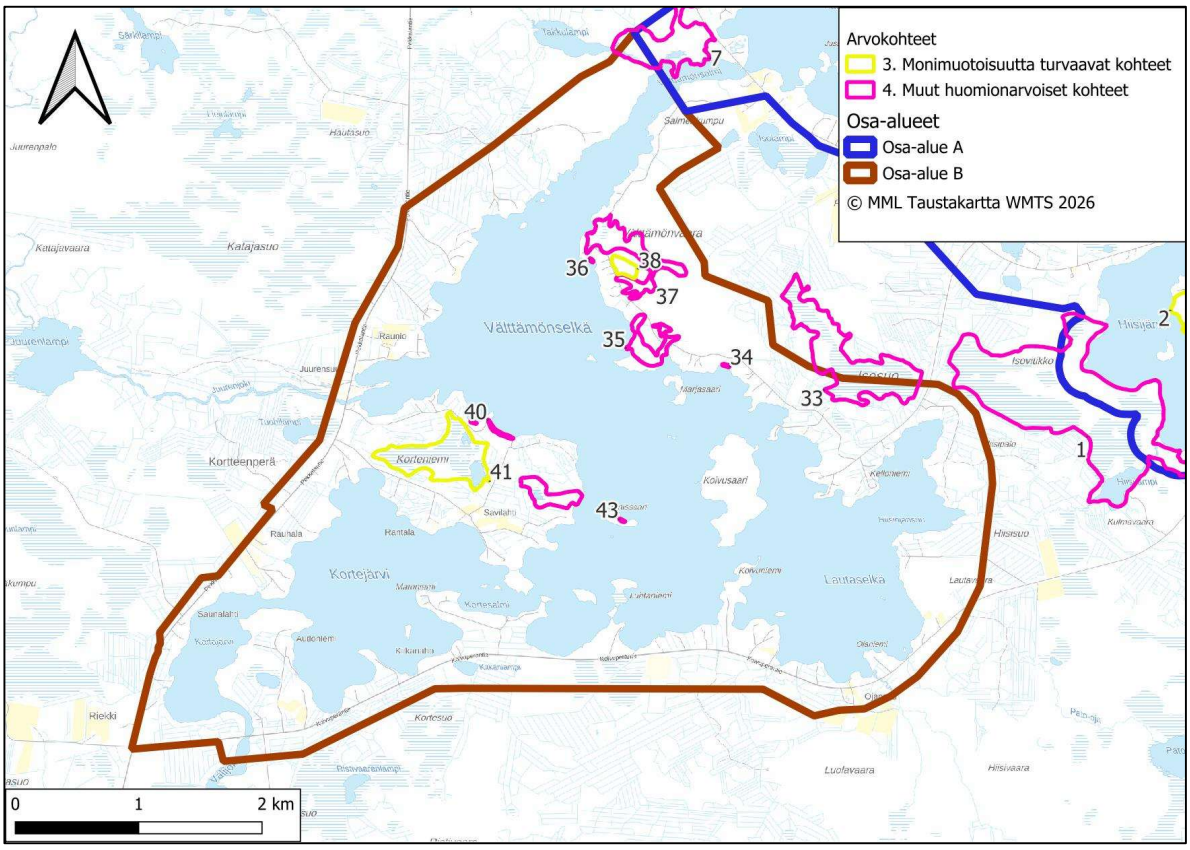
5.1.2.2 Osa-alue B

Osa-alue B koostuu Simojärven itäosan Välttämönselästä, Lautaselästä ja Kortejärvestä. Osa-alueen rannat ovat pääosin ojitettua suota tai asutusta. Suurin osa alueen arvokohteista ovat luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia soita, mutta arvokohteeksi on rajattu myös muutama hiekkaranta ja varttuneempi metsä. Osa-alueella ei ole arvoluokan 1 eikä 2 kohteita. Osa-alueelta B maastossa rajatut luontokohteet on esitelty alla taulukossa (Taulukko 4), karttakuvassa (Kuva 61) ja alempana tekstissä.

Taulukko 4. Osa-alueen B maastossa rajatut luontokohteet ja niiden suojeluperusteet. Arvokohteiden tarkemmat kuvaukset ja kuvat kohteista on esitetty taulukon alla. Luontotyyppien uhanalaisuusluokista suluissa ensimmäisenä on mainittu luontotyypin koko maan uhanalaisuusluokka ja jälkimmäisenä uhanalaisuusluokka Pohjois-Suomessa.

Kohteen nro	Nimi	Pinta-ala (ha)	Suojeluperuste	Luontotyyppi	Arvoluokka
33	Isosuon läntinen suo	37,2	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Lyhytkorsirämeet (NT/LC), Rimpinevarämeet (LC/LC), Kalvakkanevat (NT/LC)	4
34	-	0,09	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Järvien hiekka- ja hietarannat (VU/NT)	4
35	Hautaniemen pohjoisosan suo	6,1	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Rahkarämeet (LC/LC)	4
36	-	0,06	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Järvien hiekka- ja hietarannat (VU/NT)	4
37	Kirvesniemen suo	14,5	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Lyhytkorsirämeet (NT/LC), Varttuneet kuivahkot kankaat (VU/NT)	4
38	Välttämönvaaran lounaispuolen metsä	2,29	Uhanalaiset luontotyypit	Vanhat havupuuvaltaiset tuoreet kankaat (EN/EN)	3
39	-	0,045	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Järvien hiekka- ja hietarannat (VU/NT)	4
40	Meteliniemen hiekkaranta	0,47	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Järvien hiekka- ja hietarannat (VU/NT)	4
41	Korteniemen lammet ja ympäryssuo	25,3	Linnustolliset arvot, luonnontilaisen kaltaiset silmällä	Suolammet (NT/LC), Rimpinevarämeet (LC/LC),	3

			pidettävät luonto-tyypit	Minerotrofiset lyhyt-korsinevat (NT/LC)	
42	Umpilampi ja ympäryssuo	6	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Suolammet (NT/LC), Rimpinevarämeet (LC/LC), minerotrofi-set lyhytkorsinevat (NT/LC)	4
43	Jänissaaren hiekkaranta	0,6	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Järvien hiekka- ja hie-tarannat (VU/NT)	4

Kuva 61. Osa-alueen B arvokohteet

Arvokohde 33. Isosuon läntinen suo

Isosuon läntinen suo on suurelta osin oligotrofista varsinaista lyhytkorsirämettä, jossa on rahkarämemättäitä (Kuva 62, Kuva 64). Suo on reunoiltaan ojitettu mutta silti luonnontilaisen kaltainen. Pohjakerroksen valtalaji on rämerahkasammal, ja kenttäkerroksessa tavataan varsinkin tupasvillaa ja tupasluikkaa. Suolla on myös oligotrofista rimpinevarämettä sekä oligotrofista kalvakkanevaa.

Arvokohde sisältää kolme Metsälain 10 §:n kohdetta, joista kaksi on metsäsaarekkeita ja yksi vähäpuustoinen suo.

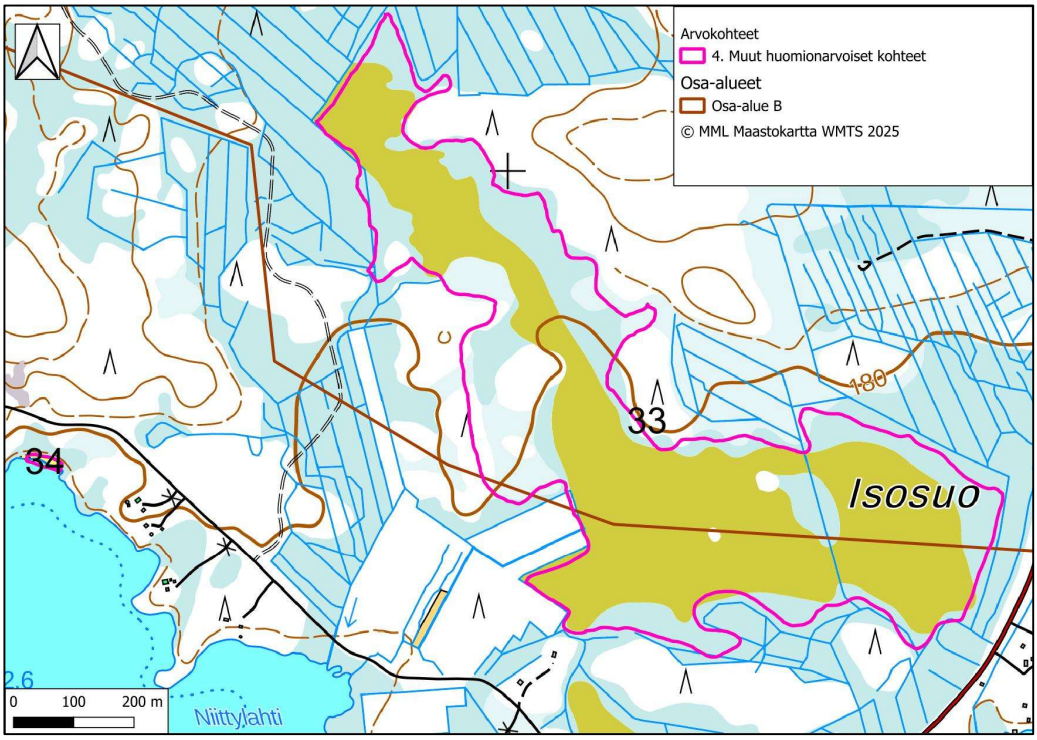
Kuva 62. Isosuon läntinen suo

Arvokohde 34.

Hiekkaranta, joka on 60x 15 m kokoinen (Kuva 63, Kuva 64). Ranta on monin paikoin umpeenkasvanut. Hiekkainen ja kasviton alue ulottuu veden ulkopuolella noin neljän metrin päähän rannasta. Hiekkainen ranta jatkuu veden alla noin 20 metrin päähän rannasta metrin syvyisenä. Simojärvi ei ole säännöstelty järvi, joten säännöstely ei ole vaikuttanut hiekkarannan ominaisuuksiin (Vesi.fi 2025).

Kuva 63. Arvokohde 34

Kuva 64. Arvokohteet 33 ja 34 kartalla

Arvokohde 35. Hautaniemen pohjoisosan suo

Luonnontilaisen kaltainen varpurahkaräme, jossa variksenmarja ja suopursu kenttäkerroksen valtalajit (Kuva 65). Pohjakerroksen valtalajina ruskorahkasammal, ja sen lisäksi välissä on myös rämerahkasammalta. Suo on lähes ojittamaton, mutta muutamia ojia on kaivettu suon pohjoispäähän tien läheisyyteen.

Kuva 65. Hautaniemen pohjoisosan suota

Arvokohde 36.

Luonnontilaiseen verrattava 45x15 m kokoinen hiekkaranta (Kuva 66). Umpeenkasvun merkkejä on jonkin verran, mutta ranta on silti lähellä luonnontilaista. Hiekkainen ja pääasiassa kasviton alue ulottuu veden ulkopuolella ainakin kuuden metrin päähän rannasta. Hiekkainen ranta jatkuu veden alla noin 20 metriä metrin syvyisenä. Hiekkarannalla on jonkin verran eloperäisen aineksen kasaumia, mikä on tyypillistä luonnontilaisille hiekkarannoille (Kontula & Raunio 2018). Simojärvi ei ole säännöstelty järvi, joten säännöstely ei ole vaikuttanut hiekkarannan ominaisuuksiin (Vesi.fi 2025). Hiekkaranta rajautuu rämeeseen, jossa variksenmarja ja puolukka ovat valtakasvillisuutta.

Kuva 66. Arvokohde 36.

Arvokohde 37. Kirvesniemen suo

Luonnontilainen lyhytkorsiräme, jonka pääpuulaji on mänty (Kuva 67). Suon keskellä on metsäsaareke, joka on Metsälain 10 §:n kohde. Metsäsaareke on variksenmarja-mustikkatyypin kuivahkoa kangasta, jossa kenttäkerroksessa on puolukkaa, mustikkaa, variksenmarjaa, suopursua ja juolukkaa ja pohjakerroksessa seinäsammalta.

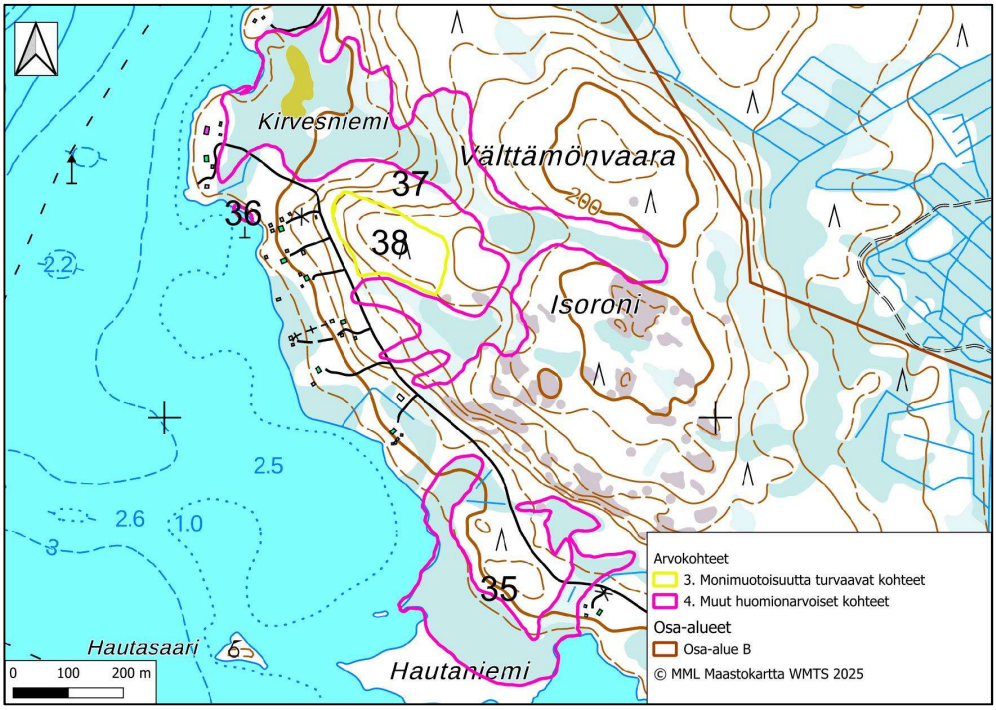
Kuva 67. Kirvesniemen suota

Arvokohde 38. Välttämönvaaran lounaispuolen metsä

Eri-ikäisrakenteinen ja monipuulajinen tuore kangas, jonka pääpuulaji on kuusi (Kuva 68, Kuva 69). Metsässä on hyvä lahopuujatkumo, ja lahopuiden lajistoa on runsaasti. Lahopuun määrä metsässä on arviolta noin 10 kuutiota hehtaarilla. Puusto on varttunutta, ja varsinkin männyt järeitä. Metsä on luontotyypiltään pohjoisen mustikkatyypin tuore kangas. Pohjakerroksessa on metsäkerrossammalta, seinäsammalta ja sulkasammalta. Kenttäkerroksessa vallitsee mustikka, puolukka ja variksenmarja.

Kuva 68. Välttämönvaaran lounaispuolen metsää

Kuva 69. Arvokohteet 35, 36, 37 ja 38 kartalla

Arvokohde 39.

Hiekkaranta, joka on 50x10 m kokoinen (Kuva 70, Kuva 73). Hiekkaranta on rannasta lähes umpeenkasvanut, mutta hiekkaranta jatkuu vedenalaisena pitkälle rannasta. Simojärvi ei ole säännöstelty järvi, joten säännöstely ei ole vaikuttanut hiekkarannan ominaisuuksiin (Vesi.fi 2025). Hiekkaranta rajautuu rämeeseen, jossa suopursu ja kanerva ovat valtalajeja.

Kuva 70. Arvokohde 39

Arvokohde 40. Meteliniemen hiekkaranta

Hiekkaranta, joka on noin 250x4 m kokoinen (Kuva 71, Kuva 73). Hiekkaranta kaipaisi kunnostusta, sillä ranta on tällä hetkellä pääosin umpeenkasvanut ja heinien peitossa. Hiekkainen ranta jatkuu veden alla jonkin matkaa noin metrin syvyisenä. Simojärvi ei ole säännöstelty järvi, joten säännöstely ei ole vaikuttanut hiekkarannan ominaisuuksiin (Vesi.fi 2025).

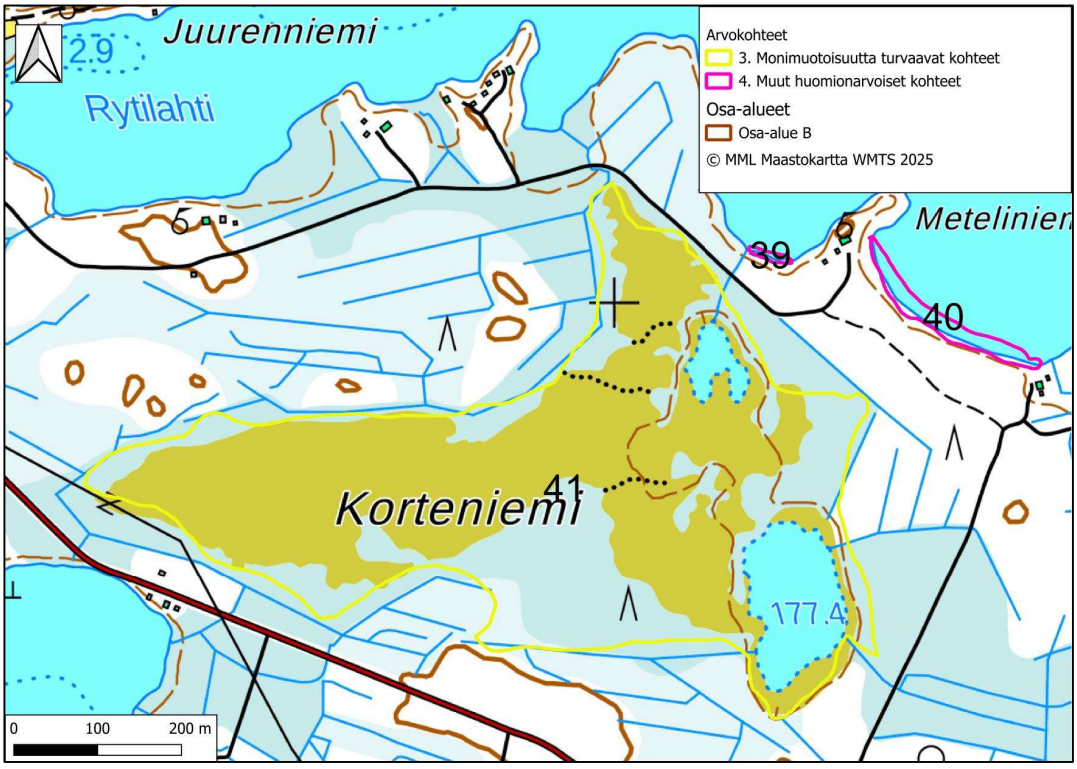
Kuva 71. Meteliniemen hiekkaranta

Arvokohde 41. Korteniemen lammet ja ympäryssuo

Korteniemen lammet ovat suolampia, joiden ympäröivä suo on oligotrofista rimpinevarämettä ja lyhytkorsinevaa (Kuva 72, Kuva 73). Suo on myös linnustollisesti huomionarvoinen, sillä suolla havaittiin selkälokkeja (EN), naurulokkeja (VU) ja harmaalokkeja (VU) (Hyvärinen ym. 2019). Suo on reunoilta ojitettu, mutta vesitalous ei ole kuitenkaan merkittävästi muuttunut täysin luonnontilaisesta.

Kuva 72. Korteniemen lammet ja ympäryssuo

Kuva 73. Arvokohteet 39, 40 ja 41 kartalla

Arvokohde 42. Umpilampi ja ympäryssuo

Umpilampi on suolampi, jonka ympärillä on laidoiltaan ojitettua oligotrofista rimpinevarämettä ja oligotrofista lyhytkorsinevaa (Kuva 74). Kenttäkerroksessa on lähinnä tupasvillaa ja rahkasaraa, ja sammalkerroksen valtalajeja ovat rämerahkasammal ja punarahkasammal.

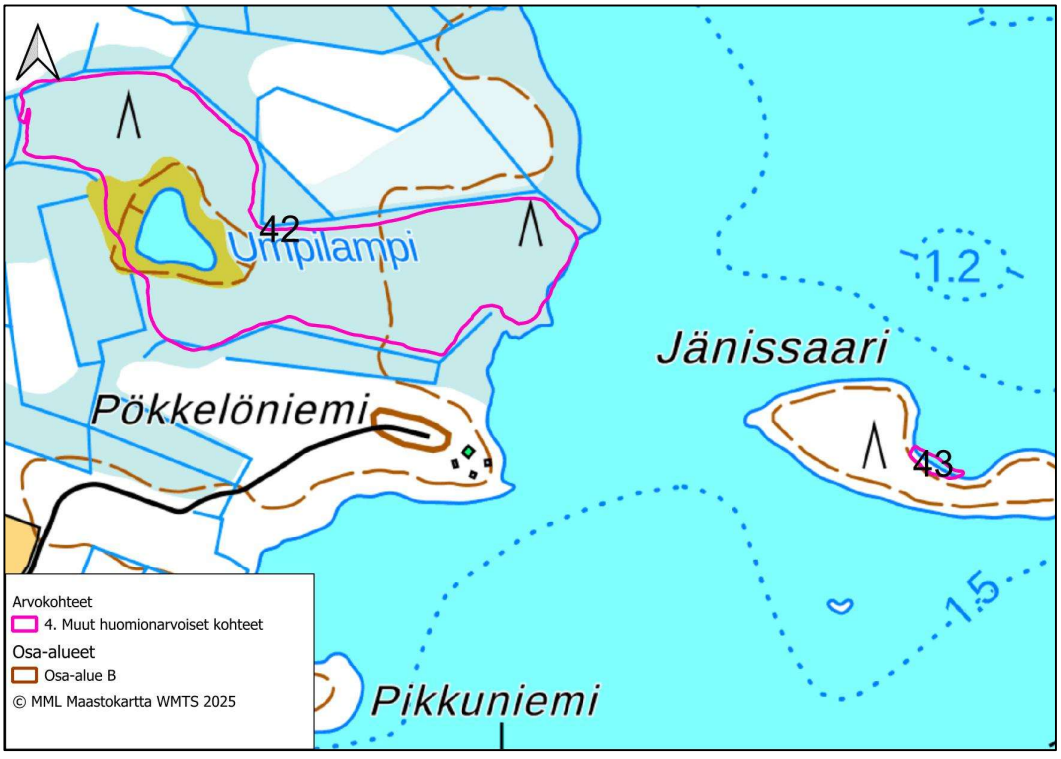
Kuva 74. Umpilampi ja ympäröivää suota

Arvokohde 43. Jänissaaren hiekkaranta

Luonnontilaiseen verrattava 60x1 m kokoinen hiekkaranta (Kuva 75, Kuva 76). Hiekkainen ja kasviton alue ulottuu veden ulkopuolella pääasiassa metrin päähän rannasta. Hiekkainen ranta jatkuu veden alla noin 20 metriä metrin syvyisenä. Hiekkaranta kaipaisi kunnostusta, sillä hiekka on osin umpeenkasvanut heinillä ja sammalmättäillä. Simojärvi ei ole säännöstelty järvi, joten säännöstely ei ole vaikuttanut hiekkarannan ominaisuuksiin (Vesi.fi 2025). Hiekkaranta rajautuu rämeeseen, jossa variksenmarja ja puolukka ovat valtakasvillisuutta.

Kuva 75. Jänissaaren hiekkarantaa

Kuva 76. Arvokohteet 42 ja 43 kartalla

5.1.2.3 Osa-alue C

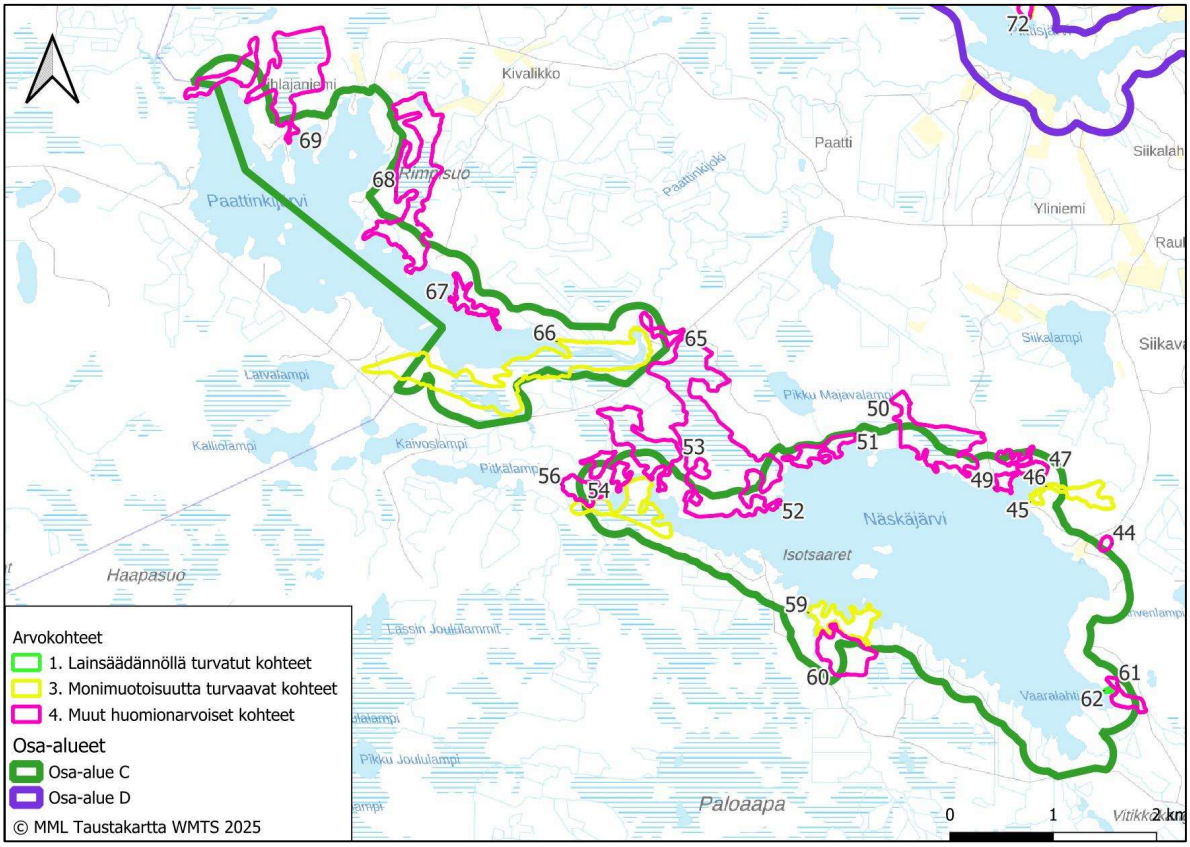
Osa-alue C koostuu Näskäjärven ja Paattinkijärven ranta-alueista. Näskäjärvi on suurilta osin suorantainen järvi, ja monet rajatut arvokohteetkin ovat soita. Soiden lisäksi Näskäjärvellä on muutama varttunut tai vanha metsä, jotka ovat Kemera-ympäristötukikohteita ja näin ollen arvoluokkaa 1. Osa-alueella on myös yksi valtion muu luonnonsuojelualue ja lähteikkö, jotka ovat myös arvoluokan 1 kohteita. Paattinkijärven rannoista vain koillispuoli kuuluu selvitysalueeseen. Kaikki Paattinkijärven rajatut luontokohteet ovat soita. Suot ovat arvokohteiden ympäriltä pääasiassa ojitettuja, mikä vaikuttaa arvokohteiden soiden luonnontilaisuuteen jonkin verran. Osa-alueelta C maastossa rajatut luontokohteet on esitelty alla taulukossa (Taulukko 5), karttakuvassa (Kuva 77) ja alempana tekstissä.

Taulukko 5. Osa-alueen C maastossa rajatut luontokohteet ja niiden suojeluperusteet. Arvokohteiden tarkemmat kuvaukset ja kuvat kohteista on esitetty taulukon alla. Luontotyyppien uhanalaisuusluokista suluissa ensimmäisenä on mainittu luontotyypin koko maan uhanalaisuusluokka ja jälkimmäisenä uhanalaisuusluokka Pohjois-Suomessa.

Kohteen nro	Nimi	Pinta-ala (ha)	Suojeluperuste	Luontotyyppi	Arvo-luokka
44	Näskäjärven venesataman koillispuolen suo ja lampi	1,2	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Saranevat (NT/LC), Suolammet (NT/LC)	4
45	Mäkelän luoteinen suo	1,1	Uhanalaiset luontotyypit	Tupasvillarämeet (NT/LC), Tupasvillakorvet (VU/LC)	3
46	-	7,2	Uhanalaiset luontotyypit	Tupasvillarämeet (NT/LC), Korpirämeet (EN/NT)	3
47	Siikalamminvitikon eteläinen metsä	2,7	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Varttuneet kuivahkot kankaat (VU/NT)	4
48	Siikalamminvitikon eteläpuolen suo	2,99	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Lyhytkorsirämeet (NT/LC)	4
49	Siikalamminvitikon lounaispuolinen suo	2,3	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Tupasvillarämeet (NT/LC)	4
50	Unholan eteläpuolinen suo	27,1	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Rimpinevarämeet (LC/LC), Rimpinevat (LC/LC), Varttuneet kuivat kankaat (VU/VU)	4

51	-	7,9	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Rahkarämeet (LC/LC), Tupasvillarämeet (NT/LC)	4
52	Näskäjärvenpalon suo ja metsät	91	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Tupasvillarämeet (NT/LC), Rimpinevat (LC/LC)	4
53	Kahavetolaisen koillispuolen suo	22	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Rimpinevarämeet (LC/LC), Lyhytkorsirämeet (NT/LC), Varttuneet kuivat kankaat (VU/VU)	4
54	Kahavetolaisen pohjoispuolen suo	2,8	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Lyhytkorsirämeet (NT/LC)	4
55	Kahavetolaisen luoteispuolen suo ja lampi	3,36	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Kalvakkarämeet (NT/LC), Suolammet (NT/LC)	4
56	Kahavetolaisen luoteispuolen metsä	6,6	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat (NT/NT)	4
57	Kahavetolaisen etelä- ja itäpuolen suo ja metsät	16,9	Uhanalaiset luontotyypit	Varttuneet kuivahkot kankaat (VU/NT), Rimpinevat (LC/LC)	3
59	Isosaarten etelä-puolinen suo ja metsä	12,1	Uhanalaiset luontotyypit	Tupasvillarämeet (NT/LC), Varttuneet kuivahkot kankaat (VU/NT)	3
60	-	16,9	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat (NT/NT)	4
61	-	4,46	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Lyhytkorsirämeet (NT/LC), Kalvakkanevat (NT/LC)	4
62	-	0,31	Vesilakikohde 2.11§ (587/2011)	Lähteiköt (VU/LC)	1

65	Paattinkijärven itäinen suo	3,5	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Pallosararämeet (NT/LC), Korpirämeet (EN/NT)	4
66	Paattinkijärven eteläiset suoalueet ja lammet	68	Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien (aapasuot) muut esiintymät	Rimpinevat (LC/LC), Rimpinevarämeet (LC/LC), Kalvakkanevat (NT/LC), Luhtanevat (NT/LC), Eteläiset pohjoisboreaaliset aapasuot (NT/NT)	3
67	Tervasaaren koillinen suo	5,3	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Tupasvillakorvet (VU/LC), Luhtanevat (NT/LC), Isovarpurämeet (NT/LC)	4
68	Rimpisuo	45,5	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Lyhytkorsirämeet (NT/LC), Rahkarämeet (LC/LC), Kalvakkanevat (NT/LC)	4
69	Saukkoperän itäinen suo	37,8	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Rimpinevarämeet (LC/LC), Kalvakkarämeet (NT/LC), Avoluhdat (LC/LC)	4
70	Saukkoperän pohjoinen suo	10,5	Monimuotoisuutta tukevat kohteet	Rahkarämeet (LC/LC), Isovarpurämeet (NT/LC), Saranevat (NT/LC)	4

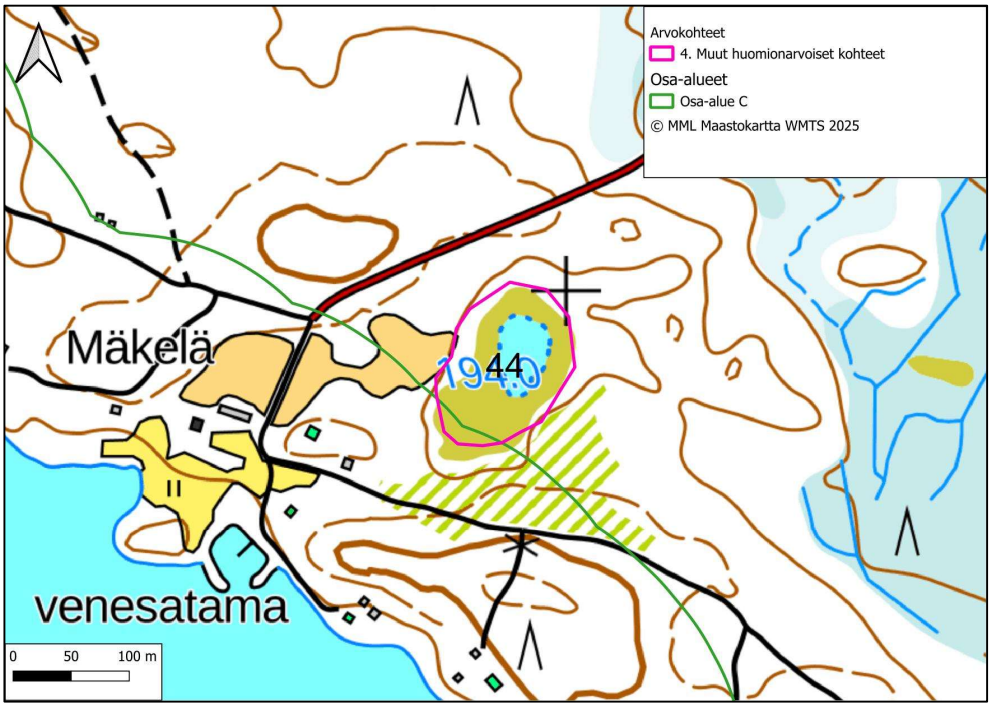
Kuva 77. Osa-alueen C arvokohteet

Arvokohde 44. Näskäjärven venesataman koillispuolen suo ja lampi

Arvokohteella on suolampi, jonka ympärillä on saranevaa (Kuva 78, Kuva 79). Suo on vesitaloudeltaan pääosin ojittamaton ja suhteellisen luonnontilainen. Suon nevapinta on saranevaa. Arvokohteen kasvillisuus on pääosin puutonta, mutta kitukasvuisia koivuja ja mäntyjä on mätäskohdissa. Luontokohteeseen sisältyy metsälain 10 §:n kohde (vähäpuustoinen suo).

Kuva 78. Näskäjärven venesataman koillispuolen suo ja lampi

Kuva 79. Arvokohde 44 kartalla

Arvokohde 45. Mäkelän luoteinen suo

Luonnontilaista suota, joka on pääosin tupasvillarämettä, mutta rannassa vaihettuu tupasvillakorveksi (Kuva 80, Kuva 82). Tupasvillarämeellä suon pääpuulaji on mänty, ja kenttäkerroksen valtalajeina ovat tupasvilla, suopursu ja suokukka. Pohjakerroksen valtalaji on tupasvillarämeellä rämerahkasammal. Rannan lähettyvillä tupasvillakorvessa hieskoivu on pääpuulaji ja kenttäkerroksessa vallitsee tupasvilla. Tupasvillakorvessa haprarahkasammal on pohjakerroksen valtalaji, mutta sen lisäksi on myös rämerahkasammalta ja korpikarhunsammalta.

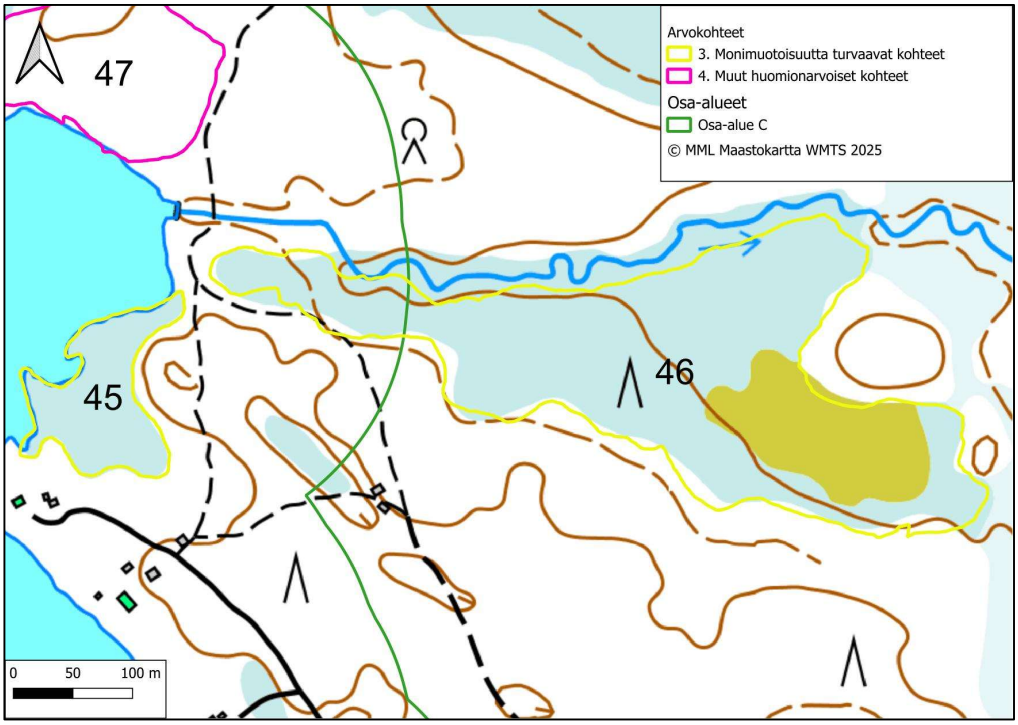
Kuva 80. Mäkelän luoteinen suo

Arvokohde 46.

Luonnontilainen suo, joka on luontotyypiltään pallosarakorpirämettä ja tupasvillarämettä (Kuva 81, Kuva 82). Suon itäosissa suo muuttuu nevapintaiseksi. Kenttäkerroksen valtalaji on tupasvilla, ja korpirämeen alueilla pallosara ja karhunsammal ilmentävät korpisuutta. Pohjakerroksessa rämerahkasammal on yleinen. Myös ruskorahkasammalmättäitä on jonkin verran. Suon pääpuulaji on mänty.

Kuva 81. Arvokohde 46.

Kuva 82. Arvokohteet 45 ja 46 kartalla

Arvokohde 47. Siikalamminvitikon eteläinen metsä

Variksenmarja-mustikkatyypin kuivahkoa kangasta, jonka puusto on eri-ikäisrakenteista ja lahopuujatkumo on kohtalainen (Kuva 83, Kuva 86). Kenttäkerroksessa on puolukkaa, variksenmarjaa, mustikkaa ja suopursua. Pohjakerroksen valtalajeja ovat seinäsammal ja metsäkerrossammal. Alueella on tehty poimintahakkuita yli 30 vuotta sitten. Lahopuuta on arviolta noin 10 kuutiota hehtaarilla.

Kuva 83. Siikalamminvitikon eteläinen metsä

Arvokohde 48. Siikalamminvitikon eteläpuolen suo

Oligotrofinen varsinainen lyhytkorsiräme, jonka keskeltä kulkee oja (Kuva 84). Pohjakerroksessa on rämerahkasammalta, punarahkasammalta ja ruskorahkasammalia on runsaasti mättäillä. Kenttäkerroksessa on varsinkin tupasvillaa, rahkasaraa ja tupasluikkaa. Puusto on harvaa suon keskiosissa, mutta mättäillä kasvaa kuitenkin yksittäisiä mäntyjä.

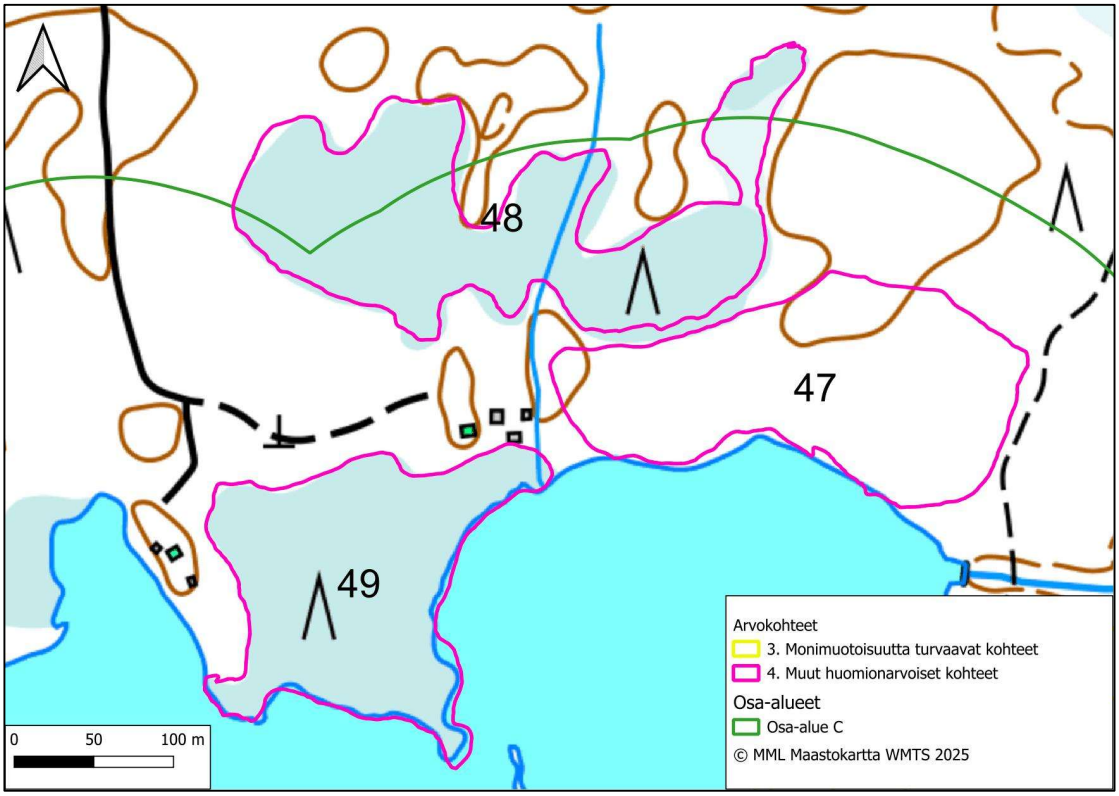
Kuva 84. Siikalamminvitikon eteläpuolen suota

Arvokohde 49. Siikalamminvitikon lounaispuolinen suo

Isovarpuista tupasvillarämettä, joka on lähes luonnontilaista (Kuva 85, Kuva 86). Suon reunalla on yksi oja, mutta muuten suo on ojittamaton. Kenttäkerroksessa rämerahkasammal on valtalajina, minkä lisäksi suolla kasvaa ruskorahkasammalta. Kenttäkerroksessa kasvaa suokukkaa, tupasvillaa, variksenmarjaa, suopursua ja pikkukarpaloa. Suo jatkuu rantaan asti, jossa se rajautuu järveen.

Kuva 85. Siikalamminvitikon lounaispuolinen suo

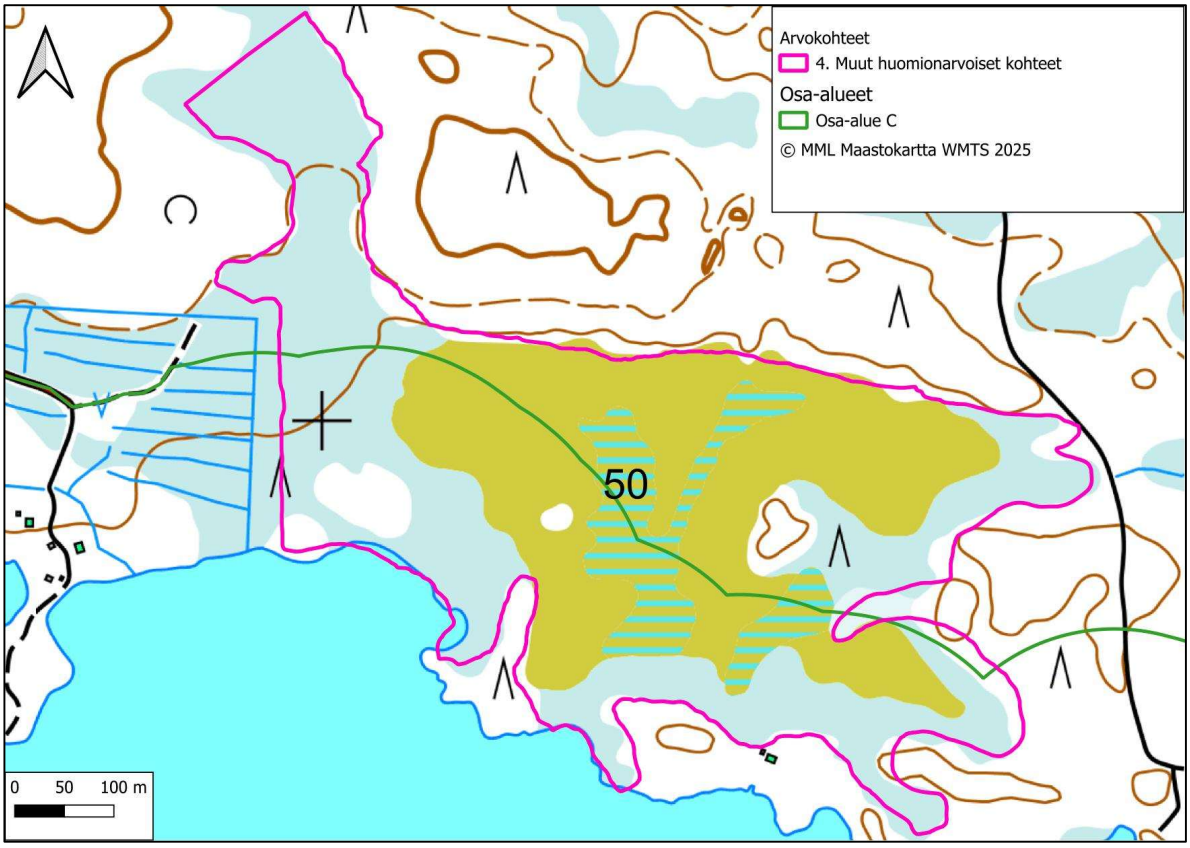
Kuva 86. Arvokohteet 47, 48 ja 49 kartalla

Arvokohde 50. Unholan eteläpuolinen suo

Luonnontilaista ja oligotrofista rimpinevarämettä (Kuva 87, Kuva 88). Mätäspinnat ovat rahkaräämettä ja nevapinta rimpinevaa. Arvokohde sisältää myös kaksi Metsälain 10 §:n kohdetta, jotka ovat metsäsaarekkeita. Saarekkeet ovat mustikka-kanerva-jäkälätyypin kuivaa kangasta.

Kuva 87. Unholan eteläpuolista suota

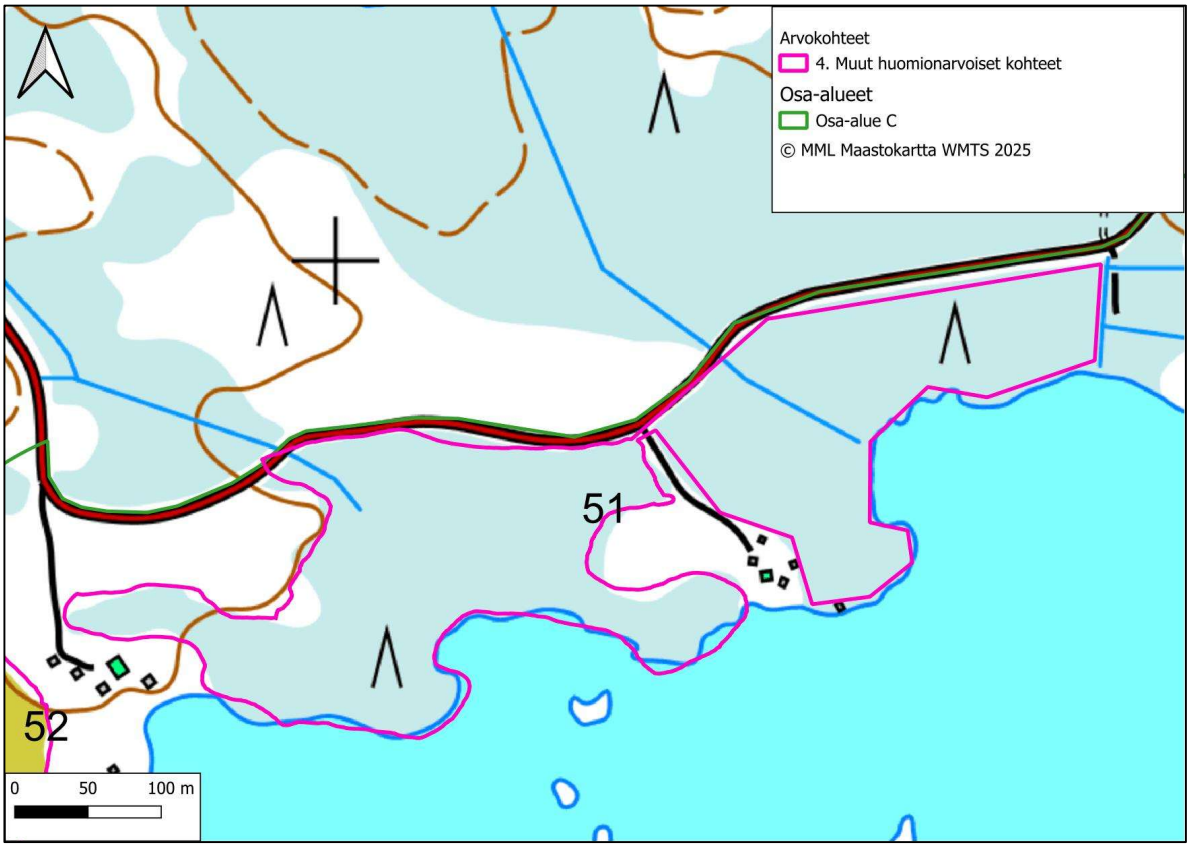
Kuva 88. Arvokohde 50 kartalla

Arvokohde 51.

Lähes luonnontilaista suota, joka on suurilta osin variksenmarjarahkarämettä (Kuva 89, Kuva 90). Suon reunoilla on muutama oja. Pohjakerroksessa on ruskorahkasammalta ja rämerahkasammalta, ja kenttäkerroksessa suopursua, vaivaiskoivua, lakkaa ja juolukkaa. Suon pääpuulaji on mänty.

Kuva 89. Arvokohde 51.

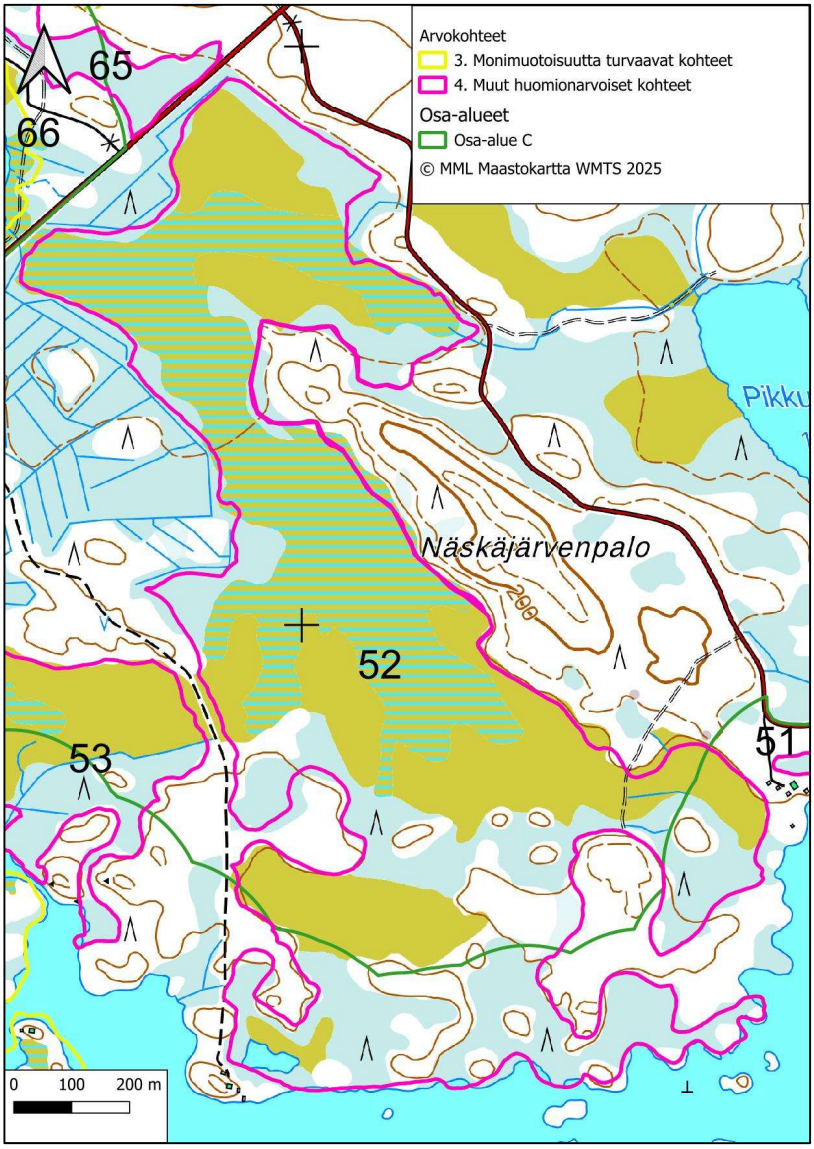
Kuva 90. Arvokohde 51 kartalla

Arvokohde 52. Näskäjärvenpalon suo ja metsät

Luonnontilaista tupasvillarämettä, jonka keskellä on myös kivennäismetsäsaarekkeita (Kuva 91, Kuva 92). Suon pääpuulaji on mänty ja kenttäkerroksen valtalajina on tupasvilla. Pohjakerroksessa kasvaa ruskorahkasammalta ja punarahkasammalta.

Kuva 91. Näskäjärvenpalon läheistä suota

Kuva 92. Arvokohde 52 kartalla

Arvokohde 53. Kahavetolaisen koillispuolen suo

Suo on oligotrofista rimpinevarämettä ja lyhytkorsirämettä, ja on pääosin ojittamatonta ja suhteellisen luonnontilaista (Kuva 93, Kuva 96). Suon pohjakerroksessa kasvaa kalvakkarahkasammalta ja rämerahkasammalta, ja sen pääpuulaji on mänty. Suon keskellä sijaitsee Metsälain 10 §:n kohde, joka on metsäsaareke. Metsäsaareke on luontotyypiltään mustikka-kanerva-jäkälätyypin kuiva kangas.

Kuva 93. Kahavetolaisen koillispuolen suota

Arvokohde 54. Kahavetolaisen pohjoispuolen suo

Oligotrofista lyhytkorsirämettä, joka on pääosin ojittamaton ja suhteellisen luonnontilainen: vain suon pohjoisreunaa on ojitettu (Kuva 94, Kuva 96). Suon pohjakerroksen valtalaji on rämerahkasammal ja kenttäkerroksessa valtalaji on tupasvilla. Suon mättäät ovat rahkarämettä.

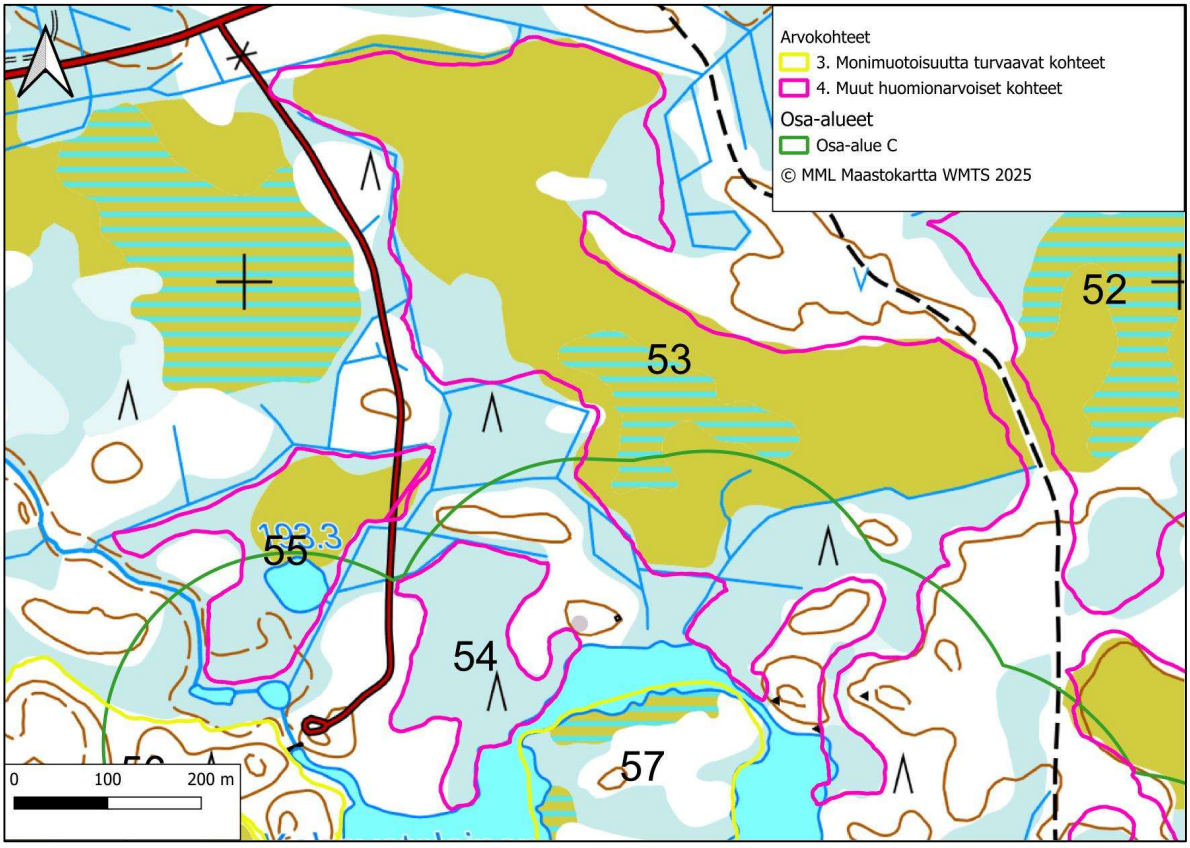
Kuva 94. Kahavetolaisen pohjoispuolen suota

Arvokohde 55. Kahavetolaisen luoteispuolen suo ja lampi

Suo on oligotrofista kalvakkaa lyhytkorsirämettä, jossa on rahkarämemättäitä (Kuva 95, Kuva 96). Pohjakerroksessa on etenkin paakkurahkasammalta, ja kenttäkerroksessa tupasvillaa ja tupasluikkaa. Arvokohteen suolampi on luonnontilaisen kaltainen. Arvokohteen ympärillä on ojia, joten vesitalous ei kuitenkaan ole täysin luonnontilainen.

Kuva 95. Kahavetolaisen luoteispuolen suo ja lampi

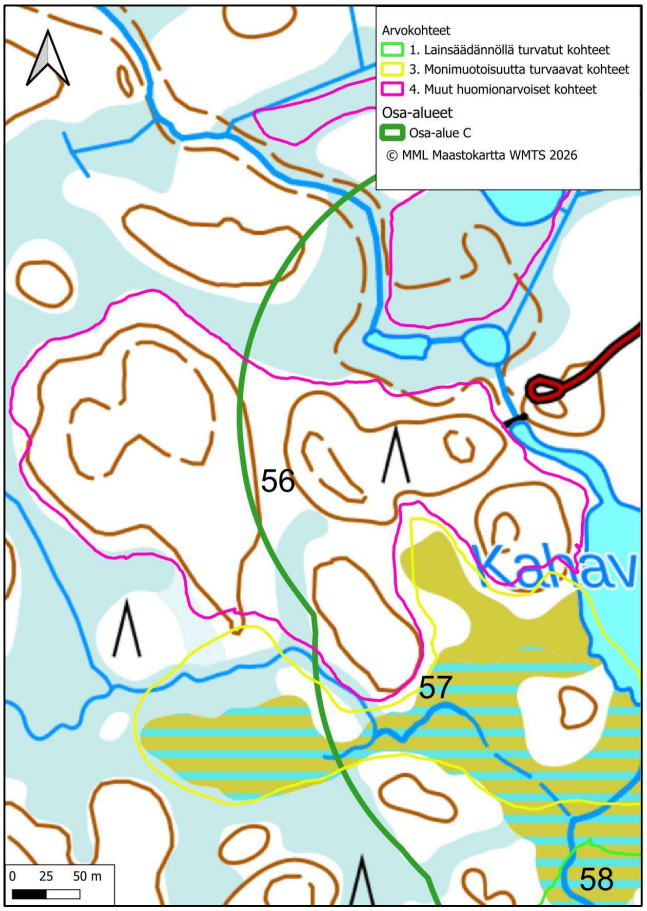
Kuva 96. Arvokohteet 53, 54 ja 55 kartalla

Arvokohde 56. Kahavetolaisen luoteispuolen metsä

Kerrossammal-mustikkatyypin eri-ikäisrakenteinen ja kuusivaltainen tuore kangas (Kuva 97, Kuva 98). Metsän lahopuujatkumo on hyvä, ja lahopuun määrä on noin 10 kuutiota hehtaarilla. Metsä on monipuulajinen, ja kuusen lisäksi metsässä on mäntyjä ja hieskoivuja. Pohjakerroksessa on metsäkerrossammalta, seinäsammalta ja sulkasammallaikkuja.

Kuva 97. Kahavetolaisen luoteispuolen metsä

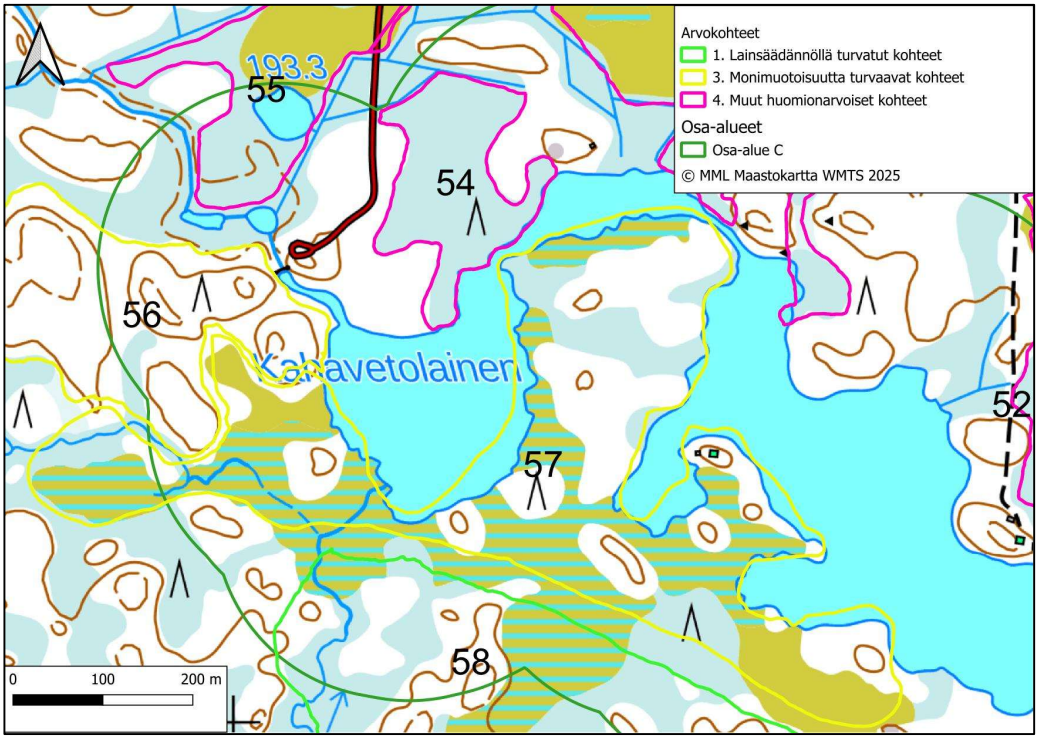
Kuva 98. Arvokohde 56 kartalla

Arvokohde 57. Kahavetolaisen etelä- ja itäpuolen suo ja metsät

Oligotrofista suursarojen vallitsemaa sararimpinevaa, joka on luonnontilaista (Kuva 99, Kuva 100). Arvokohteeseen sisältyy myös kolme Metsälain 10 §:n kohdetta (metsäsaareke). Metsäsaarekkeet ovat varttunutta kuivahkoa kangasta.

Kuva 99. Kahavetolaisen etelä- ja itäpuolen suo ja metsät

Kuva 100. Arvokohde 57 kartalla

Arvokohde 59. Isosaarten eteläpuolinen suo ja metsä

Isosaarten eteläpuolinen suo on mäntyvaltainen tupasvillaräme, joka on lähes luonnontilainen (Kuva 101, Kuva 103). Pohjakerroksessa on rämerahkasammalta ja mättäillä ruskorahkasammalta. Kenttäkerroksessa kasvaa tupasvillaa, isokarpaloa, suokukkaa ja suopursua. Arvokohteen rajaukseen kuuluu myös Metsälain 10 §:n kohde (metsäsaareke), joka on luontotyypiltään varttunut kuivahko kangas.

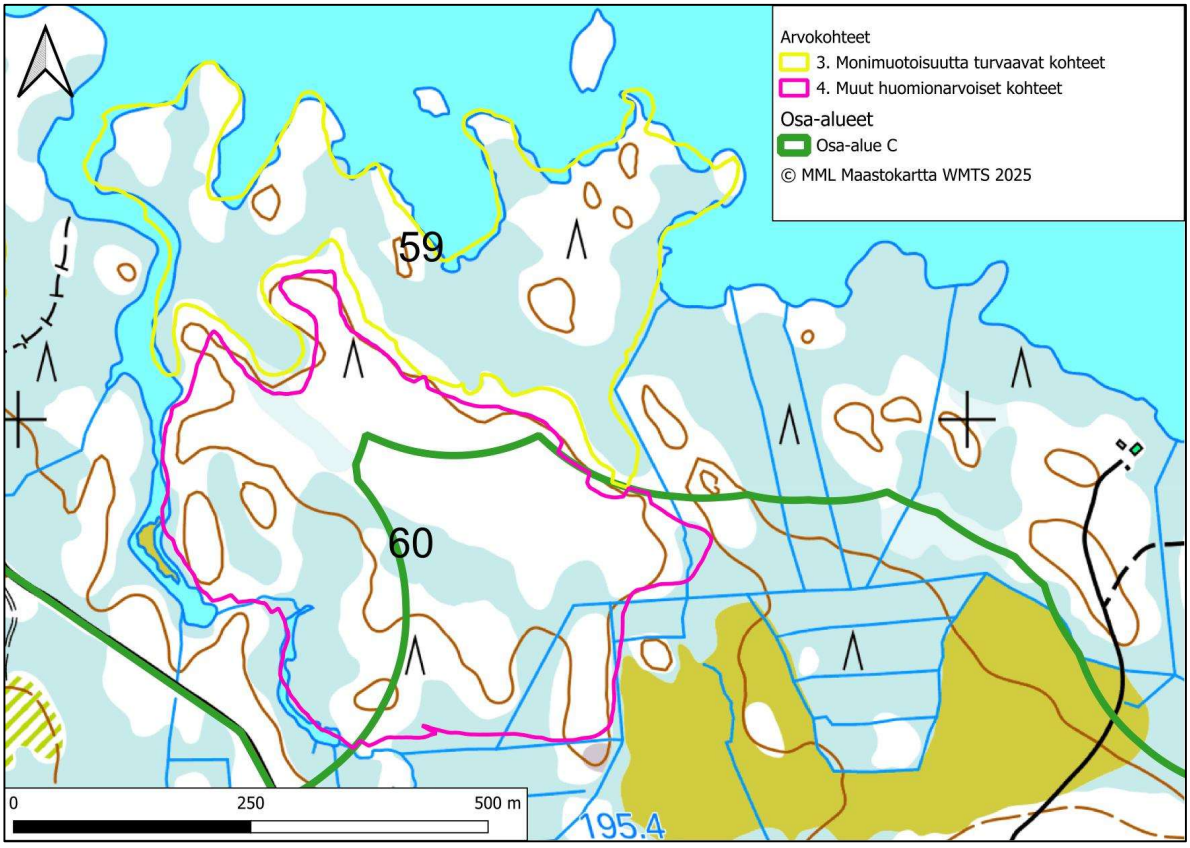
Kuva 101. Isosaarten eteläpuolista suota ja metsää

Arvokohde 60.

Luonnontilaisen kaltainen ja kuusivaltainen metsä, joka on metsätyypiltään suopursu-juolukkatyypin tuore kangas (Kuva 102, Kuva 103). Kuusien lisäksi kohteella kasvaa mäntyjä ja koivuja. Vallitsevat sammalet pohjakerroksessa ovat metsäkerrossammal, seinäsammal, korpikarhunsammal ja sulkasammal. Puuston rakenne on eri-ikäisrakenteinen, ja lahopuuta on noin kymmenen kuutiota hehtaarilla. Arvokohde sisältää myös soistumia sekä Metsälain 10 §:n purokohteen.

Kuva 102. Arvokohde 60.

Kuva 103. Arvokohteet 59 ja 60 kartalla

Arvokohde 61.

Oligotrofista kalvakkanevaa ja lyhytkorsirämettä (Kuva 104, Kuva 106). Suo on pääasiassa ojittamaton ja suhteellisen luonnontilainen, mutta suon eteläpuolella on ojituksia. Puusto on harvaa mätäspinnoilla kasvavaa mäntyä. Kenttäkerroksen valtalaji on tupasvilla, ja pohjakerroksessa kasvaa lähinnä räme- ja ruskorahkasammalia.

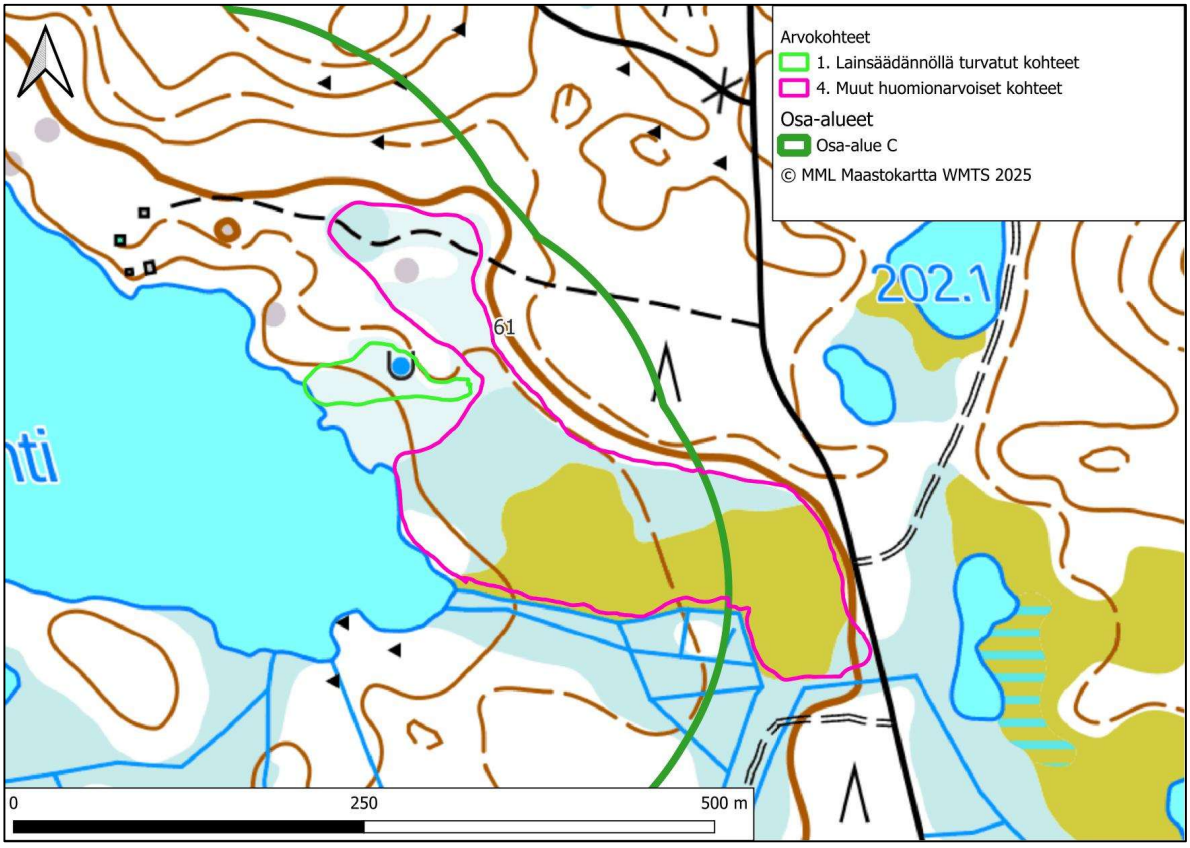
Kuva 104. Arvokohde 61

Arvokohde 62.

Arvokohde on Vesilakikohde 2.11 § (587/2011), jonka luonnontilan vaarantaminen on kielletty (Kuva 105, Kuva 106). Lähteikkö on ylempänä rinteessä tihkupintainen, mutta muuttuu lähempänä järveä lähdepuroksi, jossa on paikoittain myös vesialtaita.

Kuva 105. Arvokohteen 62 lähdepuroa

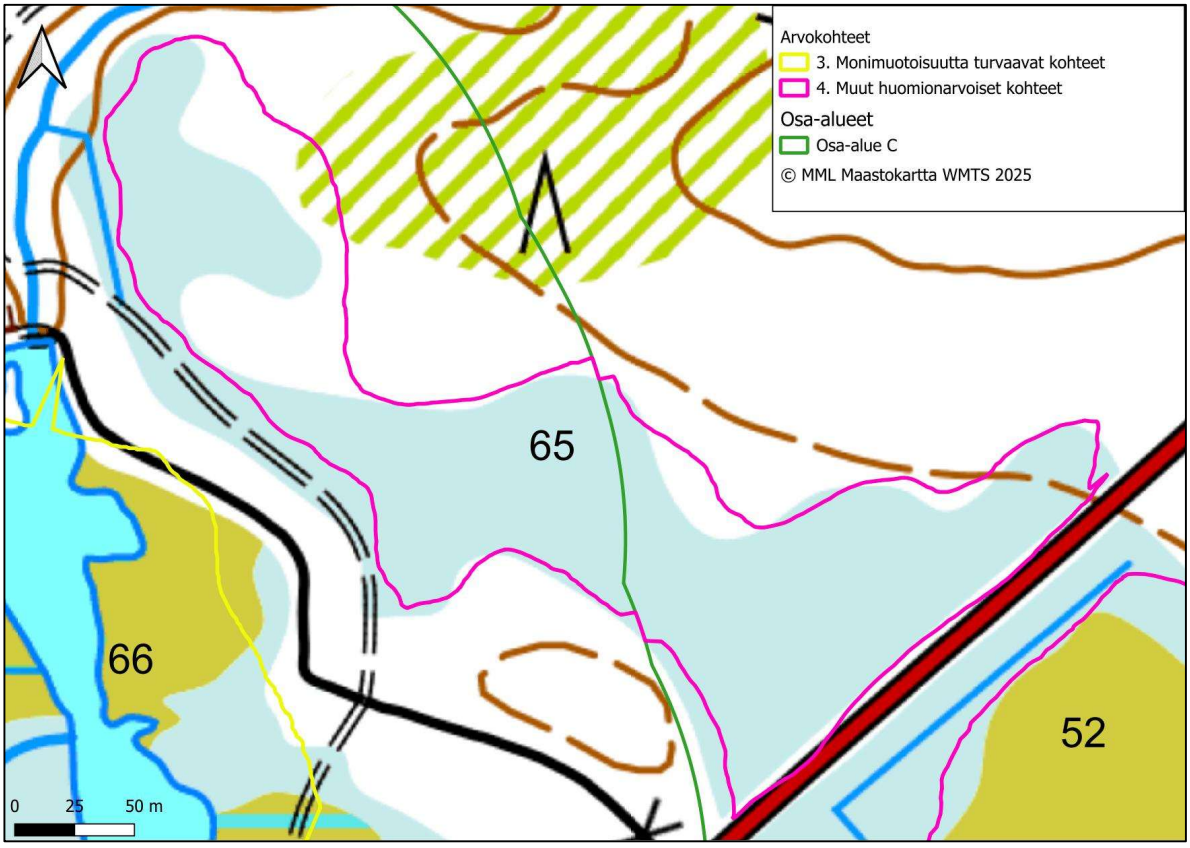
Kuva 106. Arvokohteet 61 ja 62

Arvokohde 65. Paattinkijärven itäinen suo

Pääosin ojittamaton pallosarakorpiräme, jossa on vesipintaisia ja pieniä lampareita (Kuva 107, Kuva 108). Kohteella on mahdollisesti myös orsivesiä tai lähteisyyttä. Suon valtapuu on mänty, mutta suolla on myös vaivaiskoivuja. Suovarvut kuten suopursu ovat runsaampia kuin mustikka ja puolukka. Pallosara ja korpikarhunsammal ilmentävät suon korpisuutta. Räme- ja varvikkorahkasammal ovat pohjakerroksen valtalajeja.

Kuva 107. Paattinkijärven itäinen suo

Kuva 108. Arvokohde 65 kartalla

Arvokohde 66. Paattinkijärven eteläiset suoalueet ja lammet

Oligotrofista rahkasammalrimpinevaa, oligotrofista sararimpinevaa, oligotrofista kalvakkanevaa ja luhtanevaa sisältävä luonnontilainen Peräpohjolan aapasuo (Kuva 109, Kuva 111).

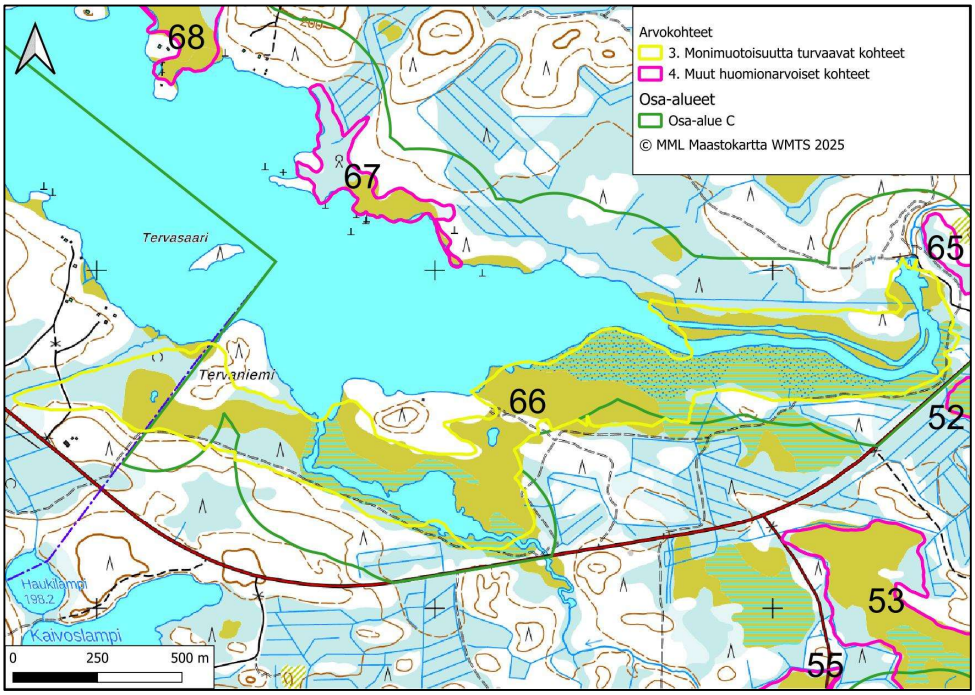
Kuva 109. Paattinkijärven itäiset suoalueet ja lammet

Arvokohde 67. Tervasaaren koillinen suo

Pääosin ojittamaton ja suhteellisen luonnontilainen suo, jossa mm. tupasvillakorpea, luhtanevaa ja isovarpurämettä (Kuva 110, Kuva 111). Tupasvillakorvessa pohjakerroksessa rämerahkasammalia ja punarahkasammalta ja luhtanevalla on lettorahkasammalta, kuovinrahkasammalta ja haprarahka-sammalta. Kenttäkerroksessa on pääasiassa luhta- ja tupasvillaa. Kauempana rannasta on mäntyjen lisäksi myös vaivaiskoivua.

Kuva 110. Tervasaaren koillista suota

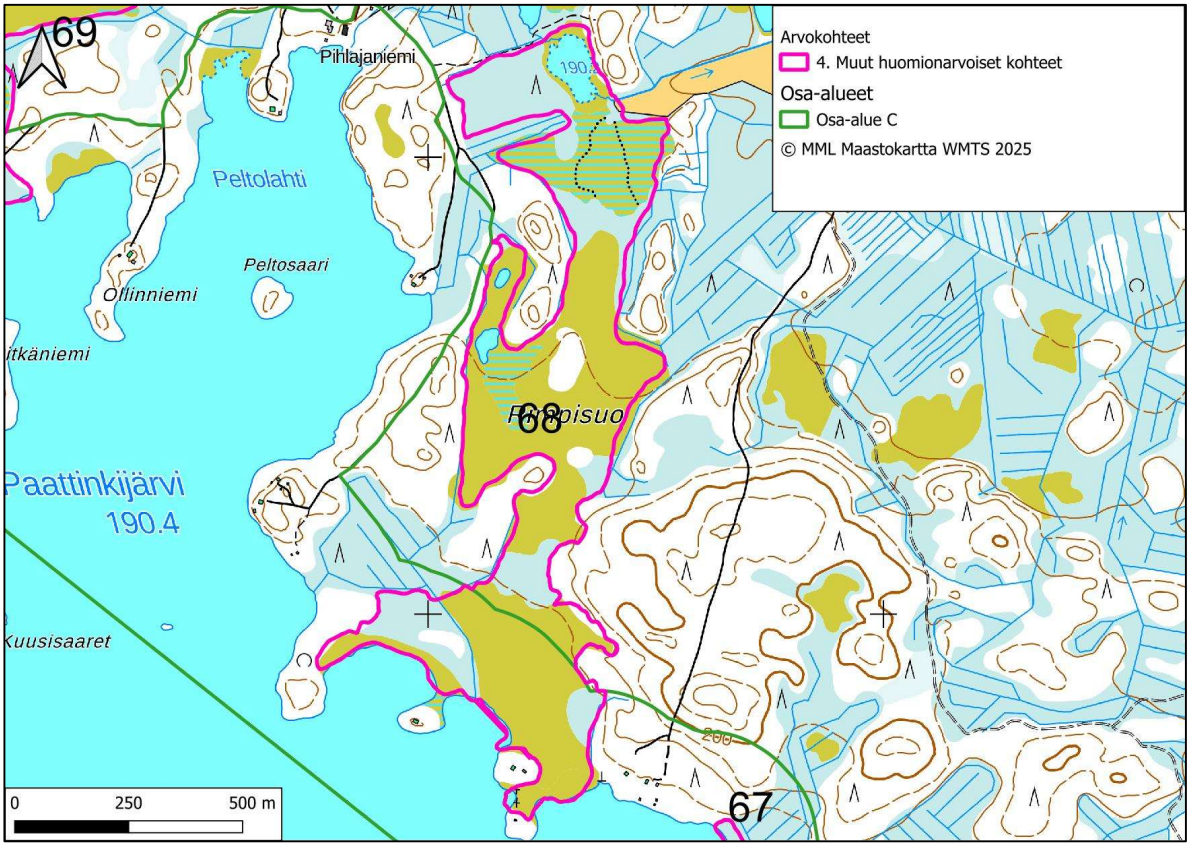
Kuva 111. Arvokohteet 66 ja 67 kartalla

Arvokohde 68. Rimpisuo

Oligotrofisesta varsinaisesta lyhytkorsirämeestä, oligotrofisesta lyhytkorsikalvakkanevasta ja variksenmarjarahkarämeestä koostuva suo (Kuva 112, Kuva 113). Arvokohteen selvitysalueen ulkopuolisessa osassa on myös rimpisuota, jossa ei tehty luontoselvitystä. Suo on pääosin ojittamaton ja suhteellisen luonnontilainen: arvokohteen läpi menee yksi oja, ja sen lisäksi suon reunoilla on ojia. Suon pääpuulaji on mänty, jota kasvaa suon mätäspinnoilla.

Kuva 112.Rimpisuo

Kuva 113. Arvokohde 68 kartalla

Arvokohde 69. Saukkoperän itäinen suo

Pääosin ojittamaton ja suhteellisen luonnontilainen suo, joka on pääosin oligotrofista rimpinevarämettä ja oligotrofista kalvakkaa lyhytkorsirämettä (Kuva 114, Kuva 116). Suon järvenpuoleinen laita on saraluhtaa. Suon pääpuulaji on mänty.

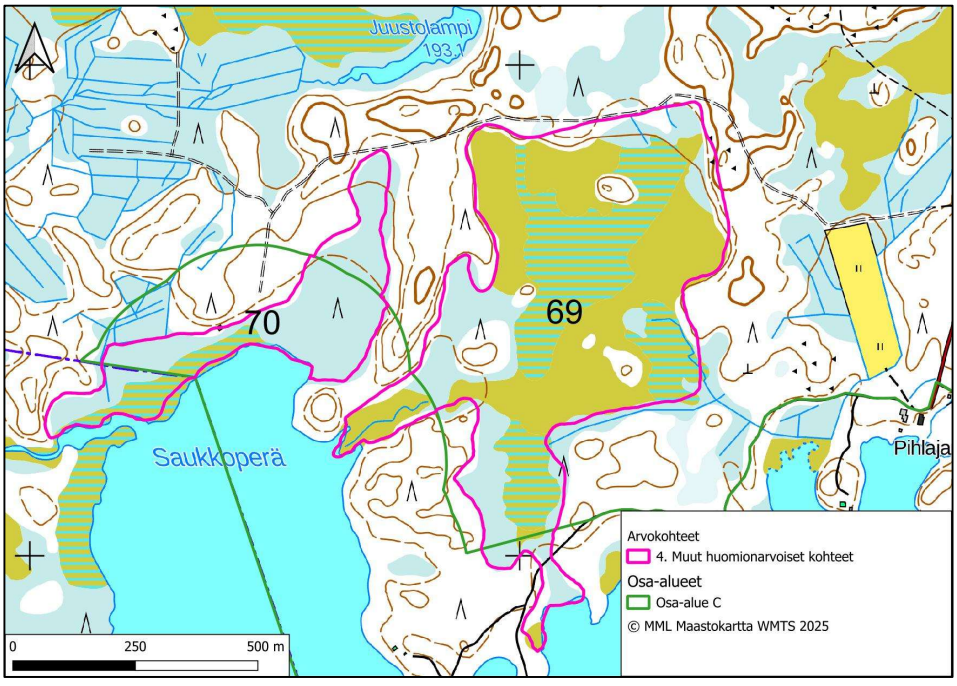
Kuva 114. Saukkoperän itäisen suon saraluhtaa.

Arvokohde 70. Saukkoperän pohjoinen suo

Luonnontilainen suo, joka on vaivaiskoivurämettä, variksenmarjarahkarämettä ja oligotrofista saranevaa (Kuva 115, Kuva 116). Vaivaiskoivurämeellä pohjakerroksessa on etenkin rämerahkasammalta ja haprarahkasammalta. Oligotrofisella saranevalla pohjakerroksen valtalajeina ovat aaparahkasammal ja haprarahkasammal ja kenttäkerroksessa on lähinnä suursaroja. Suolla on myös luhtaisuutta.

Kuva 115. Saukkoperän pohjoista suota

Kuva 116. Arvokohteet 69 ja 70 kartalla

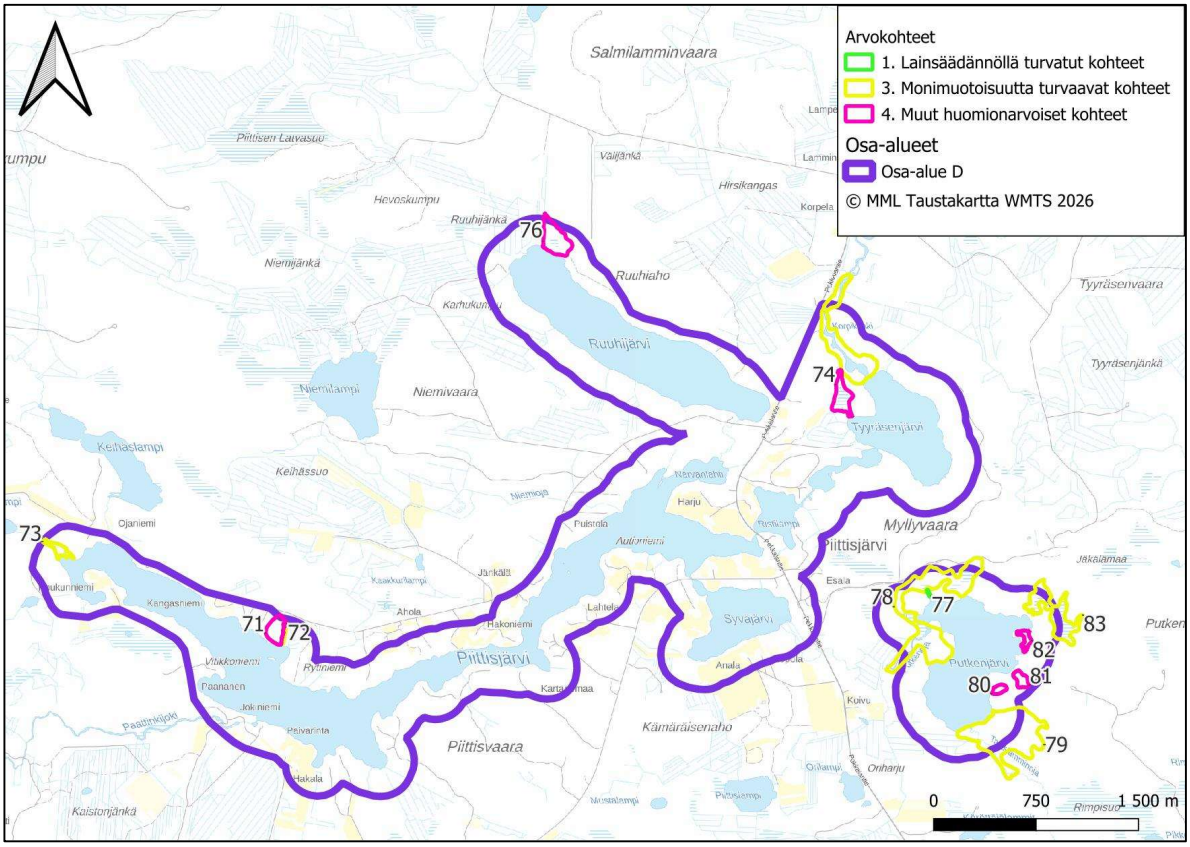
5.1.2.4 Osa-alue D

Osa-alue B koostuu Piittisjärvestä, Ruuhijärvestä, Tyyräsenjärvestä, Syväjärvestä, Ristilammesta ja Putkenjärvestä sekä niiden rannoista. Putkenjärvi on osa-alueen suorantaisin järvi, ja kaikki sen rantojen luontokohteet ovat suoluontokohteita. Suokohteiden lisäksi osa-alueella B on arvokkaita lehtoja ja virtavesiä. Osa-alueella on yksi arvoluokan 1 kohde, joka on luonnontilainen lähdepuro. Osa-alueelta D maastossa rajatut luontokohteet on esitelty alla taulukossa (Taulukko 6), karttakuvassa (Kuva 117) ja alempana tekstissä.

Taulukko 6. Osa-alueen D maastossa rajatut luontokohteet ja niiden suojeluperusteet. Arvokohteiden tarkemmat kuvaukset ja kuvat kohteista on esitetty taulukon alla. Luontotyyppien uhanalaisuusluokista suluissa ensimmäisenä on mainittu luontotyypin koko maan uhanalaisuusluokka ja jälkimmäisenä uhanalaisuusluokka Pohjois-Suomessa.

Kohteen nro	Nimi	Pinta-ala (ha)	Suojeluperuste	Luontotyyppi	Arvo-luokka
71	Rytiniemen luoteinen suo	2	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Rahkarämeet (LC/LC)	4
72	Rytiniemen luoteinen lähde	0,15	Uhanalaiset luontotyypit	Lähteiköt (VU/LC)	3
73	Koukunperän lehto ja puro	1	Uhanalaiset luontotyypit	Tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU/NT), Havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet (VU/NT)	3
74	Tyyräsenjärven luoteispuolen suo	2,5	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Lyhytkorsirämeet (NT/LC)	4
75	Piittisjoki, reunametsä ja suo	9,2	Uhanalaiset luontotyypit	Havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet (VU/NT), Varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat (NT/LC), Sarakorvet (VU/NT)	3
76	Ruuhijärven pohjoisosan suo	3,7	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Lyhytkorsirämeet (LC/NT)	4

77	Putkenjärven luoteispuolen lähdepuro	0,05	Vesilakikohde 2.11§ (587/2011)	Lähteiköt (VU/LC)	1
78	Putkenoja ja suot	15,9	Uhanalaiset luontotyypit	Lyhytkorsirämeet (NT/LC), Rimpinevat (LC/LC), Havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet (VU/NT)	3
79	Talaslamminojan puro ja suo	15,3	Uhanalaiset luontotyypit	Havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet (VU/NT), Metsäkortekorvet (EN/VU), Korpirämeet (EN/NT), Kalvakkanevat (NT/LC), Pohjoisboreaaliset rinnesuot (LC/LC)	3
80	Putkenjärven itäinen korpiräme	0,5	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Korpirämeet (EN/NT)	4
81	Putkenjärven itäinen rinnesuo	0,9	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Pohjoisboreaaliset rinnesuot (LC/LC), Lyhytkorsirämeet (NT/LC)	4
82	Putkenjärven itäinen rantasuo	0,76	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Rimpinevarämeet (LC/LC), Rimpinevat (LC/LC)	
83	Putkenjärven koillispuolen suo	6,4	Monimuotoisuutta tukeva kohde	Rimpinevat (LC/LC), Minerotrofiset lyhytkorsinevat (NT/LC), Lyhytkorsirämeet (NT/LC)	

Kuva 117. Osa-alueen D luontokohteet

Arvokohde 71. Rytiniemen luoteinen suo

Variksenmarjarahkaräme, joka on pääosin ojittamaton ja suhteellisen luonnontilainen (Kuva 118, Kuva 120). Suon pohjakerroksen valtalajit ovat ruskorahkasammal ja rämerahkasammal, ja kenttäkerroksessa on etenkin variksenmarjaa, juolukkaa, suokukkaa ja tupasvillaa. Suon pääpuulaji on mänty, minkä lisäksi suolla on kuusia ja vaivaiskoivuja.

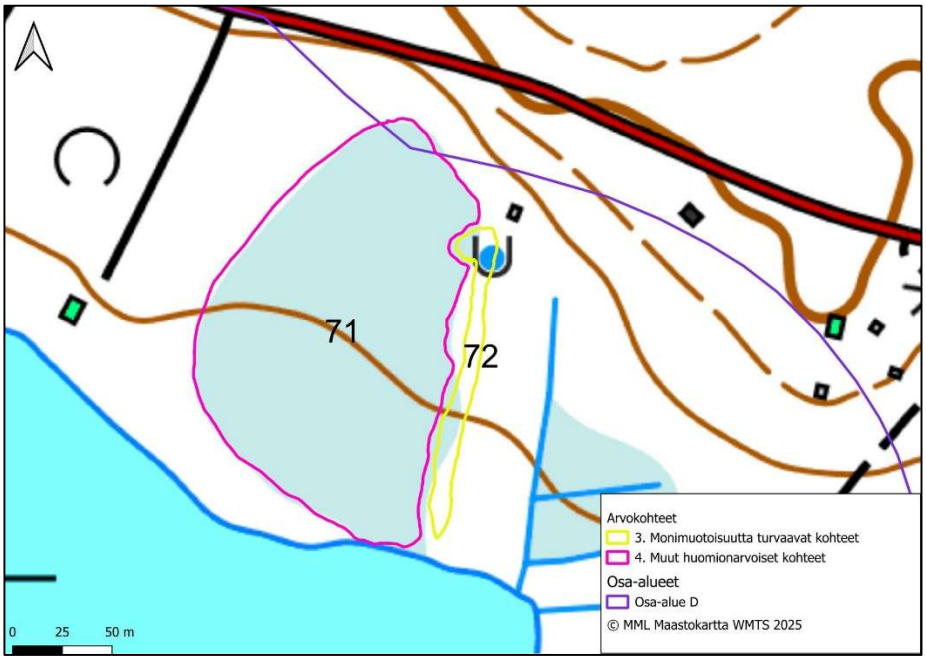
Kuva 118. Rytiniemen luoteinen suo

Arvokohde 72. Rytiniemen luoteinen lähde

Lähde, jossa on vedenhankintaan käytettyjä puurakenteita (Kuva 119, Kuva 120). Lähde ei ole luonnontilainen, mutta lähteen vaikutus näkyy kuitenkin lehväsammalissa, jotka reunustavat lähteen purkautumisojan reunusta.

Kuva 119. Rytiniemen luoteinen lähde

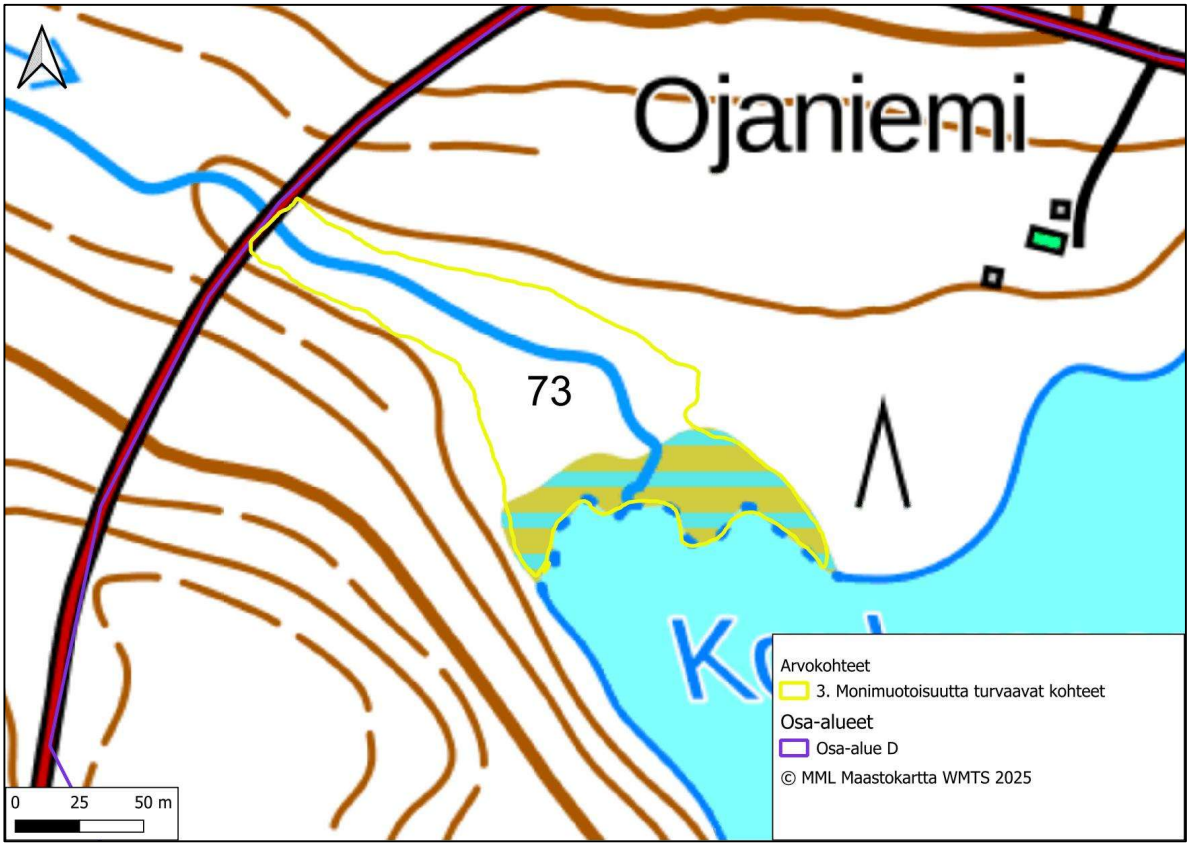
Kuva 120. Arvokohteet 71 ja 72 kartalla

Arvokohde 73. Koukunperän lehto ja puro

Luonnontilainen Koukunlammelta Piittisjärveen laskeva puro, jonka ympärillä on tuoretta keskiravinteista lehtoa (Kuva 121, Kuva 122). Puron uoman luonnontilaisuuden vaarantaminen on vesilain nojalla kielletty (VL 3. luku 2§). Lehtomaisuutta ilmentävät tuomet, mesiangervo, korpi-imarre, oravanmarja, metsäkurjenpolvi, kortteet ja lehväsammalet. Pohjakerroksessa valtalaji on metsäkerrossammal. Metsän pääpuulaji on kuusi, mutta metsässä on myös koivuja ja mäntyjä sekä muita lehtipuita. Arvokohteeseen sisältyy metsälain 10 §:n tuore lehto.

Kuva 121. Koukunperän lehtoa ja puroa

Kuva 122. Arvokohde 73 kartalla

Arvokohde 74. Tyyräsenjärven luoteispuolen suo

Oligotrofinen lyhytkorsiräme, joka on luonnontilainen (Kuva 123, Kuva 125). Pohjakerroksen valtalaji on rämerahkasammal, ja ruskorahkasammalta esiintyy mättäillä. Suon pääpuulaji on mänty, jota kasvaa ruskorahkasammalmättäillä.

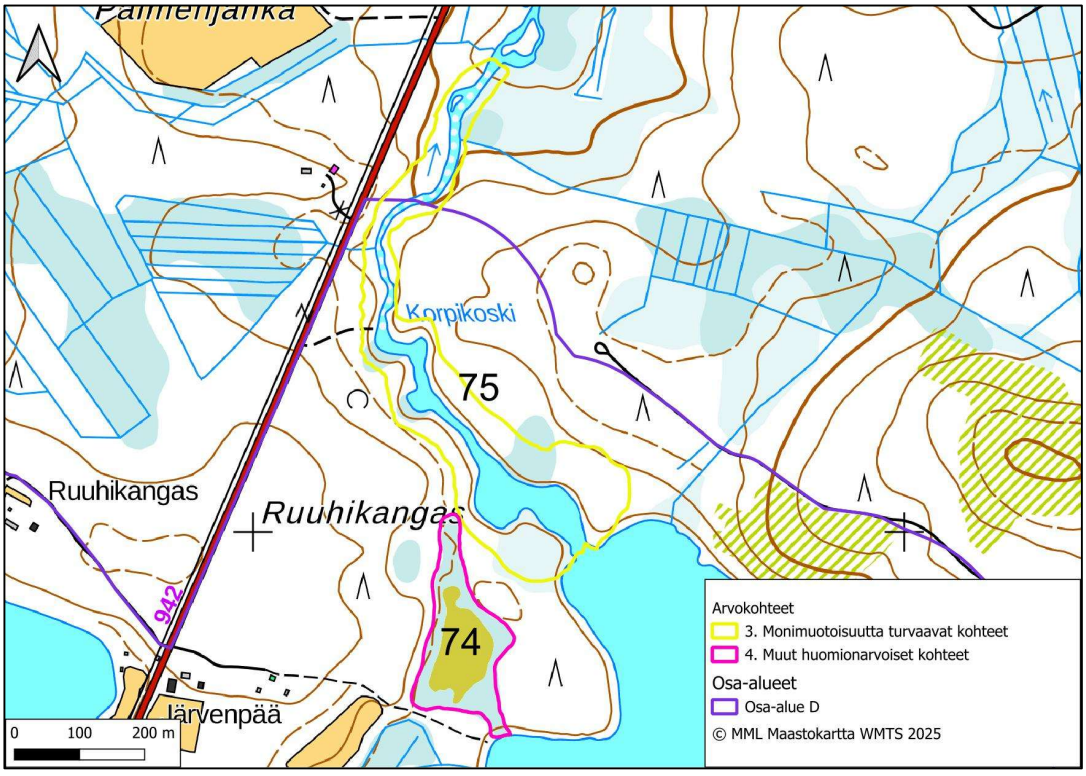
Kuva 123. Tyyräsenjärven luoteispuolen suo

Arvokohde 75. Piittisjoki, reunametsä ja suo

Arvokohteen rajaukseen kuuluu Piittisjoen Korpikoski sekä sen eteläpuolinen osa Piittisjokea Tyyräsenjärvelle asti (Kuva 124, Kuva 125). Piittisjoen ympärillä oleva metsä on varttunutta havupuuvaltaista lehtomaista kangasta. Metsässä ja joen rannalla kasvaa kulleroa, rentukkaa, näsiää, mesiengervoa, oravanmarjaa, lehväsammalia, palmusammalta, sudenmarjaa, metsäimarretta ja isotalvikkia. Piittisjoen rannalla esiintyy myös pienilaisesti luhtanevakorpea. Arvokohteella on havaittu vaarantunut nevamesisieni (Suomen Lajitietokeskus 2025).

Kuva 124. Piittisjoki

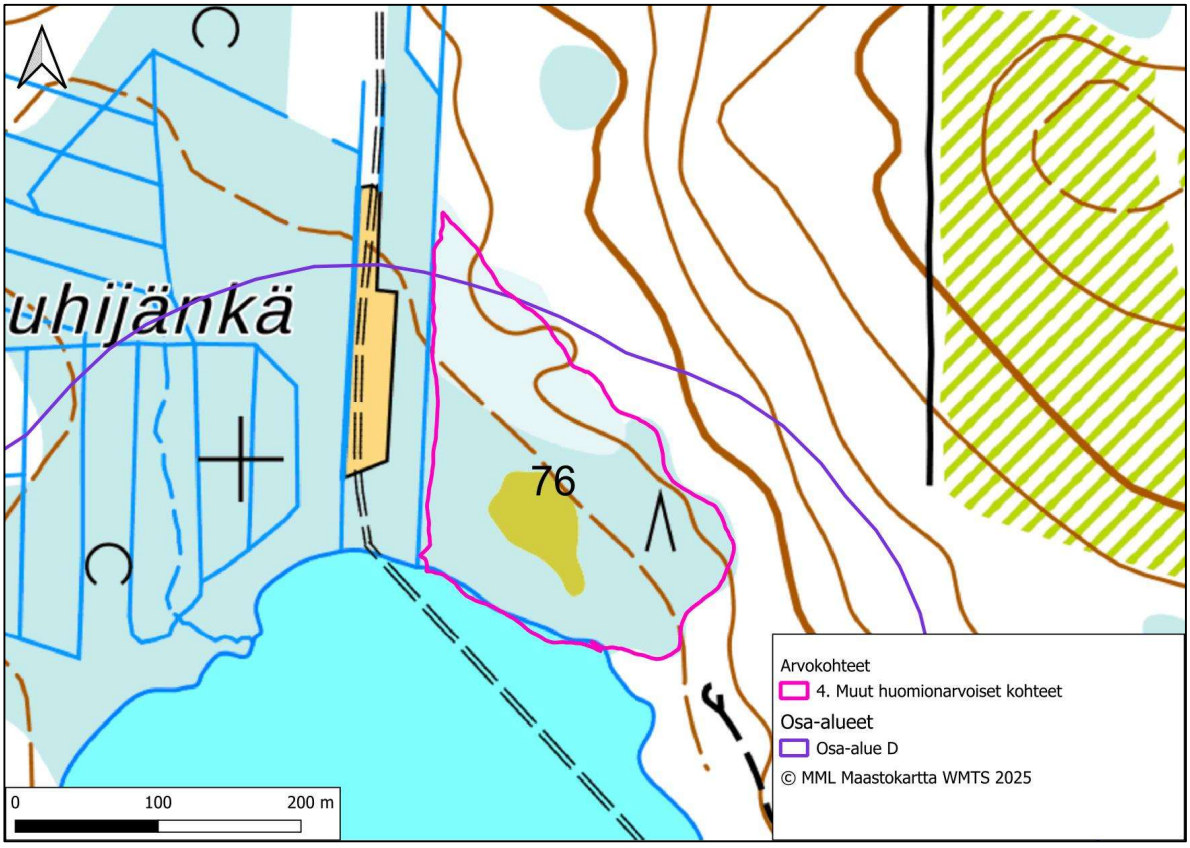
Kuva 125. Arvokohteet 74 ja 75 kartalla

Arvokohde 76. Ruuhijärven pohjoisosan suo

Oligotrofinen lyhytkorsiräme (Kuva 126, Kuva 127). Rämerahkasammal vallitsee, kohteella on myös hieman kalvakkarahkasammalta sekä muita rahkasammalia. Kohde on luonnontilaisen kaltainen, mutta rajautuu länsipuoleltaan ojaan.

Kuva 126. Ruuhijärven pohjoisosan suo

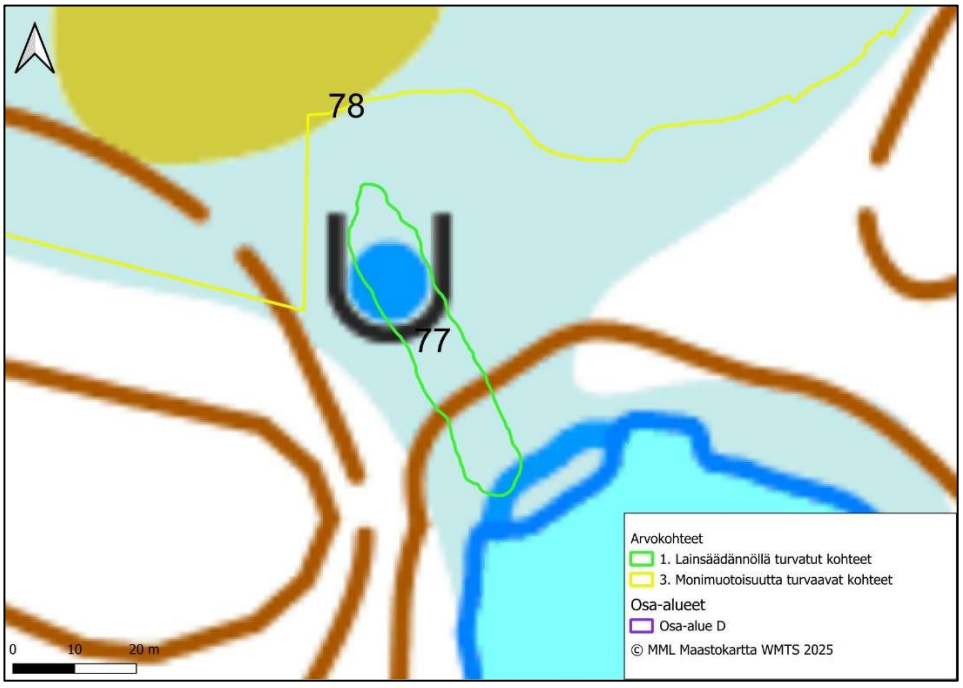
Kuva 127. Arvokohde 76 kartalla

Arvokohde 77. Putkenjärven luoteispuolen lähdepuro

Lähdepuro, joka on paikoin piilouomassa ja laskee Putkenjärveen (Kuva 128, Kuva 129). Vesilakikohde 2.11 § (587/2011). Lähde on luonnontilainen. Lähdepuron varrella on lehväsammalia, rahkasammalia ja sirppisammalia.

Kuva 128. Putkenjärven luoteispuolen lähdepuro

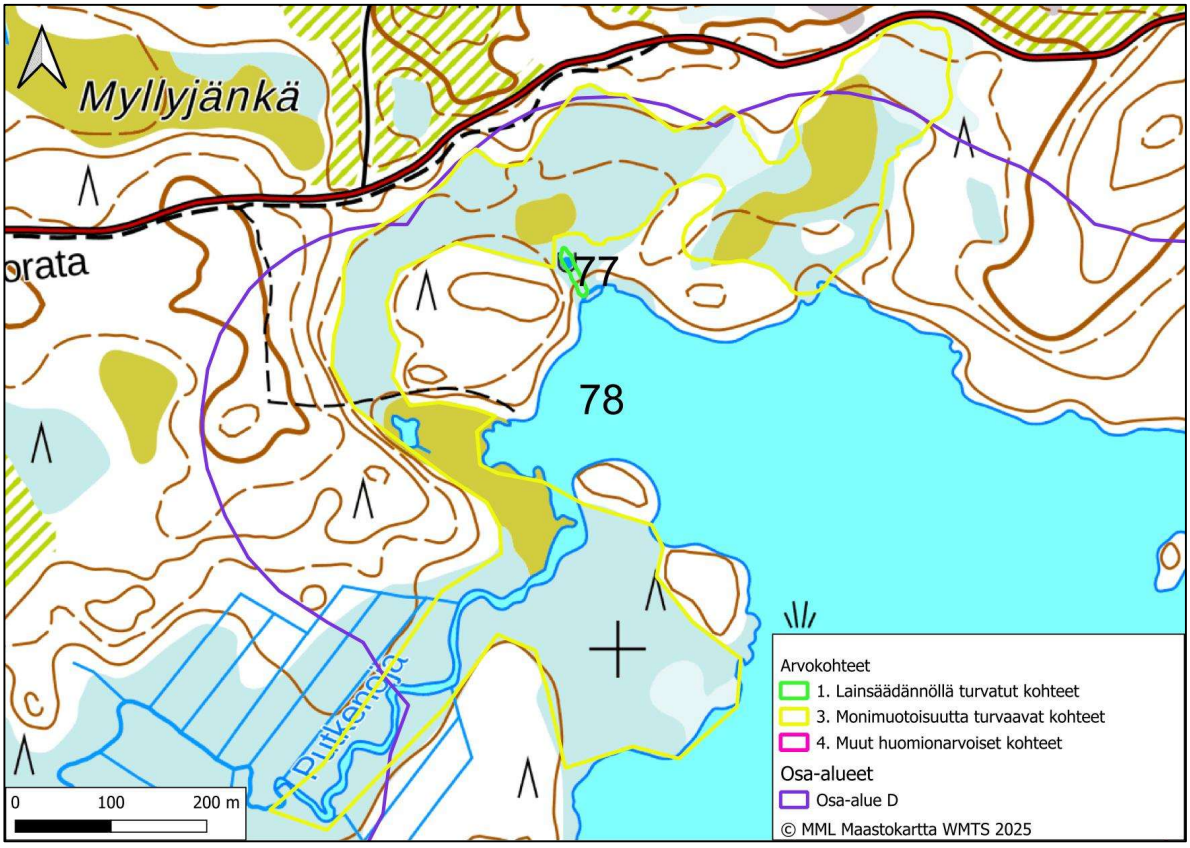
Kuva 129. Arvokohde 77 kartalla

Arvokohde 78. Putkenoja ja suot

Putkenoja on luonnontilaisen kaltaisesti mutkitteleva puro, jonka suistossa on luhtaisuutta (Kuva 130, Kuva 131). Puron uoman luonnontilaisuuden vaarantaminen on vesilain nojalla kielletty (VL 3. luku 2§). Arvokohteeseen sisältyvä suoalue on oligotrofista rimpinevaa ja oligotrofista lyhytkorsirämettä. Osa soista on rinnesuota. Soiden pohjakerroksessa kasvaa mm. rimpirahkasammalta ja ruskorahkasammalta (mättäillä) ja kenttäkerroksessa kasvaa suokukkaa ja rahkasaraa (välipinnoilla). Soiden pääpuulaji on mänty.

Kuva 130. Putkenojan suistoaluetta

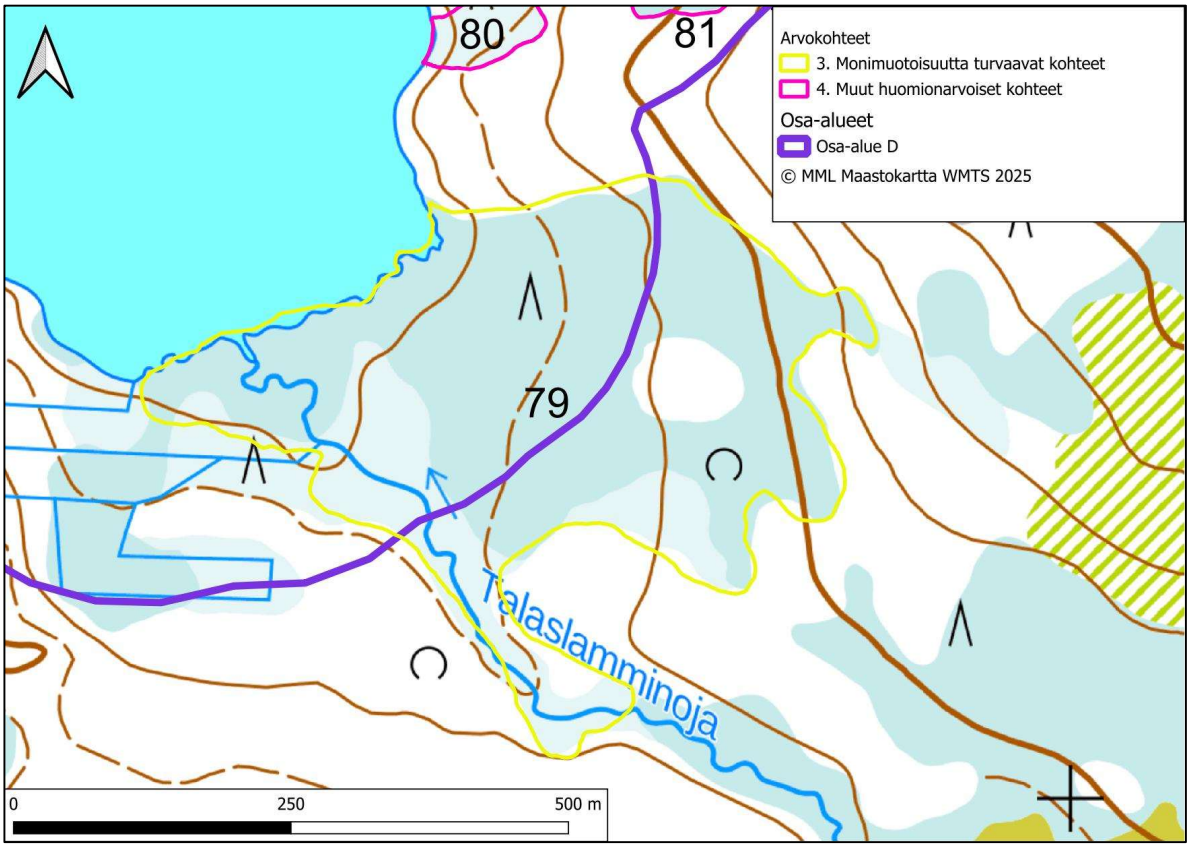
Kuva 131. Arvokohteet 77 ja 78 kartalla

Arvokohde 79. Talaslamminojan puro ja suo

Rajatulla alueella on luonnontilainen puro, sekä sitä ympäröivä suo (Kuva 132, Kuva 133). Puron uoman luonnontilaisuuden vaarantaminen on vesilain nojalla kielletty (VL 3. luku 2§). Suo on pohjoisboreaalinen rinnesuo. Suolla on oligotrofista kalvakkanevaa, pallosarakorpirämettä ja metsäkortekorpea. Kalvakkanevalla pohjakerroksessa vallitsee paakkurahkasammal ja metsäkortekorvessa korpi- ja haprarahkasammal. Kenttäkerroksessa kasvaa mm. tupasvillaa ja tupasluikkaa.

Kuva 132. Arvokohdetta 79.

Kuva 133. Arvokohde 79 kartalla

Arvokohde 80. Putkenjärven itäinen korpiräme

Pääosin ojittamatonta ja suhteellisen luonnontilaista pallosarakorpirämettä (Kuva 134, Kuva 138). Suon eteläpuolella on itä-länsi -suuntaisia ojia. Mänty, kuusi ja hieskoivu ovat suon valtapuita. Pohjakerroksessa kasvaa rämerahkasammalta ja varvikkorahkasammalta ja mättäillä seinäsammalta ja metsäkerrossammalta. Kenttäkerroksessa kasvaa suo- ja metsävarpuja, pallosaraa ja mättäillä myös nuokkutalvikkia.

Kuva 134. Putkenjärven itäistä korpirämettä

Arvokohde 81. Putkenjärven itäinen rinnesuo

Pohjoisboreaalinen rinnesuo, joka on pääasiassa oligotrofista lyhytkorsirämettä (Kuva 135, Kuva 138). Suon pohjakerroksen valtalajeja ovat rämerahkasammal, punarahkasammal ja silmäkerahkasammal. Kenttäkerroksessa kasvaa tupasvillaa, suokukkaa ja variksenmarjaa. Suo on luonnontilainen, ja sen pääpuulaji on mänty. Myös vaivaiskoivua ja kuusta esiintyy suolla.

Kuva 135. Putkenjärven itäistä rinnesuota

Arvokohde 82. Putkenjärven itäinen rantasuo

Pääasiassa oligotrofista rimpinevarämettä Putkenjärven rannassa (Kuva 136, Kuva 138). Suon pohjoinen osa on rahkasammalrimpinevaa. Rimpirahkasammalet vallitsevat pohjakerroksessa, ja mättäillä kasvaa liekosammalia. Suon pääpuulaji on mänty. Suo on luonnontilainen, eikä suota ole ojitettu.

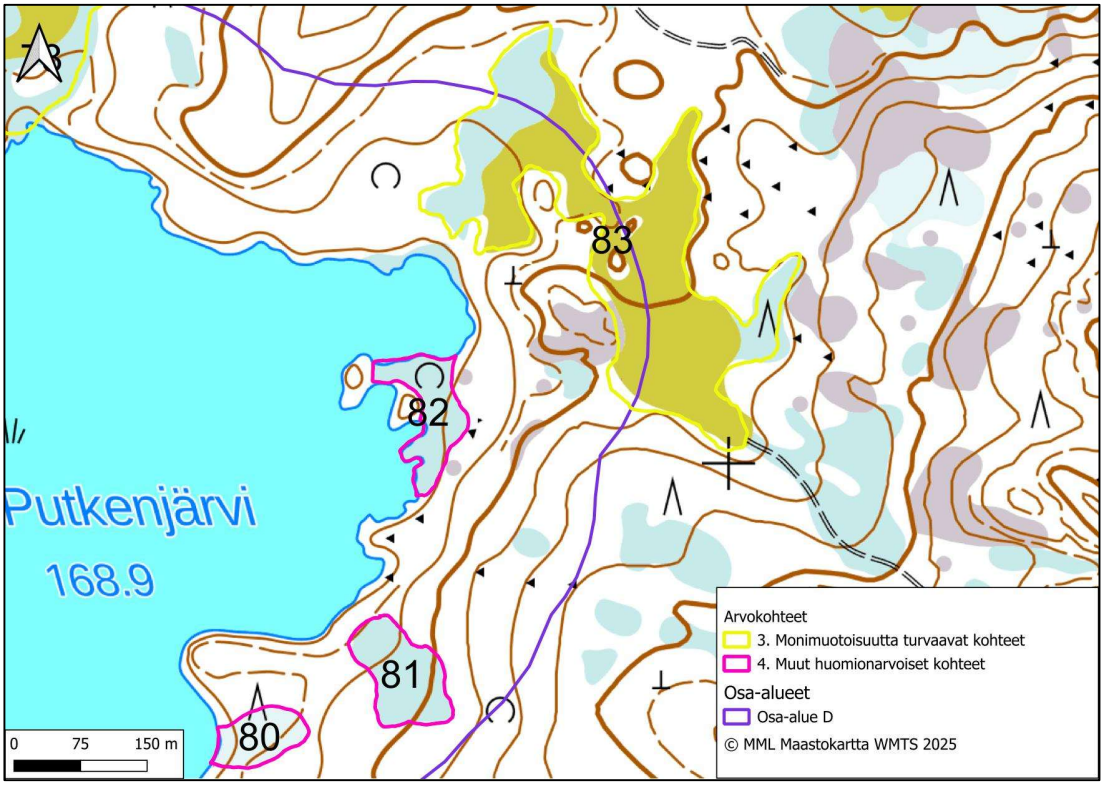
Kuva 136. Putkenjärven itäistä rantasuota

Arvokohde 83. Putkenjärven koillispuolen suo

Pääasiassa oligotrofista rahkasammalrimpinevaa, jonka pohjakerroksessa kasvaa rimpirahkasammalia ja kenttäkerroksessa mutasaraa, tupasvillaa ja tupasluikkaa (Kuva 137, Kuva 138). Lisäksi suolla on oligotrofista lyhytkorsirämettä. Suo on luonnontilainen eikä sitä ole ojitettu. Suon pääpuulaji on mänty.

Kuva 137. Putkenjärven koillispuolen suota

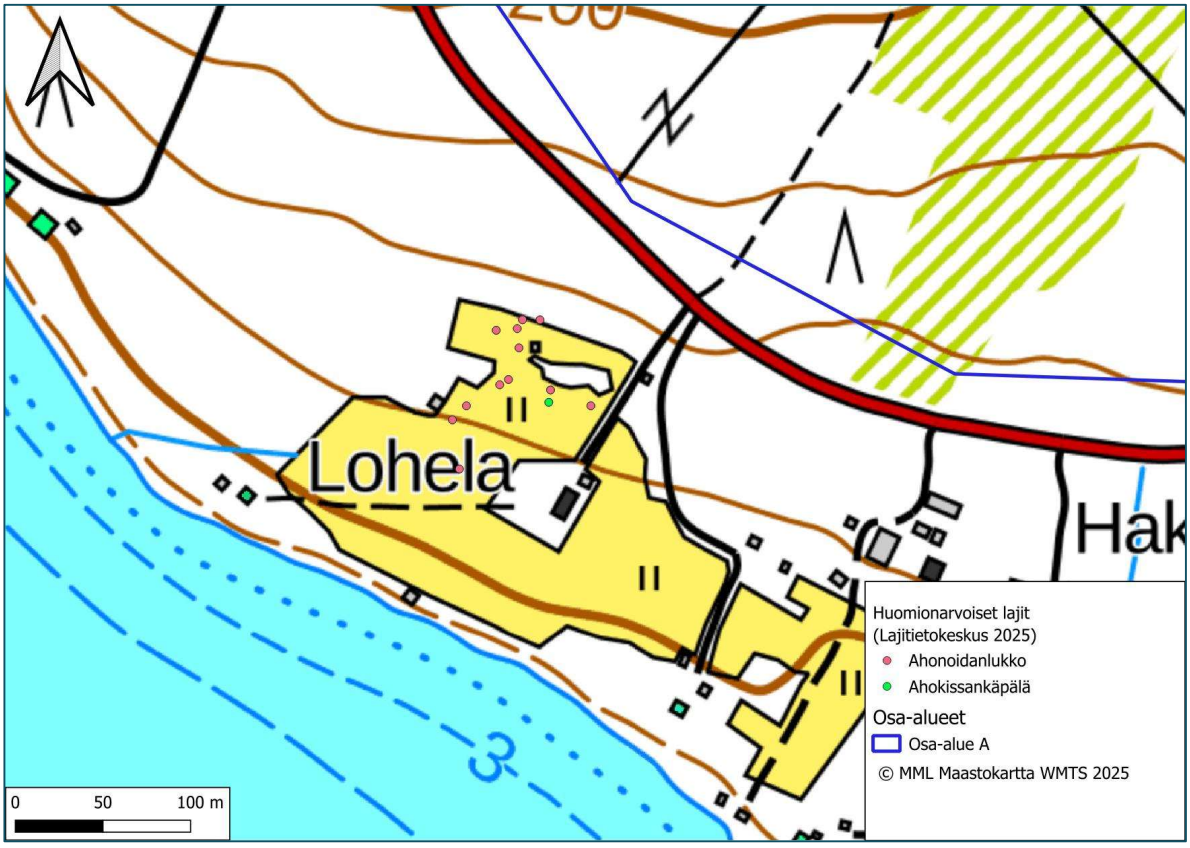

Kuva 138. Arvokohteet 80, 81, 82 ja 83 kartalla

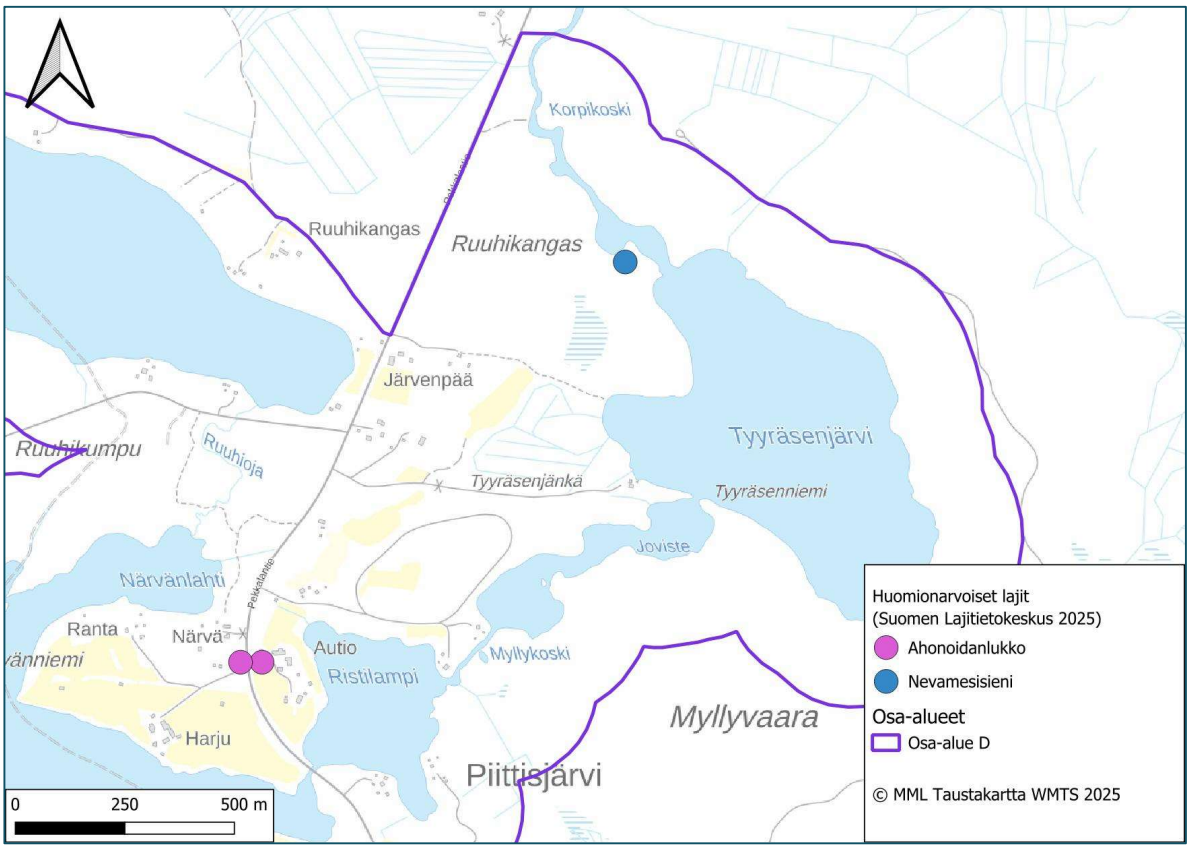
5.1.3 Huomionarvoiset kasvilajit ja sienet

Luontoselvitysten yhteydessä havaittiin alueellisesti uhanalaisten (RT) lajin kasvupaikka: Kukkivaa suomenlummetta (RT) havaittiin 16.7.2025 pieni esiintymä osa-alueella D Tyyräsenjärven pohjois-osassa.

Suomen Lajitietokeskuksen aineistoissa on havaintoja huomionarvoisista kasvi- ja sienilajeista (Suomen Lajitietokeskus 2025). Osa-alueelta A on havaintoja silmälläpidettävistä ahonoidanlukosta (NT) ja ahokissankäpälästä (NT) Lohelan pihapiiristä (Kuva 139). Osa-alueella D on havaintoja ahonoidanlukosta Närvän ja Aution pihapiireissä sekä uhanalaisesta nevamesisienestä (VU) Tyyräsenjärven pohjoispään suolla (Kuva 140). Muilla osa-alueilla ei ole Lajitietokeskuksen aineistoissa tietoja huomionarvoisista sieni- tai kasvilajeista (Suomen Lajitietokeskus 2025).

Kuva 139. Huomionarvoiset lajit osa-alueen A pohjoisosassa Simojärven Näskänselän rannassa (Suomen Lajitietokeskus 2025)

Kuva 140. Huomionarvoiset lajit osa-alueella D (Suomen Lajitietokeskus 2025).

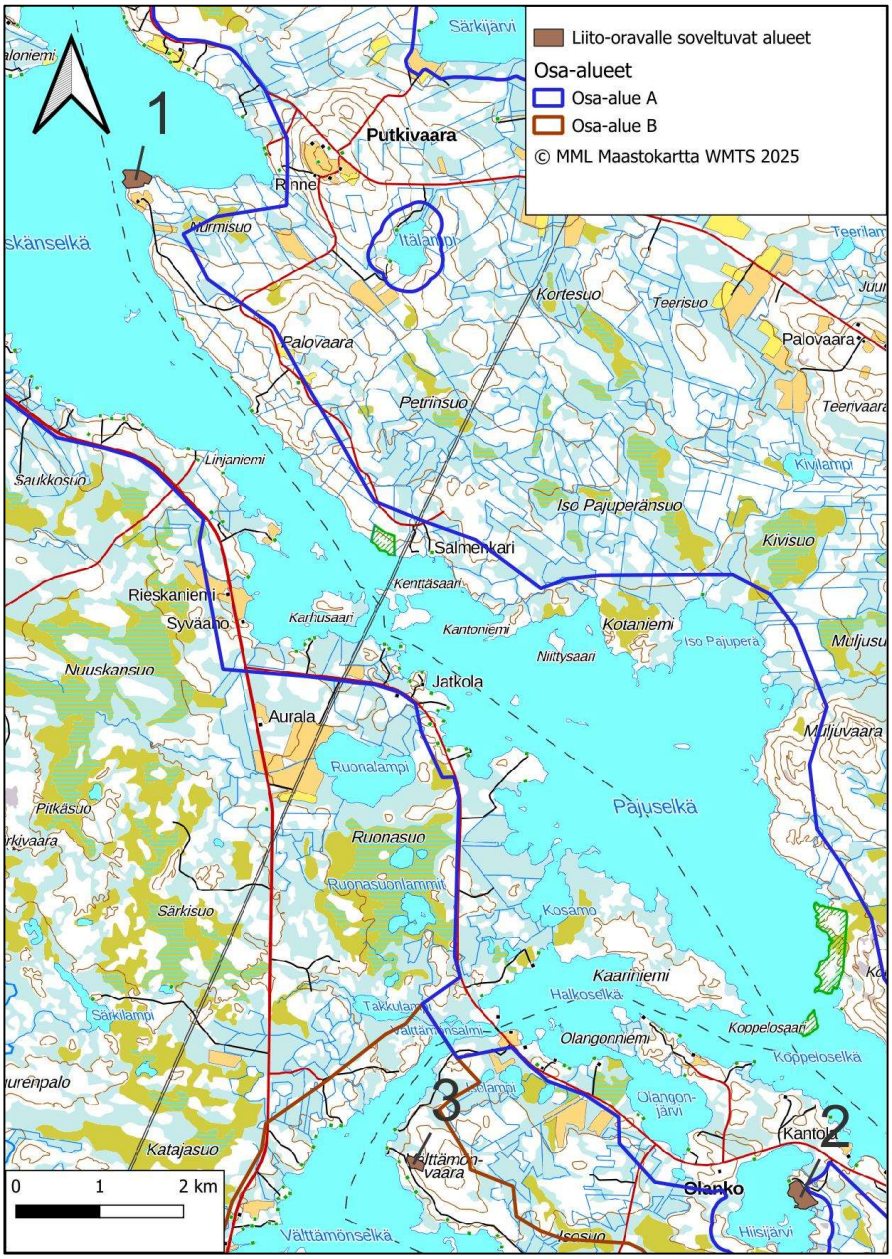
5.1.4 Vieraslajikasvihavainnot

Selvitysalueella ei havaittu selvitysten aikana vieraslajeja. Myöskään Suomen Lajitietokeskuksen tietokannassa ei ole tietoja vieraslajeista selvitysalueelta (Suomen Lajitietokeskus 2025).

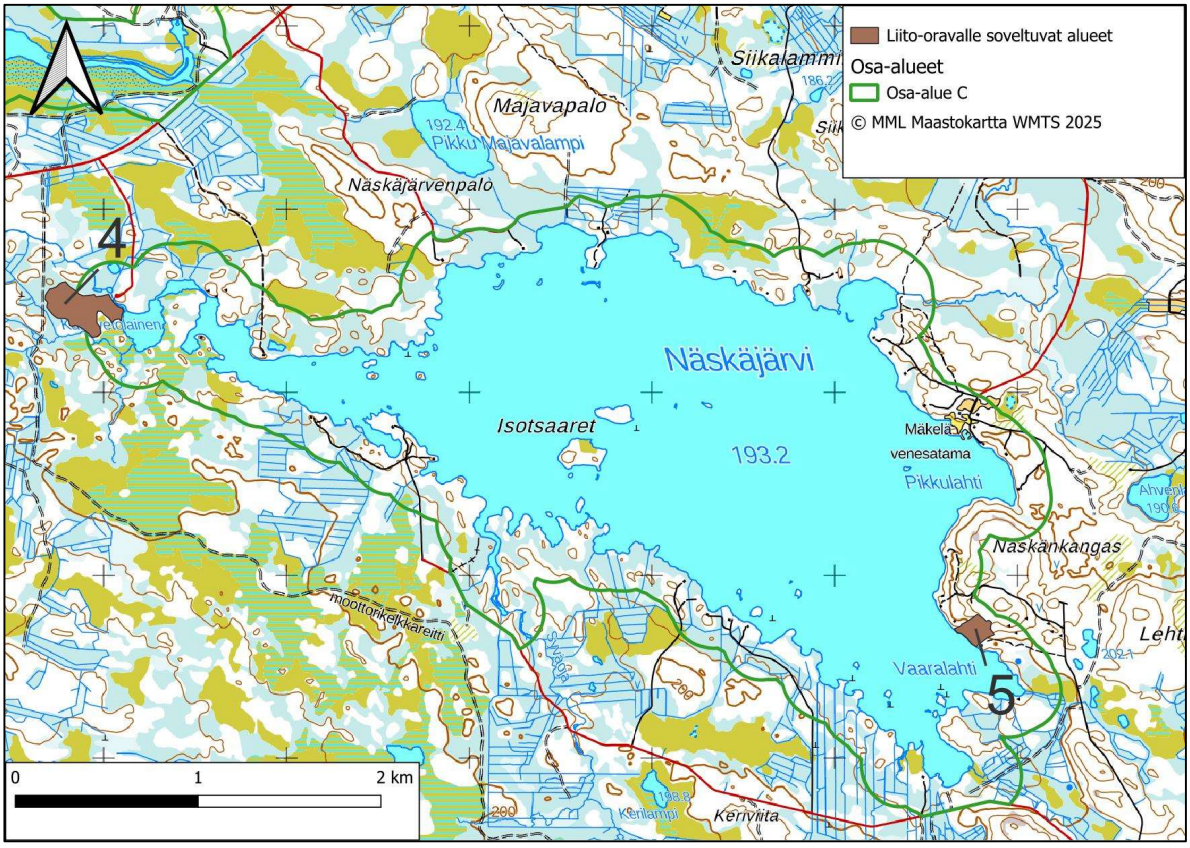
5.2 Liito-oravaselvitys

Selvitysalueella ei havaittu liito-oravan papanoita eikä lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja vuoden 2025 maastoselvityksissä. Liito-oravasta ei ole selvitysalueelta havaintoja Suomen Lajitietokeskuksen aineistoissa (Suomen Lajitietokeskus 2025). Selvitysalue on liito-oravan levinneisyyden pohjoisrajalla, ja liito-oravahavainnot Ranuan seudulla ovat hyvin satunnaisia (Lajitietokeskus 2025). Suurin osa selvitysalueesta on liito-oravan elinympäristöksi soveltumattomalla alueella. Selvityksissä havaittiin kuitenkin muutama metsäkohde, jotka ovat liito-oravalle potentiaalisia elinympäristöjä. Rajattujen elinympäristöjen lisäksi varsinkin järven rannoilla oli yksittäisiä haaparyhmiä, joita liito-

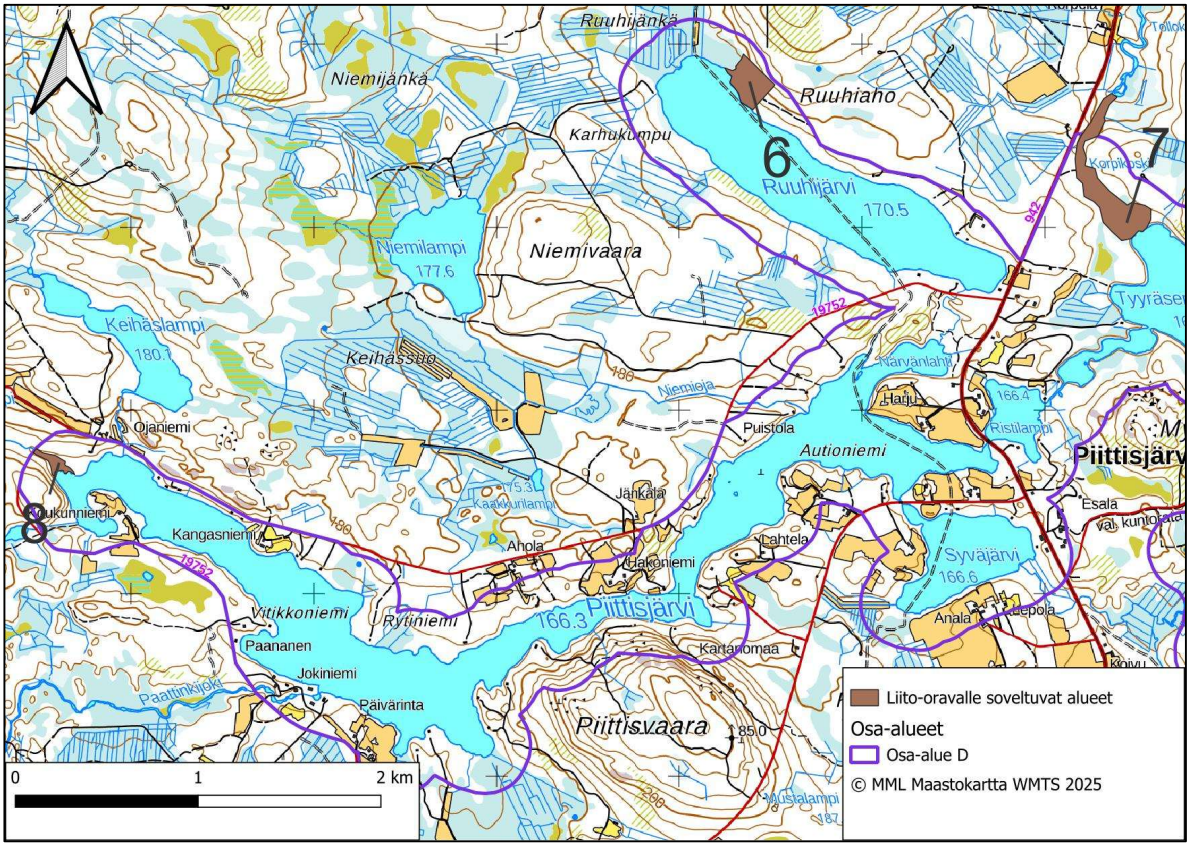
oravat voisivat käyttää ruokailupuuna. Maastoselvityksissä tunnistetut, puuston ominaisuuksien perusteella liito-oravalle potentiaaliset metsikkökuviot on esitetty kartalla kuvissa 141–143 sekä kuvailtu tekstissä.

Kuva 141. Potentiaaliset liito-oravan elinympäristöt osa-alueilla A ja B

Kuva 142. Potentiaaliset liito-oravan elinympäristöt osa-alueella C

Kuva 143. Potentiaaliset liito-oravan elinympäristöt osa-alueella D

5.2.1 Osa-alue A

Soveltuva alue 1. Nurminiemen kärki

Alueen rajaus vastaa kasvillisuuskohteen 13 rajausta. Alueella on eri-ikäisrakenteista kuusivaltaista metsää. Mäntyä ja hieskoivua kasvaa sekapuuna. Alueella on kohtalainen liito-oravapotentiaali. Haapoja ei ole alueella. Kasvupaikkatyypiltään kohde on varttunutta kuivahkoa kangasta.

Soveltuva alue 2. Hiisijärven itäpuolen metsä

Alueen rajaus vastaa kasvillisuuskohteen 2 rajausta. Alueella on eri-ikäisrakenteista kuusivaltaista metsää. Mäntyä ja hieskoivua kasvaa sekapuuna. Puusto on osin järeää ja vanhaa. Alueella on liito-oravapotentiaalia, mutta haapaa ei alueella kasva. Kasvupaikkatyypiltään kohde on vanha havupuu-valtainen tuore kangas.

5.2.2 Osa-alue B

Soveltuva alue 3. Välttämönvaaran lounaispuolen metsä

Alueen rajaus vastaa kasvillisuuskohteen 38 rajausta. Alueella on eri-ikäisrakenteista metsää, jossa on mäntyä, kuusta ja hieskoivua. Kuusi on metsän valtapuu. Kasvillisuustyypiltään metsä on vanhaa havupuuvaltaista tuoretta kangasta. Lahopuuta on metsässä noin 10 kuutiota hehtaarilla, ja myös lahopuiden sieniä esiintyy metsässä tavallista runsaammin.

5.2.3 Osa-alue C

Soveltuva alue 4. Kahavetolaisen luoteispuolen metsä

Alueen rajaus vastaa kasvillisuuskohteen 56 rajausta. Eri-ikäisrakenteinen ja kuusivaltainen varttunut tuore kangas. Kuusen lisäksi metsässä on mäntyä ja hieskoivua. Männyt ja kuuset metsässä ovat pääosin yli 100-vuotiaita. Lahopuuta on metsässä noin 10 kuutiota hehtaarilla, ja metsässä on hyvä lahopuujatkumo. Lahopuiden sieniä on tavallista runsaammin.

Soveltuva alue 5. Näskäkankaan lounaispuolen metsä

Alueen rajaus vastaa kasvillisuuskohteen 63 rajausta. Suopursu-juolukkatyypin varttunut tuore kangas. Puusto mäntyä, kuusta ja hieskoivua. Mänty on metsän valtapuu, ja haapaa ei ole kohteella. Alue on kemeran ympäristötukikohde. Lahopuuta on metsässä noin 20 m^3/ha, ja metsässä on hyvä lahopuujatkumo.

5.2.4 Osa-alue D

Soveltuva alue 6. Ruuhiahon metsä

Kuusivaltaista ja varttunutta tuoretta kangasta, jossa on myös koivuja kuusien lisäksi. Haapoja alueella ei ole. Osa alueen puustosta on yli 100-vuotiasta. Lahopuuta on alueella varsinkin pystylahopuuna.

Soveltuva alue 7. Piittisjoen reunametsä

Alueen rajaus vastaa kasvillisuuskohteen 75 rajausta. Piittosjoen viereinen metsä on luontotyypiltään varttunutta havupuuvaltaista lehtomaista kangasta. Alue soveltuisi vähintään liito-oravan ruokailualueeksi, sillä alueella on runsaasti lehtipuita.

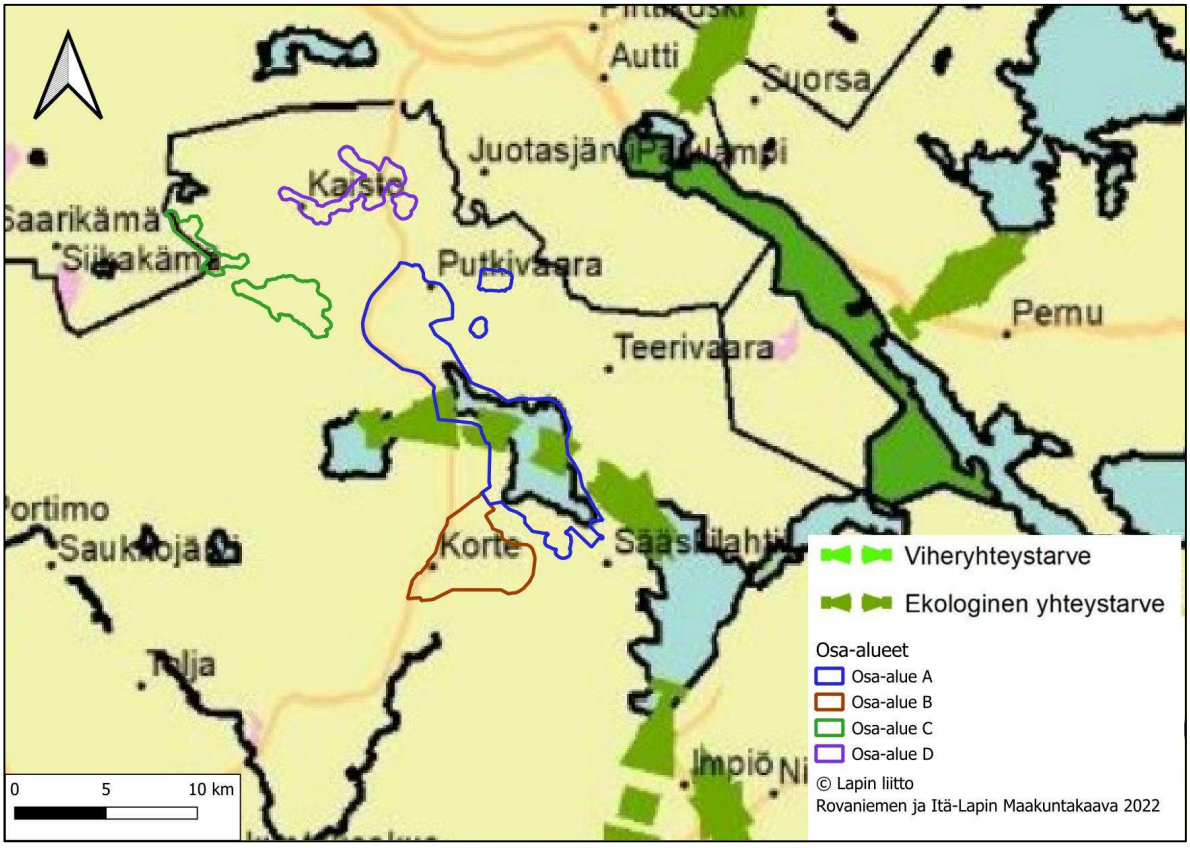
Soveltuva alue 8. Koukunperän lehto

Alueen rajaus vastaa kasvillisuuskohteen 73 rajausta. Alue on kuusivaltaista ja eri-ikäisrakenteista metsää. Kuusen lisäksi alueella kasvaa runsaasti hieskoivua sekä jonkin verran myös tuomia. Alue soveltuisi vähintään liito-oravan ruokailualueeksi, sillä alueella on runsaasti lehtipuita. Lahopuuta on alueella vain vähäisesti. Luontotyypiltään metsä on tuore keskiravinteinen lehto.

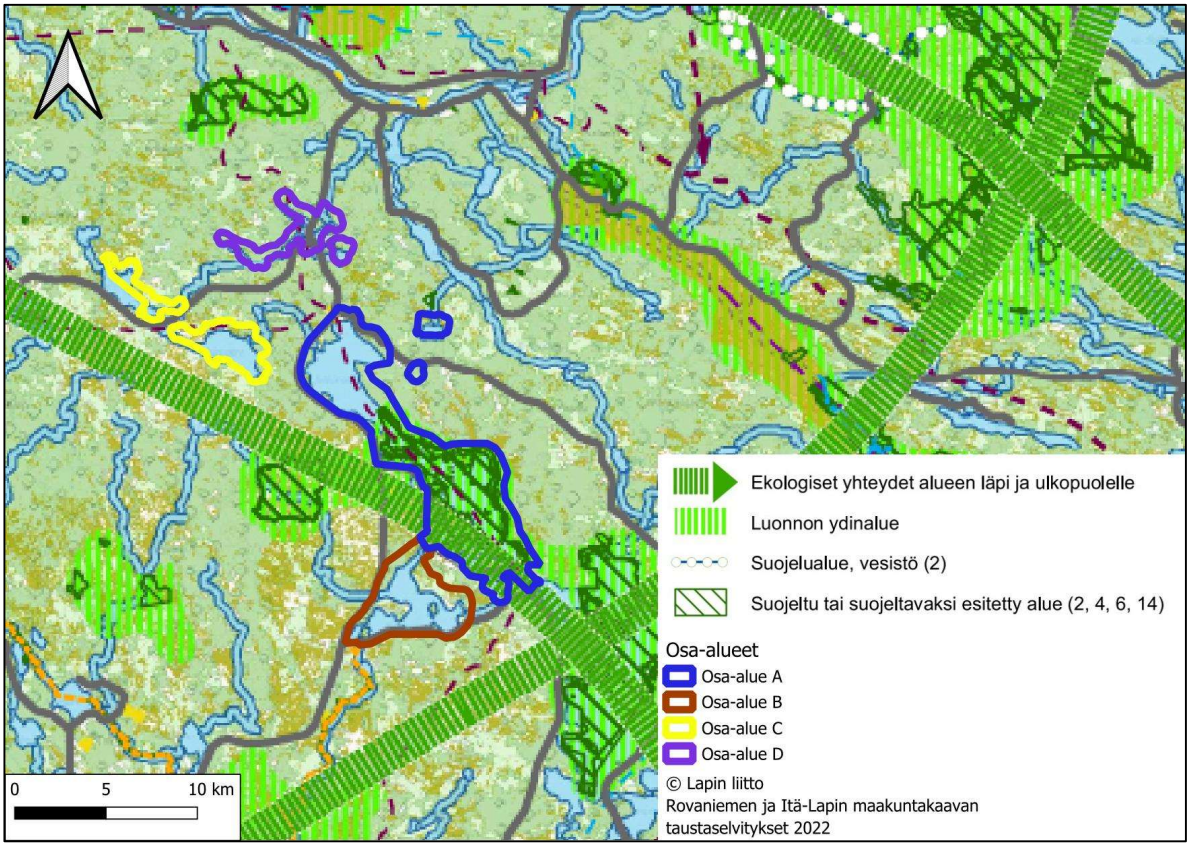
5.3 Ekologiset yhteydet

Ekologiset käytävät ovat kulkureittejä, joiden kautta eläimet ja myös kasvit voivat siirtyä alueelta toiselle niille muutoin epäsuotuisien alueiden läpi. Ekologisia käytäviä ovat metsävyöhykkeet, metsä-peltoyhteydet, virtavedet ja muut viherympäristöjen ketjut. Pääsääntöisesti ekologinen käytävä toimii sitä paremmin mitä leveämpi ja parempilaatuinen se on. Tiet, asuinalueet ja muut rakennetut alueet ovat monille lajeille kulkuesteitä, jotka katkaisevat tai heikentävät ekologisen yhteyden toimivuutta. Ekologiset käytävät muodostavat verkoston, joka yhdistää toisiinsa luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä ydinalueita, esimerkiksi luonnonsuojelualueita ja laajoja metsäalueita.

Ranuan ekologisia yhteyksiä on selvitetty vuonna 2022 uuden Maakuntakaavan laatimisen yhteydessä. Lapin maakuntakaavan kaavaselostuksessa selvitysalueelle osuu ekologinen yhteystarve (Kuva 144). Ekologinen yhteystarve on kaavaselostuksen mukaan ”nykyisin toimiva ja maankäytössä rakentamiselta vapaana pidettävä tai tiedossa oleva yhteys ekologisessa verkostossa” (Lapin liitto 2022a). Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan maisemaa ja kulttuuriympäristöä koskevassa taustaselvityksessä selvitysalue osuu osittain ekologisen yhteyden varrelle ja luonnon ydinalueelle (Lapin liitto 2022b, Kuva 145). Ekologiset yhteydet sijoittuvat molemmissa selvityksissä osa-alueelle A. Muille selvityksen osa-alueille ei sijoitu maakuntatason ekologisia yhteyksiä tai luonnon ydinalueita.

Kuva 144. Ekologiset yhteystarpeet selvitysalueella (Lapin liitto 2022)

Kuva 145. Maakuntakaavan luonnonympäristöä koskevassa taustaselvityksessä määritellyt ekologiset yhteydet ja luonnon ydinalueet selvitysalueella. Selitteessä viitatut lähteet: Suomen Ympäristökeskuksen Oiva-aineisto 2013–2014, Itä-Lapin maakuntakaava 2003, Soiden suojeluohjelman aineisto 2013, Metsähallituksen paikkatietoaineistot 2014.

6 Johtopäätökset ja suositukset

Kappaleessa 5.1.2 on esitetty selvitysalueelta rajattujen arvokkaiden kasvillisuus- ja luontotyyppikohteiden suojeluperusteet ja arvoluokka (kts. luokitteluperusteet: Taulukko 1 raportin kohdassa 3.2).

Maastoselvityksissä rajattiin kaksi arvoluokan 1 kohdetta (ns. lainsäädännöllä turvatut kohteet), jotka olivat molemmat lähteitä. Näistä toinen sijaitsee osa-alueella C ja toinen osa-alueella D. Yksi osa-alueella D sijaitseva Rytiniemen luoteinen lähde (arvokohde 72) on ihmisen muokkaama eikä täytä vesilain mukaisen lähteen määritelmää, eikä se siten kuulu arvoluokkaan 1. Maastoselvityksissä rajattujen kohteiden lisäksi alueella on ennalta rajattuja lailla suojeltuja kohteita. Nämä esitellään tarkemmin kappaleessa 4.

Selvitysalueella on kaksi arvoluokan 2 hiekkarantaa. Hiekkarannat on sijoitettu arvoluokkaan 2, koska ne ovat luonnonsuojelulailla suojeltujen luontotyyppien rajaamattomia esiintymiä.

Selvitysalueelta rajattiin lisäksi useita arvoluokkien 3 ja 4 kohteita. Luokkaan 3 sisältyvät kohteet ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä. Selvitysalueelta luokkaan 3 sisällytetyillä

arvokkailla kasvillisuus- ja luontotyyppikohteilla esiintyy uhanalaisia luontotyyppejä, ja moni kohteista on luonnontilaisen kaltaisia. Arvoluokan 3 arvokohteet eivät ole uhanalaisten luontotyyppien merkittäviä esiintymiä, vaan ne luokitellaan yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioitaviksi, muiksi esiintymiksi (kts. Taulukko 1: uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät).

Luokkaan 4 kuuluvat luontokohteet ovat luonnon monimuotoisuutta tukevia, jotka mm. tukevat ekologisia yhteyksiä.

Luontotyyppien ja kasvillisuuden osalta rajatut arvokohteet suositellaan huomioitaviksi maankäytön suunnittelussa niin, etteivät niiden ominaispiirteet vaarannu. Luontokohteet ovat paikallisesti arvokkaita ja lisäävät paikallisesti alueen luonnon monimuotoisuutta. Arvokkaat kasvillisuus- ja luontotyyppikohteet suositellaan jätettäväksi muuttuvan maankäytön ulkopuolelle ja niiden ympäristöön suositellaan mahdollisuuksien mukaan jätettäväksi riittävän leveät puustoiset suojavyöhykkeet reunavaikutuksen ja mahdollisten pintavesivaikutusten ehkäisemiseksi. Osa alueelta rajatuista luontotyyppikohteista rajautuu kuitenkin jo nykyisellään esimerkiksi rakennettuihin alueisiin, ojitettuihin soihin tai hakkuualueisiin, jolloin ympäröivien alueiden maankäytön muutoksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia näihin luontokohteisiin. Laidoiltaan ojitettujen soiden ojien uudelleenaukaisu kuitenkin vaikuttaa viereisen suon vesitasapainoon, joten ojien uudelleenaukaisua ei suositella. Ojien perkaaminen myös lisää ravinnekuormitusta ja vaikuttaa muutoinkin valuma-alueen vesistöjen vedenlaatuun. Arvoluokan 1 ja 2 luontokohteiden alueiden ympäröivään rakentamiseen ja suojavyöhykkeisiin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Liito-oravaa ei tavattu vuoden 2025 luontoselvityksissä, mutta liito-oravalle soveltuvia alueita on selvitysalueella jonkin verran. Suurin osa liito-oravalle soveltuvista alueista on rajattu myös arvokkaaksi kasvillisuus- ja luontotyyppikohteeksi.

Selvitysalueen ekologiset yhteydet ovat melko hyvät. Tärkein ekologinen yhteys selvitysalueella on osa-alueen A läpi menevä kaakko-luode -suuntainen ekologinen yhteys. Erityisesti tämän yhteyden säilyttäminen pitkällä aikavälillä olisi tärkeää.

Lähteet

Eurola, S., Huttunen, A., Kaakinen, E., Kukko-oja, K., Saari, V. & Salonen, V. 2015: Sata suotyyppiä: Opas Suomen suokasvillisuuden tuntemiseen. Thule-instituutti, Oulangan tutkimusasema, Oulun yliopisto. Oulu. 112 s.

Huttunen, A. & Pahtamaa, T. 2002: Luontoselvitykset yleis- ja asemakaavoissa. – Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen moniste 24, Oulu

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 388 s.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

Lapin liitto. 2022a. Rovaniemen ja Itä-Lapin Maakuntakaava kaavaselostus.

Lapin liitto. 2022b. Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan taustaselvitykset – Rovaniemen ja Itä-Lapin MKK ekologinen verkosto 6a

Luonnonsuojelulaki (9/2023) ja -asetus (1066/2023).

Luonnonvarakeskus. 2023. Monilähteisen valtakunnan metsien inventoinnin (MVMI) kartta-aineisto.

Metsälaki (1093/1996) ja metsäasetus (1308/2013)

Mäkelä, K. & Salo, P. 2023: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023.

Neuvoston direktiivi luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (NDir 92/43/ETY)

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

Suomen Lajitietokeskus/FinBIF. http://tun.fi/HR.48, http://tun.fi/HR.61, http://tun.fi/HR.95, http://tun.fi/HR.139, http://tun.fi/HR.169, http://tun.fi/HR.200, http://tun.fi/HR.427, http://tun.fi/HR.434, http://tun.fi/HR.447, http://tun.fi/HR.507, http://tun.fi/HR.1267, http://tun.fi/HR.1328, http://tun.fi/HR.1367, http://tun.fi/HR.1447, http://tun.fi/HR.1747, http://tun.fi/HR.2009, http://tun.fi/HR.2029, http://tun.fi/HR.2249, http://tun.fi/HR.3211, http://tun.fi/HR.3553, http://tun.fi/HR.3671, http://tun.fi/HR.3691, http://tun.fi/HR.3931, http://tun.fi/HR.3992, http://tun.fi/HR.4051, http://tun.fi/HR.4251, http://tun.fi/HR.4471 (haettu 18.6.2025).

Suomen metsäkeskus 2025. Avoin metsävaratieto 10/2025 https://www.metsakeskus.fi/fi/avoin-metsa-ja-luontotieto/aineistot-paikkatieto-ohjelmille/rajapinnat

Suomen ympäristökeskus. 2026. Avoimet paikkatietoaineistot. http://www.syke.fi/avoindata

Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, M., Seppälä, J. Siitonen ja Valkeapää, A.: 2016: Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016–2025. Ympäristöministeriön Raportteja, 17/2016.

Vesi.fi. https://www.vesi.fi/karttapalvelu/?shortlink=6227&theme=saannostellytjarvet (Luettu 30.10.2025).

Vesilaki (2011/587)

Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus (2021). Suomen lajien alueellinen uhanalaisuusarviointi 2020: tiedostolataus. Ladattu osoitteesta https://punainenkirja.laji.fi/publications 16.01.2026

RANUAN KUNTA

SIMOJÄRVEN POHJOISOSIEN RANTAOSAYLEISKAAVA, OSA-ALUE C

Ranuan kunnanvaltuusto on kokouksessaan __.__.202_ __ §:n kohdalla hyväksynyt tämän rantaosayleiskaavan.

Ranualla . .202 .

Ranuan kunta Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaava, Osa-alue C	Nähtävillä __.__. - __.__.202_ (luonnos) __.__. - __.__.202_ (ehdotus) Kunnanvaltuusto __.__.202_ § __
FCG. FCG Rakennettu Ympäristö Oy Aimonkatu 1 96200 Rovaniemi p. 010 4090 www.fcg.fi	Suunnittelulaji, työnumero, mittakaava YKS P53285 1:10 000
Päiväys 23.3.2026 Pääsuun./Hyv. Tarja Outila	Suun./Piirt. Heli Jokela Yhteyshenkilö Tarja Outila